॥ ॐ ॥

हृदन्तरज्ञानतमोपितान निवारयं पण्डितमण्डलीष्वम्। 71

त्रिषयवदर्शि प्रसरन्मयूखं "मार्तण्डपञ्चाङ्ग" मिदं चकास्तु ॥

॥ सार्वदेशिक सर्वोत्तम शुद्धपञ्चाङ्ग ॥

श्रीगणेशाय नमः   श्रीलक्ष्म्यै नमः

मार्तण्ड के उदय से जगमग हुआ आकाश। क्या तारा क्या चन्द्रमा सबका छुपे प्रकाश ॥

श्री बघाटमहीमहेन्द्र "धर्ममार्तण्ड"



पँवारकुलभूषण श्रीमन्नाराधिराज
श्री १०५ दुर्गासिंहजी बहादुर C.I.E.
सोलन।

राजा बुधः   मन्त्री शनिः

बघाटमहीमहेन्द्र धर्ममार्तण्ड श्री १०५ मद्दुर्गासिंहवर्मभिः संरक्षितम्

रूपनदीया (रूपड़) सवृत्तीयं सर्वानन्दलाघवीयम्

धर्मशास्त्रसम्मतम्

भारतविख्यात पञ्चाङ्गकर्ता



दैवज्ञरत्न राजज्योतिषी
श्री पं० मुकुन्दवल्लभ मिश्र ज्योतिषाचार्य
कुराली (पञ्जाब)

BAGHAT STATE PANCHANG

श्रीमार्तण्ड पञ्चाङ्गम्

*** श्री विक्रमार्कीय सँव्वत् २००३ शके १८६८ सन् १९४६–४७ ई० ***

गुरुवर्य्य श्री ६ पूज्यपाद कं० बा० गोविन्द सदाशिव आपटे एम.ए.बी.एस.सी., गणकचक्रचूडामणीत्याद्युपाधिधारिणां एवञ्च श्रीजयपुरमहाराजाश्रित सिद्धान्तपञ्चानन पूज्य श्री ६ पं० केदारनाथ साहित्यभूषण ज्योतिषयन्त्रालयाध्यक्षाणां शिष्येण श्रीमद्दैवज्ञवर्य पं० रामचन्द्रात्मजेन पञ्चाम्बुदेशान्तर्गत कुराली निवासिना बघाटनरेशाश्रितेन ज्योतिषाचार्य्येण श्री मुकुन्दवल्लभ शर्मणा विरचितम् ॥

मिलने का पता— **मोतीलाल बनारसीदास पुस्तकों वाले, सैदमिट्ठा बाज़ार, लाहौर।**   मूल्य ।।।)

यह पञ्चाङ्ग गवर्नमेण्ट आफ इण्डिया से रजिस्टर्ड हो चुका है, अतः कोई महाशय इसके किसी भी मज़मून की नकल करने का साहस न करें। रजिस्टर्ड नं० १८८५

॥ ॐ ॥

हृदन्तरज्ञानतमोपिताननिवारकं पण्डितमण्डलीव्यम्।
त्रिष्वब्दर्शि प्रसरन्मयूखं "मार्तण्डपञ्चाङ्ग" मिदं चकास्तु ॥

॥ सार्वदेशिक सर्वोत्तम शुद्धपञ्चाङ्ग ॥

श्रीगणेशाय नमः — श्रीलक्ष्म्यै नमः

मार्तण्ड के उदय से जगमग हुआ आकाश। क्या तारा क्या चन्द्रमा सबका छुपे प्रकाश ॥

श्री बघाटमहीमहेन्द्र "धर्ममार्तण्ड"



पँवारकुलभूषण श्रीमन्महाराजाधिराज
श्री १०५ दुर्गासिंहजी बहादुर C.I.E.
सोलन।

भारतविख्यात पञ्चाङ्गकर्ता



दैवज्ञरत्न राजज्योतिषी
श्री पं० मुकुन्दवल्लभ मिश्र ज्योतिषाचार्य
कुराली (पञ्जाब)

राजा बुधः — मन्त्री शनिः

बघाटमहीमहेन्द्र धर्ममार्तण्ड श्री १०५मद्दुर्गासिंहवर्मभिः संरक्षितम्

रूपनगरीया (रूपड़) वास्तव्यं सर्वानन्दलाघवीयम्

धर्मशास्त्रसम्मतम्

BAGHAT STATE PANCHANG

श्रीमार्तण्ड पञ्चाङ्गम्

✽ श्री विक्रमार्कीय सँव्वत् २००३ शके १८६८ सन् १९४६-४७ ई० ✽

गुरुवर्य्य श्री ६ पूज्यपाद क०बा० गोविन्द सदाशिव आपटे एम.ए.बी.एस.सी., गणकचक्रचूडामणीत्याद्युपाधिधारिणां एवञ्च श्रीजयपुरमहाराजाश्रित सिद्धान्तपञ्चानन पूज्य श्री ६ पं० केदारनाथ साहित्यभूषण ज्योतिषयन्त्रालयाध्यक्षाणां शिष्येण श्रीमद्दैवज्ञवर्य पं० रामचन्द्रात्मजेन पञ्चाम्बुदेशान्तर्गत कुराली निवासिना बघाटनरेशाश्रितेन ज्योतिषाचार्य्येण श्री मुकुन्दवल्लभ शर्मणा विरचितम् ॥

मिलने का पता— मोतीलाल बनारसीदास पुस्तकों वाले, सैदमिट्ठा बाज़ार, लाहौर। मूल्य ।॥)

शतपदचक्रम् ।

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७
नक्षत्राणि	अ.	भ.	कृ.	रो.	मृ.	आ.	पु.	पु.	आश्ले.	म.	पू. फा.	उ. फा.	ह.	चि.	स्वा	वि.	अ.	ज्ये.	मू.	पू. षा.	उ. षा.	श्र.	ध.	श.	पू. भा.	उ.भा.	रे.
अक्ष.	चू.चे. चो.ला.	ली.लू. ले.लो.	अ.इ. उ.ए.	ओ.वा. वी.वु.	वे. वो. का.की.	कु.घ. ङ.छ.	के. को. हा. ही.	हु.हे. हो.डा.	डी.डू. डे.डो.	म. मी. मू.मे.	मो. टा. टी.टू.	टे.टो. पा.पी.	पू.ष. ण.ठ.	पे.पो. रा.री.	रु. रे. रो.ता.	ती. तु. ते.तो.	न. नी. नू.ने.	नो. या. यि.यू.	ये. यो. भ. भी.	भू.ध. फ.ढ़.	भे. भो. ज. जी.	खी.खू. खे.खो.	ग. गी. गू.गे.	गो. स. सी. सू.	से. सो. द.दी.	दू. थ. झ. ञा.	दे.दो. च. ची.
रा.	मे.	मे.	मे.१ वृ.३	वृ.	वृ.२ मि.२	मि.	मि.३ क.१	क.	क.	सि.	सि.	सि.१ क.३	क.	क.२ तु.२	तु.	तु.३ वृ.१	वृ.	वृ.	ध.	ध.	ध.१ म.३	म.	म.२ कुं.२	कुं.	कुं.३ मी.१	मी.	मी.
वर्ण.	क्ष.	क्ष.	क्ष.१ वै.३	वै.	वै.२ शू.२	शू.	शू.३ ब्रा.१	ब्रा.	ब्रा.	क्ष.	क्ष.	क्ष.१ वै.३	वै.	वै.२ शू.२	शू.	शू.३ ब्रा.१	ब्रा.	ब्रा.	क्ष.	क्ष.	क्ष.१ वै.३	वै.	वै.२ शू.२	शू.	शू.३ ब्रा.१	ब्रा.	ब्रा.
वश्य.	च.	च.	च.	च.	च.२ न.२	न.	न.३ ज.१	ज.	ज.	व.	व.	व.१ न.३	न.	न.	न.	न.३ की.१	की.	की.	न.	॥न. ३॥च.	च.	१॥च. २॥ज.	ज.२ न.२	न.	न.३ ज.१	ज.	ज.
योनि.	अश्व.	गज.	छाग.	सर्प.	सर्प.	श्वान	मार्जार.	छाग.	मार्जार.	मूषक.	मूषक.	गौ.	महिष.	व्याघ्र.	महिष.	व्याघ्र.	मृग.	मृग.	श्वान.	मर्कट.	नकुल.	मर्कट.	सिंह	अश्व.	सिंह.	गौ.	गज.
राशीश.	मं.	मं.	मं.१ शु.३	शु.	शु.२ बु.२	बु.	बु.३ चं.१	चं.	चं.	सू.	सू.	सू.१ बु.३	बु.	बु.२ शु.२	शु.	शु.३ मं.१	मं.	मं.	बृ.	बृ.	बृ.१ श.३	श.	श.	श.	श.३ बृ.१	बृ.	बृ.
गण.	देव.	मनु.	राक्ष.	मं.	दे.	म.	दे.	दे.	रा.	रा.	म.	म.	दे.	रा.	दे.	रा.	दे.	रा.	रा.	म.	म.	दे.	रा.	रा.	म.	म.	दे.
नाडी	आ.	म.	अं.	अं.	म.	आ.	आ.	म.	अं.	अं.	म.	आ.	आ.	म.	अं.	अं.	म.	आ.	आ.	म.	अं.	अं.	म.	आ.	आ.	म.	अं.

१ विवाहे वर्णगुणाः । वरः

कन्या	ब्रा.	क्ष.	वै.	शू.
ब्राह्मण	१	०	०	०
क्षत्रिय	१	१	०	०
वैश्य	१	१	१	०
शूद्र	१	१	१	१

२ वश्यगुणाः । वरः

कन्या	च.	मा.	ज.	व.	की.
चतुष्पद	२	१	१	०	१
मानव	१	२	॥	०	१
जलचर	१	॥	२	१	१
वनचर	०	०	१	२	०
कीट	१	१	१	०	२

६ गणगुणाः । वरः

कन्या	दे.	म.	रा.
देव	६	५	१
मनुष्य	६	६	०
राक्षस	०	०	६

८ नाडी गुणाः । वरः ।

कन्या	आ.	म.	अं.
आदिः	०	८	८
मध्य ।	८	०	८
अन्त्य ।	८	८	०

७ भकूटगुणाः ।

	मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.
मे.	७	०	७	७	०	०	७	०	०	७	७	०
वृ.	०	७	०	७	७	०	०	७	०	०	७	७
मि.	७	०	७	०	७	७	०	०	७	०	०	७
क.	७	७	०	७	०	७	७	०	०	७	०	०
सि.	०	७	७	०	७	०	७	७	०	०	७	०
क.	०	०	७	७	०	७	०	७	७	०	०	७
तु.	७	०	०	७	७	०	७	०	७	७	०	०
वृ.	०	७	०	०	७	७	०	७	०	७	७	०
ध.	०	०	७	०	०	७	७	०	७	०	७	७
म.	७	०	०	७	०	०	७	७	०	७	०	७
कुं.	७	७	०	०	७	०	०	७	७	०	७	०
मी.	०	७	७	०	०	७	०	०	७	७	०	७

३ तारागुणाः ।

	१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	३	३	१॥	३	१॥	३	१॥	३	३
२	३	३	१॥	३	१॥	३	१॥	३	३
३	१॥	१॥	०	१॥	०	१॥	०	१॥	१॥
४	३	३	१॥	३	१॥	३	१॥	३	३
५	१॥	१॥	०	१॥	०	१॥	०	१॥	१॥
६	३	३	१॥	३	१॥	३	१॥	३	३
७	१॥	१॥	०	१॥	०	१॥	०	१॥	१॥
८	३	३	१॥	३	१॥	३	१॥	३	३
९	३	३	१॥	३	१॥	३	१॥	३	३

५ ग्रहमैत्रीगुणाः । वरः

कन्या	सू.	च.	म.	बु.	बृ.	शु.	श.
सूर्य	५	५	५	४	५	०	०
चन्द्र	५	५	४	१	४	॥	॥
मङ्गल	५	४	५	॥	५	३	॥
बुध	४	१	॥	५	॥	५	४
गुरु	५	४	५	॥	५	॥	३
शुक्र	०	॥	३	५	॥	५	५
शनि	०	॥	॥	४	३	५	५

४ योनिगुणाः । वरः

कन्या	अश्व	गज	मेष	सर्प	श्वान	मार्जार	मूषक	गौ	महिष	व्याघ्र	मृग	वानर	नकुल	सिंह
अश्व	४	२	३	२	२	३	३	३	०	१	३	२	२	१
गज	२	४	३	२	२	३	३	३	३	१	३	२	२	०
मेष	३	३	४	२	२	३	३	३	३	१	३	०	२	१
सर्प	२	२	२	४	२	१	१	२	२	२	२	१	०	२
श्वान	२	२	२	२	४	१	२	२	२	२	०	२	२	२
मार्जार	३	३	३	१	१	४	०	३	३	२	३	२	२	२
मूषक	३	३	३	१	२	०	४	३	३	२	३	२	१	२
गौ	२	३	३	२	२	३	३	४	३	०	३	२	२	१
महिष	०	३	३	२	२	३	३	३	४	१	३	२	२	३
व्याघ्र	१	१	१	२	२	२	२	०	१	४	१	२	२	२
मृग	३	३	३	२	०	३	२	३	३	१	४	२	२	१
वानर	२	२	०	१	२	२	२	२	२	२	२	४	२	२
नकुल	२	२	२	०	२	२	१	२	२	२	२	२	४	२
सिंह	१	०	१	२	२	२	२	१	१	३	१	२	२	४

नैसर्गिकग्रहमैत्रीचक्रमिदम् ।

सूर्यः	चन्द्रः	मङ्गल	बुधः	बृह.	शुक्रः	शनिः	ग्रहाः
च.म.बृ.	सूर्यः बुधः	सू. चं. बृह	सूर्यः शुक्रः	सूर्यः चं. मं.	बुधः शनिः	बुधः शुक्रः	मित्राणि
बुधः	मं..बृ शु.श.	शुक्रः शनिः	मं.बृ. शनि.	शनिः	मङ्गल बृह.	बृह.	समाः
शुक्रः शनिः	०	बुधः	चन्द्रः	बुधः शुक्रः	सूर्यः चन्द्रः	सूर्यः चं.मं.	शत्रवः

अथात्रयुजिभचक्रमिदम्।

रेवती, अश्विनी भरणी, कृत्तिका रोहिणी, मृगशिरा	आर्द्रा.पुनर्व.पुष्य.आश्ले. मघा. पूफा. उफा. हस्त चित्रा. स्वा. विशा. अनु.	ज्ये.म.पू.षा.उ.षा. श्रवण.धनिष्ठा.शत. पू.भा. उ.भा.
पूर्व भागे ६	मध्यम भाघे १२	पर भागे ९
पतिश्रेष्ठः	द्वयोः सुमतिः	कन्या श्रेष्ठा

अथमेलापकेविशेषस्तवाह ।

अज्ञातजन्मनां नृणां नाम्निभं परिकल्पयेत् ॥ तेनैव चिन्तयेत्सर्वं राशिकूटादि जन्मवत् ॥१॥ जन्मभं जन्मधिष्ण्येन नामधिष्ण्येन नामभम् ॥ व्यत्ययेन यदा योज्यं दम्पत्योर्निधनमवेदिति॥२॥

अथ गुणानामैक्येनग्राह्याग्राह्यविचारः ।

गुणैः षोडशभिर्निन्द्यं मध्यमा विंशतिस्तथा । श्रेष्ठं त्रिंशद्गुणं यावत्परतस्तूत्तमोत्तमम् ॥ सद्भकूटे इति ज्ञेयं दुष्टकूटेऽथकथ्यते। निन्द्यं-गुणैर्विंशतिभिर्मध्यंबाणाधिकैःस्मृतम् - तत्परैः पञ्चभिः श्रेष्ठं ततः श्रेष्ठतरं गुणैः—इति ॥ आवश्यके—द्वयकौताम्रसुवर्णमष्टारिपुके गोयुग्ममर्याङ्कके रौप्यं कांस्यमथैकनाडियुजिगो स्वर्णादि दत्त्वोद्वहेत् ।

जातकतत्त्वोक्तसूत्रात् कन्यायाः वैधव्यविषाख्यादियोगज्ञानम् ।

लग्नाच्चन्द्रादन्यतमतः पापाः सप्तमेऽष्टमे वा विधवा ॥१॥ भौमे राहौ सप्तमेऽष्टमे व्यये वा विधवा ॥२॥ द्यूने राहौ कुलदोषदा दुःखार्त्ता ॥३॥ लग्नेन्दु पापान्तरौ शुभैरदृष्टौ कुलद्वयघ्नी ॥४॥ द्यूनेऽङ्गे पापे विवाहोत्तरं सप्तमाब्दे विधवा ॥५॥ षष्ठेऽष्टमे चन्द्रेऽष्टमाब्दे रण्डा ॥६॥ सप्तमे रन्ध्रेशे पापदृष्टे नवोढा रण्डा ॥७॥ षष्ठाष्टमेशौ षष्ठगतौ व्यये पापास्तेनापि विधवा ॥८॥ अष्टमे जीवे वा शुक्रे नष्टगर्भा मृतवत्सा वा ॥९॥ कुजेऽष्टमे कुलटा मन्देऽष्टमे पतिरोगवती ॥१०॥ सूर्येऽष्टमे पापयुक्ता भवति ॥११॥ रन्ध्रे राहौ कुलद्वयघ्नी ॥१२॥ लग्नतुर्याष्टमान्त्य संस्थाःपापास्तदा पतित्यक्त्वा परासक्ता च भवति ॥१३॥ सप्तमेशोऽष्टमेऽन्त्यः सप्तमे निधनाधिपः । पापाश्रययुता बाला वैधव्यं लभते ध्रुवम् ॥१॥ सप्ताष्टमपती षष्ठे व्यये वा पापपीडितौ। तदा वैधव्यमाप्नोति नारी नैवात्र संशयः॥२॥ मन्दाश्लेषा द्वितीयायां जाता विषाख्या॥१५॥ सूर्यवारगभद्रायां जाता विषाख्या ॥१६॥ कुजविशाखासप्तम्यां जाता विषाख्या ॥१७॥ पापेऽङ्गे सशुभपापावरिगौ जाता विषाख्या ॥१८॥ पुत्रेके मन्देऽङ्गे भौमेऽङ्गे विषाख्या ॥१९॥ विषाख्या वैधव्ययोगस्यापवादमाह - लग्नाद्विधोर्वा यदि जन्मकाले शुभग्रहो वा मदनाधिपश्च । द्यूनस्थितोहन्त्यनपत्यदोषं वैधव्यदोषं च विषाङ्गनाख्यम् ॥१॥ भौम तुल्यो यदा भौमः पापो वा तादृशो भवेत् । उद्वाहः शुभदः प्रोक्तश्चिरायुःपुत्रपौत्रदः ।

अथ ग्रहमेलापकः ॥

लग्ने व्यये च पाताले जामित्रे चाष्टमे कुजः । कन्याभर्तुर्विनाशाय भर्ता पत्नीविनाशकृत् । इति विचार्यम् । एवं कन्याजन्मकुण्डल्यां लग्नचन्द्राभ्यां १।४।७।८।१२ स्थानेषु कश्चित्पापग्रहोऽधिकारवान्स्यात्तदाऽनिष्टः । सप्तमेशोऽष्टषष्ठरिःफेषु गतोऽनिष्टः । अथैतेषां वरकुण्डल्यां परिहारः—जामित्रे च यदा सौरिर्लग्ने वा हिबुकेऽथवा ॥ अष्टमेद्वादशेवापिभौमदोषविनाशकृत् । शनिर्भौमोऽथवाकश्चित्पापी वा तादृशो भवेत् । तेष्वेव भवनेष्वेव भौमदोषविनाशकृत् । एवं यावन् पापग्रहः कन्याया नेष्टस्थानस्थितो भवेत्तावानेव ततोऽधिको वा वरस्यापि कुण्डल्यां दृष्ट्वा शुभदो वाच्यः, नान्यथा । कन्यायाःसप्तमभावनाथशुक्रादिसौम्यग्रहाणां शुभस्थानस्थित्यादिना सौभाग्ययोगश्चविलोक्य इति ॥

अथैवं ज्ञातगुणायां निश्चयमुहूर्त्तमाह ।

पुण्याहे च विवाहर्क्षे चित्रावस्वग्निविष्णुभे ॥ कन्या चन्द्रबलं दद्यात् निश्चयं सत्यया गिरा ॥१॥ गुरुलग्नेग्निसान्निध्ये स्नातां पुण्यामरोगिणीम् । तत्कालोपस्थिते कन्या पिता तुभ्यं प्रयच्छति ॥२॥ यदि त्वं पतितोनस्याःसर्वदोषविवर्जितः । तुभ्यं कन्यां प्रदास्यामि द्विजदेवाग्निसन्निधौ ॥३॥ तुभ्यं कन्यार्थिनेवाचा कन्यादानं प्रयच्छति । तन्निश्चयार्थं मह्यं गृह्यतां साक्षतं फलमिति ॥३॥

विवाहेरविचन्द्रगुरुशुद्धिचक्रम् ।

रवि.	चन्द्रः	गुरुः	ग्रहाः
३।६ १०।११	३।६।७ १०।११	२।५।७ ९।११	शुभ-स्थानानि
१।२।५।७ ।।९।।	१।२ ५।९	१।३ १०।६	पूज्य-स्थानानि
४।८ १२	४ ८।१२	४ ८।१२	निंदित स्थानानि

अत्र कन्याविवाहेकुमारस्योपनयने गुरुबलं चिन्त्यम् ॥ कुमारस्योपनयने विवाहेपिसूर्यबलंचिन्त्यम् ॥ उभयोश्चन्द्रबलं चिन्त्यमिति ॥

अथ राज्ञां खड्गविवाहः ।

शशाङ्कपंचाङ्ग संशुद्धौसौम्यायने विवाहभे राज्ञोगोधूलिकेलग्नेखड्गोद्वाहःप्रशस्यते।१। अथोद्वाहानन्तरंमण्डपोद्वासनं ॥ युग्मेवस्रे षष्ठहीनेपंचसप्ताहेकार्य्यंशुभवारे ॥इति॥

अथ सामान्यविवाहकृत्यम् ।

विवाहकृत्यं सकलं विवाहर्भैविलोकयेच्चैव बलं हिमद्युतेः। नवत्रिषष्ठेह्नि विवाहपूर्वतो नवर्णकोमंडपतैलमङ्गलं । अथ प्रथमंकन्यायाः तैलं पश्चात्तैलं वरस्य । इदं राज्याः प्रथमयामे ॥ इति ॥

अथ स्वस्वाधिष्ठितस्थानाद्ग्रहाणांदृष्टिबोधकचक्रम् ।

सू.	च.	म.	बु.	बृ.	शु.	श.	सूर्यादिग्रहाः ॥
३।१०	३।१०	३।१०	३।१०	३।१०	३।१०	०।०	एकपाददृष्टिः॥
५।९	५।९	५।९	५।९	०।०	५।९	५।९	द्विपाददृष्टिः ॥
४।८	४।८	०।०	४।८	४।८	४।८	४।८	त्रिपाददृष्टिः॥
७	७	४।७।८	७	५।७।९	७	७।३।१०	संपूर्णदृष्टिः ॥

गणनायां नृदूरविचारः ।

भामिनीजन्मनक्षत्राद् द्वितीयं पतिजन्मभम् । न शुभं भर्तृनाशाय इत्युक्तं छायामले। परिहारः-भिन्नर्क्षराश्यैकक भिन्नाङ्घ्रिभमेतयोर्गणखगौ नाडी नृदूरं न च । अन्यद्विशेषः-वश्याभावे तथाऽन्योऽन्यं ताराशुद्धौ परस्परम् । न चेत्षष्टाष्टमो दोषस्तदा षष्ठाष्टमःशुभः॥ हीनवर्णो यदा राशी राशीशो वर्ण उत्तमः । तदा राशीश्वरोग्राह्यस्तद्राशिं नैव चिन्तयेत् । नृदूरोदक्षिणदेशे त्याज्यो न मध्यदेशे ।

हलप्रवहण—बीजोप्तिमुहूर्त्तज्ञानायचक्रम् ।

भ. कृ. आर्द्रा. आश्ले. पूर्वा ३ ज्ये. एतद्भिन्न चकशुद्ध नक्षत्रे ४, ६, ९, १४, ३०, ८ एतद्भिन्नतिथौ कुम्भ, कर्क, मेष, मकर, तुला, वर्जितलग्ने पर्वादिबलैर्विधौ जलकेशुके विधौमांसले लग्नेदेवगुरौमत्यां रविशनिवर्ज्यं दिने हलप्रवहणं श्रेष्ठम् । हलप्रवहणोक्त नक्षत्रेषु ध. श. पुन. चि. भौमरहितेषु बीजोप्तिचक्रशुद्धौ च बीजवपनं शुभम् ।

गणनागुणैक्यबोधकचक्रम्

गणनागुणैक्यज्ञानप्रकारः—ऊर्ध्वाधिस्थानि तु भानि योषितांतिर्यक् क्रमेणैव तथा नराणाम् । प्राप्तः क्रमेणैव तयोश्चयोगे गुणैक्यबोधो गणनाविचारे ॥

उदाहरणम्—विश्वनाथपार्वत्योर्गणनाविचारे शास्त्रचक्रानुसारेण विश्वनाथर्क्षे रोहिणी, पार्वतीर्क्षे—उत्तराफाल्गुनीतृतीयपादं पूर्वोक्तप्रकारेण चक्रकोष्ठके २५ गुणयोगाप्तिः ॥

वरस्य नक्षत्राणि (कन्याभानि — पङ्क्तिषु)

कन्याभानि	अ.	भ.	कृ. १	कृ. ३	रो.	मृ. २	मृ. २	आ.	पु. ३	पु. १	पु.	आ.	म.	पू.फा	उ.फा १	उ.फा ३	ह.	चि. २	चि. २
अ.	२८	३३	२८॥	१८॥	२१॥	२२॥	२६	१७	१८	२२॥	३१॥	२७	२०॥	२६	१७॥	११	९	१३	२२॥
भ.	३४	२८	२१	१९	२२॥	१३॥	१७	२६	२६	३०॥	२३॥	२४॥	२१	१९	२८	२१॥	१९	६	१४॥
कृ. १	२७॥	२७॥	२८	१६॥	९	१५॥	१९	२०	२१	२५॥	२६॥	२३॥	१७॥	२१	२२	१५॥	१५॥	१८॥	२७॥
कृ. ३	१८॥	१८॥	१९	२८	१९	२५॥	१६॥	१७॥	१८॥	२२	२३	२०	१९॥	२३	२४	२१	२१	२३॥	२२॥
रो.	२३॥	२३॥	१०	१९	२८	३६	२७	[illegible]	२३॥	२७	२६	१३	१२॥	२६॥	२८	२५	२६	२०	१९
मृ. २	२३॥	१३॥	१८॥	२७॥	३४	२८	२०	[illegible]	२३॥	२६	१९	२२	२१॥	१७॥	२५॥	२३॥	२७	१३	१०
मृ. २	२७	१८	२१	१८॥	२५॥	२०	२८	[illegible]	३१॥	१३॥	११	१५॥	२४	२०॥	२८॥	३०॥	३४	२१	१४
आ.	१९	२७	२१	१८॥	२४॥	२६	३४	[illegible]	[illegible]	१३	२०॥	१३॥	२३॥	२९॥	२२॥	२४॥	२४॥	२७	२०
पु. ३	२०	२६	२२	१९॥	२३॥	२४॥	[illegible]	[illegible]	२८	१६	२३	१६॥	२२॥	२७॥	२१॥	२३॥	२४॥	२५॥	१८॥
पु. १	२२॥	२८	२३॥	२०	२४	२५	१९	[illegible]	१४॥	२८	३५	२८॥	१५॥	२०	१४॥	१७	१८	२०॥	२०
पु.	३०॥	२१॥	२६॥	२३	२४	१७	१०	[illegible]	[illegible]	३५	२८	३०	१८॥	१४॥	२३॥	२६	२७	१२	११॥
आश्ले.	२६	२३॥	२२॥	१९	१२	२१	१३	[illegible]	[illegible]	२८॥	२८॥	२८	१५	१५॥	१७॥	२०॥	२०॥	२६	२५॥
म.	२१	२१	१७॥	१८॥	११॥	१६॥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१६॥	१८॥	१६	२८	३०	२६॥	१६॥	१६॥	२०॥	२५॥
पू. फा.	२७	१९	२१	२२	२५॥	१७॥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२२॥	१६॥	१६॥	३०	२८	३४	२४	२२॥	८॥	११॥
उ. फा. १	१८॥	२७	२२	२३	२७	२५॥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१६॥	२५॥	१८॥	२६॥	३४	२८	१८	१६॥	१४॥	१७॥
उ. फा. ३	१३	२१॥	१६॥	२१	२५	२३॥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१९॥	२८॥	२१॥	१७॥	२५	१९	२८	२५॥	२४॥	१६॥
ह.	१०	२०	१६॥	२१	२६	२६	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१९॥	२८॥	२३॥	१७॥	२२॥	१७	२६	२८	२७	१९
चि. २	१३	६	१९	२५॥	२०	१२	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२०॥	१२॥	२६॥	२३॥	९॥	१५॥	२४॥	२७	२८	२०
चि. २	२२॥	१५॥	२८॥	२३॥	२०	१२	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२०	१२	२६	२५॥	१०	१७॥	१७॥	२०	२१	२८
स्वा.	२७॥	२३॥	१७॥	१२॥	१६॥	२७	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२८	२८	१५॥	१३॥	२५॥	२५॥	२५॥	२७॥	२१	२८
वि. ३	२२॥	२२॥	२०॥	१५॥	१०॥	१८॥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२३॥	२१॥	१९	१७॥	१९॥	१८॥	१७॥	१८॥	२७॥	३४॥
वि. १	१६॥	१६॥	१४॥	१९॥	१४॥	२२॥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१९	१८	१५॥	२१॥	२३॥	२१॥	१८	१९	२८	२३॥
अनु.	२४॥	१४॥	१९॥	२४॥	२७॥	२०॥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२६॥	१८	२१	२४॥	२०॥	२९॥	२६	२७	१२	७॥
ज्ये.	१२	१८॥	२४॥	२९॥	२२॥	२२॥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१०॥	२०	२६	३१	२३॥	१६॥	१३	१२	२५॥	२०॥
मू.	१२	२०	२४॥	१९	१३	१४	[illegible]	[illegible]	[illegible]	८॥	१७॥	२४	२५	१९	९॥	१३	१३	२७	२७
पू. षा. ॥	२६	१९	१८	१२॥	१९	११	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२३॥	१३॥	१७॥	२१	१९	२७	२८॥	२७	१२	१२
पू. षा. ३॥	२७	२०	१९	१३॥	२०	१२	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१३॥	१७॥	२१	१९	२७	२७	२६	११	११
उ. षा. १	२५॥	२७	१४	८॥	११॥	१८	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२३॥	२४॥	९॥	११॥	२७	२८	२८॥	२७॥	२०	२०
उ. षा. ३	२८	२९॥	१६॥	१४	१७	२२॥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२८॥	१३	६॥	२२	२३	२६	२५	१७॥	२४॥
श्र. १॥	२८	२७	१४॥	१२	१८	२४॥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२५	१५	५॥	१९॥	२०	२४	२५	१९	२६
श्र. २॥	२७	२६	१३॥	१०	१७	२६	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२६	१५	६॥	१८॥	२०॥	२३॥	२४॥	१८॥	२५॥
ध. २	२०॥	१०॥	२६	२३॥	२०	१२	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२३	२८	१८॥	५॥	१२॥	१६	१७॥	१६॥	२४॥
ध. २	२०	११	२६	३०॥	२७॥	१९	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	५	२०	२५॥	११॥	१३॥	१७॥	२१	१८	१९
श.	१५	२१	२८	३२॥	२५॥	२५	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१५	२०	२६॥	२०॥	१३॥	११॥	८॥	२६	२६
पू. भा. ३	१८	२५	२०	२४॥	३१॥	३१॥	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२०॥	१८	१९॥	२५॥	१६॥	१५॥	१७॥	१८॥	१९॥
पू. भा. १	१४॥	२१॥	१६॥	१९	२६	२६	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२५॥	१८॥	१६॥	२२॥	१४॥	१६॥	१८॥	१९॥	१२॥
उ. भा.	२४॥	१५॥	१८॥	२१	२५	१७	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२२	२०	१७॥	१५॥	२५॥	२७॥	२६	९॥	५
रे.	२५	२४॥	११॥	१५॥	१७	२६	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१३	१२	२२	२२	२४॥	२६॥	२०॥	१३॥

कन्याभानि	स्वा.	वि. ३	वि. १	अ.	ज्ये.	मू.	पू.षा. ॥	पू.षा. ३॥	उ.षा १	उ.षा ३	श्र. १॥	श्र. २॥	ध. २	ध. २	श.	पू.भा ३	पू.भा १	उ.भा	रे.
अ.	२६॥	२२॥	१९॥	२६॥	१५	१३	२६	२७	२४॥	२६	२६	२४	२१	२१	१५	१६	१४॥	२४॥	२६
भ.	२१॥	२२॥	१९॥	१७॥	१९॥	२०	१९	२०	२७	२८॥	२८	२६	१०	१०	२०	२४	२२॥	१६॥	२८
कृ. १	१५॥	१९॥	१६॥	२०॥	२६॥	२४॥	१८	१९	१४	१५॥	११॥	१०॥	२५	२५	२७	१९॥	१७॥	१९॥	११॥
कृ. ३	२०॥	१४॥	२१॥	२५॥	३१॥	२०	१२॥	१३॥	९॥	१४	११	१०	२३॥	२९॥	३१	२३॥	२०	२२	१४
रो.	१५॥	९॥	१६॥	३०॥	२४॥	१४	१९	२०	११॥	१७	१९	१८	२०	२६	२४॥	३०॥	२७	२६	१९
मृ. २	२५	१७॥	२३॥	२२॥	२५॥	१५	१२	११	१८	२१	२४॥	२४॥	१३	१९	२७	२९॥	२६॥	१७	२७
मृ. २	२७	१९॥	१४	११	१३	२३	१९	१८	२४	२०॥	२५	२५	१२	१३	२१	२३॥	२७॥	१७	२७
आ.	२७	२०	१३॥	१७	४	१६	२८	२७	२७	२२॥	२२॥	२२॥	१७	२०	११	१६	१९	२७	२७
पु. ३	२७	२१	१३॥	२०॥	५	१३	२७	२६	२७	२७॥	२२॥	२३॥	१७॥	१८॥	११	१७	१९॥	२७॥	२८
पु. १	२७	२०	१९	२६	१०॥	८	२१	२०॥	२१॥	२८॥	२५	२७	२१	१२॥	७	११	१७	२५	२५॥
पु.	२६	२१	२०	१९	२२	१७	११	११॥	२२॥	२६	२४	२५	१३	४॥	१४॥	१८	२४	१८	२७
आश्ले.	११॥	१६॥	१५॥	२०	२६	२२॥	१६	१६॥	८॥	१२	१३	१३	२७	१८॥	१८॥	१२॥	१८॥	२०	१२
म.	११॥	१७॥	२४॥	२६॥	३४	२४	२०	२१	११॥	५॥	५॥	४॥	१८॥	२४॥	२५॥	१८॥	१७॥	१८॥	१२
पू. फा.	२५॥	१९॥	२६॥	२४॥	२४॥	१९	१८	१९	२७	२१	१९॥	१८॥	४॥	११॥	१९॥	२४॥	२३॥	१६॥	२४॥
उ. फा. १	२६॥	१७॥	२४॥	३०॥	१९॥	१०॥	२६	२७	२८	२२	२१	२०	११॥	१८॥	१२॥	१५॥	१५॥	२६॥	२४॥
उ. फा. ३	२५॥	१६॥	१८	२७	१३	१५॥	२९॥	२८॥	२९॥	२६	२५	२५	१६॥	१६॥	१०॥	१४॥	१८	२९	२७
ह.	२६॥	१७॥	१९॥	२६	१२	१४	२७	२६	२७॥	२३	२४	२४	१९	१९	८॥	१४॥	१९	२७	२७
चि. २	१९	२६॥	२८	११	२५	२८	१४	१३	२१	१७॥	१९	१९	१८	१८	२४	१८॥	२२	११	२१
चि. २	२७	३४॥	२४॥	७॥	२१॥	२८	१४	१३	२१	२५॥	२७	२७	२६	२०	२६	२०॥	१५	४	१३
स्वा.	२८	२०	१०	२३॥	१८॥	२३	२७	२६	१८	२२॥	२३॥	२३॥	२७	२१	२०	२५	२०॥	२०	१३
वि. ३	१८	२८	१८	१७	२१॥	२८	२२	२१	१३	१७॥	१७॥	१७॥	३२॥	२६॥	२६	२२	१६॥	१३॥	५
वि. १	८	१७	२८	२७	३१॥	२३॥	१७॥	१६॥	९॥	१२	१२	१२	२७	२७	२६॥	२२॥	२१	१८	९॥
अनु.	२२॥	१७	२८	२८	३१	१६॥	१४॥	१४॥	२२	२५	२६	२६	१२	१२	२२	२४॥	२४	१८	२७
ज्ये.	१७॥	२०॥	३१॥	३०	२८	१५	१७॥	१७॥	१७॥	२०	२०	२०	२५	२५	१८	११	१०॥	२१	२१
मू.	२१	२७	२४॥	१६॥	१६	२८	२८	२७	२५॥	१५॥	१५॥	१५॥	२१॥	२५	२१॥	११	१७॥	२५॥	२७
पू. षा. ॥	२७	२०	१६॥	१८॥	१८॥	२८	२८	२७	३३	२३	२३॥	२३॥	८॥	१६॥	२३॥	३१॥	३२॥	२३॥	३२॥
पू. षा. ३॥	२६	१९	१८॥	१८॥	१९॥	२७	२७	२८	३४	२४	२४	२३॥	८॥	१५॥	२२॥	२९॥	३२॥	२३॥	३२॥
उ. षा. १	१९	१२	११॥	२५॥	१९॥	२५॥	३३	३४	२८	१८	१६	१५	१५॥	२२॥	२२॥	२८॥	३१॥	३२॥	२३॥
उ. षा. ३	२३॥	१६॥	१४	२८	२२	१६॥	२६	२५	१९	२८	२६	२५	२५॥	१७॥	१७॥	२३॥	३०॥	३२॥	२३॥
श्र. १॥	२३॥	१६॥	१४	२८	२३	१७॥	२३॥	२४॥	१७	२५	२८	२७	३०	२२	१८॥	२३॥	३१॥	३०॥	२२॥
श्र. २॥	२३	१६	१४	२८	२३	१६	२५	२५॥	१५	२४	२७	२८	३०	२०॥	१८	२३	३२॥	३१॥	२४॥
ध. २	२६	३०	२८	१४	२८	२१	१	९॥	१६॥	२५॥	२८	२१	२८	१८॥	२३॥	२१	२६॥	१५॥	२२॥
ध. २	२२	२५॥	२८	१२	२६	२९॥	१७॥	१६॥	१३॥	१८॥	२१	२१	२०	२८	३३	२८॥	१८॥	७॥	१४॥
श.	१९	२६	२६॥	२१	१९	२२॥	२४॥	२३॥	२३॥	१८॥	१८॥	१८॥	२५	३३	२८	१९	९	१७॥	१६॥
पू. भा. ३	२८	२१	२१॥	२७॥	१२	१५॥	३१॥	३०॥	२९॥	२४॥	२५॥	२५॥	२०॥	२७॥	१९	२८	१८	२३	२०॥
पू. भा. १	१९॥	१४	२१	२७	११॥	१५	[illegible]	३१॥	३०॥	२८॥	२९॥	३०॥	२५॥	१७	७॥	१६॥	२८	३३	३०॥
उ. भा.	१३॥	१२	१९	२०	२२	२४	[illegible]	२२॥	२१॥	२९॥	२८॥	२९॥	१४॥	६	१६	२१॥	३३	२८	३४
रे.	११॥	५॥	१२॥	२७	२२	२७	३०॥	३०	२१	१९	२०	२२॥	२२॥	१४	१६	१८	२८॥	३३	२८

अथ वधूप्रवेश-द्विरागमनव्यवस्था ॥

नूतनपरिणीताया वध्वा भर्तृगृहे प्रथमो यः प्रवेशस्स वधूप्रवेशः यत्र च द्वितीययात्राविचारः स द्विरागमः, वर्षाभ्यन्तरं षोडशदिवसाभ्यन्तरं च यः प्रथमो प्रवेशः स नववधूप्रवेशः शुद्धो ग्राह्यो वा, तत्र पितृगृहाद्यात्रामुहूर्त्ताभावः विवाहकालस्यैव यात्रासमयकथनात् । तत्र केवलवधूप्रवेशमुहूर्त्तस्यैव विचारः यत्र च वर्षान्तरं वधूप्रवेशस्तत्र—'स्त्रीविवाहः कुले निर्गमः कथ्यते पुनर्विवाहः प्रवेशो वसिष्ठादिभिः ।' निर्गमादितो न प्रवेशो हितस्तत्र संवत्सरान्तोऽवधिः केचित् इत्येन प्रथमयात्रासमयस्य निवृत्तत्वात् द्वितीययात्राकालशुद्धरेव प्रयोजनात् यात्रावधूप्रवेशमुहूर्त्तद्वयविचारः स एव यात्रामुहूर्त्तो द्विरागमनसंज्ञकः तत्र यात्रायां शुक्रादिविचारस्यावश्यकत्वात् शुक्रसम्मुखादिविचारः तेन प्रथमवर्षे केवलं वधूप्रवेशमुहूर्त्तो विचार्यः तृतीयपंचमादौ द्विरागमनवधूप्रवेशमुहूर्त्तौ विचार्यौ, अतस्तृतीयादिविषमवर्षे यः प्रथमो वधूप्रवेशः स एव द्विरागम इति शास्त्रसिद्धान्तः । षोडशदिनाभ्यन्तरे केवलं विहितदिने प्रवेशस्तत्र यात्रासम्बन्धितिथिमासलग्नादिशुद्धेः प्रयोजनाभावः केवलं वधूप्रवेशमुहूर्त्तं चिन्त्य इति तु धर्मसिन्धौ स्पष्टम् । षोडशदिनात्मासान्तं विषमदिने वधूप्रवेशः मासानन्तरं वर्षान्तं विषममासे वृश्चिककुम्भमेषस्थे रवौ शुक्लपक्षे वधूप्रवेशः । तृतीयादिवर्षे यात्राविचारः तत्र यात्रासम्बन्धाच्छुक्रशुद्धिविचारः सोऽपि मेषवृश्चिककुम्भस्थे रवावेव कार्यः । एवं यत्प्रत्यक्षतो द्विरागमनं तच्च द्वयं यात्रासंज्ञकम् तत्र राहुशुद्धिः । तत्र क्वचित् मासिकः क्वचिच्च त्रैमासिको राहुर्गृह्यते उभयत्र मासत्रयसम्बन्धात् । एवं च राहुशुद्धावपि कुत्रचिद्वामपृष्ठः कुत्रचिच्च गंगादक्षिणे दक्षिणपृष्ठयो राहुर्गृह्यते इत्यतः देशभेदाचारादेव व्यवस्थेति । मुहूर्त्तचिन्तामणौ वधूप्रवेशद्विरागमनप्रकरणद्वयं केनाप्यभिधानभिन्नेन पृथक्कृतमिति तद्ग्रन्थटीकावलोकनेनैव स्फुटम् । विशेषार्थफलितसंग्रहो द्विरागमनव्यवस्था वा वधूप्रवेशद्विरागमनमीमांसा द्रष्टव्या ।

अथ च वधूप्रवेशमुहूर्त्तबोधकचक्रम् ॥

स च विवाहदिवसात् २।४।५।६।७।८।९।१०।१२।१४ दिवसेषु शुभः । ऊर्ध्वं तु विषममासे वर्षाभ्यन्तरे कार्य्यमिति ॥

तिथयः	१।२।३।५।७।८।१०।११।१३।१५ एषु भद्रादिरहिते शुभः ।
वाराः	चं. बु. गु. शु. श. एषु दुष्टयोगादिरहिते शुभः । केचित् बुधेऽपीच्छन्ति ।
सद्भानि	उत्तरा ३ रो. अश्वि. ह. पुष्य. मृ. रे. चि. अनु. श्र. ध. मू. म. स्वा. एतद्भेषु प्रशस्तः ॥ इति ॥
शुभलग्नानि	२।३।५।६।८।९।११।१२ एतल्लग्ने शुभः ॥
लग्नशुद्धिः	अत्र लग्नात् १।२।५।७।१०।११ एषु शुभाः ३।६।११ एषु पापाः केन्द्रोत्तमाः । चतुर्थाष्टमशुद्धौ सत्यां शुभः ॥

अत्र विशेषः केनाप्युक्तः—॥ रात्रौ विवाहे मानः ... प्रवेशः सिरोदये । वधूप्रवेशो नैवात्र प्रतिशुक्राद् भयं विदुः ॥ किन्त्वियं व्यवस्था भर्तृगृहे प्रवेशावसरे बोध्या ॥ इति ॥ तृतीयादि विषमवर्षे शुक्रशुद्धौ वधूप्रवेशसमासादौ द्विरागमः श्रेष्ठः ।

अथ नूतनवध्वाः पाककर्म मुहूर्त्तज्ञानम् ॥

मृगोत्तराश्विपुष्यकृशानुशाक्रश्रुतित्रये ब्रह्मद्विदैवपौष्णे । शुभे तिथौ व्यारवौ प्रकुर्यात् नवावधूपूतनपाककर्म ॥१॥ स्थिरे लग्ने शुभे शुद्धे सप्तमे च बलान्विते । रन्ध्रार्धेदविहीने च नवोढा पाकमाचरेत् ॥२॥ अथ १२ चन्द्र फलम्—पाणिग्रहे स्त्री द्विरभिषेके निषेकयात्राव्रतबन्धने च । व्रतोपवासादिषु गर्भपूर्वे प्रोक्तः शुभो द्वादशगो हिमांशुः ॥

॥ अक्षांशदेशान्तरसारिणी ॥

काशी हिन्दु विश्वविद्यालयतः पूर्वस्थ नगरनामानि	अक्षांशाः	काशी वि. तो देशान्तरघटी घ. प. वि.	होराश्च घं. मि. से.
अनाम ...	१७।०	३।५०।०	१।३२।०
अलीगंज (हथुआ) ...	२६।१२	०।१४।०	०।५।३६
आरा ...	२५।३०	०।१७।१०	०।६।५२
अमरपुर (बर्मा) ...	२१।५५	२।११।१०	०।५२।२८
अमावां राज्य ...	२५।९	०।२८।२०	०।११।२०
आजमगढ़ ...	२६।०	०।२।३०	०।१।०
आसाम ...	२६।३०	१।४०।०	०।४०।०
उदेपुर (सरगुजा) ...	२२।३१	०।०।५०	०।०।२०
उड़ीसा ...	२१।०	०।२९।४०	०।११।५२
कटक ...	२०।३०	०।३०।०	०।१२।०
कलकत्ता ...	२२।३०	०।५५।०	०।२२।०
कुमिल्ला ...	२३।१२	१।२३।०	०।३३।१२
कूचबिहार ...	२६।२०	१।४।५९	०।२५।५६
कुदरा (जहानाबाद) ...	२५।५।१६	०।६।१०	०।२।२८
गया ...	२५।४५	०।२०।०	०।८।०
ग़ाजीपुर ...	२५।३५	०।४।०	०।१।३६
ग्वालपाड़ा ...	२६।९	१।१६।१०	०।३०।२८
गिद्धौर ...	२४।५१	०।३३।०	०।१३।१२
गोरखपुर ...	२६।५०	०।२।२०	०।०।५६
छपरा ...	२५।४५	०।१७।०	०।६।४८
जगन्नाथपुरी ...	१९।४५	०।३०।०	०।१२।०
जापान ...	४०।०	८।४०।०	३।२८।०
जावा ...	७।३०द	४।३०।०	१।४८।०
टेकारी ...	२४।५८	०।१७।३०	०।७।०
दार्जिलिंग ...	२७।५	०।५२।४०	०।२१।४
डुमरांव ...	२५।३२	०।१२।०	०।४।४८
डुमरिया (स्टेटचंपारन) ...	२७।८	०।१५।६	०।६।२
ढाका ...	२३।४०	१।१५।१८	०।३०।७
दरभंगा ...	२६।६	०।३०।०	०।१२।०
दिनाजपुर ...	२५।४०	०।५७।३०	०।२३।०
धवलागिरि ...	२९।०	०।२०।०	०।८।०
नसीराबाद ...	२४।४०	१।२२।५०	०।३३।८
नदिया ...	२३।२४	०।५९।२०	०।२३।४४
नाटोर ...	२४।२७	१।०।०	०।२४।०
नेपाल ...	२७।०	०।९।४०	०।३।५२
पंचगछिया ...	२५।५५	०।३५।४०	०।१४।१६
पटना ...	२५।३२	०।२३।०	०।९।१२
पटना (उड़ीसा) ...	२०।२४	०।२।१०	०।०।५२
पलासी ...	२५।३२	०।४९।४०	०।१९।५२
पुर्निया ...	२५।४६	०।४५।०	०।१८।०
फीजी (टापू) ...	१६।०द	१६।१०।१	६।२८।०
वाराणसी (रामनगरकिला)	२५।१६	०।०।०	०।०।०
वाराणसी (ज्ञानवापी) ...	२५।१९/३८	०।०।०	०।०।०
बनारस (विश्वविद्यालय) ...	२५।१५/७	०।०।०	०।०।०
बर्दवान ...	२३।१७	०।४८।०	०।१९।१२
बलिया ...	२५।३६	०।१२।०	०।४।४८
बक्सर ...	२५।३०	०।११।०	०।४।२४
बगहा ...	२६।४२	०।१४।५०	०।५।५६
बालेश्वर ...	२१।३०	०।३९।४०	०।१५।५२
बिहार ...	२५।१५	०।२५।०	०।१०।०
बेतिया ...	२६।३८	०।१५।१०	०।६।४
बैद्यनाथ ...	२४।३०	०।३७।१०	०।१४।५२
बैजनाथपुर (स्टेट) ...	२४।४६	०।२४।१०	०।९।४०
भनुआ ...	२५।५	०।५।५०	०।२।२०
भागलपुर ...	२५।१५	०।४०।०	०।१६।०
भूटान ...	२७।०	१।२०।०	०।३२।०
मकसूदाबाद ...	२४।११	०।५३।०	०।२१।१२
मानेचौक ...	२६।७	०।२७।३०	०।११।०
मालदह ...	२५।२	०।५१।२०	०।२०।२२
मुंगेर ...	२५।२३	०।३५।०	०।१४।०
मुजफ्फरपुर ...	२६।१२	०।२५।०	०।१०।०
मोतिहारी ...	२६।४०	०।१६।४०	०।६।४०
मेदिनीपुर ...	२२।२९	०।४४।०	०।१७।३६
रंगून ...	१६।५५	२।१४।०	०।५३।३६
रंगपुर ...	२५।४७	१।५।०	०।२६।०
रांची ...	२३।१२	०।२३।४५	०।९।३०
रानीगंज ...	२३।४१	०।४१।०	०।१६।२४
राजमहल ...	२५।२	०।४८।३०	०।१९।२४
लक्खीसराय ...	२५।१०	०।३६।१०	०।१४।२८
लासा (तिब्बत) ...	२९।३५	१।२९।४०	०।३५।५२
लोहरदग्गा ...	२३।२७	०।१७।३०	०।७।६
विजयानगर ...	१८।७	०।५।०	०।२।०
सहसरांव ...	२५।०	०।१५।०	०।६।०
सुमात्रा ...	०।०	२।५०।०	१।८।०
सेहड़ा ...	२५।२८	०।१७।३०	०।७।०
सिंगापुर ...	२।०	३।२०।०	१।२०।०
सिलचर (कच्छार) ...	२५।३१	१।४४।४०	०।४१।५२

काशी हिन्दू विश्वविद्यालयतः पश्चिमस्थ नगरनामानि	अक्षांशाः	काशी वि. तो देशान्तरघटी घ. प. वि.	होराश्च घं. मि. से.
अयोध्या ...	२६।४८	०।७।३०	०।३।०
अजमेर ...	२६।१५	१।२३।०	०।३३।१२
अटक ...	३३।५३	१।४७।१०	०।४२।५२
अंजार ...	३३।४	२।७।२०	०।५०।५६
अनूप शहर ...	२८।२१	०।४६।४०	०।१८।४०
अमरावती ...	२०।५६	०।५२।१०	०।२०।५२
अमेठी ...	२६।७	०।१२।०	०।४।४८
अमृतसर ...	३१।३७	१।२२।०	०।३२।४८
अर्वली ...	२५।०	१।३०।०	०।३६।०
अलवर ...	२७।३४	१।३।२०	०।२५।२०
अल्मोड़ा ...	२९।३५	०।३३।१०	०।१३।१६
अलीगढ़ ...	२७।५५	०।४९।०	०।१९।३६
अहमदाबाद ...	२३।१	१।४३।२०	०।४१।२०
अहमदनगर ...	२९।६	१।२०।५०	०।३३।२०
आगरा ...	२७।०	०।४७।३०	०।१९।०
आबू ...	२४।२५	१।४२।३०	०।४१।०
इन्दौर ...	२२।४५	१।१०।०	०।२८।०
इटावा ...	२६।५२	०।४०।३०	०।१६।१२
उदयपुर ...	२४।३६	१।३३।२०	०।३६।५६
उज्जैन ...	२३।९	१।९।०	०।२७।३६
उटकमण्ड ...	११।१५	१।३।२०	०।२५।२०
कच्छ (माण्डवी) ...	२२।५०	२।१८।०	०।५५।१२
कपूरथला ...	३१।२३	१।१६।०	०।३०।२४
कलचर ...	६।३७	०।२९।३०	०।११।४८
कर्नाल ...	२९।४१	१।०।४०	०।२४।१६
कराची ...	२४।५२	२।३८।४०	१।३।२८
काल्पी ...	२६।८	०।३२।०	०।१२।४८
कांकरौली ...	२५।०	१।३०।०	०।३६।०
कर्नाटक ...	१२।०	०।४०।०	०।१६।०
काश्मीर ...	३४।०	१।२०।०	०।३२।०
कांची ...	९।२९	०।५२।०	०।२०।४८
कानपुर ...	२६।३०	०।२७।३०	०।११।०
किशनगढ़ (राजपू०) ...	२६।३५	१।१८।०	०।३१।१२
किशनगढ़ ...	२६।३५	१।२०।४०	०।३२।१६
कुरुक्षेत्र ...	३०।०	१।६।०	०।२६।३६

काशी हिन्दू विश्वविद्यालयतः पश्चिमस्थ नगरनामानि	अक्षांशाः	काशी वि. तो देशान्तर घटी घ. प. वि.	होराश्च घं. मि. से.
कोटा ...	२५।२५	१।११।५०	०।२८।४४
कोचीन ...	९।५८	१।८।१०	०।२७।१६
कोल्हापुर ...	१६।४५	१।२८।०	०।३५।१२
कोलम्बो ...	६।५६	०।३०।३०	०।१२।१२
खैरपुर ...	२७।२५	०।२।५०	०।१।८
गढ़वाल ...	३०।०	०।४३।४०	०।१७।२८
ग्वालियर ...	२६।१५	०।४९।२०	०।१९।४४
गोदावरी ...	१६।३०	०।७।३०	०।३।०
गोलकुण्डा ...	१७।३३	०।५।२०	०।२।८
चम्बा ...	३२।३४	१।६।०	०।२६।२४
चतुरपुर (छतरपुर) ...	२४।५२	०।३४।३०	०।१३।४८
चिनाव ...	३१।०	२।५।०	०।५०।०
चित्तौड़ ...	२४।५०	१।२५।२०	०।३४।८
चित्रकूट ...	२५।१२	०।२१।०	०।८।२४
चुनारगढ़ ...	२५।१०	०।२।०	०।०।४८
जफराबाद ...	२०।४०	१।८।४०	०।२७।२८
जैशलमेर ...	२६।४६	१।५९।०	०।४७।३६
जयपुर ...	२६।५०	१।१३।४०	०।२९।२८
जयपुर (झांसी) ...	१८।५७	०।३।४०	०।१।२८
जबलपुर ...	२३।१४	०।३०।२०	०।१२।८
जलालपुर ...	३२।४०	१।३७।५०	०।३९।८
जलन्धर ...	३१।१८	१।२०।०	०।३२।०
जीन्द ...	२९।१९	१।६।०	०।२६।२४
जम्बू ...	३२।४४	१।२१।५०	०।३२।४४
जामनगर ...	२२।२७	२।१०।०	०।५२।०
जूनागढ़ ...	२१।३०	२।४।०	०।४९।३६
जोधपुर ...	२६।२०	१।३९।२०	०।३९।४४
जौनपुर ...	२५।४२	०।३।०	०।१।१२
झलरापाटन ...	२४।३२	१।८।०	०।२७।१२
झांसी ...	२५।३०	०।४५।२०	०।१८।८
टोंक ...	२६।११	१।१२।३०	०।२९।०
तंजोर ...	१०।४८	०।३१।०	०।१२।२४
त्रिचनापली ...	१०।५०	०।४३।१०	०।१७।१६
त्रिवेन्द्रम् ...	८।२९	१।१।१०	०।२४।२८
दिलावर ...	२८।४२	१।५५।२०	०।४६।८
देहरादून ...	३०।२०	०।४९।१०	०।१९।४०
द्वारका ...	२२।१४	२।२०।०	०।५६।०
देवास ...	२२।५८	१।९।०	०।२७।३६
देहली ...	२८।३०	०।५७।३०	०।२३।०
द्राव ...	३५।३५	२।३१।२०	१।०।३२
धारा ...	२२।३४	१।१६।३०	०।३०।३६
धवलपुर ...	२६।४२	०।५१।३०	०।२०।३६
नारनोल ...	२८।५	१।८।४०	०।२७।२८
नाथद्वार ...	२४।५२	१।३०।०	०।३६।०
नर्मदा ...	२१।५०	१।४०।२०	०।४०।८
नाभा ...	३०।२३	१।८।०	०।२७।१२
नागौर ...	२७।१५	१।३३।४०	०।३७।२८
नागपुर (सी. पी.) ...	२१।५०	०।३९।१०	०।१५।४०
नागपुर ...	२०।०	०।२०।२०	०।८।८
नासिक ...	१९।५८	१।३२।०	०।३६।४८
नीमच ...	२४।२७	१।२१।२०	०।३२।३२
नैनीताल ...	२९।२३	०।३५।०	०।१४।०
पटियाला ...	३०।२०	१।५।०	०।२६।०
पण्ढरपुर ...	१७।४०	१।१६।१०	०।३०।२८
पंचनद ...	२९।०	२।२।०	०।४८।४८
प्रतापगढ़ (राजपूता.) ...	२४।२	१।२२।२०	०।३२।५६
प्रयाग ...	२५।२२	०।११।४०	०।४।४०
पालनपुर ...	२४।१२	१।४२।५०	०।४१।८
पानीपत ...	२९।१०	१।१९।३०	०।३१।४८
पीलीभीत ...	२८।४०	०।३२।०	०।१२।४८
पूना ...	१८।३०	१।३०।२०	०।३६।८
पोरबन्दर ...	२१।५०	२।१३।३०	०।५३।२४
पेशावर ...	३४।२	१।५५।०	०।४६।०
पुष्कर ...	२६।२८	१।२५।०	०।३४।०
पाण्डीचेरी ...	११।५५	०।३२।१०	०।१२।५२
फरुक्खाबाद ...	२७।३०	०।३७।०	०।१४।४८
फरीदकोट ...	३०।४०	१।२२।३०	०।३३।०
फतेहपुर ...	२६।०	०।२२।५०	०।९।८
फिरोजाबाद ...	२७।१०	०।४६।०	०।१८।२४
फिरोजपुर ...	..।५६	१।२४।०	०।३३।३६
फैजाबाद ...	२६।९	०।९।०	०।३।३६
बरेली ...	२८।२२	०।३५।४०	०।१४।१६
बड़ौदा ...	२२।१०	१।३५।०	०।३८।०
बम्बई ...	१८।५५	१।४१।४०	०।४०।४०
बलरामपुर ...	२७।२७	०।८।०	०।३।१२
बहराइच ...	२७।३४	०।१५।०	०।६।०
बरोच (भरोच) ...	२१।४५	१।४०।०	०।४०।०
बंगलोर ...	१२।५८	०।५३।३०	०।२१।२४
बांदा ...	२५।१८	०।२७।३०	०।११।०
बिलासपुर (सी. पी.) ...	२२।२	०।८।०	०।३।१२
बीकानेर ...	२८।२	१।३५।०	०।३८।०
बिलासपुर (शिमला) ...	३१।१०	१।३।२०	०।२५।२०
बुरहानपुर ...	२१।२०	०।४७।०	०।१८।४८
बुन्दी ...	२५।२५	१।१२।५०	०।२९।८
बांसवाडा ...	२३।३०	१।२६।०	०।३४।२४
भरतपुर ...	२७।१३	०।५५।०	०।२२।०
भावनगर ...	२१।४६	१।४८।०	०।४३।१२
भूपाल ...	२३।१८	०।५५।०	०।२२।०
मन्सूरी ...	३०।२७	०।५०।०	०।२०।०
मद्रास ...	१३।४	०।२८।०	०।११।१२
मदूरा ...	९।५०	०।५०।०	०।२०।०
मन्डी ...	३१।४०	०।५९।०	०।२३।३६
मंगलोर ...	१२।५२	१।२०।०	०।३२।०
मथुरा ...	२७।३२	०।५०।०	०।२०।०
मानिकपुर ...	२५।५०	०।११।५०	०।४।४४
मालवा ...	२३।३०	०।५५।२०	०।२२।८
मिर्जापुर ...	२५।९	०।४।१०	०।१।४०
मुल्तान ...	३०।१२	१।५५।०	०।४६।०
मेरठ ...	२८।५३	०।५२।३८	०।२१।३
मैसूर ...	१२।१८	१।३।०	०।२५।१२
रतलाम ...	२३।२१	१।२०।०	०।३२।०
रत्नगिरि ...	१७।८	१।३७।०	०।३८।४८
राजकोट ...	२२।१९	२।२।३०	०।४९।०
रामेश्वर ...	९।१८	०।३७।३०	०।१५।०
रायपुर ...	२१।१५	०।१३।०	०।५।१२
रायबरेली ...	२६।१५	०।१९।२०	०।७।४४
रोहतक ...	२७।५६	१।५।२०	०।२६।८
रावलपिण्डी ...	३३।३७	१।४०।०	०।४०।०
रीवां ...	२४।३१	०।१७।३०	०।७।०
राज्यसोहावल ...	२४।३५	०।२२।३०	०।९।०
लखनऊ ...	२६।५५	०।२०।०	०।८।०
लन्दन ...	५१।३१	१३।५०।८	५।३२।३
लाहौर ...	३१।३५	१।२६।०	०।३४।२४
लुधियाना ...	३०।५५	१।१९।३०	०।२७।४८

नगरनामानि	अक्षांशाः	देशान्तरघटी	होराश्च	नगरनामानि	अक्षांशाः	देशान्तरघटी	होराश्च	नगरनामानि	अक्षांशाः	देशान्तरघटी	होराश्च	नगरनामानि	अक्षांशाः	देशान्तरघटी	होराश्च	नगरनामानि	अक्षांशाः	देशान्तरघटी	होराश्च
बटेश्वर ...	२६।४८	०।४६।०	०।८।२४	शिकारपुर ...	२७।५७	२।२५।०	०।५८।०	सतारा ...	१७।५२	१।३०।०	०।३६।०	सिरोज ...	२४।६	०।५३।०	०।२१।१२	हर्दा ...	२२।२१	०।५८।०	०।२३।१२
वजीराबाद ...	३२।२८	१।३०।२०	०।३६।८	शिमला ...	३१।६	२।५८।१०	०।२३।१६	सपाटू ...	३०।५८	१।०।०	०।२४।०	सिहोरा ...	२३।१२	१।०।०	०।२५।०	हरिद्वार ...	२९।५८	०।४८।०	०।१९।४८
वरधा ...	२०।४५	०।४५।१०	०।१८।४	श्रीरंगपट्टन ...	१२।२६	१।३।०	०।२५।१२	सागर ...	२३।५०	०।४३।०	०।१७।१२	सूरत ...	२१।१२	१।४१।०	०।४०।२४	हैदराबाद दक्षिण ...	१७।१५	०।४९।३०	०।१९।४८
शाहजहांपुर ...	२७।५२	०।३०।४०	०।१२।१६	सहारनपुर ...	२९।५८	०।५६।१०	०।२२।२८	सीतापुर ...	२७।३०	०।२४।१०	०।९।४०	सोलापुर ...	१७।४०	१।११।०	०।२८।२४	हैदराबाद ...	२५।१५	२।२२।३०	०।५७।०

अक्षांशात् पलभाज्ञानम्—गतांशाग्रिमांशसम्बन्धिपलभयोरन्तरमिष्टकलागुणितं षष्ठिभक्तं लब्धं यथास्थाने गतांशसम्बन्धि पलभायां युतं इष्टपलभा भवति। यथा अक्षांशाः ३५।२५ पञ्चत्रिंशदंशसम्बन्धि पलभा ८।२४।७ षट्त्रिंशदंशसम्बन्धि पलभा ८।४३।५ अनयोरन्तरं १८।५८ इष्टकलामानतः २५ गुणितं ४७४।१० षष्ठिभक्तं व्यङ्गुलात्मकलब्धं ७।५४।१० गतांशसम्बन्धिपलभायां ८।२४।७ युतं इष्टपलभा ८।३२।१।

अक्षांशतः पलभाज्ञानायसारणी

अक्षांशाः	पलभा
१	०।१२।३४
२	०।२५।९
३	०।३७।४४
४	०।५०।२१
५	१।३।०
६	१।१५।४४
७	१।२८।२३
८	१।४१।१०
९	१।५४।०
१०	२।६।५४
११	२।१९।५५
१२	२।३३।०
१३	२।४७।१२
१४	३।०।१८
१५	३।१२।५४
१६	३।२६।२४
१७	३।४०।१५
१८	३।५३।५६
१९	४।७।५५
२०	४।२२।११
२१	४।३६।२२
२२	४।५०।५२
२३	५।५।३८
२४	५।२०।३१
२५	५।३५।४२
२६	५।५१।१७
२७	६।६।५०
२८	६।२२।४८
२९	६।३९।४
३०	६।५५।४१
३१	७।१२।३६
३२	७।२९।५३
३३	७।४७।३१
३४	८।५।३८
३५	८।२४।७
३६	८।४३।५
३७	९।२।३५
३८	९।२२।३०
३९	९।४३।१
४०	१०।४।९
४१	१०।२५।५०
४२	१०।४८।१८
४३	११।११।२४
४४	११।३५।२४
४५	१२।०।०
४६	१२।२५।३७
४७	१२।५२।५
४८	१३।१९।३८
४९	१३।४८।१८
५०	१४।१८।३
५१	१४।४९।१८
५२	१५।२१।३२
५३	१५।५५।३
५४	[illegible]

अत्र चरसारण्यां लिखिताङ्का मिनट सेकेण्डरूपा अक्षांश दैनिकक्रान्त्यंशवशतः फलमानीय सर्वदैव षड्होरायां युतं तदुत्तरक्रान्तौ सूर्यास्तसमयो मध्याह्नात् तदेव होरात्मकं दिनार्द्धं च दक्षिणक्रान्तौ तदेव सूर्योदयं द्वादशहोराभ्यो विशोध्यं तदा दिनार्द्धंसूर्यास्तहोरा च। दिनार्द्धं होरात्मकं पञ्चगुणं दिनमानं घट्यादिकं भवति। यथा अक्षांशाः ३२।० क्रान्त्यंशाः उत्तराः १८।० चरम् ४६।५२ होराषट्कयुतं दिनार्द्धं वा सूर्यास्तघंटा ६।४६।५२ दिनमानम् ३३।५४।२० रात्रिमानम् २६।५।४० होरादिकं दिनार्द्धं द्वादशमध्ये शोध्यं सूर्योदयघंटा ५।१३।८ एवं सर्वत्र। दक्षिणाक्षांश विपरीतम्।

चरसारिणी

क्रान्त्यंशाः

अक्षांशाः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४
१	०।४	०।८	०।१३	०।१७	०।२१	०।२५	०।३०	०।३४	०।३८	०।४२	०।४६	०।५१	०।५५	१।०	१।४	१।९	१।१३	१।१८	१।२२	१।२७	१।३२	१।३७	१।४२	१।४७
२	०।८	०।१७	०।२५	०।३४	०।४२	०।५०	०।५९	१।८	१।१६	१।२४	१।३३	१।४२	१।५१	२।०	२।८	२।१७	२।२६	२।३६	२।४५	२।५५	३।४	३।१४	३।२४	३।३४
३	०।१३	०।२५	०।३८	०।५०	१।३	१।१६	१।२८	१।४१	१।५४	२।७	२।२०	२।३३	२।४६	३।०	३।१३	३।२६	३।४०	३।५४	४।८	४।२२	४।३७	४।५१	५।६	५।२०
४	०।१७	०।३४	०।५०	१।७	१।२४	१।४१	१।५८	२।१५	२।३२	२।५०	३।७	३।२४	३।४२	४।०	४।१८	४।३६	४।५४	५।१२	५।३१	५।५०	६।९	६।२८	६।४८	७।८
५	०।२१	०।४२	१।३	१।२४	१।४५	२।६	२।२८	२।४९	३।१०	३।३२	३।५४	४।१६	४।३८	५।०	५।२२	५।४४	६।७	६।३०	६।५४	७।१८	७।४२	८।६	८।३१	८।५६
६	०।२५	०।५०	१।१६	१।४१	२।६	२।३२	२।५८	३।२३	३।४९	४।१४	४।४१	५।७	५।३४	६।०	६।२७	६।५४	७।२२	७।४९	८।१८	८।४६	९।१५	९।४४	१०।१४	१०।४४
७	०।२९	०।५७	१।२८	१।५८	२।२८	२।५८	३।२७	३।५७	४।२७	४।५८	५।२८	५।५९	६।३०	७।१	७।३२	८।४	८।३६	९।९	९।४२	१०।१५	१०।४८	११।२१	११।५३	१२।२६
८	०।३४	१।८	१।४१	२।१५	२।४९	३।२३	३।५७	४।३२	५।६	५।४१	६।१६	६।५१	७।२६	८।२	८।३८	९।१४	९।५१	१०।२८	११।६	११।४४	१२।२२	१३।१	१३।४१	१४।२१
९	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१०	०।४२	१।२४	२।७	२।५०	३।३१	४।१४	४।५८	५।४१	६।२४	७।८	७।५१	८।३६	९।२०	१०।५	१०।५०	११।३६	१२।२२	१३।८	१३।५५	१४।४३	१५।३२	१६।२०	१७।१०	१८।०
११	०।४६	१।३३	२।२०	३।७	३।५४	४।४१	५।२८	६।१६	७।३	७।५१	८।४०	९।२८	१०।१७	११।७	११।५६	१२।४७	१३।३८	१४।२९	१५।२१	१६।१४	१७।७	१८।१	१८।५६	१९।५२
१२	०।५१	१।४२	२।३३	३।२४	४।१६	५।७	५।५९	६।५१	७।४३	८।३६	९।२८	१०।२१	११।१५	१२।९	१३।४	१३।५८	१४।५४	१५।५०	१६।४६	१७।४५	१८।४३	१९।४२	२०।४२	२१।४३
१३	०।५५	१।५१	२।४६	३।४२	४।३८	५।३४	६।३०	७।२७	८।२३	९।२०	१०।१७	११।१५	१२।१३	१३।१२	१४।११	१५।११	१६।१२	१७।१४	१८।१७	१९।२०	२०।२४	२१।३०	२२।३७	२३।४६
१४	१।०	२।०	३।०	४।०	५।०	६।०	७।१	८।२	९।३	१०।५	११।७	१२।९	१३।१२	१४।१५	१५।१९	१६।२३	१७।२९	१८।३५	१९।४१	२०।४७	२१।५७	२३।८	२४।१८	२५।३०
१५	१।४	२।८	३।१३	४।१८	५।२२	६।२७	७।३२	८।३८	९।४४	१०।५०	११।५६	१३।४	१४।११	१५।१९	१६।२८	१७।३८	१८।४७	१९।५८	२१।१०	२२।२२	२३।३६	२४।५२	२६।७	२७।२४
१६	१।९	२।१८	३।२६	४।३६	५।४५	६।५४	८।४	९।१४	१०।२५	११।३६	१२।४७	१३।५९	१५।११	१६।२४	१७।३८	१८।५२	२०।७	२१।२३	२२।४०	२३।५८	२५।१६	२६।३७	२७।५८	२९।२०
१७	१।१३	२।२७	३।४०	४।५४	६।८	७।२२	८।३६	९।५१	११।६	१२।२२	१३।३८	१४।५४	१६।१२	१७।२९	१८।४८	२०।७	२१।२७	२२।४८	२४।११	२५।३४	२६।५७	२८।२३	२९।५०	३१।१९
१८	१।१८	२।३६	३।५४	५।१२	६।३१	७।५०	९।९	१०।२८	११।४८	१३।८	१४।३०	१५।५०	१७।१२	१८।३५	१९।५९	२१।२३	२२।४८	२४।१४	२५।४२	२७।८	२८।३७	३०।१०	३१।४२	३३।२०
१९	१।२३	२।५४	४।८	५।३१	६।५४	८।१८	९।४२	११।६	१२।३०	१३।५५	१५।२१	१६।४६	१८।१४	१९।४१	२१।१०	२२।३९	२४।९	२५।४१	२७।१४	२८।४८	३०।२४	३१।५८	३३।३७	३५।१६
२०	१।२७	२।५५	४।२२	५।५०	७।१८	८।४६	१०।१५	११।४४	१३।१३	१४।४३	१६।१४	१७।४५	१९।१८	२०।५०	[illegible]	२३।५५	२५।३०	२७।८	२८।४७	३०।२७	३२।८	३३।५०	३५।३३	३७।१८
२१	१।३२	३।४	४।३७	६।९	७।४२	९।१५	१०।४८	१२।२२	१३।५८	१५।३२	१७।७	१८।४३	२०।२०	२१।५८	२३।३६	२५।१६	२६।५६	२८।३७	३०।१९	३२।२	३३।५०	३५।४१	३७।३०	३९।२२
२२	१।३७	३।१४	४।५१	६।२८	८।६	९।४४	११।२३	१३।१	१४।४०	१६।२०	१८।१	१९।४२	२१।२४	२३।८	२४।५२	२६।३७	२८।२३	३०।१०	३१।५८	३३।५०	३५।४१	३७।३५	३९।३०	४१।२७
२३	१।४२	३।२४	५।६	६।४८	८।३१	१०।१४	११।५७	१३।४१	१५।२५	१७।१०	१८।५६	२०।४२	२२।३०	२४।१८	२६।७	२७।५८	२९।४९	३१।४२	३३।३७	३५।३३	३७।३०	३९।२७	४१।३५	४३।३५
२४	१।४७	३।३४	५।२१	७।८	८।५६	१०।४४	१२।३२	१४।२१	१६।१०	१८।०	१९।५२	२१।४३	२३।३६	२५।३०	२७।२४	२९।२०	३१।१९	३३।२०	३५।२१	३७।२३	३९।२५	४१।२९	४३।३४	४५।४०
२५	१।५२	३।४४	५।३६	७।२८	९।२१	११।१४	१३।८	१५।२	१६।५६	१८।५२	२०।४८	२२।४५	२४।४३	२६।४२	२८।४३	३०।४४	३२।४७	३४।५१	३६।५८	३९।५	४१।१५	४३।२६	४५।४०	४७।५३
२६	१।५७	३।५४	५।५२	७।४९	९।४७	११।४५	१३।४३	१५।४३	१७।४३	१९।४४	२१।४६	२३।४८	२५।५२	२७।५६	३०।२	३२।९	३४।१८	३६।२८	३८।४०	४०।५४	४३।१०	४५।२८	४७।४८	५०।१०
२७	२।२	४।५	६।७	८।१०	१०।१३	१२।१७	१४।२१	१६।२६	१८।३१	२०।३७	२२।४४	२४।५२	२७।१	२९।१२	३१।२३	३३।३६	३५।५०	३८।७	४०।२५	४२।४५	४५।७	४७।३२	४९।५८	५२।२७
२८	२।७	४।१५	६।२३	८।३१	१०।४०	१२।४९	१४।५८	१७।८	१९।१९	२१।३१	२३।४४	२५।५७	२८।१२	३०।२८	३२।४६	३५।४	३७।२५	३९।४५	४२।१२	४४।३६	४७।२	४९।३०	५२।४	५४।३८
२९	२।१३	४।२६	६।४०	८।५३	११।७	१३।२२	१५।३६	१७।५२	२०।९	२२।२६	२४।४४	२७।४	२९।२४	३१।४६	३४।१०	३६।३५	३९।१	४१।३०	४४।०	४६।३२	४९।८	५१।४६	५४।२६	५७।९
३०	२।१८	४।३७	६।५६	९।१५	११।३५	१३।५५	१६।१६	१८।३७	२०।५९	२३।२२	२५।४६	२८।१२	३०।३८	३३।५	३५।३४	३८।७	४०।४०	४३।१५	४५।५२	४८।३१	५१।१३	५३।५८	५६।४६	५९।३५
३१	२।२४	४।४८	७।१३	९।३८	१२।३	१४।२९	१६।५६	१९।२२	२१।५०	२४।२०	२६।५०	२९।२१	३१।५४	३४।२८	३७।४	३९।४१	४२।२०	४५।२	४७।४६	५०।३२	५३।२०	५६।१२	५९।६	६२।२
३२	२।३०	५।०	७।३०	१०।१	१२।३२	१५।४	१७।३६	२०।९	२२।४३	२५।१८	२७।५४	३०।३२	३३।११	३५।५२	३८।३३	४१।१७	४४।३	४६।५२	४९।४२	५२।३५	५५।३१	५८।३०	६१।३२	६४।३७
३३	२।३६	५।१२	७।४८	१०।२४	१३।१	१५।३९	१८।१८	२०।५७	२३।३८	२६।१८	२९।०	३१।४४	३४।३०	३७।१६	४०।५	४२।५६	४५।४९	४८।४४	५१।४१	५४।४१	५७।४४	६०।४९	६३।५४	६७।४
३४	२।४२	५।२४	८।६	१०।४९	१३।३२	१६।१२	१९।०	२१।४६	२४।३१	२७।१९	३०।८	३२।५८	३५।५०	३८।४४	४१।३९	४४।३६	४७।३६	५०।३८	५३।४३	५६।५१	६०।१	६३।१५	६६।३३	६९।५४
३५	२।४८	५।३६	८।२५	११।१४	१४।३	१६।५३	१९।४४	२२।३५	२५।२८	२८।२२	३१।१७	३४।१३	३७।१३	४०।१३	४३।१५	४६।२०	४९।२७	५२।३६	५५।४७	५९।०	६२।२२	६५।४४	६९।१०	७२।४०
३६	२।५४	५।४९	८।४४	११।३९	१४।३४	१७।३१	२०।२८	२३।२६	२६।२६	२९।२७	३२।२८	३५।३२	३८।३८	४१।४४	४४।५४	४८।६	५१।२०	५४।३७	५७।५७	६१।२०	६४।४६	६८।१७	७१।५१	७५।३०
३७	३।१	६।२	९।३	१२।५	१५।७	१८।१०	२१।१४	२४।१९	२७।२५	३०।३२	३३।४६	३६।५२	४०।४	४३।१९	४६।३६	४९।५५	५३।१७	५६।४१	६०।९	६३।४०	६७।५१	७०।५४	७४।३७	७८।२५
३८	३।८	६।१५	९।२३	१२।३२	१५।४१	१८।५०	२२।१	२५।१३	२८।२६	३१।४०	३४।५६	३८।१४	४१।३४	४४।५५	४८।२०	५१।४७	५५।१७	५८।४९	६२।२५	६६।४	६९।४८	७३।३६	७७।२८	८१।२५
३९	३।४१	६।२८	९।४४	१२।५९	१६।१५	१९।३०	२२।५२	२६।८	२९।२८	३२।५०	३६।१४	३९।३९	४३।५	४६।३६	५०।८	५३।४२	५७।२०	६१।१	६४।४६	[illegible]	७२।३०	७६।२३	८०।२५	८४।३२
४०	३।२१	६।४३	१०।५	१३।२७	१६।५०	२०।१०	२३।३९	२७।५	३०।३३	३४।२	३७।३३	४१।६	४४।४१	४८।१८	५१।५८	५५।४१	५९।२८	६३।१७	६७।१०	७१।८	७५।२०	७९।१६	८३।२१	८७।४५

अथ शकोपयंतुक्रमावनेकपदार्थानां चैत्रादिप्रत्येकमासेषु समर्घमहर्घविज्ञानार्थमत्र ध्रुवांकाः।

नं०	मासाः १२	चैत्र	वै.	ज्ये.	आ.	श्रा.	भा.	आ.	का.	ना.	पौ.	मा.	फा.
१	जव	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२	चना	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
३	गोधूम	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
४	धान	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
५	तिल	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
६	खांड	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
७	गुड़	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
८	घृत	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
९	लवण	१	०	२	१	०	०	०	२	१	१	२	१
१०	उड़द	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
११	अरहर	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१२	मूंग	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१३	कार्पास	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१४	रुई	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१५	सूत	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१६	वस्त्र	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१७	कम्बल	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१८	पाट	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१९	सुपारी	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२०	अलसी	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२१	तेल	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२२	फिटकरी	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२३	हींग	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२४	हरदी	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२५	लौंग	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२६	जीरा	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२७	अजवाइन	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२८	कर्पूर	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२९	कफूली	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
३०	धनियां	१	१	२	१	०	०	०	२	१	०	२	१

शाके खगाब्धिभूपोनः १६४१ शालिवाहनभूपतेः। अनेन युक्तो ध्रुवांकैश्चैवाद्यौ प्रतिमासके ॥१॥ रुद्रनेत्रैः ३ हृते शेषे फलं चन्द्रेण मध्यमम्। नेत्रेण रसवृद्धिश्च शून्येनार्घं स्मृतंबुधैः ॥२॥ इति॥

पथिराहुचक्रम् ।

आश्वि.	पुष्य.	आश्ले.	विशा.	अनु.	धनि.	शत.	धर्मभानि
भरणी.	पुनर्व.	मघा.	स्वाती.	ज्येष्ठा.	श्रवण	पू.भा.	अर्थभानि
कृत्तिका	अर्द्रा.	पू. फा.	चित्रा.	मूल.	अभि.	उ.भा.	कामभानि
रोहिणी	मृग.	उ. फा.	हस्त.	पू.षा.	उ.षा.	रेवती.	मोक्षभानि

अथ पथिराहुचक्राद्यात्रायां शुभाऽशुभज्ञानम् ।

सूर्ये धर्मगते चन्द्रो धने मोक्षे शुभप्रदः ॥ सूर्ये धनगते धर्मे-मोक्षमार्गे शुभः शशी । कामेऽर्के धर्ममोक्षार्थे संस्थश्चन्द्रो जयप्रदः ॥ मोक्षेऽर्के धर्मगश्चन्द्रः शुभोऽन्यत्र न शोभनः ॥ २ ॥ इति ॥

सविदिक्शूलज्ञानाय चक्रम् ।

पूर्व.	आ.	दक्षि.	नैऋ.	पश्चि.	वाय.	उत्तर.	ईशा.	दिशा.
चं.श.	चं. बृ.	बृ.	सू.शु.	सू. शु	भौम	मं. बु.	बु. श.	वा.

अथ नक्षत्रशूलचक्रम्

पू.	द.	प.	उ.	दिशः
ज्ये.	पू. भा.	रोहि.	उ. फा.	भानि.

अथ प्रतिदिग्यात्रायां वाहनानि

पू.	द.	प.	उ.	दि.
गज	रथ	अश्व.	पाल.	वा.

अथ समयशूलचक्रम्

पूर्वस्यां	प्रातःकाले
दक्षिणे.	मध्याह्नकाले
पश्चिमे	सन्ध्यायाम्
उत्तरस्यां	अर्धरात्री

अथात्र यात्रासमयविचारः ।

तत्र सर्वासु यात्रासु शुक्रास्तो निषिद्धः तथा जन्मेशे जन्मदर्शेशेऽस्तं गतेऽपि न गन्तव्यं ॥ प्रथमा तीर्थयात्रा गुरुशुक्रयोरस्त-काले वर्ज्या ॥ सिंहस्थो गुर्व्वीचगोऽपि वर्ज्यः ॥

अथ चन्द्रवास चक्रम् ।

पूर्वे	दक्षिणे	पश्चिमे	उत्तरे
मेष	वृष	मिथुन	कर्क
सिंह	कन्या	तुला	वृश्चि.
धनु:	मकर	कुम्भ	मीन

अथ चन्द्रफलम् ।

सम्मुखे अर्थलाभाय दक्षिणे सुख-संपदः । पृष्ठतो मरणं चैव वामे चन्द्रे धनक्षयः ॥१॥ सर्वे दोषा लयं यांति पूर्णे चन्द्रे हि सम्मुखे ॥इति॥

अथात्रदिग्लग्नानि ।

पू.	द.	प.	उ.	दिशः
१ ५।९	२ १०।६	३।७ ११	४ ८।१२	शुभ
२।६ १०	३।७ ११	४।८ १२	१।५ ९	मध्य
४ ८।१२	१ ५।९	२।६ १०	३।७ ११	भयम्
३।७ ११	४।८ १२	१।५ ९	२।६ १०	महा भयम

योगिनीज्ञानाय चक्रम् ।

एवं प्रतिपदमारभ्य पू. उ. अ. नै. द. प. वा. ई. क्रमेण योगिन्याः—भ्रमणम् ।

सा योगिनी सम्मुखवामगा चेदशुभा दक्षिणे पृष्ठे च शुभा यत्तु चन्द्रार्द्धपरित्येन फलमस्या इति केषांचिन्मतं तन्न रमणीयं पृथक्फलोक्तिप्रदानात् ।

अथ यात्रायां शुभाऽशुभनक्षत्रज्ञानाय चक्रम् ॥

अश्वि.	पुन.	अनु.	मृ.	पुष्य.	रे.	ह.	श्र.	ध.	एषु शुभा
रो.	उ. ३	पू. ३	ज्ये.	मू.	श				एषु भेषु मध्या
भ.	कृ.	आ.	आश्ले.	मं.	चि.	स्वा.	वि.		एतद्भेषु निद्या
अ.	ह.	अनु.	पु.	एषु सर्वदा शुभा अश्वि	पुष्य	अनु.			ह.
पू. ३	कृ.	म.	भ.	स्वा.	ज्ये.	वि.	आश्ले.	चि.	एष्वावश्यकेयात्रायां
१६	२१	११	७	१४	१४	१४	१४	उत्तरार्धं	त्याज्यघट्यः

अथ स्त्रीपुरुषयोः घातचन्द्रज्ञानाय चक्रम् ॥

मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कु.	मी.	राशयः
१	८	७	९	४	३	६	२	१०	११	५	२	स्त्रीणां चं.घा
१	५	९	२	६	१०	३	७	४	८	११	१२	पु. च. घा.

अथाकुलगणचक्रमिदम् ।

तद्भानि	स्वा. भ. अश्ले. घ. रे. अनु. ह. पुन. उ. ३रा.
तद्वाराः	सू.चं.बृ.श. तिथयः १।३।५।७।९।११।१३।१५

एषु प्रोक्ततिथिवारर्क्षे समरे यायिजयः स्यात्

अथकुलाकुलगणचक्रम् ॥

तद्भानि	मू. आर्द्रा. अभि. श.			
तद्वाराः	बुध	तिथयः	२	६	१०

एषुतिथिवारभेषुयुद्धारंभे द्वयोर्भूमीशयोः संधिः स्यात् ॥

अथ यात्रायां दिनमानस्याष्टमांशेन रात्रौ रात्रिमानस्याष्टमांशेन च वेलाफलमिदम् ॥

घ.	सू. दि.	सू. रा.	चं. दि.	चं. रा.	मं. दि.	मं. रा.	बु. दि.	बु. रा.	बृ. दि.	बृ. रा.	शु. दि.	शु. रा.	श. दि.	श. रा.
४	उद्वेग	चर	अमृत	काल	रोग	उद्वेग	लाभ	अमृत	शुभ	रोग	चर	लाभ	काल	शुभ
४	चर	लाभ	काल	शुभ	उद्वेग	चर	अमृत	काल	रोग	उद्वेग	लाभ	अमृत	शुभ	रोग
४	लाभ	अमृत	शुभ	रोग	चर	लाभ	काल	शुभ	उद्वेग	चर	अमृत	काल	रोग	उद्वेग
४	अमृत	काल	रोग	उद्वेग	लाभ	अमृत	शुभ	रोग	चर	लाभ	काल	शुभ	उद्वेग	चर
४	काल	शुभ	उद्वेग	चर	अमृत	काल	रोग	उद्वेग	लाभ	अमृत	शुभ	रोग	चर	लाभ
४	शुभ	रोग	चर	लाभ	काल	शुभ	उद्वेग	चर	अमृत	काल	रोग	उद्वेग	लाभ	अमृत
४	रोग	उद्वेग	लाभ	अमृत	शुभ	रोग	चर	लाभ	काल	शुभ	उद्वेग	चर	अमृत	काल
४	उद्वेग	चर	अमृत	काल	रोग	उद्वेग	लाभ	अमृत	शुभ	रोग	चर	लाभ	काल	शुभ

अथकुलाकुलगणचक्रम्

तस्य भानि	पूर्वा ३ अश्वि. पुष्य. म. मृ. ह. कृ. वि. ज्ये. चि.
तस्य तिथयः	४।८।१२।१४ वारौ मंगल । स्थायी-

एषु प्रोक्ततिथिवारभेषु युद्धारंभे । स्थायि जयः स्यादिति ॥

अथ राह्वाक्रान्तभानां जीवपक्षादि संज्ञा ४ बोधकचक्रमिदम् ॥

मृतप सं०	कर्त्तरी सं०	जीवप सं०
श.	पूर्वाभाद्रपद ।	उ. भा.
ध.	अत्रत्योदाहरणम्	रेवती.
श्र.	कल्प्यते राहुस्तदाचर-	अश्वि.
अभि.	णभे स्थितस्तदा तत्स्थक-	भ.
उ.षा.	र्तरी संज्ञा ॥ अहिर्बुध्न्य-	कृ.
पू.षा.	भतः भगभान्तंजीवपक्ष-	रो.
मू.	संज्ञा अर्यमभस्यात्र ग्र-	मृ.
ज्ये.	स्तसंज्ञा हस्ततो वरुणां	आर्द्रा.
अनु.	तभानां १३ मृतपक्ष-	पुनर्वसु.
वि.	संज्ञा ॥ एवं सर्वत्र	पुष्य.
स्वा.	संचारात् ज्ञेयम् ।	आश्ले.
चित्रा.	ग्रस्तनाम	म.
हस्त.	उत्तराफाल्गु.	पू.फा.

यात्रायामशुभशकुनानि ॥

वंध्यास्त्री | चर्म | तुष | अस्थि | सर्प | लवण | निर्धूमाग्नि | इन्धन | नपुंसक | विष्ठा | तैल | उन्मत्त | वर्बी
औषध | शत्रु | जटावान् | संन्यासी | तृण | व्याधिमान् | नग्न | तैलाभ्यंग | अंगभंग | जातिभ्रष्ट | क्षुधार्त
रुधिर | स्त्रीपुष्प | सरट | छिक्का | स्वगृहदाह | मार्ज्जारयुद्ध | रक्तवस्त्र | गुड़ | तक्र | पंक | विधवा
कुब्जा | कुटुम्बेकलिः | वस्त्रादेस्स्खलनं | महिषयुद्ध | कृष्णान्नम् | तूबं | वमनं | दक्षिणे | गर्दभशब्दः | अत्यन्तक्रोधी
गर्भवती | मुण्डी | आर्द्राम्बर | दुष्टवाणी | अन्ध | बधिर | रजस्वलाम्बर | कुमारहीना | अतिरोगी | गोधादर्शन
जाहकदर्शन | शूकरदर्शन | शशकदर्शन | मर्कट शब्द | ऋक्षशब्द एते प्रयाणसमये दृष्टाः सन्तः न शुभा
नद्युत्तारभयप्रवेश युद्धेनष्टार्थसंवीक्षणे अशुभशकुनाः शोभनाः | नृपदर्शनवेलायां यात्रोदिता शोभना

यात्रायां शुभशकुनानि ॥

ब्राह्मण २ | अश्व | गज | फल | अन्न | दुग्ध | दधि | धेनु | सर्षप | कमल | विमलवस्त्र | वेश्या | वाद्य | मयूर | नकुल
सिंहासन | शस्त्र | मांस | दीप्ताग्नि | मत्स्य | आदर्श | ससुतस्त्री | सन्मुखछत्र | मधु | नीलकंठ | रज्जा-
दिना बद्धपशु १ | चम्पकादिपुष्प | कन्या | कार्यसिद्धिवाक्य | मृत्तिका | सजलपूर्णघट | घृत | इक्षुदण्ड
रत्नमाणिक्यादि | शिरोवेष्ठन | श्वेतवृषभ | मदिरा | कज्जल | धौताम्बर | गोरोचन | अरोदनशव
पताका | मेष | रजक | वेदशब्द | मंगलवस्तु | गीतगानादि | भारद्वाजपक्षी | शिविका | अंकुशहस्तिबालक
पश्चाद्जलघट | मंगलशब्द | दूर्वा | प्रयाणसमये दृष्टाः सत्फलदा भवन्ति । कोकिला | पालकी | पल्ली
शूकरी रला | भैरवी | छछून्दरी | शृंगाली | कपोत | खञ्जन | तित्तिर | हंसादयः वामे सत्फलदः

अथ रोगार्त्तस्येष्टकालवशाद्बाधाज्ञानम् ॥ तिथिवारञ्च नक्षत्रं लग्नं याम्यंच संयुतम् । वसुभिस्तु हरेद्भागं शेषे बाधां नियोजयेत् ॥ हय ७ ग्नी ३ देवबाधा स्यात् पितरौ नेत्रदन्तिनः २।८ षट्चतुर्थे ६।४ भूतबाधा ग्रहाणामेकपंचके १।५ ॥ भक्ते द्वादशभिः शेषे जीवनं मरणं वदेत् ॥ राम-बाण रसाष्टौ च नन्दरुद्राश्च (३।४।५।६।८।९।११) जीविति । एकः १ पक्षौ २ युगः ४ सप्तदशा७।१० कौं १२ नात्र जीवति ॥ अन्यदपि राजमार्तण्डे ॥ वारर्क्षंच तिथिर्दिशा परिमितं संयोज्य नागैर्भजेल्लब्धांकेन फलं च नाग ८ नयने २ दोषं पितुश्चान्यथा ॥ सप्ते ७ रामभिते ३ सुरस्य विहितं तर्क ६ क्ष ५ वेदे ४ तथा प्रेतस्यापि च खेचरस्य विदितं चन्द्रे च बाणाधिके । लब्धाङ्कं त्रि ३ गुणस्तथावसुयुतं वेदेन युक्ततः । सप्ताप्तेष्वधिकं यथा विधुमितं कौल्यंच दोषं वदेत् ॥ ग्राम्यं वन्यभवं च राजकुलजं स्याच्छनुजं पंक्तिजम् । शून्ये व्योमभवं तथास्य विविधोपायैश्च शान्ति वदेत् ॥ कौल्यं होमद्विजार्चनैः गुनकर वाच्यं चतुष्कोणके ॥ होमे वन्यभवेऽतिथिवरसवैर्भोज्यैश्च वस्त्रेण वा । राज्ये तीर्थपदे तथाप्यरिकृते शक्तिक्रियादानतो गायत्रीजपतो हि पंक्तिविषये चाकाशजो दीपतः ॥ सर्पदंशने भेषजम् । गोमूत्रैनरमूत्रैर्वापुराणेन घृतेन वा । हरिद्रापानमात्रेण विषं हन्ति चराचरम् । दशवर्षात्परं सर्पिः पुराणमिति कथ्यते । गोक्षीरे रजनीक्वाथं पिबेत्सर्वविषापहम् ।

नक्षत्राणां स्वामिशुभाशुभादिविशेषसंज्ञा

नक्षत्राणि	स्वामिनः	शुभाशुभ	जातयः	संज्ञा	मुखम.	घ. ऊ. ने.	दोहदम्
अश्विनी	अश्विनीकु.	शुभम्	वैश्यः	ल. क्षि.	तिर्यक्	५०	तिलतण्डुल
भरणी	यम.	नाशकः	चाण्डालः	उ. क्रू.	अधः	२४	साक्षतमाष
कृत्तिका	अग्निः	अशुभम्	ब्राह्मणः	मि. सा.	अधः	३०	माषः
रोहिणी	ब्रह्मा	शुभम्	शूद्रः	ध्रु. स्थि.	ऊर्ध्वम्	४०	गव्यम्
मृगशिरा	चन्द्रः	शुभम्	कृषकः	मृदुमै	तिर्यक्	४१	गाघृतम्
आर्द्रा	शिवः	अशुभम्	क्रूरजातिः	ती. दा.	ऊर्ध्वम्	२१	दुग्धम्
पुनर्वसु	अदितिः	शुभम्	वैश्य	च. च.	तिर्यक्	३०	हरिणमांसम्
पुष्य	गुरुः	शुभम्	क्षत्रियः	ल. क्षि.	ऊर्ध्वम्	२०	मृगारक्तम्
आश्लेषा	सर्पः	अशुभम्	चाण्डालः	ती. दा.	अधः	३२	पायसम्
मघा	पितरः	शोकद.	शूद्रः	उग्र क्रूरः	अधः	३०	चाषमांसम्
पू. फा.	भगः	अशुभम्	ब्राह्मणः	उग्र क्रूरः	अधः	२०	मृगमांसम्
उ. फा.	अर्यमा	शुभम्	क्षत्रियः	ध्रु. स्थि.	ऊर्ध्वम्	१८	शशकमांसम्
हस्त	रविः	शुभम्	वैश्यः	ल. क्षि.	तिर्यक्	२१	साठीः
चित्रा	त्वष्ट्रा	शुभम्	कृषकः	मृ. मै.	तिर्यक्	२०	प्रियंगुः
स्वाती	वायु	शुभम्	क्रूरजातिः	च. च.	अधः	१४	अपूपः
विशाखा	इंद्राग्नि	अशुभम्	चाण्डालः	मि. सा.	अधः	१४	नानापक्षिणः
अनुराधा	मित्रः	शुभम्	शूद्रः	मृ. मै.	तिर्यक्	१०	सत्फलम्
ज्येष्ठा	इन्द्रः	शुभम्	कृषकः	ती. दा.	तिर्यक्	१४	कूर्ममांसम्
मूल	राक्षसः	क्षयः	क्रूरजातिः	ती. दा.	अधः	५६	सारिकमांसम्
पू. षा.	जलम्	हानिः	ब्राह्मणः	उ. क्रू.	अधः	२४	गोधिकमांसम्
उ. षा.	विश्वेदेवाः	हानिः	क्षत्रियः	ध्रु. स्थि.	ऊर्ध्वम्	१०	शल्यमांसम्
श्रवण	विष्णुः	वृद्धिः	चाण्डाल.	च. च.	ऊर्ध्वम्	१०	कृशरान्नम्
धनिष्ठा	वसुः	शुभम्	कृषकः	च. च.	ऊर्ध्वम्	१०	मुद्गमोदकम्
शतभिषा	वरुणः	शुभम्	क्रूरजातिः	च. च.	ऊर्ध्वम्	१८	यवपिष्टम्
पू. भा.	अजेक	अशुभम्	ब्राह्मणः	उ. क्रू.	ऊर्ध्वम्	१६	मत्स्यान्नम्
उ. भा.	अहिर्बुन्ध्य	शुभम्	क्षत्रियः	ध्रु. स्थि.	ऊर्ध्वम्	२४	चित्रितान्नम्
रेवती	पूषा.	शुभम्	शूद्रः	मृ. मै.	तिर्यक्	१०	दध्योदनम्

नक्षत्रस्य पादवशाच्च कष्टावलोकनचक्रम्

अथज्वरादिरोगोत्पत्तौ दिनं सं.	दानादि	भस्यपादवशादत्र दिनसंख्या १च	२च	३च	४च	जपार्थं मन्त्राः
दिनं ९	भोजनदानम्	९	११	१०	२०	मृत्युञ्जयमन्त्रजपः
दिनं ११	गोरसादिदानम्	०	८०	४०	११	यमायत्त्वेति मन्त्रः
दिनं ९	सुवर्णदानम्	९	११	१६	२८	अग्निर्मूर्धेति मन्त्रः
दिनं ७	घृतदानम्	३	९	१८	३०	ब्रह्मयज्ञेति मन्त्रः
मासः १	तिलदानम्	१	५	७	१०	इमं देवेति मन्त्रः
मृतिः	गोदानदानम्	०	१८	०	०	नमस्तेरुद्रइति मन्त्रः
दिनं ७	पीतलदानम्	७	१४	२	२१	अदितिर्द्यौरितिमन्त्रः
दिनं ७	तैलाभ्यदानम्	६	७	१०	२१	बृहस्पतेति मन्त्रः
मृतिः	गोज्यादिदा	०	०	४१	०	नमस्तुसर्पेति. मन्त्रः
दिनं २०	वस्त्राज्यदा.	१५	७	१७	२०	पितृभ्यइदि मन्त्रः
मृतिः	भोजनदानम्	०	१५	०	३०	भगप्रणेति मन्त्रः
दिनं ७	अन्नदानम्	७	१४	७	६०	दव्यावद्धेति मन्त्रः
दिनं १५	तैलदानम्	१५	१७	१५	०	उदुत्यंजातवेदेतिमन्त्रः
दिनं ११	दुग्धदानम्	११	९	९	१६	त्वष्टा तुरीगति मन्त्रः
मृतिः	गोघृतदानम्	६०	१७	३०	०	वायोरग्नेति मन्त्रः
दिनं १६	गोस्वर्णदानम्	१५	०	४	१३	इंद्राग्नी इति मन्त्रः
स्थिरः	गोघृतदानम्	६०	१२	३६	३०	नमोमित्रेति मन्त्रः
मृतिः	तिलदानम्	६०	९	६	४	त्रातारमिन्द्रे मन्त्रः
घटी ९	रौप्यपात्रदा.	०	९	१५	६	मातापुत्रेति मन्त्रः
मृतिः	गोमूत्रादानम्	०	१५	२४	१०	आपोवमेति मन्त्रः
मासः १	भोजनदानम्	३०	२४	२६	१६	विश्वेदेवेति मन्त्रः
दिनं ११	श्रीफलदानम्	२०	२४	६	९	विष्णोरराः मन्त्रः
दिनं १५	अश्वाक्षदानम्	१५	४	२०	२१	वसोःपवित्रेति मन्त्रः
दिनं ११	भोजनान्नदा.	४	४५	३	२२	वरुणस्तम्भेति मन्त्रः
मृतिः	भोजनदानम्	०	१२	२१	१९	अहिर्बुध्न्येति मन्त्रः
दिनं ७	अन्नदानम्	१०	३	९	१५	अहिर्बुध्न्येति मन्त्रः
स्थिरः	वृषदानम्	१८	१०	९	२०	पुषन्तवव्रतेति मन्त्रः

नष्टवस्तुज्ञानाय सुलोचनादि संज्ञा

संज्ञा	दिशा	लाभा-ऽलाभ	ता.	स्वरूपाणि ।
मन्द	द	यल्लाभः	३	अश्वमुखम्
मध्य	प	दूरेश्र.	३	योनिस्वरूप
सुलोचन	उ	अलाभः	६	छुरकाकृति.
अन्व	पू	शीघ्रला.	५	शकटवत्
मन्द	द	यल्ला.	३	मृगास्यम्
मध्य	प	दूरेश्र.	१	मणिसदृशम्
सुलोचन	उ	अलाभः	४	गृहसदृशम्
अन्व	पू	शीघ्रला.	३	बाणाकृतिः
मन्द	द	यल्लाभः	५	चक्राकारम्
मध्य	प	दूरेश्र.	५	गृहसदृशम्
सुलोचन	उ	अलाभः	२	मंचकाकृतिः
अन्ध	पू	शीघ्रला.	२	खट्वाकारम्
मन्द	द	यल्ला.	५	हस्ताकारम्
मध्य	प	दूरेश्र.	१	मौक्तिकम्
सुलोचन	उ	अलाभः	१	प्रवालाकारम्
अन्ध	पू	शीघ्रला.	४	तोरणसमम्
मन्द	द	यल्ला.	४	बलिसदृशम्
मध्य	प	दूरेश्र.	४	कुंडलाकृति
सुलोचन	उ	अलाभः	३	सिंहपुच्छवत्
अन्ध	पू	शीघ्रला.	११	गजदन्तसमम्
मन्द	द	प. ला.	२	मंचकसदृशम्
सुलोचन	उ	अ. ला.	३	विमानसदृशम्
अन्ध	पू	शी. ला.	४	मृदङ्गाकृति
मन्द	द	प. ला.	१००	वर्तुलम्
मध्य	प	दूरेश्र.	२	मंचकाकारम्
सुलोचन	उ	अलाभः	२	यमलसदृशम्
अन्ध	पू	शी. ला.	३२	मर्दलाकारम्

दि.मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	न.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	यो.	घ. प.	समाप्ति	घं.मि.	क.	घ. प.	घं.मि.	क.	घ.प.	घं. मि.	योगः	अं.	फा.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ. प.	घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रा. उ.	चन्द्रास्त घं. मि.
३१ १२	१	चं.	१७ ४९	रा.	४ ५३	रे.	१२ ४५	दि.	१० ५१	वै.	२९ ५६	सा.	१७ ४८	कि.	२५ १५	१५ ५	[illegible]	१७ ४९	४ ५३	मातङ्ग	१०	२९	२७	१५	२०	मे.	१२ ४५	१० ५१	५ ४६	६ १४	७ ३६	१८ ४६
३१ १६	२	मं.	६० ०	अ.	× ×	अ.	१९ २५	दि.	१३ ३१	वि.	३१ १७	सा.	१८ १५	बा.	३० ७	१७ [illegible]	[illegible]	६० ०	× ×	अमृत	११	३०	२८	१६	२१				५ ४५	६ १५	७ ५८	१९ ३८
३१ १९	२	बु.	२ २६	दि.	६ ४२	भ.	२५ १४	दि.	१५ ५०	प्री.	३२ ५	सा.	१८ ३४	कौ.	२ २६	६ [illegible]	[illegible]	३४ १९	१९ २८	काण	१२	१	२९	१७	२२	वृ.	४१ २६	२२ १९	५ ४४	६ १६	८ २०	२० ३२
३१ २३	३	गु.	६ १३	दि.	८ १२	कृ.	३० ५	सा.	१७ ४५	आ.	३२ ११	सा.	१८ ३६	ग.	६ १३	८ [illegible]	[illegible]	३३ ३३	२० ४५	लुम्ब	१३	२	३०	१८	२३				५ ४३	६ १७	८ ४२	२१ २८
३१ २६	४	शु.	८ ५४	दि.	९ १६	रो.	३३ ५१	रा.	१९ १५	सौ.	३१ २३	सा.	१८ १६	वि.	८ ५४	९ [illegible]	[illegible]	३१ ३१	२१ ३४	मित्र	१४	३	१	१९	२४				५ ४३	६ १७	९ ४	२२ २६
३१ ३०	५	श.	१० २४	दि.	९ ५२	मृ.	३६ २२	रा.	२० १५	शो.	२९ ३८	सा.	१७ ३३	बा.	१० २४	९ [illegible]	[illegible]	[illegible]	२१ ५४	वज्र	१५	४	२	२०	२५	मि.	५ ७	७ ४५	५ ४२	६ १८	९ २६	२३ २३
३१ ३३	६	सू.	१० ३५	दि.	९ ५५	आ.	३७ ४०	रा.	२० ४५	अ.	२६ ५२	दि.	१६ २६	तै.	१० ३५	९ [illegible]	[illegible]	[illegible]	२१ ४३	ध्वांक्ष	१६	५	३	२१	२६				५ ४१	६ १९	९ ४७	० १९
३१ ३७	७	चं.	९ ३४	दि.	९ ३०	पु.	३७ ४६	रा.	२० ४७	सु.	२३ ८	दि.	१४ ५६	व.	९ ३४	९ [illegible]	[illegible]	[illegible]	२१ ३	धूम्र	१७	६	४	२२	२७	क.	२२ ४४	१४ ४६	५ ४१	६ १९	१० ८	१ १०
३१ ४०	८	मं.	७ २०	दि.	८ ३६	पु.	३६ ४६	रा.	२० २२	धृ.	१८ २९	दि.	१३ ३	ब.	७ २०	८ [illegible]	[illegible]	[illegible]	१९ ५७	ध्र. मा.	१८	७	५	२३	२८				५ ४०	६ २०	१० २०	१ ५८
३१ ४४	९	बु.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	श्ले.	३४ ४८	रा.	१९ ३५	शू.	१२ २८	दि.	१० २९	कौ.	४ ४	७ [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	रक्ष	१९	८	६	२४	२९	सि.	३४ ४८	१९ ३५	५ ३९	६ २१	१० ५१	२ ४१
३१ ४७	११	गु.	२८ ५२	रा.	३ ३८	म.	३२ १	रा.	१८ २७	ग.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	व.	२७ २७	१६ [illegible]	[illegible]	[illegible]	३ ३८	मुसल	२०	९	७	२५	३०				५ ३९	६ २१	११ १२	३ २०
३१ ५१	१२	शु.	४९ ३०	रा.	१ २६	पू.	२८ ३५	सा.	१७ ४	ध्रु.	१२ १६	रा.	२ ३२	व.	२२ १५	१४ [illegible]	[illegible]	[illegible]	१ २६	सिद्धि	२१	१०	८	२६	१	क.	४२ ३६	२२ ४१	५ ३८	६ २२	११ ३२	३ ५८
३१ ५४	१३	श.	४३ ३८	रा.	२३ ५	उ.	२४ ४१	दि.	१५ ३०	व्या.	४४ ४४	रा.	२३ ३१	कौ.	१६ ३४	१२ [illegible]	[illegible]	[illegible]	२३ ५	उत्पात	२२	११	९	२७	२				५ ३७	६ २३	११ ५३	४ ३४
३१ ५७	१४	सू.	३७ ३३	रा.	२० ३८	ह.	२० ३१	दि.	१३ ४९	ह.	२७ १	रा.	२० २५	ग.	१० ३६	९ [illegible]	[illegible]	३३ ३३	२० ३८	मानस	२३	१२	१०	२८	३	तु.	४८ २७	० ५९	५ ३७	६ २३	१२ १३	५ १२
३२ १	१५	चं.	३१ २८	सा.	१८ ११	चि.	१६ २३	दि.	१२ ९	व.	२९ १८	सा.	१७ १९	वि.	४ ३०	७ [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	मुद्गर	२४	१३	११	२९	४				५ २६	६ २४	१२ ३३	× ×

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ चैत्रशुक्लपक्षः (एप्रिल ता० १०……२४ सन् १९६७) सौम्यायनं, याम्यगोलः, मेषार्कात् सौम्यगोलः, वसन्तर्तुः।

नववत्सरारम्भः। पञ्चाङ्गफलश्रवणम्। वर्षपतिपूजनम्। सूर्योदये रौद्रनाम संवत्सरस्तेन वर्षान्तं यावत् संकल्पादौ संयोजनीयः। कल्पादिः। प्रपादानम्। पञ्चकनिवृत्तिः१२।४५(दि.१०।५१)। *
चन्द्रदर्शनम्, मु.१५ फलं महर्घकरम्। अद्याश्विन्यां प्रसूतिकास्नानशुभगंतरप्रवालरक्तवस्त्रादिधारण विनोत्तरां सर्वदिग्गमन मु.। ‖१०।३३। वृषेबुधार्कः ४८।३५।
मुहर्रम१३८७ मत्स्यजयन्ती। अद्य भरण्यां नवशय्यासनादेर्भोगः शुभ। कृत्तिकायामग्निकार्यं हितावहम्। कृ.४च.शुक्रः१३।५७। उ.भा.२च.बुध.१।३५।
भ. ३७।३३(रा.२०।४५)उ.। मन्वादिः। श्रीरामदोलोत्सवः। सौभाग्यसुन्दरीव्रतम्। गणगौरीजन्म। मङ्गलागौरीजन्म। तृतीयायां विक्रयः शुभः। अश्विनीभे चार्कः५९।१४ (रा.५।२५)मु.,४५ फलं†
भ. ८।५४ (दि.९।१६) वा.। वङ्गवैशाखारम्भः। प्रातरारभ्यदिवा ९।२५ वादनंयावन्मेषसंक्रान्तिजन्यपुण्यकालः। पञ्चम्यां जातकर्मनामकरण[illegible]विचारणलता-‡
श्रीपञ्चमी ५। मतान्तरे कल्पादिः। श्रीरामराज्यमहोत्सवः। पशुपतीश्वर पूजनम्। मतान्तरान्मत्स्यजयन्ती। स्कन्ददमनकोत्सवः। पञ्चम्यामेव [illegible]पश्चिमदिग्गमनादि मु.। उ.§
अद्य पुनर्वसौ भैषज्यसेवनमुभगंतरनववस्त्रादिधारणदक्षिणदिग्गमनादि मु.। ‡समर्घकरम् मेषेप्रागपरा १० घट्यः पुण्यकालस्तेन परदिने पुण्यकालः। वाहनादिकं संक्रमणकोष्ठकाद्बोध्यम्।
भ. ९।३४(दि. ९।३०)उ.३८।२७(रा. २१।३)या.। विष्टे पूर्वं जातकर्मनामकरणान्नप्राशनपश्चिमदिग्गमनादि मु.। अश्वि २ च.रविः२३।५५। उ.भा.४ च. बुधः०।१६। रो. २. शुक्रः ५७।३५।
अशोक ८। अशोककलिकाप्राशनम् दुर्गा ८। भवान्युत्पत्तिः। (भवानी अन्नपूर्णा परिक्रमा) ब्रह्मपुत्रस्नानम्। श्रीरामनवमी ९ व्रतम् प्राक् सर्वेषाम्। अष्टम्यां स्थायिकार्यार्द्धयोगः।
श्रीरामनवमीव्रतं केषाञ्चिद्वैष्णवानाम्। अद्य शुभकर्मादौ तिथिक्षयदोषोऽववेयः। रेवत्यां बुधः ५५।२२।
भ. २७।१७(दि. १६।३७)उ. ५४।५९(रा. ३।३८)या.। कामदा ११ व्रतं स्मार्त्तानाम्। अद्य विष्टेः पूर्वं धान्यच्छेदन मु.। अश्वि ३ च. रविः ४९।० रे.३च.बुधः ४८।२१। रो. ३च. शुक्रः ‖
कामदा ११ एकादशी व्रतं विधवायति वैष्णवानाम्। आवश्यके ग्रहणशूलारम्भः। पूर्वायां वस्तुविक्रयकणमर्दन मु.। राष्ट्रीय वैशाखारम्भः। §भा.३च.बुधः२।३५। रोहिणी भे शुक्रः ५।२२। शन्युदयः प्राच्याम् ४५।३५।
शनिप्रदोषः। अनङ्गत्रयोदशीव्रतम्। शुभकर्मादौ ग्रहणशूलदोषोऽवधेयः। रे. ३ च. बुधः ३९।३४। ‡गुल्मवृक्षाद्यारोपण मु.। मृगे च भैषज्यसेवन दक्षिणदिग्गमनादि मु.। चि. १ च. व. भौमः १०।३२।
भ. ३७।३३ (रा. २०।३८) उ.। श्रीशिवनृसिंहयोर्दमनकोत्सवस्सायम्, दमनकदलेनानयोः पूजनम्। अद्य ग्रहणशूलदोषसत्वेऽपि मन्वयन्त्रादिसावर्ण्य शोभनकालः। ह. ४ च. वक्रीकुजः २४।२२। रो. ४च. शुक्रः ४४।४३।
भ. ४।३० (प्रा. ७।२४) या.। व्रतस्नानदानादौ चैत्रीपूर्णिमा १५ पुण्यमा। चन्द्रग्रहणम्। (विवरणं ४ र्थे पृष्ठे द्रष्टव्यम्)। वैशाखदानस्नाननियमारम्भः। अश्वि ४ च. रविः १४।३१। रे. ४ च. बुधः २९।१७।¶
¶उ. भा. २ च. शनिः ४८।५२। *वैधृतेः परं रात्रिशेषे द्वितीयायां पूर्वोत्तरदिग्गमने ल.चि.। रे. ४च. रविः ३५।१। उत्तराभाद्रपदायां बुधः ५६।२४।

विवाह मुहूर्त्ताः॥

ति. ४ शुक्रे रोहिणीभे ल. चि. मृगे ।।।।। अग्निः ऽ।ऽ।। रे. ८ल. गो.वा.९ ने.दा.।
ति. ५ शनौ मृगे मृत्युवाणव्याप्तेर्लग्नाभावः।
ति. ९ बुधे मघाभे ऽऽ।।।।।ऽऽ। रे. ६ल.गो.वा.११ ने. दा.।
ति. ११ गुरौ मघाभे रे.६ल.चि. अतोऽग्रेग्रहणशूलदोषः।

दैनिक लग्नसारिणी

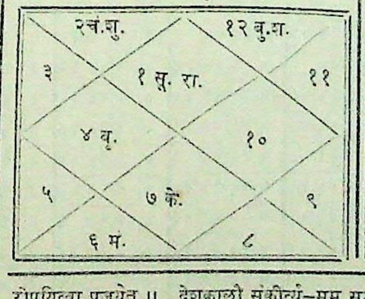
तिथय.	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सि. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.
१ चं.	५ ५७	७ ३५	९ ३१	११ ४४	१४ २	१६ १६	१८ २९	२० ४५	२३ २	१ ८	२ ५४	[illegible]
२ मं.	५ ५४	७ ३२	९ २८	११ ४१	१३ ५९	१६ १३	१८ २६	२० ४२	२२ ५९	१ ५	२ ५१	[illegible]
२ बु.	५ ५०	७ २८	९ २४	११ ३७	१३ ५५	१६ ९	१८ २२	२० ३८	२२ ५५	१ १	२ ४७	[illegible]
३ बृ.	५ ४७	७ २५	९ २१	११ ३४	१३ ५२	१६ ६	१८ १९	२० ३५	२२ ५२	० ५८	२ ४४	[illegible]
४ शु.	५ ४४	७ २२	९ १८	११ ३१	१३ ४९	१६ ३	१८ १६	२० ३२	२२ ४९	० ५५	२ ४१	[illegible]
५ श.	५ ४०	७ १८	९ १४	११ २७	१३ ४५	१५ ५९	१८ १२	२० २८	२२ ४५	० ५१	२ ३७	[illegible]
६ सू.	५ ३६	७ १४	९ १०	११ २३	१३ ४१	१५ ५५	१८ ८	२० २४	२२ ४१	० ४७	२ ३३	[illegible]
७ चं.	५ ३२	७ १०	९ ६	११ १९	१३ ३७	१५ ५१	१८ ४	२० २०	२२ ३७	० ४३	२ २९	[illegible]
८ मं.	५ २८	७ ६	९ २	११ १५	१३ ३३	१५ ४७	१८ ०	२० १६	२२ ३३	० ३९	२ २५	[illegible]
९ बु.	५ २५	७ ३	८ ५९	११ १२	१३ ३०	१५ ४४	१७ ५७	२० १३	२२ ३०	० ३६	२ २२	[illegible]
११ बृ.	५ २१	६ ५९	८ ५५	११ ८	१३ २६	१५ ४०	१७ ५३	२० ९	२२ २६	० ३२	२ १८	[illegible]
१२ शु.	५ १७	६ ५५	८ ५१	११ ४	१३ २२	१५ ३६	१७ ४९	२० ५	२२ २२	० २८	२ १४	[illegible]
१३ श.	५ १३	६ ५१	८ ४७	११ ०	१३ १८	१५ ३२	१७ ४५	२० १	२२ १८	० २४	२ १०	[illegible]
१४ सू.	५ ९	६ ४७	८ ४३	१० ५६	१३ १४	१५ २८	१७ ४१	१९ ५७	२२ १४	० २०	२ ६	[illegible]
१५ चं.	५ ५	६ ४३	८ ३९	१० ५२	१३ १०	१५ २४	१७ ३७	१९ ५३	२२ १०	० १६	२ २	[illegible]

युतिर्नामिक ध्रुवप्रोतवृत्तेऽवस्थानम्। तत्र सर्वत्र रेलवे घटिकातो युतिरवगन्तव्या॥ ति. ३ गुरौ—शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घं. १०।५८ चन्द्रोदक्षिणे। ति. ७ चन्द्रे—गुरुचन्द्रयुतिः रे. घं.२३।२९ गुरुर्दक्षिणे। ति. १४ सूर्ये—कुज चन्द्रयुतिः रे.घं. २२।४० चन्द्रोदक्षिणे।

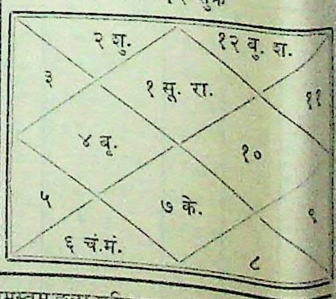
मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
११ २६ ५१ २७	० ६ ४७ २७	५ २७ ५९ २२	११ ३ ३ ५०	३ ५ २२ ३	१ ४ ५९ १२	११ ४ ५७ ३३	० १८ २६ ११	६ १८ २६ ११
११ २७ ५० १७	० १८ ५३ ३८	५ २७ ३५ ४६	११ ४ ३८ ४९	३ ५ २४ ४५	१ ६ ८ ९	११ ५ ५ ०	० १८ २३ ०	६ १८ २३ ०
११ २८ ४९ ५	१ १ ७ ४	५ २७ १२ २९	११ ६ १५ २९	३ ५ २७ ४१	१ ७ १८ २१	११ ५ १२ २८	० १८ १९ ४९	६ १८ १९ ४९
११ २९ ४७ ५०	१ १३ ३० ४६	५ २६ ४९ १०	११ ७ ५३ ४५	३ ५ ३० ५०	१ ८ २८ २६	११ ५ १९ ५४	० १८ १६ ३८	६ १८ १६ ३८
० ० ४६ ३४	१ २६ ७ ६	५ २६ २५ ५९	११ ९ ३३ २९	३ ५ ३४ ७	१ ९ ३८ २६	११ ५ २७ १९	० १८ १३ २८	६ १८ १३ २८
० १ ४५ १५	२ ८ ५७ ४३	५ २६ ३ १	११ ११ १४ ३५	३ ५ ३७ ३६	१ १० ४८ १७	११ ५ ३४ ४३	० १८ १० १७	६ १८ १० १७
० २ ४३ ५४	२ २२ ३ ३८	५ २५ ४० १९	११ १२ ५६ ५८	३ ५ ४१ १८	१ ११ ५८ २	११ ५ ४२ ५	० १८ ७ ६	६ १८ ७ ६
० ३ ४२ ३१	३ ५ २५ ७	५ २५ १७ ५६	११ १४ ४० ३३	३ ५ ४५ १०	१ १३ ७ ४२	११ ५ ४९ २६	० १८ ३ ५५	६ १८ ३ ५५
० ४ ४१ ५	३ १९ १ ३५	५ २४ ५५ ४४	११ १६ २५ १६	३ ५ ४९ १२	१ १४ १७ १२	११ ५ ५६ ४५	० १८ ० ४५	६ १८ ० ४५
० ५ ३९ ३८	४ २ ५१ ४५	५ २४ ३४ १५	११ १८ ११ ०	३ ५ ५३ २५	१ १५ २६ ३७	११ ६ ४ १	० १७ ५७ ३४	६ १७ ५७ ३४
० ६ ३८ ७	४ १६ ५३ ४०	५ २४ १३ ११	११ १९ ५७ ४३	३ ५ ५७ ४९	१ १६ ३५ ५५	११ ६ ११ १४	० १७ ५४ २३	६ १७ ५४ २३
० ७ ३६ ३५	५ १ ४ ४५	५ २३ ५२ २०	११ २१ ४५ १४	३ ६ २ २६	१ १७ ४५ ४	११ ६ १८ २५	० १७ ५१ १२	६ १७ ५१ १२
० ८ ३५ १	५ १५ २१ ५९	५ २३ ३२ २२	११ २३ ३३ ४३	३ ६ ७ १२	१ १८ ५४ ८	११ ६ २५ ३५	० १७ ४८ २	६ १७ ४८ २
० ९ ३३ २५	५ २९ ४१ ५६	५ २३ १२ २४	११ २५ २२ ५८	३ ६ १२ १०	१ २० ३ २	११ ६ ३२ ४३	० १७ ४४ ५१	६ १७ ४४ ५१
० १० ३१ ४७	६ १४ ० ३६	५ २२ ५३ ३४	११ २७ १२ ५२	३ ६ १७ १७	१ २१ ११ ४८	११ ६ ३९ ४८	० १७ ४१ ४०	६ १७ ४१ ४०

ति. ४ शुक्रे



ति. १२ शुक्रे



श्रीगणेशाय नमः। गतकलिः ५०६८, ईस्वीय सन् १९६७–६८, फसली सन् १३७४-७५, हिजरी सन् १३८६-८७, बङ्गला सन् १३७३-७४, मेषार्कात् कल्पादितो गताब्दाः १९७२९४९०६८। **चैत्रमासकृत्यम्**-मात्स्ये-वर्जयित्वा मधौ यस्तु दधिक्षीरघृतरसम्। दद्याद्वस्त्राणि सूक्ष्माणि रसवन्त्यन्नानि च॥१॥ सम्पूज्य विप्रमिथुनं गौरी मे प्रीयतामिति। एतद्गौरीव्रतं नाम भवानीलोकदायकम्॥ ति. १ चन्द्रे सविधिपूजनहवनादिपूर्वकं यथोक्तपताकारोपणं ग्रामाद्बहिः शुभस्थले कृत्वा वायुं प्रार्थयेत्। प्रार्थनामन्त्रस्तु-एह्यात्मन् सर्वभूतानां कुरङ्गपतिवाहन! समादिश फलं चास्मिन्वत्सरे हि समागते॥१॥ **वायुफलम्**—पूर्ववायुर्घनोत्कर्षं वह्निवायुर्धनक्षयम्। दक्षिणे पशुनाशं च नैऋत्ये धान्यहानिकृत्॥ पश्चिमे मेघवृद्धिश्च वायव्ये स्थितिमादिशेत् – उत्तरे धान्यलाभस्तु रुद्रवायुर्धनप्रदः॥ अथात्र प्रतिपदि वत्सरेशपूजनम्, तत्र प्रातरभ्यङ्गस्नानपरिधानादि नित्यकर्म निर्वर्त्याङ्गणे शुभदेशे धान्यराश्युपरि सविधि कलशं निधाय तत्समीपे अत्युच्चवर्णवदण्डमग्रवस्त्रभाण्डसहितं रोपयित्वा पूजयेत्॥ देशकालौ संकीर्त्य—मम समस्तमङ्गलावाप्तिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं वत्सरारम्भनिमित्तं वत्सराधिपपूजनमहं करिष्ये। ॐ भूर्भुवः स्वः वत्सराधिपतिमावाहयामि—इति मन्त्रेण षोडशोपचारैः सम्पूज्य अनेन पूजनेन वत्सराधिपतिः प्रीयताम्॥ ततः पञ्चाङ्गफलं श्रुत्वा पारिभद्रस्य पत्राणि भक्षयेत्॥ तद्विधिः—पारिभद्रस्य पत्राणि कोमलानि विशेषतः। सपुष्पाणि समानीय चूर्णं कृत्वा विधानतः। मरीचिलवणं हिङ्गुजीरकेण च संयुतम्। अजमोदायुतं कृत्वा भक्षयेद्रोगशान्तये॥ ति. ८भौमे अशोककलिकाप्राशनमन्त्रः—त्वमशोककराभीष्ट मधुमाससमुद्भव। पिबामि शोकसन्तप्तो मामशोकं सदा कुर्विति॥१॥ ति. ८ भौमे मध्याह्नव्याप्तेः राम ९. व्रतम्—तत्र मध्याह्ने श्रीरामप्रतिमां सविधि प्रतिष्ठाप्य पुरुषसूक्तेन षोडशोपचारैः सम्पूजयेत्। कौशल्यां दशरथञ्चापि संपूज्य पुष्पफलजलादिपूर्णकुम्भेनार्घ्यं दद्यात्। तन्मन्त्रः। दशाननवधार्थाय धर्मसंस्थापनाय च। दानवानां विनाशाय दैत्यानां निधनाय च॥१॥ परित्राणाय साधूनां जातो रामः स्वयं हरिः। गृहाणार्घ्यं मया दत्तं भ्रातृभिः सहितोऽनघ—इति रात्रौ जागरणं कृत्वा प्रातर्नित्यपूजां विधाय मूलमन्त्रेण १०८ पायसाहुतीर्हुत्वा पूजां विसृज्याचार्याय प्रतिमां दद्यात्। दिवा रात्रौ च कुटुम्बैः सह कलिमलध्वंसिनीमखिलमङ्गलदायिनीं श्रीरामकथां शृणुयात्, हरिकीर्तनञ्च कुर्यात् प्रार्थयेच्च:—श्रीरामेति जनार्दनेति जगतां नाथेति नारायणेत्यानन्देति दयापरेति कमलाकान्तेति कृष्णेति च। श्रीमन्नाममहामृताब्धिलहरीकल्लोलमग्नं मुहुर्मुह्यन्तं गलदश्रुधारमवशं मां नाथ नित्यं कुरु॥ तथास्य प्रशंसा—कल्याणानां निधानं कलिमलमथनं पावनं पावनानां पाथेयं यन्मुमुक्षोः सपदि परपदप्राप्तये प्रस्थितस्य। विश्रामस्थानमेकं कविवरवचसां जीवनं [illegible] बीजं धर्मद्रुमस्य प्रभवतु भवतां भूतये रामनाम॥ भर्जनं भवबीजानामर्जनं सुखसम्पदाम्। तर्जनं यमदूतानां रामरामेतिगर्जनम्॥ रकाराच्चारणादेव मुखान्निर्यान्ति पातकाः। तत्र प्रवेशनभयान्मकारस्तु कपाटवत्॥ अश्विन्यादिषु धिष्ण्येषु यैवे दद्यात्तु चेद्भवेत्। अभ्रादिकं तदागर्भमार्द्रादौ वृष्टिदः क्रमात्॥

रात्रेस्तु पश्चिमो यामो मुहूर्त्तो ब्राह्म उच्यते। मनुः—ब्राह्मे मुहूर्त्ते बुध्येत धर्मार्थावनुचिन्तयेत्। कायक्लेशांश्च तन्मूलान् वेदतत्वार्थ (परमात्मानं) मेव च ॥ शौनकः—प्रातराचमनं कृत्वा शौचं कृत्वा यथार्थवित्। दन्तशौचं ततः कृत्वा प्रातःस्नानं समाचरेत्॥ उषस्युषसि यत्स्नानं संध्यायामुदितेऽपि वा। प्राजापत्येन तत्तुल्यं सर्वपापप्रणाशनम्॥

दि. मा. घ. प.	ति.	वा.	घ.	प.		घं. मि.	न.	घ.	प.		घं. मि.	यो.	घ.	प.		घं. मि.	क.	घ.	प.	घं. मि.	क.	घ.	प.	घं. मि.	योगः	अं.	फा.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसचारः रा. घ. प. घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रां. उ.	चन्द्रोदय घं. मि.
३२ ४	१	मं.	२५	३५	दि.	१५ ४९	स्वा	१२	२८	दि.	१० ३५	सि.	२१	४५	दि.	१४ १७	कौ.	२५	३५	१५ ४१	तै.	५२	५२	२ ४४	केतु	२५	१४	१२	१	५	वृ. ५४ ४९ ३ ३१	५ ३५	६ २५	१२ ५३	१९ ३४
३२ ७	२	बु.	२०	८	दि.	१३ ३८	वि.	८	५६	दि.	९ ९	व्य.	१४	५०	दि.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२० ४४

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ वैशाखकृष्णपक्षः (एप्रिल ताः २५…३०, मई ता० १…९ सन् १९६७) मेषार्कात्सौम्यायनं, सौम्यगोलः, वसन्तर्तुः।

अश्वत्थसेचनम्। धर्मघटादिदानम्। कच्छपावतारः। अद्य स्वात्यां प्रसूतिकास्नान सत्यावश्यके सुभगेतरप्रवालरक्तवस्त्रादिधारण मु०। बुधास्तं प्राच्याम् ४८।२०।

भ. ४७।४२ (रा. ०।३९) उ०। अद्य व्यतिपातात्परं विष्टेः पूर्वं विविधमुहूर्तं सत्वेऽपि ग्रहणशूलदोषः। अत्यावश्यके पश्चिमदिग्यात्राशुभाः। आश्विन्यां मेषे च बुधः १७।५१। मृगे शुक्रः। ३९।२७।

भ० १५।१६ (दि ११।४०) या.। गणेश ४ व्रतम्। ग्रहणशूलनिवृत्तिः। अद्य रिक्ताविष्टिदोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः। भरण्यामर्कः ४०।२९।

ज्येष्ठायां स्थायिकार्याऽर्हंसमयः। पञ्चम्यां लतागुल्मवृक्षाद्यारोपणभैषज्यसेवनधान्यच्छेदनकणमर्दनादि मु०। पञ्चम्यमुपनयन ल. चि.। अश्वि २ च बुधः ५।२५। पुष्य २ च. गुरुः ५२।३२।

अद्य मूले लतावृक्षाद्यारोपणधान्यच्छेदनकणमर्दनादि मु०। पूर्वायां विक्रयः शुभः। आश्वि ३ च. बुधः ५२।१४ मृ. २ च. शुक्रः ३५।२३।

*अगस्त्यास्तः ५४।१९।

भ. ६।५७ (दि. ८।१९) उ. ३६।३७ (रा. २०।११) या.। अद्य विष्टेः परं सुभगेतरनववस्त्रादिधारणलतागुल्मवृक्षावृक्षाद्यारोपणपूर्वदिग्गमनादि मु.।

अद्य सप्तम्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रादिधारणलतागुल्मवृक्षाद्यारोपणविपणिव्यापारादि विविध मु.। भर. २ च. रविः ६।५१। अश्वि ४ च. बुधः ३८।२४।

पञ्चकारम्भः ३७।९ (रा. २०।२२)। काल ८। कालभैरवयात्रा। शीतला ८। अत्यावश्यके सामान्यशुभकर्मणां मु.। श्रवसि स्थायिकार्याऽर्हंयोगः। मृ. ३ च. मिथुने च शुक्रः ३२।२८।*

भ. ४०।१३ (रा. २१।३५) उ.। दशम्यां विष्टेः पूर्वं जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनलतागुल्मवृक्षाद्यारोपण मु.। भरण्यां बुधः २४।६।

भ. ११।४३ (दि. १०।११) या.। अद्य विष्टेः परं वस्तुविक्रयनौकाघट्टनादि मु.। भर ३ च. रविः ३३।३८।

वरूथिनी ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम्। वैधृतेः परं रात्रिशेषे नवाम्बरभूषाधारण मु.। भर २ च. बुधः ९।२८। मृ. ४ च. शुक्रः ३०।४७। †धारणभैषज्यसेवनलतागुल्मवृक्षाद्यारोपण मु.।

शनिप्रदोषः। त्रयोदश्यां पश्चिमोत्तरदिग्गमनयोमु.। ह. ३ च. वक्री कुजः ३६।०। भर ३ च. बुधः ५४।३३।

भ. २५।३८ (दि. १५।४३) उ. ५८।११ (रा. ४।४४) या.। पञ्चक निवृत्तिः ३१।४७ (स. १८।१०)। मासशिवरात्रिः। त्रयोदश्यां पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानसुभगेतरनववस्त्र-†

शुभकर्मादौ रिक्ताविधुक्षयादि दोषोऽवधेयः। भर. ४ च. रविः ०।४८। भर. ४ च. बुधः ४०।०। आर्द्रायां शुक्रः ३०।२४।

स्नानदानश्राद्धादौ भौमवती अमा ३०। सक्तुदानम्। मुद्गलोपाख्यानं पठनीयं श्रवणीयञ्च ◉। शुभकर्मणि विधुक्षयदोषोऽवधेयः।

विवाहमुहूर्त्ताः

- ति. ४ शुक्रे मूले ऽ।।। घ. २२ या. नृपः ऽ।ऽ। रे. ७ ल. गो. ने. दा.।
- ति. ५ शनौ मूले स्वल्पकालः।
- ति. ६ सूर्ये. उ. षा. भे. विष्टेः परं ।ऽ। शु. वे. ऽऽ घ. १६ या. चौरः ऽ।।। रे. ६ ल. ११ ने. दा.।
- ति. ७ चन्द्रे उ. षा. भे. स्वल्पकालः।
- ति. ११ शुक्रे उ. भा. भे. कुज वेधाल्लग्नाभावः।
- ति. १२ शनौ उ. भा. भे. पूर्वं दोषः। रेवत्यां च रे. ९ ल. गो. वा. ११ ने. दा.।

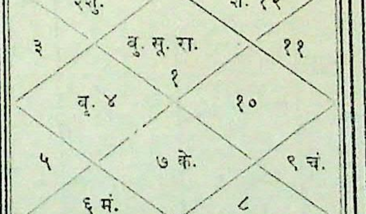
दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	म.	प्र.	वृ.	प्र.	मि.	प्र.	क.	प्र.	सिं.	प्र.	क.	प्र.	तु.	प्र.	वृ.	प्र.	ध.	प्र.	म.	प्र.	कुं.	प्र.	मी.	प्र.
१मं.	[illegible]																							
२बु.	[illegible]																							
३बु.	[illegible]																							
४गु.	[illegible]																							
५शु.	[illegible]																							
६श.	[illegible]																							
७र.	[illegible]																							
८सो.	[illegible]																							
९मं.	[illegible]																							
१०बु.	[illegible]																							
११गु.	[illegible]																							
१२शु.	[illegible]																							
१३सु.	[illegible]																							
१४च.	[illegible]																							
३०मं.	[illegible]																							

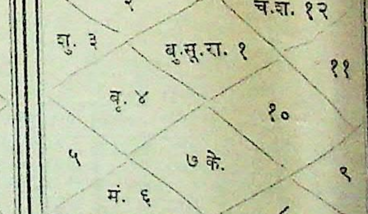
मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि. मा.	स्प.	सू.	स्प.	चं.	स्प.	मं.	स्प.	बु.	स्प.	गु.	स्प.	शु.	स्प.	श.	स्प.	रा.	स्प.	के.
[illegible]																		७ ३८ २९
[illegible]																		७ ३५ १९
[illegible]																		७ ३२ ८
[illegible]																		७ २८ ५७
[illegible]																		७ २५ ४६
[illegible]																		७ २२ ३६
[illegible]																		७ १९ २५
[illegible]																		७ १६ १४
[illegible]																		७ १३ ३
[illegible]																		७ ९ ५३
[illegible]																		७ ६ ४२
[illegible]																		७ ३ ३१
[illegible]																		७ ० २०
[illegible]																		६ ५७ १०
[illegible]																		६ ५३ ५९

ति. ४ शुक्रे



ति. ११ शुक्रे



वैशाखमासकृत्यम्—पद्मपुराणे—एकभुक्तमथो नक्तमयाचितमतन्द्रितः। माधवे मासि यः कुर्याल्लभते सर्वमीप्सितम्॥१॥ वैशाखे विधिना स्नानं देवनद्यादिके बहिः। हविष्यं ब्रह्मचर्यञ्च भूशय्यानियमस्थितिः॥२॥ व्रतं दानं दमो देवि मधुसूदनपूजनम्। अपि जन्मसहस्रोत्थं पापं दहति दारुणम्॥३॥ स्कान्दे—प्रपा कार्या च वैशाखे देवे देया गलन्तिका। उपानद्व्यजनं छत्रं सूक्ष्मवासांसि चन्दनम्॥१॥ जलपात्राणि देयानि तथा पुष्पगृहाणि च। पानकानि च चित्राणि द्राक्षारम्भाफलान्यपि॥२॥ पाद्मे—तीर्थे चानुदिनं स्नानं तिलैश्च पितृतर्पणम्। दानं धर्मघटादीनां मधुसूदनपूजनम्॥१॥ माधवे मासि कुर्वीत मधुसूदनतुष्टिदम्। माधवं सकलं मासं लक्ष्मीं योऽर्चयते नरः। त्रिसन्ध्यं मधुहन्तारमस्ति तस्य पुनर्भव इति। प्रातःस्नात्वा बहुयत्नेनाश्वत्थमूलं सिंचेत्—प्रदक्षिणञ्च कुर्यात्फलमनेककुलतारणमेवं गवां कण्डूयनेऽपि इति ◉ति. ३० भौमे मुद्गलोपाख्यानं पठनीयं श्रवणीयञ्च भारते अश्वमेधपर्वणि नवतितमेऽध्याये। तत्र सारभूतोऽयमुपदेशोऽवधारणीयः। श्रद्धा धर्मसुता देवी पावनी विश्वरूपिणी। सावित्री प्रसवित्री च संसारार्णवतारिणी॥ श्रद्धया साध्यते धर्मो महद्भिर्नार्थराशिभिः। अकिञ्चना हि मुनयः श्रद्धावन्तो दिवंगताः॥ सहस्रशक्तिश्च शतं शतशक्तिर्दशापि च। दद्यादपश्च यः शक्त्या सर्वं तुल्यफलं स्मृतम्। रन्तिदेवोहि नृपतिरपः प्रादादकिञ्चनः। शुद्धेन मनसा विप्र नाकपृष्ठं ततो गतः॥ न धर्मः प्रीयते तात दानदत्तैर्महाफलम्। न्यायलब्धैर्यथा सूक्ष्मैः श्रद्धापूतैः स तुष्यति॥ विभवो न नृणां पुण्यं स्वशक्त्या स्वर्जितम् सताम्। न यज्ञैर्विविधैर्विप्र-यथान्यायेन सञ्चितैः। न राजसूयैर्बहुभिरिष्ट्वाविपुलदक्षिणैः। न चाश्वमेधैर्बहुभिः फलं सममिदं तव॥ सक्तुप्रस्थेन विजितो ब्रह्मलोकस्त्वयाऽक्षयः। विरजो ब्रह्मसदनं गच्छ विप्र यथासुखम्। तारितो हि त्वया देहो लोके कीर्तिः स्थिरा च ते। सभार्यः सहपुत्रश्च सस्नुषश्च दिवं व्रज॥ इति॥ योगियाज्ञवल्क्यः—अहरहः संध्यामुपासीत इति श्रुतिः। अहोरात्रकृतैः पापैर्यामुपास्य प्रमुच्यते॥ यावन्तोऽस्यां पृथिव्यां तु विधर्मस्था द्विजातयः। तेषां हि पावनार्थाय सृष्टा संध्या स्वयंभुवा॥ संध्यामुपासते ये तु सततं संशितव्रताः। विधूतपापास्ते यान्ति ब्रह्मलोकं सनातनम्॥ सर्वावस्थासु यो विप्रः संध्योपासनतत्परः। ब्राह्मण्याच्च न हीयेत अन्यजन्मगतोऽपि सः॥ एतद्विदित्वा यः संध्यामुपासेत्संशितव्रतः। दीर्घमायुः स विन्देत सर्वपापैः प्रमुच्यते। अत्र तैत्तरीयकश्रुतिः। उद्यन्तमस्तमादित्यमभिध्यायन् ब्राह्मणो विद्वान् सकलं भद्रमश्नुते। असावादित्यो ब्रह्मेति ब्रह्मैव सन् ब्रह्माप्नोति यः एवं वेद। अथ चैत्रशुक्लैकादश्यां वा पूर्णिमायां वा मेषार्कमारभ्य वैशाखस्नानारम्भः—स्नानसंकल्पः (देशकालौ संकीर्त्य—मम वाङ्मनःकायजोपपापक्षयार्थं श्रीमधुसूदनदेवताप्रीत्यर्थममुकतीर्थे वैशाखस्नानारम्भमहं करिष्ये। स्नानमन्त्राः—वैशाखं सकलं मासं मेषसंक्रमणे रवेः। प्रातःसनियमं स्नास्ये प्रीयतां मधुसूदन॥२॥ मधुहन्तुः प्रसादेन ब्राह्मणानामनुग्रहात्। निर्विघ्नमस्तु मे पुण्यं वैशाखस्नानमन्वहम्॥२॥ माधवे मेषगे भानौ मुरारे मधुसूदन। प्रातःस्नानेन मे नाथ फलदो भव तापहन्॥३॥ इति स्नायात्। एवं संपूर्णे मासि स्नानाशक्तौ वैशाखशुक्ले त्रयोदश्यादिदिनत्रयमन्ते स्नायात्। तदुक्तं—त्रयोदश्यां चतुर्दश्यां वैशाख्यां वा दिनत्रये। अपि सम्यग्विधानेन नारी वा पुरुषोऽपि वा। प्रातःस्नाने सनियमं सर्वपापैः प्रमुच्यते इति।

ति. १२ शनौ—शनिचन्द्रयुतिः रे. घं. १०।११ शनिर्दक्षिणे।

ति. ३० कुजे—[illegible] रे. घं. १४।२५ बुधोदक्षिणे।

मनुः—ब्रह्मचारी गुरौ वसन् । नित्यं स्नात्वा शुचिः कुर्याद्देवर्षिपितृतर्पणम् । देवताभ्यर्चनं सन्ध्योपासनमेव च ॥ अग्निकार्यञ्च कुर्वीत मेधावी तदनन्तरम् । ततोऽधीयीत वेदं नु ब्राह्मणो गुरोर्मुखम् ॥ ब्रह्मचर्येण तपसा राजा राष्ट्रं विरक्षति । आचार्यो ब्रह्मचर्येण ब्रह्मचारिणमिच्छते ॥ ब्रह्मचर्येण तपसा देवा मृत्युमुपाघ्नत । इन्द्रोह ब्रह्मचर्येण देवेभ्यः स्वराभरत ।

दि. वा.	ति.	घ. प.	न.	घ. प.	[illegible]	व. मि.	न.	घ. प.	[illegible]	व. मि.	यो.	घ. प.	[illegible]	व. मि.	क.	घ. प.	[illegible]	व. मि.	योगाः	अं.	का.	व.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा. घ. प. घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रां. उ.	चन्द्रास्त वं. मि.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ वैशाखशुक्लपक्षः (मई ता० १०...२३ सन् १९६७) सौम्यायनं, सौम्यगोलः, वसन्तर्तुः वृषार्कात् ग्रीष्मर्तुश्च ।

इष्टिः । अद्य रात्रिशेषे नववस्त्रभूषाधारणलतापादपारोपण मु. । कृत्तिकायांबुधः २५।२९। *सुरप्रतिष्ठादि विविध मुहूर्ताः । उपनयने ल. चि. । वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्मु. ।¶

चन्द्रदर्शनम्, म. ४५ फल समर्थकरम् । अद्य ऋतुमतीस्नानप्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनशिशोस्ताम्बूलभक्षणक्षेमार्थशान्त्याद्य[illegible]सनादेर्नौगजलाशयारम्भ*

अक्षयतृतीया ३ । परशुरामजयन्ती । सक्ट २ । ब्रह्मार्चनम् । मणिकर्णिकापूजा । त्रिलोचनयात्रा । सागरेस्नानम् । सजलघटछत्रव्यजन[illegible] । युगादिः । अद्य मृगे ऋतुमतीस्नान-†

भ. १३।९ (दि. १०।५०) उ. ४३।१४ (रा. २२।४२) या. । गणेश ४ व्रतम् (शुक्लेमध्याह्नव्यापिनीत्यायुक्तेः) । विष्टेःपूर्वंसतिहीनबलेन्दौ रोगनिर्मुक्तस्नान मु. । कृ. ३ च. बुधः ५७।३५ ।

भ. ... । अद्य विद्यारम्भशिशोस्ताम्बूलभक्षणसेवनसुभगेतरनववस्त्रादिधारण मु. । पञ्चम्यामेव यायियात्रा शुभा । कृ. २ च वृषेत्वार्कः ५६।१९ (रा ३।५६) मु. ४५$

श्रीशङ्कराचार्य जयन्ती । अद्य विद्यारम्भशिशोस्ताम्बूलभक्षणसेवनसुभगेतरनववस्त्रादिधारण मु. । कृ. ४ च. बुधः ४४।३१ ।

वक्रज्येष्ठारम्भः—अद्य सप्तम्यां पुष्ये विविध शुभकर्मणां कृते शोभनकालः । वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्मु० । पूर्वतर दिग्यात्रा च शुभा । कृ. ४ च. बुधः ५४।३४ ।

भ. ३६।३२ (रा. २।१०) उ. । गङ्गासप्तमी ७ (मध्याह्न सप्तमीयोगसत्वात्) । अष्टमीमघायोगेस्थायिकार्यार्ऽहसमयः । §रक्ताम्बरादिधारण मु. । रो. ४ च. बुधः ३।५ । पुन २ च. शुक्रः ५४।३४ ।

भ. ४।२५ (प्रा. ७।८) या. । बुधाष्टमी ८ । विष्टेःपरं मघायामासवारिष्टनिर्माणधान्यच्छेदनादि मु. । रोहिण्यांबुधः ३२।२० । आ. ४ च. शुक्रः ३८।४६ । ‖मिथुनेवृश्चिकार्कः ४६।१० ।

अद्य दशम्युत्तरायोगेरात्रिशेषे प्रसूतिकास्नाननववस्त्रादिधारणलतागुल्मवृक्षाद्यारोपणपूर्वदिग्गमनादि मु. । कृ. ३ च रविः २४।३८ । ¶कृत्तिकायामर्कः २८।२३ आ. २ च. शुक्रः ३१।३२ ।

भ. ४८।३८ (रा. ०।४९) उ. । अद्य विष्टेःपूर्वमृतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनजलाशयारामसुरप्रतिष्ठाविपणिव्यापारादि विविध मु. । वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्मु० । उपनयने ल. चि.‡

भ. १५।३६ (दि. ११।३५) या. । मोहिनी ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । पुनर्वसुशुक्रः ४५।४४ । बुधोदयःप्रतीच्याम् ३।४८ । ‡केन्द्रांशवशेन मार्गीकुजः ५।४७ । गृहारम्भप्रवेशयोर्मु. ।§

प्रदोषः । अग्निष्टोमफलक पूजनम् । अद्य प्रातः ९।९ वादनात्प्रागेव एकादशीव्रतीनां पारणा । रात्रिशेषे प्रसूतिकास्नान मु. । कृ. ४ च. रविः ५३।१५ । रो. ३ च. बुधः ११।२० ।‖

भ. ५७।३२ (रा. ४।२१) उ. । नृसिंहचतुर्दशीव्रतम् । अद्य स्वात्यां शुभकर्मादौ तिथिक्षयदोषोऽववेयः । राष्ट्रीयज्येष्ठारम्भः । §रो. २ च. बुधः २१।१२ ।

भ. २४।४८ (दि. १५।१५) या. । स्नानदानव्रतादौ वैशाखी १५ पुण्यतमा । वैशाखस्नानदानयमनियमादिसमाप्तिः । पुष्करादेवीजन्म । गङ्गाद्वारेस्नानम् । विष्टेः परं मैत्रे प्रसूतिकास्नानसुभगेतर§

†जातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णवेधचूडाकरणविद्याक्षरारम्भवधूप्रवेशद्विरागमनादि विविधमूहूर्त्ताऽवगन्तव्याः । उपनयने ल. चि. । कृ. २. च. वृषे च बुधः ११।१७ ।

§फलं समर्थकरम् । ऊर्ध्वस्थितिः तत्फलं श्रेष्ठं वराहवाहनावृषभोपवाहनाहरितवस्त्राविप्रोपवस्त्राखड्गायुधाअन्नभक्ष्याचन्दनलेपनकरीसपंक्तिः वकुलपुष्पाताम्रभोजनपात्रामोतीभूषणा-+

॥ विवाह मुहूर्ताः ॥

ति. १ बुधे रोहिण्यां ।।।।। घ. ४७ उ. रोगः ऽऽ।। रे. ८ ल. चि. ।

ति. २ गुरौ रोहिण्या रे. ८ ल. गो. वा. ११ ने. दा. ।

ति. ३ शुक्रे मृगे ।।।।।।।।।रे. १० ल. गो. ने. दा. ।

ति. ७ भौमे मघाभे मृत्युबाण व्याप्तेर्लग्नाभावः ।

ति. ८ बुधे मघाभे ।।।।।सशल्योऽ नलः ऽ।ऽ। रे. ८ ल. गो. वा. ११ ने. दा. ।

ति. ९ गुरौ उ. फा. भे. ।।।।।ऽ।।ऽ।। रे. ८ आ. ल. ११, १२ ने. दा. ।

ति. १० शुक्रे उ. फा. भे. रे. ७ ल. गोधूलिः ने. दा. । हस्ते च ☞ भौमयोगाल्लग्नाभावः ।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र.	प्र.	वृ. प्र.	प्र.	मि. प्र.	प्र.	क. प्र.	प्र.	सिं. प्र.	प्र.	क. प्र.	प्र.	तु. प्र.	प्र.	वृ. प्र.	प्र.	ध. प्र.	प्र.	म. प्र.	प्र.	कुं. प्र.	प्र.	मी. प्र.	प्र.
१बु.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२बु.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
३गु.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
४श.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
५सू.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
६च.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
७म.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
८बु.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
९गु.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१०शु.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
११श.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१२सू.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१३च.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१४मं.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१५मं.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

ति. ४ शनौ—शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घ. १२।१९ शुक्रादक्षिणे ।
ति. ६ चन्द्रे—गुरुचन्द्रयुतिः रे. घ. ११।१८ गुरुर्दक्षिणे ।
ति. ११ शनौ—कुजचन्द्रयुतिः रे. घ. २१।५८ कुजादक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

सू.	च.	मं.	बु.	गु.	शु.	श.	रा.	के.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

...दर्शनात् । गङ्गाया दर्शनात्तद्वत्सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ उपासते यथा बाला मातरं क्षुधयार्दिताः । श्रेयस्कामास्तथा गङ्गामुपासन्तीह देहिनः ॥ दर्शनात्स्पर्शनात्पानात्तथा गङ्गेति कीर्तनात् । पुनात्यपुण्यान् पुरुषाञ्छतशोऽथ सहस्रशः ॥ ...

...च शृणुते गङ्गानुभावा जुकन् मति सततंस्वधर्मयुक्तः । अभिमतजनवत्सला हि गङ्गा जगति युनक्ति सुखैश्च भक्तिमत्तम् ।

☞ ति. ११ शनौ हस्तभौमयोगाल्लग्नं न सन् । ति. १२ रवौ व्यतिपातात्परं स्वात्यां केतुयोगाल्लग्ना भावः ।

ति. ५ सूर्ये

बु. २		श. १२
शु. ३	सू. रा. १	११
वृ. चं. ४		१०
५	के. ७	९
मं. ६		८

ति. १२ सूर्ये

शु. ३		रा. १
वृ. ४	सू. बु. २	श. १२
५		११
मं. ६	८	१०
७चं. के.		९

सविधि संपूज्यार्घ्यंदद्यात्—तन्मन्त्रः—जमदग्निसुतो वीरः क्षत्रियान्तकरः प्रभुः । गृहाणार्घ्यं मया दत्तं कृपया परमेश्वर ॥ योऽहि—दुष्टं क्षत्रं भुवो भारमब्रह्मण्यमनीनशत् । रजस्तमे... व्रतमहन् फलगुण्यपि कुर्वंहसि ॥ भागवते ९ स्कन्धे १५ अध्याये १५ श्लोक इति । ति. ७ भौमे गङ्गासप्तम्यां—गङ्गाद्वारे कुशावर्ते बिल्वके नीलपर्वते । तथा कनखले स्नात्वा धुतपाप्मा दिवं व्रजेत् ॥ अथाग्निष्टोमफलकपूजनम् ॥ वैशाखमासे द्वादश्यां पूजयेन्मधुसूदनम् । अग्निष्टोममवाप्नोति सोमलोकञ्च गच्छति ॥ वैशाखे... कार्तिकी माघी पूर्णिमास्तु महाफलाः ॥ इति ॥ प्रत्यक्षगोदानस्य माहात्म्यं सुविदितमेव प्रत्यक्षगोदानकरणसामर्थ्यं नास्ति चेत्तत्र पापक्षयार्थं निष्क्रयगोदानं संकल्पेन कार्यम् तन्मन्त्रः ॥ यज्ञसाधनभूताया विश्वस्याघौघनाशिनी ॥ विश्वरूपधरो देवः प्रीयतामनया गवा ॥ अनेन—एकसंख्याकगोनिष्क्रयदानेन श्रीपरमेश्वरः प्रीयताम् ॥ अथा... नृसिंहचतुर्दशी—व्रतनिर्णयः, सानेकग्रन्थोक्तवाक्यात्सर्वमते प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या ॥ ज्योतिर्निबन्धे । चतुर्दशी माधवमासि शुक्ला नृसिंहसम्भूतिचतुर्दशी स्यात् । निशामु... सा समुपोषणार्हा जयायुतापौर्णिमयायुता वा । इत्याद्यनेकवाक्येभ्यश्चतुर्दश्यां चन्द्रे नृसिंहचतुर्दशीव्रतमेवेति सिद्धान्तः, नृसिंहचतुर्दश्यां भगवतो नृसिंहस्यावतारकथा तथा पुण्य... भयंकरं प्रह्लादचरितञ्च श्रद्धया श्रवणीयं पठनीयं वा ॥ तच्च श्रीमद्भागवते ७ स्कन्धे १ तः १० अध्यायपर्यन्तं द्रष्टव्यम् । ति. १५ भौमे गङ्गामाहात्म्यविष... अनुशासनपर्वणि २६ अध्याये युधिष्ठिरं प्रति भीष्मवचनम् । भूतानामिह सर्वेषां दुःखोपहतचेतसाम् । गतिमन्वेषमाणानां न गङ्गासदृशी गतिः ॥ भवन्ति निर्विषाः सर्पा य... कुलं जन्म जीवितं श्रुतमेव च । स पितृंस्तर्पयेद्—गङ्गामभिगम्य सुरांस्तथा...

मनुः—वेदोदितं स्वकं कर्म नित्यं कुर्यादतन्द्रितः । तद्धि कुर्वन् यथाशक्ति प्राप्नोति परमां गतिम् ॥ ऋक्सामाथर्ववेदोक्तान् जपेन्मन्त्रान् यजूंषि च । वशिष्ठः—जपित्वैवं ततः कुर्याद्देवर्षिपितृतर्पणम् ॥ जप्त्वा वा प्रणवं शक्त्या तततर्पणमाचरेत् । योगियाज्ञवल्क्यः—देवान् देवगणांश्चैव मुनीन्मुनिगणानपि । पितॄन् पितृगणांश्चैव नित्यं संतर्पयेत्ततः ॥ एकैकमञ्जलिं देवा द्वौ द्वौ तु सनकादयः । अर्हन्ति पितरस्त्रींस्त्रीन् स्त्रियस्त्वेकैकमञ्जलिम् ॥ अथ वैशाख-शुक्लतृतीयायां गङ्गास्नान यवहोमो यवदानं च सर्वपापविनाशाय कार्यम्—तथा-चोक्तं भविष्ये—वैशाखमासे या पुण्या तृतीया शुक्लपक्षजा । अनन्तफलदा सा तु स्नानदानादिकर्मसु । यत्किञ्चिद्दीयते दानं स्वल्पं वा यदि वा बहु । तत्सर्वमक्षयं यस्मात्तेनेयमक्षया स्मृता ॥ अद्य तृतीयायां प्रदोषे परशुरामं-

†हरितकंचुकीसरस्वतीस्नानकरी गजवयस्केति च । आ. ३ च. शुक्रः ३।१४ । भ. १ च. राहुः स्वा. ३ च. च केतुः ११।४० ।

ति. १३ चन्द्रे स्वात्यां पूर्वदोषः । ति. १५ भौमे मैत्रे राहुवेधाल्लग्नाभावः ।

अगस्त्यः—गोभिर्विप्रैश्चवेदैश्च सतीभिः सत्यवादिभिः । अलुब्धैर्दानशीलैश्च सप्तभिर्धार्य्यते मही ॥ पतिशुश्रूषणान्नार्य्यास्तपो नान्यद्विधीयते । सावित्री पतिशुश्रूषां कृत्वा स्वर्गे महीयते ॥ श्रीरुवाच—वसामि नारीषु पतिव्रतासु कल्याणशीलासु विभूषितासु । सत्यासु नित्यं प्रियदर्शनासु सौभाग्ययुक्तासु गुणान्वितासु ॥

दि. मा घ. प.	ति.	वा.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	न.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	यो.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	फा.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसचारः रा.	घ. प.	घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र.क्रा. उ.	चन्द्रोदय घं. मि
३३ २४	१	बु.	४७ १२	रा.	० १२	अ.	२६ २८	दि.	१५ ५४	शि.	३० ५	सा.	१७ २१	वा.	१९ ३८	१३।१०	कौ.	४७ १२	० १२	सौम्य	२४	१३	१०	१	३				५ १९	६ ४१	२० ३५	१९ ३०
३३ २६	२	बृ.	४३ ५	रा.	२२ ३३	ज्ये.	२३ ५५	दि.	१४ ५३	सि.	२३ ५१	दि.	१४ ५१	तै.	१५ ८	११।२२	ग.	४३ ५	२२ ३३	का. द.	२५	१४	११	२	४	ध.	२३ ५७	१४ ५३	५ १९	६ ४१	२० ४७	२० ३८
३३ २८	३	शु.	३९ ५६	रा.	२१ १७	मू.	२२ २१	दि.	१४ १५	सा.	१८ २१	दि.	१२ ३९	व.	११ ३१	[illegible]	वि.	३९ ५६	२१ १७	सुस्थिर	२६	१५	१२	३	५				५ १८	६ ४२	२० ५८	२१ ४०
३३ ३०	४	श.	३७ ५३	रा.	२० २७	पू.	२१ ५१	दि.	१४ २	शु.	१४ १८	दि.	११ १	ब.	८ ५४	८।२२	बा.	३७ ५३	२० २७	मातङ्ग	२७	१६	१३	४	६	म.	३७ १	२० ६	५ १८	६ ४२	२१ ८	२२ ३२
३३ ३२	५	सू.	३७ २	रा.	२० ६	उ.	२२ ३२	दि.	१४ १८	शु.	१० ४२	दि.	९ ३४	कौ.	७ २७	८।१६	तै.	३७ २	२० ६	अमृत	२८	१७	१४	५	७				५ १८	६ ४२	२१ १८	२३ १९
३३ ३४	६	चं.	३६ २९	रा.	२० १७	श्र.	२४ २९	दि.	१५ ४	ब्र.	८ ४	दि.	८ ३१	ग.	७ १५	८।११	व.	३७ २९	२० १७	सिद्धि	२९	१८	१५	६	८	कुं.	५६ ४	३ ४३	५ १७	६ ४३	२१ २८	२३ ५८
३३ ३६	७	मं.	३९ १३	रा.	२० ५८	ध.	२७ ४१	दि.	१६ २१	ऐं.	६ २६	दि.	७ ५१	वि.	८ २१	८।२७	ब.	३९ १३	२० ५८	उत्पात	३०	१९	१६	७	९				५ १७	६ ४३	२१ ३८	० ३१
३३ ३७	८	बु.	४२ ९	रा.	२२ ८	श.	३२ ५	सा.	१८ ३	वै.	५ ४८	दि.	७ ३६	बा.	१० ४१	९।३३	कौ.	४२ ९	२२ ८	मानस	३१	२०	१७	८	१०				५ १७	६ ४३	२१ ४७	१ २
३३ ३९	९	बृ.	४६ ४	रा.	२३ ४२	पू.	३७ ३०	रा.	२० १६	वि.	६ १	दि.	७ ४१	तै.	१४ ७	१०।४५	ग.	४६ ४	२३ ४२	मुद्गर	१	२१	१८	९	११	मी.	२१ ९	१३ ४४	५ १६	६ ४४	२१ ५५	१ ३१
३३ ४१	१०	शु.	५० ४४	रा.	१ ३३	उ.	४३ ३८	रा.	२२ ४३	प्री.	६ ५७	दि.	८ ३	व.	१८ २४	१२।३८	वि.	५० ४४	१ ३३	केतु	२	२२	१९	१०	१२				५ १६	६ ४४	२२ ४	१ ५९
३३ ४२	११	श.	५५ ४५	रा.	३ ३४	रे.	५० ८	रा.	१ १०	आ.	८ २२	दि.	८ ३७	ब.	२३ १४	१४।३३	बा.	५५ ४५	३ ३४	धाता	३	२३	२०	११	१३	मे.	५० ८	१ १९	५ १६	६ ४४	२२ १२	२ २८
३३ ४३	१२	सू.	६० ०	स.	× ×	अ.	५६ ३४	रा.	३ ५४	सौ.	१० ०	दि.	९ १५	कौ.	२८ १४	१६।३३	तै.	६० ०	× ×	आनन्द	४	२४	२१	१२	१४				५ १५	६ ४५	२२ १९	२ ५७
३३ ४५	१२	चं.	० ४२	प्रा.	५ ३२	भ.	६० ०	स.	× ×	शो.	११ ३१	दि.	९ ५२	तै.	० ४२	५।३२	ग.	३२ ५६	१८ २६	चर	५	२५	२२	१३	१५				५ १५	६ ४५	२२ २६	३ ३१
३३ ४६	१३	मं.	५ १०	दि.	७ १९	भ.	२ ४८	प्रा.	६ १९	अ.	१२ ३९	दि.	१० १८	व.	५ १०	७।१९	वि.	३७ ०	२० ३	मुसल	६	२६	२३	१४	१६	वृ.	१८ ५९	१२ ५०	५ १५	६ ४५	२२ ३३	४ ७
३३ ४७	१४	बु.	८ ५०	दि.	८ ४७	कृ.	७ ५६	दि.	८ २५	सु.	१३ ७	दि.	१० २९	श.	८ ५०	८।४७	च.	४० ८	२१ १८	सिद्धि	७	२७	२४	१५	१७				५ १५	६ ४५	२२ ४०	● ●
३३ ४९	३०	बृ.	११ २६	दि.	९ ४९	रो.	१२ १०	दि.	१० ६	धृ.	१२ ४७	दि.	१० २१	ना.	११ २६	९।४९	कि.	४२ ९	२२ ६	उत्पात	८	२८	२५	१६	१८	मि.	४३ ४२	२२ ४३	५ १४	६ ४६	२२ ४६	● ●

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ ज्येष्ठकृष्णपक्षः (मई ता० २४…३१, जून ता० १…८ सन् १९६७) सौम्यायनं, सौम्यगोलः ग्रीष्मर्त्तुः ।

इष्टिः । अद्यमैत्रे ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णवेधनववस्त्रधारणभैषज्यसेवनादि मु. । वैवाहिकवधूप्रवेशे ल. चि. । मृगे बुधः ५६।५२ । पुष्य ३ च. गुरुः २९।२ ।

अद्य ज्येष्ठायां सूचीकर्मनृत्यारम्भशिशोस्ताम्बूलभक्षणासवारिष्टनिर्माणादि मु. । रोहिण्यामर्कः २२।१५ ।

भ. ११।३१ (दि. ९।५५) उ. ३९।५६ (रा. २१।१७) या. । विष्टेः पूर्वं मूले व्रतबन्धे ल. चि. । लतापादपारोपणभैषज्यसेवनवैवाहिकवधूप्रवेशादि मु. । मृ. २ च. बुधः ५३।१६ । उ० भा०* पुन. ३ च. शुक्रः ६।१३ । *३ च. शनिः ५४।४२ ।

गणेश ४ व्रतम् । अद्य पूर्वायां सतिहीनबलेचन्द्रेरोगविमुक्तस्नान मु० । पूर्वायामेव स्थायिकार्यार्हे समयः । पञ्चम्यां श्रवणयोगे दक्षिणदिग्गमने ल. चि. । रो. २ च. रविः ५१।३१ । मृ. ३ च.†

अद्योत्तरायां पुंसवनसीमन्तोन्नयनसूतिकास्नानसुभगेतरनववस्त्रादिधारण मु० । उपनयने ल. चि. । †मिथुने च बुधः ५२।२६ ।

भ. ३७।२९ (रा. २०।१७) उ. । पञ्चकारम्भः ५६।४ (रा. ३।४३) । अद्य विष्टेः पूर्वं सामान्यशुभकर्मणां कृते शोभनकालः । पुन ४ च. कर्के च शुक्रः २०।५४ ।

भ. ८।२१ (दि. ८।३७) या. । अद्य विष्टेः परं शुभकर्मादौ वैधृतिदोषोऽव्ययः । मृ. ४ च. बुधः ५५।४० । ‡पू. ४ च. कुजः १३।३९ । आर्द्रायां बुधः ३।५४ । पुष्ये शुक्रः ३९।१५ ।

अद्य पूर्वायां रोगविमुक्तस्नान मु. । अष्टम्यां वैधृतेः परं सामान्यशुभकर्मणां मु. । रो. ३ च. रविः २।१६ ।

रात्रिशेषे उत्तरायां प्रसूतिकास्नाननववस्त्रभूषाधारणलतावृक्षाद्यारोपणपश्चिमदिग्गमन मु. । उ. भा. भे. हलप्रवहणेचक्रशुद्धिः ल. चि. ।

भ. १८।२४ (दि. १२।३८) उ. ५०।४४ (रा. १।३३) या. । हलप्रवहणेचक्रशुद्धिः ल. ८ ने. दा. । अद्योत्तरायां विष्टेः पूर्वं जातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रादिधारणोत्तरदिग्गमनादि मु. ।‡

अचला ११ एकादशीव्रतं स्मार्त्तानाम् । पञ्चक निवृत्तिः ५०।८ (रा. १।१९) । अद्य अश्विन्यां पूर्वेतरदिग्गमनेदिग्द्वारानुगं लग्नं विमृश्यम् । रेवत्यां यायिजयप्रद योगश्च ।

अचला ११ एकादशीव्रतं वैष्णवानाम् । अद्य भैषज्यसेवनलतावृक्षाद्यारोपणसुभगेतरनववस्त्रादिधारण मु. । रो. ४ च. रविः ५०।५६ । आ. २ च. बुधः १८।४५ ।

सोमप्रदोषः । वटसावित्रीव्रतारम्भः (दिनत्रयंयावत्) । त्रयोदश्यां नवशय्यासनादेर्भोगः शुभः । त्रयोदश्यामेव यायियात्रा शुभा ।

भ. ५।१० (दि. ७।१९) उ. ३७।० (रा. २०।३) या. । मासशिवरात्रिः । त्रयोदश्यां वह्निभे अग्निकार्यंहितावहम् । आ. ३ च. बुधः ४२।३४ ।

श्राद्धावीदर्शः ३० । वटसावित्रीव्रतम् । वटसावित्रीव्रतसमाप्तिः । अद्य रिक्ताविधुक्षयादिदोषाच्छुभकर्मानर्हंसमयः ।

स्नानादौ दर्शः ३० । करवीरव्रतम् । प्रतिपदि प्रसूतिकास्नानभैषज्यसेवननववस्त्रभूषाधारणादि मु. । मृगेऽर्कः २१।१ ।

विवाहमुहूर्त्ताः

ति. १ बुधे मैत्रे राहुवेधाल्लग्नाभावः ।
ति. २ गुरौ मूले मृत्युवाणव्याप्तेर्लग्नाभावः ।
ति. ३ शुक्रे मूले मृत्युवाणव्याप्तेर्लग्नाभावः ।
ति. ४ शनौ उ. षा. भे ।।।ऽऽ।ऽऽ।। रे ६ ल. गो. वा. ११ ने. दा. ।
ति. ५ रवौ उ. षा. भे रे. ७ दिवा ल. चि. ।
ति. ९ गुरौ उ. भा. भे शनियोगाल्लग्नाभावः ।
ति. १० शुक्रे उ. भा. भे पूर्वदोषः रेवत्यां विष्टेः परं ल. चि.
ति. ११ शनौ रेवत्यां ।।।। कु.जा. ऽ।।ऽ।। रे. ८ल. गो. ।
अतोऽग्रेमासान्त दोषः ।

दैनिक लग्नसारिणी

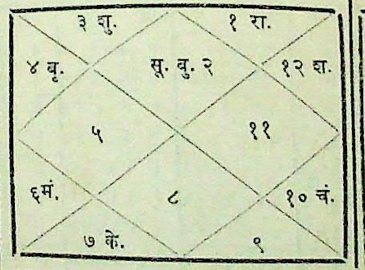
तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सि. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कुं. प्र.	मी. प्र.
१बु.	३ ९	४ ४७	६ ४३	८ ५६	११ १४	१३ २८	१५ ४१	१७ ५७	२० १४	२२ २०	० ६	१ ३८
२बृ.	३ ५	४ ४३	६ ३९	८ ५२	११ १०	१३ २४	१५ ३७	१७ ५३	२० १०	२२ १६	० २	१ ३४
३शु.	३ १	४ ३९	६ ३५	८ ४८	११ ६	१३ २०	१५ ३३	१७ ४९	२० ६	२२ १२	२३ ५८	१ ३०
४श.	२ ५७	४ ३५	६ ३१	८ ४४	११ २	१३ १६	१५ २९	१७ ४५	२० २	२२ ८	२३ ५४	१ २६
५सू.	२ ५३	४ ३१	६ २७	८ ४०	१० ५८	१३ १२	१५ २५	१७ ४१	१९ ५८	२२ ४	२३ ५०	१ २२
६चं.	२ ४९	४ २७	६ २३	८ ३६	१० ५४	१३ ८	१५ २१	१७ ३७	१९ ५४	२२ ०	२३ ४६	१ १८
७मं.	२ ४५	४ २३	६ १९	८ ३२	१० ५०	१३ ४	१५ १७	१७ ३३	१९ ५०	२१ ५६	२३ ४२	१ १४
८बु.	२ ४१	४ १९	६ १५	८ २८	१० ४६	१३ ०	१५ १३	१७ २९	१९ ४६	२१ ५२	२३ ३८	१ १०
९बृ.	२ ३७	४ १५	६ ११	८ २४	१० ४२	१२ ५६	१५ ९	१७ २५	१९ ४२	२१ ४८	२३ ३४	१ ६
१०शु.	२ ३३	४ ११	६ ७	८ २०	१० ३८	१२ ५२	१५ ५	१७ २१	१९ ३८	२१ ४४	२३ ३०	१ २
११श.	२ २९	४ ७	६ ३	८ १६	१० ३४	१२ ४८	१५ १	१७ १७	१९ ३४	२१ ४०	२३ २६	० ५८
१२सू.	२ २५	४ ३	५ ५९	८ १२	१० ३०	१२ ४४	१४ ५७	१७ १३	१९ ३०	२१ ३६	२३ २२	० ५४
१२चं.	२ २१	३ ५९	५ ५५	८ ८	१० २६	१२ ४०	१४ ५३	१७ ९	१९ २६	२१ ३२	२३ १८	० ५०
१३मं.	२ १७	३ ५५	५ ५१	८ ४	१० २२	१२ ३६	१४ ४९	१७ ५	१९ २२	२१ २८	२३ १४	० ४६
१४बु.	२ १३	३ ५१	५ ४७	८ ०	१० १८	१२ ३२	१४ ४५	१७ १	१९ १८	२१ २४	२३ १०	० ४२
३०बृ.	२ ९	३ ४७	५ ४३	७ ५६	१० १४	१२ २८	१४ ४१	१६ ५७	१९ १४	२१ २०	२३ ६	० ३८

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

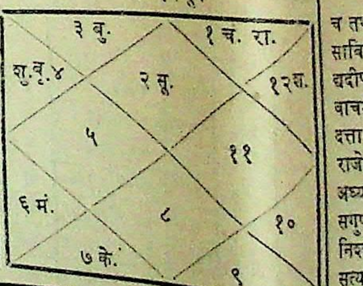
तिथयः	मि. मा.	स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
१बु.	४७ ५९	१ ९ २७ १५	७ २१ ३७ ३१	५ १९ ३ ४२	१ २३ ४ ३८	३ १० ३ ०	२ २४ १६ २	११ ९ ४८ ५३	० १६ ६ १८	६ १६ ६ १८
२बृ.	४८ ०	१ १० २४ ३९	८ ५ २६ ४६	५ १९ ७ ३६	१ २४ ४८ ३८	३ १० १२ ३९	२ २५ १८ ४३	११ ९ ५४ १२	० १६ ३ ७	६ १६ ३ ७
३शु.	४८ १	१ ११ २२ १	८ १९ २ १२	५ १९ १२ ५४	१ २६ ३१ २४	३ १० २२ २३	२ २६ २१ ११	११ ९ ५९ २६	० १५ ५९ ५६	६ १५ ५९ ५६
४श.	४८ २	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	० १५ ५६ ४६	६ १५ ५६ ४६
५सू.	४८ २	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	६ १५ ५३ ३५
६चं.	४८ ३	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	६ १५ ५० २४
७मं.	४८ ४	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	६ १५ ४७ १३
८बु.	४८ ४	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	६ १५ ४४ ३
९बृ.	४८ ५	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	६ १५ ४० ५२
१०शु.	४८ ५	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	६ १५ ३७ ४१
११श.	४८ ५	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	६ १५ ३४ ३०
१२सू.	४८ ६	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	६ १५ ३१ २०
१२चं.	४८ ६	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	६ १५ २८ ९
१३मं.	४८ ६	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	६ १५ २४ ५८
१४बु.	४८ ६	१ २२ ४८ ४२	१ १८ १७ १६	५ २१ २ १४	२ १४ ४५ ५४	३ १२ २७ १४	३ ८ २३ ३६	११ १० ५५ ३८	० १५ २१ ४७	६ १५ २१ ४७
३०बृ.	४८ ६	१ २३ ४५ ४७	२ ० ५२ ८	५ २१ १५ २१	२ १६ १ ९	३ १२ ३८ १५	३ ९ २१ १४	११ १० ५९ ४४	० १५ १८ ३७	६ १५ १८ ३७

ति. १० शुक्र-शनि-चन्द्रयुतिः रे. घं. २२।२५। चन्द्रो दक्षिणे ।

ति. ५ सूर्ये



ति. १२ सूर्ये



अथामायां वटसावित्रीव्रतं सौभाग्यसमृद्धये कार्यम् । उक्तञ्च । अमायां च तथा ज्येष्ठे वटमूले महासती । त्रिरात्रोपोषिता नारी विधिनानेन पूज्यते ॥ सावित्रीप्रतिमा कुर्यात् सौवर्णी वापि मृण्मयीम् । सार्धं सत्यवतीसाध्वी फलनैवेद्यदीपकैः । हरिद्राकंठसूत्रैश्च शुभैः कुंकुमकेसरैः ॥ सावित्र्याख्यानकञ्चापि वाचयेत द्विजोत्तमैः । प्रतिमां ब्राह्मणाय दद्यात् ॥ तन्मन्त्रः—सावित्रीयं मया दत्ता सहिरण्या महासती ॥ ब्राह्मणः प्रीणनार्थाय ब्राह्मण प्रतिगृह्यताम् ॥ व्रतेनानेन राजेन्द्र वैधव्यं नाप्नुयात्क्वचित्, इति । सावित्रीकथा महाभारते वनपर्वणि २९२ अध्याये द्रष्टव्या । संक्षेपतः स्मार्यते तद्यथा सावित्री उवाच—दीर्घायुरथवाल्पायुः सगुणो निर्गुणोऽपि वा । सकृद्वृतो मया भर्ता न द्वितीयं वृणोम्यहम् । मनसा निश्चयं कृत्वा ततो वाचाभिधीयते । क्रियते कर्मणा पश्चात्प्रमाणं मे मनस्ततः ॥ सत्यवानपि तां भार्य्यां लब्ध्वा सर्वगुणान्विताम् । मुमुदे सा च तं लब्ध्वा भर्तारं मनसेप्सितम् ॥ गते पितरि सर्वाणि संन्यस्याभरणानि सा । जगृहे वल्कलान्येव वस्त्रं काषायमेव च । परिचारैर्गुणैश्चैव प्रश्रयेण दमेन च । सर्वकामक्रियाभिश्च सर्वेषां तुष्टिमादधे श्वश्रूशरीरसत्कारैः सर्वैराच्छादनादिभिः । श्वशुरं देवसत्कारैर्वाचा संयमनेन च । तथैव प्रियवादेन नैपुण्येन शमेन च । रहस्यैवोपचारेण भर्तारं पर्यतोषयत् ॥ ततः काले बहुतिथिव्यतिक्रान्ते कदाचन । प्राप्तः स कालो मर्तव्यं यत्र सत्यवता नृप ॥ चतुर्थेऽह्न मर्तव्यमिति सञ्चिन्त्य भामिनी । व्रतं त्रिरात्रमुद्दिश्य दिवारात्रं स्थिताभवत् । वनं गते ततः सत्यवतः कायात् पाशबद्धं वशं गतम् । अंगुष्ठमात्रं पुरुषं निश्चकर्ष यमो बलात् । सावित्रीचैव दुःखार्तायममेवान्वगच्छत । नियमव्रतसंसिद्धा महाभागा पतिव्रता ॥ यम उवाच—निवर्त गच्छ सावित्रि कुरुष्वास्यौर्ध्वदैहिकम् । कृतं भर्तुस्त्वयानृण्यं यत्वगम्यं गतं त्वया । सावित्री उवाच—यत्र मे नियतं भर्ता स्वयं वा यत्र गच्छति । मया च तत्र गन्तव्यमेष धर्मः सनातनः ॥ तपसा गुरुभक्त्या च भर्तुः स्नेहाद् व्रतेन च । तव चैव प्रसादेन न मे प्रतिहता गतिः । ततः यमं संप्रार्थ्य सावित्री पञ्चवरान् प्राप्तवती । सावित्री उवाच—मृत्युर्मे पत्युराख्यातो नारदेन महात्मना । स चाद्यदिवसः प्राप्तस्ततो नैनं जहाम्यहम् । सुप्तञ्चैनं साक्षादुपागच्छस्त्वं किङ्करैः । अस्तौषं तमहं देवं सत्येन वचसा विभुम् । पञ्च वै तेन मे दत्ता वराः शृणुत तान् मम । चक्षुषी च स्वराज्यं च द्वौ वरौ श्वशुरस्य मे । लब्धः पितुः पुत्रशतं पुत्राणां चात्मनः शतम् । चतुर्थं शतायुर्मे भर्ता लब्धश्च सत्यवान् । भर्तुर्हि जीवितार्थं तु मया चीर्णमिदं व्रतम् । एवमात्मा—पिता–माता श्वश्रूःश्वशुर एव च । भर्तुः कुलञ्च सावित्र्या सर्वं कृच्छ्रात् समुद्धृतम् ॥ यश्चेदं शृणुयाद्भक्त्या सावित्र्याख्यानमुत्तमम् । स सुखी सर्वसिद्धार्थो न दुःखं प्राप्नुयान्नरः ॥ अथ एकादशीव्रतमाहात्म्यम् । तत्र हेमाद्रिः चतुर्णामपि वर्णानां वर्णाश्रमेतराणाञ्च एकादशीव्रतेऽधिकारः । तत्त्वसागरे–मातेव सर्वबालानामौषधं रोगिणामिव । रक्षार्थं सर्वलोकानां निर्मितैकादशी तिथिः ॥ संसाररोगदष्टानां नराणां पापकर्मणाम् । एकादश्युपवासेन सद्य एव सुखं भवेत् ॥ ब्रह्मवैवर्ते–विशोधनमिदं पुंसां दुष्कार्दस्यांहसः परम् । तत्स्वरूपं श्रुतं तीर्थस्नानादप्यधिकं विदुः ॥ स्वर्गमोक्षप्रदा ह्येषा राज्यपुत्रप्रदायिनी । सुकलत्रप्रदा ह्येषा शरीरारोग्यदायिनी ॥ सौरे–वैष्णवो वाथ शैवो वा सौरोप्येतत्समाचरेत् ॥ मार्कण्डेयः—एकभुक्तेन नक्तेन बालवृद्धातुरः क्षिपेत् । पयोमूलफलैर्वापि न निर्द्वादशिको भवेत् ॥ बौधायनः—उपवासे स्वधाव्रतानामशीनेरुर्ध्वजीविनाम् ॥ एकभुक्तादिकं कार्यमाह बौधायनो मुनिः ॥ श्राद्धे जन्मदिने चैव संक्रान्त्यां राहुसूतके । उपवासं न कुर्वीत यदीच्छेच्छ्रेयमात्मनः । एकादश्यां न भुञ्जीत पक्षयोरुभयोरपि । वनस्यति धर्मोऽयं शुक्लामेव सदा गृही । आहिताग्निरनड्वांश्च ब्रह्मचारी च—

शेषं १५ पृष्ठे द्रष्टव्यम्

दि. मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.		घं. मि.	न.	घ. प.		घं. मि.	यो.	घ. प.		घं. मि.	क.	घ. प.		घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	फा.	घं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचार. रा. घ. प. घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. का. उ.	चंद्रास्त घं. मि.
३३ ५०	१	शु.	१२ ५१	दि.	१० २३	मृ.	१५ १५	दि.	११ २०	शू.	११ ३०	दि.	९ ५०	व.	१२ ५१	[illegible]	१२ ५६	२२ २४	मानस	९	२१	२६	१७	१९		५ १४	६ ४६	२२ ५१	२० ८
३३ ५१	२	श.	१३ १	दि.	१० २६	आ.	१७ ६	दि.	१२ ४	गं.	९ १४	दि.	८ ५५	कौ.	१३ १	[illegible]	१२ २७	२२ १३	मुद्गर	१०	१	२७	१८	२०		५ १४	६ ४६	२२ ५६	२१ ४
३३ ५१	३	र.	११ ५४	दि.	९ ५१	पु.	१७ ४२	दि.	१२ १९	वृ.	५ ५६	दि.	७ ३६	ग.	११ ५४	[illegible]	१० ४६	२१ ३२	केतु	११	२	२८	१९	२१	क. २ ३३ ६ १५	५ १४	६ ४६	२३ १	२१ ५३
३३ ५२	४	चं.	९ ३७	दि.	९ ५	पु.	१७ ११	दि.	१२ ५	ध्रु.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	वि.	९ ३७	[illegible]	[illegible]	२० ३५	धाता	१२	३	२९	२०	२२		५ १४	६ ४६	२३ ५	२२ ३७
३३ ५३	५	मं.	६ १७	दि.	७ ४४	श्ले.	१५ ३६	दि.	११ २८	हृ.	५० ४७	रा.	१ ३२	बा.	६ १७	[illegible]	[illegible]	१८ ५३	आनन्द	१३	४	३०	२१	२३	सि. १५ ३६ ११ २८	५ १३	६ ४७	२३ ९	२३ १८
३३ ५४	६	बु.	[illegible]	रा.	[illegible]	म.	१३ १०	दि.	१० २९	व.	४४ १८	रा.	२२ ५६	तै.	२ ३	[illegible]	[illegible]	[illegible]	चर	१४	५	३१	२२	२४		५ १३	६ ४७	२३ १३	२३ ५४
३३ ५४	८	गु.	५१ २१	रा.	१ ४९	पू.	१० १	दि.	९ १४	सि.	३७ १७	रा.	२० ८	वि.	२४ १७	[illegible]	[illegible]	१ ४९	गद	१५	६	३२	२३	२५	क. २४ ५ १४ ५१	५ १३	६ ४७	२३ १६	० ३०
३३ ५५	९	शु.	४५ ३१	रा.	२३ २५	उ.	६ ११	दि.	७ ४५	व्य.	२९ ५३	रा.	१७ १०	बा.	१८ ३०	[illegible]	[illegible]	२३ २५	शुभ	१६	७	१	२४	२६		५ १३	६ ४७	२३ १९	१ ४
३३ ५५	१०	श.	३९ १८	रा.	२० ५६	ह.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	व.	२२ १२	दि.	१४ ६	तै.	१२ २५	[illegible]	[illegible]	२० ५६	मृत्यु	१७	८	२	२५	२७	तु. ३० १२ १७ १८	५ १३	६ ४७	२३ २१	१ ४०
३३ ५६	११	र.	३३ ५	रा.	१८ २७	स्वा.	१४ २	रा.	२ ५०	प.	१४ ३६	दि.	११ ३	व.	६ १२	[illegible]	[illegible]	१८ २७	लुम्ब	१८	९	३	२६	२८		५ १३	६ ४७	२३ २३	२ १९
३३ ५६	१२	चं.	२७ २	दि.	१६ २	वि.	५० १३	रा.	११ १८	शि.	[illegible]	दि.	[illegible]	व.	० ४	[illegible]	[illegible]	[illegible]	मित्र	१९	१०	४	२७	२९	वृ. ३६ १० १९ ४१	५ १३	६ ४७	२३ २५	३ ३
३३ ५६	१३	मं.	२१ २२	दि.	१३ ४५	अनु.	४६ ५३	रा.	२३ ५८	सा.	५३ २	रा.	२ २५	तै.	२१ २२	[illegible]	[illegible]	० ४४	वज्र	२०	११	५	२८	३०		५ १३	६ ४७	२३ २६	३ ५२
३३ ५६	१४	बु.	१६ १५	दि.	११ ४३	ज्ये.	४४ १३	रा.	२२ ५४	शु.	४६ ४५	रा.	२३ ५५	व.	१६ १५	[illegible]	[illegible]	२३ ०	ध्वांक्ष	२१	१२	६	२९	३१	ध. ४४ १३ २२ ५४	५ १३	६ ४७	२३ २६	४ ४७
३३ ५६	१५	गु.	१२ ३२	दि.	१० १६	मू.	४२ २५	रा.	२२ ११	शु.	४१ १०	रा.	२१ ४१	व.	१२ ३१	[illegible]	[illegible]	२१ ३७	धूम्र	२२	१३	७	३०	१		५ १३	६ ४७	२३ २७	× ×

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ ज्येष्ठशुक्लपक्षः (जून ताः ९…२२, सन् १९६७) सौम्यायनं, सौम्यगोलः, ग्रीष्मर्तुः।

इष्टिः। चन्द्रदर्शनम्, मु. १५ फलं महर्घकरम्। दशहरास्नानप्रारम्भः। दशाश्वमेधस्नानारम्भः दशदिनयावत्। अद्यमृगे जातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णवेधचूडाकरणशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैष-* रविउल अव्वल ३। रम्भा ३ व्रतम् (सायाह्नव्याप्तेः)। अद्य पुनर्वसौ यायिजयदयोगः। पश्चिमदिग्गमने च दिग्द्वारानुगं लग्नमनुसन्धेयम्।
भ. ४०।४६ (रा. २१।३२) उ.। वैनायकी ४। लवणव्रतम् (उदयव्याप्तेः)। अद्य तृतीयायां सामान्यशुभकर्मादौ लग्नं चि.। तृतीयायामेव यायिजयदयोगश्च। मृ. २ च. रविः ५१।१८।
भ. ९।३१ (दि. ९।५) या.। विष्टेःपरं पुष्ये ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णवेधचूडाकरणशिशोस्ताम्बूलभक्षणक्षेमार्थयात्राविद्यारम्भादि-विविधमुहूर्ताः ।†
मघायामुग्रक्रूरकर्माचरणं हितावहम्। पु. ४ च. शुक्रः १।२०। †पञ्चम्यामुपनयने ल.चि.। पञ्चम्यां पुष्ये च पूर्वेतरदिग्यात्रायां ल. चि.। पुनर्वसुः २१।२१। पुष्य ४ च गुरुः ३१।८।
¶मिथुनसंक्रान्तिवद्बोध्यम्।
भ. ५।३४ (रा. ४।३) उ.। अद्य शुभकर्मादौ तिथिक्षयदोषोऽवधेयः।
भ. २४।१७ (दि. १४।५६) या.। अद्य विष्टेःपरं व्यतिपातात्पूर्वं सामान्यशुभकर्मणां मुहूर्त्तोऽवधेयः। मृ. ३च.सं. मिथुनेचार्कः २१।६ (दि. १३।३१) मु.४५, फलं समर्घकरम्। वाहनादिके ¶
वङ्गाषाढारम्भः। रात्रिशेषे दशम्यां पश्चिमेतरदिग्यात्रायां लग्नं चिन्त्यम्। दशम्यामेव नववस्त्रभूषाधारणभैषज्यसेवनविपणिव्यापारादि मु.। चित्रायां कुजः च ४९।३५। पुनः २ च. बुधः §
गङ्गादशहरा १०। गङ्गाजन्मदिनम्। श्रीरामेश्वरप्रतिष्ठादिनम्। अद्य सामान्यशुभकर्मणां कृते शोभनकालः। §विष्टेः पूर्वमुपनयने सत्कालः। मृ. ४ च. रविः ५२।२८।
भ. ६।१२ (प्रा. ७।४२) उ. ३३।५ (सा. १८।२७) या.। निर्जला ११ एकादशीव्रतम् सर्वेषाम्। स्वात्यां प्रसूतिकास्नानभैषज्यसेवनसुभगेतरनववस्त्रधारणविद्यारम्भादि मु.। §
सोमप्रदोषः। दाक्षिणात्यानां वटसावित्रीव्रतारम्भः (दिनत्रयं यावत्)। अद्य रात्रिशेषे मैत्रे पूर्वेतरसर्वदिग्यात्रा शुभा। यायिजयदयोगश्च। §१३।१४। श्लेषायां शुक्रः ४२।४५।
अद्य त्रयोदश्यां प्रसूतिकास्नानसुभगेतररक्तवस्त्रादिधारण-उत्तरेतरसर्वदिग्गमनादि मु.। श्ले. २ च. शुक्रः ३२।५६।
भ. १६।१५ (दि. ११।४३) उ. ४४।२७ (रा. २३।०) या.। दाक्षिणात्यानां वटसावित्रीव्रतम्। व्रतादौज्यैष्ठीपूर्णिमा १५ पुण्यतमा। अद्य शुभकर्मादौरिक्ताविष्टिदोषोऽवधेयः।
स्नानदानादौ ज्यैष्ठीपूर्णिमा १५ पुण्यतमा। राष्ट्रीयाषाढारम्भः। अद्यमूले लतागुल्मवृक्षाद्यारोपणभैषज्यसेवन मु.। पूर्वायां वस्तुविक्रयः शुभः। आर्द्रायामर्कः २३।१६। (दि. १४।३१) स्त्री. §
*ज्यसेवननवाम्बरधारणजलाशयारामसुरप्रतिष्ठाविपणिव्यापारादिविविध मु.। आः ४ च. बुधः २०।२१। पु. ३ च शुक्रः २८।४०।
§पुं. चं. सू. योगः महिषवाहनंवह्निनाडीतदीशोभौमस्तेन ग्रहसंस्थया सुवृष्टियोगनाशेऽपि खण्डवृष्टिः। केन्द्रांशवशेन वक्री बुधः ३७।२२। कर्के दृश्यार्कः ६।४०।

विवाह मुहूर्त्ताः।

ति. १ शुक्रे मृगे रवियोगः।
ति. ५ कुजे मघायां मृत्युबाणव्याप्तेर्लग्नं न सत्।
ति. ६ बुधे मघायां मृत्युबाणव्याप्तेर्लग्नाभावः।
ति. ८ गुरौ उ. फा. भे. रविसंक्रान्तिदोषः।
ति. ९ शुक्रे हस्ते मृत्युबाणव्याप्तिः।
ति. १० शनौ हस्ते पूर्वदोषः।
ति. ११ सूर्ये स्वात्यां केतुयोगाल्लग्नाभावः।
ति. १२ चन्द्रे मैत्रे राहुवेधाल्लग्नाभावः
ति. १३ भौमे मैत्रे पूर्वदोषः।
ति. १४ बुधे मूले भद्रोत्तरं ऽ।ऽ। नृपः ऽ।ऽऽ। रे. ५ ल. मि.।
ति. १५ गुरौ मूले ऽ।ऽ। नृपः ऽ।ऽऽ। रे. ५ ल. गो.।

दैनिक लग्नसारिणी

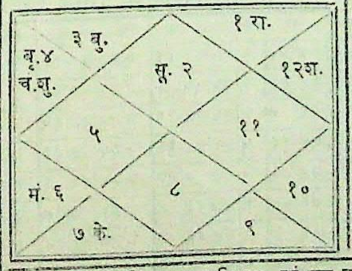
तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.
१शु.	२ ५	३ ४३	५ ३९	७ ५२	१० १०	१२ २६	१४ ३७	१६ ५३	१९ १०	२१ १६	२३ २	[illegible]
२श.	२ १	३ ३९	५ ३५	७ ४८	१० ६	१२ २०	१४ ३३	१६ ४९	१९ ६	२१ १२	२२ ५८	[illegible]
३सू.	१ ५७	३ ३५	५ ३१	७ ४४	१० २	१२ १६	१४ २९	१६ ४५	१९ २	२१ ८	२२ ५४	[illegible]
४च.	१ ५३	३ ३१	५ २७	७ ४०	९ ५८	१२ १२	१४ २५	१६ ४१	१८ ५८	२१ ४	२२ ५०	[illegible]
५म.	१ ४९	३ २७	५ २३	७ ३६	९ ५४	१२ ८	१४ २१	१६ ३७	१८ ५४	२१ ०	२२ ४६	[illegible]
६बु.	१ ४५	३ २३	५ १९	७ ३२	९ ५०	१२ ४	१४ १७	१६ ३३	१८ ५०	२० ५६	२२ ४२	[illegible]
८बृ.	१ ४१	३ १९	५ १५	७ २८	९ ४६	१२ ०	१४ १३	१६ २९	१८ ४६	२० ५२	२२ ३८	[illegible]
९शु.	१ ३७	३ १५	५ ११	७ २४	९ ४२	११ ५६	१४ ९	१६ २५	१८ ४२	२० ४८	२२ ३४	[illegible]
१०श.	१ ३३	३ ११	५ ७	७ २०	९ ३८	११ ५२	१४ ५	१६ २१	१८ ३८	२० ४४	२२ ३०	[illegible]
११सू.	१ २९	३ ७	५ ३	७ १६	९ ३४	११ ४८	१४ १	१६ १७	१८ ३४	२० ४०	२२ २६	[illegible]
१२च.	१ २५	३ ३	४ ५९	७ १२	९ ३०	११ ४४	१३ ५७	१६ १३	१८ ३०	२० ३६	२२ २२	[illegible]
१३म.	१ २१	२ ५९	४ ५५	७ ८	९ २६	११ ४०	१३ ५३	१६ ९	१८ २६	२० ३२	२२ १८	[illegible]
१४बु.	१ १७	२ ५५	४ ५१	७ ४	९ २२	११ ३६	१३ ४९	१६ ५	१८ २२	२० २८	२२ १४	[illegible]
१५बृ.	१ १३	२ ५१	४ ४७	७ ०	९ १८	११ ३२	१३ ४५	१६ १	१८ १८	२० २४	२२ १०	[illegible]

ति. २ शनी-बुध चन्द्रयुतिः रे. घं. ११।२७ बुधोदक्षिणे।
ति. ३ सूर्य-गुरु चन्द्रयुतिः रे.घं. ०।५४ गुरुर्दक्षिणे। अत्रैव शुक्र चन्द्रयुतिः रे. घं. ४।३१ शुक्रोदक्षिणे।
ति. १० शनी-कुज चन्द्रयुतिः रे. घं. ९।३१ कुजोदक्षिणे।

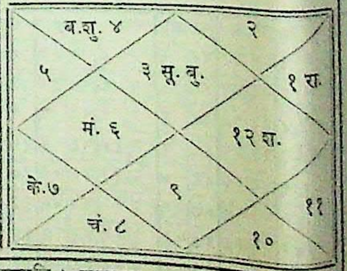
मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

न. मा	स्प. सू.	स्प. च.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
[illegible]	१ २४ ४२ ५२	२ १३ ४१ ७	५ २१ २९ १	२ १७ १३ १०	३ १२ ४९ २२	३ १० १८ ३५	११ ११ ३ ४७	० १५ १५ २६	६ १५ १५ २६
[illegible]	१ २५ ३९ ५६	२ २६ ४५ २१	५ २१ ४३ २	२ १८ २१ ३५	३ १३ ० ३४	३ ११ १५ ४६	११ ११ ७ ४३	० १५ १२ १५	६ १५ १२ १५
[illegible]	१ २६ ३६ ५८	३ १० ५ ८	५ २१ ५७ ५४	२ १९ २६ १५	३ १३ ११ ५२	३ १२ ११ २५	११ ११ ११ ३४	० १५ ९ ४	६ १५ ९ ४
[illegible]	१ २७ ३४ ०	३ २३ ४० १	५ २२ १३ १४	२ २० २६ ५४	३ १३ २३ १३	३ १३ ७ १४	११ ११ १५ १८	० १५ ५ ५४	६ १५ ५ ५४
[illegible]	१ २८ ३१ ०	४ ७ २८ ४६	५ २२ २८ ५१	२ २१ २३ १६	३ १३ ३४ ३९	३ १४ २ २२	११ ११ १८ ५७	० १५ २ ४३	६ १५ २ ४३
[illegible]	१ २९ २८ ०	४ २१ २१ ३१	५ २२ ४५ २२	२ २२ १५ ४	३ १३ ४६ ११	३ १४ ५७ ५	११ ११ २२ २९	० १४ ५९ ३२	६ १४ ५९ ३२
[illegible]	२ ० २४ ५८	५ ५ ३९ ४५	५ २३ २ ७	२ २३ २ ०	३ १३ ५७ ४८	३ १५ ५१ १९	११ ११ २५ ५५	० १४ ५६ २१	६ १४ ५६ २१
[illegible]	२ १ २१ ५७	५ १९ ५६ २८	५ २३ १९ ३४	२ २३ ४३ ५०	३ १४ ९ २९	३ १६ ४४ ४६	११ ११ २९ १५	० १४ ५३ ११	६ १४ ५३ ११
[illegible]	२ २ १८ ५४	६ ४ १६ १८	५ २३ ३७ १५	२ २४ २० १४	३ १४ २१ १५	३ १७ ३७ ४७	११ ११ ३२ ३०	० १४ ५० ०	६ १४ ५० ०
[illegible]	२ ३ १५ ५०	६ १८ ३५ १८	५ २३ ५५ ४१	२ २४ ५० ५८	३ १४ ३३ ५	३ १८ ३० ११	११ ११ ३५ ३८	० १४ ४६ ४९	६ १४ ४६ ४९
[illegible]	२ ४ १२ ४६	७ २ ४९ ४६	५ २४ १४ १८	२ २५ १५ ४१	३ १४ ४४ ५८	३ १९ २१ ४६	११ ११ ३८ ४०	० १४ ४३ ३८	६ १४ ४३ ३८
[illegible]	२ ५ ९ ४२	७ १६ ५६ २८	५ २४ ३३ ४६	२ २५ ३४ १३	३ १४ ५६ ५६	३ २० १२ ५४	११ ११ ४१ ३६	० १४ ४० २८	६ १४ ४० २८
[illegible]	२ ६ ६ ३६	८ ० ५२ ३७	५ २४ ५३ १६	२ २५ ४६ २०	३ १५ ८ ५८	३ २१ ३ २३	११ ११ ४४ २६	० १४ ३७ १७	६ १४ ३७ १७
[illegible]	२ ७ ३ ३०	८ १४ ३५ ५४	५ २५ १३ ३२	२ २५ ५१ ५०	३ १५ २१ ३	३ २१ ५२ ५५	११ ११ ४७ ८	० १४ ३४ ६	६ १४ ३४ ६

ति. ४ चन्द्रे



ति. १२ चन्द्रे



ज्येष्ठशुक्ले तिथावाद्ये चन्द्रेज्यभृगुवासरे। सुभिक्षं शोभना वृष्टिर्दुर्भिक्षं पापवासरे। ज्येष्ठमासे सिते पक्षे आर्द्रादिदशतारकाः। निर्जला सजला ज्ञेया सजला निर्जला भवेत् ॥१॥ ति. १ शुक्रे दशहरास्नानप्रारम्भः ॥ काशीखण्डे ॥ ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे प्राप्य प्रतिपदं तिथिम् ॥ दशाश्वमेधके स्नात्वा मुच्यते सर्वपातकैः ॥१॥ एवं सर्वासु तिथिषु क्रमस्नायी नरोत्तमः। आशुक्लपक्षदशमीं प्रतिजन्माघमुत्सृजेदिति। ज्येष्ठस्य शुक्लदशमी संवत्सरमुखं स्मृतम्। तस्यां स्नानं प्रकुर्वीत दानं चैव विशेषतः ॥१॥ यां काञ्चित्सरितं प्राप्य दद्याद्दर्भस्तिलोदकम्। मुच्यते दशभिः पापैः, सुमहापातकोपमैः ॥२॥ दशपापानि काशीखंडे वर्णितानि। यथा — अदत्तानामुपादानं हिंसा चैवाविधानतः। परदारोपसेवा च कायिकं त्रिविधं स्मृतम् ॥ पारुष्यमनृतं चैव पैशुन्यं चापि सर्वशः। असंबद्धप्रलापश्च वाङ्मयं स्याच्चतुर्विधम् ॥ परद्रव्येष्वभिध्यानं मनसाऽनिष्टचिन्तनम्। वितथाभिनिवेशश्च मानसं त्रिविधं स्मृतम् ॥ एतानि दशपापानि हर त्वं मम जाह्नवि। दशपापहरा यस्मात्तस्माद्दशहरा स्मृता। अन्यदपि—ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे दशमी हस्तसंयुता ॥ हरते दश पापानि तस्माद्दशहरा स्मृता ॥ दशमीशुक्लपक्षे तु ज्येष्ठे मासि कुजेऽहनि। अवतीर्णा यतः स्वर्गाद् हस्तर्क्षे च सरिद्वरा। अत्यच्च दशहरायां दशयोगा—ज्येष्ठेमासि सितेपक्षे दशमीमीबुधहस्तयोः। व्यतिपातेगरानन्दे कन्या चन्द्रे वृषे रवौ ॥ दशयोगे नरःस्नात्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते। अत्र बुधभौमयोः कल्पभेदेन व्यवस्था बोध्या। किन्त्वत्र च यथैवंयोगबाहुल्यं सैव ग्राह्या तेन ति. १० शनौ गङ्गादशहरा इति ॥ दशहरायां—स्नानसंकल्पः ॥ देशकालौ स्मृत्वा ममैतज्जन्मान्तरसमुद्भूतदशविधपापक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वर-प्रीत्यर्थं दशहरापर्वनिमित्तं गङ्गास्नानमहं करिष्ये। तदनन्तरं सविधिगङ्गापूजाञ्च कुर्यात् तत्र मन्त्रः नमो भगवत्यै दशपापहरायै गङ्गायै नारायण्यै रेवत्यै शिवायै दक्षायै अमृतायै विश्वरूपिण्यै नन्दिन्यै ते नमोनमः ॥ ति. ११ रवौ-स्कान्दे—ज्येष्ठे मासि नृपश्रेष्ठ या शुक्लैकादशी शुभा। निर्जलं समुपोष्यात्र जलकुम्भान् सशर्करान् ॥ प्रदाय विप्रमुख्येभ्यो मोदते विष्णुसन्निधौ ॥ सर्वव्रतेषु सामान्यधर्मास्तदाह क्षमा सत्यं दया दानं शौचमिन्द्रियनिग्रहः। देवपूजा च हवनं सन्तोषस्तेय आर्जवम् ॥ सर्वव्रतेष्वयं धर्मः सामान्यो दशधा स्मृतः ॥ अथ प्रमादादिना व्रतभंगे दिनत्रयमुपोष्य क्षौरं कृत्वा पुनर्व्रतं कुर्यात् ॥ निर्जलोपोषितैकादशीव्रताकृत्वे सहिरण्यशर्करोदककुम्भदानं विधिवत्कुर्यात्। दानमन्त्रः—देवदेव हृषीकेश संसारार्णवतारक। उदकुम्भप्रदानेन यास्यामः परमां गतिम्। विष्णुः—ज्येष्ठी ज्येष्ठानुता चेत् स्यात्तस्यां छत्रोपानहप्रदानेन नरो धराधिपत्यमाप्नोति।

पृ० १४ का शेष—सं त्रयः। अनन्त एवं सिध्यन्तिनियां सिद्धिरनन्तताम् स्वयं कर्तुमशक्तश्चेत् कारयेच्च पुरोधसा। हिरण्यदक्षिणां दद्यात् स्वशक्त्या चानुरूपतः। अष्टाक्षरं(ॐनमोनारायणाय) व्रती जप्त्वा शतमष्टोत्तरं शुचिः—इति। यमुद्दिश्यकृतं [illegible] पूर्णफलं भवेत् ॥ तत्र एकादश्यां त्याज्यानि—कांस्यं मांसं मसूरान्नं चणकं कोद्रवं तथा। शाकं मधुपरान्नञ्चपुनर्भोजनमैथुनमिति ॥ एकादश्यां विशेषः अष्टवर्षाधिको मर्त्यो-[illegible]। एकादश्यामुपवसेत् पक्षयोरुभयोरपि ॥ पत्यौ जीवति या नारी उपोष्य व्रतमाचरेत्। आयुष्यंहरते भर्तुर्नरकं चैव गच्छति। किन्तु कामंभर्तुरनुज्ञया व्रतोपवासादीनारभेत। व्रतघ्नानि-असकृज्जलपानाच्च ताम्बूलभक्षणात्। उपवासः प्रणश्यत दिवास्वापाच्चमैथुनात्। अत्यये चाम्बुपानेन नोपवासः प्रणश्यति। (अनात्यये-प्राण संकट इत्यर्थः)। तथा न स्रोर्निर्हृत्यक्योः सख्यं कृत्वा सौन्यञ्च हिंसनम्। प्रायश्चित्तं व्रती कुर्याज्जपेन्नामशतत्रयम्। मिथ्यावादे दिवास्वापे बहुशोम्बुनिषेवणे। अष्टाक्षरं व्रती जप्त्वाशतमष्टोत्तरं शुचिरिति।

❀ का

पं.

दि. मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	न.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	यो.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	फा.	घं. फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचार रा. घ. प. घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रां. उ.	चंद्रास्त घं. मि.
३३ ५०	१	शु.	१२ ५१	दि.	१० २३	मृ.	१५ १५	दि.	११ २०	शू.	११ ३०	दि.	९ ५०	व.	१२ ५१	[illegible]	बा.	४२ ५६	२२ २४	मानस	९	२९	२६ १७	१९		५ १४	६ ४६	२२ ५१	२० ८
३३ ५१	२	श.	१३ १	दि.	१० २६	आ.	१७ ६	दि.	१२ ४	गं.	९ १४	दि.	८ ५५	कौ.	१३ १	[illegible]	तै.	४२ २७	२२ १३	मुद्गर	१०	१	२७ १८	२०		५ १४	६ ४६	२२ ५६	२१ ४
३३ ५१	३	र.	११ ५४	दि.	९ ५१	पु.	१७ ४२	दि.	१२ १९	वृ.	५ ५६	दि.	७ ३६	ग.	११ ५४	[illegible]	व.	४० ४६	२१ ३२	केतु	११	२	२८ १९	२१	क. २ ३३ ६ १५	५ १४	६ ४६	२३ १	२१ ५३
३३ ५२	४	चं.	९ ३७	दि.	९ ५	पु.	१७ ११	दि.	१२ ५	ध्रु.	१/५४ ४२/५२	प्रा.	२१ ५५/५८	वि.	९ ३७	[illegible]	[illegible]	३७ ५७	२० ३५	धाता	१२	३	२९ २०	२२		५ १४	६ ४६	२३ ५	२२ ३७
३३ ५३	५	मं.	६ १७	दि.	७ ४४	श्ले.	१५ ३६	दि.	११ २८	ह.	५० ४७	रा.	१ ३२	बा.	६ १७	[illegible]	[illegible]	३४ १०	१८ ५३	आनन्द	१३	४	३० २१	२३	सिं. १५ ३६ ११ २८	५ १३	६ ४७	२३ ९	२३ १८
३३ ५४	६	बु.	५७ २/१	प्रा.	२२ ३/०	म.	१३ १०	दि.	१० २९	व.	४४ १८	रा.	२२ ५६	तै.	२ ३	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	चर	१४	५	३१ २२	२४		५ १३	६ ४७	२३ १३	२३ ५४
३३ ५४	८	गु.	५१ २२	रा.	१ ४९	पू.	१० १	दि.	९ १४	सि.	३७ १७	रा.	२० ८	वि.	२४ १७	[illegible]	[illegible]	११ २९	१ ४९	गद	१५	६	३२ २३	२५	क. २४ ५ १४ ५१	५ १३	६ ४७	२३ १६	० ३०
३३ ५५	९	शु.	४५ ३१	रा.	२३ २५	उ.	६ १९	दि.	७ ४५	व्य.	२९ ५३	सा.	१७ १०	बा.	१८ ३०	[illegible]	कौ.	४५ ३१	२३ २५	शुभ	१६	७	१ २४	२६		५ १३	६ ४७	२३ १९	१ ४
३३ ५५	१०	श.	३९ १८	रा.	२० ५६	ह.	४४/२ १८/०	प्रा.	२२ २०/८	व.	२२ १२	दि.	१४ ६	तै.	१२ २५	[illegible]	ग.	३९ १८	२० ५६	मृत्यु	१७	८	२ २५	२७	तु. ३० १२ १७ १८	५ १३	६ ४७	२३ २१	१ ४०
३३ ५६	११	र.	३३ ५	सा.	१८ २७	स्वा.	५४ २	रा.	२ ५०	प.	१४ ३६	दि.	११ ३	व.	६ १२	[illegible]	वि.	३३ ५	१८ २७	लुम्ब	१८	९	३ २६	२८		५ १३	६ ४७	२३ २३	२ १९
३३ ५६	१२	चं.	२७ २	दि.	१६ २	वि.	५० १३	रा.	१ १८	शि.	५२/७ ४५/६	दि.	२१/८ ३/६	व.	० ४	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	मित्र	१९	१०	४ २७	२९	वृ. ३६ १० १९ ४१	५ १३	६ ४७	२३ २५	३ ३
३३ ५६	१३	मं.	२१ २२	दि.	१३ ४५	अनु.	४६ ५३	रा.	२३ ५८	सा.	५३ २	रा.	२ २५	तै.	२१ २२	[illegible]	[illegible]	४८ ४८	० ४४	वज्र	२०	११	५ २८	३०		५ १३	६ ४७	२३ २६	३ ५२
३३ ५६	१४	बु.	१६ १५	दि.	११ ४३	ज्ये.	४४ १३	रा.	२२ ५४	शु.	४६ ४५	रा.	२३ ५५	व.	१६ १५	[illegible]	[illegible]	४४ २७	२३ ०	ध्वांक्ष	२१	१२	६ २९	३१	ध. ४४ १३ २२ ५४	५ १३	६ ४७	२३ २६	४ ४७
३३ ५६	१५	गु.	१२ ३१	दि.	१० १६	मू.	४२ २५	रा.	२२ ११	ब्र.	४१ १०	रा.	२१ ४१	ब.	१२ ३१	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२१ ३७	धूम्र	२२	१३	७ ३०	१		५ १३	६ ४७	२३ २७	× ×

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ ज्येष्ठशुक्लपक्षः (जून ता: ९···२२, सन् १९६७) सौम्यायनं, सौम्यगोलः, ग्रीष्मर्तुः ।

इष्टिः । चन्द्रदर्शनम्, मु. १५ फलं महर्घकरम् । दशहरास्नानप्रारम्भः । दशाश्वमेधस्नानारम्भः ❁ दशदिनंयावत् । अद्यमृगे जातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णवेधचूडाकरणशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैष-* रविउल अव्वल ३ । रम्भा ३ व्रतम् (सायाह्नव्याप्तेः) । अद्य पुनर्वसौ यायिजयदयोगः । पश्चिमदिग्गमने च दिग्द्वारानुगं लग्नमनुसन्धेयम् ।

भ. ४०।४६ (रा. २१।३२) उ. । वैनायकी ४ । लवणव्रतम् (उदयव्याप्तेः) । अद्य तृतीयायां सामान्यशुभकर्मादौ लग्नं चिं. । तृतीयायामेव यायिजयदयोगश्च । मृ. २ च. रविः ५१।१८ ।

भ. ९।३७ (दि. ९।५) या. । विष्टेःपरं पुष्ये ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णवेधचूडाकरणशिशोस्ताम्बूलभक्षणक्षेमार्थमायात्यावरणविद्यारम्भादि-विविधमुहूर्ताः ।† मघायामुग्रकर्माचरणं हितावहम् । पु. ४ च. शुक्रः १।२० । †पञ्चम्यामुपनयने ल.चिं. । पञ्चम्यां पुष्ये च पूर्वेतरदिग्यात्रायां ल. चिं. । पुनर्वसुः २१।२६ । पुष्य ४ च गुरुः ३१।८ ।

भ. ५७।४ (रा. ४।३) उ. । अद्य शुभकर्मादौ तिथिक्षयदोषोऽववेयः । ¶मिथुनसंक्रान्तिवद्दोष्यम् ।

भ. २४।१७(दि.१४।५६)या. । अद्य विष्टेःपरं व्यतिपातात्पूर्वं सामान्यशुभकर्मणां मुहूर्तोऽन्वेयः । मृ. ३च.सं. मिथुनेचार्कः २१।६ (दि. १३।३३) मु.४५. फलं समर्घकरम् । वाहनादिकं ¶ वङ्गाषाढारम्भः । रात्रिशेषेदशम्यां पश्चिमेतरदिग्यात्रायां लग्नं चिन्त्यम् । दशम्यामेव नववस्त्रभूषाधारणभैषज्यसेवनविपणिव्यापारादि मु. । चित्रायां कुजः च ४९।३५ । पुनः २ च. वुधः §

गङ्गादशहरा १० । गङ्गाजन्मदिनम् । श्रीरामेश्वरप्रतिष्ठादिनम् । अद्य सामान्यशुभकर्मणां कृते शोभनकालः । §विष्टेः पूर्वमुपनयने स्वल्पकालः । मृ. ४ च. रविः ५२।२८ ।

भ. ६।१२ (प्रा. ७।४२) उ. ३३।५ (सा. १८।२७) या. । निर्जला ११ एकादशीव्रतम् सर्वेषाम् ❁ । स्वात्यां प्रसूतिकास्नानभैषज्यसेवनमुभगेतरनववस्त्रधारणविद्यारम्भादि मु. । § सोमप्रदोषः । दाक्षिणात्यानां वटसावित्रीव्रतारम्भः (दिनत्रयं यावत्) । अद्य रात्रिशेषे मैत्रे पूर्वेतरसर्वदिग्यात्रा शुभा । यायिजयदयोगश्च । §१३।५४ । श्लेषायांशुक्रः ४२।४५ ।

अद्य त्रयोदश्यां प्रसूतिकास्नानमुभगेतररक्तवस्त्रादिधारण-उत्तरेतरसर्वदिग्गमनादि मु. । श्ले. २ च. शुक्रः ३२।५६ ।

भ. १६।१५ (दि. ११।४३) उ. ४४।२७ (रा. २३।०) या. । दाक्षिणात्यानां वटसावित्रीव्रतम् । व्रतादौज्येष्ठीपूर्णिमा १५ पुण्यतमा । अद्य शुभकर्मादौरिक्ताविष्टिदोषोऽववेयः ।

स्नानदानादौ ज्येष्ठीपूर्णिमा १५ पुण्यतमा । राष्ट्रीयाषाढारम्भः । अद्यमूले लतागुल्मवृक्षाद्यारोपणभैषज्यसेवन मु. । पूर्वायां वस्तुविक्रयः शुभः । आर्द्रायामर्कः २३।१६ । (दि. १४।३१) स्त्री. §

*ज्यसेवननववस्त्रधारणजलाशयारामसुरप्रतिष्ठाविपणिव्यापारादिविविध मु. । आ: ४ च. बुधः २०।११ । पु. ३ च शुक्रः २८।४० ।

§पुं. चं. सू. योगः महिषवाहनवह्निनाडीतदीशोभौमस्तेन ग्रहसंस्थया सुवृष्टियोगसत्वेऽपि खण्डवृष्टिः । केन्द्रांशवशेन वक्री बुधः ३७।२२ । कर्के दृश्यार्कः ६।४० ।

विवाह मुहूर्ताः ।

ति. १ शुक्रे मृगे रवियोगः ।
ति. ५ कुजे मघायां मृत्युबाणव्याप्तेर्लग्नं न सत् ।
ति. ६ बुधे मघायां मृत्युबाणव्याप्तेर्लग्नाभावः ।
ति. ८ गुरौ उ. फा. भे. रविसंक्रान्तिदोषः ।
ति. ९ शुक्रे हस्ते मृत्युबाणव्याप्तिः ।
ति. १० शनौ हस्ते पूर्वदोषः ।
ति. ११ सूर्ये स्वात्यां केतुयोगाल्लग्नाभावः ।
ति. १२ चन्द्रे मैत्रे राहुवेधाल्लग्नाभावः
ति. १३ भौमे मैत्रे पूर्वदोषः ।
ति. १४ बुधे मूले भद्रोत्तरं ऽ।ऽऽ। नृपः ऽ।ऽऽ। रे. ५ ल. नि. ।
ति. १५ गुरौ मूले ऽ।ऽ। नृपः ऽ।ऽऽ। रे. ५ ल. गो. ।

दैनिक लग्नसारिणी

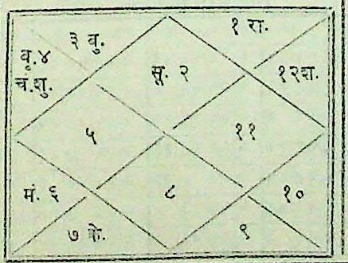
तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सि. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.
१शु.	२ ५	३ ४३	५ ३९	७ ५२	१० १०	१२ २४	१४ ३७	१६ ५३	१९ १०	२१ १६	२३ २	[illegible]
२श.	२ १	३ ३९	५ ३५	७ ४८	१० ६	१२ २०	१४ ३३	१६ ४९	१९ ६	२१ १२	२२ ५८	[illegible]
३सू.	१ ५७	३ ३५	५ ३१	७ ४४	१० २	१२ १६	१४ २९	१६ ४५	१९ २	२१ ८	२२ ५४	[illegible]
४च.	१ ५३	३ ३१	५ २७	७ ४०	९ ५८	१२ १२	१४ २५	१६ ४१	१८ ५८	२१ ४	२२ ५०	[illegible]
५मं.	१ ४९	३ २७	५ २३	७ ३६	९ ५४	१२ ८	१४ २१	१६ ३७	१८ ५४	२१ ०	२२ ४६	[illegible]
६बु.	१ ४५	३ २३	५ १९	७ ३२	९ ५०	१२ ४	१४ १७	१६ ३३	१८ ५०	२० ५६	२२ ४२	[illegible]
८ब.	१ ४१	३ १९	५ १५	७ २८	९ ४६	१२ ०	१४ १३	१६ २९	१८ ४६	२० ५२	२२ ३८	[illegible]
९शु.	१ ३७	३ १५	५ ११	७ २४	९ ४२	११ ५६	१४ ९	१६ २५	१८ ४२	२० ४८	२२ ३४	[illegible]
१०श.	१ ३३	३ ११	५ ७	७ २०	९ ३८	११ ५२	१४ ५	१६ २१	१८ ३८	२० ४४	२२ ३०	[illegible]
११सू.	१ २९	३ ७	५ ३	७ १६	९ ३४	११ ४८	१४ १	१६ १७	१८ ३४	२० ४०	२२ २६	[illegible]
१२च.	१ २५	३ ३	४ ५९	७ १२	९ ३०	११ ४४	१३ ५७	१६ १३	१८ ३०	२० ३६	२२ २२	[illegible]
१३मं.	१ २१	२ ५९	४ ५५	७ ८	९ २६	११ ४०	१३ ५३	१६ ९	१८ २६	२० ३२	२२ १८	[illegible]
१४बु.	१ १७	२ ५५	४ ५१	७ ४	९ २२	११ ३६	१३ ४९	१६ ५	१८ २२	२० २८	२२ १४	[illegible]
१५बृ.	१ १३	२ ५१	४ ४७	७ ०	९ १८	११ ३२	१३ ४५	१६ १	१८ १८	२० २४	२२ १०	[illegible]

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

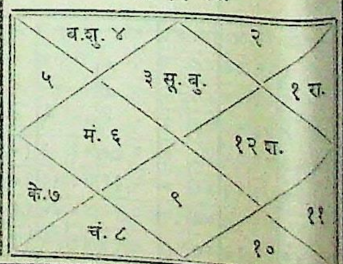
मा.	स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
[illegible]	१ २४ ४२ ५२	२ १३ ४१ ७	५ २१ २९ १	२ १७ १३ १०	३ १२ ४९ २२	३ १० १८ ३५	११ ११ ३ ४७	० १५ १५ २६	६ १५ १५ २६
[illegible]	१ २५ ३९ ५६	२ २६ ४५ २१	५ २१ ४३ २	२ १८ २१ ३५	३ १३ ० ३४	३ ११ १५ ४६	११ ११ ७ ४३	० १५ १२ १५	६ १५ १२ १५
[illegible]	१ २६ ३६ ५८	३ १० ५ ८	५ २१ ५७ ५४	२ १९ २६ १५	३ १३ ११ ५२	३ १२ ११ २५	११ ११ ११ ३४	० १५ ९ ४	६ १५ ९ ४
[illegible]	१ २७ ३४ ०	३ २३ ४० १	५ २२ १३ १४	२ २० २६ ५४	३ १३ २३ १३	३ १३ ७ १४	११ ११ १५ १८	० १५ ५ ५४	६ १५ ५ ५४
[illegible]	१ २८ ३१ ०	४ ७ २८ ४६	५ २२ २८ ५१	२ २१ २३ १६	३ १३ ३४ ३९	३ १४ २ २२	११ ११ १८ ५७	० १५ २ ४३	६ १५ २ ४३
[illegible]	१ २९ २८ ०	४ २१ २९ ३१	५ २२ ४५ २२	२ २२ १५ ४	३ १३ ४६ ११	३ १४ ५७ ५	११ ११ २२ २९	० १४ ५९ ३२	६ १४ ५९ ३२
[illegible]	२ ० २५ ५८	५ ५ ३९ ४५	५ २३ २ ७	२ २३ २ ०	३ १३ ५७ ४८	३ १५ ५१ १९	११ ११ २५ ५५	० १४ ५६ २१	६ १४ ५६ २१
[illegible]	२ १ २२ ५७	५ १९ ५६ २८	५ २३ १९ ३४	२ २३ ४३ ५०	३ १४ ९ २९	३ १६ ४४ ४६	११ ११ २९ १५	० १४ ५३ ११	६ १४ ५३ ११
[illegible]	२ २ १९ ५४	६ ४ १६ १८	५ २३ ३७ १५	२ २४ २० १४	३ १४ २१ १५	३ १७ ३७ ४७	११ ११ ३२ ३०	० १४ ५० ०	६ १४ ५० ०
[illegible]	२ ३ १५ ५०	६ १८ ३५ १८	५ २३ ५५ ४१	२ २४ ५० ५८	३ १४ ३३ ५	३ १८ ३० ११	११ ११ ३५ ३८	० १४ ४६ ४९	६ १४ ४६ ४९
[illegible]	२ ४ १२ ४६	७ २ ४९ ४६	५ २४ १४ १८	२ २५ १५ ४१	३ १४ ४४ ५८	३ १९ २१ ४६	११ ११ ३८ ४०	० १४ ४३ ३८	६ १४ ४३ ३८
[illegible]	२ ५ ९ ४२	७ १६ ५६ २८	५ २४ ३३ ४६	२ २५ ३४ १३	३ १४ ५६ ५६	३ २० १२ १४	११ ११ ४१ ३६	० १४ ४० २८	६ १४ ४० २८
[illegible]	२ ६ ६ ३६	८ ० ५२ ३७	५ २४ ५३ १६	२ २५ ४६ २०	३ १५ ८ ५८	३ २१ ३ २३	११ ११ ४४ २६	० १४ ३७ १७	६ १४ ३७ १७
[illegible]	२ ७ ३ ३०	८ १४ ३५ ५४	५ २५ १३ ३२	२ २५ ५१ ५०	३ १५ २१ ३	३ २१ ५२ ५५	११ ११ ४७ ८	० १४ ३४ ६	६ १४ ३४ ६

ति. २ शनी-बुध चन्द्रयुतिः रे. घं. ११।२७ बुधोदक्षिणे ।
ति. ३ सूर्य-गुरु चन्द्रयुतिः रे. घं. ०।५८ गुरुर्दक्षिणे । अत्रैव शुक्र चन्द्रयुतिः रे. घं. ४।३१ शुक्रोदक्षिणे ।
ति. १० शनी-कुज चन्द्रयुतिः रे. घं. ६।३१ कुजोदक्षिणे ।

ति. ४ चन्द्रे



ति. १२ चन्द्रे



ज्येष्ठशुक्ले तिथावाद्ये चन्द्रेज्यभृगुवासरे । सुभिक्षं शोभना वृष्टिर्दुर्भिक्षं पापवासरे । ज्येष्ठमासे सिते पक्षे आर्द्रादिदशतारकाः । निर्जला सजला ज्ञेया सजला निर्जला भवेत् ॥१॥ ❁ति. १ शुक्रे दशहरास्नानप्रारम्भः ॥ काशीखण्डे ॥ ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे प्राप्य प्रतिपदं तिथिम् ॥ दशाश्वमेधके स्नात्वा मुच्यते सर्वपातकैः ॥१॥ एवं सर्वासु तिथिषु क्रमस्नायी नरोत्तमः । आशुक्लपक्षदशमीं प्रतिजन्माघ मुत्सृजेदिति । ज्येष्ठस्य शुक्लदशमी संवत्सरमुखं स्मृतम् । तस्यां स्नानं प्रकुर्वीत दानं चैव विशेषतः ॥१॥ यां काञ्चित्सरितं प्राप्य दद्याद्दर्भैस्तिलोदकम् । मुच्यते दशभिः पापैः सुमहापातकोपमैः ॥२॥ दशपापानि काशीखण्डे वर्णितानि । यथा — अदत्तानामुपादानं हिंसाचैवाविधानतः । परदारोपसेवा च कायिकं त्रिविधं स्मृतम् ॥ पारुष्यमनृतं चैव पैशून्यं चापिसर्वशः । असंबद्धप्रलापश्च वाङ्मयं स्याच्चतुर्विधम् ॥ परद्रव्येष्वभिध्यानं मनसाऽनिष्टचिन्तनम् । वितथाभिनिवेशश्च मानसं त्रिविधं स्मृतम् ॥ एतानि दशपापानि हर त्वं मम जाह्नवि । दशपापहरा यस्मात्तस्माद्दशहरा स्मृता । अन्यदपि—ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे दशमी हस्तसंयुता ॥ हरते दश पापानि तस्माद्दशहरा स्मृता ॥ दशमीशुक्लपक्षे तु ज्येष्ठे मासि कुजेऽहनि । अवतीर्णा यतः स्वर्गाद् हस्तर्क्षे च सरिद्वरा । अन्यच्च दशहरायां दशयोगा—ज्येष्ठेमासि सितेपक्षे दशमीबुधहस्तयोः । व्यतिपातेगरानन्दे कन्या चन्द्रे वृषे रवौ ॥ दशयोगे नरःस्नात्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते । अत्र बुधभौमयोः कल्पभेदेन व्यवस्था बोध्या । किन्त्वियं च यत्रैवंयोग-बाहुल्यं सैव ग्राह्या तेन ति. १०❁शनौ गङ्गादशहरा इति ॥ **दशहरायां—स्नानसंकल्पः** ॥ देशकालौ स्मृत्वा ममैतज्जन्मान्तरसमुद्भूतदशविधपापक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वर-प्रीत्यर्थं दशहरापर्वनिमित्तं गङ्गास्नानमहं करिष्ये । तदनन्तरं सविधिगङ्गापूजाञ्च कुर्यात् तत्र मन्त्रः नमो भगवत्यै दशपापहरायै गङ्गायै नारायण्यै रेवत्यै शिवायै दक्षायै अमृतायै विश्वरूपिण्यै नन्दिन्यै ते नमोनमः ॥ ❁ति. ११ रवौ-स्कान्दे—ज्येष्ठे मासि नृपश्रेष्ठ या शुक्लैकादशी शुभा । निर्जलं समुपोष्यात्र जलकुम्भान् सशर्करान् ॥ प्रदाय विप्र-मुख्येभ्यो मोदते विष्णुसन्निधौ ॥ सर्वव्रतेषु सामान्यधर्मास्तदाह क्षमा सत्यं दया दानं शौचमिन्द्रियनिग्रहः । देवपूजा च हवनं सन्तोषस्तप आर्जवम् ॥ सर्वव्रतेष्वयं धर्मः सामान्यो दशधा स्मृतः ॥ अथ प्रमादाद्विना व्रतभंगे दिनत्रयमुपोष्य क्षौरं कृत्वा पुनर्व्रतं कुर्यात् ॥ निर्जलोपोषितैकादशीव्रताङ्गत्वे सहिरण्यशर्करोदककुम्भदानं विधिवत्कुर्यात् । **दानमन्त्रः**—देवदेव हृषीकेश संसारार्णवतारक । उदकुम्भप्रदानेन यास्यामः परमां गतिम् । विष्णुः—ज्येष्ठी ज्येष्ठयुता चेत् स्यात्तस्यां छत्रोपानह्प्रदानेन नरो धराधिपत्यमाप्नोति ।

ति. १४ का नाम—त्रे व्रतः । अनन्त एवं सिध्यन्ति यां सिद्धिरनन्तताम् स्वयं कर्तुमशक्तश्चेत् कारयेच्च पुरोधसा । हिरण्यदक्षिणां दद्यात् स्वशक्त्यानुरूपतः । अष्टाक्षरं(ॐनमोनारायणाय)व्रती जप्त्वा शतमष्टोत्तरं शुचिः—इति । यमुद्दिश्य कृतं विप्रास्तस्य पूर्णफलं भवेत् ॥ तत्र एकादश्यां त्याज्यानि—कांस्यं मांसं मसूरान्नं चणकं कोद्रवं तथा । शाकं मधुपरान्नं च पुनर्भोजनमैथुनमिति ॥ एकादश्यां विशेषः अष्टवर्षाधिको मर्त्यो-ह्यपूर्णाशीतिवत्सरः । एकादश्यामुपवसेत् पक्षयोरुभयोरपि ॥ पत्यौ जीवति या नारी उपोष्य व्रतमाचरेत् । आयुष्यं हरते भर्तुर्नरकं चैव गच्छति । किन्तु कामं भर्तुरनुज्ञया व्रतोपवासादीनारभेत । व्रतघ्नानि-असकृज्जलपानाच्च सकृत्ताम्बूलभक्षणात् । उपवासः प्रणश्येत दिवास्वापाच्च मैथुनात् । अत्यये चाम्बुपानेन नोपवासः प्रणश्यति ।(अत्यये-प्राण संकट इत्यर्थः) । तथा च स्तेनहिंसनयोः सत्यं कृत्वा स्तेनत्वञ्च हिंसनम् । प्रायश्चित्तं व्रती कुर्याज्जपेन्नामशतत्रयम् । मिथ्यावादे दिवास्वापे बहुशोम्बुनिषेवणे । अष्टाक्षरं व्रती जप्त्वाष्टशतमष्टोत्तरशुचिरिति ।

 मनुः—चातुर्वर्ण्यं त्रयो लोकाश्चत्वारश्चाश्रमाः पृथक् । भूतं भव्यं भविष्यं च सर्वं वेदात् प्रसिद्ध्यति ॥ याज्ञवल्क्यः—यज्ञानां तपसां चैव शुभानां चैव कर्मणाम् । वेद एव द्विजातीनां निःश्रेयसकरः परः ॥ वेदमेव सदाऽभ्यस्येत्तपस्तप्स्यन् द्विजोत्तमः । वेदाभ्यासो हि विप्रस्य तपः परमिहोच्यते ॥ आहैव स नखाग्रेभ्यः परमं तप्यते तपः । यः स्रग्व्यपि द्विजोऽधीते स्वाध्यायं शक्तितोऽन्वहम् ।

दि. मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.	[illegible]	घं.	मि.	न.	घ.	प.	[illegible]	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	[illegible]	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	योगः	अं.	फा.	वं.	क.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय		सूर्यास्त		र. का. उ.		चन्द्रोदय घ.	मि.
३३	५६	१	शु.	३	२४	दि.	८	५८	पू.	४१	३८	रा.	२१	५२	व्र.	३६	२३	रा.	१९	४६	कौ.	९	२४	८	५८	तै.	३८	१९	२०	३२	प्र. मा.	२३	१४	८	१	२	न.	५६	४३	३	५४	५	१३	६	४७	२३	२६	२०	१९
३३	५६	२	श.	७	१४	दि.	८	६	उ.	४२	०	रा.	२२	१	ऐं.	३२	३३	सा.	१८	१४	ग.	७	१४	८	६	व.	३६	४५	१९	५५	रक्ष	२४	१५	९	२	३						५	१३	६	४७	२३	२६	२१	१०
३३	५६	३	सू.	६	१६	दि.	७	४२	अ.	४३	३६	रा.	२२	३९	वै.	२९	४२	सा.	१७	५	वि.	६	१६	७	४२	व.	३६	२४	१९	४६	गद	२५	१६	१०	३	४						५	१३	६	४७	२३	२५	२१	५३
३३	५६	४	चं.	६	३३	दि.	७	५०	ध.	४६	२८	रा.	२३	४८	वि.	२७	५४	दि.	१६	२२	बा.	६	३३	७	५०	कौ.	३७	१९	२०	८	शुभ	२६	१७	११	४	५	कुं.	१५	२	११	१४	५	१३	६	४७	२३	२३	२२	३०
३३	५५	५	मं.	८	५	दि.	८	२७	श.	५०	३२	रा.	१	२६	प्री.	२७	७	दि.	१६	४	तै.	८	५	८	२७	ग.	३९	२७	२१	०	मृत्यु	२७	१८	१२	५	६						५	१३	६	४७	२३	२२	२३	१
३३	५५	६	बु.	१०	५०	दि.	९	३३	पू.	५५	३९	रा.	३	२९	आ.	२७	१५	दि.	१६	७	व.	१०	५०	९	३३	वि.	४२	४२	२२	१८	पद्म	२८	१९	१३	६	७	मी.	३९	२२	२०	५८	५	१३	६	४७	२३	१९	२३	३१
३३	५४	७	गु.	१४	३५	दि.	११	३	उ.	६०	०	स.	×	×	सौ.	२८	९	दि.	१६	२९	व.	१४	३५	११	३	बा.	४६	४९	२३	५७	छत्र	२९	२०	१४	७	८						५	१३	६	४७	२३	१७	०	०
३३	५४	८	शु.	१९	३	दि.	१२	५१	उ.	१	३५	प्रा.	५	५१	शो.	२९	३७	दि.	१७	४	कौ.	१९	३	१२	५१	तै.	५१	३३	१	५०	केतु	३०	२१	१५	८	९						५	१३	६	४७	२३	१४	०	२७
३३	५३	९	श.	२४	२	दि.	१४	५०	रे.	७	५८	दि.	८	२५	अ.	३१	२०	दि.	१७	४५	ग.	२४	२	१४	५०	व.	५६	३२	३	५०	धाता	१	२२	१६	९	१०	मे.	७	५८	८	२५	५	१३	६	४७	२३	१०	०	५६
३३	५२	१०	सू.	२९	२	दि.	१६	५०	अ.	१४	२७	दि.	११	०	सु.	३२	५९	सा.	१८	२५	वि.	२९	२	१६	५०	व.	६०	०	×	×	आनन्द	२	२३	१७	१०	११						५	१४	६	४६	२३	७	१	२९
३३	५२	११	चं.	३३	२४	सा.	१८	३५	भ.	२०	५५	दि.	१३	३६	धृ.	३४	१५	सा.	१८	५६	व.	१	१३	५	४३	बा.	३३	२४	१८	३५	चर	३	२४	१८	११	१२	वृ.	३७	१७	२०	८	५	१४	६	४६	२३	२	२	४
३३	५१	१२	मं.	३७	१६	रा.	२०	८	कृ.	२६	२३	दि.	१५	४७	शू.	३४	५६	रा.	१९	१२	कौ.	५	१९	७	२१	तै.	३७	१६	२०	८	गद	४	२५	१९	१२	१३						५	१४	६	४६	२२	५८	२	४५
३३	५०	१३	बु.	३९	५६	रा.	२१	१२	रो.	३०	५२	दि.	१७	३५	गं.	३८	४७	रा.	१९	९	ग.	८	३६	८	४०	व.	३९	५६	२१	१२	शुभ	५	२६	२०	१३	१४						५	१४	६	४६	२२	५३	३	३२
३३	४९	१४	गु.	४१	२४	रा.	२१	४८	मृ.	३४	११	सा.	१८	५५	वृ.	३३	४३	सा.	१८	४६	वि.	१०	४०	९	३०	श.	४१	२४	२१	४८	मृत्यु	६	२७	२१	१४	१५	मि.	२	३१	६	१५	५	१४	६	४६	२२	४७	४	४७
३३	४८	३०	शु.	४१	३७	रा.	२१	५३	आ.	३६	१७	रा.	१९	४५	ध्रु.	३१	३९	सा.	१७	५४	च.	११	३१	९	५१	ना.	४१	३७	२१	५३	पद्म	७	२८	२२	१५	१६						५	१५	६	४५	२२	४१	[illegible]	[illegible]

श्री शुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ आषाढकृष्णपक्षः (जून ता० २३…३० जुलाई ता० १…७ सन् १९६७) सौम्यायनं, सौम्यगोलः, ग्रीष्मर्तुः ।

इष्टिः । अद्योत्तरगा रात्रिशेषे विविधशुभकर्मणां मु. ।

भ. ३६।४५ (रा. १९।५५) उ. । वैधृतेः पूर्वं सामान्यशुभकर्मणां मु. । तृतीयायामेव याम्ययात्रा मु. । श्ले. ३ च. शुक्रः ३५।२१ ।

भ. ६।१६ (प्रा. ७।४२) या. । गणेश ४ व्रतम् । अद्य रिक्तावैधृतिदोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः । आर्द्रा २ च. रविः ५४।११ ।

पञ्चकारम्भः १५।२ (दि. ११।१४) । पञ्चम्यामृतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णवेधचूडाकरणशिशोस्ताम्बूलभक्षणविद्यारम्भक्षौमांशुकाद्याचरणादि विविध मु. । चि. २ च. कुजः* *५२।४२ ।

पञ्चम्यामासवादिष्टिनिर्माण मु. ।

भ. १०।५० (दि. ९।३३) उ. ४२।४२ (रा. २२।१८) या. । अद्य विष्टेः पूर्वं वस्तुविक्रयमुहूर्तः । श्ले. ४ च. शुक्रः ५५।५९ ।

अद्य सप्तम्यामृतुमतीस्नानपुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रभूषाधारणविपणिव्यापारादिविविध मु. । आर्द्रा ३ च. रविः २५।११ । बुधास्तं प्रतीच्याम् ०।४२ ।¶

शीतला ८ । काल ८ । अद्य अष्टम्यां सामान्यशुभकर्मादिकृते समयोऽन्वेष्यः । पुन. १ च. वक्री बुधः १।१२ । ¶ श्लेषायां गुरुः १२।२८ ।

भ. ५६।२ (रा. ३।५०) उ. । पञ्चकनिवृत्तिः ७।५८ (दि. ८।२५) । अद्य दशम्यां विष्टेः पूर्वं पूर्वोत्तरदिग्यात्रायां लग्नं चिन्त्यम् ।

भ. २९।२ (दि. १६।५०) या. । अद्य विष्टेःपरं भरण्यां विहितकर्मणां मु. । आर्द्रा ४ च. रविः ५६।१५ ।

योगिनी ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । भरण्यां नववस्त्रासनादेर्भोगः शुभः । वह्निभे अग्निकार्यं हितावहम् । मघायां सिंहे च शुक्रः ४३।३५ ।

अद्य त्रयोदश्यां प्रसूतिकास्नानसुभगेतरवस्त्रधारणपूर्वदक्षिणयोर्दिग्गमनादि मु. । द्वादश्यां कृत्तिकायोगे च स्थायिजयद मु. । आर्द्रा ४ च. वक्री बुधः १७।२२ ।

भ. ३९।५६ (रा. २१।१२) उ. । प्रदोषः । मासशिवरात्रिः । त्रयोदश्यामृतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रभूषाधारणलतागुल्मवृक्षारोपण मु. । चि. ३ च. तुले च कुजः १९।३४ ।

भ. १०।४० (दि. ९।३०) या. । अद्य रिक्ताविष्कुम्भादिदोषसत्त्वाच्छुभकर्मनिर्हसमयः । पुनर्वसुभेऽर्कः २७।१९ । (दि. घं. १६।१०) स्त्री पुं. नं. मू. योगः दर्दुर वाहनं वह्निनाडी तदोत्तमौमस्तेन§

स्नानदानश्राद्धादौ दर्शः ३० । अद्य रात्रिशेषे पुनर्वसौ सामान्यशुभकर्मणां मुहूर्तोऽन्वेष्यः । §ग्रहसंस्थया खण्डवृष्टियोगः ।

विवाहमुहूर्त्ताः

ति. १ शुक्रे उ. षा. भे ।।।।।।ऽ।। रे. ९ ल. ११ ने. दा.

ति. २ शनौ उ. षा. भे ।।।।। रोग. ऽ।ऽ।। रे. ८ ल. गो.

ति. ६ बुधे उ. भा. भे शनियोगा-लग्नाभावः ।

ति. ७ गुरौ उ. भा. भे पूर्वदोषः ।

ति. ८ शुक्रे रेवत्यां ।।।।ऽ।।ऽ। रे. ८ ल. गो. ।

ति. ९ शनौ रेवत्यां स्वल्पकालः ।

ति. १२ भौमे रोहिण्यां ।ऽ।।।।।।। रे. ९ ल. गो. ।

ति. १३ बुधे रोहिण्यां ।ऽ।।।।।।। रे. ९ मृत्युतः पूर्वं ल. चि.

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र.		वृ. प्र.		मि. प्र.		क. प्र.		सि. प्र.		क. प्र.		तु. प्र.		वृ. प्र.		ध. प्र.		म. प्र.		कुं. प्र.		मी. प्र.	
१शु.	१	९	२	४७	४	४३	६	५६	९	१४	११	२८	१३	४१	१५	५७	१८	१४	२०	२०	२२	६	२३	३८
२श.	१	५	२	४३	४	३९	६	५२	९	१०	११	२४	१३	३७	१५	५३	१८	१०	२०	१६	२२	२	२३	३४
३सू.	१	१	२	३९	४	३५	६	४८	९	६	११	२०	१३	३३	१५	४९	१८	६	२०	१२	२१	५८	२३	३०
४चं.	०	५७	२	३५	४	३०	६	४३	९	१	११	१५	१३	२८	१५	४४	१८	१	२०	७	२१	५३	२३	२५
५मं.	०	५२	२	३०	४	२६	६	३९	८	५७	११	११	१३	२४	१५	४०	१७	५७	२०	३	२१	४९	२३	२१
६बु.	०	४८	२	२६	४	२२	६	३५	८	५३	११	७	१३	२०	१५	३६	१७	५३	१९	५९	२१	४५	२३	१७
७गु.	०	४४	२	२२	४	१८	६	३१	८	४९	११	३	१३	१६	१५	३२	१७	४९	१९	५५	२१	४१	२३	१३
८शु.	०	४०	२	१८	४	१४	६	२७	८	४५	१०	५९	१३	१२	१५	२८	१७	४५	१९	५१	२१	३७	२३	९
९श.	०	३६	२	१४	४	१०	६	२३	८	४१	१०	५५	१३	८	१५	२४	१७	४१	१९	४७	२१	३३	२३	५
१०सू.	०	३२	२	१०	४	६	६	१९	८	३७	१०	५१	१३	४	१५	२०	१७	३७	१९	४३	२१	२९	२३	१
११चं.	०	२८	२	६	४	२	६	१५	८	३३	१०	४७	१३	०	१५	१६	१७	३३	१९	३९	२१	२५	२२	५७
१२मं.	०	२४	२	२	३	५८	६	११	८	२९	१०	४३	१२	५६	१५	१२	१७	२९	१९	३५	२१	२१	२२	५३
१३बु.	०	२०	१	५८	३	५४	६	७	८	२५	१०	३९	१२	५२	१५	८	१७	२५	१९	३१	२१	१७	२२	४९
१४गु.	०	१६	१	५४	३	५०	६	३	८	२१	१०	३५	१२	४८	१५	४	१७	२१	१९	२७	२१	१३	२२	४५
३०शु.	०	११	१	४९	३	४५	५	५८	८	१६	१०	३०	१२	४३	१४	५९	१७	१६	१९	२२	२१	८	२२	४०

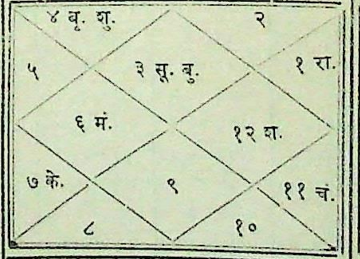
ति. ८ शुक्रे-शनिचन्द्रयुतिः रे. घं. ९।३१ शनिर्दक्षिणे ।

ति. १० शुक्रे-बुधचन्द्रयुतिः रे. घं. ३।२२ बुधोदक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि. मा.		स्प. सू.				स्प. चं.				स्प. मं.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
४८	२	२	८	०	२३	८	२८	४	४४	५	२५	३३	४६	२	२५	५०	३८	३	१५	३३	१३	३	२२	४२	०	११	११	४९	४३	०	१४	३०	५५	६	१४	३०	५५
४८	२	२	८	५७	१७	९	११	१८	१२	५	२५	५५	०	२	२५	४२	४५	३	१५	४५	२६	३	२३	३०	११	११	११	५२	१६	०	१४	२७	४५	६	१४	२७	४५
४८	१	२	९	५४	९	९	२४	१६	९	५	२६	१६	१६	२	२५	२८	१५	३	१५	५७	४३	३	२४	१७	२३	११	११	५४	३९	०	१४	२४	३४	६	१४	२४	३४
४८	१	२	१०	५१	१	१०	६	५९	१३	५	२६	३८	१६	२	२५	७	११	३	१६	१०	३	३	२५	३	५७	११	११	५६	५७	०	१४	२१	२३	६	१४	२१	२३
४८	०	२	११	४७	५३	१०	१९	२८	४५	५	२७	०	२२	२	२४	४०	१	३	१६	२२	२७	३	२५	४९	२४	११	११	५९	८	०	१४	१८	१२	६	१४	१८	१२
४७	५९	२	१२	४४	४५	११	१	४६	४९	५	२७	२३	८	२	२४	७	१०	३	१६	३४	५४	३	२६	३४	८	११	१२	१	१२	०	१४	१५	२	६	१४	१५	२
४७	५८	२	१३	४१	३५	११	१३	५६	३	५	२७	४६	२	२	२३	२९	१८	३	१६	४७	२४	३	२७	१८	११	११	१२	३	९	०	१४	११	५१	६	१४	११	५१
४७	५८	२	१४	३८	२६	११	२५	५९	३०	५	२८	९	४२	२	२२	४७	७	३	१६	५९	५८	३	२८	०	४४	११	१२	५	०	०	१४	८	४०	६	१४	८	४०
४७	५७	२	१५	३५	१७	०	८	०	३८	५	२८	३३	१२	२	२२	१	३२	३	१७	१२	३४	३	२८	४२	४२	११	१२	६	४४	०	१४	५	२९	६	१४	५	२९
४७	५६	२	१६	३२	७	०	२०	३	३१	५	२८	५७	२४	२	२१	१३	३२	३	१७	२५	१४	३	२९	२३	२७	११	१२	८	२१	०	१४	२	१९	६	१४	२	१९
४७	५५	२	१७	२८	५७	१	२	११	४१	५	२९	२१	४४	२	२०	२४	१४	३	१७	३७	५६	४	०	२	५०	११	१२	९	५२	०	१३	५९	८	६	१३	५९	८
४७	५४	२	१८	२५	४७	१	१४	२८	१७	५	२९	४६	४३	२	१९	३४	५३	३	१७	५०	४१	४	०	४१	२७	११	१२	११	१६	०	१३	५५	५७	६	१३	५५	५७
४७	५३	२	१९	२२	३८	१	२६	५५	५८	६	०	११	५२	२	१८	४६	४६	३	१८	३	२८	४	१	१८	४५	११	१२	१२	३४	०	१३	५२	४७	६	१३	५२	४७
४७	५२	२	२०	१९	२९	२	९	३६	५६	६	०	३७	२५	२	१८	१	३	३	१८	१६	२०	४	१	५४	३७	११	१२	१३	४८	०	१३	४९	३६	६	१३	४९	३६
४७	५१	२	२१	१६	१९	२	२२	३२	३९	६	१	३	१९	२	१७	१८	४१	३	१८	२९	१२	४	२	२९	३६	११	१२	१४	४७	०	१३	४६	२५				

ति. ४ चन्द्रे



ति. ११ चन्द्रे



विद्यारम्भे मार्कण्डेयः—प्राप्ते तु पञ्चमे वर्षे विद्यारम्भं तु कारयेत् । पूजयित्वा हरिं लक्ष्मीं देवीं चापि सरस्वतीम् ॥ विद्या ददाति विनयं विनयाद्याति पात्रताम् । पात्रत्वाद्धनमाप्नोति धनाद्धर्मं ततः सुखम् । मनूक्तेषु दशविधधर्मेषु विद्यासंख्याताऽतः सर्वैरेव विद्याऽधिगन्तव्या । अथ विद्यामाहात्म्यम्—गारुडे— इहामुत्रसुखक्षेममाहुर्विद्या धनं धनम् । विद्ययाऽमलया युक्तो विमुक्तिं याति संयमी । विद्यया च सुखं गच्छेद् विद्यया च परां गतिम् ॥ अन्त्यजा अपि यां प्राप्य वन्द्ये ब्रह्मराक्षसैः । सा विद्या केन मीयेत यस्याः कोऽपि समो नहि ॥ विद्यादानमाहात्म्यम् । यत्पुण्यं तीर्थयातॄणां यत्पुण्यं यज्वनां नृणाम् ॥ तत्पुण्यं कोटिगुणितं विद्यादाने न संशयः धर्माधर्मौ न जानाति लोकोऽयं विद्यया विना । तस्मात् सदैव धर्मात्मन् विद्यादानरतो भवेत् ॥ वाजपेयसहस्रस्य सम्यगिष्टस्य यत्फलम् । तत्फलं समवाप्नोति विद्यादाता न संशयः । तस्माद्देवालये नित्यं धर्मशास्त्रस्य वा श्रुतेः । पठनं कारयेद्राजन् यदीच्छेद्धर्ममात्मनः ॥ आत्मवित्तानुसारेण विद्यादानं करोति यः । असाध्यं फलमाप्नोति आढ्यतुल्यं न संशयः ॥ आदित्ये—त्रीणि तुल्यप्रदानानि त्रीणि तुल्यफलानि च । सर्वकामदुघा नूनं गावः पृथ्वीसरस्वती । गारुडे—दानानामुत्तमं दानं विद्यादानं विदुर्बुधाः आहुः समस्तविद्यानां श्रियमेवाधिदैवतम् । विष्णुधर्मोत्तरे—विद्या कामदुघा धेनुर्विद्या चक्षुरनुत्तमम् । विद्यादानात्परं दानं न भूतं न भविष्यति ॥ विद्यावान् सर्वकामानां भाजनं पुरुषो भवेत् ॥ तस्माद्विद्यां हि ददता सर्वदत्तं भवेदिह ॥ विद्याविवेकबोधेन शुभाऽशुभविचारणात् विन्दते सर्वकामाप्तिं तस्माद्विद्या परा मता ॥ दानानामुत्तमं लोके तपसश्च तथोत्तमम् । विद्यादानं महाभाग सर्वकालफलप्रदम् ॥ विद्यया वर्तते लोको धर्माधर्मौ च विन्दति । तस्माद्विद्या सदा देया दृष्टादृष्टफलार्थिभिः ॥ मनुः—योऽहेरिव जनाद्भीतः सौहृत्यान्नरकादिव । राक्षसीभ्य इव स्त्रीभ्यः सविद्यामधिगच्छति ॥ नारदः—द्यूतं पुस्तकशुश्रूषा नाटकासक्तिरेव च स्त्रियस्तन्द्रा च निद्रा च विद्याविघ्नकराणि षट् ॥ विद्या वृत्तं तपश्चेति त्रीणि तेजांसि देहिनः । इह चामुत्र च श्रेयस्तदेतैस्साध्यते त्रिभिः ॥ भा. ११ स्कं. १० अ. ॥ आचार्योऽरणिराद्यः स्यादन्तेवास्युत्तरारणिः । तत्संधानं प्रवचनं विद्यासन्धिः सुखावहः ॥ वशिष्ठः—योहि विद्यामधीत्यार्थिने न सम्प्रदद्यात् स कर्महा स्यात् ॥ भार्गवे—यो ब्रूयाच्चापि शिष्याय धर्म्यां ब्राह्मीं (वेदानुगां) सरस्वतीम् । पृथिवीगोप्रदानाभ्यां स तुल्यं फलमश्नुते ॥ मातृदेवो भव । पितृदेवो भव । आचार्यदेवो भव । भीष्म उवाच । मातापित्रोश्चाचार्यस्य पूजा बहुमता मम । इह युक्तो नरो लोकान् यशश्च महदश्नुते ॥ सम्यगेतेषु वर्तस्व नित्यं लोकेषु भारत । यशः प्राप्स्यसि भद्रं ते धर्मञ्च सुमहत्फलम् ॥ सर्वे तस्यादृता लोका यस्यैते त्रय आदृताः । अनादृतास्तु यस्यैते सर्वास्तस्याफलाः क्रियाः ॥ शरीरमेव पृथिवी तेन पूजिता ॥ येन प्रीणात्युपाध्यायं तेन स्याद्ब्रह्मपूजितम् । मातृतः पितृतश्चैव तस्मात्पूज्यतमो गुरुः ॥ विद्या नाम नरस्य रूपमधिकं प्रच्छन्नमन्तर्हितं विद्याभोगकरी

सृजतः पिता माता च भारत । आचार्यसृष्टा या जातिः सा दिव्या साऽजराऽमरा ॥ येन प्रीणाति पितरं तेन प्रीतः प्रजापतिः । प्रीणाति मातरं येन

यशःसुखकरी विद्या गुरूणां गुरुः ॥ विद्या बन्धुजनो विदेशगमने विद्यापरं दैवतं विद्या राजसुपूजिता न तु धनं विद्याविहीनः पशुः ।

श्रविणाञ्जलिपुटपेयं विरचितवान् भारताख्यममृतं यः । तमहमरागमतृष्णं कृष्णं द्वैपायनं वन्दे ॥ नमोऽस्तु ते व्यासविशालबुद्धे फुल्लारविन्दायतपत्रनेत्र । येन त्वया भारततैलपूर्णः प्रज्वालितो ज्ञानमयः प्रदीपः ॥ ऋग्यजुःसामाथर्वाख्याः वेदाश्चत्वारउद्धृताः, इतिहासपुराणञ्च पञ्चमो वेद उच्यते ॥ तपसा ब्रह्मचर्येण व्यस्य वेदं सनातनम् । इतिहासमिमं चक्रे पुण्यं सत्यवतीसुतः ॥ १७

दि. मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.		घं.	मि.	न.	घ.	प.		घं.	मि.	यो.	घ.	प.		घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	योगः	अं.	क्रा.	त्रं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय		सूर्यास्त		र. क्रां. उ.		चन्द्रास्त घं.	मि.
३३	४६	१	श.	४०	३५	रा.	२१	२९	पु.	३७	९	रा.	२०	६	व्या.	२८	३५	दि.	१६	४१	किं.	११	६	९	४१	ब.	४०	३५	२१	२९	छत्र	८	२९	२३	१६	१७	क.	२१	५६	१४	१	५	१५	६	४५	२२	३५	१९	१८
३३	४५	२	सू.	३८	२२	रा.	२०	३६	पु.	३६	५०	रा.	१९	५९	ह.	२४	३३	दि.	१५	४	वा.	९	२९	९	३	कौ.	३८	२२	२०	३६	श्रीवत्स	९	३०	२४	१७	१८						५	१५	६	४५	२२	२८	२०	३५
३३	४४	३	चं.	३५	६	रा.	१९	१८	श्ले.	३५	२७	रा.	१९	२६	व.	११	३७	दि.	१३	६	तै.	६	४४	७	५५	ग.	३५	६	१९	१८	सौम्य	१०	१	२५	१८	१९	सिं.	३५	२७	१९	२६	५	१५	६	४५	२२	२१	२१	१८
३३	४२	४	मं.	३०	५२	रा.	१७	३६	म.	३३	९	रा.	१८	३१	सि.	१३	२९	दि.	१०	३९	व.	२	५९	६	२३	वि.	३० ५८	५२ २२	१७ ४	३६ २६	का. द.	११	२	२६	१९	२०						५	१६	६	४४	२२	१४	२१	५६
३३	४१	५	बु.	२५	५३	दि.	१५	३०	पू.	३०	६	रा.	१७	१८	व्य.	७	५	दि.	८	६	वा.	२५	५३	१५	३	कौ.	५३	५	२	३०	सुस्थिर	१२	३	२७	२०	२१	क.	४४	१२	२२	५६	५	१६	६	४४	२२	६	२२	३१
३३	४०	६	बृ.	२०	१६	दि.	१३	२३	उ.	२६	२७	दि.	१५	५१	व.	० ५२	१० ४९	प्रा.	२१ ५	२० ४	तै.	२०	१६	१३	२	ग.	४७	१२	०	९	मातङ्ग	१३	४	२८	२१	२२						५	१६	६	४४	२१	५८	२३	६
३३	३८	७	शु.	१४	८	दि.	१०	५६	ह.	२२	२३	दि.	१४	१३	शि.	४५	१५	रा.	२३	२३	व.	१४	८	१०	५६	बा.	५३	३	२२	३०	अमृत	१४	५	२९	२२	२३	तु.	५०	१३	१	२२	५	१६	६	४४	२१	५०	२३	४०
३३	३६	८	श.	७	५९	दि.	८	२८	चि.	१८	४	दि.	१२	३०	सि.	३७	३३	रा.	२०	१८	व.	७	५९	८	२	ता.	३४	५४	१९	१४	काण	१५	६	३०	२३	२४						५	१७	६	४३	२१	४१	०	१८
३३	३४	९	सू.	१ ५४	४८ ०	प्रा.	६ २५	१ ३६	स्वा	१४	५	दि.	१०	५५	सा.	२९	५५	दि.	१७	१५	कौ.	१	४८	६	१	तै.	३५ ५५	४९ ४९	१६ ३	४ ३७	लुम्ब	१६	७	३१	२४	२५	वृ.	५६	१०	३	४५	५	१७	६	४३	२१	३१	०	५८
३३	३३	११	चं.	५०	१२	रा.	१	२२	वि.	१०	१२	दि.	९	२२	शु.	२२	२९	दि.	१४	१७	व.	२३	०	१४	३०	वि.	५०	१२	१	२२	मित्र	१७	८	१	२५	२६						५	१७	६	४३	२१	२२	१	४४
३३	३१	१२	मं.	४५	९	रा.	२३	२१	अ.	६	४६	दि.	८	०	शु.	१५	५३	दि.	११	३९	ब.	१७	४०	१२	२	बा.	४५	९	२३	२१	वज्र	१८	९	२	२६	२७						५	१८	६	४२	२१	१२	२	३६
३३	२९	१३	बु.	४०	५०	रा.	२१	३८	ज्ये.	३	५६	दि.	६	५३	ब्र.	९	३०	दि.	९	६	कौ.	१३	०	१०	३०	तै.	४०	५०	२१	३८	ध्वांक्ष	१९	१०	३	२७	२८	ध.	३	५६	६	५३	५	१८	६	४२	२१	१	३	३५
३३	२७	१४	बृ.	३७	२७	रा.	२०	१८	मू.	१	५७	दि.	६	५	ऐं.	५ ५५	४३ ६	रा.	२२ ६	५० २	ग.	९	९	८	५४	व.	३७	२७	२०	१८	धूम्र	२०	११	४	२८	२९						५	१९	६	४१	२०	५१	४	३६
३३	२५	१५	शु.	३५	१०	रा.	१९	२३	पू.	०	५५	प्रा.	५	४१	वि.	५४	५५	रा.	३	१७	वि.	६	१९	७	५०	ब.	३५	१०	१९	२३	प्र.मा.	२१	१२	५	२९	३०	म.	१५	५६	११	४२	५	१९	६	४१	२०	३९	×	×

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ आषाढशुक्लपक्षः (जुलाई ता० ८···२१ सन् १९६७) सौम्यायनं, सौम्यगोलः, ग्रीष्मर्तुः कर्कार्कात् याम्यायनं वर्षर्त्तुश्च ।

इष्टिः । अद्य रात्रिशेषे पूर्वेतरसर्वदिग्गमन मु. । प्रतिपदि यायिजयदयोगश्च । आर्द्रा ३ च. वक्रीबुधः ४६।५६ । ①म. २च. शुक्रः २०।१० ।
चन्द्रदर्शनम्, मु. ३० फलं समम् । रथयात्रा ⊞ (रथस्थजगन्नाथदर्शनम्)। अद्य पुंसवनसीमन्तोन्नयनपश्चिमेतरसर्वदिग्गमनसुभगेतररक्तवस्त्रादिधारण मु. । पुन. २ च. रविः ५८।२०।①
अद्य तृतीयायां यायिजयद मु. । रविउस्सानी ४ । *विविधमुहूर्त्ताऽवगन्तव्याः । केन्द्रांशवशेनमार्गीबुधः ४।२८ । श्लेषा २ च. गुरु ६।५ ।
भ. २।५९ (प्रा. ६।२७) उ. ३०।५२ (सा. १७।३६) या. । अद्य रिक्ताव्यतिपातविष्टिदोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः ।
अद्य व्यतिपातात्परं पञ्चम्यां वस्तुविक्रयनौकाघट्टनासवारिष्टनिर्माणादि मु. । चि. ४ च. कुजः ५३।३० । § पुन. ३ च. रविः २९।१५ ।
अद्य सप्तम्यामृतुमतीस्नानपुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रभूषाधारणविपणिव्यापारादि विविधमुहूर्त्ताः । हस्ते च [illegible]तरदिग्गमनेदिग्द्वारानुगलग्नमनुसन्धेयम् §
भ. १४।८ (दि. १०।५६) उ. ४३।३ (रा. २२।३०) या. । अद्य सप्तम्यामृतुमतीस्नानप्रसूतिकापथ्यौषधदानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णवेधचूडाकरणविपणिव्यापारपश्चिमेतरदिग्गमनादि*
अद्याष्टम्यां वस्तूनांक्रयमुहूर्त्तोऽवधेयः । स्वात्यां शुभकर्मादौरिक्तादोषोऽवधेयः । केन्द्रांशवशेनवक्रीशनिः ४७।५८ । ¶स्थायिकार्यार्थे[illegible] बुधोदयः प्राच्याम् १।३५ ।
अद्य शुभकर्मादौ तिथिक्षयदोषोऽवधेयः । पुनः ४ च. कर्कैचाऽर्कः ५९।४२ (प्रा. घं. ५।१२) । प्रा. ५।२१ मु. ४५ फलं समर्घकरम् । अद्य सूर्यास्तात्प्रागेव संक्रान्तिजन्यपुण्यकालः । स्थितिर्निविष्टा-†
भ. २३।० (दि. १४।३०) उ. ५०।१२ (रा. १।२२) या. । हरिशयनी ११ एकादशीव्रतंस्मार्त्तानाम् । बङ्गश्रावणारम्भः । अद्य विष्टेःपूर्वं मैत्रे भैषज्यसेवनकर्णमर्दनपूर्वाविहायान्यदिग्गमनादि ①
हरिशयनी ११ एकादशीव्रतं वैष्णवानाम् । विष्णुस्वप्नमहोत्सवः । वासुदेव १२ । चातुर्मास्यव्रतारम्भः ▧ । अद्य तिथिदानात् प्रसूतिकास्नानमुख्येतरनववस्त्रधारण मु. । ज्येष्ठाद्वादशीयोगे ¶
प्रदोषः । अद्यमूले लतापादपरोपणभैषज्यसेवननिर्माणादि मु. । स्वात्यां कुजः ५२।२२ । ‖आधिक्यं क्वचित् सुवृष्टिः क्वचिदल्पवृष्टियोगः । आर्द्रा ३ च. बुधः २०।५१।
भ. ३७।२७ (रा. २०।१८) उ. । अद्य रिक्ताविष्टिवैधृतिदोषाच्च न शुभकर्माऽर्हसमयः । पुष्येऽर्कः ३०।४५ । (सा.घं.१७।३७) स्त्री पु. चं. सू. योग दर्दुरवाहनं सौम्यानाडी तदधिपो गुरुस्तेना-‖
भ. ६।१९ (प्रा. ७।५०) या. । स्नानदानव्रतादौ १५ पूर्णिमापुण्यतमा । गुरुपूर्णिमा । गुरुव्यासयोः पूजा । मन्वादिः । कोकिलाव्रतम् । शिवशयनोत्सवः । कर्णघण्टाकनखलतीर्थयोः स्नानम् । ‡
†मध्यफलदामहिषवाहनाउष्ट्रोपवाहनाश्यामवस्त्राकम्बलोपवस्त्रातोमरायुधादधिभक्ष्यामहावरलेपनकरीमृगजातिरर्कपुष्पाखर्परभोजनपात्रामणिभूषणापाण्डुकञ्चुकी कृष्णास्नानकरी प्रगल्भावय-§
①मु. । म. ३च. शुक्रः ५।१९ । ४७० ‡अद्योत्तरायां विष्टेः परं विविध शुभकर्मादिकृते शोभनकालः । §स्केति च. । अश्वि. ४ च. राहुः स्वा. २ च. च केतुः ६।१६ ।

विवाहमुहूर्त्ताः

ति. ३ चन्द्रे मघायां ॥ ऽ।।।।।
रे. ९ ल. ११ ने. दा.
„ ४ भौमे मघायां रिक्ताव्य-
तिपातदोषश्च ।
„ ५ बुधे उ. फा. मे. ।।।।।।।।।
रे. १० ल.गो.वा. ११ ने. दा
„ ६ गुरौ उ. फा. मे ।।।ऽ
रोगः ऽ।।। रे. ५ दि. ल.
चि. । हस्ते च शनिवेधः
ति. ७ शुक्रे हस्ते पूर्वदोषः ।
ति. ८ शनौ स्वात्यां केतु योगः ।

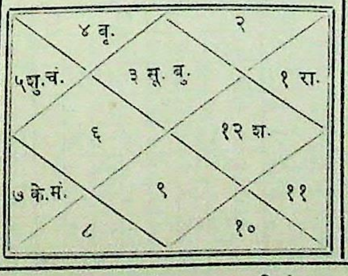
दैनिक लग्नसारिणी

तिथ्य:	मे.	प्र.	वृ.	प्र.	मि.	प्र.	क.	प्र.	सि.	प्र.	क.	प्र.	तु.	प्र.	वृ.	प्र.	ध.	प्र.	म.	प्र.	कुं.	प्र.	मी.	प्र.
१श.	०	७	१	४५	३	४१	५	५४	८	१२	१०	२६	१२	३९	१४	५४	१७	१२	१९	१८	२१	४	२२	[illegible]
२सू.	०	३	१	४१	३	३७	५	५०	८	८	१०	२२	१२	३५	१४	५०	१७	८	१९	१४	२१	०	२२	[illegible]
३च.	२३	५९	१	३७	३	३३	५	४६	८	४	१०	१८	१२	३१	१४	४६	१७	४	१९	१०	२०	५६	२२	[illegible]
४मं.	२३	५५	१	३३	३	२९	५	४२	८	०	१०	१४	१२	२७	१४	४२	१७	०	१९	६	२०	५२	२२	[illegible]
५बु.	२३	५१	१	२९	३	२५	५	३८	७	५६	१०	१०	१२	२३	१४	३८	१६	५६	१९	२	२०	४८	२२	[illegible]
६बृ.	२३	४७	१	२५	३	२१	५	३४	७	५२	१०	६	१२	१९	१४	३४	१६	५२	१८	५८	२०	४४	२२	[illegible]
७शु.	२३	४३	१	२१	३	१७	५	३०	७	४८	१०	२	१२	१५	१४	३०	१६	४८	१८	५४	२०	४०	२२	[illegible]
८श.	२३	३९	१	१७	३	१३	५	२६	७	४४	९	५८	१२	११	१४	२६	१६	४४	१८	५०	२०	३६	२२	[illegible]
९सू.	२३	३५	१	१३	३	९	५	२२	७	४०	९	५४	१२	७	१४	२२	१६	४०	१८	४६	२०	३२	२२	[illegible]
११च.	२३	३१	१	९	३	५	५	१८	७	३६	९	५०	१२	३	१४	१८	१६	३६	१८	४२	२०	२८	२२	[illegible]
१२मं.	२३	२७	१	५	३	१	५	१४	७	३२	९	४६	११	५९	१४	१४	१६	३२	१८	३८	२०	२४	२१	[illegible]
१३बु.	२३	२३	१	१	२	५७	५	१०	७	२८	९	४२	११	५५	१४	१०	१६	२८	१८	३४	२०	२०	२१	[illegible]
१४बृ.	२३	१९	०	५७	२	५३	५	६	७	२४	९	३८	११	५१	१४	६	१६	२४	१८	३०	२०	१६	२१	[illegible]
१५शु.	२३	१५	०	५३	२	४९	५	२	७	२०	९	३४	११	४७	१४	२	१६	२०	१८	२६	२०	१२	२१	[illegible]

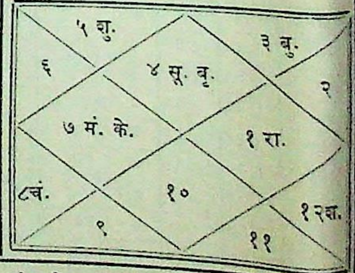
मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

म.मा.	स्प. सू.				स्प. च.				स्प. मं.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
[illegible]	२	२२	१३	१०	३	५	४३	४८	६	१	२९	२३	२	१६	४०	३४	३	१८	४२	७	४	३	२	४८	११	१२	१५	४४	०	१३	४३	१४	६	१३	४३	१४
[illegible]	२	२३	१०	२	३	१९	१०	२५	६	१	५५	४१	२	१६	७	२७	३	१८	५५	४	४	३	३४	४२	११	१२	१६	३४	०	१३	४०	४	६	१३	४०	४
[illegible]	२	२४	६	५४	४	२	५१	४१	६	२	२२	२२	२	१५	३९	५६	३	१९	८	३	४	४	५	३८	११	१२	१७	१६	०	१३	३६	५३	६	१३	३६	५३
[illegible]	२	२५	३	४६	४	१६	४६	३	६	२	४९	४८	२	१५	१८	३०	३	१९	२१	५	४	४	३४	१४	११	१२	१७	५२	०	१३	३३	४२	६	१३	३३	४२
[illegible]	२	२६	०	३९	५	०	५१	२१	६	३	१७	२१	२	१५	३	७	३	१९	३४	९	४	५	१	३४	११	१२	१८	२२	०	१३	३०	३१	६	१३	३०	३१
[illegible]	२	२६	५७	३२	५	१५	४	५२	६	३	४५	११	२	१४	५४	५९	३	१९	४७	१५	४	५	२७	५०	११	१२	१८	४४	०	१३	२७	२१	६	१३	२७	२१
[illegible]	२	२७	५४	२५	५	२९	२३	२४	६	४	१३	७	२	१४	५३	९	३	२०	०	२२	४	५	५१	२२	११	१२	१८	५९	०	१३	२४	१०	६	१३	२४	१०
[illegible]	२	२८	५१	२०	६	१३	४३	२३	६	४	४१	३५	२	१४	५७	५५	३	२०	१३	३१	४	६	१४	३	११	१२	१९	७	०	१३	२०	५९	६	१३	२०	५९
[illegible]	२	२९	४८	१५	६	२८	०	४८	६	५	१०	५	२	१५	९	१४	३	२०	२६	४२	४	६	३४	३८	११	१२	१९	८	०	१३	१७	४८	६	१३	१७	४८
[illegible]	३	०	४५	११	७	१२	१२	१०	६	५	३८	५६	२	१५	२६	५४	३	२०	३९	५५	४	६	५२	५४	११	१२	१९	३	०	१३	१४	३८	६	१३	१४	३८
[illegible]	३	१	४२	७	७	२६	१४	२८	६	६	८	९	२	१५	५१	५४	३	२०	५३	९	४	७	९	५२	११	१२	१८	५२	०	१३	११	२७	६	१३	११	२७
[illegible]	३	२	३९	३	८	१०	५	८	६	६	३७	४०	२	१६	२०	२६	३	२१	६	२५	४	७	२४	१५	११	१२	१८	३३	०	१३	८	१६	६	१३	८	१६
[illegible]	३	३	३६	१	८	२३	४२	१०	६	७	७	१६	२	१६	५५	४६	३	२१	१९	४२	४	७	३६	३८	११	१२	१८	६	०	१३	५	५	६	१३	५	५
[illegible]	३	४	३२	५९	९	७	४	१४	६	७	३७	१९	२	१७	३६	२५	३	२१	३३	१	४	७	४७	३१	११	१२	१७	३२	०	१३	१	५५	६	१३	१	५५

ति. ४ कुजे



ति. १२ कुजे



⊞रथयात्रा । आषाढस्य सिते पक्षे द्वितीया पुष्यसंयुक्ता । तदभावे तिथौ कार्या सदा सा प्रीतये मम ॥ आषाढशुक्लपक्षे च द्वितीया नवमीदिने । चन्द्रेज्यभृगुवाराः स्युः सुवृष्टिश्च समर्घता ॥ बुधे साम्यं रवौ तापः कुजे वृष्टिर्न जायते ॥ वारपत्वेन ५ तिथिफलम्—आषाढमासे सितपञ्चमी स्याद् रव्यादिवारेषु यथाक्रमेण । अत्यल्पवृष्टिर्विपुला च वृष्टिर्युद्धं शुभं क्षेमसुखं विनाशः ॥ अथात्र वृष्टिज्ञानार्थमादौ रविचन्द्रनक्षत्रनिरूपणम् ॥ आर्द्रादिपंचकं पूभारेवत्यादिचतुष्टयम् । पूर्वाषाढाचतुष्कं च चन्द्रर्क्षाणि चतुर्दश ॥ शेषाणि रविधिष्ण्यानि विज्ञेयानि मनीषिभिः । सूर्ये चन्द्रर्क्षगे वृष्टिः चन्द्रे सूर्यर्क्षगे सति । उभौ तौ चन्द्रगौ स्यातां स्वल्पवृष्टिस्तदा भवेत् । तावेव यदि सूर्यर्क्षे तदा वृष्टिर्न जायते । एवं प्रश्नोदितोऽपि ग्रहस्थित्या सद्यो वृष्टिविचारः । वर्षाप्रश्ने शशिन्याप्यराशिगे लग्नगेऽपि वा । केन्द्रगे वा शुक्लपक्षे चातिवृष्टिः शुभेक्षिते ॥१॥ अल्पवृष्टिः पापदृष्टे प्रावृट्काले चिराद्भवेत् । चन्द्रवद् भार्गवे सर्वमेवंविधगुणान्विते ॥२॥ प्रावृषीन्दुःसितात्सप्तराशिगः शुभवीक्षितः ।मन्दात् त्रिकोणसप्तस्थो यदि वा वृष्टिकृद्भवेत् ॥३॥ वृष्टियोगकरः शुक्रो यदाबुधसमीपगः ॥ तयोर्मध्यगते भानौ सदावृष्टिविनाशनम् ॥४॥ पुरतः पृष्ठतो भानौ शुभा यदि समीपगाः । तदा वृष्टि प्रकुर्वन्ति न चेते प्रतिलोमगाः ॥५॥ ग्रहाणामुदये चास्ते राश्यन्तरगतेऽयने ॥ संयोगेनाऽपि पक्षान्ते प्रायो वृष्टिः प्रजायते ॥६॥ उदयास्तगतः शुक्रो बुधश्च वृष्टिकारकः ॥ चलत्यङ्गारके वृष्टिस्त्रिधावृष्टिः शनैश्चरे ॥ वारिपूर्णामहीं कृत्वा पश्चात्सञ्चरते गुरुः ॥ शुक्रेचास्तमिते मन्देत्रिविधाऽपि प्रजायते ॥८॥ अर्द्रायां प्रथमेपादे सर्वा नद्यो रजस्वलाः । तासु स्नानं न कुर्वीत वर्जयित्वा समुद्रगाः ॥ आषाढशुक्लैकादश्यां देशकालौ स्मृत्वा ममोपात्तदुरितक्षयद्वाराश्रीमहाविष्णुप्रीत्यर्थंपुरुषसूक्तेन विधिना षोडशोपचारैर्महाविष्णुपूजनमहं करिष्य इति संकल्प्य महापूजां जातीकुसुममालाभिः कुर्यात् ▧ अथचातुर्मास्यव्रतारम्भे विधिवत्संकल्पपूर्वकं प्रार्थनामन्त्रौ—इदं करिष्ये नियमं निर्विघ्नं कुरुमेऽच्युत । इदं व्रतं मया देवगृहीतं पुरतस्तव ॥ गृहीतेऽस्मिन्व्रते देव पञ्चत्वं यदि मे भवेत् । तदा भवतु सम्पूर्णं त्वत्प्रसादाज्जनार्दन ॥ भारते - आषाढे तु सितेपक्षे एकादश्यामुपोषितः । चातुर्मास्यव्रतं कुर्याद् यत्किञ्चिन्नियतो नरः । वार्षिकांश्चतुरो मासान् वाहयेत्केनचिन्नरः । व्रतेन नोचेदाप्नोति किल्बिषं वत्सरोद्भवम् । असम्भवे तुलार्केऽपि कर्त्तव्यं तत्प्रयत्नतः ॥ अथमहाभारतमहिमा । पुण्योऽयमितिहासाख्यः पवित्रं चेदमुत्तमम् । कृष्णेन मुनिना विप्रनिर्मितं सत्यवादिना ॥ सर्वज्ञेन विधिज्ञेन धर्मज्ञानवता सता । अतीन्द्रियेण शुचिना तपसा भावितात्मना ॥ ऐश्वर्यवतंता चैव सांख्ययोगवता तथा । नैकतन्त्रविशुद्धेन दृष्ट्वा दिव्येन चक्षुषा । यश्चेदं श्रावयेद्विद्वान्सदा पर्वणि पर्वणि । धूतपाप्मा जितस्वर्गो ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥ धर्मे चार्थे च कामे च मोक्षे च भरतर्षभ । यदिहास्ति तदन्यत्र यन्नेहास्ति न कुत्रचित् । जया नामेतिहासोऽयं श्रोतव्यो मोक्षमिच्छता । ब्राह्मणेन च राज्ञा च गर्भिण्या चैव योषिता ॥ स्वर्गकामो लभेत्स्वर्गं जयकामो लभेज्जयम् । गर्भिणी लभते पुत्रं कन्यां वा बहुभागिनीम् । भारतं शृणुयान्नित्यं भारतं परिकीर्त्तयेत् । भारतं भवने यस्य तस्य हस्तगतो जयः । य इदं शृणुयाद् भक्त्या महाभारतमादितः । ब्रह्महा गुरुतल्पो च सुरापः स्तेयकारकः ॥ अपि चाण्डालयोनिश्च सोऽपि पापात्प्रमुच्यते विधूय सर्वपापानि तमांसीव दिवाकरः । मोदते विष्णुलोकेऽसौ विष्णुवच्चात्र संशयः ॥ भारतव्यपदेशेन ह्याम्नायार्थश्च दर्शितः । दृश्यते यत्र धर्मादि स्त्रीशूद्रादिभिरप्युत । इतिहासमिदं पुण्यं महार्थवेदसम्मितम् । व्यासोक्तं श्रूयते येन कृत्वा ब्राह्मणमग्रतः । स नरः सर्वकामांश्च कीर्तिं प्राप्येह शौनक ॥ गच्छेत्परमिकां सिद्धिमत्र मे नास्ति संशयः । यत्र विष्णुकथा दिव्याः श्रुतयश्च सनातनाः । तच्छ्रोतव्यं मनुष्येण परंपदमिहेच्छता ॥ वेदे रामायणे पुण्ये भारते भरतर्षभ । आदौ चान्ते च मध्ये च हरिः सर्वत्र गीयते ।

ति. ३ सूर्य-गुरुचन्द्रयुतिः रे. घं. १७।११ गुरुर्दक्षिणे ।
ति. ४ कुजे-शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घं. ८।२९ शुक्रो दक्षिणे ।
ति. ८ शनौ-कुजचन्द्रयुतिः रे. घं. ८।२६ कुजो दक्षिणे ।

 बृहदारण्यके–तदेतदेवैषा दैवीवागनुवदति स्तनयित्नुर्ददद इति दाम्यत दत्त दयध्वमिति । तस्मादेतत् त्रयं शिक्षेद् दमं दानं दयामिति ॥ बृहस्पतिः–तपो धर्मः कृतयुगे ज्ञानं त्रेतायुगे स्मृतम् । द्वापरे चाध्वराःप्रोक्ताःकलौ दानं दया दमः ॥ भारते–एष धर्मो महायोगो दानं भूतदया तथा ॥ ब्रह्मचर्यं तथा सत्यमनुक्रोशो धृतिः क्षमा । सनातनस्य धर्मस्य मूलमेतत्सनातनम् ॥

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ श्रावणकृष्णपक्षः (जुलाई ता० २२…३१ अगस्त ता० १…६ सन् १९६७) सौम्यायनं सौम्यगोलः, वर्षर्तुः । पक्षेऽस्मिन् गुर्वस्तदोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः

दि.मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.		घं. मि.	न.	घ. प.		घं. मि.	यो.	घ. प.		घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	फा.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा. घ. प. घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. का. उ.	चंद्रोदय घं. मि.
३३ २३	१	श.	३४ ४	रा.	१८ ५७	उ.	१ ०	प्रा.	५ ४३	प्री.	५१ ५२	रा.	२ ४	बा.	४ ३३	७ १०	कौ.	३४ ४	१८ ५७	चर	२२	१३	६	१	३१		५ १९	६ ४१	२० २८	१९ ४६
३३ २१	२	सू.	३४ १६	रा.	१९ २	श्र.	२ १८	प्रा.	६ १५	आ.	४९ ५१	रा.	१ १६	तै.	४ १०	७ ०	ग.	३४ १६	१९ २	गद	२३	१४	७	२	१	कुं. ३३ ३४ १८ ४६	५ २०	६ ४०	२० १६	२० २५
३३ १९	३	च.	३५ ४६	रा.	१९ ३९	ध.	४ ५०	दि.	७ १७	सौ.	४८ ५०	रा.	० ५२	व.	५ १	७ २१	वि.	३५ ४६	१९ ३९	शुभ	२४	१५	८	३	२		५ २०	६ ४०	२० ४	२१ ०
३३ १६	४	मं.	३८ २९	रा.	२० ४४	श.	८ ३६	दि.	८ ४७	शो.	४८ ४४	रा.	० ५०	व.	७ ८	८ १२	बा.	३८ २९	२० ४४	मत्यु	२५	१६	९	४	३	मी. ५७ १४ ४ १४	५ २१	६ ३९	१९ ५२	२१ ३१
३३ १४	५	बु.	४२ १४	रा.	२२ १५	पू.	१३ २६	दि.	१० ४४	अ.	४९ २६	रा.	१ ८	कौ.	१० २२	९ ३०	तै.	४२ १४	२२ १५	पद्म	२६	१७	१०	५	४		५ २१	६ ३९	१९ ३९	२१ ५९
३३ १२	६	बृ.	४६ ४७	रा.	० ४	उ.	१८ ५९	दि.	१२ ५७	सु.	५० ४३	रा.	१ ३९	ग.	१४ ३१	११ १०	व.	४६ ४७	० ४	छत्र	२७	१८	११	६	५		५ २२	६ ३८	१९ २६	२२ २८
३३ ९	७	शु.	५१ ४४	रा.	२ ४	रे.	२५ २५	दि.	१५ ३२	धृ.	५२ १८	रा.	२ १७	वि.	१९ १५	१३ ४	व.	५१ ४४	२ ४	श्रीवत्स	२८	१९	१२	७	६	मे. २५ २५ १५ ३२	५ २२	६ ३८	१९ १२	२२ ५९
३३ ७	८	श.	५६ ४२	रा.	४ ३	अ.	३२ १	रा.	१८ ११	शू.	५३ ५५	रा.	२ ५७	बा.	२४ १३	१५ ४	कौ.	५६ ४२	४ ३	सौम्य	२९	२०	१३	८	७		५ २३	६ ३७	१८ ५९	२३ २६
३३ ४	९	सू.	६० ०	स.	×	×	भ.	३८ १९	रा.	२० ४३	गं.	५५ १३	रा.	३ २८	तै.	२८ ५०	१६ ५८	ग.	६० ०	× ×	का. द.	३०	२१	१४	९	८	वृ. ५४ ४३ ३ १६	५ २३	६ ३७	१८ ४५	२३ ५९
३३ २	९	च.	१ १५	प्रा.	५ ५३	कृ.	४३ ५७	रा.	२२ ५८	वृ.	५५ ५७	रा.	३ ४६	ग.	१ १५	५ ५३	व.	३३ ८	१८ ३९	सुस्थिर	३१	२२	१५	१०	९		५ २४	६ ३६	१८ ३०	० ३९
३२ ५९	१०	मं.	५ १	दि.	७ २५	रो.	४८ ४०	रा.	० ५२	ध्रु.	५५ ५५	रा.	३ ४६	वि.	५ १	७ २५	व.	३६ २४	१९ ५८	मातङ्ग	१	२३	१६	११	१०		५ २४	६ ३६	१८ १६	१ २३
३२ ५७	११	बु.	७ ४८	दि.	८ ३२	मृ.	५२ १६	रा.	२ ११	व्या.	५४ ५९	रा.	३ २४	बा.	७ ४८	८ ३२	कौ.	३८ ३५	२० ५१	अमृत	२	२४	१७	१२	११	मि. २० २८ १३ ३६	५ २५	६ ३५	१८ १	२ १३
३२ ५४	१२	बृ.	९ २३	दि.	९ १०	आ.	५४ ३९	रा.	३ १७	ह.	५३ ४	रा.	२ ३९	तै.	९ २३	९ १०	ग.	३९ ३३	२१ १४	कॉण	३	२५	१८	१३	१२		५ २५	६ ३५	१७ ४५	३ ११
३२ ५२	१३	शु.	९ ४३	दि.	९ १९	पु.	५५ ४८	रा.	३ ४५	व.	५० १०	रा.	१ ३०	व.	९ ४३	९ १९	वि.	३९ १५	२१ ८	लुम्ब	४	२६	१९	१४	१३	क. ४० ३१ २१ ३८	५ २६	६ ३४	१७ ३०	४ ११
३२ ४९	१४	श.	८ ४७	दि.	८ ५७	पु.	५५ ४६	रा.	३ ४५	सि.	४६ १६	रा.	२३ ५७	श.	८ ४७	८ ५७	च.	३७ ४४	२० ३२	मित्र	५	२७	२०	१५	१४		५ २६	६ ३४	१७ १४	● ●
३२ ४६	३०	सू.	६ ४१	दि.	८ ७	श्ले.	५४ ३८	रा.	३ १८	व्य.	४१ २९	रा.	२२ ३	ना.	६ ४१	८ ७	कि.	३५ ६	१९ २२	वज्र	६	२८	२१	१६	१५	सिं. ५४ ३८ ४३ १८	५ २७	६ ३३	१६ ५८	● ●

इष्टिः । अशून्यशयनव्रतम् । श्रावणेवर्जयेच्छाकम् (मूलपत्रकरीराग्रफलकाण्डविरूढकाः, त्वक्पुष्पकवकञ्चेति शाकंदशविधं स्मृतम्) नैमित्तिकार्चिवार्चनंमासमेकं यावत् । आवश्यके गुरोर्वार्धक्यारम्भः १३।४६ (दि. १०।५१) ।* *द्वितीयाश्रवणयोगे दक्षिणदिग्यात्रानुभा ।

पञ्चकारम्भः ३३।३४ (सा. १८।४६) । अद्य भैषज्यसेवनपूर्वदिग्गमनशुभगेतरनववस्त्रादिधारण मु. । राष्ट्रीय श्रावणारम्भः । सिंहे दृश्यार्कः ३३।३५ ।

भ. ५।१ (प्रा. ७।२१) उ. ३५।४६ (रा. १९।३९) या. । सोमप्रदोषः (प्रदोषवदस्यविधिः)। गणेश ४ व्रतम् । दुर्गायात्रा । अङ्गारकी ४ (सूर्योपरागसमा) । अद्य विष्टेःपूर्व शुभकर्मादौस्वल्पकालस्तत्र पश्चिमदिग्गमने ल. चि. ।†

गुर्वस्तंप्रतीच्याम् १३।४६ (दि. १०।५१) । अद्य पूर्वायां रोगविमुक्तस्नान मु. । चतुर्थ्यां पूर्वायोगे च स्थायिकार्यार्ऽहे समयः । केन्द्रांशवशेन वक्री शुक्रः २५।२४ ।

पूर्वायां वस्तुविक्रयनौकानिर्माणादि मु. । पञ्चम्युत्तरायोगे च ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रभूषाधारणविपणिव्यापारादि विविध मु. । स्वा. २ च. कुजः २६।४९ ।

भ. ४६।४७ (रा. ०।४) उ. । तिथिदानात् षष्ठ्यां प्रसूतिकास्नानभैषज्यसेवननववस्त्रभूषाधारणपश्चिमोत्तरदिग्गमनादि मु. । पुष्य ३ च रविः ३१।३४ । पुन. २ च. बुधः ५०।३३ ।

भ. १९।१५ (दि. १३।४) या. । पञ्चकनिवृत्तिः २५।२५ (दि. १५।३२) । विष्टेः परं रेवत्यामृतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रभूषाधारणभैषज्यसेवनउत्तरदिग्गमनादि मु. । अश्विन्यामष्टमीयोगे स्थायिकार्यार्ऽहेसमयः ।

तिथिदानादश्विन्यांसामान्यशुभकर्मणांमुहूर्तोऽविधेयः । श्ले. ३ च. गुरुः ४७।२२ ।

अद्य रिक्तादोषाच्छुभकर्मानर्हसमयः । पुन. ३ च. बुधः ३४।४७ ।

भ. ३३।८ (सा. १८।३९) उ. ।सोमप्रदोषः । अद्य दशम्यां विष्टेः पूर्वमग्निकार्यं हितावहम् । पुष्य ४ च. रविः १।४० । §च वक्री शुक्रः ०।९ ।

भ. ५।१ (प्रा. ७।२५) या. । अद्य विष्टेःपरं रोहिण्यां पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानसुभगेतररक्तवस्त्रादिधारणपूर्वदक्षिणयोर्दिग्गमन मु. । स्वा. ३ च कुजः ४२।४० ।

कामदा ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । अद्य मृगे जातकर्मनामकरणान्नप्राशननवाम्बरधारणभैषज्यसेवनलतावृक्षाद्यारोपणपश्चिमदिग्गमनादि मु. । पुन. ४ च. कर्के च बुधः ३।५८ ।

प्रदोषः । रात्रिशेषे पुनर्वसौ नववस्त्रधारणभैषज्यसेवनपश्चिमदिग्गमनादि मु. । श्लेषायामर्कः ३१।३० । (सा. घं. १८।१) स्त्री. स्त्री चं. चं. योगः शनानकवाहनं सौम्यानाडी तदीशोगुरुस्तेनाभ्राधिक्यं स्वल्पवृष्टियोगश्च । म. २§

भ. ९।४३ (दि. ९।१९) उ. ३९।१५ (रा. २१।८) या. । मासशिवरात्रिः । विष्टेः पूर्व त्रयोदश्यां जातकर्मादिविविधशुभकर्मणां मु. । पुष्ये बुधः २३।१३ ।

श्राद्धादौदर्शः ३० । रिक्ताविधुक्षयादि दोषसत्वाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः । †पुष्य २ च. रविः १।१६ । पुनर्भेबुधः ३९।२३ ।

स्नानदानादौ दर्शः ३० । अद्य रात्रिशेषे मघायां सामान्यशुभकर्मादौ ल. चि. । पु. २ च. बुधः ३५।३६ ।

दैनिक लग्नसारिणी

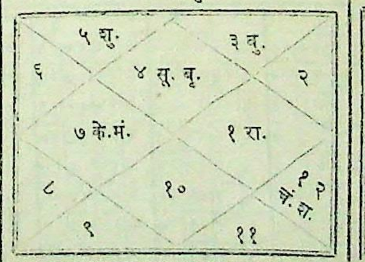
ति. वा.	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कुं. प्र.	मी. प्र.
१श.	२३ ११	० ४९	२ ४५	४ ५८	७ १६	९ ३०	११ ४३	१३ ५९	१६ १६	१८ २२	२० ८	२१ ४०
२सू.	२३ ७	० ४५	२ ४१	४ ५४	७ १२	९ २६	११ ३९	१३ ५५	१६ १२	१८ १८	२० ४	२१ ३६
३च.	२३ ३	० ४१	२ ३७	४ ५०	७ ८	९ २२	११ ३५	१३ ५१	१६ ८	१८ १४	२० ०	२१ ३२
४मं.	२२ ५९	० ३७	२ ३३	४ ४६	७ ४	९ १८	११ ३१	१३ ४७	१६ ४	१८ १०	१९ ५६	२१ २८
५बु.	२२ ५६	० ३४	२ ३०	४ ४३	७ १	९ १५	११ २८	१३ ४४	१६ १	१८ ७	१९ ५३	२१ २५
६बृ.	२२ ५२	० ३०	२ २६	४ ३९	६ ५७	९ ११	११ २४	१३ ४०	१५ ५७	१८ ३	१९ ४९	२१ २१
७शु.	२२ ४८	० २६	२ २२	४ ३५	६ ५३	९ ७	११ २०	१३ ३६	१५ ५३	१७ ५९	१९ ४५	२१ १७
८श.	२२ ४४	० २२	२ १८	४ ३१	६ ४९	९ ३	११ १६	१३ ३२	१५ ४९	१७ ५५	१९ ४१	२१ १३
९सू.	२२ ४०	० १८	२ १४	४ २७	६ ४५	८ ५९	११ १२	१३ २८	१५ ४५	१७ ५१	१९ ३७	२१ ९
९च.	२२ ३७	० १५	२ ११	४ २४	६ ४२	८ ५६	११ ९	१३ २५	१५ ४२	१७ ४८	१९ ३४	२१ ६
१०मं.	२२ ३३	० ११	२ ७	४ २०	६ ३८	८ ५२	११ ५	१३ २१	१५ ३८	१७ ४४	१९ ३०	२१ २
११बु.	२२ २९	० ७	२ ३	४ १६	६ ३४	८ ४८	११ १	१३ १७	१५ ३४	१७ ४०	१९ २६	२० ५८
१२बृ.	२२ २५	० ३	१ ५९	४ १२	६ ३०	८ ४४	१० ५७	१३ १३	१५ ३०	१७ ३६	१९ २२	२० ५४
१३शु.	२२ २१	२३ ५९	१ ५५	४ ८	६ २६	८ ४०	१० ५३	१३ ९	१५ २६	१७ ३२	१९ १८	२० ५०
१४श.	२२ १८	२३ ५६	१ ५२	४ ५	६ २३	८ ३७	१० ५०	१३ ६	१५ २३	१७ २९	१९ १५	२० ४७
३०सू.	२२ १४	२३ ५२	१ ४८	४ १	६ १९	८ ३३	१० ४६	१३ २	१५ १९	१७ २५	१९ ११	२० ४३

ति. ६ गुरौ–शनिचन्द्रयुतिः रै. घं. १८।३४ शनिर्दक्षिणे ।
ति. १३ शुक्रे–बुधचन्द्रयुतिः रै. घं. २२।१२ बुधो दक्षिणे ।
ति. ३० सूर्ये–गुरुचन्द्रयुतिः रै. घं. १२।४३ गुरुर्दक्षिणे ।

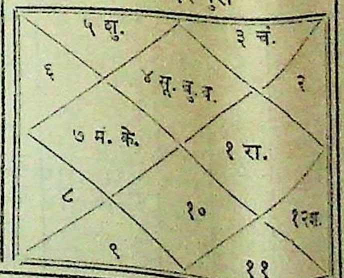
मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि. मा.	स्प. सू.	स्प. च.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
४७ ३५	३ ५ २९ ५८	९ २० १० ४५	६ ८ ७ २१	२ १८ २२ ७	३ २१ ४६ २०	४ ७ ५५ ११	११ १२ १६ ५२	० १२ ५८ ४४	६ १२ ५८ ४४
४७ ३३	३ ६ २६ ५८	१० ३ १ ५६	६ ८ ३७ ५६	२ १९ १२ ३४	३ २१ ५९ ४०	४ ८ १ ७	११ १२ १६ ३	० १२ ५५ ३३	६ १२ ५५ ३३
४७ ३२	३ ७ २३ ५९	१० १५ ३८ ४७	६ ९ ८ ३७	२ २० ७ २७	३ २२ १३ २	४ ८ ४ ५०	११ १२ १५ ७	० १२ ५२ २२	६ १२ ५२ २२
४७ ३१	३ ८ २१ १	१० २८ २ ५५	६ ९ ३९ २४	२ २१ ६ ३४	३ २२ २६ २६	४ ८ ५ २७	११ १२ १४ ६	० १२ ४९ १२	६ १२ ४९ १२
४७ ३०	३ ९ १८ ४	११ १० १६ ४१	६ १० १० ४५	२ २२ ९ ३६	३ २२ ३९ ४७	४ ८ ४ ३१	११ १२ १२ ५९	० १२ ४६ १	६ १२ ४६ १
४७ २९	३ १० १५ ८	११ २२ २२ ५६	६ १० ४२ ९	२ २३ १६ १७	३ २२ ५३ ११	४ ८ ० ३२	११ १२ ११ ४५	० १२ ४२ ५०	६ १२ ४२ ५०
४७ २८	३ ११ १२ १३	० ४ २४ ५८	६ ११ १३ ४९	२ २४ २६ २६	३ २३ ६ ३५	४ ७ ५३ ५६	११ १२ १० २४	० १२ ३९ ३९	६ १२ ३९ ३९
४७ २६	३ १२ ९ १९	० १६ २६ १९	६ ११ ४५ ३५	२ २५ ३९ ४५	३ २३ २० १	४ ७ ४५ ४	११ १२ ८ ५६	० १२ ३६ २९	६ १२ ३६ २९
४७ २५	३ १३ ६ २६	० २८ ३१ ८	६ १२ १७ ४५	२ २६ ५६ ४	३ २३ ३३ २७	४ ७ ३३ ४६	११ १२ ७ २२	० १२ ३३ १८	६ १२ ३३ १८
४७ २४	३ १४ ३ ३४	१ १० ४२ ४२	६ १२ ४९ ५८	२ २८ १५ ७	३ २३ ४६ ५३	४ ७ १९ ४९	११ १२ ५ ४२	० १२ ३० ७	६ १२ ३० ७
४७ २३	३ १५ ० ४४	१ २३ २ ५६	६ १३ २२ ३५	२ २९ ३६ ४६	३ २४ ० २०	४ ७ ३ ४८	११ १२ ३ ५५	० १२ २६ ५६	६ १२ २६ ५६
४७ २२	३ १५ ५७ ५५	२ ५ ३७ २१	६ १३ ५५ १४	३ १ ० ५०	३ २४ १३ ४७	४ ६ ४४ ३१	११ १२ २ १	० १२ २३ ४६	६ १२ २३ ४६
४७ २०	३ १६ ५५ ६	२ १८ २८ ४३	६ १४ २८ १६	३ २ २७ ८	३ २४ २७ १५	४ ६ २३ २६	११ १२ ० १	० १२ २० ३५	६ १२ २० ३५
४७ १९	३ १७ ५२ २०	३ १ ३७ १४	६ १५ १ २१	३ ३ ५५ ३१	३ २४ ४० ४३	४ ६ ० २७	११ ११ ५७ ५५	० १२ १७ २४	६ १२ १७ २४
४७ १८	३ १८ ४९ ३४	३ १४ ४५ २१	६ १५ ३४ ४४	३ ५ २५ ५०	३ २४ ५४ १०	४ ५ ३३ ३१	११ ११ ५५ ४२	० १२ १४ १३	६ १२ १४ १३
४७ १७	३ १९ ४६ ५०	३ २८ १८ ३९	६ १६ ८ २६	३ ६ ५७ ५६	३ २५ ७ ३७	४ ५ ५ १४	११ ११ ५३ २३	० १२ ११ ३	६ १२ ११ ३

ति. ५ बुधे



ति. १२ गुरौ



एकादश्यां नभः कृष्णे रोहिण्यां यदि निर्मलः । रविस्तदा सुभिक्षं स्याल्लक्षिणां च क्षुधार्तिहृत् ॥ भविष्ये–सोमवारव्रत नाम सर्वव्रतफलाधिकम् । तस्मिन् कृते परा प्रीतिरावयोस्स्यादुमेशयोः ॥ व्रतं वा प्रीतिदं स्कन्दहृष्टमया सहितस्य मे ॥ अतः सोमाह्वयो वारः प्रशस्तोऽयं मम प्रियः । स्नात्वा सुनियमं कृत्वा सर्वाभ्युदयिकं तथा । आचार्येण समं कुर्यान्मदाराधनमादरात् । त्र्यम्बकं च तथा गौरीं निर्मयेति जपन् (पञ्चाक्षरम्) सुधीः । नारी वा पुरुषो वाऽपि महेशस्य परं पदम् ॥ अपुत्रो लभते पुत्रान् निर्धनो धनवान् भवेत् ॥ अविद्यो लभते विद्यामिति धर्मविदो विदुः ॥ **याज्ञवल्क्यः**—दानम्—दातव्यं प्रत्यहं पात्रे निमित्तेषु विशेषतः । याचितेनापि दातव्यं श्रद्धापूतन्तु शक्तितः । **दमः**—मनस्सेन्द्रियाणां च संयमो दम उच्यते । दममहिमाविषये युधिष्ठिर-भीष्मसंवादे— म. भा. शां. प. १२ अध्याये द्रष्टव्यम् ॥ **युधिष्ठिर उवाच** । धर्मस्य महतो राजन् बहुशास्त्रस्य तत्त्वतः । यन्मूलं परमं तात तत्सर्वं ब्रूहि तत्त्वतः ॥ **भीष्मः**—हन्त ते

कथयिष्यामि येन श्रेयो ह्यवाप्स्यसि । पीत्वाऽमृतमिव प्राज्ञो ज्ञानतृप्तो–भविष्यसि ॥ धर्मस्य विषयाऽनेके ये वै प्रोक्ता महर्षिभिः । स्वं स्वं विज्ञानमाश्रित्य दमस्तेषां परायणम् ॥ दमं निःश्रेयसे प्राहुर्वृद्धा निश्चयदर्शिनः । ब्राह्मणस्य विशेषेण दमो धर्मः सनातनः ॥ दमस्तेजो वर्धयति पवित्रं च दमः परम् । विपाप्मा तेजसायुक्तः पुरुषो विन्दते महत् । सुखं दान्तः प्रस्वपिति सुखं च प्रतिबुध्यते । सुखं पश्यति लोकांश्च मनश्चास्य प्रसीदति ॥ अदान्तः पुरुषः क्लेशमभीक्ष्णं प्रतिपद्यते । अनर्थांश्च बहूनन्यान् प्रसृजत्यात्मदोषजान् ॥ दान्तस्य किमरण्येन तथादान्तस्य भारत । यत्रैव निवसेद्दान्तस्तदरण्यं सचाश्रमः ॥ अथ दया – श्रीमद्भागवते–दयया सर्वभूतेषु सन्तुष्ट्या यन केन वा । सर्वेन्द्रियोपशान्त्या च तुष्यत्याशु जनार्दनः ॥ भारते–गङ्गायमुनयोर्मध्ये च्यवनस्तपसि स्थितः । कैवर्तैः सहमत्स्यैस्तु दुष्प्रैरार्काषितो जलात् ॥ स मुनिस्तन्महद्दृष्ट्वा मत्स्यानां कदनं कृतम् । कृपया परया विष्टस्तानुवाच सुदुःखितः ॥ मरणं विक्रयं वापि मत्स्यैर्यास्याम्यहं सह । संवासान्नोत्सहे त्यक्तुं दीनानेतान् सुदुःखितान् ॥ **च्यवन उवाच**–दुःखितानीह भूतानि दृष्ट्वा स्यात्को न दुःखितः । केवलात्महितेच्छो वः को नृशंसतरस्ततः ॥ यन्मया सुकृतं किंचिन्मनोवाक्कायकर्मभिः । दुःखार्ता जन्तवस्तेन सर्वे सन्तु सुखावहाः । ज्ञानिनोऽपि यदा स्वार्थं निश्चित्यध्यानमास्थिताः । सत्वाः संसारदुःखार्ताः कं यान्ति शरणं तदा ॥ को नु स स्यादुपायोऽत्र येनाहं दुःखितात्मनाम् । अन्तःप्रविश्य भूतानां भवेयं दुःखभाक् सदा । अहो मीनाः स्फुरन्त्येते लुठन्ति च तथापरे । बलिनोऽपि महाकायाः सूर्यांशुपरिपीडिताः ॥ दष्ट्वान्धवधिरव्यङ्गाननाथान्रोगिणस्तथा । दया न जायते येषां ते सोऽध्या मूढचेतनाः ॥ प्राणसंशयमापन्नं यो न रक्षति शक्तिमान् । सर्वधर्मबहिर्भूतः स पापां गतिमाप्नुयात् ॥ अपहृत्यार्तिमार्तानां सुखं यदुपजायते । तस्य स्वर्गापवर्गौ वा कलां नार्हतिषोडशीम् । तस्मादेतानिह दीनास्त्यक्त्वा मीनान्सुदुःखितान्–ब्रह्मणोऽपि पदं यास्ये किं पुनस्त्रिदशालयम् ॥ न करिष्ये च युष्माकमाशाच्छेदं कदाचन । निवेदयत मां राज्ञे स मे मूल्यं प्रदास्यति । राजोवाच—उत्तिष्ठोत्तिष्ठ विप्रर्षे गवा क्रीतोऽसि भार्गव । एतन्मूल्यमहं मन्ये तव धर्मभृतां वर ॥ उत्तिष्ठाम्येष राजेन्द्र सम्यक्क्रीतोऽस्मि तेऽनघ । गोभिस्तुल्यं न पश्यामि धनं किञ्चिदिहाच्युत ॥ कीर्तनं श्रवणं दानं दर्शनं चापि पार्थिव । गवां प्रशस्यते वीर सर्वपापहरं शिवम् ॥ गावो लक्ष्म्याः सदा मूलं गोषु पाप्मा न विद्यते ॥ निविष्टं गोकुलं यत्र श्वासं मुञ्चति निर्भयम् विराजयति तं देशं पापं चास्यापकर्षति । भागवते-ब्राह्मणः सम दृकदान्तो दीनानां समुपेक्षकः । स्रवते ब्रह्म तस्यापि भिन्नभाण्डात्पयो यथा ।

भागवते—तप्यन्ते लोकतापेन साधवः प्रायशो जनाः । परमाराधनं तद्धि पुरुषस्याखिलात्मनः ॥ किंतु तद्दुस्त्यजं ब्रह्मन् पुंसां भूतानुकम्पिनाम् ॥ शिवाय लोकस्य भवाय भूतये य उत्तमश्लोकपरायणा जनाः । जीवन्ति, नात्मार्थम् ॥ देवा ऊचुः ॥ योऽध्रुवेणात्मना नाथ न धर्मं न यशः पुमान् । ईहेत भूतदयया स शोच्यः स्थावरैरपि ॥

दि. मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	न.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	योगः	अं.	फा.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशि संचारः रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय		सूर्यास्त		र. क्रा. उ.		चन्द्रास्त घं.	मि.
३२	४३	१	चं.	[illegible]	[illegible]	प्रा.	[illegible]	[illegible]	म.	५२	३३	रा.	२	२९	व.	३५	५३	रा.	१९	४९	व.	३	३०	६	[illegible]	बा.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ध्वांक्ष	७	२९	२२	१७	१६						५	२७	६	३३	१६	४१	१९	५५
३२	४०	३	मं.	५४	३१	रा.	३	१६	पू.	४९	४१	रा.	१	२०	प.	२९	३५	सा.	१७	१८	तै.	२६	५७	१६	[illegible]	[illegible]	१४	३१	३	१६	धूम्र	८	१	२३	१८	१७						५	२८	६	३२	१६	२५	२०	३१
३२	३७	४	बु.	४९	१	रा.	१	५	उ.	४६	११	रा.	२३	५७	शि.	२२	४२	दि.	१४	३३	व.	२१	४६	१४	[illegible]	वि.	[illegible]	१	१	५	प्र. मा.	९	२	२४	१९	१८	क.	३	४९	७	०	५	२९	६	३१	१६	८	२१	६
३२	३४	५	बृ.	४३	६	रा.	२२	४४	ह.	४२	१५	रा.	२२	२३	सि.	१५	१३	दि.	११	३४	व.	१६	४	११	[illegible]	बा.	[illegible]	६	२२	४४	रक्ष	१०	३	२५	२०	१९						५	२९	६	३१	१५	५१	२१	४२
३२	३१	६	शु.	३६	५५	रा.	२०	१६	चि.	३८	४	रा.	२०	४३	सा.	७	४१	दि.	८	३४	कौ.	१०	१	९	[illegible]	[illegible]	३६	५५	२०	१६	मुसल	११	४	२६	२१	२०	तु.	१०	९	९	३४	५	३०	६	३०	१५	३३	२२	१९
३२	२८	७	श.	३०	४२	सा.	१७	४७	स्वा.	३३	५०	रा.	१९	३	शु.	[illegible]	[illegible]	प्रा.	[illegible]	[illegible]	ग.	३	४९	७	[illegible]	व.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	सिद्धि	१२	५	२७	२२	२१						५	३०	६	३०	१५	१६	२२	५८
३२	२५	८	सू.	२४	३७	दि.	१५	२२	वि.	२९	४९	सा.	१७	२६	ब्र.	४४	५६	रा.	२३	२९	व.	२४	३७	१५	[illegible]	बा.	११	४५	२	१३	उत्पात	१३	६	२८	२३	२२	वृ.	१५	४९	११	५१	५	३१	६	२९	१४	५८	२३	४१
३२	२२	९	चं.	१८	५४	दि.	१३	५	अ.	२६	९	दि.	१५	५९	ऐं.	३७	५१	रा.	२०	४०	कौ.	१८	५४	१३	[illegible]	[illegible]	४६	३६	०	१०	मानस	१४	७	२९	२४	२३						५	३२	६	२८	१४	४०	०	३१
३२	१९	१०	मं.	१४	१७	दि.	११	१५	ज्ये.	२३	६	दि.	१४	४७	वै.	३१	१४	सा.	१८	२	ग.	१४	१७	११	[illegible]	[illegible]	४२	१०	२२	२४	मुद्गर	१५	८	३०	२५	२४	ध.	२३	६	१४	४७	५	३२	६	२८	१४	२१	१	२७
३२	१६	११	बु.	१०	२	दि.	९	३४	मू.	२०	४८	दि.	१३	५२	वि.	२५	१६	दि.	१५	३९	वि.	१०	२	९	[illegible]	[illegible]	३८	२२	२०	५४	केतु	१६	९	३१	२६	२५						५	३३	६	२७	१४	३	२	२५
३२	१२	१२	बृ.	६	४१	दि.	८	१४	पू.	१९	३०	दि.	१३	२१	प्री.	२०	५	दि.	१३	३६	बा.	६	४१	८	[illegible]	कौ.	[illegible]	३२	१९	४६	घाता	१७	१०	३२	२७	२६	म.	३४	२७	१९	२०	५	३४	६	२६	१३	४४	३	२७
३२	९	१३	शु.	४	२३	दि.	७	१९	उ.	१९	१९	दि.	१३	१८	आ.	१६	२१	दि.	१२	७	तै.	४	२३	७	[illegible]	ग.	[illegible]	५०	१९	६	आनन्द	१८	११	१	२८	२७						५	३४	६	२६	१३	२५	४	२८
३२	६	१४	श.	३	१७	दि.	६	५४	श्र.	२०	२१	दि.	१३	४३	सौ.	१३	७	दि.	१०	५०	व.	३	१७	६	[illegible]	वि.	[illegible]	२२	१८	५६	सुस्थिर	१९	१२	२	२९	२८	कुं.	५१	३१	२	११	५	३५	६	२५	१३	५	×	×
३२	३	१५	सू.	३	२६	दि.	६	५८	ध.	२२	४०	दि.	१४	३९	शो.	१०	५१	दि.	९	५६	व.	३	२६	६	[illegible]	बा.	[illegible]	१०	१९	१५	मातङ्ग	२०	१३	३	३०	२९						५	३५	६	२५	१२	४६	×	×

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ श्रावणशुक्लपक्षः (अगस्त ता०७···२०, सन् १९६७) याम्यायनं, सौम्यगोलः, वर्षर्तुः । पक्षेऽस्मिन् गुर्वस्त शुक्रास्त दोषसत्त्वाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः ।

इष्टिः । चन्द्रदर्शनम्, मु. ३० फलं समम् । **सोमप्रदोषः** (प्रदोषवदस्यविधिः) । अद्य तिथिक्षयदोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः । श्ले. २ च रविः १।५ । स्वा. ४ च. भौमः ४३।४० ।

जमादिउल अव्वल ५ । मधुश्रवा ३ (मिथिलायां प्रसिद्धा) । ठकुराइनजयन्ती (गुर्जरेषुप्रसिद्धाः) । सुकृतव्रतम् । स्वर्णगौरीव्रतम् । पूर्वायां क्रूरकर्माचरणं हितावहम् । पु. ३ च बुधः ४२।५० ।

भ. २१।४६ (दि. १४।११) उ. ४९।१ (रा. १।५) या. । वैनायकी ४ । रात्रिशेषे हस्ते नवाम्बरधारणभैषज्यसेवन-उत्तरेतरसर्वदिग्गमनादि मु. ।

नागपञ्चमी ५ । मध्याह्ने नागपूजा (पञ्चमीनागपूजायां कार्याषष्ठी समन्विता । तस्यां तु तुषिता नागा इतरा सा चतुर्थिका, इति) नागकूपयात्रा । वासुकिदर्शनम् । तक्षकपूजनम् । सामवेदिनाञ्चोपाकर्म । अद्यऋतुमतीस्नान¶

अद्य तिथिदानात् विविधसामान्यशुभकर्मणां मु. ।

भ. ३०।४२ (सा. १७।४७) उ. ५७।३९ (रा. ४।३४) या. । अद्य सप्तम्यां सामान्यशुभकर्मादिकृते समयोऽवधेयः । श्लेषायांबुधः ४६।१७ ।

अद्य सुभगेतरनववस्त्रधारण मु. । मैत्रे तिथिदानात्प्रसूतिकास्नानमुहूर्त्तोऽवधेयः । श्ले ४ च रविः ५९।२१ । विशाखायां कुजः ३२।४७ । श्ले. ४ च. गुरुः ३९।१९ ।

सोमप्रदोषः (प्रदोषवदस्यविधिः) । अद्य मैत्रे दशम्यां वैधृतेःपूर्वं पूर्वेतरसर्वदिग्गमनेदिग्द्वारानुगंलग्नमनुसन्धेयम् । श्ले. २ च बुधः ४४।० । बुधास्तं प्राच्याम् ५६।४७ ।

भ. ४२।१० (रा. २२।२४) उ. । अद्य विष्टेः पूर्वं वैधृतेःपरं सामान्यशुभकर्मणां मुहूर्त्तोऽवधेयः । श्ले. ४ च वक्रीशुक्रः १३।५३ ।

भ. १०।२ (दि. ९।३४) या. । पुत्रदा ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । आवश्यकेशुक्रवार्धक्यारम्भः ३५।५९ (रा. १९।५९) । अद्य मूलेलतापादपारोपणभैषज्यसेवनधान्यच्छेदनकणमर्दनसस्यरोपणादि मु. । पूर्वायां वस्तुविक्रयः शुभः । श्ले.§

प्रदोषः । दधित्याग व्रतारम्भः । शाकदानम् । अद्य त्रयोदश्युत्तरायोगे पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशननवाम्बरधारणादि मु. । मघायां सिंहेऽर्कः २७।५९ (दि. १६।४६) । मु. ४५ फलंसमर्घकरम् स्त्री. पुं.$

वङ्गभाद्रपदारम्भः । अद्य त्रयोदश्यामेवसामान्यशुभकर्मणांकृतेसमयोऽवधेयः । श्ले. ४ च बुधः ३४।० । $चं. चं. योगः गौर्वाहनं नीरनाडी तदीशो भृगुस्तेन ग्रहसंस्थया सामान्य वृष्टि योगः । । वाहनादिकं वृषसंक्रान्तिवद्बोध्यम् ।

भ. ३।१७ (प्रा. ६।५४) उ. ३३।२२ (सा १८।५६) या. । व्रतायपूर्णिमा १५ । ऋग्वेदिनांयजुर्वेदिनाञ्चोपाकर्मश्रावणी★ । मतान्तरात् भद्रोत्तरं सायं रक्षाबन्धनम् । शुक्रास्तंप्रतीच्याम् ३५।५९ (रा. १९।५९) ।*

स्नानदानादौपूर्णिमा १५ । रक्षाबन्धनम् । गुरूदयःप्राच्याम् २८।३४ (सा. १७।११) । अद्य सुभगेतरनववस्त्रधारणभैषज्यसेवनादि मु. । म. २ च. रविः ५६।१७ । मघायां सिंहे च बुधः २६।५७ । श्ले ३ च वक्री शुक्रः १३।३३ ।

¶पुंसवन सीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनदक्षिणेतरसर्वदिग्गमनादि मु. । श्ले ३ च रविः ३०।२२ । पु. ४ च. बुधः ४६।६ । म० १ च वक्री शुक्रः १।७ । §३ च. बुधः ३९।४६ ।

*पञ्चकारम्भः ५१।३१ (रा. २।११) । विष्टेः परं सामान्यशुभकर्मार्हःसमयः । वि. २ च कुजः ११।४८ ।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे.	प्र.	वृ.	प्र.	मि.	प्र.	क.	प्र.	सि.	प्र.	क.	प्र.	तु.	प्र.	वृ.	प्र.	ध.	प्र.	म.	प्र.	कुं.	प्र.	मी.	प्र.
१चं.	२२	१०	२३	४८	१	४४	३	५७	६	१५	८	२९	१०	४२	१२	५८	१५	१५	१७	२१	१९	७	२०	[illegible]
३मं.	२२	६	२३	४४	१	४०	३	५३	६	११	८	२५	१०	३८	१२	५४	१५	११	१७	१७	१९	३	२०	[illegible]
४बु.	२२	२	२३	४०	१	३६	३	४९	६	७	८	२१	१०	३४	१२	५०	१५	७	१७	१३	१८	५९	२०	[illegible]
५बृ.	२१	५९	२३	३७	१	३३	३	४६	६	४	८	१८	१०	३१	१२	४७	१५	४	१७	१०	१८	५६	२०	[illegible]
६शु.	२१	५५	२३	३३	१	२९	३	४२	६	०	८	१४	१०	२७	१२	४३	१५	०	१७	६	१८	५२	२०	[illegible]
७श.	२१	५१	२३	२९	१	२५	३	३८	५	५६	८	१०	१०	२३	१२	३९	१४	५६	१७	२	१८	४८	२०	[illegible]
८सू.	२१	४७	२३	२५	१	२१	३	३४	५	५२	८	६	१०	१९	१२	३५	१४	५२	१६	५८	१८	४४	२०	[illegible]
९चं.	२१	४३	२३	२१	१	१७	३	३०	५	४८	८	२	१०	१५	१२	३१	१४	४८	१६	५४	१८	४०	२०	[illegible]
१०मं.	२१	३९	२३	१७	१	१३	३	२६	५	४४	७	५८	१०	११	१२	२७	१४	४४	१६	५०	१८	३६	२०	[illegible]
११बु.	२१	३५	२३	१३	१	९	३	२२	५	४०	७	५४	१०	७	१२	२३	१४	४०	१६	४६	१८	३२	२०	[illegible]
१२बृ.	२१	३१	२३	९	१	५	३	१८	५	३६	७	५०	१०	३	१२	१९	१४	३६	१६	४२	१८	२८	१९	[illegible]
१३शु.	२१	२८	२३	६	१	२	३	१५	५	३३	७	४७	१०	०	१२	१६	१४	३३	१६	३९	१८	२५	१९	[illegible]
१४श.	२१	२४	२३	२	०	५८	३	११	५	२९	७	४३	९	५६	१२	१२	१४	२९	१६	३५	१८	२१	१९	[illegible]
१५सू.	२१	२०	२२	५८	०	५४	३	७	५	२५	७	३९	९	५२	१२	८	१४	२५	१६	३१	१८	१७	१९	[illegible]

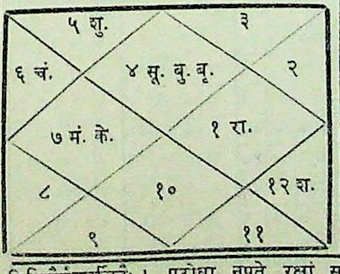
ति. ३ कुजे-शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घं. १२।१८ शुक्रोदक्षिणे ।

ति. ७ शनौ-कुजचन्द्रयुतिः रे. घं. १।४५ कुजोदक्षिणे ।

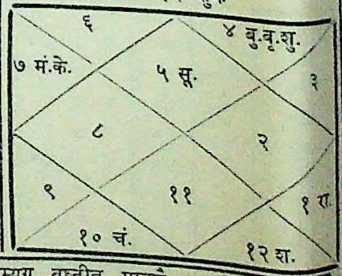
मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

दि. मा.	स्प. सू.				स्प. चं.				स्प. मं.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
[illegible]	३	२०	४४	६	४	१२	५	५७	६	१६	४२	१	३	८	३१	४२	३	२५	२१	४	४	४	३४	४६	११	११	५०	५७	०	१२	७	५२	६	१२	७	५२
[illegible]	३	२१	४१	२५	४	२६	५	३०	६	१७	१५	५७	३	१०	७	०	३	२५	३४	३२	४	४	२	१९	११	११	४८	२७	०	१२	४	४१	६	१२	४	४१
[illegible]	३	२२	३८	४५	५	१०	१४	४९	६	१७	५०	२	३	११	४३	४५	३	२५	४८	०	४	३	२८	१६	११	११	४५	५१	०	१२	१	३०	६	१२	१	३०
[illegible]	३	२३	३६	६	५	२४	३०	५९	६	१८	२४	२३	३	१३	२१	४८	३	२६	१	२६	४	२	५२	३४	११	११	४३	७	०	११	५८	२०	६	११	५८	२०
[illegible]	३	२४	३३	२९	६	८	५०	४०	६	१८	५८	४९	३	१५	१	६	३	२६	१४	५३	४	२	१५	२२	११	११	४०	१७	०	११	५५	९	६	११	५५	९
[illegible]	३	२५	३०	५३	६	२३	९	५७	६	१९	३३	३२	३	१६	४१	३०	३	२६	२८	१९	४	१	३७	४	११	११	३७	२२	०	११	५१	५८	६	११	५१	५८
[illegible]	३	२६	२८	१९	७	७	२५	४	६	२०	८	२०	३	१८	२२	५७	३	२६	४१	४५	४	०	५७	५३	११	११	३४	२१	०	११	४८	४७	६	११	४८	४७
[illegible]	३	२७	२५	४६	७	२१	३२	४६	६	२०	४३	२५	३	२०	५	२१	३	२६	५५	११	४	०	१८	०	११	११	३१	१६	०	११	४५	३७	६	११	४५	३७
[illegible]	३	२८	२३	१५	८	५	३०	११	६	२१	१८	३५	३	२१	४८	४४	३	२७	८	३८	३	२९	३७	३७	११	११	२८	६	०	११	४२	२६	६	११	४२	२६
[illegible]	३	२९	२०	४६	८	१९	१४	५८	६	२१	५३	५९	३	२३	३२	४२	३	२७	२२	५	३	२८	५७	५	११	११	२४	५०	०	११	३९	१५	६	११	३९	१५
[illegible]	४	०	१८	१९	९	२	४५	२६	६	२२	२९	३०	३	२५	१७	३०	३	२७	३५	३१	३	२८	१६	३	११	११	२१	२९	०	११	३६	४	६	११	३६	४
[illegible]	४	१	१५	५३	९	१६	०	२७	६	२३	५	१३	३	२७	२	५८	३	२७	४८	५७	३	२७	३६	४८	११	११	१८	२	०	११	३२	५४	६	११	३२	५४
[illegible]	४	२	१३	२८	९	२९	०	१४	६	२३	४१	५	३	२८	४९	३	३	२८	२	२३	३	२६	५८	३८	११	११	१४	२९	०	११	२९	४३	६	११	२९	४३
[illegible]	४	३	११	६	१०	११	४४	५२	६	२४	१७	४	४	०	३५	३९	३	२८	१५	४९	३	२६	१६	२६	११	११	१०	५१	०	११	२६	३२	६	११	२६	३२

ति. ५ गुरौ



ति. १३ शुक्रे



★ति. १४ शनौ-उपाकर्मकालस्तत्र व्यवस्था "अध्यायानामुपाकर्म श्रावण्यां श्रवणेन वा । हस्तेनौषधिभावे वा पञ्चम्यां श्रावणस्य तु" इति याज्ञवल्क्यादिस्मृतिवाक्यात् श्रावण्यामुपाकर्म कर्त्तव्यत्वेन प्राप्तम् । निर्णयसिन्धुपराशरमाधवादिनिबन्धोद्धृतगोभिलवृद्धगार्ग्यादिवचनैः सङ्गवकालव्यापिन्यामेव पौर्णमास्यां उपाकर्मणो ग्राह्यत्वमुच्यते । 'कर्मणो यस्य यः कालः तत्कालव्यापिनी तिथिः । तया कर्माणि कुर्वीत ह्रासवृद्धी न कारणम्' इति वचनेन च कर्मकालव्यापिन्या एव तिथेः ग्राह्यत्वदर्शनाच्च सङ्गवकालव्यापिन्यां पूर्णिमायामुपाकर्मानुष्ठानं धर्मशास्त्रसम्मतं सम्प्रदायगतञ्चेत्युत्पश्यामः । रक्षाबन्धननिर्णयः—रक्षाबन्धनं तु नोपाकर्माङ्गभूतं सर्वेषामुपाकर्मानन्तरमस्य विधानात् । द्विजातिरिक्तेषु उपाकर्माभावात्, रक्षाबन्धनस्य सर्वेषां विधानात् । तेनोदयव्यापिन्यां पूर्णिमायां रक्षाबन्धनं युक्तम्—कारयेच्चाक्षतैस्तद्वत्सिद्धार्थैर्हेमचर्चितैः कार्पासैः क्षौमवस्त्रैर्वा विचित्रैर्मल्लवर्जितैः । पुरोधा नृपते रक्षां सम्यग् बध्नीत मानवैः । इति ॥ तत्र मन्त्रः—येन बद्धो बलीराजा दानवेन्द्रो महाबल । तेन त्वामभिबध्नामि रक्षे माचल माचल ॥ ब्राह्मणैः क्षत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैरन्यैश्च मानवैः । कर्त्तव्यो रक्षिकाबन्धो द्विजान् संपूज्य भक्तितः ॥ अनेन विधिना यस्तु रक्षाबन्धनमाचरेत् । ससर्वदोषरहितः सुखी संवत्सरं भवेत् ॥ लोकसेवा—अष्टादशपुराणेषु व्यासस्य वचनद्वयम् । परोपकारः पुण्याय पापाय परपीडनम् ॥ अस्मिन् विषये शिबेरौशीनरस्य कथास्येनकपोतीयाख्याने (महाभारते) द्रष्टव्या । यस्याः सारभूताः कतिपयश्लोका अत्र लिख्यन्ते ॥ शिबिरुवाच—यथात्मनः प्रियाः प्राणाः सर्वेषां प्राणिनां तथा । तस्मान् मृत्युभयत्रस्तास्त्रातव्या प्राणिनो बुधैः ॥ यथा हि ते जीवितमात्मनः प्रियं तथा परेषामपि जीवितं प्रियम् । संरक्षसे जीवितमात्मनो यथा तथा परेषामपि रक्ष जीवितम् ॥ नाऽतो भूयान्परो धर्मः कश्चिदन्योऽस्ति खचर । प्राणिनां भयभीतानामभयं यत्प्रदीयते ॥ वरमेकस्य सत्त्वस्य दत्ता त्वभयदक्षिणाम् । न तु विप्रसहस्रस्य गोसहस्रसमलंकृतम् ॥ अभयं सर्वभूतेभ्यो यो ददाति दयापरः । तस्य देहाद्विमुक्तस्य न भयं विद्यते क्वचित् ॥ हेमधेन्वम्बरादीनां दातारः सुलभा भुवि । दुर्लभः पुरुषो लोके सर्वभूतहितप्रदः ॥ महतामपि यज्ञानां कालेन क्षीयते फलम् । भीताभयप्रदानस्य क्षयं तस्य न विद्यते ॥ येन तप्तं तपस्तीर्थं तीर्थसेवा श्रुतं तथा । यज्ञं वाऽभयदानस्य कलां नार्हन्ति षोडशीम् ॥ अपि त्यजेत् राज्यमिमं शरीरं वाऽपि दुस्त्यजम् । न त्विमं भयसंत्रस्तं त्यजेद् दीनं कपोतकम् ॥ यन्ममास्ति शुभं किञ्चित्तेन जन्मनि जन्मनि । भवेयमहमार्तानां प्राणिनामार्तिनाशकः ॥ न त्वहं कामये राज्यं न स्वर्गं नापुनर्भवम् । प्राणिनां दुःखतप्तानां कामये दुःखनाशनम् ॥ यथा च नानृता वाणी मर्मणा समुदाहृता । सत्येन तेन भगवान् प्रसीदतु ममेश्वरः ॥ अध्रुवेण शरीरेण प्रतिक्षणविनाशिनाम् । ध्रुवं यो नार्जयेद्धर्मं स शोच्यो मूढचेतनः ॥ यदि प्राण्युपकाराय देहोऽयं नोपयुज्यते । ततः किमुपकारोऽस्य प्रत्यहं क्रियते वृथा ॥ लोमश उवाच - गच्छतस्तिष्ठतो वाऽपि जाग्रतः स्वपतोऽपि वा । यन्न भूतहितार्थाय तत् पशोरिव चेष्टितम् ॥ जङ्गमानि च भूतानि स्थावराणि च ये नराः । आत्मवत् परिरक्षन्ति यान्ति ते परमां गतिम् ॥ कथ्यमानं तु यः शक्तः शरण्यं समुपेक्षते । स याति नरकं घोरमिति प्राहुर्मनीषिणः ॥ त्यक्तस्वात्मफलभोगेच्छाः सर्वसत्त्वसुखैषिणः । भवन्ति परःदुःखेन साधवो नित्यदुःखिताः ॥ इन्द्र उवाच - परार्थैकान्तकल्याणी वश्यैवात्यन्तनिष्ठुरा । त्वय्येव केवलं राजन् करुणा तरुणायते ॥ स्वकर्मपाशैः सुदृढैर्बद्धं कृत्स्नमिदं जगत् । त्वं [illegible] समांसार्थं बद्धः करुणया नृपः ॥ अकृत्वेर्ष्यां विशिष्टेषु हीनाननवमान्य च । अकृत्वा सदृशे स्पर्द्धां त्वं लोकोत्तमतां गतः ॥ पशवोऽपि हि जीवन्ति केवलात्मोदरम्भराः । स पुनर्जीवितश्लाघ्यो यः परार्थं हि जीवति ॥ परोपकारैकधियः स्वसुखाय गतस्पृहाः । जगद्धिताय जायन्ते साधवस्त्वादृशा भुवि ।

 भगवते—अवताराह्यसंस्येया हरेः सत्वनिधेर्द्विजाः। यथा विदासिनः कुल्याः सरसः स्युः सहस्रशः॥ ऋषयो मनवो देवा मनुपुत्रा महौजसः। कलाः सर्वे हरेरेव सप्रजापतयस्तथा॥ एते चांशकलाः पुंसः कृष्णस्तु भगवान् स्वयम्। निशीथे तम उद्भूते जायमाने जनार्दने॥ देवक्यां देवरूपिण्यां विष्णुः सर्वगुहाशयः। आविरासीद्यथा प्राच्यां दिशीन्दुरिव पुष्कलः॥

दि. मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.		घं. मि.	न.	घ. प.		घं. मि.	यो.	घ. प.		घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	फा.	दं.	क.	रा.	चन्द्रराशि संचार रा. घ. प. घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रां. उ.	चन्द्रोदय घं. मि.
[illegible]																														

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ भाद्रपदकृष्णपक्षः (अगस्त ता० २१ ···· ३१ सितम्बर ता० १ ··· ४, सन् १९६७) याम्यायनं, सौम्यगोलः, वर्षर्तुः। पक्षेऽस्मिन् शुक्रास्तत्वाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः।

इष्टिः। दधिभाद्रपदेत्यजेत्। अशून्यशयनव्रतम्। भीमचण्डीजन्म। अद्य जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनासवारिष्टनिर्माणसस्यरोपणादि मु.। *कन्यायां दृश्यार्कः ५०।१५।
म. ३९।२२ (रा. २१।२१) उ.। पूर्वाया उग्रकूरकर्मणां मु.। म. २ च. बुधः १८।७५।
म. ११।१३ (दि. १०।७) या.। राष्ट्रीयभाद्रपदारम्भः। कज्जली ३। बहुला४व्रतम्। गणेश ४ व्रतम् (चन्द्रार्घ्यदानम्) इयमेव संकष्टचतुर्थी। अद्य रिक्ताविष्टिदोषादशुभकर्माऽहं समयः।*
पञ्चकनिवृत्तिः ४२।५३ (रा. २२।४७)। अद्य पञ्चम्यां पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशननवाम्बरधारणभैषज्यसेवनपश्चिमदिग्गमनादि मु.। म. ३ च. †
अद्य पञ्चम्यामृतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशननवाम्बरधारणभैषज्यसेवनपश्चिमेतरसर्वदिग्गमनादि मु.। म. ४ च. बुधः ५०।५८।
म. २५।५१ (दि. १६।०) उ. ५८।१२ (रा. ४।५६) या.। हलषष्ठी ६ व्रतम् (इयमेव वाराणस्यां ललहीछठनाम्नाप्रसिद्धा)। तिथिदानात् विष्टेः पूर्वं विहितकर्मणां मु.। श्ले. ३ च वक्री ‡
श्रीकृष्णजन्माष्टमी ८ व्रतं स्मार्त्तानाम्। वह्निभे अग्निकार्यं हितावहम्। म. ४ च. रवि. ५१।४८। पूर्वाफाल्गुन्यां बुधः ५१।२०।
श्रीकृष्णजन्माष्टमी ८ व्रतं वैष्णवानाम्। अष्टम्यां रोहिणीयोगे तिथिदानात्सामान्यशुभकर्मणां मु.। मघायांसिंहे च गुरुः ३३।२३। ‡शुक्रः ७।४८।
दशम्यां प्रसूतिकास्नानसुभगेतररक्तवस्त्रप्रवालविद्रुमादिधारणपूर्वदक्षिणदिग्गमनयोर्मु०। पू. फा. २ च. बुधः ४१।३२। †रविः २४।१५। वि. ३. च. कुजः ४२।२५। म. ३ च. बुधः १०।१४।
म. ८।१४ (दि. ९।०) उ. ३९।६ (रा. २१।२१) या.। विष्टेः पूर्वं दशम्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवननवाम्बरधारणपश्चिमदिग्गमनादि मु.। वि. ४ च. वृश्चिके च। कुजः ५।३६।
जया ११ एकादशी व्रतं सर्वेषाम्। अद्य पुनर्वसौ व्यतिपातयोगसत्वाच्छुभकर्मयोगाभावः। पूर्वाफाल्गुन्यामर्कः १८।५७। (दि. १३।१८) चं. सु. स्त्री. स्त्री योगः शचानक वाहनं नीरनाडी तदधिपोऽ§
व्यतिपातान्तरं तिथिदानात् विविधशुभकर्मणां मु.। § मृगुस्तेन सामान्य वृष्टियोगः। पू. फा. ३ च. बुधः ३१।४३।
म. ३६।४९ (रा. २०।२८) उ.। शनिप्रदोषः। मासशिवरात्रिः। शुक्रोदयःप्राच्याम् ४२।३१ (रा. २२।४४)। पुष्ये पूर्वेतरसर्वदिग्गमनेदिग्द्वारानुगं लग्नमनुसन्धेयम्। पू. फा. ४ च. बुधः २२।९।
म. ५।१६ (प्रा. ७।५२) या.। सार्पे दोषातिशयाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः। पू. फा. २ च. रविः ४५।४५। ¶ २२।२४। उत्तराफाल्गुन्यां बुधः १३।२।
स्नानदानश्राद्धादौदर्शः ३०। कुशोत्पाटनी ३० ('ॐ हूँ फट्' इति मन्त्रेण कुशोत्पाटनम्)। पर्मेश्वरयात्रा। पञ्चपुष्करणीस्नानम्। प्रतिपदि गोक्रयविक्रयवस्तुविक्रयादि मु.। मैत्रेकुजः ¶

मम॥ ज्योत्स्नानां पतये तुभ्यं ज्योतिषां पतये नमः। नमस्ते रोहिणीकान्त सुधावास नमोस्तु-ते॥ नमो मण्डलदीपाय शिरोरत्नाय धूर्जटेः। कलाभिर्वर्द्धमानाय नमश्चन्द्राय चारवे॥ सिंहकर्कटयोर्मध्ये सर्वा नद्यो रजस्वलाः। तासु स्नानं न कुर्वीत वर्जयित्वा समुद्रगाः॥ इति॥ सिंहार्के गोप्रसवे—माघे बुधे च महिषी श्रावणे वडवा दिवा। सिंहे गावः प्रसूयन्ते स्वामिनः कष्टदायिकाः॥

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कुं. प्र.	मी. प्र.
[illegible]												

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि. मा.	स.	सू.	स.	चं.	स.	मं.	स.	बु.	स.	बृ.	स.	शु.	स.	श.	स.	रा.	के.
[illegible]																	

ति. ३ बुधे-शनिचन्द्रयुतिः रे. घं. ०।४८ शनिर्दक्षिणे।
ति. १४ सूर्ये-गुरुचन्द्रयुतिः रे. घं. ७।४१ गुरुर्दक्षिणे।
अद्यैव शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घं. ३।१७ शुक्रोदक्षिणे।

ति. ५ शुक्रे

६	४ श. गु.	
७ के. म.	५ सू. बु.	३
८		२
९	११	१ चं. रा
१०		१२ श.

ति. १२ शुक्रे

६	४ चं. शु.	
७ के.	५ सू. बु. गु.	
८ मं.		३
९	११	१ रा.
१०		१२ श.

अथ भाद्रकृष्णचतुर्थ्यां बहुलाव्रतम्। श्रोतव्या बहुलागाथा स्त्रीभिश्च पुरुषैस्तथा॥ मातृणां सुतवात्सल्यं सत्यस्य महिमा परः। अनाथरक्षणं धर्मो यत्र सर्वमुदाहृतम्। द्वौ श्लोकौ तत्रत्यौ विशेषतया स्मर्तव्यौ। अनाथरक्षा—ये पालयन्त्यनाथांश्च परपुत्रान् स्वपुत्रवत्। ताः धन्यास्ताः कृतार्थाश्च ताः स्त्रियो लोकमातरः। सत्यमहिमा—सत्यं साधु तपः श्रुतं च परमं क्लेशादिभिर्वर्जितम्। स्वाधीनञ्च सुदुर्लभं च जगतः साधारणं भूषणम्॥ साधूनां निकषः सतां कुलधनं सर्वाश्रमाणां बलं। यन्म्लेच्छोऽप्यभिधाय गच्छति दिवं संत्यज्य तिष्ठेत्कथम्॥ श्रीकृष्णजन्माष्टमी ७ सूर्ये निर्णीताऽस्ति तत्प्रबोधनानि वचनानि यथा—कृष्णपक्षेऽष्टमी चैव कृष्णपक्षे चतुर्दशी। पूर्वविद्धैव कर्तव्या परविद्धा न कुत्रचित्॥ उपवासेषु राजेन्द्र एष धर्मस्सनातनः॥ श्रावणे बहुले पक्षे कृष्णजन्माष्टमीव्रतम्। रात्रियुक्तां प्रकुर्वीत विशेषेणेन्दुसंयुतामित्यादि। तत्र, तिथ्यन्ते चोत्सवान्ते वा व्रती कुर्वीत पारणम्। यामत्रयोर्ध्वगामिन्यां प्रातरेव हि पारणमित्यादिना च ७ सूर्ये स्मार्त गृहाश्रमिणां जन्माष्टमी॥ अन्यदपि—अष्टमी रोहिणीयुक्ता निश्यर्द्धे यदि दृश्यते। मुख्यकाल इति ख्यातस्तत्र जातो हरिः स्वयम्। पुराणान्तरेपि—रोहिणी च यदा कृष्णे पक्षेऽष्टम्यां द्विजोत्तम। जयन्ती नाम सा प्रोक्ता सर्वपापहरा तिथिः॥ मार्कण्डेयोऽपि-प्राजापत्येन संयुक्ता कृष्णा नभसि चाष्टमी। जयन्ती नाम सा प्रोक्ता सा ह्युपोष्या महाफला॥ तस्यां श्रीमद्भगवतः कृष्णस्य पावनं प्रोत्साहनं धन्यं धर्मवर्धनं भयविनाशनं चरितं श्रवणीयम्। तत्रादौ श्रीमद्भगवद्वचनम्—यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत। अभ्युत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहम्॥ परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम्। धर्मसंस्थापनार्थाय सम्भवामि युगे युगे॥ तन्माहात्म्यं भीष्मपर्वणि ६६ अध्याये भीष्मो दुर्योधनं प्रति—तस्माद् ब्रवीमि ते राजन्नेषोऽसौ शाश्वतोऽव्ययः। सर्वलोकमयो नित्यः शास्ता धाता धरो ध्रुवः॥३३॥ लोकान्धारयते यस्त्रींश्चराचरगुरुः प्रभुः। योद्धा जयश्च जेता च सर्वप्रकृतिरीश्वरः॥३४॥ राजन् सत्वमयो ह्येष तमोरजविवर्जितः। यतः कृष्णस्ततो धर्मो यतो धर्मस्ततो जयः॥३५॥ तस्य माहात्म्ययोगेन योगेनात्मभयेन च। धृताः पाण्डुसुता राजन् जयश्चैषां भविष्यति॥३६॥ श्रेयोयुक्तां सदा बुद्धिं पांडवानां ददाति यः। बलञ्चापि रणे नित्यं भयेभ्यश्चैव रक्षति॥३७॥ स एव शाश्वतो देवः सर्वभूतमयः शिवः। वासुदेव इति ख्यातो यन्मां त्वं परिपृच्छसि॥३८॥ ब्राह्मणैः क्षत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैश्च कृतलक्षणैः। सेव्यतेऽभ्यर्च्यते चैव नित्ययुक्तैः स्वकर्मभिः॥३९॥ कृष्णाय वासुदेवाय हरये परमात्मने। प्रणतक्लेशनाशाय गोविन्दाय नमोनमः॥ नमो ब्रह्मण्यदेवाय गोब्राह्मणहिताय च। जगद्धिताय कृष्णाय गोविन्दाय नमो नमः। भगवद्वचनम्—सर्वधर्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज। अहं त्वा सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुचः॥ अपि चेत्सुदुराचारो भजते मामनन्यभाक्। साधुरेव स मन्तव्यः सम्यग् व्यवसितो हि सः॥ क्षिप्रं भवति धर्मात्मा शश्वच्छान्तिं नियच्छति। कौन्तेय प्रतिजानीहि न मे भक्तः प्रणश्यति॥ कर्मभिर्भ्राम्यमाणानां यत्रक्वापीश्वरेच्छया। मङ्गलाचरितैर्दानैर्मतिर्नः कृष्ण ईश्वरे॥ सत्यव्रतौ महात्मानौ भीष्मव्यासौ सुविश्रुतौ। उभाभ्यां पूजितः कृष्णः साक्षाद्विष्णुरिति ह्यलम्॥ माहात्म्यं वासुदेवस्य हरेरद्भुतकर्मणः। तमेव शरणं गच्छ यदि श्रेयोऽभिवाञ्छसि॥ प्रार्थना—मनसो वृत्तयो नः स्युः कृष्णपादाम्बुजाश्रयाः। वाचोऽभिधायिनीर्नाम्नां कायस्तत्प्रह्वणादिषु॥ बाध्येत पाखण्डपथैरसद्भिस्तदा भवान् सत्वगुणं बिभर्ति॥ सर्वान् ददाति सुहृदो भजतोऽभिकामानात्मानमप्युपचयापचयौ न यस्य॥ त्वयोदितोऽयं जगतो हिताय यदा यदा वेदपथः पुराणः। कः पण्डितस्त्वदपरं शरणं समीयाद्भक्तप्रियादृतगिरः सुहृदः कृतज्ञात्॥ संकष्ट ४ ति. ३ बुधे चन्द्रार्घ्य दाने मन्त्रः—क्षीरोदार्णवसम्भूत अत्रिगोत्रसमुद्भव। गृहाणार्घ्यं शशांकेदं रोहिणीसहितो

धृत्या तानि जयेद्ध्रुवम्॥

दि. मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.		घं.	मि.	न.	घ.	प.		घं.	मि.	यो.	घ.	प.		घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं. मि.	इ. प.	घं.	मि.	योगः	अं.	फा.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशि संचारः रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय		सूर्यास्त		र. क्रां. उ.		चन्द्रास्त घं.	मि.
३१	८	१	मं.	२४	५४	दि.	१५	४४	पू.	९	२०	दि.	९	३०	सा.	४३	५१	रा.	२३	१९	व.	२४	५४	[illegible]	[illegible]	२	३८	धूम्र	५	२९	१९	१६	१४	क.	२३	२९	१५	१०	५	४६	६	१४	+७	१०	१९	२
३१	४	२	बु.	१९	२५	दि.	१३	३३	उ.	५	५८	दि.	८	१०	शु.	३६	३५	रा.	२०	२५	कौ.	१९	२५	[illegible]	[illegible]	०	२१	प्र. मा.	६	१	२०	१७	१५						५	४७	६	१३	६	४८	१९	३९
३१	१	३	बृ.	१३	२५	रा.	११	१०	ह.	५५	५४	प्रा.	२२	२१	शु.	२८	५९	दि.	१७	२४	ग.	१३	२५	[illegible]	[illegible]	२१	५७	रक्ष	७	२	२१	१८	१६	तु.	३०	६	१७	५०	५	४८	६	१२	६	२६	२०	१६
३०	५७	४	शु.	७	२२	रा.	८	४५	स्वा.	५३	५१	रा.	३	२१	ब्र.	२१	११	दि.	१४	१७	वि.	७	२२	[illegible]	[illegible]	११	३२	गद	८	३	२२	१९	१७						५	४९	६	११	६	३	२०	५५
३०	५४	५	श.	५४	५	दि.	२१	१८	वि.	४९	४९	रा.	१	४५	ऐं.	१३	३५	दि.	११	१५	वा.	१	१५	[illegible]	[illegible]	१७	८	शुभ	९	४	२३	२०	१८	वृ.	३५	४९	२०	९	५	४९	६	११	५	४१	२१	३८
३०	५०	७	सू.	४९	४७	रा.	१	४५	अ.	४६	७	रा.	०	१७	वैं.	५२	४८	दि.	२१	१६	ग.	२२	३३	[illegible]	[illegible]	१	४५	मृत्यु	१०	५	२४	२१	१९						५	५०	६	१०	५	१८	२२	२७
३०	४७	८	चं.	४४	४५	रा.	२३	४५	ज्ये.	४२	५८	रा.	२३	२	प्री.	५२	११	रा.	२	४३	वि.	१७	१६	[illegible]	[illegible]	२३	४५	पद्म	११	६	२५	२२	२०	ध.	४२	५८	२३	२	५	५१	६	९	४	५५	२३	२२
३०	४३	९	मं.	४०	२८	रा.	२२	३	मू.	४०	३२	रा.	२२	४	आ.	४६	४	रा.	०	१७	वा.	१२	३७	[illegible]	[illegible]	२२	३	छत्र	१२	७	२६	२३	२१						५	५१	६	९	४	३३	०	२०
३०	३९	१०	बु.	३७	६	रा.	२०	४२	पू.	३९	२	रा.	२१	२२	सौ.	४०	४१	रा.	२२	९	तै.	८	४७	[illegible]	[illegible]	२०	४२	श्रीवत्स	१३	८	२७	२४	२२	म.	५३	५५	३	२६	५	५२	६	८	४	१०	१	२०
३०	३६	११	बृ.	३४	४८	रा.	१९	४८	उ.	३८	३४	रा.	२१	११	शो.	३६	१०	रा.	२०	२१	व.	५	५७	[illegible]	[illegible]	१९	४८	सौम्य	१४	९	२८	२५	२३						५	५३	६	७	३	४७	२	२१
३०	३२	१२	शु.	३३	४२	रा.	१९	२३	श्र.	३९	१९	रा.	२१	३७	अ.	३२	३४	रा.	१८	५५	व.	४	१५	[illegible]	[illegible]	१९	२३	धूम्र	१५	१०	२९	२६	२४						५	५४	६	६	३	२४	३	२०
३०	२९	१३	श.	३३	५५	रा.	१९	२८	ध.	४१	१९	रा.	२२	२६	सु.	३०	१	रा.	१७	५५	कौ.	३	४९	[illegible]	[illegible]	१९	२८	प्र. मा.	१६	११	३०	२७	२५	कुं.	१०	१९	१०	२	५	५४	६	६	३	१	४	१७
३०	२५	१४	सू.	३५	२६	रा.	२०	५	श.	४४	३३	रा.	२३	४४	वृ.	२८	२८	सा.	१७	१८	ग.	४	४०	[illegible]	[illegible]	२०	५	रक्ष	१७	१२	३१	२८	२६						५	५५	६	५	२	३८	५	११
३०	२१	१५	चं.	३८	११	रा.	२१	१२	पू.	४८	५८	रा.	१	३१	ध्रु.	२७	५४	सा.	१७	५	वि.	६	४८	[illegible]	[illegible]	२१	१२	मुसल	१८	१३	१	२९	२७	मी.	३२	५२	१९	४	५	५६	६	४	२	१४	×	×

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ भाद्रपदशुक्लपक्षः (सित० ता० ५…१८ सन् १९६७) याम्यायनं, सौम्यगोलः, वर्षर्तुः, कन्यार्कतः शरदृतुश्च।

इष्टिः। चन्द्रदर्शनम्, मु. ४५ फलं समर्घकरम्। अद्योत्तरायां पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नान सुभगेतररक्तवस्त्रादिधारणादि मु.। अत्यावश्यके शुक्रबालत्वनिवृत्तिः ४२।३१ (रा. २२।४४)।
जमादिउस्सानि ६। अद्य ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनधान्यच्छेदनकणमर्दनसस्यरोपणनौकाघट्टननववस्त्रधारणविपणिव्यापारादि विविध मु.। उ. फा. २ च कन्यायां च बुधः ४।३४।*
भ. ४०।२३ (रा. २१।५७) उ.। हरितालिका ३ व्रतम्★ (तीज)। अद्यैव चन्द्रदर्शनं निषिद्धम्। गणेश ४ व्रतम्। वरदचतुर्थीव्रतम् (मध्याह्नव्यापिनी) एकविंशतिदूर्वाभिर्दशनामभिर्द्वयं द्वयं†
भ. ७।२२ (दि. ८।४५) या.। ऋषिपञ्चमी ५ व्रतम् (मध्याह्ने ऋषिपूजनम्)। अद्य पञ्चम्यामृतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रधारणभैषज्यसेवनादि मु.। ¶परं पूर्वायां वस्तुविक्रय मु.।
लोलार्कषष्ठी ६ व्रतम्। लोलार्ककुण्डेस्नानम्। कार्तिकेय दर्शनम्। **सूर्यषष्ठी व्रतम्**। अद्य शुभकर्मादौ तिथिक्षयदोषोऽवधेयः। अनु. २ च. कुजः ३३।२१। उ. फा. ४ च. बुधः ५०।१७।
भ. ४१।४७ (रा. १।४५) उ.। मुक्ताभरण ७ व्रतम्। अद्यवैधृतेःपरं प्रसूतिकास्नानसुभगेतररक्तवस्त्रधारणभैषज्यसेवनपश्चिमेतरदिग्गमनादि मु.। पू. फा. ४ च. रविः ३८।३। बुधोदयः ‡
भ. १७।१६ (दि. १२।४५) या.। महालक्ष्मीव्रतारम्भः (षोडशदिनानि यावद्दर्शनादिकं लक्ष्मीकुण्डे स्नानञ्च)। हस्ते बुधः ४५।०। *केन्द्रांशवशेनमार्गी शुक्रः २५।४६। उ.भा. २ च वक्रीशनिः ३२।२९।
रात्रिशेषे पूर्वाभासवारिष्टनिर्माणवस्तुविक्रयादि मु.। अगस्त्योदयः ६।३०म. २ च. गुरु. ४३।३७। §स्थायि कार्यार्हयोगश्च। ह. २ च बुधः ३३।४१। ‡प्रतीच्याम् ५।२३।
दशावतारव्रतम् १०। ह. २ च. बुधः ४१।२१। §सू. चं. स्त्री. पुं. योगः शूकर वाहनं नीरनाडी तदीशोभृगुस्तेन सुवृष्टियोगः। अनु. ३ च. कुजः ३९।३५।
भ. ५।५७ (दि. ८।१६) उ. ३४।४८ (रा. १९।४८) या.। पद्मा ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम्। विष्टेः पूर्वं पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नान मु.। उत्तराफाल्गुन्यामर्कः ३।३२। (प्रा. ७।१८)।§
वामनजयन्ती (मध्याह्ने वामनपूजनम्)। १३।४१ बादनात्परं द्वादश्यामेव पूर्वव्रतीनां पारणा। अद्य ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवननववस्त्रधारणादि मु.। द्वादश्यामेव§
प्रदोषः। दधिदानम्। दुग्धत्यागव्रतारम्भः। पञ्चकारम्भः १०।१९ (दि. १०।२)। त्रयोदश्यां चन्द्रशुद्धिवशेन पश्चिमदिग्गमने ल. चि.। अश्वि. ३ च राहुः स्वा. १ च. च केतुः ५९।४९।
भ. ३५।२६ (रा. २।१५) उ.। अनन्तचतुर्दशी १४ व्रतम्। उ. फा. २ च कन्यायामर्कः २८।३८ मु. १५ फलं महर्घकरम्। वाहनादिकं कर्कसंक्रान्तिवद्बोध्यम्। ह. ४ च. बुधः ४०।२६।
भ. ६।४८ (दि. ८।३९) या.। स्नानदानव्रतादौपूर्णिमा १५ पुण्यतमा। उमाहेश्वरव्रतम् (अनन्यशिवोपासकानां कृते चास्यव्रतस्याचरणम्। महालयारम्भः। लोकपालपूजा। बङ्गाश्विनारम्भः। विष्टेः¶
†समर्प्य वरदगणेशं पूजयेत्। अवशिष्टामेकां दूर्वां दशनामभिः समर्पयेत्। दशनामानि १–गणाधिपायनमः। २–उमापुत्रायनमः ३–अघनाशनायनमः। ४–विनायकायनमः। ५–ईशपुत्रायनमः। ६–
सर्वसिद्धप्रदायनमः। ७–एकदन्तायनमः। ८–इभवक्त्रायनमः। ९–मूषकवाहनायनमः। १०–कुमारगुरवेनमः। अद्य तृतीयायां ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनधान्यच्छेदननौकाघट्टन-

विपणिव्यापारादि मु.। पू. फा. ३ च. रविः १२।६। उ. फा. ३ च बुधः ५६।५४।

[illegible]यः काल इति पठ्यते। कलाकाष्ठामुहूर्तादिदिवारात्रिशरीरवान्। पक्षमासर्तुऋक्षाणि युगकालव्यवस्थया। योऽयं कालो मयाख्यातः सोऽनन्त इति कीर्त्यते॥ मन्त्रः—अनन्तसंसारमहासमुद्रे मग्नं समभ्युद्धर वासुदेव। अनन्तरूपे विनियोजयस्व अनन्तसूत्राय नमो नमस्ते॥

दैनिक लग्नसारिणी

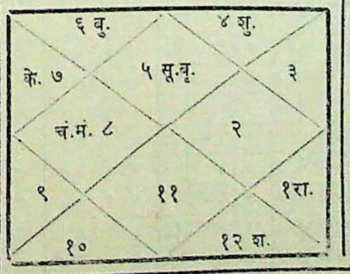
तिथयः	मे.		प्र. वृ.		प्र. मि.		प्र. क.		प्र. सि.		प्र. क.		प्र. तु.		प्र. वृ.		प्र. ध.		प्र. म.		प्र. कुं.		प्र. मी.	
१मं.	२०	२२	२२	०	२३	५६	२	९	४	२७	६	४१	८	५४	११	१०	१३	२७	१५	३३	१७	१९	१८	[illegible]
२बु.	२०	१८	२१	५६	२३	५२	२	५	४	२३	६	३७	८	५०	११	६	१३	२३	१५	२९	१७	१५	१८	[illegible]
३बृ.	२०	१४	२१	५२	२३	४८	२	१	४	१९	६	३३	८	४६	११	२	१३	१९	१५	२५	१७	११	१८	[illegible]
४शु.	२०	११	२१	४९	२३	४५	१	५८	४	१६	६	३०	८	४३	१०	५९	१३	१६	१५	२२	१७	८	१८	[illegible]
५श.	२०	७	२१	४५	२३	४१	१	५४	४	१२	६	२६	८	३९	१०	५५	१३	१२	१५	१८	१७	४	१८	[illegible]
७सू.	२०	३	२१	४१	२३	३७	१	५०	४	८	६	२२	८	३५	१०	५१	१३	८	१५	१४	१७	०	१८	[illegible]
८चं.	२०	०	२१	३८	२३	३४	१	४७	४	५	६	१९	८	३२	१०	४८	१३	५	१५	११	१६	५७	१८	[illegible]
९मं.	१९	५६	२१	३४	२३	३०	१	४३	४	१	६	१५	८	२८	१०	४४	१३	१	१५	७	१६	५३	१८	[illegible]
१०बु.	१९	५२	२१	३०	२३	२६	१	३९	३	५७	६	११	८	२४	१०	४०	१२	५७	१५	३	१६	४९	१८	[illegible]
११बृ.	१९	४९	२१	२७	२३	२३	१	३६	३	५४	६	८	८	२१	१०	३७	१२	५४	१५	०	१६	४६	१८	[illegible]
१२शु.	१९	४५	२१	२३	२३	१९	१	३२	३	५०	६	४	८	१७	१०	३३	१२	५०	१४	५६	१६	४२	१८	[illegible]
१३श.	१९	४१	२१	१९	२३	१५	१	२८	३	४६	६	०	८	१३	१०	२९	१२	४६	१४	५२	१६	३८	१८	[illegible]
१४सू.	१९	३८	२१	१६	२३	१२	१	२५	३	४३	५	५७	८	१०	१०	२६	१२	४३	१४	४९	१६	३५	१८	[illegible]
१५चं.	१९	३५	२१	१३	२३	९	१	२२	३	४०	५	५४	८	७	१०	२३	१२	४०	१४	४६	१६	३२	१८	[illegible]

ति. १ कुजे-बुधचन्द्रयुतिः रे. घं. ११।१३ बुधोदक्षिणे।
ति. ५ शनौ-कुजचन्द्रयुतिः रे. घं. १।५५ कुजोदक्षिणे।

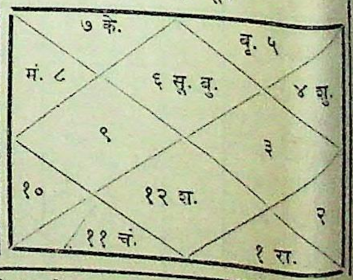
मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

स्प. सू.				स्प. चं.				स्प. मं.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
४	१८	३७	१४	५	५	२६	५३	७	४	१३	५०	४	२९	२८	१४	४	१	४९	१०	३	२०	३१	१७	११	१०	३	३४	०	१०	३५	४०	६	१०	३५	४०
४	१९	३५	२६	५	१९	३९	३९	७	४	५२	२२	५	१	१५	२२	४	२	२	२०	३	२०	३०	५	११	९	५८	५३	०	१०	३२	३०	६	१०	३२	३०
४	२०	३३	३६	६	३	५७	४८	७	५	३०	५७	५	३	२	१	४	२	१५	२८	३	२०	३०	४४	११	९	५४	११	०	१०	२९	१९	६	१०	२९	१९
४	२१	३१	५०	६	१८	१७	५१	७	६	९	४३	५	४	४८	९	४	२	२८	३४	३	२०	३४	५४	११	९	४९	२६	०	१०	२६	८	६	१०	२६	८
४	२२	३०	५	७	२	३५	४२	७	६	४८	३३	५	६	३३	४३	४	२	४१	३८	३	२०	४०	३७	११	९	४४	३८	०	१०	२२	५७	६	१०	२२	५७
४	२३	२८	२३	७	१६	४७	५३	७	७	२७	३१	५	८	१८	२९	४	२	५४	४०	३	२०	४८	५६	११	९	३९	४८	०	१०	१९	४७	६	१०	१९	४७
४	२४	२६	४४	८	०	५१	१९	७	८	६	३८	५	१०	२	५३	४	३	७	४०	३	२०	५९	४७	११	९	३४	५७	०	१०	१६	३६	६	१०	१६	३६
४	२५	२५	६	८	१४	४३	२२	७	८	४५	४९	५	११	४६	२४	४	३	२०	३९	३	२१	११	५९	११	९	३०	४	०	१०	१३	२५	६	१०	१३	२५
४	२६	२३	३१	८	२८	२१	५७	७	९	२५	१२	५	१३	२९	२	४	३	३३	३६	३	२१	२६	११	११	९	२५	९	०	१०	१०	१४	६	१०	१०	१४
४	२७	२१	५८	९	११	४५	४१	७	१०	४	३७	५	१५	१०	४८	४	३	४६	२९	३	२१	४४	८	११	९	२०	१४	०	१०	७	४	६	१०	७	४
४	२८	२०	२६	९	२४	५३	५४	७	१०	४४	१२	५	१६	५१	३७	४	३	५९	२०	३	२२	२	२६	११	९	१५	१७	०	१०	३	५३	६	१०	३	५३
४	२९	१८	५७	१०	७	४६	४६	७	११	२३	५४	५	१८	३१	२४	४	४	१२	८	३	२२	२३	४७	११	९	१०	२०	०	१०	०	४२	६	१०	०	४२
५	०	१७	३०	१०	२०	२५	४	७	१२	३	४२	५	२०	१०	५	४	४	२४	५५	३	२२	४६	१८	११	९	५	२२	०	९	५७	३१	६	९	५७	३१
५	१	१६	६	११	२	५०	३०	७	१२	४३	४०	५	२१	४७	३४	४	४	३७	३९	३	२३	१०	४०	११	९	०	२२	०	९	५४	२१	६	९	५४	२१

ति. ५ शनौ



ति. १४ सूर्ये



★ति. ३ गुरौ हरितालिकाव्रतम्—भाद्रे मासे सिते पक्षे तृतीया हस्तसंयुता तदनुष्ठानमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते॥ तत्र मन्त्रेणानेन पूजयेत्—ॐ नमः शिवाय शान्ताय पञ्चवक्त्राय शूलिने। नन्दिभृङ्गिमहाकालगणयुक्ताय शम्भवे। शिवायै हरकान्तायै प्रकृत्यै सृष्टिहेतवे। नमस्ते ब्रह्मचारिण्यै जगद्धात्र्यै नमोनमः। संसारभयसंतापात्पाहि मां सिंहवाहिनि। येन कामेन देवि त्वं पूजितासि महेश्वरि राज्यसौभाग्यसंपत्तिं देहि मामम्ब पार्वति॥ ति. ३ गुरौ चन्द्रदर्शने मार्कण्डेयः—सिंहादित्ये शुक्लपक्षे चतुर्थ्यां चन्द्रदर्शनम्। मिथ्याभिदूषणं कुर्यात्तस्मात्पश्येन्न तं सदा॥ कृते चंद्रदर्शने—सिंहः प्रसेनमवधीत् सिंहो जाम्बवता हतः। सुकुमारक मारोदीस्तव ह्येष स्यमन्तकः इति जपेत्—भागवते स्यमन्तककथा दशमस्कन्धे ५६ अध्याये द्रष्टव्या॥ ति. ४ शुक्रे स्नानान्ते सप्तर्षीणां पूजनादिकं कृत्वा प्रार्थयेत्। नमस्ये शुक्लपञ्चम्यामर्चिता ऋषिसत्तमाः। दहन्तु पापं मे सर्वं गृहीत्वार्घ्यं नमो नमः। लोकानां तुष्टिकर्तारो यूयं सर्वे तपोधनाः नमो वो धर्मविज्ञेभ्यो महर्षिभ्यो नमो नमः॥ यत्त्वगस्थिगतं पापं देहे तिष्ठति मामके। प्राशनात्पञ्चगव्यस्य दहत्वग्निरिवेन्धनम्। इति मन्त्रेण—गोमूत्रगोमयगोक्षीरगोदधिगोघृतनिर्मितं पञ्चगव्यं प्राश्य स्नायात्॥ भाद्रशुक्लाष्टमीमारभ्य १६ दिनपर्यन्तं महालक्ष्मीव्रतम्॥ उक्तञ्च—मासे भाद्रपदे शुक्ले पक्षे ज्येष्ठायुताष्टमी। प्रारब्धव्यं व्रतं तत्र महालक्ष्म्या यतात्मभिः। ति. १० बुधे दशावताराः—मत्स्यकूर्मवाराहनृसिंहवामनपरशुरामरामकृष्णबुद्धकल्कयः इति। वेदानुद्धरते जगन्निवहते भूगोलमुद्बिभ्रते दैत्यं दारयते बलिं छलयते क्षत्रक्षयं कुर्वते। पौलस्त्यं जयते हलं कलयते कारुण्यमातन्वते म्लेच्छान्मूर्छयते दशाकृतिकृते कृष्णाय तुभ्यं नमः॥ ति. १२ शुक्रे मध्याह्नेश्रवणायोगसत्त्वात्द्वादशीव्रतम्—द्वादश्यां सविता तिष्ठन्मध्यंदिनगतो नृप। विजया नाम सा प्रोक्ता यस्यां जन्म विदुर्हरेः॥ तत्र मध्याह्ने स्नात्वा वामनं सम्पूज्यार्घं दद्यात्। पूजनमन्त्रः—देवेश्वराय देवाय देवसम्भूतिकारिणे। प्रभवे सर्ववेदानां वामनाय नमोनमः॥ अथार्घ्यमन्त्रः—नमस्ते पद्मनाभाय नमस्ते जलशायिने। तुभ्यमर्घ्यं प्रयच्छामि बालवामनरूपिणे॥ नमः शार्ङ्गधनुर्बाणपाणये वामनाय च। यज्ञभुक् फलदात्रे च वामनाय नमो नमः॥ अस्यां वामनद्वादश्यां सबान्धवैः पुण्या वामनावतारीया कथा श्रीमद्भा. ८ स्कं. १५ अध्यायतः २३ अध्यायपर्यन्तस्था पठनीया श्रवणीया च। बलि-वामनसंवादश्च पठनीयः—भारत शां प. २२७ अ.। विशेषतो निम्नलिखिता स्तुतिः श्रद्धया पठनीया। श्रीशुक उवाच—इत्युक्ता साऽदिती राजन् स्वभर्त्रा कश्यपेन वै। अन्वतिष्ठद्व्रतमिदं द्वादशाहमतन्द्रिता ॥१॥ चिन्तयन्त्येकया बुद्ध्या महापुरुषमीश्वरम्। प्रगृह्येन्द्रियदुष्टाश्वान् मनसा बुद्धिसारथिः ॥२॥ मनश्चैकाग्रया बुद्ध्या भगवत्यखिलात्मनि। वासुदेवे [illegible] यथार्ह पयोव्रतम् ॥३॥ तस्याः प्रादुरभूत्तात भगवानादिपूरुषः। पीतवासाश्चतुर्बाहुः शंखचक्रगदाधरः ॥४॥ तं नेत्रगोचरं वीक्ष्य सहसोत्थाय सादरम्। ननाम भुवि कायेन दण्डवत्प्रीतिविह्वला ॥५॥ प्रीत्याशनैर्गद्गदया गिराहरिं तुष्टाव सा देवदितिः कुरूद्वह। उद्वीक्षती सा पिबतीव चक्षुषा रमापतिं यज्ञपतिं [illegible] ॥७॥ अदितिरुवाच—यज्ञेश यज्ञपुरुषाच्युत तीर्थपाद तीर्थश्रवः श्रवणमङ्गल नामधेय। आपन्नलोकवृजिनोपशमोदयाद्य शं नः कृधीश भगवन्नसि दीननाथः ॥८॥ विश्वाय विश्वभवनस्थितिसंयमाय स्वैरं गृहीतपुरुशक्तिगुणाय भूम्ने॥ स्वस्थाय शश्वदुपबृंहितपूर्णबोधव्यापादितात्मतमसे हरये नमस्ते ॥९॥ आयुः परं वपुरभीष्ट[illegible]सकलयोगगुणास्त्रिवर्गः। ज्ञानं च [illegible] स्पर्धां किमु सपत्नजयादिराशीः ॥१०॥ ति. १४ रवौ अनन्तव्रतं तत्र युधिष्ठिरं प्रति श्रीकृष्णः—अनन्तं पूजयेद्यस्तु मध्याह्ने सुसमाहितः। अनन्तां लभते सिद्धिं [illegible]प्रसादतः। अनन्तमित्यहं पार्थ मम रूपं निबोधय। आदित्यादिग्रहात्मासौ

ऋग्वेदे—इदं पितृभ्यो नमो अस्त्वद्य ये पूर्वासो य उपरास ईयुः। ये पार्थिवे रजस्या निषत्ता ये वा नूनं सुवृजनासु विक्षु॥ अग्निष्वात्ताः पितर एत गच्छत सदः सदः सदत सुप्रणीतयः। अत्ता हवींषि प्रयतानि बर्हिषि अथा रयिं सर्ववीरं दधातन॥ ये यजन्ति पितॄन् देवान् ब्राह्मणान् वा हुताशनान्। सर्वभूतान्तरात्मानं विष्णुमेव यजन्ति ते॥

दि. मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	न.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	यो.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	यो.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	का.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशि संचारः रा.	घ. प.	घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रा. द.	चंद्रोदय घं. मि.
३० १८	१	मं.	४२ ०	रा.	२२ ४४	उ.	५४ २१	रा.	३ ४१	ग.	२८ १३	सा.	१७ १४	बा.	१० ५	९ ५९	कौ.	४२ ०	२२ ४४	सिद्धि	१९	१४	२	१	२८	—	—	—	५ ५७	६ ३	+१ ५१	१८ ३३
३० १४	२	बु.	४६ ५४	रा.	० ४३	रे.	६० ०	स.	× ×	वृ.	२९ १२	सा.	१७ ३८	तै.	१४ २३	११ ४४	ग.	४६ ५४	० ४३	उत्पात	२०	१५	३	२	२९	—	—	—	५ ५७	६ ३	१ २८	१८ ५८
३० १०	३	बृ.	५१ ४३	रा.	२ ३९	रे.	० २८	प्रा.	६ ९	ध्रु.	३० ३७	सा.	१८ १३	व.	१९ ११	१३ ४१	वि.	५१ ४३	२ ३९	मित्र	२१	१६	४	३	३०	मे.	० २८	६ ९	५ ५८	६ २	१ ५	१९ २७
३० ६	४	शु.	५६ ५२	रा.	४ ४३	अ.	६ ५७	दि.	८ ४५	व्या.	३२ १२	रा.	१८ ५१	ब.	२४ १८	१५ ४२	बा.	५६ ५२	४ ४३	वज्र	२२	१७	५	४	३१	—	—	—	५ ५९	६ १	० ४१	१९ ५८
३० ३	५	श.	६० ०	स.	× ×	भ.	१२ २२	दि.	११ २०	ह.	३३ ३५	रा.	१९ २५	कौ.	२९ १३	१७ ४१	तै.	६० ०	× ×	ध्वांक्ष	२३	१८	६	५	१	वृ.	२९ ५६	१७ ५८	५ ५९	६ १	+० १८	२० ३१
२९ ५९	५	सू.	१ ३७	प्रा.	६ ३९	कृ.	१९ ३९	दि.	१३ ५२	व.	३४ ३१	रा.	१९ ४८	तै.	१ ३७	६ ३९	ग.	३३ २८	१९ २७	धूम्र	२४	१९	७	६	२	—	—	—	६ ०	६ ०	-० ५	२१ १०
२९ ५६	६	चं.	५ ३९	दि.	८ १६	रो.	२४ ५१	दि.	१५ ५७	सि.	३४ ४६	रा.	१९ ५५	व.	५ ३९	८ १६	वि.	३७ ९	२० ५३	प्र. मा.	२५	२०	८	७	३	मि.	५६ ५५	४ ५७	६ १	५ ५९	-० २९	२१ ५४
२९ ५२	७	मं.	८ ४०	दि.	९ २९	मृ.	२८ ५९	सा.	१७ ३७	व्य.	३४ ९	रा.	१९ ४१	ब.	८ ४०	९ २९	बा.	३९ ३४	२१ ५१	रक्ष	२६	२१	९	८	४	—	—	—	६ २	५ ५८	० ५२	२२ ४४
२९ ४८	८	बु.	१० २९	दि.	१० १४	आ.	३१ ५६	सा.	१८ ४९	व.	३२ ३५	रा.	१९ ४	कौ.	१० २९	१० १४	तै.	४० ४७	२२ २१	मुसल	२७	२२	१०	९	५	—	—	—	६ २	५ ५८	१ १६	२३ ४०
२९ ४४	९	बृ.	११ ९	दि.	१० २९	पु.	३३ ३८	रा.	१९ ३०	प.	३० १	सा.	१८ ४	ग.	११ ९	१० २९	व.	४० ४४	२२ २१	सिद्धि	२८	२३	११	१०	६	क.	१८ १२	१३ २०	६ ३	५ ५७	१ ३९	० ४०
२९ ४१	१०	शु.	१० २३	दि.	१० १३	पु.	३४ ८	रा.	१९ ४३	शि.	२६ २१	दि.	१६ ३०	वि.	१० २३	१० १३	व.	३९ २६	२१ ५०	उत्पात	२९	२४	१२	११	७	—	—	—	६ ४	५ ५६	२ २	१ ४५
२९ ३७	११	श.	८ २८	दि.	९ २८	श्ले.	३३ २८	रा.	१९ २८	सि.	२१ ५९	दि.	१४ ५२	बा.	८ २८	९ २८	कौ.	३६ ५९	२० ५२	मानस	३०	२५	१३	१२	८	सिं.	३३ २८	१९ २८	६ ५	५ ५५	२ २६	२ ५०
२९ ३३	१२	सू.	५ ३०	दि.	८ १७	म.	३१ ४७	रा.	१८ ४८	सा.	१६ १६	दि.	१२ ३५	तै.	५ ३०	८ १७	ग.	३३ ३३	१९ ३०	मुद्गर	१	२६	१४	१३	९	—	—	—	६ ५	५ ५५	२ ४९	३ ५५
२९ ३०	१३	चं.	१ ३५ / ५५ १७	प्रा./रा.	६ ४४ / ४ ७	पू.	२९ १६	सा.	१७ ४८	शु.	१० ८	दि.	१० ९	व.	१ ३५	६ ४४	वि.	२९ ३४ / ५६ ५२	१७ ४८ / ४ ५१	केतु	२	२७	१५	१४	१०	क.	४३ २५	२३ २८	६ ६	५ ५४	३ १२	५ १
२९ २६	३०	मं.	५१ ३३	रा.	२ ४६	उ.	२५ ५९	सा.	१६ २०	[illegible]	[illegible]	सा.	[illegible]	न.	२४ १३	१५ ४८	ना.	५१ ३३	२ ४६	धाता	३	२८	१६	१५	११	—	—	—	६ ७	५ ५३	३ ३६	—

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ आश्विनकृष्णपक्षः (सितम्बर ता० १९…३०, अक्टूबर ता० १…३ सन् १९६७) याम्यायनं, सौम्यगोलः, शरदृतुः।

इष्टिः। [illegible] "प्रत्यहं पार्वणं श्राद्धं कर्तव्यञ्च महालये। पितृभ्यश्चान्नदैर्यं तेन संवत्सरं सुखम्" प्रतिपच्छ्राद्धम्। अद्योत्तरायां प्रसूतिकास्नानाचरणसुभगेतरनववस्त्रादिधारण मु.। अनु. ४ च कुजः ४१।३। चित्रायां*
द्वितीयाश्राद्धम्। चन्द्रोदयव्यापिन्यामशून्यशयनव्रतम्। अद्य जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनलतागुल्मवृक्षादिरोपणपश्चिमदिग्गमनादि मु.। उ. फा. ३ च रविः ५३।१७।
भ. १९।१३ (दि. १३।४१) उ. ५१।४३ (रा. २।३९)। तृतीयाश्राद्धम्। पञ्चकनिवृत्तिः ०।२८ (प्रा. ६।९)। अद्य विष्टेः पूर्वं प्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनपूर्वेतरदिग्गमनादि मु.। चि. २ चां
गणेश ४ व्रतम्। चतुर्थीश्राद्धम्। भरणीश्राद्धञ्च। [illegible]
पञ्चमीश्राद्धम्। भरण्यां यात्रायां शुभा। राष्ट्रीय आश्विनारम्भः। [illegible] ४२।५०। *बुधः ४४।१२। श्ले. ३ च मार्गीशुक्रः ७।४२।
षष्ठीश्राद्धम्। रोहिण्यां तिथिदानात्सामान्यशुभकर्मणां मु.। उ. फा. ४ च. रविः १७।२८। ज्येष्ठायांकुजः ३८।२१। चि. ३ च तुले च. बुधः ४।२१। †बुधः ५१।४९।
भ. ५।३९ (दि. ८।१६) उ. ७।१९ (रा. २०।५३) या.। सप्तमीश्राद्धम्। विष्टेः पूर्वं तिथिदानात् सामान्यशुभकर्मयां मु.। श्ले. ४ च. शुक्रः ३४।३३।
महालक्ष्मीव्रतम् ([illegible])। अष्टकाश्राद्धम्। मतान्तरेण जीवत्पुत्रिकाव्रतम्। दोषातिशयाच्छुभकर्ममुहूर्त्तभावः। चि. ४ च. बुधः २३।१७।
जीवत्पुत्रिकाव्रतम्। अन्वष्टकाश्राद्धम्। मातृनवमी ९। महालक्ष्मीव्रतसमाप्तिः। हस्तेचार्कः ४१।२४। [illegible] सू. स्त्री. पुं. योगः शशकवाहनं नीर नाड़ी तदधिपो भृगुस्तेन सामान्य वृष्टियोगः।
भ. ४०।४४ (रा. २२।२१) उ.। दशमीश्राद्धम्। अद्य दशम्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनवस्त्रधारणपश्चिमदिग्गमनादि मु.। स्वात्यां बुधः ५।१०। म. ३ च. गुरुः ३५।३८।
भ. १०।२३ (दि. १०।१३) या.। एकादशीश्राद्धम्। विष्टेः पूर्वं जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनलतागुल्मवृक्षाद्यारोपण मु.। ज्ये. २ च. कुजः ३१।५८।
इन्दिरा ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम्। द्वादशीश्राद्धम्। [illegible]। मघायांसिंहे च शुक्रः ४२।५९।
प्रदोषः। त्रयोदशीश्राद्धम्। मघायाम् [illegible] मु.। ह. २ च. रविः ४।१६। स्वा. २ च. बुधः ३१।८।
भ. १।३५ (प्रा. ६।४४) उ. २९।३४ (रा. १७।४८) या.। चतुर्दशीश्राद्धम्। मासशिवरात्रिः। अद्य तिथिक्षयदोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्तभावः।
स्नानदानश्राद्धादौ दर्शः ३०। अज्ञाततिथीनामग्नेश्राद्धम्। ([illegible])। पितृविसर्जनम्। महालयसमाप्तिः। शुभकर्मणि विवक्षयदोषोऽववेयः।

*[illegible] दिव्याङ्गना चातरे ऐशान्यां मरणं ध्रुवं निगदितं दिग्लक्षणं खञ्जने। [illegible] गजवाजिमहीरथेषु राज्यप्रदः कुशलदः शुचिशाद्वलेषु। भस्मास्थिकेशतुषलोमनखेषुदृष्टो दुःखं ददाति बहुशः खलुखञ्जरीटः।

दैनिकलग्नसारिणी

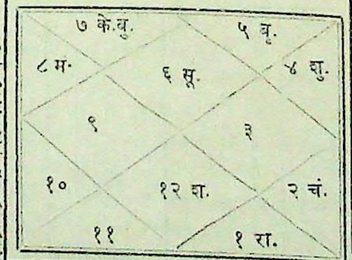
तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सि. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.
१म.	१९ ३१	२१ ९	२३ ५	१ १८	३ ३६	५ ५०	८ ३	१० १९	१२ ३६	१४ ४२	१६ २८	१८ ०
२बु.	१९ २७	२१ ५	२३ १	१ १४	३ ३२	५ ४६	७ ५९	१० १५	१२ ३२	१४ ३८	१६ २४	१७ ५६
३बृ.	१९ २४	२१ १	२२ ५८	१ ११	३ २९	५ ४३	७ ५६	१० १२	१२ २९	१४ ३५	१६ २१	१७ ५३
४शु.	१९ २०	२० ५८	२२ ५४	१ ७	३ २५	५ ३९	७ ५२	१० ८	१२ २५	१४ ३१	१६ १७	१७ ४९
५श.	१९ १६	२० ५४	२२ ५०	१ ३	३ २१	५ ३५	७ ४८	१० ४	१२ २१	१४ २७	१६ १३	१७ ४५
५सू.	१९ १३	२० ५१	२२ ४७	१ ०	३ १८	५ ३२	७ ४५	१० १	१२ १८	१४ २४	१६ १०	१७ ४२
६चं.	१९ ९	२० ४७	२२ ४३	० ५६	३ १४	५ २८	७ ४१	९ ५७	१२ १४	१४ २०	१६ ६	१७ ३८
७मं.	१९ ५	२० ४३	२२ ३९	० ५२	३ १०	५ २४	७ ३७	९ ५३	१२ १०	१४ १६	१६ २	१७ ३४
८बु.	१९ २	२० ४०	२२ ३६	० ४९	३ ७	५ २१	७ ३४	९ ५०	१२ ७	१४ १३	१५ ५९	१७ ३१
९बृ.	१८ ५८	२० ३६	२२ ३२	० ४५	३ ३	५ १७	७ ३०	९ ४६	१२ ३	१४ ९	१५ ५५	१७ २७
१०शु.	१८ ५५	२० ३३	२२ २९	० ४२	३ ०	५ १४	७ २७	९ ४३	१२ ०	१४ ६	१५ ५२	१७ २४
११श.	१८ ५१	२० २९	२२ २५	० ३८	२ ५६	५ १०	७ २३	९ ३९	११ ५६	१४ २	१५ ४८	१७ २०
१२सू.	१८ ४७	२० २५	२२ २१	० ३४	२ ५२	५ ६	७ १९	९ ३५	११ ५२	१३ ५८	१५ ४४	१७ १६
१३चं.	१८ ४४	२० २२	२२ १८	० ३१	२ ४९	५ ३	७ १६	९ ३२	११ ४९	१३ ५५	१५ ४१	१७ १३
३०मं.	१८ ४०	२० १८	२२ १४	० २७	२ ४५	४ ५९	७ १२	९ २८	११ ४५	१३ ५१	१५ ३७	१७ ९

ति. १ कुजे—शनि चन्द्रयुतिः रे. ब. ४।२१ शनिर्दक्षिणे।
ति. ११ शनौ—गुरु चन्द्रयुतिः रे. चं. ३।३६ गुरुर्दक्षिणे।
ति. १२ सूर्ये—शुक्र चन्द्रयुतिः रे. चं. ८।४४ शुक्रोदक्षिणे।

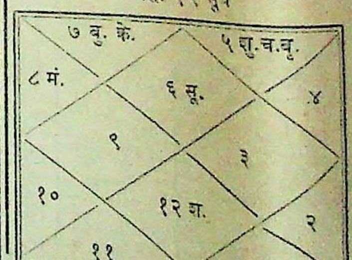
मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि. मा.	स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. गु.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
४६ ३२	५ २ १४ ४४	११ १५ ५ १७	७ १३ २३ ४०	५ २३ २३ ४४	४ ४ ५० २०	३ २३ ३७ ९	११ ८ ५५ २२	० ९ ५१ १०	६ ९ ५१ १०
४६ ३१	५ ३ १३ २४	११ २७ १२ ११	७ १४ ३ ५०	५ २४ ५८ ३५	४ ५ २ ५९	३ २४ ४ ४०	११ ८ ५० २३	० ९ ४७ ५९	६ ९ ४७ ५९
४६ ३०	५ ४ १२ ५	० ९ १४ २७	७ १४ ४४ ५	५ २६ ३१ ५३	४ ५ १५ ३४	३ २४ ३४ ११	११ ८ ४५ २२	० ९ ४४ ४८	६ ९ ४४ ४८
४६ २९	५ ५ १० ५०	० २१ १५ ४४	७ १५ २४ २७	५ २८ ३ ३८	४ ५ २८ ६	३ २५ ५ २३	११ ८ ४० २२	० ९ ४१ ३८	६ ९ ४१ ३८
४६ २८	५ ६ ९ ३६	१ ३ २० १	७ १६ ४ ५६	५ २९ ३३ ४२	४ ५ ४० ३५	३ २५ ३७ २८	११ ८ ३५ २२	० ९ ३५ १६	६ ९ ३५ १६
४६ २८	५ ७ ८ २५	१ १५ ३० ४०	७ १६ ४५ २९	६ १ १ ५९	४ ५ ५३ १	३ २६ ११ ४७	११ ८ ३० २१	० ९ ३२ ५	६ ९ ३२ ५
४६ २७	५ ८ ७ १५	१ २७ ५० ४३	७ १७ २६ ११	६ २ २८ १६	४ ६ ५ २४	३ २६ ४६ १८	११ ८ २५ २१	० ९ २८ ५५	६ ९ २८ ५५
४६ २६	५ ९ ६ ९	२ १० २२ ४१	७ १८ ६ ५७	६ ३ ५२ २१	४ ६ १७ ४३	३ २७ २३ २७	११ ८ २० २०	० ९ २५ ४४	६ ९ २५ ४४
४६ २५	५ १० ५ ५	२ २३ ८ २९	७ १८ ४७ ४९	६ ५ १४ २८	४ ६ २९ ५९	३ २८ १ ३६	११ ८ १५ २०	० ९ २२ ३३	६ ९ २२ ३३
४६ २४	५ ११ ४ २	३ ६ ९ २०	७ १९ २८ ४९	६ ६ ३४ ५	४ ६ ४२ ११	३ २८ ४० २८	११ ८ १० २०	० ९ १९ २२	६ ९ १९ २२
४६ २३	५ १२ ३ २	३ १९ २५ ४४	७ २० ९ ५१	६ ७ ५१ १०	४ ६ ५४ २०	३ २९ २० ५१	११ ८ ५ २१	० ९ १६ १२	६ ९ १६ १२
४६ २२	५ १३ २ ५	४ २ ५७ २५	७ २० ५१ ५	६ ९ ५ ३१	४ ७ ६ २५	४ ० २ २०	११ ८ ० २२	० ९ १३ १	६ ९ १३ १
४६ २१	५ १४ १ १०	४ १६ ४३ १६	७ २१ ३२ २२	६ १० १६ ५५	४ ७ १८ २६	४ ० ४४ ३२	११ ७ ५५ २४	० ९ ९ ५०	६ ९ ९ ५०
४६ २०	५ १५ ० १६	५ ० ४१ ३५	७ २२ १३ ४५	६ ११ २५ १२	४ ७ ३० २३	४ १ २८ २२	११ ७ ५० २७	० ९ ६ ३९	६ ९ ६ ३९
४६ १९	५ १५ ५९ २६	५ १४ ४१ ५९	७ २२ ५५ ११	६ १२ ३० १०	४ ७ ४२ १७	४ २ १२ ५३	११ ७ ४५ ३१	० ९ ३ २९	६ ९ ३ २९

ति. ५ सूर्ये



ति. १२ सूर्ये



न तत्र वीरा जायन्ते न रोगो नशतायुषः।
न च श्रेयोऽधिगच्छन्ति यत्र श्राद्धं विवर्जितम्॥

पृथ्वीचन्द्रोदये वृद्धमनुः। आषाढीमवधिं कृत्वा पञ्चमं पक्षमाश्रिताः। कांक्षन्ति पितरः क्लिष्टा अन्नमप्यन्वहं जलम्॥ आदौ मध्येऽवसाने वा यत्र कन्यां व्रजेद्रविः। स पक्षः सकलः श्रेष्ठः श्राद्ध-षोडशकं प्रति॥ कन्यार्कयुक्तपक्षे अतिशय-पुण्यतमत्वमाह। **हेमाद्रौ**—आषाढ्याः पञ्चमे पक्षे कन्यासंस्थे दिवाकरे। यो वै श्राद्धं नरः कुर्य्यादेकस्मिन्नपि वासरे॥ तस्य संवत्सरं यावत्संतृप्ताः पितरो ध्रुवम्। भाद्रपूर्णिमामारभ्य षोडशदिनात्मकः पक्षः। या तिथिर्यस्य मासस्य मृताहे तु प्रवर्तते। सा तिथिः पितृपक्षे तु पूजनीया प्रयत्नतः॥ अरोगः प्रकृतिस्थश्च चिरायुः-पुत्रपौत्रवान्। अर्थवानर्थकामो यः श्राद्धकामो भवेदिह॥ परत्र च परां तुष्टिं लोकांश्च विविधान् शुभान्। श्राद्धकृत् समवाप्नोति यशश्च विपुलं नरः॥ आयुः प्रज्ञां धनं विद्यां स्वर्गमोक्षसुखानि च। प्रयच्छन्ति तथा राज्यं प्रीता नृणां पितामहाः॥ आयुः पुत्रान् यशः स्वर्गं कीर्तिं पुष्टिं बलं श्रियम्। पशून् सुखं धनं धान्यं प्राप्नुयात् पितृपूजनात्॥ इमं श्राद्धविधिं पुण्यं कुर्याद्वापि पठेत्तु यः। सर्वकामैः स बध्नाति अमृतत्वं च विन्दति॥ न सन्ति पितरश्चेति कृत्वा मनसि यो नरः। श्राद्धं न कुरुते तत्र तस्य रक्तं पिबन्ति ते। अन्यायोपार्जितैर्द्रव्यैर्यच्छ्राद्धं कुरुते नरः। तृप्यन्ति तेन चाण्डालाः पुल्कसाद्याश्च योनयः। **अकरणे दोषमाह तत्रैव स्मृतिः**॥ सूर्ये कन्यागते श्राद्धं यो न कुर्याद्गृहाश्रमी। धनपुत्राः कुतस्तस्य पितृनिःश्वासपीडनम्॥ बृहस्पति—महालये गयाश्राद्धे मातापित्रोः क्षयेऽहनि। कृतोद्वाहोऽपि कुर्वीत पिण्डदानं यथाविधि॥ न ज्ञायते मृताहश्चेत् प्रमीते प्रोषिते सति। मासश्चेत्प्रतिविज्ञातस्तद्दर्शः स्यान्मृतेऽहनि॥ अन्यच्च **मरीचिः**—श्राद्धविघ्ने समुत्पन्ने अविज्ञाते मृतेऽहनि॥ एकादश्यां तु कर्तव्यं कृष्णपक्षे विशेषतः॥ **अथात्रश्राद्धकालः**—पूर्वाह्णे दैविकं श्राद्धमपराह्णे तु पार्वणम्। एकोद्दिष्टं तु मध्याह्ने प्रातर्वृद्धिनिमित्तकम्॥ शुक्लपक्षस्य पूर्वाह्णे श्राद्धं कुर्याद्विचक्षणः। कृष्णपक्षेपराह्णे च रौहिणं न तु लंघयेत्॥ अत्र विशेष वाक्यादेकोद्दिष्टस्याष्टमनवममुहूर्तयोस्तथा पार्वणस्यैकादशद्वादश मुहूर्तयोरेव मुख्यकालत्वं न मुहूर्तक्षयस्य॥ यद्यद्रोचेत विप्रेभ्यस्तत्तद्दद्यादमत्सरः। ब्रह्मोद्याश्च कथाः कुर्यात्पितृणामेतदीप्सितम्॥ स्वाध्यायं श्रावयेत् पित्र्ये धर्मशास्त्राणि चैव हि। आख्यानानीतिहासांश्च पुराणान्यखिलानि च॥ श्रोत्रियायैव देयानि हव्यकव्यानि दातृभिः। अर्हत्तमाय विप्राय तस्मै दत्तं महाफलम्॥ न ब्राह्मणं परीक्षेत दैवे कर्मणि धर्मवित्। पित्र्ये कर्मणि तु प्राप्ते परीक्षेत प्रयत्नतः॥ ज्ञाननिष्ठा द्विजाः केचित्तपोनिष्ठास्तथापरे। तपस्स्वाध्यायनिष्ठाश्च कर्मनिष्ठास्तथापरे॥ ज्ञाननिष्ठेषु कव्यानि प्रतिष्ठाप्यानि यत्नतः। हव्यानि तु यथान्यायं सर्वेष्वपि चतुर्ष्वपि॥ द्वौ दैवे पितृकार्ये त्रीनेकैकमुभयत्र वा। भोजयेत्सुसमृद्धोऽपि न प्रसज्जेत विस्तरे॥ **पिण्डान्ते पितृप्रार्थना—मनुः**— विसृज्य ब्राह्मणांस्तांस्तु नियतो वाग्यतः शुचिः। दक्षिणां दिशमाकाङ्क्षन्याचेतेमान्वरान् पितॄन्॥ गोत्रं नो वर्द्धताम् दातारो नोऽभिवर्धन्ताम् वेदाः सन्ततिरेव च। श्रद्धा च नो मा व्यगमद्बहुदेयं च नोऽस्तु अन्नं च नो बहुभवेदतिथींश्च लभेमहि। याचितारश्च नः सन्तु मा च याचिस्म कञ्चन। एताः सत्याः आशिषः सन्तु॥ पतिव्रता धर्मपत्नी पितृपूजन तत्परा। मध्यमं तु ततः पिण्डं दद्यात्सम्यक् सुतार्थिनी॥ आयुष्मन्तं सुतं सूते यशोमेधासमन्वितम्। धनवन्तं प्रजावन्तं सात्विकं धार्मिकं तथा। अथात्र तीर्थश्राद्धविधौ विहितकर्माह॥ स्मृत्यन्तरे। पिण्डासनं पिण्डदानं पुनः प्रत्यवनेजनम् दक्षिणं चावसंकल्पस्तीर्थश्राद्धेऽव्ययं विधिः॥ इति॥ अथ हस्तार्के खञ्जनदर्शने फलम् ☞ वित्तं ब्रह्मणि कार्यसिद्धिरतुला शाक्रे हुताशे भयं याम्यां रोगभयं सुरारिकलहो लाभः समुद्रालये। वायव्येवरमत्रवस्त्र

दि.मा. घ.प.	ति.	वा.	घ.प.	समय	घं.मि.	न.	घ.प.	समय	घं.मि.	यो.	घ.प.	समय	घं.मि.	क.	घ.प.	घं.मि.	क.	घ.प.	घं.मि.	योगः	अं.	फा.	नं.	क.	रा.	चन्द्रराशि सचारः रा.	घ.प.	घं.मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र.क्रां.द.	चद्रास्त घं.मि.
२९ २२	१	बु.	४५ ४६	रा.	० २६	ह.	२२ ९	दि.	१४ ५९	ऐं.	४८ ३८	रा.	१ ३५	कि.	१८ ३९	१३ ३[illegible]	[illegible]	[illegible]	० २६	आनन्द	४	२९	१७	१६	१२	तु.	५० ५	२ १०	६ ८	५ ५२	३ ५९	× ×
२९ १९	२	गु.	३९ ४४	रा.	२२ २	चि.	१८ १	दि.	१३ २१	वै.	४० ५२	रा.	२२ २९	वा.	१२ ४५	११ १[illegible]	[illegible]	[illegible]	२२ २	चर	५	३०	१८	१७	१३				६ ८	५ ५२	४ २२	१८ ४९
२९ १५	३	शु.	३३ ३८	रा.	१९ ३६	स्वा	१३ ५०	दि.	११ ४१	वि.	३२ २	रा.	१९ २२	तै.	६ ४१	८ ४[illegible]	[illegible]	[illegible]	१९ ३६	गद	६	१	१९	१८	१४	वृ.	५५ ४७	४ २८	६ ९	५ ५१	४ ४५	१९ ३१
२९ ११	४	श.	२७ ४१	सा.	१७ १४	वि.	९ ४६	दि.	१० ४	प्री.	२५ १९	दि.	१६ १७	व.	० ४०	६ २[illegible]	[illegible]	[illegible]	१७ १४	शुभ	७	२	२०	१९	१५				६ १०	५ ५०	५ ८	२० २०
२९ ८	५	सू.	२२ ६	दि.	१५ १	अ.	६ ०	दि.	८ ३५	आ.	१७ ५१	दि.	१३ १९	वा.	२२ ६	१५ [illegible]	[illegible]	[illegible]	२ ०	मृत्यु	८	३	२१	२०	१६				६ १०	५ ५०	५ ३१	२१ १४
२९ ४	६	चं.	१७ ४	दि.	१३ १	ज्ये.	२ ४५	दि.	७ १७	सौ.	११ १८	दि.	१० ४२	तै.	१७ ४	१३ [illegible]	[illegible]	[illegible]	० १७	पद्म	९	४	२२	२१	१७	ध.	२ ४५	७ १७	६ ११	५ ४९	५ ५४	२२ १३
२९ १	७	मं.	१३ २३	दि.	११ ३३	मू.	० ११ / ५८ १७	प्रा.	६ १६ / २३ ११	शो.	४ ५९ / ५४ २१	प्रा.	८ १५ / २१ ४५	व.	१३ २३	११ ३३	[illegible]	[illegible]	२२ ५४	छत्र	१०	५	२३	२२	१८				६ १२	५ ४८	६ १७	२३ १४
२८ ५७	८	बु.	१० ८	दि.	१० १९	उ.	५७ ४५	रा.	५ १८	सु.	५४ ३५	रा.	४ ३	व.	१० ८	१० १९	[illegible]	[illegible]	२१ ५०	वज्र	११	६	२४	२३	१९	म.	१३ १७	११ ३१	६ १३	५ ४७	६ ४०	० १५
२८ ५३	९	बृ.	७ ५९	दि.	९ २५	श्र.	५८ १३	रा.	५ ३१	धृ.	५० ४१	रा.	२ ३०	कौ.	७ ५९	९ २५	[illegible]	[illegible]	२१ १३	ध्वांक्ष	१२	७	२५	२४	२०				६ १३	५ ४७	७ २	१ १५
२८ ५०	१०	शु.	६ ५८	दि.	९ १	ध.	५९ ५४	रा.	६ १२	शू.	४७ ४७	रा.	१ २१	ग.	६ ५८	९ १	[illegible]	[illegible]	२१ ५	धाता	१३	८	२६	२५	२१	कुं.	२९ ४	१७ ५२	६ १४	५ ४६	७ २५	२ १३
२८ ४६	११	श.	७ १५	दि.	९ ९	श.	६० ०	स.	× ×	गं.	४५ ५३	रा.	० ३६	वि.	७ १५	९ ९	[illegible]	[illegible]	२१ २७	आनन्द	१४	९	२७	२६	२२				६ १५	५ ४५	७ ४७	३ ७
२८ ४२	१२	सू.	८ ४८	दि.	९ ४७	श.	२ ५०	दि.	७ २४	वृ.	४४ ५८	रा.	० १५	वा.	८ ४८	९ ४७	[illegible]	[illegible]	२२ २०	रक्ष	१५	१०	२८	२७	२३	मी.	५० ५५	२ ३८	६ १६	५ ४४	८ १०	३ ५९
२८ ३९	१३	चं.	११ ३५	दि.	१० ५४	पू.	६ ५७	दि.	९ ३	ध्रु.	४४ ५६	रा.	० १५	तै.	११ ३५	१० ५४	[illegible]	[illegible]	२३ ४१	मुसल	१६	११	२९	२८	२४				६ १६	५ ४४	८ ३२	४ ५१
२८ ३५	१४	मं.	१५ २७	दि.	१२ २८	उ.	१२ ५	दि.	११ ७	व्या	४५ ३८	रा.	० ३२	व.	१५ २७	१२ २८	[illegible]	[illegible]	१ २२	सिद्धि	१७	१२	३०	२९	२५				६ १७	५ ४३	८ ५४	× ×
२८ ३२	१५	बु.	१९ ५९	दि.	१४ १७	रे.	१७ ५२	दि.	१३ २६	ह.	४६ ४९	रा.	१ १	व.	१९ ५९	१४ १[illegible]	[illegible]	[illegible]	३ २१	उत्पात	१८	१३	१	३०	२६	मे.	१७ ५२	१३ २६	६ १८	५ ४२	९ १६	× ×

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ आश्विनशुक्लपक्षः (अक्टूबर ताः ४....१८, सन १९६७) याम्यायनं, सौम्यगोलः, तुलार्कात् याम्यगोलः शरदृतुश्च ।

इष्टिः । शारदीयनवरात्रारम्भः । "केशसंस्कार द्रव्याणि प्रदद्यात्प्रतिपद्दिने । कलशस्थापनम् । अद्य ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रधारणभैषज्यसेवनादि मु. । ह. ३ च. रविः २७।२५ । ज्ये. ३ च. कुजः* "पट्टडोरं द्वितीयायां केशसंयमहेतवे" । चन्द्रदर्शनम्, मु. १५ फलं महर्घकरम् । अद्य वैधृतेःपरं रात्रिशेषे प्रसूतिकास्नाननववस्त्रधारणपश्चिमदिग्गमनादि मु. । म. २ च. शुक्रः १४।५० । *२२।१० । स्वा. ३ च. बुधः ३५।०। "दर्पणं तु तृतीयायां सिन्दूरालक्तकं तथा" रज्जब ७ । अद्य स्वात्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रभूषाधारणभैषज्यसेवनविपणिव्यापारादि मु. । चतुर्थ्यां स्थायिकार्यार्हं योगश्च । ‡मुहूर्त्तोऽवधेयः । म. ०।४० (प्रा. ६।२६) उ. २७।४१ । (सा १७।१४) या. । गणेश ४ व्रतम् । "मधुपर्कं चतुर्थ्यां तु तिलकं नेत्रमण्डलम्" । अद्य पञ्चम्यां मैत्रेपूर्वाभिमुखयात्रादिग्गमने लग्नमनुसन्धेयम् यायिजयार्हं योगश्च । ह. ४ च. रविः ४९।५३ । उपाङ्गललिता व्रतम् (महाराष्ट्रेषुप्रसिद्धम्) । "पञ्चम्यामङ्गरागञ्चवस्त्राद्यालङ्करणानि च" । मैत्रे प्रसूतिकास्नानपश्चिमेतरदिग्गमनसुभगेतरनववस्त्रधारण मु. । स्वा. ४ च. बुधः २३।४२ । ¶म. ४ च. शुक्रः १६।४२ । षष्ठ्यां बिल्वतरौबोधस्सायंसन्ध्यासु कारयेत्" बिल्वाभिमन्त्रणाम् । मूलेसरस्वत्याऽऽवाहनम् (मूलेनावाहयेद्देवीं पूर्वाषाढासुपूजयेत्) । सरस्वत्यापूजनम् । सप्तम्यां लतापादपारोपणभैषज्यसेवनधान्यच्छेदनकर्णमर्दनादि मु. । ज्ये.§ भ.१३।२३ (दि. ११।३३) उ. ४१।४६ (रा.२२।५४) या. । "सप्तम्यां प्रातरानीय गृहमध्येप्रपूजयेत्" । पत्रिकाप्रवेशः । महानिशापूजा । विष्टेः पूर्वमुक्तकर्माचरणं हितावहम् । चित्रायामर्कः ११।५४ । चं. सू. योगः महिषवाहनः§ महाष्टमी ८ (महाष्टमीघटिकामात्राप्यौदयिकी नवमीयुता ग्राह्या, इतिधर्मसिन्धौ) । अन्नपूर्णापरिक्रमा । केवलाष्टम्युपवासंतु पुत्रवान्न समाचरेत् । उपवासमष्टम्यामालक्ष्य तु पूजनम् । तिथिदानादष्टम्यांविविधशुभकर्माणि‡ बलिदानम् । नवम्यां च जपं होमं समाप्यविधिवद्बलिम्" । अद्य नवमीप्रयुक्तो बलिहोमश्च । महानवमी ९ । श्रवणे सरस्वत्याविसर्जनम् । विजयादशमी १० । राजचिह्नपूजा । सीमोल्लङ्घनम् । विजययात्रा । शमीपूजनम् । अपराह्णे§ भ. ३७।६ (रा. २१।५) उ. । नवरात्रव्रतस्यपारणा । राज्ञां पट्टाभिषेकयोग्या दशमी १० । पञ्चकारम्भः २९।४ । (सा. १७।५२) । अद्य विष्टेःपूर्वं मृतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनपूर्वदिग्गमनादि मु. । मूलेधनुषि च. कुजः ५३।६¶ भ. ७।१५ (दि. ९।९) या. । पापाङ्कुशा ११ एकादशी व्रतं सर्वेषाम् । अद्य विष्टेः परमासवारिष्टनिर्माण मु. । चि. २ च. रविः ३३।२७ । §अपराजितपूजा । दशम्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनपूर्वदिग्गमनादि मु. । पद्मनाभ १२ । प्रदोषः । ग्रहणशूलारम्भः । दुग्धदानम् । द्विदलत्यागव्रतारम्भः । पूर्वायां वस्तुविक्रयःशुभः । केन्द्रांशवशेनवक्रीबुधः ३९।५३ । मघा ४ च. गुरुः ५१।४४ । §४ च. कुजः ९।३ । म. ३ च. शुक्रः २३।१८ । वाराही १४ (वाराहीपूजा) । अद्य त्रयोदश्युत्तरायोगे विविधशुभकर्मार्हंसमयोऽवधेयः । पूर्वाफल्गुन्यां शुक्रः ५९।२० । § वह्निनाडीतदविषयो भौमस्तेनग्रहसंस्थया स्वल्पवृष्टियोगः । भ. १५।२७ (दि. १२।२८) उ. ४७।४३ (रा. १।२२) या. । व्रताय (शारदीय) पूर्णिमा १५ । कोजागरी १५ । रिक्ताविष्टिदोषान्न शुभार्हंसमयः, अत्यावश्यके रात्रिशेषेप्रसूतीस्नानमुहूर्त्तोऽवधेयः । चि. ३ च. तुले चार्कः ५४।३७ ‖ स्नानदानादौ शारदीयपूर्णिमा १५ पुण्यतमा । चन्द्रग्रहणम् । (विवरणं ४र्थ पृष्ठे द्रष्टव्यम्) । कार्तिकस्नानदानयमनियमादिव्रतारम्भः । आकाशदीपदानम् । बङ्गकार्तिकारम्भः । अद्य विविधशुभकर्मणांमुहूर्त्तोऽवधेयः । मू. २ च. कुजः ३४।३२ । ‖ (रा. ४।१९) मु. ३. फलं समम् । वाहनादिकं संकल्पकोलठकाद्बोध्यम् । उ. भा. १ च. वक्रशनिः ४१।४४ ।

दैनिकलग्नसारिणी

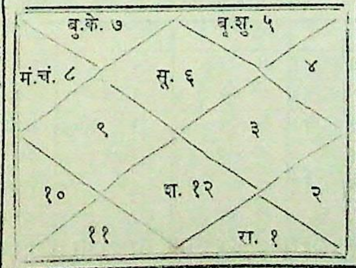
तिथय.	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कुं. प्र.	मी. प्र.
१बु.	१८ ३६	२० १६	२२ १०	० २३	२ ४१	४ ५५	७ ९	९ २४	११ ४१	१३ ४७	१५ ३३	१७ [illegible]
२गु.	१८ ३३	२० १२	२२ ७	० २०	२ ३८	४ ५२	७ ६	९ २१	११ ३८	१३ ४४	१५ ३०	१७ [illegible]
३शु.	१८ २९	२० ७	२२ ३	० १६	२ ३४	४ ४८	७ २	९ १७	११ ३४	१३ ४०	१५ २६	१६ [illegible]
४श.	१८ २५	२० ३	२१ ५९	० १२	२ ३०	४ ४४	६ ५८	९ १३	११ ३०	१३ ३६	१५ २२	१६ [illegible]
५सू.	१८ २२	२० ०	२१ ५६	० ९	२ २७	४ ४१	६ ५५	९ १०	११ २७	१३ ३३	१५ १९	१६ [illegible]
६चं.	१८ १८	१९ ५६	२१ ५२	० ५	२ २३	४ ३७	६ ५१	९ ६	११ २३	१३ २९	१५ १५	१६ [illegible]
७मं.	१८ १४	१९ ५२	२१ ४८	० १	२ १९	४ ३३	६ ४७	९ २	११ १९	१३ २५	१५ ११	१६ [illegible]
८बु.	१८ ११	१९ ४९	२१ ४५	२३ ५८	२ १६	४ ३०	६ ४४	८ ५९	११ १६	१३ २२	१५ ८	१६ [illegible]
९बृ.	१८ ७	१९ ४५	२१ ४१	२३ ५४	२ १२	४ २६	६ ४०	८ ५५	११ १२	१३ १८	१५ ४	१६ [illegible]
१०शु.	१८ ३	१९ ४१	२१ ३७	२३ ५०	२ ८	४ २२	६ ३६	८ ५१	११ ८	१३ १४	१५ ०	१६ [illegible]
११श.	१८ ०	१९ ३८	२१ ३४	२३ ४७	२ ५	४ १९	६ ३३	८ ४८	११ ५	१३ ११	१४ ५७	१६ [illegible]
१२सू.	१७ ५६	१९ ३४	२१ ३०	२३ ४३	२ १	४ १५	६ २९	८ ४४	११ १	१३ ७	१४ ५३	१६ [illegible]
१३चं.	१७ ५२	१९ ३०	२१ २६	२३ ३९	१ ५७	४ ११	६ २५	८ ४०	१० ५७	१३ ३	१४ ४९	१६ [illegible]
१४मं.	१७ ४९	१९ २७	२१ २३	२३ ३६	१ ५४	४ ८	६ २२	८ ३७	१० ५४	१३ ०	१४ ४६	१६ [illegible]
१५बु.	१७ ४५	१९ २३	२१ १९	२३ ३२	१ ५०	४ ४	६ १८	८ ३३	१० ५०	१२ ५६	१४ ४२	१६ [illegible]

ति. २ गुरौ-बुध चन्द्रयुतिः रे. घं. २०।१९ बुधोदक्षिणे ।
ति. ५ सूर्य-कुज चन्द्रयुतिः रे. घं. १८।३१ चन्द्रोदक्षिणे ।
ति. १४ कुजे-शनि चन्द्रयुतिः रे. घं. ६।२५ शनिर्दक्षिणे ।

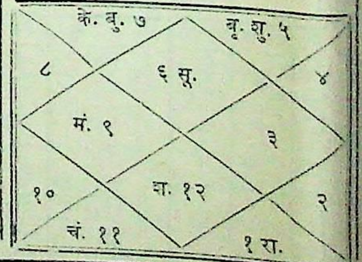
मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
५ १६ ५८ ३७	५ २९ ५ ३३	७ २३ ३६ ४७	६ १३ ३१ ३४	४ ७ ५४ ५	४ २ ५८ १८	११ ७ ४० ३५	० ९ ० १८	६ ९ ० १८
५ १७ ५७ ५०	६ १३ २५ २	७ २४ १८ २८	६ १४ २१ १२	४ ८ ५ ४१	४ ३ ४३ ५५	११ ७ ३५ ४१	० ८ ५७ ७	६ ८ ५७ ७
५ १८ ५७ ५	६ २७ ४४ ३३	७ २५ ० १३	६ १५ २२ ४८	४ ८ १७ ३०	४ ४ ३२ ५	११ ७ ३० ४९	० ८ ५३ ५६	६ ८ ५३ ५६
५ १९ ५६ २४	७ १२ ० १८	७ २५ ४२ ४	६ १६ १२ ५	४ ८ २९ ५	४ ५ २० १०	११ ७ २५ ५७	० ८ ५० ४६	६ ८ ५० ४६
५ २० ५५ ४४	७ २६ ८ ५७	७ २६ २४ १	६ १६ ५६ ४७	४ ८ ४० ३७	४ ६ ९ १५	११ ७ २१ ८	० ८ ४७ ३५	६ ८ ४७ ३५
५ २१ ५५ ६	८ १० ७ ३६	७ २७ ६ १	६ १७ ३६ ३१	४ ८ ५२ ३	४ ६ ५८ ५८	११ ७ १६ २१	० ८ ४४ २४	६ ८ ४४ २४
५ २२ ५४ ३१	८ २३ ५३ ५१	७ २७ ४८ ९	६ १८ ११ २७	४ ९ ३ २६	४ ७ ५० ३७	११ ७ ११ ३७	० ८ ४१ १३	६ ८ ४१ १३
५ २३ ५३ ५९	९ ७ २५ ५८	७ २८ ३० ३२	६ १८ ४० ५३	४ ९ १४ ४३	४ ८ ४१ ४	११ ७ ६ ५५	० ८ ३८ ३	६ ८ ३८ ३
५ २४ ५३ २८	९ २० ४२ ५०	७ २९ १२ ४२	६ १९ ४ ४३	४ ९ २५ ५४	४ ९ ३३ ५	११ ७ २ १४	० ८ ३४ ५२	६ ८ ३४ ५२
५ २५ ५३ ०	१० ३ ४४ ८	७ २९ ५५ ४	६ १९ २२ ४३	४ ९ ३७ १	४ १० २५ ५४	११ ६ ५७ ३८	० ८ ३१ ४३	६ ८ ३१ ४३
५ २६ ५२ ३३	१० १६ ३० २१	८ ० ३७ ३०	६ १९ ३४ ३६	४ ९ ४८ २	४ ११ १९ ८	११ ६ ५३ ४	० ८ २८ ३०	६ ८ २८ ३०
५ २७ ५२ १०	१० २९ २ ४२	८ १ २० ३	६ १९ ४० १७	४ ९ ५८ ५९	४ १२ १३ १०	११ ६ ४८ ३३	० ८ २५ २०	६ ८ २५ २०
५ २८ ५१ ४८	११ ११ २३ ४	८ २ २ ४१	६ १९ ३९ ३८	४ १० ९ ५१	४ १३ ७ ५०	११ ६ ४४ ६	० ८ २२ ९	६ ८ २२ ९
५ २९ ५१ २८	११ २३ ३३ ५९	८ २ ४५ २३	६ १९ ३२ ३७	४ १० २० ३६	४ १४ २ ५४	११ ६ ३९ ४१	० ८ १८ ५८	६ ८ १८ ५८
६ ० ५१ १०	० ५ ३८ २८	८ ३ २८ १२	६ १९ १८ ५३	४ १० ३१ १६	४ १४ ५८ ४९	११ ६ ३५ १९	० ८ १५ ४७	६ ८ १५ ४७

ति ५ रवौ



ति. १२ रवौ



ति. १ बुधे देवीपूजनारम्भः ॥ तत्रादौ संकल्पपुरस्सरं विधिवद् घटस्थापनम्, तदुपरि वरुणपूजनं कृत्वा तत्कुम्भोपरि जीर्णायां नूतनायां वा प्रतिमायां दुर्गामावाह्य प्रत्यहं नवरात्रे सविधि षोडशोपचारैः सम्पूजयेत् ॥ पूजनमंत्राः । जयन्ती मङ्गलाकाली भद्रकाली कपालिनी । दुर्गा क्षमा शिवा धात्री स्वाहा स्वधा नमोऽस्तुते ॥ आगच्छ वरदे देवि दैत्यदर्पनिषूदिनी । पूजां गृहाण सुमुखि नमस्ते शङ्करप्रिये इत्यादि मन्त्रैरथवा वागाम्भृणी ऋग्भिः षोडशोपचारैः श्रद्धया देवीं सम्पूज्य होमं च कारयेत् । ॐदुर्गे रक्षिणि स्वाहेति सर्वमङ्गलमाङ्गल्येत्यादिभिः सम्प्रार्थ्य बलिदानपक्षे माषभक्तेन कूष्माण्डेन वा बलिदानम् ॥ यथोक्तं कालिकापुराणे—कूष्माण्डमिक्षुदण्डं च मांसं सारसमेव च । एता बलिसमाः प्रोक्तास्तृप्तौछागसमाः सदा । तथा च । ब्राह्मणेन सदा देयं कूष्माण्डं बलिकर्मणि । श्रीफलं वा सुराधीश छेदनं नैव कारयेत् ॥ कुमारीपूजाञ्च कुर्यात् । ततः अखण्डदीपकं देव्याः प्रीतये नवरात्रिकं प्रज्वालयेदहोरात्रमेकचित्तंदृढव्रतः ॥

इदं च शुक्रास्तादावपि कर्तव्यम् । श्रवणे विसर्जनाङ्गपूजनञ्च कृत्वा विसर्जयेत् । ति. ९ गुरौ विजया १० ॥ तत्र दशम्यां अपराह्णे अपराजितापूजा—तदुक्तं स्कान्दे । दशम्यां तु नरैः सम्यक् पूजनीयाऽपराजिता । ऐशानीं दिशमाश्रित्य अपराह्णे प्रयत्नतः ॥ तेनापराह्णे नाममंत्रैरपराजितपूजनं कृत्वा प्रार्थयेत् ॥ तत्र प्रार्थनामन्त्रः ॥ इमां पूजां मया देवि यथाशक्तिसमन्विताम् । रक्षार्थं ते समादाय व्रज स्वस्थानमुत्तमम् ॥ अन्ते नमस्कारः—हारेण तु विचित्रेण भास्वत्कनकमेखला । अपराजिता भद्ररता करोतु विजयं मम ॥ इत्यादिमन्त्रैर्विजयां सम्प्रार्थ्य पूर्ववद्विसर्जयेदिति ॥ ततः शमीवृक्षपूजनं—शमीयुक्तं जगत्साक्ष्यं भक्तानामभयंकरम् । अर्चयित्वा शमीवृक्षमर्चयेच्च ततः पुनः ॥ अमङ्गलानां शमनीं शमनीं दुष्कृतस्य च । दुःस्वप्ननाशिनीं धन्यां प्रपद्येऽहं शमीं शुभाम् ॥ शमी शमयते पापं शमी लोहितकण्टकी धारिण्यर्जुनबाणानां रामस्य प्रियवादिनी । करिष्यमाणयात्रायां यथाकाले सुखं मया । तदा निर्विघ्नकर्त्री त्वं भव श्रीरामपूजिते ॥ इति ॥ गृहीत्वा साक्षतामार्द्रां शमीमध्यगतां मृदम् । ततो वादित्रनिर्घोषैरानयेत्स्वगृहं प्रति ॥ इति ॥ परस्त्रीनिरीक्षणनिन्दाविधौ—मा मतिः परदारेषु परद्रव्येषु मा मतिः । परापवादिनी जिह्वा मा भूज्जन्मनि जन्मनि ॥ भीष्मः—नहीदृशमनायुष्यं लोके किञ्चन विद्यते । यथा हि पुरुषव्याघ्र परदारोपसेवनम् ॥ सीतारावणंप्रति—यथा तव तथाऽन्येषां रक्ष्या दारा निशाचर । आत्मानमुपमां कृत्वा स्वेषु दारेषु रम्यताम् । अतुष्टं स्वेषु दारेषु चपलं चपलेन्द्रियम् । नयन्ति निकृतिप्रज्ञं परदाराः पराभवम् । इममुपदेशं रावणो नाग्रहीदतस्तस्य पराजयः सर्वस्वहानिश्च जाता । रामरावणयोर्युद्धं तु प्रसिद्धमेव । युद्धकाण्डे—

...न दिवसं न मुहूर्तं न च क्षणम् । रामरावणयोर्युद्धं विराममुपगच्छति ॥ अभिमन्त्र्य ततो रामस्तं महेषुं महाबलः । वेदप्रोक्तेन विधिना संदधे कार्मुके बली । स रावणाय संक्रुद्धो भृशमायम्य कार्मुकम् । चिक्षेप परमायत्तः शरं मर्मविदारणम् ॥ स शरो रावणं हत्वा रुधिरार्द्रकृतच्छविः । कृतकर्मा निभृतवत्स्वतूणीं पुनराविशत् ॥ तस्य हस्ताद्धतस्याशु कार्मुकं चापि सायकम् । निपपात सहप्राणैर्भ्रंश्यमानस्य जीवितात् ॥ ततो विनेदुः संहृष्टा वानरा जितकाशिनः । वदन्तो राघवजयं रावणस्य च तद्वधम् ॥ आविवेश महान् हर्षो देवानां चारणैस्सह । रावणे निहते रौद्रे सर्वलोकभयङ्करे । स तु निहतरिपुः स्थिरप्रतिज्ञः स्वजनबलाभिवृतो रणे बभौ । रघुकुलनृपनन्दनो महौजास्त्रिदशगणैरभिसंवृतो महेन्द्रः ॥ आश्विनस्य सिते पक्षे दशमी सर्वराशिषु । सायंकाले शुभा यात्रा दिवा च विजयक्षणे ॥ एकादशमुहूर्तो यो विजयः संप्रकीर्तितः । तस्मिन् सर्वैर्विधातव्या यात्रा विजयकांक्षिभिः ॥ श्रवणर्क्षं यदा काले सा तिथिर्विजयाभिधा ॥ श्रवणर्क्षं तु पूर्णायां काकुत्स्थः प्रस्थितो यतः ।

 श्रूयतां धर्मसर्वस्वं श्रुत्वा चाप्यवधार्यताम् । आत्मनः प्रतिकूलानि परेषां न समाचरेत् ॥ यदन्यैर्विहितं नेच्छेदात्मनः कर्म पूरुषः । न तत्परेषु कुर्वीत जानन्नप्रियमात्मनः ॥ न तत्परस्य सन्दध्यात् प्रतिकूलं यदात्मनः । एष सामासिको धर्मः कामादन्यः प्रवर्तते ॥ जीवितुं यः स्वयं चेच्छेत् कथं सोऽन्यं प्रघातयेत् । यद्यदात्मनि चेच्छेत तत्परस्यापि चिन्तयेत् ॥

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ कार्तिककृष्णपक्षः (अक्टू० ताः १९…३१, नवम्बर ता० १…२, सन् १९६७) याम्यायनं, याम्यगोलः, शरदृतुः ।

दि.मा. घ. प.	ति. वा.	घ. प.	स्पष्ट	घं. मि.	न.	घ. प.	स्पष्ट	घं. मि.	यो.	घ. प.	स्पष्ट	घं. मि.	क.	घ. प.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	फा.	बं.	फ.	रा.	चन्द्रराशि संचारः रा. घ. प. घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रां. द.	चन्द्रोदय घं. मि.
२८ २८	१ बृ.	२५ १६	दि.	१६ २५	अ.	२४ २५	दि.	१६ ४	व.	४८ १५	रा.	१ ३६	कौ.	२५ [illegible]	तै.	५७ ५५	५ २९	मानस	१९	१४	२	१	२७		५ ४२	६ १८	९ ३८	१८ ०
२८ २५	२ शु.	३० ३५	सा.	१८ ३३	भ.	३० ५८	सा.	१८ ४२	सि.	४९ ३६	रा.	२ ९	ग.	३० [illegible]	व.	६० ०	× ×	मुद्गर	२०	१५	३	२	२८	वृ. ४७ ३० १ १९	५ ४१	६ १९	१० ०	१८ ३२
२८ २१	३ श.	३५ २८	रा.	२० ३१	कृ.	३७ ५	रा.	२१ १०	व्य.	५० ३३	रा.	२ ३३	व.	३ [illegible]	वि.	३५ २८	२० ३१	केतु	२१	१६	४	३	२९		५ ४०	६ २०	१० २१	१९ ९
२८ १८	४ सू.	३९ ३४	रा.	२२ १०	रो.	४२ २८	रा.	२३ २०	व.	५० ५३	रा.	२ ४२	व.	७ [illegible]	बा.	३९ ३४	२२ १०	धाता	२२	१७	५	४	३०		५ ४०	६ २०	१० ४३	१९ ५०
२८ १४	५ चं.	४२ ३९	रा.	२३ २५	मृ.	४६ ५१	रा.	१ ६	प.	५० २६	रा.	२ ३१	कौ.	११ [illegible]	तै.	४२ ३९	२३ २५	आनन्द	२३	१८	६	५	१	मि. १४ ३९ १२ १३	५ ३९	६ २१	११ ४	२० ३८
२८ ११	६ मं.	४४ ३३	रा.	० ११	आ.	५० ५	रा.	२ २४	शि.	४९ २	रा.	१ ५९	ग.	१३ [illegible]	व.	४४ ३३	० ११	चर	२४	१९	७	६	२		५ ३८	६ २२	११ २५	२१ ३१
२८ ७	७ बु.	४५ ११	रा.	० २७	पु.	५२ ४	रा.	३ १२	सि.	४६ ४०	रा.	१ ३	वि.	१४ [illegible]	व.	४५ ११	० २७	गद	२५	२०	८	७	३	क. ३६ ३४ २१ ०	५ ३७	६ २३	११ ४६	२२ २९
२८ ४	८ बृ.	४४ ३२	रा.	० १२	पु.	५२ ५१	रा.	३ ३२	सा.	४३ ११	रा.	२३ ४३	वा.	१४ [illegible]	कौ.	४४ ३२	० १२	शुभ	२६	२१	९	८	४		५ ३७	६ २३	१२ ७	२३ २९
२८ ०	९ शु.	४२ ४२	रा.	२३ २९	श्ले.	५२ २७	रा.	३ ३३	शु.	३९ ०	रा.	२२ ०	तै.	१३ [illegible]	ग.	४२ ४२	२३ २९	मृत्यु	२७	२२	१०	९	५	सि. ५२ २७ ३ २३	५ ३६	६ २४	१२ २८	० ३२
२७ ५७	१० श.	३९ ४६	रा.	२२ १९	म.	५१ ०	रा.	२ ४९	शु.	३३ ४१	रा.	१९ ५६	व.	११ [illegible]	वि.	३९ ४६	२२ १९	पद्म	२८	२३	११	१०	६		५ ३५	६ २५	१२ ४८	१ ३५
२७ ५४	११ सू.	३५ ५३	रा.	२० ४६	पू.	४८ ४०	रा.	१ ५३	ब्र.	२७ ५१	सा.	१७ ३४	व.	७ [illegible]	बा.	३५ ५३	२० ४६	छत्र	२९	२४	१२	११	७		५ ३५	६ २५	१३ ८	२ ३९
२७ ५०	१२ चं.	३१ १२	रा.	१८ ५५	उ.	४५ ३४	रा.	० ४०	ऐं.	२१ १२	दि.	१४ ५५	कौ.	३ [illegible]	तै.	[illegible]	[illegible]	श्रीवत्स	३०	२५	१३	१२	८	क. २ ५३ ७ ३५	५ ३४	६ २६	१३ २८	३ ४३
२७ ४३	१३ मं.	२५ ५३	दि.	१६ ४८	ह.	४१ ५५	रा.	२३ १२	वै.	१३ ५०	दि.	११ ५९	व.	२५ [illegible]	वि.	५२ ५९	३ ३८	सौम्य	३१	२६	१४	१३	९		५ ३३	६ २७	१३ ४८	४ ५०
२७ ४४	१४ बु.	२० ६	दि.	१४ ३०	चि.	३७ ५२	रा.	२१ ३६	वि.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	श.	२० [illegible]	नं.	४७ ६	१ १८	का. द.	१	२७	१५	१४	१०	तु. ९ ५३ १० २५	५ ३३	६ २७	१४ ८	[illegible]
२७ ४०	३० बृ.	१४ ६	दि.	१२ ६	स्वा.	३३ ३७	रा.	१९ ५५	आ.	५० ४०	रा.	२ ४४	ना.	१४ [illegible]	कि.	४१ ७	२२ ५५	सुस्थिर	२	२८	१६	१५	११		५ ३२	६ २८	१४ २७	[illegible]

इष्टिः । चन्द्रोदयव्यापिन्यामशून्यशयनव्रतम् । तुलसीदलेन श्रीविष्णुप्रपूजयेत् । कार्तिके द्विदलंत्यजेत् । अद्य प्रतिपदि ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रभूषाधारणप्रसूतिकास्नान मु. । स्वा. ३ च. रविः १५।१० । उत्तराफल्गुन्यां शुक्रः ३३।५७ ।
भरण्यां नवव्रयासनादेर्मोगः शुभः । पू. फा २ शुक्रः ३३।२३ । *यमपञ्चकयोरारम्भः । अद्य वैधृतेः परं त्रयोदश्यां प्रसूतिकास्नानाचरणंहितावहम् । स्वा. ३ च. रविः १५।२१ ।
भ. ३११ (दि. ७३२) उ. ३५।२८ (रा. २०।३१) या. । ग्रहणशूलनिवृत्तिः । दोषाधिक्यान्नशुभकर्माऽर्हः समयः । चि. ४ च. रविः १५।२१ ।
अद्य पञ्चम्यां प्रसूतिकास्नानमुभगेतरनवबस्त्रधारणभैषज्यसेवनपूर्वदिग्गमनादि मु. । गणेश ४ व्रतम् (करवा ४) । "स्त्रीणामेवविकारो व्रतेऽस्मिन् तासामेव फलश्रुतेः" ।
राष्ट्रीय कार्तिकारम्भः । अद्य ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनपश्चिमदिग्गमनादि मु. । मूल ३ च. कुज. १३।२८ । स्वा. ३ च. वक्री बुधः ५३।४३ ।
भ. ४४।३३ (रा ०।११) उ. । विष्टेपूर्वं न शुभाऽर्हः समयः । स्वात्यामर्कः ३५।४१ । स्त्री. स्त्री. चं. सू. योगः दर्दुरवाहनं वातनाडी तदधिपो रविस्तेन ग्रहसंस्थया सामान्यवृष्टियोगः । बुधास्तं प्रतीच्याम् ४७।७ पू. फा. ३ च. शुक्रः †
भ. १४।५२ (दि. १२।१९) या. । अद्य विष्टेःपरं जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनपश्चिमदिग्गमनादि मु. । ‡ ०।५२ । वृश्चिके द्वयर्कः ६।२० ।
अहोई ८ व्रतम् (चन्द्रोदय अष्टमी योगसत्वात्) । तिथिदानादावश्यके सामान्यशुभकर्मणां मु. ।
रात्रिशेषे मषायामासकारिष्टनिर्माणादि मु. । स्वा. २ च. रविः ५५।३७ । मू. ४ च. कुजः ५०।६ । पू. फा. ४ च. शुक्रः २२।३२ । †स्वा. १ च. वक्री बुधः २४।५१ ।
भ. ११।१४ (दि. १०।५४) उ. ३९।४६ (रा. २२।१९) या. । विष्टेः पूर्वं सामान्यशुभकर्मणां मु. । स्वा. २ च. वक्री बुधः २।२१ ।
रम्भा ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । अद्य पूर्वायां वस्तुविक्रयः शुभः । रात्रिशेषे उत्तरायां तिथिदानात्प्रसूतिकास्नानाचरणं शुभावहम् ।
प्रदोषः । धनत्रयोदशी १३ (धनतेरस) । धन्वन्तरिजयन्ती । गोवत्सद्वादशी १२ (सायाह्ने पूजनम्) । निशामुखे यमायबहिर्दीपोदेयः । चतुर्दश्यांविधूदयेतिलतैलेन नरकभीरुभिः स्नानं विधेयम् । गोत्रिरात्र *
म. २५।५३ (दि. १६।४८) उ. ५२।५९ (रा. ३।३८) या. । मासशिवरात्रिः । नरकचतुर्दशी १४ । हनुमज्जयन्ती । पूर्वाषाढभेकुजः २४।३७ ।†
दीपावली । प्रदोषेलक्ष्मीन्द्रकुबेरादि पूजा । रात्रिशेषेदरिद्रनिस्सारणम् । साभ्यङ्गस्नानंप्रातर्यमतर्पणम् । सायं गृहे देवनद्यादौ नवदीपदानम् । हनुमद्दर्शनम् । रिक्ताविधुक्षयादिदोषाच्छुभकर्ममुहूर्ताभावः ।
अन्नकूटः । गोक्रीडनम् । काश्यां गोवर्धनपूजा । अद्य स्वात्यां प्रतिपदि नववस्त्रभूषाधारणभैषज्यसेवनप्रसूतिकास्नानाचरणं हितावहम् । उ. फा. २ च कन्यायां च. शुक्रः ५३।२३ ।

दैनिकलग्नसारिणी

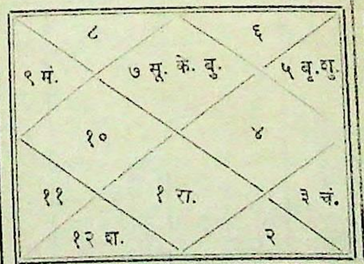
तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सि. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.
१ बृ.	१७ ४१	१९ १९	२१ १५	२३ २८	१ ४६	४ ०	६ १३	८ २९	१० ४६	१२ ५२	१४ ३८	१६ १०
२ शु.	१७ ३७	१९ १५	२१ ११	२३ २४	१ ४२	३ ५६	६ ९	८ २५	१० ४२	१२ ४८	१४ ३४	१६ ६
३ श.	१७ ३३	१९ ११	२१ ७	२३ २०	१ ३८	३ ५२	६ ५	८ २१	१० ३८	१२ ४४	१४ ३०	१६ २
४ सू.	१७ २९	१९ ७	२१ ३	२३ १६	१ ३४	३ ४८	६ १	८ १७	१० ३४	१२ ४०	१४ २६	१५ ५८
५ चं.	१७ २५	१९ ३	२० ५९	२३ १२	१ ३०	३ ४४	५ ५७	८ १३	१० ३०	१२ ३६	१४ २२	१५ ५४
६ मं.	१७ २१	१८ ५९	२० ५५	२३ ८	१ २६	३ ४०	५ ५३	८ ९	१० २६	१२ ३२	१४ १८	१५ ५०
७ बु.	१७ १७	१८ ५५	२० ५१	२३ ४	१ २२	३ ३६	५ ४९	८ ५	१० २२	१२ २८	१४ १४	१५ ४६
८ बृ.	१७ १४	१८ ५२	२० ४८	२३ १	१ १९	३ ३३	५ ४६	८ २	१० १९	१२ २५	१४ ११	१५ ४३
९ शु.	१७ १०	१८ ४८	२० ४४	२२ ५७	१ १५	३ २९	५ ४२	७ ५८	१० १५	१२ २१	१४ ७	१५ ३९
१० श.	१७ ६	१८ ४४	२० ४०	२२ ५३	१ ११	३ २५	५ ३८	७ ५४	१० ११	१२ १७	१४ ३	१५ ३५
११ सू.	१७ २	१८ ४०	२० ३६	२२ ४९	१ ७	३ २१	५ ३४	७ ५०	१० ७	१२ १३	१३ ५९	१५ ३१
१२ चं.	१६ ५८	१८ ३६	२० ३२	२२ ४५	१ ३	३ १७	५ ३०	७ ४६	१० ३	१२ ९	१३ ५५	१५ २७
१३ मं.	१६ ५४	१८ ३२	२० २८	२२ ४१	० ५९	३ १३	५ २६	७ ४२	९ ५९	१२ ५	१३ ५१	१५ २३
१४ बु.	१६ ५०	१८ २८	२० २४	२२ ३७	० ५५	३ ९	५ २२	७ ३८	९ ५५	१२ १	१३ ४७	१५ १९
३० बृ.	१६ ४६	१८ २४	२० २०	२२ ३३	० ५१	३ ५	५ १८	७ ३४	९ ५१	११ ५७	१३ ४३	१५ १५

ति. १० शनी-गुरुचन्द्रयुतिः रे. घं. २१।१८ गुरूदक्षिणे ।
ति. ११ रवौ-शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घं. ४।३ शुक्रोदक्षिणे ।
ति. ३० गुरौ-बुधचन्द्रयुतिः रे. घं. ९।१८ चन्द्रोदक्षिणे ।

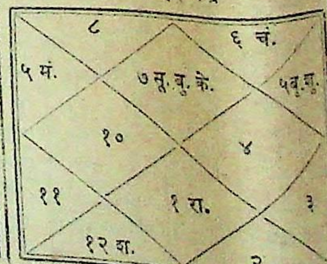
मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि. मा.	स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
४६ ०	६ १ ५० ५५	० १७ ३९ ४३	८ ४ ११ ४	६ १८ ५९ ४२	४ १० ४१ ५१	४ १५ ५५ ६	११ ६ ३१ ०	० ८ १२ ३७	६ ८ १२ ३७
४५ ५९	६ २ ५० ४३	० २९ ४१ ५३	८ ४ ५४ १	६ १८ ३४ १०	४ १० ५२ १८	४ १६ ५१ ५६	११ ६ २६ ४४	० ८ ९ २६	६ ८ ९ २६
४५ ५७	६ ३ ५० ३२	१ ११ ४८ ३७	८ ५ ३७ ५	६ १८ २ ५८	४ ११ २ ४१	४ १७ ४९ २१	११ ६ २२ ३२	० ८ ६ १५	६ ८ ६ १५
४५ ५६	६ ४ ५० २३	१ २४ ३ ७	८ ६ २० ११	६ १७ २६ ३८	४ ११ १२ ५८	४ १८ ४६ २०	११ ६ १८ २४	० ८ ३ ५	६ ८ ३ ५
४५ ५५	६ ५ ५० १६	२ ६ २८ ११	८ ७ ३ २२	६ १६ ४५ ४८	४ ११ २३ ९	४ १९ ४५ १७	११ ६ १४ २१	० ७ ५९ ५४	६ ७ ५९ ५४
४५ ५३	६ ६ ५० १२	२ १९ ६ ७	८ ७ ४६ ३८	६ १६ १ १४	४ ११ ३३ १३	४ २० ४४ ११	११ ६ १० २२	० ७ ५६ ४३	६ ७ ५६ ४३
४५ ५२	६ ७ ५० ९	३ १ ५८ ३१	८ ८ २१ ५८	६ १५ १४ ११	४ ११ ४३ ११	४ २१ ४३ २८	११ ६ ६ २७	० ७ ५३ ३२	६ ७ ५३ ३२
४५ ५१	६ ८ ५० ९	३ १५ ६ १७	८ ९ १३ २५	६ १४ २४ १४	४ ११ ५३ २	४ २२ ४३ १५	११ ६ २ ३८	० ७ ५० २२	६ ७ ५० २२
४५ ४९	६ ९ ५० १२	३ २८ २९ ३४	८ ९ ५६ ५४	६ १३ ३३ ४९	४ १२ २ ४६	४ २३ ४३ १८	११ ५ ५८ ५२	० ७ ४७ ११	६ ७ ४७ ११
४५ ४८	६ १० ५० १६	४ १२ ७ ४३	८ १० ४० २७	६ १२ ४३ ४०	४ १२ १२ २३	४ २४ ४३ ४७	११ ५ ५५ ९	० ७ ४४ ०	६ ७ ४४ ०
४५ ४६	६ ११ ५० २२	४ २५ ५९ २४	८ ११ २४ ६	६ ११ ५४ ५२	४ १२ २१ ५५	४ २५ ४४ ४४	११ ५ ५१ ३२	० ७ ४० ४९	६ ७ ४० ४९
४५ ४५	६ १२ ५० ३०	५ १० २ ३२	८ १२ ७ ४८	६ ११ ८ ३०	४ १२ ३१ २०	४ २६ ४५ ५४	११ ५ ४८ १	० ७ ३७ ३९	६ ७ ३७ ३९
४५ ४३	६ १३ ५० ४०	५ २४ १४ ३०	८ १२ ५१ ३३	६ १० २५ २५	४ १२ ४० ३७	४ २७ ४७ ३८	११ ५ ४४ ३५	० ७ ३४ २८	६ ७ ३४ २८
४५ ४२	६ १४ ५० ५२	६ ८ ३७ १४	८ १३ ३५ २४	६ ९ ४६ २८	४ १२ ४९ ४८	४ २८ ४९ ३७	११ ५ ४१ १५	० ७ ३१ १७	६ ७ ३१ १७
४५ ४०	६ १५ ५१ ६	६ २२ ५२ १६	८ १४ १९ १८	६ ९ १२ १६	४ १२ ५८ ५१	४ २९ ५१ ५६	११ ५ ३८ १	० ७ २८ ६	६ ७ २८ ६

ति. ५ चन्द्रे



ति. १२ चन्द्रे



मदनपारिजाते कार्तिकं सकलं मासं प्रातःस्नायी जितेन्द्रियः । जपन् हविष्यभुक् शान्तः सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ *कार्तिकस्नानविधिः तत्र संकल्पः । देशकालौ संकीर्त्य—मम वाङ्मनःकायजानोपपापक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थमनुकं तीर्थे कार्तिकस्नानमहं करिष्ये । तत्र मन्त्रः—कार्तिकेऽहं करिष्यामि प्रातःस्नानं जनार्दनः । प्रीत्यर्थं तव देवेश दामोदर रमाप्रिय ॥ ध्यात्वाऽहं त्वां च देवेश जले-स्मिन्स्नातुमुद्यतः तव प्रसादात् पापं मे दामोदर विनश्यतु ॥ इमौ मन्त्रौ समुच्चार्य मौनी स्नायाद्व्रती नरः ॥ तुलसीमाहात्म्यं पाद्मे—तुलसीदललक्षेण कार्तिके-योऽर्चयेद्धरिम् । पत्रे पत्रे मुनिश्रेष्ठ लभते मौक्तिकं फलम्—ति. १२ चन्द्रे गोवत्स-पूजनम् तन्मंत्रः । सर्वदेवमयी देवी सर्वदेवैरलंकृते । मातर्ममाभिलषितं सफलं कुरु नन्दिनि इति ॥ अथ त्रयोदश्यामपमृत्युनाशार्थं यमाय निशामुखे बहिर्दीपो देयः । तन्मन्त्रः—मृत्युना पाशदण्डाभ्यां कालेन श्यामया सह ॥ त्रयोदश्यां दीपदानात् सूर्यजः प्रीयतां मम ॥ अथ त्रयोदशीमारभ्य गोत्रिरात्रव्रतं कर्तव्यम् । अथ

१२ चन्द्रे सायं धन्वन्तरिजन्मोत्सवः कार्यः । भा. २स्क. ७अ. । धन्वन्तरिश्च भगवान्स्वयमेव कीर्तिः नाम्ना नृणां पुरुरुजां रुज आशु हन्ति । यज्ञे च भागममृतायुरवावरुन्ध आयुश्च वेद-मनुशास्त्यवतीर्य लोके । औषधदानमाहात्म्यं चरकः—अप्येकं नीरुजीकृत्य जन्तुमौदुशतादृशम् । आयुर्वेदप्रभावेण किं न दत्तं भवेद्भुवि ॥ अथ नरकचतुर्दशी ति. १३ कुजे विधूदये नरक-भीरुभिः स्नानं कार्यम् । सीतालोष्ठसमायुक्त सकण्टकदलान्वित । हर पापमपामार्ग भ्राम्यमाणः पुनः पुनः ॥ तैले लक्ष्मीर्जले गङ्गा दीपावल्यां चिदूदये । यः करोति नरः स्नानं यमलोकं न पश्यति ॥ अथ ति. १३ भौमे हनुमज्जन्मदिनम्—व्रतरत्नाकरे—आश्विनस्यासिते पक्षे भूतायां च महानिशि । भौमवारेऽञ्जनादेवी हनुमन्तमजीजनत् । शौर्यवर्धनं हनुमच्चरित्रं वाल्मीकिरामायणे सुन्दरकाण्डे द्रष्टव्यम्, यस्यैतादृशी प्रतिज्ञा नहि द्रक्ष्यामि यदि तां लंकायां जनकात्मजाम् । अनेनैव हि वेगेन गमिष्यामि सुरालयम् ॥ यदि वा त्रिदिवे सीतां न द्रक्ष्यामि कृतश्रमः । बद्ध्वा राक्षसराजानमानयिष्यामि रावणम् ॥ सर्वथा कृतकार्योऽहमेष्यामि सह सीतया । तथा च तस्य जपनीयमन्त्राः—जयत्यतिबलो रामो लक्ष्मणश्च महाबलः । राजा जयति सुग्रीवो राघवेणाभिपालितः ॥ दासोऽहं कोशलेन्द्रस्य रामस्याक्लिष्टकर्मणः । हनूमाञ्छत्रुसैन्यानां निहन्ता मारुतात्मजः ॥ न रावणसहस्रं मे युद्धे प्रतिबलं भवेत् ॥ शिलाभिश्च प्रहरतः पादपैश्च सहस्रशः । अर्दयित्वा पुरीं लङ्कामभिवाद्य च मैथिलीम् । समृद्धार्थो गमिष्यामि मिषतां सर्वरक्षसाम् ॥ तथाऽस्य प्रार्थना—मनोजवं मारुततुल्यवेगं जितेन्द्रियं बुद्धिमतां वरिष्ठम् । वातात्मजं वानरयूथमुख्यं श्रीरामदूतं शरणं प्रपद्ये । उल्लङ्घ्य सिन्धोः सलिलं सलीलं यः शोकवह्निं जनकात्मजायाः । आदाय तेनैव ददाह लङ्कां नमामि तं प्राञ्जलिराञ्जनेयम् ॥ अथ कार्तिके धात्रीमाहात्म्यमाह—कार्तिके धात्रीवृक्षादधश्चित्रान्नैस्तर्पयेद्द्विजम् । ब्राह्मणान्भोजयेद् भक्त्या स्वयं भुञ्जीत बान्धवैः ॥ अथ अमायां दीपदानोत्तरं लक्ष्मीपूजनं विहितम् । तन्मन्त्रो—नमस्ते सर्वदेवानां वरदाऽसि हरिप्रिये । या गतिस्त्वत्प्रपन्नानां सा मे भूयात् त्वदर्चनात् ॥ धनदायै नमस्तुभ्यं निधिपद्माधिपे शुभे । भवन्तु त्वत्प्रसादेन धनधान्यादिसंपदः ॥ अनेन श्रीलक्ष्मीः प्रीयताम् । इन्द्रपूजामन्त्रः—ऐरावतसमारूढो वज्रहस्तो महाबलः । शतयज्ञाधिपो देवस्तस्मा इन्द्राय ते नमः ॥ अथ [illegible] निशीथोत्तरं स्त्रीभिः स्वगृहादलक्ष्मीनिस्सारणं कार्यमिति । एवं गते निशीथे तु जने निद्रार्धलोचने । तावन्नगरनारीभिः शूर्पडिण्डिमवादनैः । निष्काश्यते प्रहृष्टाभिरलक्ष्मीः स्वगृहाङ्गणात् ॥ वैधृतौ च व्यतीपाते भौमभार्गवभानुषु । पर्वद्वये च संक्रान्तौ द्वादश्यां सूतकद्वये । तुलसीं ये विचिन्वन्ति ते छिन्दन्ति हरेः शिरः ॥ नैवं छिन्द्यात् रवौ दूर्वां तुलसीं निशि सन्ध्ययोः । धात्रीपत्रं कार्तिके च पुण्यार्थमतिमानवः ॥

ॐ

श्री विश्वपंचाङ्गम्

संवत् २०२४

प्रेमदत्त शास्त्री

जहाँगीराबाद

(बुलन्दशहर)

उ. प्र.

२१ रविवारेष्टम् २२।४२ ल. कन्या पुत्र ला. विनोदकुमार पि. ला. कान्ति प्रसाद

परीक्षितः—धृत्या बलिसमः। भाग०—चलन्ति गिरयः कामं युगान्तपवनाहताः। कृच्छ्रेऽपि न चलत्येव धीराणां निश्चलं मनः॥ पुत्रदारैःसुखैश्चैव वियुक्तस्य धनेन वा। मग्नस्य व्यसने कृच्छ्रे धृतिः श्रेयस्करी नृप॥ धैर्येण युक्तं सततं शरीरं न विशीर्यते। विशोकता सुखं धत्ते धत्ते चारोग्यमुत्तमम्। आरोग्याच्च शरीरस्य स पुनर्विन्दते श्रियम्॥ उद्धरेदात्मनाऽऽत्मानं धृत्युत्साहसमन्वितः।

दि.मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	न.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	यो.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	का.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशि संचारः रा.	घ. प.	घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रा. द.	चन्द्रास्त घं. मि.
२७ ३७	१	शु.	८ ८	दि.	९ ४४	वि.	२९ २६	सा.	१८ १५	सौ.	४२ ५३	रा.	२३ ३८	व.	८ ८	[illegible]	[illegible]	३५ १५	२० ३४	मातङ्ग	३	२९	१७	१६	१२	वृ.	१५ २९	१२ ४०	६ २९	५ ३१	१४ ४६	१८ ८
२७ ३४	२	श.	२ ३१ / ५४ ५६	प्रा.	७ २४ / २१ ५०	अ.	२५ २३	दि.	१६ ४१	शो.	३५ २०	रा.	२० ३७	कौ.	२ २१	[illegible]	[illegible]	२९ ३३ / ५४ ५७	१८ २१ / ५ १६	अमृत	४	१	१८	१७	१३				६ २९	५ ३१	१५ ५	१९ १
२७ ३१	४	सू.	५२ ७	रा.	३ २०	ज्ये.	२१ ५८	दि.	१५ १७	अ.	२८ ८	सा.	१७ ४५	व.	२४ ३२	[illegible]	[illegible]	५२ ७	३ २०	काण	५	२	१९	१८	१४	ध.	२१ ५८	१५ १७	६ ३०	५ ३०	१५ २३	१९ ५९
२७ २८	५	चं.	४८ ०	रा.	१ ४३	मू.	१९ ७	दि.	१४ ९	सु.	२१ २८	दि.	१५ ६	व.	२० ३	[illegible]	[illegible]	४८ ०	१ ४३	लुम्ब	६	३	२०	१९	१५				६ ३१	५ २९	१५ ४२	२१ १
२७ २४	६	मं.	४४ ५०	रा.	० २७	पू.	१७ ६	दि.	१३ २१	धृ.	१५ २७	दि.	१२ ४२	कौ.	१६ २५	[illegible]	[illegible]	४४ ५०	० २७	मित्र	७	४	२१	२०	१६	म.	३१ ५१	१९ १६	६ ३१	५ २९	१६ ०	२२ ६
२७ २१	७	बु.	४२ ४४	रा.	२३ ३७	उ.	१६ ७	दि.	१२ ५९	शू.	१० ५२	दि.	१० ५३	ग.	१३ ४७	[illegible]	[illegible]	४२ ४४	२३ ३७	वज्र	८	५	२२	२१	१७				६ ३२	५ २८	१६ १८	२३ ८
२७ १९	८	बृ.	४१ ५१	रा.	२३ १७	श्र.	१६ १६	दि.	१३ ३	गं.	६ ४०	दि.	९ १२	वि.	१२ १७	[illegible]	[illegible]	४१ ५१	२३ १७	केतु	९	६	२३	२२	१८	कुं.	४६ ५९	१ २०	६ ३२	५ २८	१६ ३५	० ७
२७ १५	९	शु.	४२ १५	रा.	२३ २७	ध.	१७ ४३	दि.	१३ ३८	वृ.	३ ४	दि.	७ ४७	बा.	१२ ३	[illegible]	[illegible]	४२ १५	२३ २७	धाता	१०	७	२४	२३	१९				६ ३३	५ २७	१६ ५३	१ ३
२७ १२	१०	श.	४३ ५९	रा.	० ९	श.	२० २६	दि.	१४ ४४	ध्रु.	५८ ४३ / १ ९	दि.	२३ २९ / ७ ०	तै.	१३ ७	[illegible]	[illegible]	४३ ५९	० ९	आनन्द	११	८	२५	२४	२०				६ ३४	५ २६	१७ १०	१ ५५
२७ १०	११	सू.	४६ ५६	रा.	१ २०	पू.	२४ २२	दि.	१६ १९	ह.	५९ २८	प्रा.	६ २१	व.	१५ २७	[illegible]	[illegible]	४६ ५६	१ २०	चर	१२	९	२६	२५	२१	मी.	८ २३	९ ५५	६ ३४	५ २६	१७ २६	२ ४७
२७ ७	१२	चं.	५० ५७	रा.	२ ५७	उ.	२९ २४	सा.	१८ २०	व.	५९ ५२	प्रा.	६ ३१	व.	१८ ५६	[illegible]	[illegible]	५० ५७	२ ५७	गद	१३	१०	२७	२६	२२				६ ३५	५ २५	१७ ४३	३ ३८
२७ ४	१३	मं.	५५ ४६	रा.	४ ५३	रे.	३५ १६	रा.	२० ४२	सि.	६० ०	स.	× ×	कौ.	२३ २१	[illegible]	[illegible]	५५ ४६	४ ५३	शुभ	१४	११	२८	२७	२३	मे.	३५ १६	२० ४२	६ ३५	५ २५	१७ ५९	४ २९
२७ १	१४	बु.	६० ०	स.	× ×	अ.	४१ ३९	रा.	२३ १५	सि.	० ५०	दि.	६ ५६	ग.	२८ २४	[illegible]	[illegible]	६० ०	× ×	मृत्यु	१५	१२	२९	२८	२४				६ ३६	५ २४	१८ १५	५ २०
२६ ५८	१४	बृ.	१ १	प्रा.	७ १	भ.	४८ १०	रा.	१ ५२	व्य.	२ ६	दि.	७ २७	व.	१ १	[illegible]	[illegible]	३३ ४०	२० ४	पद्म	१६	१३	३०	२९	२५				६ ३६	५ २४	१८ ३०	× ×
२६ ५४	१५	शु.	६ २०	दि.	९ ९	कृ.	५४ २२	रा.	४ २२	व.	३ २५	दि.	७ ५९	व.	६ २०	[illegible]	[illegible]	३८ ४६	२२ ७	छत्र	१७	१४	१	३०	२६	वृ.	४ ४३	८ ३०	६ ३७	५ २३	१८ ४५	× ×

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ कार्त्तिकशुक्लपक्षः (नवम्बर ता० ३···१७, सन् १९६७) याम्यायनं, याम्यगोलः, शरदृतुः, वृश्चिकार्कादिमन्तर्तुश्च।

इष्टिः। यमद्वितीया २। भ्रातृ २ (भगिनीगृहे भोजनम्※)। चित्रगुप्तपूजा। लेखन्यादिपूजा। चन्द्रदर्शनम्, मु. ३० फलं समम्। गोक्रीडनम् मार्गपालीबन्धनम्। यव्दयाकर्षणम्। नीराजनंप्रातः। सायंमंगलमालिका। काशिकाद-* सावान ८। अद्य तिथिक्षयदोषसत्त्वेऽपि आवश्यके पूर्वेतरदिग्गमने ल. चि.।

भ. २४।३२ (दि. १६।१९) उ. ५२।७ (रा. ३।२०) या.। वैनायकी व्रतम् ४। रिक्तायां रोगविमुक्तस्नान मु.। पू. षा. २ च. कुजः ५७।१२। पूर्वाफल्गुन्यां गुरुः ९।१९।

सूर्यषष्ठीव्रतारम्भः (संयतेत्यादिनाम्ना लोके प्रसिद्धं तत्रैकभुक्तेनभवितव्यम्)। बुधोदयः प्राच्याम् २१।१५ मूले लतापादपारोपणभैषज्यसेवनधान्यच्छेदनकणमर्दनादि मु.। विशाखायामर्कः ५३।८। उ. फा. ३ च. शुक्रः ३१।३१। †उ. फा. ४ च. शुक्रः १०।५१।

सूर्यषष्ठीव्रतम् ६ (छठव्रतम्) सम्पूर्णदिनमुपोष्य सायंकालानार्घ्यदानम्। सप्तम्युत्तरायोगे प्रसूतिकास्नानसुभगेतरनवाम्बरधारण मु.। केन्द्रांशवशेनमार्गी बुधः २५।३९।

भ. ४२।४४ (रा. २३।३७) उ.। सूर्योदये अर्घ्यं दत्वा पारणाचार्कव्रतीनाम्। अद्य ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनशिशोस्ताम्बूलभक्षणस्तनाद्रोहणधान्यच्छेदननौकाघट्टनादि मु.।

भ. १२।१७ (दि. ११।२७) या.। गोपाष्टमी ८ व्रतम्। यमदंष्ट्रारम्भः। कार्त्तिकान्ते दिनान्यष्टावादावग्रहणस्य च। यमदंष्ट्रेति विख्याता स्वल्पाहारी स जीवति। तिथिदानादावश्यके सामान्यशुभकर्मणां मुहूर्त्तोऽववेयः।† ‡

अक्षय ९ नवमीव्रतम्❂ (सरत्नगर्भकूष्माण्डादिदानम्)। अयोध्यामथुरापरिक्रमा। त्रिरात्रव्रतारम्भः। सौवर्णीं विष्णुमूर्तिञ्च सम्पूज्यद्वादश्यां दानम्। दशम्यां रात्रिशेषे सामान्यशुभकर्मणां मु.। वि. २ च. रविः ११।३५। ‡

अद्यासवारिष्टनिर्माणवस्तुविक्रयपश्चिमदिग्गमनादि मु.।

भ. १५।२७ (दि. १२।४५) उ. ४६।५६ (दि. १।२०) या.। प्रबोधिनी ११ एकादशीव्रतं※ प्रायस्सर्वेषाम्। विष्टेः पूर्वं पूर्वायामासवारिष्टनिर्माणविक्रयादि मु.। हस्ते शुक्रः १५।४२। ‡पू. षा. ३ च. कुजः २७।५५। भ. १५।२७... वि. ३ च. रविः २९।४१। ॥ वक्राब्जमार्गशीर्षारम्भः।

प्रबोधिनी ११ एकादशीव्रतं केषाञ्चिद्वैष्णवानाम्। अद्योत्तरायां तिथिदानात् जातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रभूषाधारणविपणिव्यापारपश्चिमदिग्गमनादि मु.। वि. ३ च. रविः २९।४१।

प्रदोषः। द्विदलदानम्। चातुर्मास्यव्रतोद्यापनम्। अद्य पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानसुभगेतरनववस्त्रधारण मु.। त्रयोदश्यामश्विनीयोगे न पूर्वेतरसर्वदिग्गमने ल. चि.। पू. षा. ४ च. कुजः ५७।२।

वैकुण्ठचतुर्दशी १४ (श्रीविष्णुपूजायां रात्रिव्यापिनीग्राह्या)। अद्य रिक्ताव्यतिपातदोषाच्छुभकर्ममुहूर्ताभावः। ह. २ च. शुक्रः १७।५४। § वाह्नादिकं संक्रमणकोष्ठकाद्बोध्यम्। स्वा. २ च. बुधः ३१।५६।

भ. ११ (प्रा. ७।१) उ. ३३।४० (रा. २०।४) या.। व्रतायपूर्णिमा १५। श्रीविश्वनाथप्रतिष्ठादिनम्। विष्टेःपरं भरण्यां नवशय्यासनादेर्भोगः शुभः। वि. ४ च. वृश्चिके चार्कः ४७।२९। मु. ३० फलं समम्। §

स्नानदानादौ कार्त्तिकीपूर्णिमा १५ पुण्यतमा। भीष्मपंचकनिवृत्तिः। कार्त्तिकस्नानदानयमनियमादिसमाप्तिः। दीपदानम्। कार्त्तिकेयदर्शनम्। पुष्करेस्नानम्। मन्वादिः। रात्रिशेषेरोहिण्यां नवाम्बरधारणादि मु.॥ स्वा. ४ च. रविः ३४।१९।

*न्यत्र गोवर्धनपूजा (देशप्रथानुगतिकेयं व्यवस्था)। अद्य मैत्रे जातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रभूषाधारणभैषज्यसेवनपश्चिमेतरसर्वदिग्गमनविपणिव्यापारादि मु.। स्वा. ४ च. रविः ३४।१९।

दैनिक लग्नसारिणी

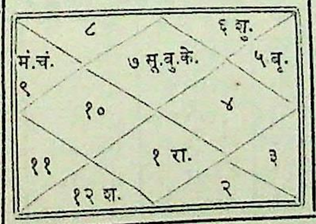
तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कुं. प्र.	मी. प्र.
१शु.	१६ ४२	१८ २०	२० १६	२२ २९	० ४७	३ १	५ १४	७ ३०	९ ४७	११ ५३	१३ ३९	[illegible]
२श.	१६ ३८	१८ १६	२० १२	२२ २५	० ४३	२ ५७	५ १०	७ २६	९ ४३	११ ४९	१३ ३५	[illegible]
४सू.	१६ ३५	१८ १३	२० ९	२२ २२	० ४०	२ ५४	५ ७	७ २३	९ ४०	११ ४६	१३ ३२	[illegible]
५चं.	१६ ३१	१८ ९	२० ५	२२ १८	० ३६	२ ५०	५ ३	७ १९	९ ३६	११ ४२	१३ २८	[illegible]
६मं.	१६ २७	१८ ५	२० १	२२ १४	० ३२	२ ४६	४ ५९	७ १५	९ ३२	११ ३८	१३ २४	[illegible]
७बु.	१६ २३	१८ १	१९ ५७	२२ १०	० २८	२ ४२	४ ५५	७ ११	९ २८	११ ३४	१३ २०	[illegible]
८बृ.	१६ १९	१७ ५७	१९ ५३	२२ ६	० २४	२ ३८	४ ५१	७ ७	९ २४	११ ३०	१३ १६	[illegible]
९शु.	१६ १५	१७ ५३	१९ ४९	२२ २	० २०	२ ३४	४ ४७	७ ३	९ २०	११ २६	१३ १२	[illegible]
१०श.	१६ ११	१७ ४९	१९ ४५	२१ ५८	० १६	२ ३०	४ ४३	६ ५९	९ १६	११ २२	१३ ८	[illegible]
११सू.	१६ ७	१७ ४५	१९ ४१	२१ ५४	० १२	२ २६	४ ३९	६ ५५	९ १२	११ १८	१३ ४	[illegible]
१२चं.	१६ ३	१७ ४१	१९ ३७	२१ ५०	० ८	२ २२	४ ३५	६ ५१	९ ८	११ १४	१३ ०	[illegible]
१३मं.	१५ ५९	१७ ३७	१९ ३३	२१ ४६	० ४	२ १८	४ ३१	६ ४७	९ ४	११ १०	१२ ५६	[illegible]
१४बु.	१५ ५५	१७ ३३	१९ २९	२१ ४२	० ०	२ १४	४ २७	६ ४३	९ ०	११ ६	१२ ५२	[illegible]
१४बृ.	१५ ५१	१७ २९	१९ २५	२१ ३८	२३ ५६	२ १०	४ २३	६ ३९	८ ५६	११ २	१२ ४८	[illegible]
१५शु.	१५ ४८	१७ २६	१९ २२	२१ ३४	२३ ५३	२ ७	४ २०	६ ३६	८ ५३	१० ५९	१२ ४५	[illegible]

ति. ५ चन्द्रे-कुजचन्द्रयुतिः रे. घं. १५।१३ चन्द्रोदक्षिणे।
ति. १२ चन्द्रे-शनिचन्द्रयुतिः रे. घं. ९।१६ शनिर्दक्षिणे।

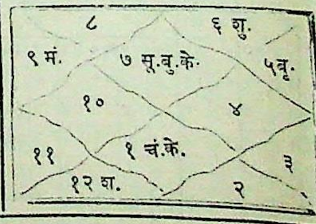
मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि.मा.	स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
[illegible]	६ १६ ५१ २३	७ ७ १० ३१	८ १५ ३ १७	६ ८ ४३ २६	४ १३ ७ ४७	५ ० ५४ ४०	११ ५ ३४ ५२	० ७ २४ ५६	६ ७ २४ ५६
[illegible]	६ १७ ५१ ४१	७ २१ २३ २९	८ १५ ४७ २१	६ ८ २० २३	४ १३ १६ ३५	५ १ ५७ ३८	११ ५ ३१ ४७	० ७ २१ ४५	६ ७ २१ ४५
[illegible]	६ १८ ५२ १	८ ५ २८ १	८ १६ ३१ २७	६ ८ ३ २७	४ १३ २५ १४	५ ३ ० ५९	११ ५ २८ ४८	० ७ १८ ३४	६ ७ १८ ३४
[illegible]	६ १९ ५२ २३	८ १९ २१ २६	८ १७ १५ ३९	६ ७ ५२ ४५	४ १३ ३३ ४६	५ ४ ४ ३८	११ ५ २५ ५२	० ७ १५ २३	६ ७ १५ २३
[illegible]	६ २० ५२ ४७	९ ३ १ ३४	८ १७ ५९ ५३	६ ७ ४८ ३१	४ १३ ४२ ११	५ ५ ८ २८	११ ५ २३ ५	० ७ १२ १३	६ ७ १२ १३
[illegible]	६ २१ ५३ १३	९ १६ २६ ५७	८ १८ ४४ ११	६ ७ ५० ३७	४ १३ ५० २८	५ ६ १२ ४६	११ ५ २० २४	० ७ ९ २	६ ७ ९ २
[illegible]	६ २२ ५३ ४०	९ २९ ३६ ५३	८ १९ २८ ३५	६ ७ ५८ ५७	४ १३ ५८ ३८	५ ७ १७ १४	११ ५ १७ ४९	० ७ ५ ५१	६ ७ ५ ५१
[illegible]	६ २३ ५४ १०	१० १२ ३१ २३	८ २० १२ ५९	६ ८ १३ २६	४ १४ ६ ३८	५ ८ २२ १	११ ५ १५ १९	० ७ २ ४०	६ ७ २ ४०
[illegible]	६ २४ ५४ ४२	१० २५ ११ १३	८ २० ५७ २८	६ ८ ३३ ५०	४ १४ १४ २९	५ ९ २७ ४	११ ५ १२ ५४	० ६ ५९ ३०	६ ६ ५९ ३०
[illegible]	६ २५ ५५ १५	११ ७ ३७ ५७	८ २१ ४२ २	६ ८ ५९ ५३	४ १४ २२ १४	५ १० ३२ १७	११ ५ १० ३६	० ६ ५६ १९	६ ६ ५६ १९
[illegible]	६ २६ ५५ ५१	११ १९ ५३ ४६	८ २२ २६ ३८	६ ९ ३१ २७	४ १४ २९ ५१	५ ११ ३७ ५१	११ ५ ८ २५	० ६ ५३ ८	६ ६ ५३ ८
[illegible]	६ २७ ५६ २८	० २ १ २३	८ २३ ११ १६	६ १० ८ १२	४ १४ ३७ १८	५ १२ ४४ ४६	११ ५ ६ २०	० ६ ४९ ५७	६ ६ ४९ ५७
[illegible]	६ २८ ५७ ६	० १४ ४ ०	८ २३ ५६ ०	६ १० ४९ ५३	४ १४ ४४ ३७	५ १३ ४९ ३८	११ ५ ४ १८	० ६ ४६ ४७	६ ६ ४६ ४७
[illegible]	६ २९ ५७ ४६	० २६ ५ ११	८ २४ ४० ४६	६ ११ ३६ १९	४ १४ ५१ ४५	५ १४ ५५ ५२	११ ५ २ २८	० ६ ४३ ३६	६ ६ ४३ ३६
[illegible]	७ ० ५८ २८	१ ८ ८ ५८	८ २५ २५ ३७	६ १२ २६ ५०	४ १४ ५८ ४६	५ १६ २ १७	११ ५ ० ४२	० ६ ४० २५	६ ६ ४० २५

ति. ५ चन्द्रे



ति. १३ कुजे



★ति. ३० शुक्रे प्रतिपत्त्सत्वात् बलिपूजा विधेया—वामनपुराणे, बलिं प्रतित्रिविक्रम उवाच—वीरप्रतिपदा नाम तव भावीमहोत्सवः। तत्र त्वां नरशार्दूल नरा हृष्टाः स्वलंकृताः। पुष्पधूपप्रदानेन अर्चयिष्यन्ति तत्त्वतः। तत्रोत्सवो मुख्यतमो भविष्यति दिवानिशि॥ पूजनान्ते प्रार्थयेत्—बलिराज नमस्तुभ्यं विरोचनसुत प्रभो। भविष्येन्द्र सुराराते पूजेयं प्रतिगृह्यताम्। बलिप्रशंसाविषये वामनवचनम्। भागवते—एष दानवदैत्यानामग्रणीः कीर्तिवर्धनः। अजैषीदजयां मायां सीदन्नपि न मुह्यति॥ क्षीणरिक्थश्च्युतः स्थानात् क्षिप्तो बद्धश्च शत्रुभिः। ज्ञातिभिश्च परित्यक्तो यातनामनुयापितः। गुरुणा भर्त्सितः शप्तो जहौ सत्यं न सुव्रतः। छलैरुक्तो मयाधर्मो नाऽयं त्यजति सत्यवाक्। एष मे प्रापितः स्थानं दुष्प्रापममरैरपि। सावर्णेरन्तरस्यायं भवितेन्द्रो मदाश्रयः। तावत्सुतलमध्यास्तां विश्वकर्मविनिर्मितम्। यत्राधयो व्याधयश्च क्लमस्तन्द्रा पराभवः। नोपसर्गा निवसतां संभवन्ति ममेच्छया॥ इन्द्रसेन महाराज याहि भो भद्रमस्तु ते। सुतलं स्वर्गिभिः सार्धं ज्ञातिभिः परिवारितः॥ न त्वामभिभविष्यन्ति लोकेशाः किमुतापरे। त्वच्छासनातिगान्दैत्यांश्चक्रं मे सूदयिष्यति॥ रक्षिष्ये सर्वतोऽहं त्वां सानुगं सपरिच्छदम्। सदा सन्निहितं वीर तत्र मां द्रक्ष्यसे भवान्॥ संपूर्णा बलिकथा भागवते ८ स्कन्धे २२ अ. द्रष्टव्या॥ अन्नकूटगोवर्धनपूजाविषये व्रतराजे श्रीकृष्ण उवाच—एतत्सेवाप्रभावेण बलं लब्धं मया महत्। प्रतिसंवत्सरं तस्मादन्नकूटं विधीयताम्। गवां भवति कल्याणं पुत्रपौत्रादिसंततिः। ऐश्वर्यं च सदा सौख्यं भवेद् गोवर्धनोत्सवात्॥ गोवर्धनपूजने मन्त्रः। गोवर्धन धराधार गोकुलत्राणकारक। बहुबाहुकृतच्छाय गवांकोटिप्रदो भव। ततश्च गोपूजने मन्त्रौ—लक्ष्मीर्या लोकपालानां धेनुरूपेण संस्थिता। घृतं वहति यज्ञार्थे मम पापं व्यपोहतु॥ अग्रतः सन्तु मे गावो गावो मे सन्तु पृष्ठतः। गावो मे हृदये सन्तु गवां मध्ये वसाम्यहम्॥ गोपूजनेफलमुक्तम्—महाभारते-गावः श्रेष्ठाः पवित्राश्च पावन्यो जगदुत्तमाः। ऋते दधिघृताभ्यां च नेह यज्ञः प्रवर्तते॥ पयसा हविषा दध्ना शकृताऽप्यथ चर्मणा। अस्थिभिश्चोपकुर्वन्ति बालैः शृङ्गैश्च भारत॥ गोभिस्तुल्यं न पश्यामि धनं किञ्चिदिहाच्युत। कीर्तनं श्रवणं दानं दर्शनं चाऽपि पार्थिव। गवां प्रशस्यते वीर सर्वपापहरं परम्। गावो लक्ष्म्यः सदा मूलं गोषु पाप्मा न विद्यते। मातरः सर्वभूतानां गावः सर्वशुभप्रदाः॥ ※द्वितीयायां—स्नेहेनभगिनीहस्ताद् भोक्तव्यं पुष्टिवर्धनम्। दानानि च प्रदेयानि भगिनीभ्यो विशेषतः॥ ❂ति. ९ शुक्रे अक्षयनवम्यां दानादिकृते अक्षयपुण्याप्तिः। अस्याम् ॐ धात्र्यै नमः—इत्यादि मन्त्रैः—धात्रीपूजां कृत्वा। पिता पितामहाश्चान्ये अपुत्रा ये च गोत्रिणः। ते पिबन्तु मया दत्तं धात्रीमूलेऽक्षयं पयः। आब्रह्मस्तम्बपर्यन्तं देवर्षिपितृमानवाः। ते पिबन्तु मया दत्तं धात्रीमूलेऽक्षयं पयः॥ इत्यादिना पितृतर्पयेत् ततः सूत्रवन्धनपरिक्रमापुरस्सरं—दामोदरनिवासायै धात्र्यै देव्यै नमोनमः। सूत्रेणाऽनेनबध्नामि धात्रि देवि नमोऽस्तुते—इति परिक्रमादिकं विधाय कूष्माण्ड रत्नादिकं कृत्वा पुष्पादिना सम्पूज्य—कूष्माण्डं बहुबीजाढ्यं ब्रह्मणा निर्मितं पुरा। दास्यामि विष्णवे तुभ्यं पितृणां तारणाय च इति ब्राह्मणाय दद्यात्॥ ※ततश्चैकादश्यां—ब्रह्मेन्द्राग्निकुबेरसूर्यसोमादिभिर्वन्दित वन्दनीयः। बुद्धयस्व देवेश जगन्निवास मंत्रप्रभावेण सुखेन देव। इयन्तुद्वादशी देव प्रबोधार्थं विनिर्मिता॥ त्वयैव सर्वलोकानां हितार्थं शेषशायिना। उत्तिष्ठोत्तिष्ठ गोविन्द त्यज निद्रां जगत्पते। त्वयि सुप्ते जगन्नाथ जगत्सुप्तं भवेदिदम्। उत्थिते चेष्टते सर्वमुत्तिष्ठोत्तिष्ठ माधव। गता मेघावियच्चैव निर्मलं निर्मला दिशः। शारदानि च पुष्पाणि गृहाण मम केशव। अयं त्रिविरिति प्रोक्तो मन्त्र उत्थापने हरेः। इत्यादिना हरिं प्रार्थ्य संबोधयेत्—ततः पूर्णिमायां चातुर्मास्यव्रतसमाप्तिश्च कार्या। कृत्तिकानक्षत्रयोगाद्विशेषफलमुक्तं यथा—आग्नेयन्तु यदा ऋक्षं कार्त्तिक्यां भवति क्वचित्। महती सा तिथिर्ज्ञेया स्नानदानेषु चोत्तमा। कार्त्तिकपूर्णिमायान्तु सन्ध्यायां कर्तव्यस्त्रिपुरोत्सवः। दद्यादनेन मन्त्रेण प्रदीपांश्च सुरालये। कीटाः पतङ्गाः मशकाश्चवृक्षा। जले स्थले ये विचरन्ति जीवाः। दृष्ट्वा प्रदीपं न च जन्मभागिनो भवन्ति नित्यं श्वपचा हि विप्राः। कार्त्तिक्यां कृत्तिकायोगे कार्त्तिकेयदर्शनम्॥

 मन्दोदरीविलापः—सीतां सर्वानवद्याङ्गीमरण्ये विजने शुभाम् । आनयित्वा च तां दीनां छद्मनात्मस्वदूषणाम् । अप्राप्य चैव तं कामं मैथिलीसंगमेकृतम् । पतिव्रतायास्तपसा नूनं दग्धोऽसि मे प्रभो ॥ अवश्यमेव लभते फलं पापस्य कर्मणः । भर्तुः पर्यागते काले कर्ता नास्त्यत्र संशयः । शुभकृच्छुभमाप्नोति पापकृत् पापमश्नुते । विभीषणः सुखं प्राप्तस्त्वं प्राप्तः पापमीदृशम् ।

दि.मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	न.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	यो.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अ.	फा.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशि संचारः रा. घ. प. घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रां. द.	चंद्रोदय घ. मि.
२६ ५३	१	श.	११ १३	दि.	११ ७	रो.	५९ ५६	प्रा.	६ ३६	प.	४ २४	दि.	८ २३	कौ.	११ १३	११ ७	तै.	४३ ११	२३ ५४	श्रीवत्स	१८	१५	२	१	२७		६ ३७	५ २३	१९ ०	१७ ५०
२६ ५१	२	र.	१५ ९	दि.	१२ ४२	मृ.	६० ०	स.	× ×	शि.	४ ५२	दि.	८ ३५	ग.	१५ ९	१२ ४२	व.	४७ २	१ २७	सौम्य	१९	१६	३	२	२८	मे. ३२ १४ १९ ३२	६ ३८	५ २२	१९ १४	१८ ३६
२६ ४८	३	चं.	१८ ५५	दि.	१४ १२	मृ.	४ ३२	दि.	८ २८	सि.	४ ३६	दि.	८ २९	वि.	१८ ५५	१४ १२	व.	४९ ५२	२ ३५	आनन्द	२०	१७	४	३	२९		६ ३८	५ २२	१९ २९	१९ २७
२६ ४५	४	मं.	२० ४९	दि.	१४ ५९	आ.	८ ४	दि.	९ ५३	सा.	३ २५	दि.	८ १	बा.	२० ४९	१४ ५९	कौ.	५१ ८	३ ६	चर	२१	१८	५	४	३०	क. ५४ ४७ ४ ३४	६ ३९	५ २१	१९ ४२	२० २३
२६ ४३	५	बु.	२१ २७	दि.	१५ १४	पु.	१० २१	दि.	१० ४८	शु.	[illegible]	सा.	[illegible]	तै.	२१ २७	१५ १४	ग.	५१ ७	३ ६	गद	२२	१९	६	५	१		६ ३९	५ २१	१९ ५६	२१ २२
२६ ४१	६	बृ.	२० ४७	दि.	१४ ५१	पु.	११ २३	दि.	११ १३	ब्र.	५४ ३	रा.	४ १७	व.	२० ४७	१४ ५१	वि.	४९ ५१	२ ३६	शुभ	२३	२०	७	६	२		६ ४०	५ २०	२० ९	२२ २२
२६ ३८	७	शु.	१८ ५५	दि.	१४ १४	श्ले.	११ १६	दि.	११ ११	ऐं.	४९ ४	रा.	२ १८	व.	१८ ५५	१४ १४	बा.	४७ २६	१ ३९	मृत्यु	२४	२१	८	७	३	सिं. ११ १६ ११ ११	६ ४०	५ २०	२० २१	२३ २३
२६ ३६	८	श.	१५ ५७	दि.	१३ ४	म.	१० ४	दि.	१० ४२	वै.	४३ १७	रा.	० ०	कौ.	१५ ५७	१३ ४	तै.	४३ ४७	० १२	पद्म	२५	२२	९	८	४		६ ४१	५ १९	२० ३४	० २४
२६ ३४	९	र.	११ ३८	दि.	११ २०	पू.	७ ५३	दि.	९ ५१	वि.	३६ ४८	रा.	२१ २४	ग.	११ ३८	११ २०	व.	३१ १८	२२ २४	छत्र	२६	२३	१०	९	५	क. २२ १० १५ २३	६ ४१	५ १९	२० ४६	१ २६
२६ ३२	१०	चं.	६ ५८	दि.	९ २९	उ.	४ ५८	दि.	८ ४१	प्री.	२९ ४४	सा.	१८ ३५	वि.	६ ५४	९ २९	व.	३४ २०	२० २६	श्रीवत्स	२७	२४	११	१०	६		६ ४२	५ १८	२० ५७	२ ३०
२६ ३०	११	मं.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	ह.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	आ.	२२ १३	दि.	१५ ३५	बा.	१ ५२	७ २३	कौ.	[illegible]	[illegible]	सौम्य	२८	२५	१२	११	७	तु. २९ २७ १८ २९	६ ४२	५ १८	२१ ८	३ ३५
२६ २८	१२	बु.	५० ६	रा.	३ ४५	स्वा.	५३ १८	रा.	४ २	सौ.	१४ २३	दि.	१२ २८	ग.	२३ ६	१५ ५६	व.	५० ६	२ ४५	धूम्र	२९	२६	१३	१२	८		६ ४२	५ १८	२१ १९	४ ४२
२६ २६	१४	बृ.	४४ १०	रा.	० २३	वि.	४९ ७	रा.	२ २२	शो.	[illegible]	रा.	[illegible]	वि.	१७ ८	१३ ३४	श.	४४ १०	० २३	प्र. मा.	३०	२७	१४	१३	९	वृ. २५ १० २० ४७	६ ४३	५ १७	२१ २९	५ ५३
२६ २४	३०	शु.	३८ २४	रा.	२२ ५	अ.	४५ ९	रा.	० ४७	सु.	५१ ०	रा.	३ ७	च.	११ १९	११ १४	ना.	३८ २४	२२ ५	रक्ष	१	२८	१५	१४	१०		६ ४३	५ १७	२१ ३९	● ●

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ मार्गशीर्षकृष्णपक्षः (नवम्बर ता० १८····३०, दिसम्बर ता० १ सन् १९६७) याम्यायनं, याम्यगोलः, हेमन्तर्तुः ।

इष्टिः । कार्तिकव्रतस्य पारणा । अद्य प्रतिपदि यायियात्रा मु. । द्वितीयायां दक्षिणदिग्गमने ल. चि. । स्वा. ३ च. बुधः ४३।२९। ह. ३ च. शुक्रः १९।७। अश्वि. २ च. राहुः चि. ४ च. च*

म. ४७१२ (रा. ११२७) उ. । अद्य पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानदक्षिणदिग्गमनादि मु. । उत्तराषाढभे कुजः २४।३४। *केतुः ५३।७ ।

भ. १८।५५ (दि. १४।१२) या. । गणेश ४ व्रतम् । अद्य मृगे ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनपश्चिमदिग्गमनादिविविध मुहूर्ताः । अनुराधायामर्कः ४।५९ ।

श्री मालवीयश्राद्धदिनम् । अद्य सतिहीनबलेचन्द्रे रिक्तायां रोगविमुक्तस्नान मु. । स्वा. ४ च. बुधः ५५।३३ । ह. ४ च. शुक्रः १८।६।

राष्ट्रीय मार्गशीर्षारम्भः । अद्य जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवननववस्त्रभूषणधारणपश्चिमदिग्गमनादि मु. । पञ्चम्यां पुष्ये च उत्तरेतरसर्वदिग्गमने ल. चि. । धनुषि दृश्यार्कः ५७।२० ।

म. २०।४७ (दि. १४।५१) उ. ४९।५१ (रा. २।३६) या. । तिथिदानात्पुष्ये बाल्यच्छेदननौकाघट्टनवस्त्रधारणभैषज्यसेवनलतावृक्षाद्यारोपण मु. । अनु. २ च. रविः २२।१९ ।‡

कालभैरवाष्टमी ८ (सायंकाले भैरवोत्पत्तिः) । अष्टम्यां स्थायिकार्याऽर्हयोगः । विशाखाभे बुधः ४२।५७। चित्रायां शुक्रः १५।२९। ‡उ. षा. २ च. मकरे च कुजः ५०।६४ ।

अद्य रिक्तावैधृतिदोषाच्छुभकर्ममुहूर्ताभावः । §विपणिव्यापारादि विविध मु. । वि. २ च. बुधः १४।५७। चि. २ च. शुक्रः ११।३१।

म. ३९।१८ (रा. २२।२४) उ० । अद्य दशम्यां विष्टेः पूर्वं पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानसुभगेतरनववस्त्रधारणपूर्वदिग्गमनादि मु. । अनु. ३ च. रविः ३९।६ ।

म. ६।५८ (दि. ९।२९) या. । उत्पन्ना ११ एकादशीव्रतं स्मार्त्तानाम् । अद्य विष्टेःपरं प्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनशिशोस्ताम्बूलभक्षणबाल्यच्छेदननौकाघट्टनपूर्वेतरसर्वदिग्गमन §

उत्पन्ना ११ एकादशीव्रतं वैष्णवानाम् । अद्य शुभकर्मादौ तिथिक्षयदोषोऽवधेयः । अत्यावश्यके हस्ते प्रसूतिकास्नानाचरणं शुभम् । उ. षा. ३ च. कुजः १५।३४ ।

म. ५०।६ (रा. २।४५) उ. । प्रदोषः । अद्य त्रयोदश्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनबाल्यच्छेदननववस्त्रभूषाधारणादि मु. । अनु. ४ च. रविः ५५।४६ । वि. ३ च. ¶

म. १७।८ (दि. १३।३४) या. । मासशिवरात्रिः । रिक्ताविधुक्षयादिदोषसत्वात् शुभकर्मानर्हसमयः । चि. ३ च. तुले च शुक्रः ५।५४ । ¶बुधः ३७।५२।

स्नानदानश्राद्धादौदर्शः ३० । प्रतिपदिसामान्य शुभकर्मणां मुहूर्त्तोऽवधेयः । वि. ४ च. वृश्चिके च बुधः ५३।५१।

विवाह-मुहूर्त्ताः

- ति. १ शनौ रोहिण्यां घ. ४६ यावन्मृत्युः ततः परं ।।।।ऽऽ।।।। रे. ८ ल. ५ ने. दा. ।
- ति. २ रवौ मृगे भौमवेधाल्लग्नाभावः ।
- ति. ३ चन्द्रे मृगे पुर्वदोषः ।
- ति. ७ शुक्रे मघा भे वैधृतेः पूर्वं ।।।।।।ऽ।। रे. ९ ल. गो. ।
- ति. ८ शनौ मघा भे वैधृति दोषः ।
- ति. ९ रवौ उ. भा. भे. घ. ३९ उ. मृत्युः ततः पूर्वं ।।।।।ऽऽ।। रे. ८ ल. गो. ।
- ति. १० चन्द्रे उ. फा भे मृत्युः, हस्ते च शनिवेधः ।
- ति. ११ भौमे हस्ते पूर्वदोषः ।

*पवित्रम् ॥ हनुमानपि विक्रान्तः सर्वं शुश्राव तत्त्वतः । ❀अग्रिमपृष्ठे द्रष्टव्यम्

ति. १३ बुधे. स्वात्यां केतुभुक्तेन्दुरभुक्तत्वाल्लग्नं न सत् । अतोऽग्रे विधुक्षयादि दोषः ।

दैनिक लग्नसारिणी

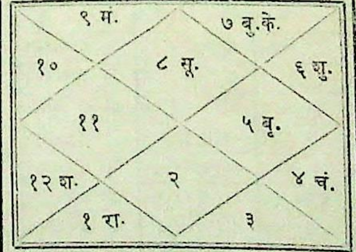
तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.
१श.	१५ ४३	१७ २१	१९ १७	२१ ३०	२३ ४८	२ २	४ १५	६ ३१	८ ४८	१० ५४	१२ ४०	१४ १२
२र.	१५ ३८	१७ १६	१९ १२	२१ २५	२३ ४३	१ ५७	४ १०	६ २६	८ ४३	१० ४९	१२ ३५	१४ ७
३चं.	१५ ३४	१७ १२	१९ ८	२१ २१	२३ ३९	१ ५३	४ ६	६ २२	८ ३९	१० ४५	१२ ३१	१४ ३
४मं.	१५ २९	१७ ७	१९ ३	२१ १६	२३ ३४	१ ४८	४ १	६ १७	८ ३४	१० ४०	१२ २६	१३ ५८
५बु.	१५ २५	१७ ३	१८ ५९	२१ १२	२३ ३०	१ ४४	३ ५७	६ १३	८ ३०	१० ३६	१२ २२	१३ ५४
६बृ.	१५ २१	१६ ५९	१८ ५५	२१ ८	२३ २६	१ ४०	३ ५३	६ ९	८ २६	१० ३२	१२ १८	१३ ५०
७शु.	१५ १७	१६ ५५	१८ ५१	२१ ४	२३ २२	१ ३६	३ ४९	६ ५	८ २२	१० २८	१२ १४	१३ ४६
८श.	१५ १३	१६ ५१	१८ ४७	२१ ०	२३ १८	१ ३२	३ ४५	६ १	८ १८	१० २४	१२ १०	१३ ४२
९र.	१५ ८	१६ ४६	१८ ४२	२० ५५	२३ १३	१ २७	३ ४०	५ ५६	८ १३	१० १९	१२ ५	१३ ३७
१०चं.	१५ ४	१६ ४२	१८ ३८	२० ५१	२३ ९	१ २३	३ ३६	५ ५२	८ ९	१० १५	१२ १	१३ ३३
११मं.	१५ ०	१६ ३८	१८ ३४	२० ४७	२३ ५	१ १९	३ ३२	५ ४८	८ ५	१० ११	११ ५७	१३ २९
१२बु.	१४ ५६	१६ ३४	१८ ३०	२० ४३	२३ १	१ १५	३ २८	५ ४४	८ १	१० ७	११ ५३	१३ २५
१४बृ.	१४ ५१	१६ २९	१८ २५	२० ३८	२२ ५६	१ १०	३ २३	५ ३९	७ ५६	१० २	११ ४८	१३ २०
३०शु.	१४ ४७	१६ २५	१८ २१	२० ३४	२२ ५२	१ ६	३ १९	५ ३५	७ ५२	९ ५८	११ ४४	१३ १६

ति. ८ शनौ—गुरुचन्द्रयुतिः रे. घं. १०।३४ गुरुर्दक्षिणे ।
ति. ११ कुजे—शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घं. १५।१९ शुक्रोदक्षिणे ।
ति. १४ गुरौ—बुधचन्द्रयुतिः रे. घं. १९।३७ चन्द्रोदक्षिणे ।

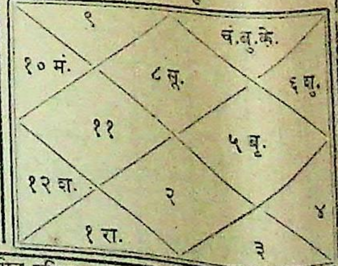
मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि. मा.	स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
४५ १३	७ १ ५९ १२	१ २० १८ ४७	८ २६ १० ३०	६ १३ २१ ३४	४ १५ ५ ३६	५ १७ ९ २	११ ४ ५९ ३	० ६ ३७ १४	६ ६ ३७ १४
४५ ११	७ २ ५९ ५७	२ २ ३७ ४१	८ २६ ५५ २७	६ १४ २० १४	४ १५ १२ १८	५ १८ १५ ११	११ ४ ५७ २९	० ६ ३४ ४	६ ६ ३४ ४
४५ ९	७ ४ ० ४४	२ १५ ८ १४	८ २७ ४० २७	६ १५ २२ २८	४ १५ १८ ५१	५ १९ २३ ०	११ ४ ५६ ३	० ६ ३० ५३	६ ६ ३० ५३
४५ ८	७ ५ १ ३३	२ २७ ५२ २६	८ २८ २५ ३०	६ १६ २८ ३	४ १५ २५ १४	५ २० ३० २०	११ ४ ५४ ४३	० ६ २७ ४२	६ ६ २७ ४२
४५ ६	७ ६ २ २३	३ १० ५१ ३५	८ २९ १० ३५	६ १७ ३६ ४९	४ १५ ३१ २८	५ २१ ३७ ४९	११ ४ ५३ ३१	० ६ २४ ३१	६ ६ २४ ३१
४५ ४	७ ७ ३ १५	३ २४ ६ १८	८ २९ ५५ ४४	६ १८ ४८ ४०	४ १५ ३७ ३२	५ २२ ४५ ३३	११ ४ ५२ २५	० ६ २१ २१	६ ६ २१ २१
४५ २	७ ८ ४ ८	४ ७ ३६ २१	९ ० ४० ५६	६ २० २ ३४	४ १५ ४३ २७	५ २३ ५३ २६	११ ४ ५१ २५	० ६ १८ १०	६ ६ १८ १०
४५ ०	७ ९ ५ २	४ २१ २० ४३	९ १ २६ १०	६ २१ १९ ५४	४ १५ ४९ १२	५ २५ १ २८	११ ४ ५० ३०	० ६ १४ ५९	६ ६ १४ ५९
४४ ५८	७ १० ५ ५८	५ ५ १७ ४८	९ २ ११ २८	६ २२ ३९ १५	४ १५ ५४ ४७	५ २६ ९ ४५	११ ४ ४९ ४३	० ६ ११ ४८	६ ६ ११ ४८
४४ ५७	७ ११ ६ ५६	५ १९ २५ १४	९ २ ५६ ४९	६ २४ ० ४९	४ १६ ० १२	५ २७ १८ ८	११ ४ ४९ ४	० ६ ८ ३८	६ ६ ८ ३८
४४ ५५	७ १२ ७ ५५	६ ३ ४० १०	९ ३ ४२ ११	६ २५ २४ २५	४ १६ ५ २६	५ २८ २६ ४५	११ ४ ४८ ३२	० ६ ५ २७	६ ६ ५ २७
४४ ५३	७ १३ ८ ५६	६ १७ ५९ २३	९ ४ २७ ३७	६ २६ ५० १	४ १६ १० ३०	५ २९ ३५ ३१	११ ४ ४८ ७	० ६ २ १६	६ ६ २ १६
४४ ५१	७ १४ ९ ५७	७ २ १९ ७	९ ५ १३ ६	६ २८ १७ २२	४ १६ १५ २२	६ ० ४५ २५	११ ४ ४७ ५०	० ५ ५९ ५	६ ५ ५९ ५
४४ ५०	७ १५ ११ ०	७ १६ ३५ २६	९ ५ ५८ ३६	६ २९ ४६ २३	४ १६ २० ११	६ १ ५३ ३०	११ ४ ४७ ४०	० ५ ५५ ५५	६ ५ ५५ ५५

ति. ५ बुधे



ति. १३ बुधे



त्याज्यं न धैर्यं विधुरेऽपि काले धैर्यात्कदाचिद्गतिमाप्नुयात्सः ॥ रामं प्रति लक्ष्मणः । उत्साहो बलवानार्य । शोकं विसृज्याद्य धृतिं भजस्व सोत्साहता चास्तु विमार्गणेऽस्याः । उत्साहवन्तो हि नरा न लोके सीदन्ती कर्मस्वतिदुष्करेषु । जगन्मातुः सीतायाः स्वयंवर तिथौ तस्याः पावनम् चरितं पठनीयं श्रवणीयञ्च । विशेषतोऽशोकवाटिकां नीतायास्तस्या रावणेन सह सतीनां मानवर्धनः संवादः स्मरणीयः । वा. रा.—सुन्दरकाण्डे—सीतां परिवृतां दीनां निरानन्दां तपस्विनीम् । साकारैर्मधुरैर्वाक्यैर्न्यदर्शयत रावणः ॥ मां दृष्ट्वा नागनासोरु गूहमानास्तनोदरम् । अदर्शनमिवात्मानं भयान्नेतुं त्वमिच्छसि ॥ कामये त्वां विशालाक्षि बहुमन्यस्व मां प्रिये । सर्वाङ्गगुणसम्पन्ने सर्वलोकमनोहरे ॥ भव मैथिलि भार्या मे मोहमेनं विसर्जय ॥ बह्वीनामुत्तमस्त्रीणां ममाग्रमहिषी भव ॥ तस्य तद्वचनं श्रुत्वा सीता रौद्रस्य रक्षसः । आर्ता दीनस्वरा दीनं प्रत्युवाच ततः शनैः ॥ दुःखार्ता रुदती सीता वेपमाना तपस्विनी । चिन्तयन्ती वरारोहा पतिमेव पतिव्रता । तृणमन्तरतः कृत्वा प्रत्युवाच शुचिस्मिता । निवर्तय मनो मत्तः स्वजने क्रियतां मनः । न मां प्रार्थयितुं युक्तस्त्वं सिद्धिमिव पापकृत् । अकार्यं न मया कार्यमेकपत्न्या विगर्हितम् । कुलं संप्राप्तया पुण्यं कुले महति जातया ॥ एवमुक्त्वा तु वैदेही रावणं तं यशस्विनी । रावणं पृष्ठतः कृत्वा भूयो वचनमब्रवीत् ॥ नाहमौपयिकी भार्या परभार्या सती तव । साधु धर्ममवेक्षस्व साधु साधु व्रतं चर । यथा तव तथाऽन्येषां रक्ष्या दारा निशाचर । आत्मानमुपमां कृत्वा स्वेषु दारेषु रम्यताम् ॥ अतुष्टं स्वेषु दारेषु चपलं चपलेन्द्रियम् । नयन्ति निकृतिप्रज्ञं परदाराः पराभवम् । शक्या लोभयितुं नाहमैश्वर्येण धनेन वा । अनन्या राघवेणाहं भास्करेण यथा प्रभा ॥ साधु रावण रामेण मां समानय दुःखिताम् । वने वासितया सार्धं करिण्येव गजाधिपम् ॥ सीतायाः वचनं श्रुत्वा परुषं राक्षसेश्वरः । प्रत्युवाच ततः सीतां विप्रियं प्रियदर्शनाम् ॥ संनियच्छति मे क्रोधं त्वयि कामः समुत्थितः । द्रवतो मार्गमासाद्य हयानिव सुसारथिः ॥ वामः कामो मनुष्याणां यस्मिन् किल निबध्यते । जने तस्मिंस्त्वनुक्रोशः स्नेहश्च किल जायते ॥ एतस्मात्कारणान्न त्वां घातयामि वरानने । वधार्हामवमानार्हां मिथ्या प्रव्रजिते रताम् ॥ एवमुक्त्वा तु वैदेहीं रावणो राक्षसाधिपः । क्रोधसंरम्भसंयुक्तः सीतामुत्तरमब्रवीत् ॥ द्वौ मासौ रक्षितव्यौ मे योऽवधिस्ते मया कृतः । ततः शयनमारोह मम त्वं वरवर्णिनि ॥ द्वाभ्यामूर्ध्वं तु मासाभ्यां भर्तारं मामनिच्छतीम् । मम त्वां प्रातराशार्थं सूदाश्छेत्स्यन्ति खण्डशः ॥ तां भर्त्स्यमानां संप्रेक्ष्य राक्षसेन्द्रेण जानकीम् । देवगन्धर्वकन्यास्ता विषेदुर्विकृतेक्षणाः । ओष्ठप्रकारैरपरा नेत्रैर्वक्त्रैस्तथाऽपराः । सीतामाश्वासयामासुस्तर्जितां तेन रक्षसा ॥ ताभिराश्वासिता सीता रावणं राक्षसाधिपम् । उवाचात्महितं वाक्यं वृत्तशौण्डीर्यगर्वितम् । नूनं न ते जनः कश्चिदस्मिन्निःश्रेयसि स्थितः । निवारयति यो न त्वां कर्मणोऽस्माद्विगर्हितात् ॥ राक्षसाऽधम रामस्य भार्याममिततेजसः । उक्तवानसि यत्पापं क्व गतस्तस्य मोक्ष्यसे ॥ ततः सीतां समस्तास्ता राक्षस्यो विकृताननाः । परुषं परुषानर्हामूचुस्तद्वाक्यमप्रियम् ॥ राक्षसीनां वचः श्रुत्वा सीता पद्मनिभेक्षणा । नेत्राभ्यामश्रुपूर्णाभ्यामिदं वचनमब्रवीत् ॥ न मानुषी राक्षसस्य भार्या भवितुमर्हति । कामं खादत मां सर्वा न करिष्यामि वो वचः ॥ दीनो वा राज्यहीनो वा यो मे भर्ता स मे गुरुः । तं नित्यमनुरक्ताऽस्मि यथा सूर्यं सुवर्चला ॥ यथा शची महाभागा शक्रं समुपतिष्ठति । अरुन्धती वसिष्ठं च रोहिणी शशिनं यथा । लोपामुद्रा यथाऽगस्त्यं सुकन्या च्यवनं यथा । सावित्री सत्यवन्तं च कपिलं श्रीरामं यथा । सौदासं मदयन्तीव भैमी पतिमनुव्रता । तथाहमिक्ष्वाकुवरं रामं पतिमनुव्रता छिन्ना भिन्ना प्रभिन्ना वा दीप्ता वाऽग्नौ प्रदीपिता । रावणं नोपतिष्ठेयं किं प्रलापेन ❀ जिह्वा पाप शीर्यते ॥ असंदेशात्तु रामस्य तपसश्चानुपालनात् । न त्वां कुर्मि दशग्रीव भस्म भस्मार्हतेजसा ॥

भारते—यद्धि किंचित् संधाय पुरुषस्तप्यते तपः । सर्वमेतदवाप्नोति विद्यया चेति नः श्रुतम् ॥ दुर्लभ्यं दुष्प्रधर्षं दुरापं दुरतिक्रमम् । सर्वं वै तपसाऽभ्येति तपोहि बलवत्तरम् । प्रजापतिरिदं सर्वं तपसैवासृजत्प्रभुः । तथैव वेदानृषयस्तपसा प्रतिपेदिरे ॥ इमानीष्टविभागानि फलानि तपसः सदा ॥ तपसा शक्यते प्राप्तुं देवत्वमपि निश्चयात् ।

दि.मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.	घं. मि.	न.	घ. प.	घं. मि.	यो.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	फा.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा. घ. प. घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रां. द.	चंद्रास्त घं. मि.
२६ २२	१	रा.	३३ १	रा. १९ ५६	ज्ये	४१ ३५	रा. २३ २१	शू.	४३ ३९	रा. ० ११	कि.	५ ४३	९ [illegible]	[illegible]	११ ५६	मुसल	२	२९	१६	१५	११	ध. ४१ ३५ २३ २१	६ ४४	५ १६	२१ ४९	१७ ३९
२६ २१	२	सु.	२८ १२	रा. १८ १	मू.	३८ ३७	रा. २२ ११	शू.	३६ ४८	रा. २१ २७	वा.	० ३६	६ [illegible]	[illegible]	[illegible]	सिद्धि	३	३०	१७	१६	१२		६ ४४	५ १६	२१ ५८	१८ ४२
[illegible]	३–१४	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	उत्पात, मानस, छत्र, श्रीवत्स, सौम्य, का. दं., मुस्थिर, मातङ्ग, अमृत, काण, पद्म, छत्र	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२६	१५	[illegible]	५३ ३	रा. ४ ०	रो.	१७ ४४	दि. १३ ५२	सा.	१७ ३६	दि. १३ ४९	वि.	२० ५९	१५ [illegible]	[illegible]	४ ०	श्रीवत्स	१६	१३	३०	२९	२५	मि. ५० १० २ ५१	६ ४७	५ १३	२३ १६	× ×

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ मार्गशीर्षशुक्लपक्षः (दिस० ताः २···१६ सन् १९६७) याम्यायनं, याम्यगोलः, हेमन्तर्तुः ।

इष्टिः । ज्येष्ठायां नृत्यारम्भः शुभः । रात्रिशेषेवधूप्रवेशद्विरागमनयोः ल. चि. । उ. षा. ४ च. कुजः ३९।१८ । चि. ४ च. शुक्रः ५९।४५ । केन्द्रांशवशेनमार्गीशनिः २१।४४ ।
चन्द्रदर्शनम्, मु. ३० फलं समम् । अद्य पुंसवनसीमन्तोन्नयनभैषज्यसेवनलतावृक्षाद्यारोपण मु. । ज्येष्ठायामर्कः १२।१३ ।
भ. ५२।३५ (रा. ३।४६) उ. । रमजान ९ । अद्य पूर्वाभामासवारिष्टनिर्माणवस्तुविक्रयादि मु. । अनुराधाभे बधः ४।४४ ।
भ. २।११ (दि. १५।१९) या. । वैनायकी ४ । पञ्चम्युत्तरायोगे पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानशुभगेतरनववस्त्रधारणपूर्वेतरदिग्गमनानि मु. । स्वात्यां शुक्रः ५२।१५ ।
नागपञ्चमी ५ (पञ्चमीनागपूजायां कार्याषष्ठीसमन्वितेत्याद्युक्तेः) । श्रीरामविवाहदिनम् । बलदेव जयन्ती (इयमेव हलधरजयन्ती) । अद्य जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनादि*
पञ्चकारम्भः ५।४० (दि. ९।१) । अद्य सप्तम्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवननवाम्बरधारणपश्चिमदिग्गमनादि मु. । सप्तम्यां वधूप्रवेशद्विरागमनयोः मु. । श्रवणभे कुजः १।५९ ।
भ. १८।५५ (दि. १४।२०) उ. ४९।५२ (रा. २।४२) या. । अद्य विष्टेः पूर्वं जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनासवारिष्टनिर्माणवस्तुविक्रयवधूप्रवेशद्विरागमनादि मु. । गृहारम्भे-$
अद्याष्टम्यां वस्तुविक्रयादि मु. । नवम्यां सतिहीनबलेन्दौरोगविमुक्तस्नान मु. । ज्ये. ३ च. रविः ४४।२९ ।
अद्य रिक्ताव्यतिपातदोषाच्छुभकर्ममुहूर्ताभावः । बुधास्तं प्राच्याम् ५।४२ अनु. ४ च. बुधः १६।५९। *मु. । ज्ये. २च. रविः२८।२६। अनु. २च. बुधः ११।४३ । पू.फा. २च. गुरुः । २६।४९
पञ्चकनिवृत्तिः ५२।३४ (रा. ३।४८) । अद्य व्यतिपातात्परमृतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनपश्चिमदिग्गमनधान्यच्छेदनादि मु. । व्यतिपातात्परं वधूप्रवेशद्विरागमनयोः मु. ।†
भ. ०।४४ (दि. ७।४) उ. ३३।१४ (रा. २०।४) या. । मोक्षदा ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । अद्य विष्टेः पूर्वं प्रसूतिकास्नानाचरणं शुभकरम् । ज्येष्ठाभे बुधः १६।२४ ।
नवशय्यासनादेर्भोगवस्तुविक्रयादि मु० । ज्ये. ४ च रविः ०।२२ । † गृहारम्भप्रवेशयोर्मु. । श्र. २ च. कुजः २३।४० । स्वा. ३ च. शुक्रः ३४।१६ ।
‡ज्ये. ३ च. बुधः १०।५० ।
प्रदोषः । भरण्यां नवशय्यासनादेर्भोगविपणिव्यापारादि मु. । ज्ये. २ च. बुधः १३।५८ । स्वा. ४ च. शुक्रः २४।१ ।
भ. ४८।५६ (रा. २।२१) उ. । अद्य रिक्ताविष्टिदोषाच्छुभकर्मानर्हं समयः । श्र. ३ च. कुजः ४४।३२ । $चक्रशुद्धिः ल. चि. । अनु. ३ च. बुधः १५।३४ । स्वा. २ च. शुक्रः ४३।४३ ।
भ. २०।५९ (दि. १५।११) या. । व्रतस्नानदानादौ मार्गशीर्षपूर्णिमा१५ पुण्यतमा । अद्य मृगेरात्रिशेषे सामान्यशुभकर्मणां मुहूर्त्तोज्ज्विवेयः । मूलेधनुषिवाऽर्कः १६।३ । मु. ४५ फलं समर्घकरम् ।‡

श्रेयश्च प्रेयश्च यथावद्वक्तुमर्हसि ॥ यशस्विनी मन्युमती कुले जाता विभावरी । क्षात्रधर्मरता दान्ता विदुलादीर्घदर्शिनी ॥ शेषमग्रिमपृष्ठे द्रष्टव्यम् ।

विवाह-मुहूर्त्ताः

ति. १ शनौ मूले ऽ।।।।ऽ।। रे. ८ ल. ५ नें. दा. ।
ति. २ रवौ मूले रे. ८ ल. गो. ।
ति. ३ चन्द्रे उ. षा. भे भौमयोगाल्लग्नाभावः ।
ति. ४ भौमे उ. षा. भे पूर्वदोषः ।
ति. ८ शनौ उ. भा. भे शनियोगाल्लग्नं न सत् ।
ति. ९ रवौ उ. भा. भे पूर्वदोषः व्यतिपातदोषश्च ।
ति. १० चन्द्रे रेवत्यां व्यतिपातात्परं ।।।।।।ऽ।ऽ रे. ८ ल. गो. ने. दा. ।
ति. १४ शुक्रे रोहिण्यां विष्टेः पूर्वं ।ऽ।।ऽस्तशल्यः ऽ।ऽ।। रे. ६ल.चि. ।

दैनिक लग्नसारिणी

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

तिथय	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कुं. प्र.	मी. प्र.	स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
१श.	१४ ४३	१६ २१	१८ १७	२० ३०	२२ ४८	१ २	३ १५	५ ३१	७ ४८	९ ५४	११ ४०	१३ [illegible]	७ १६ १२ ५	८ ० ४५ ०	९ ६ ४४ १०	७ ११ ६ ५६	४ १६ २४ ४०	६ ३ २ ४२	११ ४ ४७ ३६	० ५ ५२ ४४	६ ५ ५२ ४४
२सू.	१४ ३९	१६ १७	१८ १३	२० २६	२२ ४४	० ५८	३ ११	५ २७	७ ४४	९ ५०	११ ३६	१३ [illegible]	७ १७ १३ १०	८ १४ ४४ ५३	९ ७ २९ ४६	७ २ ४८ ५६	४ १६ २९ ४	६ ४ १२ ५	११ ४ ४७ ३८	० ५ ४९ ३३	६ ५ ४९ ३३
३चं.	१४ ३५	१६ १३	१८ ९	२० २२	२२ ३९	० ५३	३ ६	५ २२	७ ३९	९ ४५	११ ३१	१३ [illegible]	७ १८ १४ १६	८ २८ ३२ ३४	[illegible]	[illegible]	[illegible]	६ ५ २१ ३६	११ ४ ४७ ४७	० ५ ४६ २२	६ ५ ४६ २२
४मं.–१३	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१४श.	१३ ४८	१५ २६	१७ २२	१९ ३५	२१ ५३	० ७	२ २०	४ ३६	६ ५३	८ ५९	१० [illegible]	[illegible]	[illegible]	८ १६ ३७ १४	९ १६ ३९ ५५	७ २२ ३४ २९	४ १७	६ ९ १३	६ १८ १५	० [illegible]	६ ५ ८ १४
१५र.	१३ ४३	१५ २१	१७ १८	१९ ३०	२१ ४८	० २	२ १५	४ ३१	६ ४८	८ ५४	१० ४०	[illegible]	८ ० २८ ५८	८ २८ ५० ४५	९ १७ २५ ५८	७ २४ १७ ५२	४ १७	९ १०	६ १९ २६	० [illegible]	[illegible]

ति. ४ कुजे–कुजचन्द्रयुतिः रे. घं. १५।१६ चन्द्रो दक्षिणे ।
ति. ९ रवौ–शनिचन्द्रयुतिः रे. घं. १४।३४ शनिर्दक्षिणे ।

ति. ५ बुधे

१० मं.चं.	९	८ सू. बु.	शु. के. ७
११			५ बृ. ६
श. १२	१ रा.	२	३ ४

ति. १२ बुधे

१० मं.	९	८ सू. बु.	७ शु. के.
११			५ बृ. ६
१२श.	१ रा.चं.	२	३ ४

पूर्वपृष्ठादारब्धः । संश्रवे मधुरं वाक्यं वैदेह्या व्याजहारह ।
वानरोऽहं महाभागे दूतो रामस्य धीमतः ॥
रामनामाङ्कितं चेदं पश्य देव्यंगुलीयकम् ॥ गृहीत्वा प्रेक्षमाणा सा भर्तुः करविभूषितम् ॥ भर्तारमिव संप्राप्तं जानकी मुदिताऽभवत् ॥ उवाच च । कल्याणीवत गाथेयं लौकिकी प्रतिभाति माम् ॥ एति जीवन्तमानन्दो नरं वर्षं शतादपि ॥ तथा हि रावणं समरे हत्वा रामः सीतामवापह । रामाय रामभद्राय रामचन्द्राय वेधसे । रघुनाथाय नाथाय सीतायाः पतये नमः ॥ पुत्रकामनया जाम्बवत्या प्रार्थितः श्रीकृष्णः तपस्तप्त्वा शूरं शाम्बं जनयामास । महाभारते अनुशासनपर्वणि १४ अ.–वासुदेव उवाच–शम्बरे निहते पूर्वं रौक्मिणेयेन धीमता । अतीते द्वादशे वर्षे जाम्बवत्यब्रवीद्धि माम् ॥ शूरं बलवता श्रेष्ठं कान्तरूपमकल्मषम् । आत्मतुल्यं मम सुतं प्रयच्छाऽच्युत मा चिरम् ॥ त्वया द्वादश वर्षाणि व्रतीभूतेन शुष्यता । आराध्य पशुभर्तारं रुक्मिण्यां जनिताः सुताः ॥ यथा ते जनिताः पुत्रा रुक्मिण्यां चारुविक्रमाः । तथा ममापि तनयं प्रयच्छ मधुसूदन ॥ ततोऽहं तप आस्थाय तोषयामास शंकरम् । दत्तो भगवता पुत्रः शाम्बो नाम ममानघ इत्यादि द्रष्टव्यम् । सत्पुत्रप्राप्त्यर्थं स्त्रीभिः पुंसवनव्रतमाचरणीयम् ॥ श्रीमद्भागवते ६ स्कं. १९ अ.– श्रीशुकउवाच–शुक्ले मार्गशिरे पक्षे योषिद्भर्तुरनुज्ञया । आरभेत व्रतमिदं सार्वकामिकमादितः ॥ निशम्य मरुतां जन्म ब्राह्मणाननुमन्त्र्य च । स्नात्वा शुक्लदती शुक्ले वसीतालंकृताम्बरे ॥ पूजयेत् प्रातराशात्प्राग्भगवन्तं श्रिया सह । अलं ते निरपेक्षाय पूर्णकाम नमोऽस्तु ते ॥ महाविभूतिपतये नमः सकलसिद्धये । यथा त्वं कृपया भूत्या तेजसा महिमौजसा ॥ जुष्ट ईश गुणैः सर्वैः स्ततोऽसि भगवान्प्रभुः । विष्णुपत्नि महामाये महापुरुषलक्षणे । प्रीयेथा मे महाभागे लोकमातर्नमोऽस्तु ते ॥ ॐनमोभगवते महापुरुषाय महानुभावाय महाविभूतिपतये सहमहाविभूतिभिर्बलिमुपहराणीति ॥ अनेन मन्त्रेणाहरहर्विष्णोरावाहनार्घ्यपाद्योपस्पर्शनस्नानवासोपवीतविभूषणगन्धपुष्पधूपदीपोपहाराद्युपचारांश्च समाहित उपाहरेत् ॥ हविश्शेषं तु जुहुयादनले द्वादशाहुतीः ॥ ॐनमो भगवते महापुरुषाय महाविभूतिपतये स्वाहेति । श्रियं विष्णुं च वरदावाशिषां प्रभवावुभौ । भक्त्या संपूजयेन्नित्यं यदीच्छेत्सर्वसंपदः ॥ प्रणमेद्दण्डवद्भूमौ भक्तिप्रह्वेण चेतसा । दशवारं जपेन्मन्त्रं ततः स्तोत्रमुदीरयेत् ॥ युवां तु विश्वस्य विभू जगतः कारणं परम् । इयं हि प्रकृतिः सूक्ष्मा मायाशक्तिर्दुरत्यया । तस्या अधीश्वरः साक्षात् त्वमेव पुरुषः परः ॥ त्वं सर्वयज्ञ इज्येयं क्रियेयं फलभुग्भवान् । गुणव्यक्तिरियं देवी व्यञ्जको गुणभुग्भवान् ॥ त्वं हि सर्वशरीरात्मा श्रीः शरीरेन्द्रियाशया । नामरूपे भगवती प्रत्ययस्त्वमपाश्रयः ॥ यथा युवां त्रिलोकस्य वरदौ परमेष्ठिनौ । तथा म उत्तम-श्लोक सन्तु सत्या महाशिषः ॥ इत्यभिष्टूय वरदं श्रीनिवासं श्रिया सह । तन्निःसार्योपहरणं दत्वा चैनमथार्चयेत् ॥ ततः स्तुवीत स्तोत्रेण भक्तिप्रह्वेण चेतसा । यज्ञोच्छिष्टमवघ्राय पुनरभ्यर्चयेद्धरिम् ॥ पतिं च परया भक्त्या महापुरुषचेतसा । प्रियैस्तैस्तैरुप नमेत् प्रेमशीलः स्वयं पतिः ॥ बिभृयात्सर्वकर्माणि पत्न्या उच्चावचानि च । कृतमेकतरेणापि दम्पत्योरुभयोरपि ॥ पत्न्यां कुर्यादनर्हायां पतिरेतत्समाहितः । विष्णोर्व्रतमिदं बिभ्रन्न विहन्यात्कथंचन ॥ एतेन पूजाविधिना मासान् द्वादशहायनम् । नीत्वाऽथोपरमेत्साध्वी कार्तिके चरमेऽहनि ॥ श्वोभूतेऽपि उपस्पृश्य कृष्णमभ्यर्च्य पूर्ववत् । पयः शृतेन जुहुयाच्चरुणा सह सर्पिषा ॥ पाकयज्ञविधानेन द्वादशैवाहुतीः पतिः । आशिषः शिरसाऽऽदाय द्विजैः प्रीतैः समीरिताः । प्रणम्य शिरसा भक्त्या भुञ्जीत तदनुज्ञया ॥ आचार्यमग्रतः कृत्वा वाग्यतः सह बन्धुभिः । दद्यात्पत्न्यै चरोः शेषं सुप्रजास्त्वं सुसौभगम् ॥ एतच्चरित्वा विधिवद्व्रतं विभोरभीप्सितार्थं लभते पुमानिह । स्त्रीत्वेतदास्थाय लभेत सौभगं श्रियं प्रजां जीवपतिं यशो गृहम् । सत्पुत्रप्राप्तिकामैः जयकामैश्च पुरुषैः स्त्रीभिश्च महाभारते उद्योगपर्वणि १३२ अ. विदुलायाः तस्याः पुत्रेण सह संवादः पठनीयः विशेषतः सीमन्तोन्नयनसंस्कारसमये गर्भिणीभिः श्रवणीयः । कुन्त्युवाच–अत्राप्युदाहरन्तीममितिहासं पुरातनम् । विदुलायाश्च संवादं पुत्रस्य च परन्तप । ततः

...दुस्तरम् । तत्सत्त्वं तस्या साध्यं सर्वोऽहि दुरतिक्रमम् ।

...याम्यगोलः, हेमन्तऋतुः ।

...सेवनादि मु. । विशाखायां शुक्रः १२।५६ ।

...मु. । मू. २ च. रविः ३१।३८ ।

...शुक्रः २।१४ ।

...४३।७ । वि. ३ च. शुक्रः ४८।५६ । मकरेदृश्यार्कः*

*३०।० ।

...।३१ ।

...भे बुधः ३८।३ ।

...: ४३।११ । अनुराधाभे शुक्रः २२।१० ।

...स्वरधारणपश्चिमेतरदिग्गमन मु. । चतुर्दश्यां स्थायि-†

... । पू.षा. २ च. बुधः ३२।५४ ।

...मन्त्रम् ॥ कन्योऽपि सन्ता-नगोपालमन्त्रः । ॐ क्लीं देवकीसुत गोविन्द वासुदेवजगत्पते। देहि मे तनयं कृष्ण त्वा महं शरणं गतः क्लीं ॐ । अस्यार्थस्त्रे अष्टदलकमल रक्तच-न्दनेन निर्माय सम्पूज्य सपादलक्षं मंत्रं ब्रह्मचर्य्यव्रतं धृत्वा जपतः सत्पुत्रा-प्तिः ॥ कुण्डल्यां रव्यादिग्रहाणां बाध-कत्वे तत्तद्दोषोपशान्त्युपायाश्च कर्त-व्याः । हरिवंशो रविणा शनौ त्रिपु-रहा भौमे च रुद्री क्रिया सौम्ये सम्पु-टकांस्यपात्रविधिवज्जीवे च पैत्रां तिथिः । शुक्रे गोप्रतिपालनं च कथितं मन्दे च मृत्युञ्जयः कन्यादान-भुजङ्गकेतुकपिलासन्तानसौख्यप्रदा ॥ बुधशुक्रकृते दोषे सुताप्तिः शिव-पूजनात् । गुरुचन्द्रकृते दोषे मन्त्रयन्त्री-षधैर्बलात् ॥ शेष २९ पृष्ठे§

पूर्वपृष्ठेऽप्यमारब्धः । विश्रुता राजसंसत्सु श्रुतवाक्या बहुश्रुता । विदुला नाम राजन्या जगृहे पुत्रमौरसम् । निर्जितं सिन्धुराजेन शयानं दीनचेतसम् ॥ विदुलोवाच—अनन्दन समाजात द्विषतां हर्षवर्द्धन । न मयात्वं च पित्रा च जातः क्वाभ्यागतोह्यसि ॥ निर्मन्यु-श्चाप्यसंख्येयः पुरुषः क्लीबसाधनः । यावज्जीवं निराशोऽसि कल्याणाय धुरं वह । मात्मा-नमवमन्यस्व मैनमल्पेन बीभरः । मनः कृत्वा सुकल्याणं मा भैस्त्वं प्रति संहर ॥ उत्तिष्ठ हे कापुरुष मा शय्वैवं पराजितः । अमित्रान्नन्दयन् सर्वान्निर्मानो बन्धुशोकदः ॥ सुपूरा वै कुनदिका सुपूरो मूषिकाञ्जलिः । सुसंतोषः कापुरुषः स्वल्पकेनैव तुष्यति ॥ त्वमेवप्रेतवच्छेषे कस्माद्वज्रहतो यथा । उत्तिष्ठ हे कापुरुष मा स्वाप्सीः शत्रुनिर्जितः अलातं तिन्दुकस्येव ... मुहूर्तमपि हि ज्वल । मा तुषाग्निरिवानर्च्चिर्धूमायस्व जिजीविषुः ॥ विदुलोवाच — कृत्वा मानुष्यकं कर्म सृत्वाजि यावदुत्तमम् । धर्मस्यानृण्यमाप्नोति न चात्मानं विगर्हते । उद्भाव-... वीवसि । इष्टापूर्तं हि ते क्लीब कीर्तिश्च सकला हृता । विच्छिन्नं भोगमूलं किं निमित्तं हि ... विषीदेत् कथञ्चन ॥ उद्यम्य धुरमुत्कर्षे दाजानेयकृतं स्मरन् । कुरु सत्वञ्च मानञ्च विद्धि ... मानवा महदद्भुतम् । राशिवर्द्धनमात्रं सः नैव स्त्री न पुनः पुमान् ॥ दाने तपसि सत्ये च यस्य ...ऽपि श्रिया वा विक्रमेण वा । जनान् योऽभिभवत्यन्यान् कर्मणा हि स वै पुमान् ॥ न त्वेव ... ॥ अवल्गुकारिणं सत्सु कुलवंशस्य नाशनम् । कलिं पुत्रप्रवादेन संजय त्वा मजीजनम् ॥ निरामर्ष ... ॥ मा धूमाय ज्वलात्यन्तमाक्रम्य जहि शत्रवान् । ज्वल मूर्द्धन्यमित्राणां मुहूर्तमपि वा क्षणम् । ... ॥ सन्तोषो वै श्रियं हन्ति तथाऽनुक्रोश एव च । अनुत्थानभये चोभे निरीहो नाश्नुते महत् ॥ ... विपहते यस्मात् ... । तस्मादुद्यर्यन्तमात्मानं स्त्रीवद् य इह ... स्वधर्ममनुपालय । ...

शस्त्रं द्विजातिभिर्ग्राह्यं धर्मो यत्रोपरुध्यते । द्विजातीनां च वर्णानां विप्लवे कालकारिते ॥ आत्मनश्च परित्राणे दक्षिणानाञ्च सङ्गरे । स्त्रीविप्राभ्युपपत्तौ

दि.मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.		घं.	मि.	न.	घ.	प.		घं.	मि.	यो.	घ.	प.		घं.	मि.
२६	८	१	चं.	२ / ५७	१६ / ५	प्रा.	७ / २२	४२ / ५०	उ.	५४	२५	रा.	४	३३	व्या	३९	६	रा.	२२	२५
२६	९	३	मं.	५७	३६	रा.	५	४९	अ.	५६	४	प्रा.	५	१२	ह.	३४	११	रा.	२०	२७
२६	९	४	बु.	५७	१	रा.	५	३५	ध.	५४	५५	रा.	४	४४	व.	३०	११	सा.	१८	५१
२६	११	५	गु.	५७	४४	रा.	५	५२	श.	५७	०	प्रा.	५	३४	सि.	२७	११	सा.	१७	३८
२६	१२	६	शु.	५९	४४	प्रा.	६	३९	पू.	६०	०	स.	×	×	व्य.	२५	१२	सा.	१६	५०
२६	१३	७	श.	६०	०	स	×	×	पू.	०	१९	प्रा.	६	५३	व.	२४	१३	दि.	१६	२७
२६	१४	७	सू.	२	५९	दि.	७	५७	उ.	४	४६	दि.	८	४०	प.	२४	८	दि.	१६	२४
२६	१६	८	चं.	७	१२	दि.	९	३८	रे.	१०	१३	दि.	१०	५०	शि.	२४	४६	दि.	१६	३९
२६	१७	९	मं.	१२	११	दि.	११	३७	अ.	१६	१६	दि.	१३	१५	सि.	२५	५५	सा.	१७	७
२६	१९	१०	बु.	१७	४०	दि.	१३	४८	भ.	२२	५३	दि.	१५	१३	सा.	२७	१८	सा.	१७	३९
२६	२०	११	गु.	२३	७	दि.	१५	५९	कृ.	२९	२२	सा.	१८	२९	शु.	२८	३४	सा.	१८	९
२६	२२	१२	शु.	२८	०	दि.	१७	५६	रो.	३५	१८	रा.	२०	५१	शु.	२९	२७	सा.	१८	३१
२६	२४	१३	श.	३२	५	रा.	१९	३३	मृ.	४०	३५	रा.	२२	५७	ब्र.	२९	४४	सा.	१८	३७
२६	२६	१४	सू.	३५	४	रा.	२०	४४	आ.	४४	२९	रा.	०	३०	ऐं.	२९	११	सा.	१८	२३
२६	२८	१५	चं.	३६	४९	रा.	२१	२६	पु.	४७	२१	रा.	१	३९	वैं.	२७	४४	सा.	१७	४८

ति.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	योग:	अं.	फा.	अं.	क.	रा.	चन्द्रराशिसंचार: रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय
१	क.	३	१८	७	४२	वा.	१० / २२	५५ / २१	१२ / ३	७ / ३२	मृत्यु	१	२९	१६	१६	११	म.	१०	२९	१०	५८	६ ४६
३	तै.	२८	३०	१८	१०	ग.	५७	३६	५	४९	लुम्ब	२	१	१७	१७	१२						६ ४६
४	व.	२७	१९	१७	४२	वि.	५७	१	५	३५	मित्र	३	२	१८	१८	१३	कुं.	२५	३०	१६	५८	६ ४६
५	व.	२७	२३	१७	४३	वा.	५७	४४	५	५२	वज्र	४	३	१९	१९	१४						६ ४६
६	कौ.	२८	४४	१८	१५	तै.	५९	४४	६	३९	ध्वांक्ष	५	४	२०	२०	१५	मी.	४४	२९	०	३३	६ ४६
७	ग.	३१	२१	१९	१८	व.	६०	०	×	×	का. द.	६	५	२१	२१	१६						६ ४५
७	व.	२	५९	७	५७	वि.	३५	५	२०	४७	सुस्थिर	७	६	२२	२२	१७						६ ४५
८	व.	७	१२	९	३८	वा.	३३	४१	२२	२७	मातङ्ग	८	७	२३	२३	१८	मे.	१०	१३	१०	५०	६ ४५
९	कौ.	१२	११	११	३७	तै.	४४	५५	०	४३	अमृत	९	८	२४	२४	१९						६ ४५
१०	ग.	१७	४०	१३	४८	व.	५०	२४	२	५४	काण	१०	९	२५	२५	२०	वृ.	३९	३०	२२	३२	६ ४४
११	वि.	२३	७	१५	५९	व.	५५	३४	४	५७	लुम्ब	११	१०	२६	२६	२१						६ ४४
१२	वा.	२८	०	१७	५६	कौ.	६०	०	×	×	मित्र	१२	११	२७	२७	२२						६ ४४
१३	कौ.	०	३	६	४४	तै.	३२	५	१९	३३	वज्र	१३	१२	२८	२८	२३	मि.	७	५७	२	५४	६ ४३
१४	ग.	३	३५	८	९	व.	३५	४	२०	४४	ध्वांक्ष	१४	१३	२९	२९	२४						६ ४३
१५	वि.	५	५७	९	५	व.	३६	४९	२१	२६	धूम्र	१५	१४	१	३०	२५	क.	३१	३८	११	२२	६ ४३

दैनिक लग्नसारिणी

तिथय:	मे.	प्र.	वृ.	प्र.	मि.	प्र.	क.	प्र.	सि.	प्र.	क.	प्र.	तु.	प्र.	वृ.	प्र.	ध.	प्र.	म.	प्र.	कुं.	प्र.	मी.	प्र.
१चं.	१२	३३	१४	११	१६	७	१८	२०	२०	३८	२२	५२	१	५	३	२१	५	३८	७	[illegible]	९	३०	११	२
३मं.	१२	२९	१४	७	१६	३	१८	१६	२०	३४	२२	४८	१	१	३	१७	५	३४	७	४०	९	२६	१०	५८
४बु.	१२	२४	१४	२	१५	५८	१८	११	२०	२९	२२	४३	०	५६	३	१२	५	२९	७	३५	९	२१	१०	५३
५गु.	१२	२०	१३	५८	१५	५४	१८	७	२०	२५	२२	३९	०	५२	३	८	५	२५	७	३१	९	१७	१०	४९
६शु.	१२	१५	१३	५३	१५	४९	१८	२	२०	२०	२२	३४	०	४७	३	३	५	२०	७	२६	९	१२	१०	४४
७श.	१२	११	१३	४९	१५	४५	१७	५८	२०	१६	२२	३०	०	४३	२	५९	५	१६	७	२२	९	८	१०	४०
७सू.	१२	७	१३	४५	१५	४१	१७	५४	२०	१२	२२	२६	०	३९	२	५५	५	१२	७	१८	९	४	१०	३६
८चं.	१२	२	१३	४०	१५	३६	१७	४९	२०	७	२२	२१	०	३४	२	५०	५	७	७	१३	८	५९	१०	३१
९मं.	११	५७	१३	३५	१५	३१	१७	४४	२०	२	२२	१६	०	२९	२	४५	५	२	७	८	८	५४	१०	२६
१०बु.	११	५३	१३	३१	१५	२७	१७	४०	१९	५८	२२	१२	०	२५	२	४१	४	५८	७	४	८	५०	१०	२२
११गु.	११	४८	१३	२६	१५	२२	१७	३५	१९	५३	२२	७	०	२०	२	३६	४	५३	६	५९	८	४५	१०	१७
१२शु.	११	४४	१३	२२	१५	१८	१७	३१	१९	४९	२२	३	०	१६	२	३२	४	४९	६	५५	८	४१	१०	१३
१३श.	११	३९	१३	१७	१५	१३	१७	२६	१९	४४	२१	५८	०	११	२	२७	४	४४	६	५०	८	३६	१०	८
१४सू.	११	३४	१३	१२	१५	८	१७	२१	१९	३९	२१	५३	०	६	२	२२	४	३९	६	४५	८	३१	१०	३
१५चं.	११	२९	१३	७	१५	३	१७	१६	१९	३४	२१	४८	०	१	२	१७	४	३४	६	४०	८	२६	९	५८

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्र...

मि. मा.		स्प. सू.				स्प. चं.				स्प. मं.				स्प. बु.			
४४	५	८	१६	५१	१२	९	७	४०	५९	९	२९	४६	१६	८	२२	१०	४३
४४	४	८	१७	५२	३८	९	२१	८	२	१०	०	३२	३१	८	२३	५३	३१
४४	४	८	१८	५४	५	१०	४	११	४०	१०	१	१९	२	८	२५	३१	४४
४४	३	८	१९	५५	३०	१०	१७	१५	४२	१०	२	५	२६	८	२७	१७	१८
४४	३	८	२०	५६	५६	१०	२९	५७	१३	१०	२	५१	५०	८	२८	[illegible]	१२
४४	२	८	२१	५८	२२	११	१२	२५	१७	१०	३	३८	१४	९	०	३८	२१
४४	२	८	२२	५९	४६	११	२४	४२	१०	१०	४	२४	३७	९	२	१७	३९
४४	१	८	२४	१	११	०	६	५०	३२	१०	५	११	२	९	३	५६	४
४४	१	८	२५	२	३६	०	१८	५३	३२	१०	५	५७	२५	९	५	३३	२१
४४	०	८	२६	३	५९	१	०	५४	३९	१०	६	४३	४८	९	७	९	४१
४४	०	८	२७	५	२३	१	१२	५७	५९	१०	७	३०	१२	९	८	४५	०
४४	०	८	२८	६	४६	१	२५	६	५९	१०	८	१६	३६	९	१०	१८	५५
४४	०	८	२९	८	९	२	७	२४	४५	१०	९	२	५८	९	११	५१	३०
४४	०	९	०	९	३०	२	१९	५३	५५	१०	९	४९	२१	९	१३	२२	३४
[illegible]	०	९	१	१०	५१	३	२	३६	३४	१०	१०	३५	४५	९	१४	५२	[illegible]

 व्यासः। उत्थातव्यं जागृतव्यं योक्तव्यं भूतिकर्मसु। भविष्यतीत्येव मनः कृत्वासततमव्यथैः॥ किं दुरापादनं तेषां पुंसामुद्दामचेतसाम्। यैराश्रितस्तीर्थपदश्चरणेव्यसनात्ययः॥ मनु—नात्मानमवमन्येत पूर्वाभिरसमृद्धिभिः। आमृत्योर्यन्नमातिष्ठेन्नैनामन्येत दुर्लभाम्॥ यद्दुष्करं यद्दुरापं यद्दुर्गं यच्च दुस्तरम्। तत्सर्वं तपसा साध्यं तपोहि दुरतिक्रमम्।

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ पौषकृष्णपक्षः (दिसम्बर ता. १७···३१, सन् १९६७) याम्यायनं, याम्यगोलः, हेमन्तर्तुः।

दि.मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	न.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	योगः	अं.	फा.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घं.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय घं.	मि.	सूर्यास्त घं.	मि.	र. क्रा.	द.	चन्द्रोदय घं.	मि.
२६	५	१	सू.	१६	६	रा.	५	१३	मू.	२२	३५	दि.	१५	४९	शु.	१७	३७	दि.	१३	५०	वा.	२४	३४	१६	३७	कौ.	५६	६	५	१३	सौम्य	१७	१४	१	१	२६						६	४७	५	१३	२३	१९	१७	२१
२६	५	२	चं.	१७	१७	प्रा.	५	५८	आ.	२६	२३	सा.	१७	२०	शु.	१६	४६	दि.	१३	२९	तै.	२७	१	१७	३६	ग.	५७	५७	५	५८	का.द.	१८	१५	२	२	२७						६	४७	५	१३	२३	२२	१८	१८
२६	५	३	मं.	१८	३०	प्रा.	६	११	पु.	२८	५६	सा.	१८	२१	ब्र.	१४	५७	दि.	१२	४६	व.	२८	१३	१८	५	वि.	५८	३०	६	११	सुस्थिर	१९	१६	३	३	२८	क.	१३	१८	१२	६	६	४७	५	१३	२३	२४	१९	१९
२६	४	४	बु.	१७	४९	प्रा.	५	५५	पु.	३०	१५	सा.	१८	५३	ऐं.	११	३७	दि.	११	२६	व.	२८	९	१८	३	वा.	५७	४९	५	५५	मातङ्ग	२०	१७	४	४	२९						६	४७	५	१३	२३	२५	२०	१७
२६	४	५	बृ.	१५	५५	रा.	५	९	श्ले.	३०	२२	सा.	१८	५६	वै.	७	४८	दि.	९	५४	कौ.	२६	१२	१७	३३	तै.	५५	५५	५	९	अमृत	२१	१८	५	५	३०	सिं.	३०	२२	१८	५६	६	४७	५	१३	२३	२६	२१	१८
२६	४	६	शु.	१२	१६	रा.	३	५८	म.	२९	२२	सा.	१८	३२	वि.	५३ ४	२६ ८	दि.	२१ ८	४७ १	ग.	२४	२५	१६	३३	व.	५२	५६	३	५८	काण	२२	१९	६	६	१						६	४७	५	१३	२३	२७	२२	१८
२६	४	७	श.	४१	१	रा.	२	२४	पू.	२७	२४	सा.	१७	४४	आ.	५१	१४	रा.	३	१७	वि.	२०	१८	१५	११	व.	४९	१	२	२४	लुम्ब	२३	२०	७	७	२	क.	४१	४२	२३	२८	६	४७	५	१३	२३	२७	२३	१८
२६	४	८	सू.	३७	२१	रा.	०	३१	उ.	२४	३६	सा.	१६	३८	सौ.	४४	२१	रा.	०	३२	वा.	१६	४१	१३	२८	कौ.	४४	२१	०	३१	मित्र	२४	२१	८	८	३						६	४७	५	१३	२३	२६	०	१८
२६	४	९	चं.	३९	४	रा.	२२	२५	ह.	२१	८	दि.	१५	१५	शो.	३६	५९	रा.	२१	३५	तै.	११	४२	११	२८	ग.	३९	४	२२	२५	वज्र	२५	२२	९	९	४	तु.	४९	१०	२	२७	६	४७	५	१३	२३	२५	१	२०
२६	४	१०	मं.	३३	२२	रा.	२०	८	चि.	१७	१२	दि.	१३	४०	अ.	२९	१५	सा.	१८	२९	व.	६	१३	९	१६	वि.	३३	२२	२०	८	ध्वांक्ष	२६	२३	१०	१०	५						६	४७	५	१३	२३	२४	२	२५
२६	५	११	बु.	२७	२५	सा.	१७	४५	स्वा.	१३	१	दि.	१२	०	सु.	२१	१८	दि.	१५	१८	व.	०	२३	६	५६	वा.	२७ ५४	२७ २०	१७ ४	४७ ३३	धूम्र	२७	२४	११	११	६	वृ.	५४	५३	४	४४	६	४७	५	१३	२३	२२	३	३३
२६	५	१२	बृ.	२१	२६	दि.	१५	२१	वि.	८	५१	दि.	१०	१९	धृ.	१३	२८	दि.	१२	१०	तै.	२१	२६	१५	२१	ग.	४८	३३	२	१२	प्र.मा.	२८	२५	१२	१२	७						६	४७	५	१३	२३	२०	४	४२
२६	६	१३	शु.	१५	३९	दि.	१३	३	अ.	४	५१	दि.	८	४३	शू.	५२ ४	३४ ३२	दि.	२१ २	१५ ९	व.	१५	३९	१३	३	वि.	४३	१३	०	४	रक्ष	२९	२६	१३	१३	८						६	४७	५	१३	२३	१७	५	५२
२६	६	१४	श.	१०	४६	दि.	११	५	ज्ये.	४१ १	१३ ५६	प्रा.	२२ ७	१६ ४१	वृ.	५१	१९	रा.	३	१८	श.	१०	४६	११	५	च.	३८	२९	२२	१०	मुसल	३०	२७	१४	१४	९	ध.	१	१३	७	१६	६	४७	५	१३	२३	१४	●	◐
२६	७	३०	सू.	६	९	दि.	९	१४	मू.	५५	५०	रा.	५	७	ध्रु.	४४	५१	रा.	०	४३	ना.	६	९	९	१४	कि.	३४	१३	२०	२८	शुभ	३१	२८	१५	१५	१०						६	४७	५	१३	२३	१०	●	●

इष्टिः। पक्षेऽस्मिन् धनुष्यर्कदोषसत्वात् विवाहादिशुभकर्ममुहूर्त्ताभावः। वङ्गपौषारम्भः। अद्य मृगे पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानभैषज्यसेवनादि मु.। विशाखाभे शुक्रः १२।५९।
पुनर्वसौ पश्चिमदिग्गमने लग्नं चिन्त्यम्। ज्य. ४ च. बुधः ६।२६।
म. २८।१३ (रा. १८।५) उ. ५८।३० (प्रा. ६।११) या.। अद्य विष्टेःपूर्वं पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानदक्षिणदिग्गमनादि मु.। मू. २ च. रविः ३१।३८।
गणेश ४ व्रतम्। अद्य रिक्तावैधृतिदोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः। श्र. ४ च. कुजः ४।४२। मूले धनुषि च बुधः १।१८। वि २ च. शुक्रः १।१४।
अद्य सार्पे दक्षिणयात्रा शुभा। मघायामासवारिष्टनिर्माणादिकञ्चशोभनम्। मू. २ च. बुधः ५५।३८।
म. ५२।५६ (रा. ३।५८) उ.। राष्ट्रीयपौषारम्भः। सप्तम्यां विष्टेः पूर्वंमासवारिष्टनिर्माणवस्तुविक्रयादि मु.। मू. ३ च. रविः ४७।७। वि. ३ च. शुक्रः ४८।५६। मकरेदृश्यार्कः*
म. २०।५८ (दि. १५।११) या.। विष्टेः परं सामान्यशुभकर्मणां मुहूर्त्तोऽववेयः। मू. ३ च. बुधः ४९।४२। *३०।०।
श्री मालवीय जयन्ती। तिथिदानादावश्यके प्रसूतिकास्नानसुभगेतरनवाम्बरादिधारण मु.। धनिष्ठाभे कुजः २४।१३।
हस्ते यायियात्राशुभा। मू. ४ च. बुधः ४३।४५। केन्द्रांशवशेनवक्रीगुरुः ३८।३। वि. ४ च. वृश्चिके च शुक्रः ३५।४८।
म. ६।१३ (दि. ९।१६) उ. ३३।२२ (रा. २०।८) या.। विष्टेः परं रात्रिशेषेप्रसूतिकास्नानाचरणं हितावहम्। मू. ४ च. रविः २।३१।
सफला ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम्। अद्य स्वात्यामृतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवननवाम्बरादिधारण मु.। पूर्वाषाढभे बुधः ३८।३।
प्रदोषः। अद्य त्रयोदश्यां प्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवननवाम्बरधारणदक्षिणेतरदिग्गमनादि मु.। ध. २ च. कुजः ४३।११। अनुराधाभे शुक्रः २२।१०।
म. १५।३१ (दि. १३।३) उ. ४३।१३ (रा. ०।४) या.। मासशिवरात्रिः। अद्य मैत्रे जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवननवाम्बरधारणदक्षिणेतरदिग्गमन मु.। चतुर्दश्यां स्थायि-†
रिक्ताविघुक्षयादिदोषाच्छुभकर्मानर्हसमयः। †कार्यार्हयोगश्च। पूर्वाषाढायामर्कः १३।५०। पू.षा. २ च. बुधः ३२।५४।
श्राद्धदौर्दर्शः ३०। प्रतिपदि आसवारिष्टनिर्माणवस्तुविक्रयादि मु.। पू. षा. ३ च. बुधः २८।१०। अनु. २च. शुक्रः ८।१।
स्नानदानादौ दर्शः ३०।

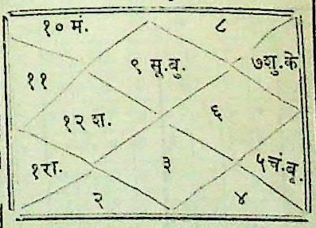
§सत्यपराक्रमम् ॥ अन्योऽपि सन्तानगोपालमन्त्रः। ॐ क्लीं देवकीसुत गोविन्द वासुदेवजगत्पते। देहि मे तनयं कृष्ण त्वा महं शरणं गतः क्लीं ॐ। अश्वत्थपत्रे अष्टदलकमलं रक्तचन्दनेन निर्माय सम्पूज्य सपादलक्षं मंत्रं ब्रह्मचर्य्यव्रतं धृत्वा जपतः सत्पुत्राप्तिः ॥ कुण्डल्यां रव्यादिग्रहाणां बाधकत्वे तत्तद्दोषोपशान्त्युपायाश्च कर्त्तव्याः। हरिवंशो रविणा शशी त्रिपुरहा भौमे च रुद्री क्रिया सौम्ये सम्पुटकांस्यपात्रविधिवज्जीवे च पैत्रीं तिथिः। शुक्रे गोप्रतिपालनं च कथितं मन्दे च मृत्युञ्जयः कन्यादानभुजङ्गकेतुकपिलासन्तानसौख्यप्रदा ॥ बुधशुक्रकृते दोषे सुताप्तिः शिवपूजनात्। गुरुचन्द्रकृते दोषे मन्त्रयन्त्रौपधेर्बलात् ॥ शेष २९ पृष्ठे§

दैनिक लग्नसारिणी / मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

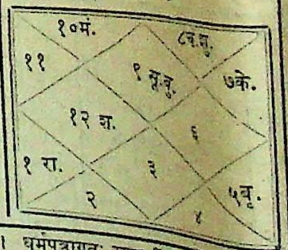
तिथयः	म. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सि. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.	मि.मा.	स्प. सू.	स्प. च.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
१सू.	१३ ३८	१५ १६	१७ १२	१९ २५	२१ ४३	२३ ५७	२ १०	४ २६	६ ४३	८ ४९	१० ३५	१२ ७	४४ २३	८ १ ३० १८	२ ११ १४ ३२	९ १८ १२ ४	७ २६ १ ४२	४ १७ १० ५६	६ २० ३७ १४	११ ५ ० ११	० ५ ५ ३	६ ५ ५ ३
२चं.	१३ ३४	१५ १२	१७ ८	१९ २१	२१ ३९	२३ ५३	२ ६	४ २२	६ ३९	८ ४५	१० ३१	१२ ३	४४ २१	८ २ ३१ ३८	२ २३ १० ५९	९ १८ ५८ ११	७ २७ ४५ ५३	४ १७ १२ २१	६ २१ ४८ ३१	११ ५ २ ४	० ५ १ ५२	६ ५ १ ५२
३मं.	१३ ३०	१५ ८	१७ ४	१९ १७	२१ ३५	२३ ४९	२ २	४ १८	६ ३५	८ ४१	१० २७	११ ५९	४४ २०	८ ३ ३२ ५९	३ ६ ४१ ४४	९ १९ ४४ २०	७ २९ ३० २३	४ १७ १३ ५०	६ २२ ५९ ५२	११ ५ ३ ५६	० ४ ५८ ४१	६ ४ ५८ ४१
४बु.	१३ २५	१५ ३	१६ ५९	१९ १२	२१ ३०	२३ ४४	१ ५७	४ १३	६ ३०	८ ३६	१० २२	११ ५४	४४ १८	८ ४ ३४ २०	३ १९ ४७ ४७	९ २० ३० २९	८ १ १५ ९	४ १७ १४ ५९	६ २४ ११ १९	११ ५ ५ ५३	० ४ ५५ ३१	६ ४ ५५ ३१
५बृ.	१३ २१	१४ ५९	१६ ५५	१९ ८	२१ २६	२३ ४०	१ ५३	४ ९	६ २६	८ ३२	१० १८	११ ५०	४४ १७	८ ५ ३५ ४२	४ ३ ९ २३	९ २१ १६ ४२	८ ३ ० ६	४ १७ १५ ५७	६ २५ २२ ५३	११ ५ ८ १	० ४ ५२ २०	६ ४ ५२ २०
६शु.	१३ १६	१४ ५४	१६ ५०	१९ ३	२१ २१	२३ ३५	१ ४८	४ ४	६ २१	८ २७	१० १३	११ ४५	४४ १६	८ ६ ३७ ५	४ १६ ४६ ०	९ २२ २ ५५	८ ४ ४५ १३	४ १७ १६ ४४	६ २६ ३४ २४	११ ५ १० १३	० ४ ४९ ९	६ ४ ४९ ९
७श.	१३ १२	१४ ५०	१६ ४६	१८ ५९	२१ १७	२३ ३१	१ ४४	४ ०	६ १७	८ २३	१० ९	११ ४१	४४ १५	८ ७ ३८ २८	५ ० ३६ १६	९ २२ ४९ १०	८ ६ ३० २६	४ १७ १७ १८	६ २७ ४६ १९	११ ५ १२ ३२	० ४ ४५ ५८	६ ४ ४५ ५८
८सू.	१३ ८	१४ ४६	१६ ४२	१८ ५५	२१ १३	२३ २७	१ ४०	३ ५६	६ १३	८ १९	१० ५	११ ३७	४४ १३	८ ८ ३९ ५१	५ १४ ३८ १६	९ २३ ३५ २६	८ ८ १५ ३९	४ १७ १७ ४१	६ २८ ५८ ७	११ ५ १४ ५८	० ४ ४२ ४८	६ ४ ४२ ४८
९चं.	१३ ४	१४ ४२	१६ ३८	१८ ५१	२१ ९	२३ २३	१ ३६	३ ५२	६ ९	८ १५	१० १	११ ३३	४४ १२	८ ९ ४१ १५	५ २८ ४९ २५	९ २४ २१ ४४	८ १० ० ४७	४ १७ १७ ५३	७ ० १० ४	११ ५ १७ ३०	० ४ ३९ ३७	६ ४ ३९ ३७
१०मं.	१३ ०	१४ ३८	१६ ३४	१८ ४७	२१ ५	२३ १९	१ ३२	३ ४८	६ ५	८ ११	९ ५७	११ २९	४४ ११	८ १० ४२ ४०	६ १३ ६ ४२	९ २५ ८ २	८ ११ ४५ ४९	४ १७ १७ ५२	७ १ २२ ७	११ ५ २० ७	० ४ ३६ २६	६ ४ ३६ २६
११बु.	१२ ५५	१४ ३३	१६ २९	१८ ४२	२१ ०	२३ १४	१ २७	३ ४३	६ ०	८ ६	९ ५२	११ २४	४४ १०	८ ११ ४४ ४	६ २७ २६ ३९	९ २५ ५४ २३	८ १३ ३० ४२	४ १७ १७ ३८	७ २ ३४ १४	११ ५ २२ ५२	० ४ ३३ १५	६ ४ ३३ १५
१२बृ.	१२ ५१	१४ २९	१६ २५	१८ ३८	२० ५६	२३ १०	१ २३	३ ३९	५ ५६	८ २	९ ४८	११ २०	४४ ९	८ १२ ४५ २९	७ ११ ४५ १७	९ २६ ४० ४५	८ १५ १५ २२	४ १७ १७ १३	७ ३ ४६ २८	११ ५ २५ ४३	० ४ ३० ५	६ ४ ३० ५
१३शु.	१२ ४७	१४ २५	१६ २१	१८ ३४	२० ५२	२३ ६	१ १९	३ ३५	५ ५२	७ ५८	९ ४४	११ १६	४४ ८	८ १३ ४६ ५५	७ २५ ५९ ०	९ २७ २७ ७	८ १६ ५९ ४४	४ १७ १६ ३७	७ ४ ५८ ४५	११ ५ २८ ४०	० ४ २७ ५४	६ ४ २७ ५४
१४श.	१२ ४२	१४ २०	१६ १६	१८ २९	२० ४७	२३ १	१ १४	३ ३०	५ ४७	७ ५३	९ ३९	११ ११	४४ ७	८ १४ ४८ २०	८ १० ४ ३५	९ २८ १३ ३०	८ १८ ४३ ४९	४ १७ १५ ४६	७ ६ ११ ८	११ ५ ३१ ४३	० ४ २४ ४३	६ ४ २४ ४३
३०सू.	१२ ३८	१४ १६	१६ १२	१८ २५	२० ४३	२२ ५७	१ १०	३ २६	५ ४३	७ ४९	९ ३५	११ ७	४४ ६	८ १५ ४९ ४६	८ २३ ५९ १९	९ २८ ५९ ५२	८ २० २७ ३३	४ १७ १४ ४५	७ ७ २३ ३६	११ ५ ३४ ५३	० ४ २१ ३२	६ ४ २१ ३२

ति. ६ शुक्रे-गुरुचन्द्रयुतिः रे. घं. १८।२० गुरुर्दक्षिणे।
ति. १२ गुरौ-शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घं. ८।१२ शुक्रोदक्षिणे।
ति. ३० सूर्ये-बुधचन्द्रयुतिः रे. घं. ११।३१ बुधोदक्षिणे।

ति. ५ गुरौ



ति. १२ गुरौ



पूर्वपृष्ठेऽयमारब्धः। विश्रुता राजसंसत्सु श्रुतवाक्या बहुश्रुता। विदुला नाम राजन्या जगर्हे पुत्रमौरसम्। निर्जितं सिन्धुराजेन शयानं दीनचेतसम् ॥ विदुलोवाच—अनन्दन मयाजात द्विषतां हर्षवर्द्धन। न मयात्वं च पित्रा च जातः क्वाभ्यागतोह्यसि ॥ निर्मन्युरुच्छिन्नाप्यसंख्येयः पुरुषः क्लीवसाधनः। यावज्जीवं निराशोऽसि कल्याणाय धुरं वह। मात्मानमवमन्यस्व मैनमल्पेन बीभरः। मनः कृत्वा सुकल्याणं मा भैस्त्वं प्रति संहर ॥ उत्तिष्ठ हे कापुरुष मा शेष्वैवं पराजितः। अमित्रान्नन्दयन् सर्वान्निर्मानो बन्धुशोकदः ॥ सुपूरा वै कुनदिका सुपूरो मूषिकाञ्जलिः। सुसंतोषः कापुरुषः स्वल्पकेनैव तुष्यति ॥ त्वमेवप्रेतवच्छेषे कस्माद्वज्रहतो यथा। उत्तिष्ठ हे कापुरुष मा स्वाप्सीः शत्रुनिर्जितः अलातं तिन्दुकस्येव मुहूर्तमपि हि ज्वल। मा तुषाग्निरिवानर्च्चिर्धूमायस्व जिजीविषुः ॥ विदुलोवाच — कृत्वा मानुष्यकं कर्म सृत्वाजि यावदुत्तमम्। धर्मस्यानृण्यमाप्नोति न चात्मानं विगर्हते। उद्भावयस्व वीर्यं वा तां वा गच्छ ध्रुवां गतिम्। धर्मपुत्राग्रतः कृत्वा किं निमित्तं हि जीवसि। इष्टापूर्तं हि ते क्लीब कीर्तिश्च सकला हृता। विच्छिन्नं भोगमूलं किं निमित्तं हि जीवसि ॥ शत्रुर्निमज्जता ग्राह्यो जंघायां प्रपतिष्यता। विपरिच्छिन्नमूलोऽपि न विषीदेत् कथञ्चन ॥ उद्यम्य धुरमुत्कर्षेदाजानेयकृतं स्मरन्। कुरु सत्वञ्च मानञ्च विद्धि पौरुषमात्मनः। उद्भावय कुलंभग्नं त्वत्कृतेस्वयमेव हि ॥ यस्य वृत्तं न जल्पन्ति मानवा महदद्भुतम्। राशिवर्द्धनमात्रं सः नैव स्त्री न पुनः पुमान् ॥ दाने तपसि सत्ये च यस्य नोच्चरितं यशः। विद्यायामर्थलाभे वा मातुरुच्चार एव सः। श्रुतेन तपसा वाऽपि श्रिया वा विक्रमेण वा। जनान् योऽभिभवत्यन्यान् कर्मणा हि स वै पुमान् ॥ न त्वेव जाल्मीं कापालीं वृत्तिमेषितुमर्हसि। नृशंस्यामयशस्याञ्च दुःखां कापुरुषोचिताम् ॥ [illegible] कुलवंशस्य नाशनम्। कलिं पुत्रप्रवादेन संजय त्वा मजीजनम् ॥ निरामर्षं निरुत्साहं निर्वीर्यमरिनन्दनम् ॥ मा स्म सीमन्तिनी काचित् जनयेत्पुत्रमीदृशम् ॥ मा धूमाय ज्वलात्यन्तमाक्रम्य जहि शात्रवान्। ज्वल मूर्द्धन्यमित्राणां मुहूर्तमपि वा क्षणम्। एतावानेव पुरुषो यदमर्षी यदक्षमी। क्षमावान् निरमर्षश्च नैव स्त्री न पुनः पुमान् ॥ सन्तोषो वै श्रियं हन्ति तथाऽनुक्रोश एव च। अनुत्थानभये चोभे निरीहो नाश्नुते महत् ॥ एभ्यो निकृतिपापेभ्यः प्रमुञ्चात्मानमात्मना। आयसं हृदयं कृत्वा मृगयस्व पुनः स्वकम् ॥ पुरं विषहते यस्मात् तस्मात् पुरुष उच्यते। तमाहुर्व्यर्थनामानं स्त्रीवद् य इह जीवति ॥ स्वबाहुबलमाश्रित्य योऽभ्युज्जीवति मानवः। स लोके लभते कीर्तिं परत्र च शुभां गतिम् ॥ जहि शत्रून् रणे राजन् स्वधर्ममनुपालय। मा त्वादृशं सुकृपणं शत्रूणां भयवर्द्धनम्। अस्मदीयैश्च शोचद्भिर्नदद्भिश्च परैर्वृतम्। अपि त्वां नानुपश्येयं दीना दीनमिव स्थितम् ॥ यथा स्वरूपेण संपन्नो विद्ययाभिजनेन च। यस्त्वादृशो विकुर्वीत यशस्वी लोकविश्रुतः। अनड्वानिव वोढव्यो मन्ये मरणमेव तत् ॥ यदि त्वामनुपश्यामि परस्य प्रियवादिनम्। पृष्ठतोऽनुव्रजन्तं वा का शान्तिर्हृदयस्य मे ॥ अकुर्वन्तो हि कर्माणि कुर्वन्तो निन्दितानि च। सुखं नैवेह नामुत्र लभन्ते पुरुषाधमाः ॥ युद्धाय क्षत्रियाः सृष्टाः सञ्जयेह जयाय च। जयन् वा वध्यमानो वा प्राप्नोतीन्द्रसलोकताम् ॥ मङ्गलानि पुरस्कृत्य ब्राह्मणांश्चेश्वरैः सह ॥ यदैव शत्रुं जानीयात्सपत्नं त्यक्तजीवितम्। तदैवास्माद्‌द्विजते सर्पाद्वेश्मगतादिव ॥ यद्येतत् संविजानासि यदि सम्यग्ब्रवीम्यहम्। कृत्वा सौम्यमिवात्मानं जयायोत्तिष्ठ सञ्जय ॥ कुन्त्युवाच। ॥ सदश्व इव स क्षिप्तः प्रणुन्नो वाक्यसायकैः। तच्चकार तथा सर्वं यथावदनुशासनम्। इदमुद्धर्षणं भीमं तेजोवर्द्धनमुत्तमम्। राजानं श्रावयन्मंत्री सीदन्तं शत्रुपीडितम् ॥ जयो नामेतिहासोऽयं श्रोतव्यो विजिगीषुणा। मही विजयते क्षिप्रं श्रुत्वा शत्रूंश्च मर्दति ॥ इदं पुंसवनञ्चैव वीराजननमेव च। अभीक्ष्णं गर्भिणी श्रुत्वा ध्रुवं वीरं प्रजायते ॥ विद्याशूरं तपःशूरं दमशूरं तपस्विनम्। ब्राह्म्या श्रिया दीप्यमानं साधुवादे च सम्मतम्। अर्चिष्मन्तं बलोपेतं महाभागं महारथम्। धृतिमन्तमनाधृष्यं जेतारमपराजितम् ॥ नियन्तारमसाधूनां गोप्तारं धर्मचारिणाम्। ईदृशं क्षत्रिया सूते वीरं ॥§

शस्त्रं द्विजातिभिर्ग्राह्यं धर्मो यत्रोपरुध्यते । द्विजातीनां च वर्णानां विप्लवे कालकारिते ॥ आत्मनश्च परित्राणे दक्षिणानाञ्च सङ्गरे । स्त्रीविप्राभ्युपपत्तौ च घ्नन्धर्मेण न दुष्यति ॥ गुरुं वा बालवृद्धौ वा ब्राह्मणं वा बहुश्रुतम् । आततायिनमायान्तं हन्यादेवाऽविचारयन् ॥ नाततायिवधे दोषो हन्तुर्भवति कश्चन । प्रकाशं वाऽप्रकाशं वा मन्युस्तं मन्युमृच्छति ॥

दि.मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.		घं.	मि.	न.	घ.	प.		घं.	मि.	यो.	घ.	प.		घं.	मि.	क.	घ.	प.
२६	८	१	चं.	५३	१६	ग्रा.	२२	४२	उ.	५४	२५	रा.	४	३३	व्या	३९	६	रा.	२२	२५	व.	२	१८
२६	९	३	मं.	५७	३६	रा.	५	४९	श्र.	५६	८	ग्रा.	५	१२	ह.	३४	११	रा.	२०	२७	तै.	२८	३०
२६	९	४	बु.	५७	१	रा.	५	३५	ध.	५४	५५	रा.	४	४४	व.	३०	११	सा.	१८	५१	व.	२७	१९
२६	११	५	गु.	५७	४४	रा.	५	५२	श.	५७	०	ग्रा.	५	३४	सि.	२७	११	सा.	१७	३८	व.	२७	२३
२६	१२	६	शु.	५९	४४	ग्रा.	६	३९	पू.	६०	०	स.	×	×	व्य.	२५	१२	सा.	१६	५०	कौ.	२८	४४
२६	१३	७	श.	६०	०	स.	×	×	पू.	०	१९	ग्रा.	६	५३	व.	२४	१३	दि.	१६	२७	ग.	३१	२१
२६	१४	७	सू.	२	५९	दि.	७	५७	उ.	४	४६	दि.	८	४०	प.	२४	८	दि.	१६	२४	व.	२	५९
२६	१६	८	चं.	७	१२	दि.	९	३८	रे.	१०	१३	दि.	१०	५०	शि.	२४	४६	दि.	१६	३१	व.	७	१२
२६	१७	९	मं.	१२	११	दि.	११	३७	अ.	१६	१६	दि.	१३	१५	सि.	२५	५५	सा.	१७	७	कौ.	१२	११
२६	१९	१०	बु.	१७	४०	दि.	१३	४८	भ.	२२	५३	दि.	१५	१३	सा.	२७	१८	सा.	१७	३९	ग.	१७	४०
२६	२०	११	गु.	२३	७	दि.	१५	५९	कृ.	२९	२२	सा.	१८	२९	शु.	२८	३४	सा.	१८	९	वि.	२३	७
२६	२२	१२	शु.	२८	०	दि.	१७	५६	रो.	३५	१८	रा.	२०	५१	शु.	२९	२७	सा.	१८	३१	बा.	२८	०
२६	२४	१३	श.	३२	५	रा.	१९	३३	मृ.	४०	२५	रा.	२२	५७	ब्र.	२९	४४	सा.	१८	३७	कौ.	०	३
२६	२६	१४	सू.	३५	४	रा.	२०	४४	आ.	४४	२३	रा.	०	३०	ऐं.	२९	११	सा.	१८	२३	ग.	३	३५
२६	२८	१५	चं.	३६	४९	रा.	२१	२६	पु.	४७	२१	रा.	१	३९	वै.	२७	४४	सा.	१७	४८	वि.	५	५७

घ.	प.	घं.	मि.	योगः	अं.	फा.	कं.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रां.	चन्द्रास्त घं.	मि.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ पौषशुक्लपक्षः (जनवरी ता. १…१५, सन् १९६८) याम्यायन, मकरात्क्रान्ति सौम्यायनं, याम्यगोलः, शिशिरर्तुः ।

चन्द्रदर्शनम्, मु. ४५ फल समर्घकरम् । पक्षेऽस्मिन् धनुरर्के दोषसत्त्वाच्छुभकर्ममुहूर्ताभावः । अद्य शुभकर्मादौ तिथिक्षयदोषोऽन्वेष्यः । पूषा २ च. रविः ३३।१।
सव्वाल १० । श्वनि दक्षिणदिग्यात्रा शुभा । धनि ३ च. कुम्भे च कुजः १५।१। पू. षा. ४ च. बुधः २४।३० । अनु. ३ च. शुक्रः ५३।२२ ।
भ. २७।१९ (रा १७।४२) उ. ५७।१ (प्रा. ५।३५) या. । गणेश ४ व्रतम् । पञ्चकारम्भः २५।३० (दि. १६।५८) । रिक्तोतरं सामान्यशुभकर्मादौ ल. चि. ।
अद्य व्यतिपातात्पूर्वं जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनलतागुल्मवृक्षाद्यारोपण मु. । पू. षा. ३ च. रवि. ४८।२७। उत्तराषाढभे बुधः २२।१।
व्यतिपातात्परं पूर्वाह्णामासवारिष्टनिर्माणवस्तुविक्रयादि मु. । अनु. ४ च. शुक्रः ३८।१६ ।
अद्योत्तरायां लतागुल्मवृक्षाद्यारोपणपश्चिमदिग्गमनादि मु. । ध. ४ च. कुजः २०।२७ । उ. षा. २ च. मकरे च बुधः २१।४ ।
भ. २।५९ (दि. ७।५७) उ. ३५।५ (रा. २०।४७) या. । अद्य विष्टेःपूर्वं प्रसूतिकास्नानाचरणं हिताबहम् । तिथिदानाद्रात्रिशेषे उत्तरदिग्गमने ल. चि. ।
पञ्चकनिवृत्तिः १०।१३ (दि. १०।५०) । अष्टम्यां तिथिदानात् विविध शुभकर्मणां मु. । पू. षा. ४ च. रविः ३।४८। उ. षा. ३ च. बुधः २२।२। ज्येष्ठा भे शुक्रः २२।४३ ।
अद्य दशम्यामश्विनी योगे प्रसूतिकास्नानमुभगेतररक्तवस्त्रधारणोत्तरेतर-सर्वदिग्गमनादि मु. ।
भ. ५०।२४ (रा. २।५४) उ. । भरण्यां नवशय्यासनादेर्भोगः शुभः । शताभिषजि कुजः ३९।५। उ. षा. ४ च. बुधः २५।२६ ।
भ. २३।७ (दि. १५।५९) या. । पुत्रदा ११ एकादशीव्रतंसर्वेषाम् । रोहिण्यां रात्रिशेषे प्रसूतिकास्नाननववस्त्रधारणपूर्वदिग्गमनादि मु. । उत्तराषाढायामर्कः १९।१२। ज्ये. २ च. शुक्रः ६।४८ ।
प्रदोषः । अद्य जातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रधारणलतावृक्षाद्यारोपण मु. । श्रवणे बुधः ३१।५५ । ‡ ५७।४७ । श्र. २ च बुधः ४२।१९ । वक्रत्वा पू. फा. १ च वक्री गुरुः ४५।४२ ।
त्रयोदश्यां मृगे पश्चिमदिग्गमने लग्नम् अनुसन्धेयम् । ज्ये. ३ च. शुक्रः ५०।२९ । † फलाविस्यम् । अद्य प्रातः मकरसंक्रान्तिजन्यपुण्यकालः । बह्वमाघारम्भः ।
भ. ३५।४ (रा. २०।४४) उ. । उ. षा. २ च. मकरे चार्कः ३४।४२ (रा. १९।३६) मु., १५ फलं महर्घकरम् । वाहनादिकं संक्रमकोष्ठकाद्बोध्यम् । मकरे विंशतिः परेत्यादि सामान्य वचनम् ।*
भ. ५।५७ (दि. ९।५) या. । स्नानदानव्रतादौ पूर्णिमा १५ पुण्यतमा । शाकम्भरीजन्म । माघस्नानदानयमनियमाचारम्भः । माघे प्रत्यहमरुणोदये विशिष्टतीर्थे तदभावे देवनद्यादौ स्नाने- †
* तत्र पतिर्णयसिन्धौ-यदास्तमनवेलायां मकरं याति भास्करः । प्रदोषे वार्धरात्रे वा स्नानदानं परेऽहनीत्याद्युक्तेः परदिने संक्रान्तिजन्यपुण्यकालः । बुधोदयः प्रतीच्याम् ५५।९ शत २ च.कुजः ‡

ऽसर्वदोषविनाशाय सन्तान हरिपूजनम् । कुर्याद् भौमव्रतं चापि कामदेवव्रतं नरः । अथ गया-श्राद्धकालः ॥ वायुपुराणे-मीनेमेषेस्थिते सूर्ये कन्यायां कामुके घटे दुर्लभं त्रिषु लोकेषु गयायां पिण्डपातम् । मकरे वर्तमाने च ग्रहणे चन्द्रसूर्ययोः । दुर्लभं त्रिषु लोकेषु गयायां पिण्डपातनम् ॥ गयायां सर्वलोकेषु पिण्डं दद्याद्विचक्षणः । अधिमासे जन्मदिने अस्ते च गुरुशुक्रयोः । न त्यक्तव्यं गया-श्राद्धं सिंहस्थे च बृहस्पतौ ।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथय:	मे.	प्र.वृ.	प्र.मि.	प्र.क.	प्र.सिं.	प्र.क.	प्र.तु.	प्र.वृ.	प्र.ध.	प्र.म.	प्र.कुं.	प्र.मी.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

स.	सू.	स.	चं.	स.	मं.	स.	बु.	स.	गु.	स.	शु.	स.	श.	स.	रा.	स.	के.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

तिं. ५ गुरौ

१० | ८ शु. | ११ मं. चं. | ९ सू. बु. | ७ के. | १२ श. | ६ | १ रा. | ३ | ५ बृ. | २ | ४

ति. ११ गुरौ

१० बु. | ८ शु. | ११ मं. | ९ सू. | ७ के. | १२ श. | ६ | १ रा. | ३ | ५ बृ. | चं. २ | ४

तिं. ७ शनौ—शनि चन्द्रयुतिः रे. घं. ६।१६ चन्द्रो दक्षिणे ।
तिं. १२ शुक्रे—गुरु चन्द्रयुतिः रे. घं. २३।४६ चन्द्रो दक्षिणे ।

युद्धेऽतो अग्निदो गरदश्चैव शस्त्रोन्मत्तो धनापहः । क्षेत्रदारहरश्चैतान् षड्विद्यादाततायिनः ॥ कृष्णः अर्जुनं प्रति भीष्मपर्वणि-जहि भीष्मं स्थिरो भूत्वा शृणु चेदं वचो मम । यथोवाच पुरा शक्रं महाबुद्धिर्बृहस्पतिः ॥ ज्यायांसमपि चेद्वृद्धं गुणैरपि समन्वितम् । आततायिनमायान्तं हन्याद् घातकमात्मनः ॥ शाश्वतोऽयं स्थितो धर्मः क्षत्रियाणां धनञ्जय । योद्धव्यं रक्षितव्यञ्च यष्टव्यं चानसूयिभिः ॥ यावताऽस्मनः परेषां वा रक्षा भवेत् तावायोद्धव्य... नेव प्रहारः करणीयः आवश्यकतायामाततायिनः प्राणवधोऽपि विहितः । क्षात्रधर्म प्रशंसा । भीष्मः युधिष्ठिरं प्रति—प्रत्यक्षं सुखभूयिष्ठमात्मसाक्षिक मच्छलम् । सर्वलोकहितं धर्मं क्षत्रियेषु प्रतिष्ठितम् ॥ आत्मत्यागः सर्वभूतानुकंपा लोकज्ञानं पालनं मोक्षणञ्च । विषण्णानां मोक्षणं पीडितानां क्षात्रे धर्मे विद्यते पार्थिवानाम् । एवं वीर्यः सर्वधर्मोपपन्नः क्षात्रः श्रेष्ठः सर्वधर्मेषु धर्मः । पाल्यो युष्माभिर्लोकहितैरुदारैर्विपर्यये स्यात्तदभावः प्रजानाम् । तस्मात् श्रेष्ठं मुनयो वै वदन्ति सर्वं श्रेष्ठं यच्छरीरं त्यजेत् ॥ शा. ७८ अ. । ब्राह्मणस्त्रिषु वर्णेषु शस्त्रं गृह्णन् न दुष्यति । एवमेवात्मनस्त्यागान्नान्यं धर्मं विदुर्जनाः ॥ तेभ्यो नमश्च भद्रञ्च ये शरीराणि जुह्वते । ब्रह्मद्विषो नियच्छन्तस्तेषां नोऽस्तु सलोकता ॥ ब्रह्मलोकजितः स्वर्ग्यान् वीरांस्तान् मनुरब्रवीत् ॥ यथाश्वमेधावभृथेस्नाताः पूता भवन्त्युत । दुष्कृतस्य प्रणाशश्च तथा शस्त्रहता रणे ॥ भवत्यधर्मो हि धर्मोऽधर्मो धर्मभावपि । कारणाद्देशकालस्य देशकालः स तादृशः । मैत्राः क्रूराणि कुर्वन्तो जयन्ति स्वर्गमुत्तमम् । धर्म्याः पापानि कुर्वाणा गच्छन्ति परमां गतिम् ॥ ब्राह्मणस्त्रिषु लोकेषु शस्त्रं गृह्णन्न दुष्यति । आत्मत्राणे वर्णदोषे दुर्दम्यनियमेषु च । युधिष्ठिर उवाच—अभ्युत्थिते दस्युबले क्षत्रार्थे वर्णसंकरे । संप्रमूढेषु क्षत्रेषु यद्यन्योऽभिभवेद्बली । ब्राह्मणो यदि वा वैश्यः शूद्रो वा राजसत्तम । दस्युभ्योऽथ प्रजां रक्षेद्दण्डं धर्मेण धारयन् ॥ कार्यं कुर्यान्न वा कुर्यात् स वार्यो वा भवेन्न वा ॥ भीष्म उवाच । अपारे यो भवेत् पारमप्लवे यः प्लवो भवेत् ॥ शूद्रो वा यदि वाप्यन्यः सर्वथा मानमर्हति । यमाश्रित्य नरा राजन् वर्तयेयुर्यथासुखम् । अनाथाः परिपाल्यन्तो दस्युभिः परिपीडिताः । तमेव पूजयेयुस्ते प्रीत्या स्वमिव बान्धवम् । अभीक्ष्णं कौरव्य कर्ता सम्मानमर्हति ॥ गोब्राह्मणहितार्थञ्च वर्णानां संकरेषु च । वैश्यो गृह्णीत शस्त्राणि परित्राणार्थमात्मनः । अथमानसतीर्थे स्नानस्यमाहात्म्यमाह—वाचस्पतिकृतिः । सत्यं तीर्थं क्षमातीर्थं तीर्थमिन्द्रियनिग्रहः । सर्वभूतदयातीर्थं सर्वमार्जवमेव च ॥ दानं तीर्थं दमस्तीर्थं सन्तोषस्तीर्थमुच्यते । ब्रह्मचर्यं परं तीर्थं तीर्थञ्च प्रियवादिता ॥ ज्ञानं तीर्थं धृतिस्तीर्थं पुण्यं तीर्थमुदाहृतम् । तीर्थानामपि तत्तीर्थं विशुद्धिर्मनसः परा ॥ अनुशा. १०८ अ.—अगाधे विमले शुद्धे सत्यतोये धृतिह्रदे । स्नातव्यं मानसे तीर्थे सत्यमालम्ब्य शाश्वतम् । तीर्थशौचमनर्थित्वमार्जवं सत्यमार्दवम् । अहिंसा सर्वभूतानामानृशंस्यं दमः शमः । नोदकक्लिन्नगात्रस्तु स्नात इत्यभिधीयते । स स्नातो यो दमः स्नातः स बाह्याभ्यन्तरः शुचिः ॥ वृत्तशौचं मनः शौचं तीर्थशौचमतः परम् । ज्ञानोत्पन्नं च यच्छौचं तच्छौचं परमं मतम् । मनसा च प्रदीप्तेन ब्रह्मज्ञानजलेन च । स्नाति यो मानसे तीर्थे तत् स्नानं तत्त्वदर्शिनाम् ॥ सर्वेषामेव शौचानामर्थशौचं परं स्मृतम् । योऽर्थे शुचिर्हि स शुचिर्न मृद्वारिशुचिः शुचिः ॥ शरीरस्थानि तीर्थानि प्रोक्तान्येतानि भारत । पृथिव्यां यानि तीर्थानि पुण्यानि शृणु तान्यपि ॥ शरीरस्य यथोद्देशाः शुचयः परिकीर्तिताः । तथा पृथिव्या भागाश्च पुण्यानि सलिलानि च ॥ कीर्तनाच्चैव तीर्थस्य स्नानाच्च पितृतर्पणात् । धुनन्ति पापं तीर्थेषु ते प्रयान्ति सुखं दिवम् ॥ परिग्रहाच्च साधूनां पृथिव्याश्चैव तेजसा । अतीव पुण्यभागास्ते सलिलस्य च तेजसा ॥ मनसश्च पृथिव्याश्च पुण्यतीर्थास्तथापरे । उभयोरेव यः स्नायात स सिद्धिं शीघ्रमाप्नुयात् ॥ यथा बलं क्रिया हीनं क्रिया वा बलवर्जिता । नह साधयते कार्यं समायुक्ता तु सिद्ध्यति ॥ एवं शरीरशौचेन तीर्थशौचेन चान्वितः । शुचिः सिद्धिमवाप्नोति द्विविधं शौचमुत्तमम् ॥ अथ पौष शुक्ल १५ चन्द्रे मकर संक्रान्तिजन्यपुण्यकालः । तत्र शिवरहस्ये—तस्यां कृष्णतिलैः स्नानं कार्यं चोद्वर्तनं शुभैः ॥ तिला देयाश्च विप्रेभ्यो सर्वदैवोत्तरायणे । तिलतैलेन दीपाश्च देयाः शिवगृहे शुभाः । होमं तिलैः प्रकुर्वीत सर्वदैवोत्तरायणम् ।

 आपो अस्मान्मातरः शुन्धयन्तु ॥ यस्य हस्तौ च पादौ च मनश्चैव सुसंयतम्। विद्या तपश्च कीर्तिश्च स तीर्थफलमश्नुते ॥ प्रतिग्रहादपावृत्तः संतुष्टो येन केनचित्। अहङ्कारनिवृत्तश्च स तीर्थफलमश्नुते ॥ अकल्कको निरारम्भो लघ्वाहारो जितेन्द्रियः। विमुक्तः सर्वपापेभ्यः स तीर्थफलमश्नुते ॥ अक्रोधनश्च राजेन्द्र सत्यशीलो दृढव्रतः। आत्मोपमश्च भूतेषु स तीर्थफलमश्नुते

दि.मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	न.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	यो.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	फा.	चं.	क.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ. प.	घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रा. द.	चन्द्रोदय घं. मि.
२६ २९	१	मं.	३७ १८	रा.	२१ ३७	पु.	४९ ०	रा.	२ १८	वि.	२५ १८	सा.	१६ ४९	वा.	७ ३	९ ३१	कौ.	३७ १८	२१ ३७	प्र. मा.	१६	१५	२	१	२६				६ ४२	५ १८	२१ १०	१८ ८
२६ ३१	२	बु.	३६ ३०	रा.	२१ १८	श्ले.	४९ २५	रा.	२ २८	प्री.	२१ ५४	दि.	१५ २७	तै.	६ ५४	९ २७	ग.	३६ ३०	२१ १८	रक्ष	१७	१६	३	२	२७	सिं.	४९ २५	२ २८	६ ४२	५ १८	२० ५८	१९ ९
२६ ३४	३	गु.	३४ ३१	रा.	२० ३०	म.	४८ ४३	रा.	२ १०	आ.	१७ ३१	दि.	१३ ४२	व.	५ ३०	८ ५३	वि.	३४ ३१	२० ३०	मुसल	१८	१७	४	३	२८				६ ४१	५ १९	२० ४७	२० ११
२६ ३६	४	शु.	३१ २७	रा.	१९ १५	पू.	४७ ०	रा.	१ २९	सौ.	११ ४९	दि.	११ २४	व.	२ ५९	७ ५२	वा.	३१/५९ २७/२७	१९/६ १५/२७	सिद्धि	१९	१८	५	४	२९				६ ४१	५ १९	२० ३५	२१ १२
२६ ३८	५	श.	२७ २८	रा.	१७ ३९	उ.	४४ २६	रा.	० २७	शो.	[illegible]	दि.	[illegible]	तै.	२७ २८	१७ ३९	ग.	५५ ५	४ ४२	उत्पात	२०	१९	६	५	३०	क.	१ २२	७ १३	६ ४०	५ २०	२० २३	२२ १४
२६ ४०	६	र.	२२ ४२	दि.	१५ ४५	ह.	४१ ११	रा.	२३ ८	सु.	५१ ५६	रा.	३ २६	व.	२२ ४२	१५ ४५	वि.	५० २	२ ४१	मानस	२१	२०	७	६	१				६ ४०	५ २०	२० १०	२३ १६
२६ ४३	७	चं.	१७ २१	दि.	१३ ३६	चि.	३७ २५	रा.	२१ ३७	धृ.	४४ २२	रा.	० २४	व.	१७ २१	१३ ३६	वा.	४४ २५	० २६	मुद्गर	२२	२१	८	७	२	तु.	९ १८	१० २३	६ ३९	५ २१	१९ ५७	० १९
२६ ४५	८	मं.	११ २९	दि.	११ १५	स्वा.	३३ १२	रा.	१९ ५९	शू.	३६ ३३	रा.	२१ १६	कौ.	११ २९	११ १५	तै.	३८ ३४	२२ ४	केतु	२३	२२	९	८	३				६ ३९	५ २१	१९ ४३	१ २२
२६ ४८	९	बु.	[illegible]	दि.	[illegible]	वि.	२९ ६	रा.	१८ १७	गं.	२८ ३७	सा.	१८ ५	ग.	५ ३८	८ ५४	व.	[illegible]	[illegible]	धाता	२४	२३	१०	९	४	वृ.	१५ ९	१२ ४२	६ ३८	५ २२	१९ २९	२ २७
२६ ५०	११	गु.	५४ १२	रा.	४ १९	अ.	२४ ५८	रा.	१६ ३७	वृ.	२० ४६	दि.	१४ ५६	व.	२७ ०	१ २६	वा.	५४ १२	४ १९	आनन्द	२५	२४	११	१०	५				६ ३८	५ २२	१९ १५	३ ३४
२६ ५३	१२	शु.	४८ ५९	रा.	२ १३	ज्ये.	२१ ११	दि.	१५ ६	ध्रु.	१३ २१	दि.	११ ५८	कौ.	२१ ३४	१५ १६	तै.	४८ ५९	२ १३	चर	२६	२५	१२	११	६	ध.	२१ ११	१५ ६	६ ३७	५ २३	१९ १	४ ४०
२६ ५५	१३	श.	४४ २४	रा.	० २३	मू.	१७ ५३	दि.	१३ ४६	व्या.	[illegible]	दि.	[illegible]	ग.	१६ ४२	१३ १८	व.	४४ २४	० २३	गद	२७	२६	१३	१२	७				६ ३७	५ २३	१८ ४६	५ ४३
२६ ५८	१४	र.	४० ३६	रा.	२२ ५१	पू.	१५ १८	दि.	१२ ४४	ह.	५३ ४८	रा.	४ ८	वि.	१२ ३०	११ ३७	श.	४० ३६	२२ ५१	शुभ	२८	२७	१४	१३	८	म.	२९ ५३	१८ ३४	६ ३६	५ २४	१८ ३०	● ●
२७ १	३०	चं.	३३ ४७	रा.	२१ ४२	उ.	१३ ३८	दि.	१२ ३	सि.	४८ ३९	रा.	२ ४	च.	९ १२	१० १६	ना.	३७ ४७	२१ ४२	कौण	२९	२८	१५	१४	९				६ ३६	५ २४	१८ १५	● ●

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ माघकृष्णपक्षः (जनवरी ता० १६...२९, सन् १९६८) सौम्यायनं, याम्यगोलः, शिशिरर्तुश्च।

इष्टिः। माघे त्यजेन्मूलकम्। प्रयागाद्भिन्नस्थलेऽपि प्रयागस्मरणपूर्वकस्नानेन तत्फलाप्तिः[]। द्वितीयायां पुष्ये उत्तरेतरदिग्गमने ल.चि.। श्र. ३ च. बुधः*
अद्य धान्यच्छेदनासवारिष्टनिर्माणादिकं शोभनम्। उ.षा. ३ च. रविः ५०।२०। *५८।५। ज्ये. ४ च. शुक्रः ३३।५०। उ.भा. २ च. शनिः ५८।४३।
भ. ५।३०(दि. ८।५३) उ. २४।३१ (रा. २०।३०) या.। गणेश ४ व्रतम् (इयमेवसंकष्टचतुर्थी)। गणेशोत्पत्तिः[]। विष्टेः पूर्वं मासवारिष्टानां
अद्य रात्रिशेषे उत्तरायां सामान्य शुभकर्मणां मु.। शत ३ च. कुजः १६।४०। श्र. ४ च. बुधः २०।५३। मूलेधनुषि च शुक्रः १६।५२।
गृहारम्भेचक्रशुद्धिः आवश्यके ल. चि.। कुम्भेदृश्यार्कः ५६।४५। अश्वि १ च. राहु, चित्रा ३ च. च केतुः ४६।३५।
भ. २२।४२ (दि. १५।४५) उ.। ५०।२ (रा. २।४१) या.। राष्ट्रीय माघारम्भः। विष्टेः पूर्वं तिथिदानात् सामान्यशुभकर्मणां मु.। उ. षा. †
भानुसप्तमी ७ (सूर्योपराग समा)। अद्य जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनलतागुल्मवृक्षाद्यारोपण मु.। §४१।५६। मू. ३ च. शुक्रः ४२।३।
श्रीरामानन्द जयन्ती। अद्य तिथिदानादष्टम्यां प्रसूतिकास्नानसुभगेतररक्तवस्त्रादिधारण मु.। शत ४ च. कुजः ३५।५०।
भ. ३२।४३ (प्रा. १९।४४) उ. ५९।४८ (प्रा. ६।३४) या.। अद्य शुभकर्मादौ तिथिक्षयदोषोऽवधेयः। श्रवणभेऽर्कः २२।१। धनि २ च. बुधः§
षट्तिला ११ एकादशीव्रतं स्मार्त्तानाम्[]। अद्य जातकर्मनामकरणान्नप्राशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणकर्णवेधाक्षरारम्भभैषज्यसेवनकण‖
षट्तिला ११ एकादशीव्रतं वैष्णवानाम्। अद्य नृत्यारम्भसूचीकर्मधान्यच्छेदनकणमर्दनादि मु.। ‖मणिधान्यच्छेदनकणमर्दनादि मु.।
भ. ४४।२४ (रा. ०।२३) उ.। शनिप्रदोषः। अद्य मूले लतागुल्मवृक्षाद्यारोपण मु.। पूर्वायां वस्तुविक्रयः शुभः। पूर्वभाद्रपदाभेकुजः ५५।१८¶
भ. १२।३०(दि. ११।३७) या.। मासशिवरात्रिः। सतिहीनवलेचन्द्रेरोगविमुक्तस्नान मु.।
स्नानदानश्राद्धादौदर्शः ३०। मौनीअमावस्या ३०। प्रयागे दशाश्वमेधे वा स्नानात्फलाधिक्यम्[]। दोषाधिक्याच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः।
¶ श्र. २ च. रविः ३८।७। धन ३ च. कुम्भे च बुधः ५८।२०। मू. ४ च. शुक्रः २४।२५।
‡ श्र. रविः ६।५। धनिष्ठाभे बुधः ५३।३९। मू. २च. शुक्रः ५९।३७ ‖मर्दननौकाघट्टनविपणिव्यापारादि विविध मु.। गृहप्रवेशे च शु. ल. चि.।

विवाह-मुहूर्त्ताः

ति. २ बुधे मघा भे ऽ।ऽ।।।।।। रे. ८ ल. चि.।
ति. ३ गुरौ मघा भे रे. ८ ल. गो.।
ति. ४ शुक्रे उ. फा. भे ।।।।।।ऽ।। रे. ९ ल. ८ ने. दा.।
ति. ५ शनौ उ. फा. भे रे. ८ ल. गो.। हस्ते च शनिवेधः।
ति. ६ रवौ हस्ते पूर्वदोषः।
ति. ७ चन्द्रे स्वात्यां भौमवेधाल्लग्नं न सत्।
ति. ८ भौमे स्वात्यां पूर्वदोषः।
ति. ९ बुधे मैत्रे मृत्युबाणव्याप्तेर्लग्नाभावः।
ति. ११ गुरौ मैत्रे पूर्वदोषः।
ति. १२ शुक्रे मूले ।।ऽ।।ऽऽ।ऽ रे. ६ ल. गो.।

(३२ पृष्ठीय शेष कथाभागः)

§यस्तत्रैव हृदि स्थितः। तेन चेदविवादस्ते मा गङ्गां मा कुरून् गमः॥ अवाक् शिराः तमस्यन्धे किल्बिषी नरकं व्रजेत्। यः प्रश्नं वितथं ब्रूयात् पृष्टः सन् धर्मनिश्चये॥ यस्य विद्वान् हि वदतः क्षेत्रज्ञो नाभिशंकते तस्मान्नदेवाःश्रेयांसं लोकेऽन्यं पुरुषः विदुः॥ साक्षिपृष्टश्च यद् प्रश्नात् राजानमन्यथा वदेत्। लोभाद्द्वेषाद् भयाद्वापि तं विद्याद् ब्रह्मघातकम्॥ गौतमः—विप्रतिपत्तौ साक्षिनिमित्ता सत्य व्यवस्था स्वर्गः सत्यवचने विपर्यये नरकः सर्वेभ्यो धर्मेभ्यो गरीयः प्राड्विपाकेसत्यवचनम्॥

दैनिक लग्नसारिणी

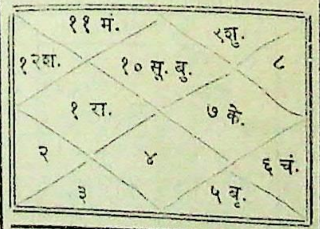
तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.	मि. मा.
१मं.	११ २५	१३ ३	१४ ५९	१७ १२	१९ ३०	२१ ४४	२३ ५७	२ १३	४ ३०	६ ३६	८ २२	९ ५६	४४ ०
२बु.	११ २१	१२ ५९	१४ ५५	१७ ८	१९ २६	२१ ४०	२३ ५३	२ ९	४ २६	६ ३२	८ १८	९ ५२	४४ ०
३गु.	११ १७	१२ ५५	१४ ५१	१७ ४	१९ २२	२१ ३६	२३ ४९	२ ५	४ २२	६ २८	८ १४	९ ४६	४४ १
४शु.	११ १३	१२ ५१	१४ ४७	१७ ०	१९ १८	२१ ३२	२३ ४५	२ १	४ १८	६ २४	८ १०	९ ४२	४४ १
५श.	११ ९	१२ ४७	१४ ४३	१६ ५६	१९ १४	२१ २८	२३ ४१	१ ५७	४ १४	६ २०	८ ६	९ ३८	४४ १
६र.	११ ५	१२ ४३	१४ ३९	१६ ५२	१९ १०	२१ २४	२३ ३७	१ ५३	४ १०	६ १६	८ २	९ ३४	४४ २
७चं.	११ ०	१२ ३८	१४ ३४	१६ ४७	१९ ५	२१ १९	२३ ३२	१ ४८	४ ५	६ ११	७ ५७	९ २९	४४ २
८मं.	१० ५६	१२ ३४	१४ ३०	१६ ४३	१९ १	२१ १५	२३ २८	१ ४४	४ १	६ ७	७ ५३	९ २५	४४ ३
९बु.	१० ५२	१२ ३०	१४ २६	१६ ३९	१८ ५७	२१ ११	२३ २४	१ ४०	३ ५७	६ ३	७ ४९	९ २१	४४ ३
११गु.	१० ४८	१२ २६	१४ २२	१६ ३५	१८ ५३	२१ ७	२३ २०	१ ३६	३ ५३	५ ५९	७ ४५	९ १७	४४ ४
१२शु.	१० ४४	१२ २२	१४ १८	१६ ३१	१८ ४९	२१ ३	२३ १६	१ ३२	३ ४९	५ ५५	७ ४१	९ १३	४४ ५
१३श.	१० ४०	१२ १८	१४ १४	१६ २७	१८ ४५	२० ५९	२३ १२	१ २८	३ ४५	५ ५१	७ ३७	९ ९	४४ ५
१४र.	१० ३५	१२ १३	१४ ९	१६ २२	१८ ४०	२० ५४	२३ ७	१ २३	३ ४०	५ ४६	७ ३३	९ ४	४४ ६
३०चं.	१० ३१	१२ ९	१४ ५	१६ १८	१८ ३६	२० ५०	२३ ३	१ १९	३ ३६	५ ४२	७ २८	९ ०	४४ ७

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

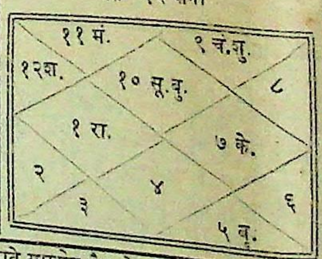
स्प. सू.	स्प. च.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
९ २ १२ ११	३ १५ ३४ ४	१० ११ २२ ५	९ १६ १९ ५०	४ १६ ३२ १०	७ २६ ५२ २८	११ ६ ३८ ५०	० ३ ३२ ५१	६ ३ ३२ ५१
९ ३ १३ ३२	३ २८ ४७ ५	१० १२ ८ २६	९ १७ ४५ ४६	४ १६ २७ ५७	७ २८ ६ २	११ ६ ४३ ३६	० ३ २९ ४०	६ ३ २९ ४०
९ ४ १४ ५१	४ १२ १५ २७	१० १२ ५४ ४७	९ १९ ९ ४४	४ १६ २३ ३३	७ २९ १९ ३१	११ ६ ४८ २८	० ३ २६ ३०	६ ३ २६ ३०
९ ५ १६ १०	४ २५ ५८ २१	१० १३ ४१ ७	९ २० ३१ ३२	४ १६ १८ ५७	८ ० ३३ २०	११ ६ ५३ २४	० ३ २३ १९	६ ३ २३ १९
९ ६ १७ २७	५ ९ ५४ ८	१० १४ २६ २५	९ २१ ५१ ४	४ १६ १४ १२	८ १ ४७ ३	११ ६ ५८ २४	० ३ २० ८	६ ३ २० ८
९ ७ १८ ४४	५ २४ ० ३३	१० १५ १३ ४६	९ २३ ८ ५	४ १६ ९ १७	८ ३ ० ५०	११ ७ ३ ३०	० ३ १६ ५७	६ ३ १६ ५७
९ ८ २० १	६ ८ १४ ५०	१० १६ ० ३	९ २४ २२ २६	४ १६ ४ १२	८ ४ १४ ३९	११ ७ ८ ४१	० ३ १३ ४७	६ ३ १३ ४७
९ ९ २१ १६	६ २२ ३३ ४५	१० १६ ४६ २०	९ २५ ३३ ५८	४ १५ ५८ ५७	८ ५ २८ ३०	११ ७ १३ ५७	० ३ १० ३६	६ ३ १० ३६
९ १० २२ ३०	७ ६ ५३ ३७	१० १७ ३२ ३७	९ २६ ४२ २५	४ १५ ५३ ३५	८ ६ ४२ २३	११ ७ १९ १९	० ३ ७ २५	६ ३ ७ २५
९ ११ २३ ४३	७ २१ १० २९	१० १८ १८ ५२	९ २७ ४७ ३६	४ १५ ४८ २	८ ७ ५६ १३	११ ७ २४ ४५	० ३ ४ १४	६ ३ ४ १४
९ १२ २४ ५४	८ ५ २० ५७	१० १९ ५ ७	९ २८ ४९ १७	४ १५ ४२ २२	८ ९ १० १३	११ ७ ३० १६	० ३ १ ४	६ ३ १ ४
९ १३ २६ ५	८ १९ २२ १	१० १९ ५१ २२	९ २९ ४७ १२	४ १५ ३६ ३२	८ १० २६ १५	११ ७ ३५ ५२	० २ ५७ ५३	६ २ ५७ ५३
९ १४ २७ १५	९ ३ ११ ९	१० २० ३७ ३८	१० ० ४१ ६	४ १५ ३० २३	८ ११ ३८ १७	११ ७ ४१ ३१	० २ ५४ ४२	६ २ ५४ ४२
९ १५ २८ २४	९ १६ ४६ २८	१० २१ २३ ४६	१० १ ३० ३९	४ १५ २४ २५	८ १२ ५२ १९	११ ७ ४७ १५	० २ ५१ ३१	६ २ ५१ ३१

६ सूर्ये—कुम्भसंक्रान्तिः रे. घं. २२।१५ कुम्भो दक्षिणे।

ति. ५ शनौ



ति. १३ शनौ



[]चतस्रो घटिकाः प्रातररुणोदय उच्यते। अरुणोदये माघस्नानं कर्तव्यम्। तत्र सङ्कल्पः दुःखदारिद्र्यनाशाय श्रीविष्णोस्तोषणाय च। प्रातः स्नानं करोम्यद्य माघे पापविनाशनम्॥ मकरस्थे रवौ माघे गोविन्दाच्युत माधव। स्नानेनानेन मे देव यथोक्तफलदो भव। इमौ मन्त्रौ समुच्चार्य स्नायान्मौनसमन्वितः। स्नानान्तरं प्रत्यहं सूर्यार्घ्यं दद्यात्तन्मन्त्रः—सवितः प्रसवितः न परं धाम जले मम। त्वत्तेजसा परिभ्रष्टं पापं यातु सहस्रधा इति पितृतर्पणादि नित्यं विधाय माधवं पूजयेत्। **मासनियमांश्चाह**—भूमौ शयीत होतव्यमाज्यं तिलसमन्वितम्। हविष्यं ब्रह्मचर्यं च माघमासे महाफलमिति। [] माघकृष्णतृतीयायां गुरौ गणेशोत्पत्तिः॥ शिवधर्मे—सर्वदेवमयः साक्षात्सर्वमङ्गलकारकः। माघकृष्णचतुर्थ्यां तु प्रादुर्भूतो गणाधिपः॥ **चतुर्थीव्रतनिर्णयः**—चतुर्थी गणेशव्रतातिरिक्तोपवासकार्ये पञ्चमीयुता ग्राह्या। गौरीविनायकव्रतयोस्तु मध्याह्नव्यापिनी ग्राह्या॥ परदिने एव मध्याह्नव्यापिनी चेत्परैव॥ दिनद्वय

मध्याह्नव्यापित्वे दिनद्वये मध्याह्नव्याप्त्यभावे साम्येन वैषम्येण वैकदेशव्याप्त्या च पूर्वैव तृतीयायोगप्राशस्त्यात्। नागव्रते तु पूर्वदिन एव मध्याह्नव्यापिनी चेत्पूर्वैव ॥ उभयदिने मध्याह्नव्याप्त्यादिपक्षचतुष्टये पंचमीयुतैव ग्राह्या ॥ श्रावणकृष्णचतुर्थी संकष्टचतुर्थी सा तु चन्द्रोदयव्यापिनी ग्राह्या ॥ परदिने चन्द्रोदयव्याप्तौ परैव ॥ उभयदिने चन्द्रोदय व्यापित्वे तृतीयायुतैव ग्राह्या ॥ दिनद्वये चन्द्रोदयव्याप्त्यभावे पूर्वैव ॥ किन्त्वत्र पूर्वदिने चन्द्रोदये चतुर्थीयोगकत्वात्सर्वसंमतात् ति. ३ गुरौ **गणेशचतुर्थीव्रतमिति**। अस्यां रात्रौ पूजनानन्तरं चन्द्रोदये चन्द्रार्घ्यदाने मन्त्राः—क्षीरोदार्णवसम्भूत अत्रिगोत्रसमुद्भव। गृहाणार्घ्यं शशाङ्केदं रोहिणीसहितो मम। ज्योत्स्नानां पतये तुभ्यं ज्योतिषां पतये नमः। नमस्ते रोहिणीकान्त सुधावास नमोस्तु ते ॥ नमो मण्डलदीपाय शिरोरत्नाय धूर्जटेः। कलाभिर्वर्द्धमानाय नमश्चन्द्राय चारवे। [] **अथषट्तिलाः**—तिलस्नायी तिलोद्वर्त्ती तिलहोमी तिलोदकी। तिलभुक् तिलदाता च षट्तिला पापनाशिनी ॥ अथ माघे ससुवर्णतिलपात्रदानाद्वाङ्मनःकायजत्रिविधपापक्षयः ब्रह्मलोकप्राप्तिश्च। तत्र दानमन्त्रः देव देव जगन्नाथ वाञ्छितार्थफलप्रद। तिलपात्रं प्रदास्यामि तवाग्र संस्थितोऽस्म्यहम्। मासेऽस्मिन्निन्धनकम्बलवस्त्रोपानहतैलघृततूल—पूर्णपात्रसुवर्णादिदानानि महाफलानि। [] **प्रयाग महिमा महाभारते** वनपर्वणि युधिष्ठिरं प्रति पुलस्त्य उवाच—तपनस्य सुता देवी त्रिषु लोकेषु विश्रुता। यमुना गङ्गया सार्द्धं सङ्गता लोकपावनी। गङ्गायमुनयोर्मध्ये पृथिव्या जघनं स्मृतम्। प्रयागं संप्रतिष्ठानं कम्बलाश्वतरौ यथा ॥ तीर्थं भोगवती चैव वेदि रेखा प्रजापतेः। तत्र वेदाश्च यज्ञाश्च मूर्तिमन्तो युधिष्ठिर॥ प्रजापतिमुपासन्ते ऋषयश्च तपोधनाः। यजन्ते क्रतुभिर्देवास्तथा चक्रधरा नृपाः॥ ततः पुण्यतमं नाम त्रिषु लोकेषु भारत। प्रयागं सर्वतीर्थेभ्यः प्रवदन्त्यधिकं विभो॥ तत्राभिषेकं यः कुर्यात्सङ्गमे लोकविश्रुते। पुण्यं सकलमाप्नोति राजसूयाश्वमेधयोः। कुरुक्षेत्रसमा गङ्गा यत्र तत्रावगाहिता। विशेषो वै कनखले प्रयागे परमं महत्। दशतीर्थसहस्राणि षष्टिकोट्यस्तथापराः। येषां सान्निध्यमत्रैव कीर्तितं कुरुनन्दन ॥ **वैतरणीधेनुदानम्**—या सा वैतरणी नाम यमद्वारे महानदी। शतयोजनविस्तीर्णा पृथुत्वे सा महासरित्। अगाधानन्तरूपा च दृष्टमात्रा भयप्रदा॥ पतन्ति तत्र वै मर्त्या क्रन्दमानाः सुदारुणम्। उष्णे वर्षासु शीते च मारुते चापितीक्ष्णके। दातारं धारयेद्यस्मात् तस्माद्वैतरणी स्मृता॥ दानकालः। अयने विषुवे पुण्ये व्यतीपाते दिनक्षये। अन्येषु पुण्यकालेषु दीयते दानमादरात्। पटलामयां कृष्णां दद्याद्वैतरणीं तु गाम्। स्वर्णशृङ्गीं रौप्यखुरां कांस्यपात्रोपदोहनाम्—कृष्णवस्त्रयुतां तां तु सप्तधान्यसमन्विताम्। कार्पासद्रोणशिखरे आसीनां हैमीं यमप्रतिमां लोकदण्डयुतां महिषारूढां पाशहस्तां कृत्वा इक्षुदण्डमयमुडुपं पट्टसूत्रेण बद्ध्वा उपचनु कृत्वा छत्रोपानहसमायुक्तां वैतरणीं गां मृत्युकाले वा दद्यात्। अत्र संकल्पः—मम यमद्वारस्थितवैतरण्याः समुत्तरणार्थम् इमां कृष्णां गां सवत्सां यमप्रतिमायुतां कृष्णवस्त्रयुगच्छन्नां सप्तधान्ययुतां कृष्णमाल्याद्यलंकृतां स्वर्णशृङ्गीमुपस्करोपेतां कार्पासद्रोणशिखरां सच्छत्रोपानहां रुद्रदैवत्यां गोत्राय शर्मणे सुपूजिताय तुभ्यमहं सम्प्रददे न मम इति तिलयवघृतयुक्तं गोपुच्छं द्विजहस्ते दद्यात्।

स्वधर्ममपि चावेक्ष्य न विकम्पितुमर्हसि, धर्म्याद्धि युद्धाच्छ्रेयोऽन्यत्क्षत्रियस्य न विद्यते॥ यदृच्छया चोपपन्नं स्वर्गद्वारमपावृतम् । सुखिनः क्षत्रियाः पार्थ लभन्ते युद्धमीदृशम् ॥ हतो वा प्राप्स्यसि स्वर्गं जित्वा वा भोक्ष्यसे महीम् । तस्मादुत्तिष्ठ कौन्तेय युद्धाय कृतनिश्चयः ॥ सुखदुःखे समे कृत्वा लाभालाभौ जयाजयौ । ततो युद्धाय युज्यस्व नैवं पापमवाप्स्यसि ॥

दि.मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.		घं. मि.	न.	घ. प.		घं. मि.	यो.	घ. प.		घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.		घं. मि.	योगः	अं.	का.	ब्र.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ. प.	घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रा. द.	चंद्रास्त घं. मि.
२७ ३	१	मं.	३६ ५	रा.	२१ १	श्र.	१३ ३८	दि.	१२ २	व्य.	४४ २४	रा.	० २१	कि.	६ ५६	[illegible]	[illegible]	२१ १	लुम्ब	३०	२९	१६	१५	१०	कुं.	४३ ५५	० ९	६ ३५	५ २५	१७ ५९	१८ २३
२७ ७	२	बु.	३५ ३७	रा.	२० ४९	ध.	१४ १२	दि.	१२ १६	व.	४१ ७	रा.	२३ १	बा.	५ ५१	[illegible]	[illegible]	२० ४९	मित्र	३१	३०	१७	१६	११				६ ३५	५ २५	१७ ४३	१९ २२
२७ १०	३	बृ.	३६ २८	रा.	२१ ९	श.	१५ २९	दि.	१२ ४६	प.	३८ ५०	रा.	२२ ६	तै.	६ २	[illegible]	[illegible]	२१ ९	वज्र	१	१	१८	१७	१२				६ ३४	५ २६	१७ २६	२० २०
२७ १३	४	शु.	३८ ३७	रा.	२२ ०	पू.	१८ ४०	दि.	१४ १	शि.	३७ ३३	रा.	२१ ३५	व.	७ ३२	[illegible]	[illegible]	२२ ०	ध्वांक्ष	२	२	१९	१८	१३	मी.	२ ५२	७ ४२	६ ३४	५ २६	१७ ९	२१ १५
२७ १६	५	श.	४२ ५८	रा.	२३ २०	उ.	२३ १	दि.	१५ ४५	सि.	३७ १२	रा.	२१ २६	व.	१० १७	[illegible]	[illegible]	२३ २०	धूम्र	३	३	२०	१९	१४				६ ३३	५ २७	१६ ५२	२२ ५
२७ १८	६	सू.	४६ १९	रा.	१ ४	रे.	२८ २३	सा.	१७ ५४	सा.	३७ ३८	रा.	२१ ३६	कौ.	१४ ९	[illegible]	[illegible]	१ ४	प्र. मा.	४	४	२१	२०	१५	मे.	२८ २३	१७ ५४	६ ३२	५ २८	१६ ३५	२२ ५५
२७ २२	७	चं.	५१ २३	रा.	३ ५	अ.	३४ ३१	रा.	२० २०	शु.	३८ ३९	रा.	२१ ५९	ग.	१८ ५१	[illegible]	[illegible]	३ ५	रक्ष	५	५	२२	२१	१६				६ ३२	५ २८	१६ १७	२३ ४९
२७ २५	८	मं.	५६ ४८	रा.	५ १४	भ.	४१ २	रा.	२२ ५६	शु.	४० ०	रा.	२२ ३१	वि.	२४ ६	[illegible]	[illegible]	५ १४	मुसल	६	६	२३	२२	१७	वृ.	५७ ४०	५ ३५	६ ३१	५ २९	१५ ५९	० ४२
२७ २८	९	बु.	६० ०	स.	× ×	कृ.	४७ ३४	रा.	१ ३२	ब्र.	४१ २२	रा.	२३ ३	बा.	२९ २७	[illegible]	[illegible]	× ×	सिद्धि	७	७	२४	२३	१८				६ ३०	५ ३०	१५ ४१	१ ३८
२७ ३१	९	बृ.	२ ६	प्रा.	७ २०	रो.	५३ ३९	रा.	३ ५७	ऐं.	४२ २७	रा.	२३ २९	कौ.	२ ६	[illegible]	[illegible]	२० १८	उत्पात	८	८	२५	२४	१९				६ ३०	५ ३०	१५ २२	२ ३५
२७ ३४	१०	शु.	६ ५३	दि.	९ १४	मृ.	५९ ०	प्रा.	६ ५	वै.	४२ ५९	रा.	२३ ४१	ग.	६ ५३	[illegible]	[illegible]	२२ २	मानस	९	९	२६	२५	२०	मि.	२६ २०	१७ १	६ २९	५ ३१	१५ ३	३ ३१
२७ ३७	११	श.	१० ५०	दि.	१० ४९	आ.	६० ०	स.	× ×	वि.	४२ ४७	रा.	२३ ३५	वि.	१० ५०	[illegible]	[illegible]	२३ २३	मुद्गर	१०	१०	२७	२६	२१				६ २९	५ ३१	१४ ४४	४ २६
२७ ४१	१२	सू.	१३ ४३	दि.	११ ५७	आ.	३ २१	दि.	७ ४८	प्री.	४१ ४१	रा.	२३ ८	बा.	१३ ४३	[illegible]	[illegible]	० २४	ध्वांक्ष	११	११	२८	२७	२२	क.	५० ४५	२ ४६	६ २८	५ ३२	१४ २५	५ १७
२७ ४४	१३	चं.	१६ ०	दि.	१२ ५१	पु.	६ ३३	दि.	९ ४	आ.	३९ ३८	रा.	२२ १९	तै.	१६ ०	[illegible]	[illegible]	० ५५	धूम्र	१२	१२	२९	२८	२३				६ २७	५ ३३	१४ ५	६ २
२७ ४७	१४	मं.	१६ १९	दि.	१२ ५८	पु.	८ ३१	दि.	९ ५१	सौ.	३६ ३६	रा.	२१ ५	व.	१६ ११	[illegible]	[illegible]	० ४३	प्र. मा.	१३	१३	३०	२९	२४				६ २७	५ ३३	१३ ४५	× ×
२७ ५१	१५	बु.	१५ २३	दि.	१२ ३५	श्ले.	९ १४	दि.	१० ८	शो.	३२ ३७	रा.	१९ २९	व.	१५ २३	[illegible]	[illegible]	० ३	रक्ष	१४	१४	१	३०	२५	सिं.	९ १४	१० ८	६ २६	५ ३४	१३ २५	× ×

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ माघशुक्लपक्षः (जनवरी ता० ३०⋯३१ फरवरी ता० १⋯१४ सन् १९६८) सौम्यायनं, याम्यगोलः, शिशिरर्तुः ।

इष्टिः । पंचकारम्भः ४३।५५ (रा. ०।९) । अद्य व्यतिपातदोषाच्छुभकर्मानर्हसमयः । श्र. ३ च. रविः ५२।२५। पूर्वाषाढभे शुक्रः ६।३२। § द्विरागमने ल. चि. ।
चन्द्रदर्शनम्, मु. १५ फलं महर्घकरम् । जातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णवेधशिशोस्ताम्बूलभक्षणधान्यच्छेदननौकाघट्टनजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि विविध मु. । उपनयने ल. चि. । वधूप्रवेश§
गौरीव्रतम् । जिल्काद ११ । अद्य जातकर्मनामकरणान्नप्राशनचूडाकरणभैषज्यसेवनासवारिष्टनिर्माणादि मु. । उपनयने ल. चि. । पू.भा. २ च. कुजः १५।१५। धनि. ४ च. बुधः २५।१६ । पू. षा. ¶
भ. ७।३२ (दि. ९।३४) उ. ३८।३७ (रा. २२।०) या । वैनायकी ४ व्रतम् । अद्य पञ्चम्युत्तरायोगे रात्रिशेषे नववस्त्रधारणलतावृक्षाद्यारोपण मु. । ¶ २ च. शुक्रः ४८।३१।
श्रीः पञ्चमी ५ । वसन्त पञ्चमी ५ । सरस्वत्या जन्मदिनम् । वागीश्वरी जयन्ती । कामममहोत्सवः । काशीहिन्दूविश्वविद्यालयप्रतिष्ठादिनम् । अद्य पञ्चम्यां सामान्यशुभकर्मादिकृते सम-*
पञ्चकनिवृत्तिः २८।२३ (सा. १७।५४) । अद्य सप्तम्यां रात्रिशेषे पश्चिमेतरदिग्गमने ल. चि. । पू. षा. ३ च. शुक्रः ३१।११। *योऽवधेयः । श्र. ४ च. रविः १०।५६।
भ. ५१।२३ (रा. ३।५) उ. । अचला ७ ※ (अरुणोदये प्रयागस्नानम्महत्फलम्) । रथ ७ । अद्याश्विन्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशनखट्वारोहणकर्णवेधचूडाकरणशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैष-†
भ. २४।६ (दि. १६।९) या. । भीष्माष्टमी ८ ॐ । दोषातिशयान्न शुभाऽर्हसमयः । धनिष्ठायामर्कः २७।४१। केन्द्रांशवशेनवक्रीबुधः ३६।४४ ।
रिक्तदोषाच्छुभकर्ममुहूर्ताभावः । पू. षा. ४ च. शुक्रः १२।५३। †ज्यसेवनपूर्वेतरदिग्गमनादि मु. । पू. भा. ३ च. कुजः ३५।३५। वधूप्रवेशद्विरागमयो ल. चि. ।
अद्य दशम्यां वैधृतेः पूर्वं पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रभूषाधारणजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि विविध मु. । उपनयने ल. चि. । वधूप्रवेशद्विरागमयो ल.‡
भ. ३८।५२ (रा. २२।२) उ. । अद्य वैधृतिविष्टिदोषाच्छुभकर्ममुहूर्ताभावः । पू. भा. ४ च. मीने च कुजः ५६।३१। धनि. २ च. रविः ४४।४१। उत्तराषाढ भे शुक्रः ५३।४१ ।
भ. १०।५० (दि. १०।४९) या. । जया ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । विष्टेः परं विहितकर्मणा मु. । ‡चि. । अद्यगृहारम्भप्रवेशे चक्रशुद्धिस्त्वेऽपि भूशयनदोषोऽवधेयः ।
प्रदोषः । अद्य त्रयोदश्यां पुंसवनसीमन्तोन्नयनभैषज्यसेवनशिशोस्ताम्बूलभक्षणदक्षिणदिग्गमनादि मु. । उपनयने ल. चि. । बुधास्तंप्रतीच्याम् ३।० ।
त्रयोदश्यां पूर्वतर सर्वदिग्गमन मु. । धनि. ३ च वक्री बुधः ४४।२६ उ. षा. २ च मकरे च शुक्रः ३५।१३। वधूप्रवेशद्विरागमयो ल. चि. ।
भ. १६।१९ (दि. १२।५८) उ. ४५।५१ (रा. ०।४७) या. । व्रतायपूर्णिमा १५ पुण्यतमा । धनिष्ठा ३ च. कुम्भेचार्कः ११।५८ (प्रा. ७।१४) मु., ३० फलं समम् । पुष्ये स्यायिजयदयोगः ।
स्नानदानादौ माघीपूर्णिमा १५ पुण्यतमा । माघस्नानसमाप्तिः । तिलवस्त्रकम्बलादिदानम् । अद्य धान्यच्छेदनकणमर्दनादि मु. । उत्तराभाद्रपदाभे कुजः १८।३ । वङ्गफाल्गुनारम्भः ।

विवाह-मुहूर्त्ताः

ति. ४ शुक्रे उ. भा. भे शनियोगाल्लग्नाभावः ।
ति. ५ शनौ रेवतीभे ।।।।। अग्निः ऽ।।।। रे. ९ ल. गो. वा. ल. चि. ।
ति. ६ रवौ रेवती भे रे.८ दिवा ल.चि. ।
ति. ९ बुधे रोहिण्यां रात्रिशेषे आवश्यके ।।।।।।।ऽ रे. ९ ल. चि. ।
ति. ९ गुरौ रोहिण्यां रे.८ ल. गोधूलिः ।
ति. १० शुक्रे मृगे ।ऽ।। ऽ।।ऽ।। वैधृतेः परं रे. ७ ल. चि. ।
ति. १५ बुधे मघाभे ।।।। ऽ।।ऽ।। रे. ८ ल. गो. ने. दा. ।

§भवाम्यहम् ॥

दैनिक लग्नसारिणी

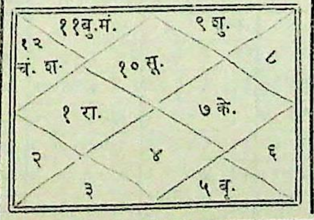
तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कुं. प्र.	मी. प्र.
१मं.	१० २६	१२ ५	१४ १	१६ १४	१८ ३२	२० ४६	२२ ५९	१ १५	३ ३२	५ ३८	७ २४	[illegible]
२बु.	१० २३	१२ १	१३ ५७	१६ १०	१८ २८	२० ४२	२२ ५५	१ ११	३ २८	५ ३४	७ २०	[illegible]
३बृ.	१० १९	११ ५७	१३ ५३	१६ ६	१८ २४	२० ३८	२२ ५१	१ ७	३ २४	५ ३०	७ १६	[illegible]
४शु.	१० १५	११ ५३	१३ ४९	१६ २	१८ २०	२० ३४	२२ ४७	१ ३	३ २०	५ २६	७ १२	[illegible]
५श.	१० ११	११ ४९	१३ ४५	१५ ५८	१८ १६	२० ३०	२२ ४३	० ५९	३ १६	५ २२	७ ८	[illegible]
६सू.	१० ७	११ ४५	१३ ४१	१५ ५४	१८ १२	२० २६	२२ ३९	० ५५	३ १२	५ १८	७ ४	[illegible]
७चं.	१० ३	११ ४१	१३ ३७	१५ ५०	१८ ८	२० २२	२२ ३५	० ५१	३ ८	५ १४	७ ०	[illegible]
८मं.	९ ५९	११ ३७	१३ ३३	१५ ४६	१८ ४	२० १८	२२ ३१	० ४७	३ ४	५ १०	६ ५६	[illegible]
९बु.	९ ५५	११ ३३	१३ २९	१५ ४२	१८ ०	२० १४	२२ २७	० ४३	३ ०	५ ६	६ ५२	[illegible]
९बृ.	९ ५१	११ २९	१३ २५	१५ ३८	१७ ५६	२० १०	२२ २३	० ३९	२ ५६	५ २	६ ४८	[illegible]
१०शु.	९ ४७	११ २५	१३ २१	१५ ३४	१७ ५२	२० ६	२२ १९	० ३५	२ ५२	४ ५८	६ ४४	[illegible]
११श.	९ ४३	११ २१	१३ १७	१५ ३०	१७ ४८	२० २	२२ १५	० ३१	२ ४८	४ ५४	६ ४०	[illegible]
१२सू.	९ ३९	११ १७	१३ १३	१५ २६	१७ ४४	१९ ५८	२२ ११	० २७	२ ४४	४ ५०	६ ३६	[illegible]
१३चं.	९ ३५	११ १३	१३ ९	१५ २२	१७ ४०	१९ ५४	२२ ७	० २३	२ ४०	४ ४६	६ ३२	[illegible]
१४मं.	९ ३१	११ ९	१३ ५	१५ १८	१७ ३६	१९ ५०	२२ ३	० १९	२ ३६	४ ४२	६ २८	[illegible]
१५बु.	९ २७	११ ५	१३ १	१५ १४	१७ ३२	१९ ४६	२१ ५९	० १५	२ ३२	४ ३८	६ २४	[illegible]

ति. १ भौम-बुधचन्द्रयुतिः रे. घं. ०।१ अत्रैव शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घं. ३।२६ उभयत्रापि दक्षिणे चन्द्रः।
ति. ५ शनी-शनिचन्द्रयुतिः रे. घं. १७।५१ चन्द्रो दक्षिणे ।
ति. १० शुक्रे-गुरुचन्द्रयुतिः रे. घं. ९।२२ चन्द्रो दक्षिणे ।

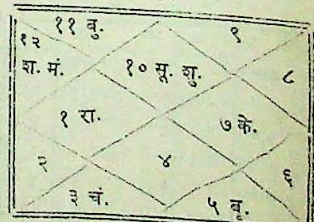
मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
९ १६ २९ ३२	१० ० ६ ४३	१० २२ ९ ५६	१० २ १५ ३९	४ १५ १८ १०	८ १४ ६ २३	११ ७ ५३ २	० २ ४८ २१	६ २ ४८ २१
९ १७ ३० ३८	१० १३ ११ २४	१० २२ ५६ ६	१० २ ५६ १७	४ १५ ११ ४७	८ १५ २० २९	११ ७ ५८ ५४	० २ ४५ १०	६ २ ४५ १०
९ १८ ३१ ४३	१० २६ ० ५०	१० २३ ४२ १५	१० ३ ३० ५४	४ १५ ५ १९	८ १६ ३४ ३७	११ ८ ४ ४९	० २ ४१ ५९	६ २ ४१ ५९
९ १९ ३२ ४७	११ ८ ३६ ५	१० २४ २८ २३	१० ४ ० ३४	४ १४ ५८ ४१	८ १७ ४८ ४६	११ ८ १० ४९	० २ ३८ ४८	६ २ ३८ ४८
९ २० ३३ ५०	११ २० ५८ ५२	१० २५ १४ २९	१० ४ २४ ३६	४ १४ ५१ ५७	८ १९ २ ५६	११ ८ १६ ५३	० २ ३५ ३८	६ २ ३५ ३८
९ २१ ३४ ५१	० ३ ११ ३६	१० २६ ० ३४	१० ४ ४२ ४३	४ १४ ४५ ७	८ २० १७ ७	११ ८ २३ १	० २ ३२ २७	६ २ ३२ २७
९ २२ ३५ ५२	० १५ १७ १०	१० २६ ४६ ३९	१० ४ ५४ ३६	४ १४ ३८ १०	८ २१ ३१ २०	११ ८ २९ १३	० २ २९ १६	६ २ २९ १६
९ २३ ३६ ५१	० २७ १८ ५१	१० २७ ३२ ४१	१० ५ ० १३	४ १४ ३१ ६	८ २२ ४५ ३५	११ ८ ३५ २८	० २ २६ ६	६ २ २६ ६
९ २४ ३७ ४९	१ ९ २० २९	१० २८ १८ ४२	१० ४ ५९ २४	४ १४ २३ ५८	८ २३ ५९ ५२	११ ८ ४१ ४७	० २ २२ ५५	६ २ २२ ५५
९ २५ ३८ ४६	१ २१ २५ ५६	१० २९ ४ ४२	१० ४ ५२ ७	४ १४ १६ ४२	८ २५ १४ ८	११ ८ ४८ १०	० २ १९ ४४	६ २ १९ ४४
९ २६ ३९ ३९	२ ३ ३८ २८	१० २९ ५० ४०	१० ४ ३८ २५	४ १४ ९ २२	८ २६ २८ २६	११ ८ ५४ ३५	० २ १६ ३३	६ २ १६ ३३
९ २७ ४० ३१	२ १६ १ २	११ ० ३६ ३८	१० ४ १८ २४	४ १४ १ ५७	८ २७ ४२ ४४	११ ९ १ ४	० २ १३ २३	६ २ १३ २३
९ २८ ४१ २३	२ २८ ३६ १	११ १ २२ ३४	१० ३ ५२ २१	४ १३ ५४ २७	८ २८ ५७ ३	११ ९ ७ ३५	० २ १० १२	६ २ १० १२
९ २९ ४२ १३	३ ११ २५ ७	११ २ ८ २८	१० ३ २० ३९	४ १३ ४६ ५३	९ ० ११ २५	११ ९ १४ ११	० २ ७ १	६ २ ७ १
१० ० ४३ २	३ २४ २९ २९	११ २ ५४ २१	१० २ ४३ ४९	४ १३ ३९ १६	९ १ २५ ४७	११ ९ २० ४९	० २ ३ ५०	६ २ ३ ५०
१० १ ४३ ४८	४ ७ ४९ २४	११ ३ ४० १२	१० २ २ ३२	४ १३ ३१ ३५	९ २ ४० ९	११ ९ २७ ३१	० २ ० ४०	६ २ ० ४०

ति. ४ शनौ



ति. ११ शनौ



त्यजेच्च पृथिवीगन्धमापश्च रसमात्मनः । ज्योतिस्तथा त्यजेद्रूपं वायुः स्पर्शगुणं त्यजेत् ॥ प्रभां समुत्सृजेदर्को धूमकेतुस्तथोष्मताम् । त्यजेच्छब्दं तथाऽऽकाशं सोमः शीतांशुतां त्यजेत् ॥ विक्रमं वृत्रहा जह्याद् धर्मं जह्याच्च धर्मराट् । नत्वहं सत्यमुत्स्रष्टुं व्यवस्येयं कथञ्चन ॥ **भीष्ममहिमा** । शरतल्पगतं दृष्ट्वा गाङ्गेयं यदुकौरवाः । परिवार्य्य ततः सर्वे निषेदुः पुरुषर्षभाः ॥ कृष्ण उवाच—यच्च भूतं भविष्यच्च भवेच्च पुरुषर्षभ । सर्वं तज्ज्ञानवृक्षस्य तव भीष्म प्रतिष्ठितम् ॥ संहारश्चैव भूतानां धर्मस्य च फलोदयः । विदितस्ते महाप्राज्ञ त्वं हि धर्ममयो निधिः । त्वां हि राज्ये स्थितं स्फीते समग्राङ्गमरोगिणम् । स्त्रीसहस्रैः परिवृतं पश्यामि बोर्ध्वरेतसम् ॥ ऋते शान्तनवाद्भीष्मात्त्रिषु लोकेषु पार्थिव । सत्यधर्मान्महावीर्यात् शूराद्धर्मैकतत्परात् ॥ मृत्युमावार्य्य तपसा शरसंस्तरशायिनः । निसर्गप्रभवं किञ्चिन्न च तातानुशुश्रुम ॥ सत्ये तपसि दाने च यज्ञाधिकरणे तथा । धनुर्वेदे च वेदे च नित्यं चैवान्वेक्षणे ॥ अनृशंसं शुचिदन्तिं सर्वभूतहितेरतम् । महारथं त्वत्सदृशं न कञ्चिदनुशुश्रुम ॥ मनुष्येषु मनुष्येन्द्र न दृष्टो न च मे श्रुतः । भवतो वा गुणैर्युक्तः पृथिव्यां पुरुषः क्वचित् ॥ तदस्य तप्यमानस्य ज्ञातीनां संशयेन वै । ज्येष्ठस्य पाण्डुपुत्रस्य शोकं भीष्म व्यपानुद ॥ भीष्मः—स्वयं किमर्थं तु भवान् श्रेयो न प्राह पाण्डवान् । किन्तेविवक्षितं चात्र तदाशु वद माधव ॥ वासुदेव उवाच—आधेयं तु त्वया भूयो यशस्तव महाद्युते । ततो मे विपुला बुद्धिस्त्वयि भीष्म समर्पिता ॥ यावद्धि पृथिवीपाल पृथ्वीयं स्थास्यति ध्रुवा ॥ तावत्तवाक्षया कीर्तिर्लोकाननुचरिष्यति ॥ यच्च त्वं वक्ष्यसे भीष्म पाण्डवायानुपृच्छते । वेदप्रवाद इव ते स्थास्यते वसुधातले । यश्चैतेन प्रमाणेन योक्ष्यत्यात्मानमात्मना । स फलं सर्वपुण्यानां प्रेत्य चानुभविष्यति । भवान् हि वयसा वृद्धः श्रुताचारसमन्वितः । कुशलो राजधर्माणां सर्वेषामपराश्च ये । जन्मप्रभृति ते कश्चिद्वृजिनं न ददर्श ह । ज्ञातारं सर्वधर्माणां त्वां विदुः सर्वपार्थिवाः ॥ तस्मात्पुत्रैश्च पौत्रैश्च धर्मान्पृष्टः सनातनान् । विद्वान् जिज्ञासमानैस्त्वं प्रब्रूहि भरतर्षभ ॥ शान्तिपर्वणि युधिष्ठिरप्रश्नानामुत्तरे भीष्मेण कृतः सनातनधर्मोपदेशः शान्तिपर्वणि च, सोऽत्रह्रः

※अद्य माघशुक्लसप्तम्यां चन्द्रे सप्तविधपापविनाशार्थं श्री सवितृप्रीतये—अरुणोदये-स्नानं कार्यम् । तन्मन्त्रः—यदाजन्मकृतं पापं यच्च जन्मान्तरार्जितम् । मनोवाक्कायजं यच्च ज्ञाताज्ञाते च ये पुनः ॥ इति सप्तविधं पापं स्नानान्मे सप्तसप्तिके । सप्तव्याधिसमायुक्तं हर माकरि सप्तमी ॥ ॐ भीष्माष्टम्यां भीष्मतर्पणं कार्यम् । तन्मन्त्रौ—वैयाघ्रपद्यगोत्राय सांकृतिप्रवराय च । अपुत्राय ददाम्येतत्सलिलं भीष्मवर्मणे ॥ भीष्मः शान्तनवो वीरः सत्यसंधो जितेन्द्रियः । आभिरद्भिरवाप्नोतु पुत्रपौत्रोचिताः क्रियाः ॥ भीष्मप्रतिज्ञा—दशराज निबोधेदं वचनं मे नृपोत्तम । शृण्वतां भूमिपालानां यद्ब्रवीमि पितुः कृते ॥ राज्यं तावत् पूर्वमेव मया त्यक्तं नराधिपाः । अपत्यहेतोरपि च करिष्येऽद्य विनिश्चयम् ॥ अद्य प्रभृति मे दास ब्रह्मचर्यं भविष्यति । अपुत्रस्यापि मे लोका भविष्यन्त्यक्षया हि मे ॥ अन्यच्च । परित्यजेयं त्रैलोक्यं राज्यं देवेषु वा पुनः । यद्वाप्यधिकमेताभ्यां न तु सत्यं कथञ्चन ॥

प्रदोषः ॥ तत्र पूर्णिमायां मातृप्रीत्यै तिलादिदानं कार्यम् । आहुतिश्च देया । तत्र यजुः । १९।११-यदा पिपेष मातरं पुत्रः प्रमुदितो धयन् । एतदग्ने अनृणो भवाम्यहतौ पितरौ मया ॥ भारते —समर्थं वाऽसमर्थं वा कृशं वाप्यकृशं तथा । रक्षत्येव सुतं माता नान्यः पोष्टा विधानतः ॥ नास्ति मातृसमाच्छाया नास्ति मातृसमा गतिः ।
[illegible]मातृसमं त्राणं नास्ति मातृसमा प्रिया ॥ तदा स वृद्धो भवति तदा भवति दुःखितः । तदा शून्यं जगत्तस्य यदा मात्रा वियुज्यते ॥ हेमाद्रिः— जीवन्तीभूषयेद्वस्त्रैर्भोज्यैरपि विभूषणैः । मृतामुद्दिश्य दातव्यं माघ्यां सर्वं स्वशक्तितः । मन्त्रमेतं पठेत्...कांस्यपात्रं मयादत्तं मातुरानृण्यकाङ्क्षया । भगवन् वचनात्तुभ्यं यथा भक्तिस्तथावद ।
[illegible] उदरे जनन्याः संस्थितेन मे क्लेशिता बाल्यभावेन स्तनपानाद्द्विजोत्तम ॥ गृथमूत्रादिसंलेपलिप्ताङ्गकृतामया । भवतो वचनादद्य मम मुक्तिर्भवेदृणात् ॥ कांस्यपात्रं सुवर्णं च तिलान् वस्त्राणि दक्षिणाम् । सप्तधान्यं मयादत्तमृणान्मुक्तिर्भवेन्मम ॥ तिलसंख्याकृतं दुःखं जनन्यां मम सेवितम् । तिलदानप्रभावेण ऋणान्मुक्तो$

पञ्चमहायज्ञाः । अध्यापनं ब्रह्मयज्ञः पितृयज्ञस्तु तर्पणम् । होमो दैवो बलिर्भौतो नृयज्ञोऽतिथिपूजनम् ॥ एतान् पञ्चमहायज्ञान् कुर्यादहरहर्द्विजः । न हापयेत्तु तान् प्राज्ञः श्रूयन्तेऽश्रुतावपि ॥ स्वाध्यायेनार्चयेदृषीन् होमैर्देवान् यथाविधि । पितॄन्श्राद्धेन नॄनन्नैर्भूतानि बलिकर्मणा ॥ अप्युद्धृत्य यथाशक्ति किञ्चिदन्नं यथाविधि । पितृभ्योऽथमनुष्येभ्यो दद्यादहरहर्द्विजः ॥

दि.मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.	समाप्ति	घं.	मि.	न.	घ.	प.	समाप्ति	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	समाप्ति	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.
२७	५४	१	बृ.	१२	४१	दि.	११	२९	म.	८	४०	दि.	९	५७	अ.	२७	४३	सा.	१७	३१	कौ.	१२	४१	११	२९	तै.	४१	६	२२	५२
२७	५७	२	शु.	९	३१	दि.	१०	१३	पू.	७	२१	दि.	९	२१	सु.	२२	१	दि.	१५	१३	ग.	९	३१	१०	१३	व.	३७	२९	२१	२४
२८	१	३	श.	५	२७	दि.	८	३५	उ.	४	५९	दि.	८	२४	धृ.	१५	३५	दि.	१२	३८	वि.	५	२७	८	३५	व.	३३	३	१९	३७
२८	४	४	सू.	०/५४	३९/४०	प्रा.	६/२१	३९/५२	ह.	१/५६	५५/२२	प्रा.	७/२२	९/३३	शू.	८	१६	दि.	९	४२	बा.	०	३९	६	३९	कौ.	२७/२५	५१/१९	१७/४	३५/११
२८	८	६	चं.	४९	३८	रा.	२	१४	स्वा.	५४	२१	रा.	४	७	गं.	०/५२	[illegible]/२२	प्रा.	६/२०	४४/५७	ग.	२३	२१	१५	२२	व.	४९	३८	२	१४
२८	११	७	मं.	४३	४०	रा.	२३	५०	वि.	५०	११	रा.	२	२६	ध्रु.	४५	२३	रा.	०	३१	वि.	१६	३९	१३	१	व.	४३	४०	२३	५०
२८	१५	८	बु.	३७	४७	रा.	२१	२८	अ.	४६	६	रा.	०	४७	व्या.	३७	३५	रा.	२१	२३	बा.	१०	४६	१०	३८	कौ.	३७	४७	२१	२८
२८	१८	९	बृ.	३२	६	रा.	१९	११	ज्ये.	४२	१८	रा.	२३	१५	ह.	२९	५७	सा.	१८	१९	तै.	४	५७	८	१९	ग.	१२/५२	६/२९	१९/६	११/८
२८	२२	१०	शु.	२६	५२	सा.	१७	४	मू.	३८	५७	रा.	२१	५४	व.	२२	३९	दि.	१५	२३	वि.	२६	५२	१७	४	व.	५४	३३	४	९
२८	२६	११	श.	२२	१४	दि.	१५	१२	पू.	३६	१६	रा.	२०	४९	सि.	१५	४९	दि.	१२	३८	बा.	२२	१४	१५	१२	कौ.	५०	१८	२	२६
२८	२९	१२	सू.	१८	२३	दि.	१३	३९	उ.	३४	२६	रा.	२०	५	व्य.	१०	७	दि.	१०	२१	तै.	१८	२३	१३	३९	ग.	४६	५९	१	६
२८	३३	१३	चं.	१५	२४	दि.	१२	३१	श्र.	३३	२६	रा.	१९	४४	व.	४	४८	दि.	८	१३	व.	१५	२४	१२	३१	वि.	४५	२	०	१८
२८	३६	१४	मं.	१४	३०	दि.	१२	५	ध.	३३	५६	रा.	१९	५१	प.	०/५६	२०/२९	प्रा.	६/२२	[illegible]/३१	श.	१४	३०	१२	५	च.	४४	१९	०	०
२८	४०	३०	बु.	१४	७	दि.	११	५५	श.	३५	३०	रा.	२०	२८	सि.	५४	१८	रा.	३	५९	ना.	१४	७	११	५५	कि.	४४	१६	२३	५८

ति.	योगः	अं.	का.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय घं.	मि.	सूर्यास्त घं.	मि.	र. क्रां.	द.	चन्द्रोदय घं.	मि.
१	मुसल	१५	१५	२	१	२६						६	२५	५	३५	१३	५	१९	१
२	सिद्धि	१६	१६	३	२	२७	क.	२१	४५	१५	७	६	२५	५	३५	१२	४५	२०	२
३	उत्पात	१७	१७	४	३	२८						६	२४	५	३६	१२	२४	२१	५
४	मानस	१८	१८	५	४	२९	तु.	३०	६	१८	२६	६	२३	५	३७	१२	३	२२	९
६	छत्र	१९	१९	६	५	३०						६	२२	५	३८	११	४२	२३	१५
७	श्रीवत्स	२०	२०	७	६	१	वृ.	३६	१३	२०	५१	६	२२	५	३८	११	२१	०	२१
८	सौम्य	२१	२१	८	७	२						६	२१	५	३९	१०	५९	१	२७
९	का. द.	२२	२२	९	८	३	ध.	४२	१८	२३	१५	६	२०	५	४०	१०	३८	२	३२
१०	सुस्थिर	२३	२३	१०	९	४						६	२०	५	४०	१०	१६	३	३४
११	मातङ्ग	२४	२४	११	१०	५	म.	५०	४८	२	३८	६	१९	५	४१	९	५४	४	२९
१२	अमृत	२५	२५	१२	११	६						६	१८	५	४२	९	३२	५	१९
१३	सिद्धि	२६	२६	१३	१२	७						६	१७	५	४३	९	१०	५	५८
१४	उत्पात	२७	२७	१४	१३	८	कुं.	३	४६	७	४७	६	१७	५	४३	८	४७	●	●
३०	मानस	२८	२८	१५	१४	९						६	१६	५	४४	८	२५	●	●

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ फाल्गुनकृष्णपक्षः (फर. ता. १५…२८, सन् १९६८) सौम्यायनं, याम्यगोलः, शिशिरर्तुः ।

इष्टिः । नवासवारिष्टनिर्माणधान्यच्छेदनकणमर्दनवस्तुविक्रयादि मु. । उ. षा. ३ च. शुक्रः १६।३९ ।

भ. ३७।२९ (रा. २१।२४) उ. । अद्योत्तरायां विष्टेः पूर्वं जातकर्मनामकरणान्नप्राशननवाम्बरधारणवधूप्रवेशद्विरागमनादि मु. । गृहारम्भे चक्रशुद्धिः ल. चिं. । उपनयने ल. चिं. । धनिः ४

भ. ५।२७ (दि. ८।३५) या. । गणेश ४ व्रतम् । अद्य रिक्ताविष्टिदोषाच्छुभकर्ममुहूर्ताभावः । धनि २ च. वक्री बुधः २०।४७ । उ. षा. ४ च. शुक्रः ५७।५८ ।

अद्य शुभकर्मणि तिथिक्षयदोषसत्त्वेप्यावश्यके सामान्यशुभकर्मणां मु. । उ. भा. २ च. कुजः ४०।१५ । मीनेद्व्याकः ३३।१० । च. रविः १९।३४ । वक्रगत्या मघा ४ च. वक्री गुरुः १४।२१ ।

भ. ४९।३८ (रा. २।१४) उ. । अद्य तिथिदानात् खट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनधान्यच्छेदनादि मु. वधूप्रवेशद्विरागमनयोः ल. चिं. । शतभिषायामर्कः ३७।२७ । उ. भा. ३*

भ. १६।३९ (दि. १३।१) या. । राष्ट्रीयफाल्गुनारम्भः । अद्यमैत्रे रात्रिशेषे तिथिदानात् सुभगेतररक्तवस्त्रधारणप्रसूतिकास्नानाचरणं हितावहम् । श्रवसि शुक्रः ३९।१८ । बुधोदयः§

अष्टकाश्राद्धम् । जानकी जयन्ती । तिथिदानादष्टम्यां विविधशुभकर्मणां मु. । धनि १ च. वक्री बुधः २९।१६ । *च. शनिः २८।२२ ।

भ. ५९।२९ (प्रा. ६।८) उ. । अद्य दशम्यां सूचीकर्मनृत्यारम्भधान्यच्छेदनकणमर्दनासवारिष्टनिर्माण मु. । शत. २ च. रविः ५५।३७ । रात्रिशेषे विष्टेः पूर्वं मूले वधूप्रवेशद्विरागमनयोः ल. चिं. ।

भ. २६।५२ (सा. १७।४) या. । अद्य विष्टेः परमासवारिष्टनिर्माणभैषज्यसेवनधान्यच्छेदनकणमर्दनवस्तुविक्रयादि मु. । उ. भा. ३ च. कुजः ३।९ । श्र. २ च. शुक्रः २०।३६ ।

विजया ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । वैधृतेः पूर्वं वस्तुविक्रयादिकं शोभनम् । §प्राच्याम् ३५।५० ।

प्रदोषः । त्रयोदश्यां पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानधान्यच्छेदनसुभगेतरनवाम्बरादिधारण मु. ।

भ. १५।३४ (दि. १२।३१) उ. ४५।२ (रा. ०।१८) या. । महाशिवरात्रिः । विष्टेः पूर्वं जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनधान्यच्छेदनकणमर्दनासवारिष्टनिर्माणदक्षिणदिग्गमनादि †

पञ्चकारम्भः ३।४६ । (दि. ७।४७) । श्राद्धादौदर्शः ३० । रिक्ताविधुक्षयादिदोषाच्छुभकर्माभावः । उ. भा. ४ च कुजः २६।५४ ।

स्नानदानादौदर्शः ३० । वस्तुविक्रयादिकं शोभनम् । केन्द्रांशवशेनमार्गीबुधः ४९।१८ । श्र. ४ च शुक्रः ४३।१ ।

† मु. । वधूप्रवेशद्विरागमनयो लं. चिं. । शत. ३ च. रविः १४।८ । श्र. ३ च. शुक्रः १।४९ ।

विवाह-मुहूर्ताः

- ति. १ गुरौ मघायां स्वल्प कालः ।
- ति. २ बुधे शु. फा. में विष्टेः पूर्वं ऽ३।। ऽ।।। रे. ८ ल. गो. वा ल. चि. ।
- ति. ३ शनौ हस्ते शनिभौमवेधाल्पत्वाभावः ।
- ति. ६ चन्द्रे स्वात्यां सूर्यवेधाल्पत्वाभावः ।
- ति. ८ बुधे मैत्रे ।।।।। रोगः ऽऽ३।। रे. ७ ल. गोधूलिः ।
- ति. ९ गुरौ मूले में विष्टेः पूर्वं स्वल्प कालः ।
- ति. १० शुक्रे मूलके मृत्युबाण व्याप्तेर्लेल्पाभावः ।
- ति. ११ शनौ उ. षा. भे. ।ऽ।।। अग्निः ऽऽ३।। रे. ६ ल. गोधूलिः ।
- ति. १२ रवौ उ. षा. भे. रे. ७ ल. गो. ।

दैनिक लग्नसारिणी

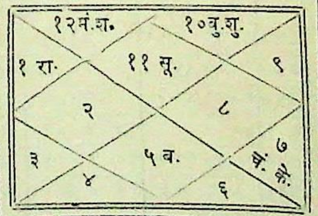
तिथ्यः	मे. प्र.		वृ. प्र.		मि. प्र.		क. प्र.		सि. प्र.		क. प्र.		तु. प्र.		वृ. प्र.		ध. प्र.		म. प्र.		कुं. प्र.		मी. प्र.	
१बृ.	९	२३	११	१	१२	५७	१५	१०	१७	२८	१९	४२	२१	५५	०	११	२	२८	४	३४	६	२०	७	५२
२शु.	९	१९	१०	५७	१२	५३	१५	६	१७	२४	१९	३८	२१	५१	०	७	२	२४	४	३०	६	१६	७	४८
३श.	९	१६	१०	५४	१२	५०	१५	३	१७	२१	१९	३५	२१	४८	०	४	२	२१	४	२७	६	१३	७	४५
४सू.	९	१२	१०	५०	१२	४६	१४	५९	१७	१७	१९	३१	२१	४४	०	०	२	१७	४	२३	६	९	७	४१
६चं.	९	८	१०	४६	१२	४२	१४	५५	१७	१३	१९	२७	२१	४०	२३	५६	२	१३	४	१९	६	५	७	३७
७मं.	९	४	१०	४२	१२	३८	१४	५१	१७	९	१९	२३	२१	३६	२३	५२	२	९	४	१५	६	१	७	३३
८बु.	९	१	१०	३९	१२	३५	१४	४८	१७	६	१९	२०	२१	३३	२३	४९	२	६	४	१२	५	५८	७	३०
९बृ.	८	५७	१०	३५	१२	३१	१४	४४	१७	२	१९	१६	२१	२९	२३	४५	२	२	४	८	५	५४	७	२६
१०शु.	८	५३	१०	३१	१२	२७	१४	४०	१६	५८	१९	१२	२१	२५	२३	४१	१	५८	४	४	५	५०	७	२२
११श.	८	४९	१०	२७	१२	२३	१४	३६	१६	५४	१९	८	२१	२१	२३	३७	१	५४	४	०	५	४६	७	१८
१२सू.	८	४६	१०	२४	१२	२०	१४	३३	१६	५१	१९	५	२१	१८	२३	३४	१	५१	३	५७	५	४३	७	१५
१३चं.	८	४२	१०	२०	१२	१६	१४	२९	१६	४७	१९	१	२१	१४	२३	३०	१	४७	३	५३	५	३९	७	११
१४मं.	८	३८	१०	१६	१२	१२	१४	२५	१६	४३	१८	५७	२१	१०	२३	२६	१	४३	३	४९	५	३५	७	७
३०बु.	८	३४	१०	१२	१२	८	१४	२१	१६	३९	१८	५३	२१	६	२३	२२	१	३९	३	४५	५	३१	७	३

ति. ३ शनी-कुज चन्द्रयुतिः रे. घं. ४।३५ कुजो दक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि. मा.		स्प. सू.				स्प. चं.				स्प. मं.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
४४	३०	१०	२	४४	३३	४	२१	२४	२५	११	४	२६	०	१०	१	१७	३४	४	१३	२३	५१	९	३	५४	३३	११	९	३४	२२	०	१	५७	२९	६	१	५७	२९
४४	३२	१०	३	४५	१६	५	५	१३	१७	११	५	११	४८	१०	०	२९	४९	४	१३	१६	४	९	५	८	५८	११	९	४१	११	०	१	५४	१८	६	१	५४	१८
४४	३४	१०	४	४५	५८	५	१९	१४	७	११	५	५७	३४	९	२९	४०	२६	४	१३	८	१३	९	६	२३	२३	११	९	४८	४	०	१	५१	७	६	१	५१	७
४४	३६	१०	५	४६	३८	६	३	२४	२५	११	६	४३	१९	९	२८	५०	२२	४	१३	०	२१	९	७	३७	४८	११	९	५४	५६	०	१	४७	५७	६	१	४७	५७
४४	३८	१०	६	४७	१६	६	१७	४१	१०	११	७	२९	२	९	२८	१	१	४	१२	५२	२६	९	८	५२	१६	११	१०	१	५३	०	१	४४	४६	६	१	४४	४६
४४	४०	१०	७	४७	५३	७	२	१	२	११	८	१४	४३	९	२७	१३	२०	४	१२	४४	३०	९	१०	६	३५	११	१०	८	५३	०	१	४१	३५	६	१	४१	३५
४४	४२	१०	८	४८	२८	७	१६	२०	०	११	९	०	२२	९	२६	२८	२८	४	१२	३६	३४	९	११	२१	६	११	१०	१५	५६	०	१	३८	२४	६	१	३८	२४
४४	४४	१०	९	४९	२	८	०	३४	२५	११	९	४६	०	९	२५	४७	१७	४	१२	२८	३६	९	१२	३५	३३	११	१०	२२	२	०	१	३५	१४	६	१	३५	१४
४४	४६	१०	१०	४९	३३	८	१४	४१	२	११	१०	३१	३६	९	२५	१०	३७	४	१२	२०	३७	९	१३	४९	५९	११	१०	३०	१०	०	१	३२	३	६	१	३२	३
४४	४८	१०	११	५०	२	८	२८	३७	४	११	११	१७	९	९	२४	३९	६	४	१२	१२	३८	९	१५	४	२७	११	१०	३७	२०	०	१	२८	५२	६	१	२८	५२
४४	५०	१०	१२	५०	३०	९	१२	२०	१५	११	१२	२	४१	९	२४	१३	१६	४	१२	४	३९	९	१६	१८	५५	११	१०	४४	३२	०	१	२५	४१	६	१	२५	४१
४४	५२	१०	१३	५०	५५	९	२५	४८	५७	११	१२	४८	१०	९	२३	५३	३१	४	११	५६	४२	९	१७	३३	२४	११	१०	५१	४७	०	१	२२	३१	६	१	२२	३१
४४	५५	१०	१४	५१	१९	१०	९	२	१७	११	१३	३३	३९	९	२३	४०	५	४	११	४८	४४	९	१८	४७	५४	११	१०	५९	३	०	१	१९	२०	६	१	१९	२०
४४	५७	१०	१५	५१	४०	१०	२२	०	६	११	१४	१९	६	९	२३	३३	११	४	११	४०	४५	९	२०	२	२४	११	११	६	२१	०	१	१६	९	६	१	१६	९

ति. ४ रवौ



ति. १२ रवौ



षोडशसंस्काराः मनुः—वैदिकैः कर्मभिः पुण्यैर्निषेकादिर्द्विजन्मनाम् । कार्यः शरीरसंस्कारः पावनः प्रेत्य चेह च ॥ गार्भैर्होमैर्जातकर्मचौलमौञ्जीनिबन्धनैः । बैजिकं गार्भिकं चैनो द्विजानामपमृज्यते ॥ स्वाध्यायेन व्रतैर्होमैस्त्रैविद्येनेज्यया सुतैः । महायज्ञैश्च यज्ञैश्च ब्राह्मीयं क्रियते तनुः ॥ प्राङ्नाभिवर्धनात्पुंसो जातकर्म विधीयते । मन्त्रवत्प्राशनं चास्य हिरण्यमधुसर्पिषाम् ॥ नामधेयं दशम्यां तु द्वादश्यां वास्य कारयेत् ॥ पुण्ये तिथौ मुहूर्ते वा नक्षत्रे वा गुणान्विते ॥ चतुर्थे मासि कर्तव्यं शिशोर्निष्क्रमणं गृहात् । षष्ठेऽन्नप्राशनं मासि यद्वेष्टं मङ्गलं कुले ॥ चूडाकर्म द्विजातीनां सर्वेषामेव धर्मतः । प्रथमेऽब्दे तृतीये वा कर्तव्यं श्रुतिचोदनात् ॥ एवमेनः शमं याति बीजगर्भसमुद्भवम् । तूष्णीमेताः क्रियाः स्त्रीणां विवाहस्तु समन्त्रकः ॥ गर्भाष्टमेऽब्दे कुर्वीत ब्राह्मणस्योपनायनम् गर्भादेकादशे राज्ञो गर्भात्तु द्वादशे विशः । ब्रह्मवर्चसकामस्य कार्यं विप्रस्य पञ्चमे । राज्ञो बलार्थिनः षष्ठे वैश्यस्येहार्थिनोऽष्टमे ॥ आषोडशाद् ब्राह्मणस्य सावित्री नातिवर्तते । आद्वाविंशात्क्षत्रबन्धोराचतुर्विंशतेर्विशः ॥ अत ऊर्ध्वं त्रयोऽप्येते यथाकालमसंस्कृताः । सावित्रीपतिता व्रात्या भवन्त्यार्यविगर्हिताः ॥ नैतैरपूतैर्विधिवदापद्यपि हि कर्हिचित् ॥ ब्राह्मान्यौनांश्च सम्बन्धानाचरेद्ब्राह्मणैः सह ॥ कृतोपनयनस्यास्य व्रतादेशनमिष्यते ब्रह्मणो ग्रहणं चैव क्रमेण विधिपूर्वकम् ॥ सेवेतेमांस्तु नियमान्ब्रह्मचारी गुरौ वसन् । सन्नियम्येन्द्रियग्रामं तपोवृद्ध्यर्थमात्मनः ॥ नित्यं स्नात्वा शुचिः कुर्याद्देवर्षिपितृतर्पणम् । देवताभ्यर्चनं चैव समिदाधानमेव च ॥ वर्जयेन्मधु मांसं च गन्धं माल्यं रसान् स्त्रियः । शुक्तानि यानि सर्वाणि प्राणिनां चैव हिंसनम् । अभ्याङ्गमञ्जनं चाक्ष्णोरुपानच्छत्रधारणम् । कामं क्रोधं च लोभं च नर्तनं गीतवादनम् ॥ द्यूतं जनापवादं च परिवादं तथानृतम् । स्त्रीणां च प्रेक्षणालम्भमुपघातं परस्य च ॥ एकः शयीत सर्वत्र न रेतः स्कन्दयेत् क्वचित् । कामाद्धि स्कन्दयन् रेतो हिनस्ति व्रतमात्मनः ॥ स्वप्ने सिक्त्वा ब्रह्मचारी द्विजः शुक्रमकामतः । स्नात्वार्कमर्चयित्वा त्रिः पुनर्मामित्यृचं जपेत् ॥ चोदितो गुरुणा नित्यमप्रचोदित एव वा । कुर्यादध्ययने यत्नमाचार्यस्य हितेषु च ॥ वेदानधीत्य वेदौ वा वेदं वापि यथाक्रमम् । अविप्लुतब्रह्मचर्यो गृहस्थाश्रममावसेत् ॥ गुरुणानुमतः स्नात्वा समावृत्तो यथाविधि । उद्वहेत्तु द्विजो भार्यां सवर्णां लक्षणान्विताम् ॥ याज्ञवल्क्यः—अविप्लुतब्रह्मचर्यो लक्षण्यां स्त्रियमुद्वहेत् । अनन्यपूर्विकां कान्तामसपिण्डां यवीयसीम् । अरोगिणीं भ्रातृमतीमसमानार्षगोत्रजाम् ॥ एतैरेव गुणैर्युक्तः सवर्णः श्रोत्रियो वरः । यत्नात्परीक्षितः पुंस्त्वे युवा श्रीमान् जनप्रियः ॥

अथ फाल्गुनकृष्ण १३ चन्द्रे शिवरात्रिव्रतमाचरणीयं भूतिमिच्छद्भिः । उक्तं च—तुष्टोऽहं भवभक्तस्य शिवरात्रिमुपोषकः । वरं ददाम्यहं तुभ्यं देवदानवदुर्लभम् । सह्याद्रिखण्डे । माघफाल्गुनयोर्मध्ये कृष्णा या च चतुर्दशी । दत्तं शिवफलं यस्मात् तेन सर्वसुरासुरैः । शिवरात्रिरिति ख्याता मत्कलैव पृथक् स्थिता ॥

साक्ष्येऽनृतं विगर्हितं तत्र मनुः । समक्षदर्शनात् साक्ष्यं श्रवणाच्चैव सिद्ध्यति । तत्र सत्यं ब्रुवन् साक्षी धर्मार्थाभ्यां न हीयते ॥ साक्षी दृष्टश्रुतादन्यद्विब्रुवन्नार्यसंसदि । अवाङ्नरकमभ्येति प्रेत्य स्वर्गाच्च हीयते ॥ यत्रानिबद्धोऽपीक्षेत शृणुयाद्वापि किञ्चन । पृष्टस्तत्रापि तद् ब्रूयाद् यथादृष्टं यथाश्रुतम् ॥ सत्यं साक्ष्ये ब्रुवन् साक्षी लोकानाप्नोति पुष्कलान् । इह चानुत्तमां कीर्तिं वागेषा ब्रह्मपूजिता ॥ साक्ष्येऽनृतं वदन् पाशैर्बध्यते वारुणैर्भृशम् । विवशः शतमाजातीस्तस्मात्साक्ष्ये वदेदृतम् ॥ सत्येन पूयते साक्षी धर्मः सत्येन वर्धते । तस्मात् सत्यं हि वक्तव्यं सर्ववर्णेषु साक्षिभिः । द्यौर्भूमिरापो हृदयं चन्द्रार्काग्निर्यमानिलाः । रात्रिसन्ध्ये च धर्मश्च वृत्तज्ञाः सर्वदेहिनाम् ॥ मन्यन्ते वै पापकृतो न कश्चित्पश्यतीति नः ॥ तांस्तु देवाः प्रपश्यन्ति स्वस्यैवान्तरपुरुषः ॥ ब्रह्मघ्ना ये स्मृता लोका ये च स्त्रीबालघातिनः । मित्रद्रुहः कृतघ्नस्य ते ते स्युर्ब्रुवतो मृषा ॥ जन्मप्रभृति यत् किञ्चित्पुण्यं त्वया कृतम् । तत्तत्सर्वं शुनो गच्छेद्यदि ब्रूयास्त्वमन्यथा ॥ एकोऽहमस्मीत्यात्मनं यत्त्वं कल्या, § ३० पृष्ठे द्रष्टव्यम् ।

दि.मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.		घं.	मि.	न.	घ.	प.		घं.	मि.	यो.	घ.	प.		घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क. घ. प.	घं.	मि.	योगः	अं.	फा.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचार	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय		सूर्यास्त		र. क्रां. द.		चन्द्रास्त घं.	मि.
२८	४७	१	बृ.	१४	२५	दि.	१२	१	पू.	३७	२०	रा.	२१	११	सा.	५२	४६	रा.	३	२२	ब.	१४	२५	१२	[illegible]	[illegible]	०	२९	मुद्गर	२९	२९	१६	१५	१०	मी.	२१	५३	१५	०	६	१५	५	४५	८	२	१९	२
२८	४९	२	शु.	१६	४१	दि.	१२	५५	उ.	४२	२३	रा.	२३	१२	शु.	५२	११	रा.	३	७	कौ.	१६	४१	१२	[illegible]	[illegible]	१	३७	केतु	१	१	१७	१६	११						६	१५	५	४५	७	४०	१९	५४
२८	५१	३	श.	२०	८	दि.	१४	१७	ह.	४७	३०	रा.	१	१४	शु.	५२	२६	रा.	३	२६	ग.	२०	८	१४	[illegible]	[illegible]	३	१०	धाता	२	२	१८	१७	१२	मे.	४७	३०	१	१४	६	१४	५	४६	७	१७	२०	४७
२८	५५	४	सू.	२४	३४	दि.	१६	३	चि.	५३	२६	रा.	३	३५	ब्र.	५३	२०	रा.	३	३३	वि.	२४	३४	१६	[illegible]	[illegible]	५	४	आनन्द	३	३	१९	१८	१३						६	१३	५	४७	६	५४	२१	४०
२८	५८	५	चं.	२९	४२	सा.	१८	५	स्वा.	५९	५२	प्रा.	६	९	ऐं.	५४	४०	रा.	४	४	बा.	२९	४२	१८	[illegible]	[illegible]	×	×	चर	४	४	२०	१९	१४						६	१२	५	४८	६	३१	२२	३३
२९	२	६	मं.	३५	८	रा.	२०	१५	वि.	६०	०	स.	×	×	वै.	५६	७	रा.	४	३८	कौ.	२	२५	७	[illegible]	[illegible]	२०	१५	गद	५	५	२१	२०	१५	वृ.	१६	३०	१२	४८	६	१२	५	४८	६	८	२३	२७
२९	६	७	बु.	४०	२३	रा.	२२	२०	वि.	६	२५	दि.	८	४५	वि.	५७	२२	रा.	५	८	ग.	७	४६	९	[illegible]	[illegible]	२२	२०	सिद्धि	६	६	२२	२१	१६						६	११	५	४९	५	४५	०	२३
२९	९	८	बृ.	४४	६	रा.	२३	४८	अ.	१२	३९	दि.	११	१४	प्री.	५८	९	रा.	५	२६	वि.	१२	१५	११	[illegible]	[illegible]	२३	४८	उत्पात	७	७	२३	२२	१७	मि.	४५	४०	०	२६	६	१०	५	५०	५	२१	१	२०
२९	१३	९	शु.	४८	५५	रा.	१	४३	ज्ये.	१८	४०	दि.	१३	३८	आ.	५८	१६	रा.	५	२८	बा.	१६	३०	१२	[illegible]	[illegible]	१	४३	मानस	८	८	२४	२३	१८						६	९	५	५१	४	५८	२	१४
२९	१७	१०	श.	५१	३९	रा.	२	४८	मू.	२३	१७	दि.	१५	२७	सौ.	५७	३२	रा.	५	९	तै.	२०	१७	१४	[illegible]	[illegible]	२	४८	मुद्गर	९	९	२५	२४	१९						६	९	५	५१	४	३५	३	७
२९	२०	११	सू.	५३	९	रा.	३	२३	पू.	२६	४६	सा.	१६	५०	शो.	५५	५०	रा.	४	२८	ब.	२२	२४	१५	[illegible]	[illegible]	३	२३	केतु	१०	१०	२६	२५	२०	क.	१०	५३	१०	२९	६	८	५	५२	४	११	३	५५
२९	२४	१२	चं.	५३	२२	रा.	३	२८	उ.	२८	५९	सा.	१७	४३	अ.	५२	१०	रा.	३	२३	ब.	२३	१५	१५	[illegible]	[illegible]	३	२८	धाता	११	११	२७	२६	२१						६	७	५	५३	३	४८	४	३८
२९	२८	१३	मं.	५२	१९	रा.	३	२	श्र.	३०	०	सा.	१८	७	सु.	४९	३२	रा.	१	५५	कौ.	२२	५१	१५	[illegible]	[illegible]	३	२	आनन्द	१२	१२	२८	२७	२२	सिं.	३०	०	१८	७	६	६	५	५४	३	२४	५	१८
२९	३२	१४	बु.	५०	७	रा.	२	९	ध.	२९	४२	सा.	१८	१	धृ.	४४	५८	रा.	०	५	ग.	२१	१३	१४	[illegible]	[illegible]	२	९	चर	१३	१३	२९	२८	२३						६	६	५	५४	३	०	५	५४
२९	३७	१५	बृ.	४६	५२	रा.	०	५०	श.	२८	३४	सा.	१७	२१	शू.	३९	३४	रा.	२१	४५	वि.	१८	३०	१३	[illegible]	[illegible]	०	५०	गद	१४	१४	१	२९	२४	कं.	४३	१	२३	१७	६	५	५	५५	२	३७	×	×

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ फाल्गुनशुक्लपक्षः (फरवरी ता० २९, मार्च ता० १....१४ सन् १९६८) सौम्यायनं, याम्यगोलः शिशिरर्तुः, मीनार्कतः वसन्तर्तुश्च ।

इष्टिः । चन्द्रदर्शनम्, मु. ३० फलं समर्घकरम् । अद्य पूर्वायामासवारिष्टनिर्माणधान्यच्छेदनवस्तुविक्रयादि मु. । उत्तरायां वधूप्रवेशद्विरागमनवस्त्रभूषाधारणधान्यच्छेदननौकाघट्टन*
जिलहिज १ । अद्य जातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रभूषाधारणधान्यच्छेदननौकाघट्टनजलाशयारामसुरप्रतिष्ठाविपणिव्यापारवधूप्रवेशद्विरागमनादिविविध मु. । उपनयने शनियोगः ।
भ. ५२।२१ (रा. ३।१०) उ. । पञ्चकनिवृत्तिः ४७।३० (रा. २३।१२) । अद्य तृतीयायां पश्चिमदिग्गमने दिग्द्वारानुगं लग्नमनुसन्धेयम् । रेवत्यां बुधः ११।२८ । धनिष्ठा भे शुक्रः २४।५८ ।
भ. २४।३४ (दि. १६।३) या. । वैनायकी ४ । अद्य पञ्चम्यां प्रसूतिकास्नानसुभगेतरनवाम्बरधारणभैषज्यसेवनपश्चिमेतरदिग्गमनादि मु. । पूर्वभाद्रपदायामर्कः ५२।१६ ।
नवशय्यासनादिभोगधान्यच्छेदनवस्तुविक्रयादि मु. । * विपणिव्यापारलतागुल्मवृक्षादिरोपण मु. । शत. ४ च. रविः ३३।३ ।
दोषाधिक्यान्न शुभार्हसमयः । धनि. २ च. शुक्रः ५।२० ।
भ. ४०।२३ (रा. २२।२०) उ. । रोहिण्यां विष्टेः पूर्वं जातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णमर्दननवाम्बरधारणादि मु. । वधूप्रवेशद्विरागमनयोः ल. चि. ।
भ. १२।१५ (दि. ११।४) या. । होलाष्टकारम्भः । तिथिदानादष्टम्यां विविधशुभकर्मणां मु. । मृगेवधूप्रवेशद्विरागमनयो र्मु० । रे. २ च. कुजः १६।५१ । पू. भा. २ च. रविः ११।५३ ।¶
¶ धनि. ३ च कुम्भे च. शुक्रः ४६।२२ ।
अद्य मृगे शुभकर्मादौ रिक्तादोषोऽवधेयः । धनि. २ च. बुधः ८।३५ ।
अद्य रात्रिशेषे पुनर्वसौ यायियात्राशुभा । § पू. भा. ३ च. रविः ३१।५३ । धनि. ४ च शुक्रः २७।३० ।
भ. २२।२४ (दि. १५।५) उ. ५३।१९ (रा. ३।२३) या. । आमलकी ११ एकादशीव्रतं स्मार्त्तानाम् । विष्टेः पूर्वं पुंसवनसीमन्तोन्नयनभैषज्यसेवनदक्षिणदिग्गमनादि मु. उपनयने ल. चि. । $
आमलकी ११ एकादशीव्रतं वैष्णवानाम् । अद्य जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनपूर्वेतरदिग्गमनवधूप्रवेशद्विरागमनादि मु. । उपनयने ल. त्रि. गृहारम्भे चक्रशुद्धिः । रे. ३ च. कुजः ‡
प्रदोषः । दोषातिशयान्नशुभार्हसमयः । वक्रगत्या म. ३ च वक्रीगुरुः ३६।३० । ‡ ४३।२३ । धनि ३ च. कुम्भे च. बुधः ५१।३७ ।
भ. ५०।७ (रा. २।१९) उ. । पूर्वाभाद्रपदाभे ४ च. मीनेचार्कः ५२।१७ (रा. ३।१) मु., ३० फलं समम् । रिक्ताविष्टिदोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः । शतभिषजि शुक्रः ८।३८ ।
भ. १८।३० (दि. १३।२९) या. । स्नानदानव्रतादौ पूर्णिमा १५ पुण्यतमा । सन्ध्याकालं वर्जयित्वा निशामुखे रात्रौ ८–१० वादनाभ्यन्तरे होलिकादाहः । रात्रिशेषे प्रतिपदि प्रसूतिकास्नानाचरणं §
§ शुभावहम् । धनि. ४ च. बुधः ५०।२४ । यजुर्वेदारम्भः ।

॥ विवाह-मुहूर्त्ताः ॥
ति. १ गुरौ उ.भा.भेशनियोगः ।
ति. २ शुक्रे उ. भा. भे पूर्वदोषः ।
ति. ३ शनौ रेवत्यांऽ॥॥।ऽरे. ८ल.गो. ।
ति. ७ बुधे रोहिण्यां विष्टेःपूर्वं ॥॥ नृपः ऽऽऽ॥ रे. ७ ल. गो.नै. दा. ।
ति. ८ गुरौ मृगभे ऽ॥॥ नृपः ऽ।ऽ॥ रे. ७ ल. गोवृलिः ।
ति. ९ शुक्रे मृग रे. ७ दिवा ल. चि. ।
ति. १३ भौमे मघाभे मृत्युवाणव्याप्तिः ।

इति वयस्यां च महाप्राज्ञः कन्यामावोढुमर्हति ॥ अपत्यमुत्पाद्य ततः प्रतिष्ठाप्य कुलं ततः । पुत्राः प्रदेया ज्ञानेषु कुलधर्मेषु भारत । कन्या चोत्पाद्य दातव्या कुलपुत्राय धीमते । पुत्रा निवेश्याश्च कुलाद् भृत्या लभ्याश्च भारत । होलिकावायुफलम्— अ. द. नै. प. वायव्योऽध्वशुभः पू० उ० ई० ऊर्ध्वंदिक्षु शुभः ।

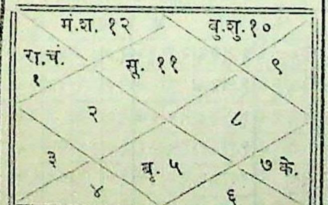
दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे.	प्र.	वृ.	प्र.	मि.	प्र.	क.	प्र.	सिं.	प्र.	क.	प्र.	तु.	प्र.	वृ.	प्र.	ध.	प्र.	म.	प्र.	कुं.	प्र.	मी.	प्र.
१बृ.	८	३०	१०	८	१२	४	१४	१७	१६	३५	१८	४९	२१	२	२३	१८	१	३५	३	४१	५	२७	६	[illegible]
२शु.	८	२६	१०	४	१२	०	१४	१३	१६	३१	१८	४५	२०	५८	२३	१४	१	३१	३	३७	५	२३	६	[illegible]
३श.	८	२२	१०	०	११	५६	१४	९	१६	२७	१८	४१	२०	५४	२३	१०	१	२७	३	३३	५	१९	६	[illegible]
४सू.	८	१८	९	५६	११	५२	१४	५	१६	२३	१८	३७	२०	५०	२३	६	१	२३	३	२९	५	१५	६	[illegible]
५चं.	८	१४	९	५२	११	४८	१४	१	१६	१९	१८	३३	२०	४६	२३	२	१	१९	३	२५	५	११	६	[illegible]
६मं.	८	११	९	४९	११	४५	१३	५८	१६	१६	१८	३०	२०	४३	२२	५९	१	१६	३	२२	५	८	६	[illegible]
७बु.	८	७	९	४५	११	४१	१३	५४	१६	१२	१८	२६	२०	३९	२२	५५	१	१२	३	१८	५	४	६	[illegible]
८बृ.	८	३	९	४१	११	३७	१३	५०	१६	८	१८	२२	२०	३५	२२	५१	१	८	३	१४	५	०	६	[illegible]
९शु.	७	५९	९	३७	११	३३	१३	४६	१६	४	१८	१८	२०	३१	२२	४७	१	४	३	१०	४	५६	६	[illegible]
१०श.	७	५५	९	३३	११	२९	१३	४२	१६	०	१८	१४	२०	२७	२२	४३	१	०	३	६	४	५२	६	[illegible]
११सू.	७	५१	९	२९	११	२५	१३	३८	१५	५६	१८	१०	२०	२३	२२	३९	०	५६	३	२	४	४८	६	[illegible]
१२चं.	७	४७	९	२५	११	२१	१३	३४	१५	५२	१८	६	२०	१९	२२	३५	०	५२	२	५८	४	४४	६	[illegible]
१३मं.	७	४४	९	२२	११	१८	१३	३१	१५	४९	१८	३	२०	१६	२२	३२	०	४९	२	५५	४	४१	६	[illegible]
१४बु.	७	४०	९	१८	११	१४	१३	२७	१५	४५	१७	५९	२०	१२	२२	२८	०	४५	२	५१	४	३७	६	[illegible]
१५बृ.	७	३६	९	१४	११	१०	१३	२३	१५	४१	१७	५५	२०	८	२२	२४	०	४१	२	४७	४	३३	६	[illegible]

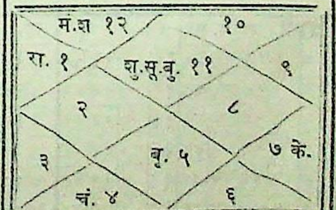
मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

स्प. सू.				स्प. चं.				स्प. मं.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
१०	१६	५२	०	११	४	४३	२	११	१५	४	२९	९	२३	३२	४३	४	११	३२	४६	९	२१	१६	५४	११	११	१३	४२	०	१	१२	५८	६	१	१२	५८
१०	१७	५२	१८	११	१७	१२	२८	११	१५	४९	५१	९	२३	३८	४६	४	११	२४	४७	९	२२	३१	२५	११	११	२१	७	०	१	९	४८	६	१	९	४८
१०	१८	५२	३४	११	२९	३०	२७	११	१६	३५	१०	९	२३	५१	९	४	११	१६	४९	९	२३	४५	५८	११	११	२८	३३	०	१	६	३७	६	१	६	३७
१०	१९	५२	४८	०	११	२९	३७	११	१७	२०	२७	९	२४	९	५२	४	११	८	५२	९	२५	०	२९	११	११	३६	१	०	१	३	२६	६	१	३	२६
१०	२०	५३	०	०	२३	४३	१	११	१८	५	४३	९	२४	३४	३३	४	११	०	५६	९	२६	१५	२	११	११	४३	२९	०	१	०	१५	६	१	०	१५
१०	२१	५३	१०	१	५	४४	९	११	१८	५०	५६	९	२५	४	५९	४	१०	५३	२	९	२७	२९	१४	११	११	५०	५९	०	०	५७	५	६	०	५७	५
१०	२२	५३	१८	१	१७	४७	४	११	१९	३६	८	९	२५	४०	५५	४	१०	४५	९	९	२८	४४	६	११	११	५८	३१	०	०	५३	५४	६	०	५३	५४
१०	२३	५३	२३	१	२९	५५	१८	११	२०	२१	१७	९	२६	२२	४	४	१०	३७	१८	९	२९	५८	३८	११	१२	६	४	०	०	५०	४३	६	०	५०	४३
१०	२४	५३	२७	२	१२	११	५९	११	२१	६	२४	९	२७	८	१२	४	१०	२९	३०	१०	१	१३	९	११	१२	१३	३८	०	०	४७	३२	६	०	४७	३२
१०	२५	५३	२९	२	२४	३१	४७	११	२१	५१	३०	९	२७	५८	५७	४	१०	२१	४६	१०	२	२७	४१	११	१२	२१	१४	०	०	४४	२२	६	०	४४	२२
१०	२६	५३	२९	३	७	२०	५२	११	२२	३६	३२	९	२८	५४	९	४	१०	१४	५	१०	३	४२	१३	११	१२	२८	५१	०	०	४१	११	६	०	४१	११
१०	२७	५३	२६	३	२०	१६	४२	११	२३	२१	३२	९	२९	५३	२९	४	१०	६	२७	१०	४	५६	४७	११	१२	३६	२९	०	०	३८	०	६	०	३८	०
१०	२८	५३	२२	४	३	२८	०	११	२४	६	३१	१०	०	५६	३६	४	९	५८	५३	१०	६	११	१४	११	१२	४४	८	०	०	३४	४९	६	०	३४	४९
१०	२९	५३	१५	४	१६	५४	४४	११	२४	५१	२८	१०	२	३	४२	४	९	५१	२३	१०	७	२५	४५	११	१२	५१	४८	०	०	३१	३९	६	०	३१	३९
११	०	५३	५	५	०	३६	७	११	२५	३६	२१	१०	३	१४	३	४	९	४३	५७	१०	८	४०	१६	११	१२	५९	३०	०	०	२८	२८	६	०	२८	२८

ति. ५ चन्द्रे



ति. १२ चन्द्रे



युधिष्ठिर उवाच । शतायुरुक्तः पुरुषः शतवीर्यश्च जायते । कस्मान्म्रियन्ते पुरुषा बाला अपि पितामह ॥ भीष्म उवाच— अत्र तेऽहं प्रवक्ष्यामि यन्मां त्वमनुपृच्छसि । अल्पायुर्न भवति दीर्घायुर्वाऽपि मानवः ॥ आचाराल्लभते ह्यायुराचाराल्लभते श्रियम् । आचाराल्लभते कीर्तिं पुरुषः प्रेत्य चेह च ॥ दुराचारो हि पुरुषो नेहायुर्विन्दते महत् । यस्मात् त्रसन्ति भूतानि तथा परिभवन्ति च ॥ आचारलक्षणो धर्मः सन्तश्चारित्रलक्षणाः । साधूनां च यथावृत्तमेतदाचारलक्षणम् ॥ ये नास्तिका निष्क्रियाश्च गुरुशास्त्राभिलंघिनः । अधर्मज्ञा दुराचारास्ते भवन्ति गतायुषः ॥ विशीला भिन्नमर्यादा नित्यं संकीर्णमैथुनाः । अल्पायुषो भवन्तीह नरा निरयगामिनः ॥ अक्रोधनः सत्यवादी भूतानां सत्वहिंसकः । अनसूयुरजिह्मश्च शतं वर्षाणि जीवति । ब्राह्मे मुहूर्ते बुध्येत धर्मार्थौ चानुचिन्तयेत् । उत्थायावश्य तिष्ठेत पूर्वां संध्यां कृताञ्जलिः । एवमेवापरां संध्यां समुपासीत वाग्यतः । नेक्षेतादित्यमुद्यन्तं नास्तं यान्तं कदाचन ॥ ऋषयो नित्यसन्ध्यात्वाद्दीर्घमायुरवाप्नुवन् । तस्मात्तिष्ठेत् सदा पूर्वां पश्चिमाञ्चैव वाग्यतः ॥ परदारा न गन्तव्याः सर्ववर्णेषु कर्हिचित् । न हीदृशमनायुष्यं लोके किञ्चन विद्यते । यादृशं पुरुषस्येह परदारोपसेवनम् । प्रसाधनञ्च केशानामञ्जनं दन्तधावनम् । पूर्वाह्ले एव कार्याणि देवतानाञ्च पूजनम् । नाज्ञातैः सह गच्छेत नैको न वृषलैः सह । उपानहौ च वस्त्रं च धृतमन्यैर्न धारयेत् । पन्था देयो ब्राह्मणाय गोभ्यो राजभ्य एव च । वृद्धाय भारतप्ताय गर्भिण्यै दुर्बलाय च ॥ ब्रह्मचारी च नित्यं स्यात् पादं पादेन नाक्रमेत् । अमावास्यां पौर्णमास्यां च चतुर्दश्यां च सर्वशः ॥ अष्टम्यां सर्वपक्षाणां ब्रह्मचारी सदा भवेत् । आक्रोशं परिवादं च पैशुन्यञ्च विवर्जयेत् ॥ नारुन्तुदः स्यान्न नृशंसवादी न हीनतः परमभ्याददीत । यस्य वाचा पर उद्विजेत न तां वदेदुशतीं पापलोक्याम् ॥ वाक्सायका वदनान्निष्पतन्ति यैराहतः शोचति रात्र्यहानि । परस्य ये मर्मसु निष्पतन्ति तान् पण्डितो नावसृजेत् परेषु ॥ हीनाङ्गानतिरिक्ताङ्गान् विद्याहीनान् विगर्हितान् । रूपद्रविणहीनांश्च सत्वहीनांश्च नाक्षिपेत् ॥ नास्तिक्यं वेदनिन्दां च देवतानां च कुत्सनम् । द्वेषस्तम्भाभिमानञ्च तैक्ष्ण्यञ्च परिवर्जयेत् ॥ कृत्वा मूत्रपुरीषे तु रथ्यामाक्रम्य वा पुनः । पादप्रक्षालनं कुर्यात् स्वाध्याये भोजने तथा ॥ न चाभ्युदितशायी स्यात् प्रायश्चित्ती तथा भवेत् ॥ माता पितरमुत्थाय पूर्वमेवाभिवादयेत् । आचार्यमथवाप्यन्यं तथाऽऽयुर्विन्दते महत् ॥ न चैवार्द्राणि वासांसि नित्यं सेवेत मानवः । अल्पस्य चाप्ययस्नातं दूरतः परिवर्जयेत् ॥ निषण्णउदक्यया च संभाषां न कुर्वीत कदाचन ॥ नोत्सृजेत पुरीषं च क्षेत्रे ग्रामस्य चान्तिके । उभे मूत्रपुरीषे तु नाप्सु कुर्यात् कदाचन ॥ आर्द्रपादस्तु भुञ्जानो वर्षाणां जीवते शतम् ॥ ऊर्ध्वंश्चापि खादेत न तु गच्छन् कदाचन । मूत्रं नोत्तिष्ठता कार्यं न भस्मनि न गोव्रजे ॥ आर्द्रपादस्तु भुञ्जीत नार्द्रपादस्तु संविशेत् । ऊर्ध्वं प्राणा ह्युत्क्रामन्ति यूनः स्थविर आयति । प्रत्युत्थानाभिवादाभ्यां पुनस्तान् प्रतिपद्यते । अभिवाद्य च वृद्धांश्च दद्याच्चैवासनं स्वयम् । कृताञ्जलिरुपासीत गच्छन्तं पृष्ठतोऽन्वियात् ॥ ... मालस्य न नग्नः स्नातुमर्हति ॥ न चाभीक्ष्णं शिरः स्नायात् तथाऽस्नायुर्न रिष्यते ॥ नाध्यापयेत्तथोच्छिष्टो नाधीयीत कदाचन । वाते च पूतिगन्धे च मनसापि न चिन्तयेत् ॥ प्रत्यादित्यं प्रत्यनलं प्रतिगाञ्च प्रतिद्विजान् । ये मेहन्ति च पन्थानं ते भवन्ति गतायुषः ॥ दूरादावसथान्मूत्रं दूरात् पादावसेचनम् । उच्छिष्टोत्सर्जनं चैव ... दिग्विणा ॥ विपर्ययं न कुर्वीत वाससो बुद्धिमान् नरः । तथानान्यधृतं धार्यं न चापदशमेव च । अन्यदेव भवेद् वासः शयनीये नरोत्तम ॥ अन्यद्रथ्यासु देवानामर्चायामन्यदेव हि ॥ उपवासञ्च कुर्वीत स्नातः शुचिरलङ्कृतः ॥ पर्वकालेषु सर्वेषु ब्रह्मचारी सदा भवेत् ॥ परापवादं न ब्रूयान्नाप्रियं च कदाचन । न मन्युः कश्चिदुत्पाद्यः ... न वास्नातां स्त्रियं गच्छेन्नायुर्विन्दते महत् । निष्ठीव्य तु तथा श्रुत्वा स्पृश्यापो हि शुचिर्भवेत् । वृद्धो ज्ञातिस्तथा मित्रं दरिद्रो यो भवेदपि । गृहे वासयितव्यास्ते धन्यमायुष्यमेव च । सन्ध्यायां न स्वपेद्राजन् विद्यां न च समाचरेत् । न भुञ्जीत च मेधावी तथायुर्विन्दते महत् ॥ महाकुले प्रसूतां च प्रशस्तां लक्षणैस्तथा ।

ति. ३ शनौ-शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घं. १७।५८ चन्द्रो दक्षिणे । ति. ४ रवौ-शनिचन्द्रयुतिः रे. घं. ६।५३ चन्द्रो दक्षिणे । ति. ५ चन्द्रे-बुधचन्द्रयुतिः रे. घं. ५।५६ चन्द्रो दक्षिणे । ति. ९ शुक्रे-गुरुचन्द्रयुतिः रे. घं. २१।११ चन्द्रो दक्षिणे ।

ॐ

❀ काशी विश्व पंचाङ्गम् ❀

संवत् २०२४

पं. प्रेमदत्त शास्त्री

जहाँगीराबाद

(बुलन्दशहर)

उ. प्र.

 तेजोऽसि तेजो मयि धेहि । वीर्यमसि वीर्यं मे धेहि ॥ बलमसि बलं मे धेहि बलंवाव विज्ञानाद्भूयोऽपिह शतं विज्ञानवतामेको बलवानाकम्पयते ॥ नायमात्मा बलहीनेन लभ्यः। सत्येनब्रह्मचर्य्येण व्यायामेनाथ विद्यया। बलवन्तं प्रतिष्ठाहमात्मानं सततं कुरु॥ दृतेदृंहमामित्रस्य मा चक्षुषा सर्वाणि भूतानि समीक्षन्ताम्॥ मित्रस्याहं चक्षुषा सर्वाणि भूतानि समीक्षे। मित्रस्य चक्षुषा समीक्षामहे

दि.मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.	समाप्ति	घं.	मि.	न.	घ.	प.	समाप्ति	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	समाप्ति	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	योगः	अं.	फा.	चं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय		सूर्यास्त		र. क्रां. द.	उ.	चन्द्रोदय घं.	मि.
२९	३१	१	शु.	४२	४३	रा.	२३	१०	उ.	२६	२३	दि.	१६	२७	गं.	३३	२६	दि.	१९	२७	वा.	१४	४८	११	५९	कौ.	४२	४३	२३	१०	शुभ	१५	१५	२	१	२५						६	४	५	५६	२	१३	१८	४९
२९	४३	२	श.	३७	५०	रा.	२१	११	ह.	२३	२६	दि.	१५	२६	वृ.	२६	४०	दि.	१६	४३	तै.	१०	१७	१०	१०	ग.	३७	५०	२१	११	मृत्यु	१६	१६	३	२	२६	तु.	५१	३९	२	४३	६	३	५	५७	१	४९	१९	५३
२९	४७	३	सू.	३२	२३	रा.	१९	०	चि.	१९	५२	दि.	१४	०	ध्रु.	१९	२४	रा.	१३	४८	व.	५	६	८	५	वि.	२२/५२	२६/२७	१९/५	०/५०	पद्म	१७	१७	४	३	२७						६	३	५	५७	१	२६	२०	५९
२९	५०	४	चं.	२६	३२	दि.	१६	३९	स्वा.	१५	५१	दि.	१२	२३	व्या.	११	४२	रा.	१०	४३	बा.	२६	३२	१६	३९	कौ.	५३	३०	३	२६	छत्र	१८	१८	५	४	२८	वृ.	५७	४३	५	७	६	२	५	५८	१	२	२२	७
२९	५४	५	मं.	२०	२९	दि.	१४	१३	वि.	११	४०	दि.	१०	४१	ह.	३/५२	१८/१७	रा.	७/२०	३६/५५	तै.	२०	२९	१४	१३	ग.	४७	३२	१	२	श्रीवत्स	१९	१९	६	५	२९						६	१	५	५९	०	३८	२३	१५
२९	५८	६	बु.	१४	३७	दि.	११	५१	अ.	७	३६	दि.	९	३	सि.	४८	३९	रा.	१	२८	व.	१४	३७	११	५१	वि.	४१	४८	२२	४४	सौम्य	२०	२०	७	६	३०						६	०	६	०	०	१५	०	२४
३०	१	७	बृ.	८	५९	दि.	९	३६	ज्ये.	३	४५	दि.	७	३०	व्य.	४१	२१	सा.	२२	३२	व.	८	५९	९	३६	बा.	३६	२४	२०	३०	का.द.	२१	२१	८	७	१	ध.	३	४५	७	३०	६	०	६	०	+०	९	१	२६
३०	५	८	शु.	३/५५	४८/२६	रा.	७/२२	३०/१९	मू.	०/५७	२०/५१	प्रा.	१/२२	७/५२	व.	३४	२८	सा.	११	४६	कौ.	३	४८	७	३०	तै.	३१/९	३२/१५	१८/५	३६/४१	सुस्थिर	२२	२२	९	८	२						५	५९	६	१	०	३३	२	२४
३०	९	१०	श.	५५	३०	रा.	४	१०	उ.	५५	३१	रा.	४	११	प.	२८	१०	दि.	१७	१४	व.	२७	२३	१६	५५	वि.	५५	३०	४	१०	रक्ष	२३	२३	१०	९	३	म.	१२	१	१०	४७	५	५८	६	२	०	५७	३	१५
३०	१३	११	सू.	५२	४२	रा.	३	२	श्र.	५४	२२	रा.	३	४५	शि.	२२	३४	दि.	१४	५९	व.	२४	६	१५	३६	बा.	५२	४२	३	२	गद	२४	२४	११	१०	४						५	५७	६	३	१	२०	३	५७
३०	१६	१२	चं.	५१	२	रा.	२	२२	ध.	५४	३३	रा.	३	४६	सि.	१७	५१	दि.	१२	५	कौ.	२१	५२	१४	४२	तै.	५१	२	२	२२	शुभ	२५	२५	१२	११	५	कुं.	२४	३१	१५	४५	५	५७	६	३	१	४४	४	३३
३०	२०	१३	मं.	५०	३६	रा.	२	१०	श.	५५	४०	रा.	४	१६	सा.	१४	३५	दि.	११	४६	ग.	२०	४९	१४	१६	व.	५०	३६	२	१०	मृत्यु	२६	२६	१३	१२	६						५	५६	६	४	२	७	५	७
३०	२४	१४	बु.	५१	२७	रा.	२	३०	पू.	५८	२०	रा.	५	१५	शु.	११	५२	दि.	१०	४०	वि.	२१	२२	१४	२०	श.	५१	२७	२	३०	पद्म	२७	२७	१४	१३	७	मी.	४२	४२	२३	०	५	५५	६	५	२	३१	५	३८
३०	२७	३०	बृ.	५३	३४	रा.	३	२०	उ.	६०	०	म.	×	×	शु.	१०	७	सा.	९	५७	च.	२२	३४	१४	५५	ना.	५३	३४	३	२०	छत्र	२८	२८	१५	१४	८						५	५५	६	५	२	५४		

श्रीशुभसंवत् २०२४ शकः १८८९ चैत्रकृष्णपक्षः (मार्च ता० १५.......२८ सन् १९६८) सौम्यायनं, याम्यगोलः, वसन्तर्त्तुश्च।

इष्टिः। होली। वसन्तोत्सवः। रजोत्सवः। श्वपचस्पर्शः। होलिकाभस्मधारणम्। चतुष्पथीयात्रा। चूतकुसुमप्राशनम्। तैलाभ्यङ्गपूर्वकस्नानम्। अथ सामान्यशुभकर्मणां मुहूर्त्तोऽवेद्यः।‡

अद्य यमघण्टयोगः सर्वेषामावश्यके पूर्वेतरदिग्गमने ल. वि.। रे. ४ च. कुजः १०।४६। ‡मीनार्के दोषसत्वात्पक्षेऽस्मिन् विवाहादि शुभकर्ममुहूर्त्ताभावः। शत. २ च. शुक्रः ४६।४८।

भ. ५।६ (दि. ८।५) उ. ३२।२३ (सा. १९।०) या.। गणेश ४ व्रतम्। अद्य विष्टेः पूर्वं भैषज्यसेवनलतागुल्मवृक्षावारोपणमृगमेतरनवाम्बरधारण मु.। उत्तरभाद्रपदयावासकः ३।४।§

अद्य स्वात्यां रिक्तादोषोऽवेद्यः। शत. ३ च. बुधः ३०।५१। §शतभिषा में बुधः ७७।५३। उ. भा. ४ च. शनिः २४।१२।

अद्य मैत्रे पञ्चम्यां प्रभृतिकालानशुभनेतरसर्वयवारणोत्तरेतरसर्वदिग्गमनादि मु.। शत. २ च. बुधः ५२।४२।

भ. १४।३७ (दि. ११।५१) उ. ४१।४८ (रा. २२।४४) या.। अद्य विष्टेः पूर्वं तिथिवारात्सामान्यशुभकर्मणां मु.। अश्विन्यांमेषे च कुजः ३९।१५। उ. भा. २ च. रविः ३४।२१। मेषे-¶

अष्टका श्राद्धम्। शीतलाष्टमी ८। राष्ट्रीयवर्षारम्भः। शुभकर्मणि व्यतीपातदोषोऽवेद्यः। शत. ४ च. शुक्रः १२।७। ¶दृश्यार्कः ३२।१०।

अद्य शुभकर्मणितिथिक्षयदोषोऽवेद्यः। शत. ३ च. बुधः ८।३१। शनैश्चरः प्रतीच्याम् १०।५८।

भ. २७।२३ (दि. १६।५५) उ. ५५।३० (प्रा. ४।१०) या.। विष्टेः पूर्वं सामान्यशुभकर्मणां मु.। उ. भा. ३ च. रविः ५५।५५। पूर्वभाद्रपदे शुक्रः ५३।२३। रेवती ४ च. राहुः चित्रा २§

पापमोचनी ११ एकादशीव्रतं स्मार्त्तानाम्। अद्य पूर्वदक्षिणोदिग्गमनम् मु.। शत. ४ च. बुधः ४८।५। §च. केतुः ४३।११।

पापमोचनी ११ एकादशीव्रतं वैष्णवानाम्। तिथिवारादावश्यके जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनादि मु.। अश्वि. २ च कुजः ८।४३।

भ. ५०।३६ (रा. २।१०) उ.। प्रदोषः। वारुणीपर्वः। अद्यासावारित्थनिर्मिणादि मु.। पूर्वभाद्रपदायां बुधः २२।४७ पू. भा. २ च. शुक्रः ३४।३८।

भ. २१।२ (दि. १४।२०) या.। मासशिवरात्रिः। रिक्ताविघुतपादिदोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः। उ. भा. ४ च. रविः १८।०।

स्नानदानश्राद्धादौ दर्शः ३०। अद्य रात्रिशेषेऽन्तिपादि प्रभृतिकालानाचरणहितावहम्। पू. भा. २ च. बुधः २३।४०।

...मभूत्तत्र जनौघैरभिसंवृतम्॥ वैशम्पायन उवाच-एव-मुक्तस्तदा भीमो जरासन्धमरिन्दमम्। उत्क्षिप्य भ्रामयामास बलवन्तं महाबलम्। भ्रामयित्वा शतगुणं जानुभ्यां भरत-र्षभ। बभञ्ज पृष्ठं संक्षिप्य निष्पिष्य विननाद च॥ बन्धनाद्विप्रमुक्ताश्च राजानो मधुसूदनम्। पूजयामासु-रूचुश्च स्तुतिपूर्वमिदं वचः॥ नैत-च्चित्रं महाबाहो त्वयि देवकिनन्दने। भीमार्जुनबलोपेते धर्मस्य प्रतिपाल-नम्॥ रुचं नो धेहि ब्राह्मणेषु रुच ॐराजसु नस्कृधि। रुचं विश्वेषु शूद्रेषु मयि धेहि रुचा रुचम्॥ ॐशान्तिः शान्तिः शान्तिः श्रीकृष्णा-र्पणमस्तु।

दैनिक लग्नसारिणी

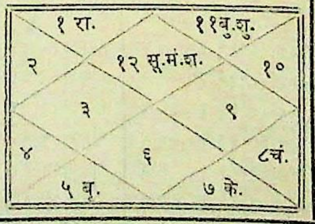
तिथय:	मे. प्र.		वृ. प्र.		मि. प्र.		क. प्र.		सिं. प्र.		क. प्र.		तु. प्र.		वृ. प्र.		ध. प्र.		म. प्र.		कु. प्र.		मी. प्र.	
१शु.	७	३३	९	११	११	७	१३	२०	१५	३८	१७	५२	२०	५	२२	२१	०	३८	२	४४	४	३०	६	२
२श.	७	२९	९	७	११	३	१३	१६	१५	३४	१७	४८	२०	१	२२	१७	०	३४	२	४०	४	२६	५	५८
३सू.	७	२५	९	३	१०	५९	१३	१२	१५	३०	१७	४४	१९	५७	२२	१३	०	३०	२	३६	४	२२	५	५४
४चं.	७	२१	८	५९	१०	५५	१३	८	१५	२६	१७	४०	१९	५३	२२	९	०	२६	२	३२	४	१८	५	५०
५मं.	७	१७	८	५५	१०	५१	१३	४	१५	२२	१७	३६	१९	४९	२२	५	०	२२	२	२८	४	१४	५	४६
६बु.	७	१४	८	५२	१०	४८	१३	१	१५	१९	१७	३३	१९	४६	२२	२	०	१९	२	२५	४	११	५	४३
७बृ.	७	१०	८	४८	१०	४४	१२	५७	१५	१५	१७	२९	१९	४२	२१	५८	०	१५	२	२१	४	७	५	३९
८शु.	७	६	८	४४	१०	४०	१२	५३	१५	११	१७	२५	१९	३८	२१	५४	०	११	२	१७	४	३	५	३५
१०श.	७	२	८	४०	१०	३६	१२	४९	१५	७	१७	२१	१९	३४	२१	५०	०	७	२	१३	३	५९	५	३१
११सू.	६	५८	८	३६	१०	३३	१२	४५	१५	३	१७	१७	१९	३०	२१	४६	०	३	२	९	३	५५	५	२७
१२चं.	६	५५	८	३३	१०	२९	१२	४२	१५	०	१७	१४	१९	२७	२१	४३	०	०	२	६	३	५२	५	२४
१३मं.	६	५१	८	२९	१०	२५	१२	३८	१४	५६	१७	१०	१९	२३	२१	३९	२३	५६	२	२	३	४८	५	२०
१४बु.	६	४७	८	२५	१०	२१	१२	३४	१४	५२	१७	६	१९	१९	२१	३५	२३	५२	१	५८	३	४४	५	१६
३०बृ.	६	४३	८	२१	१०	१७	१२	३०	१४	४८	१७	२	१९	१५	२१	३१	२३	४८	१	५४	३	४०	५	१२

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

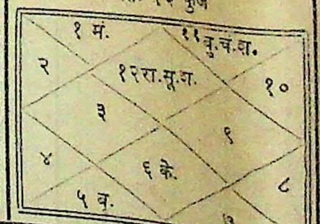
मि. मा.		स्प. सू.				स्प. चं.				स्प. मं.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
४५	३६	११	१	५२	५४	५	१४	३०	३६	११	२६	२१	१२	१०	४	२७	३७	४	९	३६	३७	१०	९	५४	४७	११	१३	७	१३	०	०	२५	१७	६	०	२५	१७
४५	३८	११	२	५२	४१	५	२८	३५	२९	११	२७	६	०	१०	५	४४	१०	४	९	२९	२१	१०	११	९	१८	११	१३	१४	५८	०	०	२२	६	६	०	२२	६
४५	४१	११	३	५२	२६	६	१२	४३	३४	११	२७	५०	४७	१०	७	३	३२	४	९	२२	१२	१०	१२	२३	४८	११	१३	२२	४४	०	०	१८	५६	६	०	१८	५६
४५	४४	११	४	५२	८	६	२७	८	८	११	२८	३५	३१	१०	८	२५	३२	४	९	१५	७	१०	१३	३८	१९	११	१३	३०	३०	०	०	१५	४५	६	०	१५	४५
४५	४६	११	५	५१	४८	७	११	२८	६	११	२९	२०	१३	१०	९	४९	५९	४	९	८	९	१०	१४	५२	४९	११	१३	३८	१६	०	०	१२	३४	६	०	१२	३४
४५	४९	११	६	५१	२६	७	२५	४५	२८	०	०	४	५२	१०	११	१६	४५	४	९	१	१८	१०	१६	७	१९	११	१३	४६	४	०	०	९	२३	६	०	९	२३
४५	५१	११	७	५१	२	८	९	५६	४६	०	०	४९	३१	१०	१२	४५	४०	४	८	५४	३३	१०	१७	२१	५१	११	१३	५३	५२	०	०	६	१३	६	०	६	१३
४५	५४	११	८	५०	३५	८	२३	५९	०	०	१	३४	६	१०	१४	१६	३५	४	८	४७	५६	१०	१८	३६	२२	११	१४	१	४०	०	०	३	२	६	०	३	२
४५	५७	११	९	५०	६	९	७	४९	३३	०	२	१८	३९	१०	१५	४९	२५	४	८	४१	२६	१०	१९	५०	५७	११	१४	९	२८	११	२९	५९	५१	५	२९	५९	५१
४५	५९	११	१०	४९	३५	९	२१	२६	२७	०	३	३	९	१०	१७	२३	५८	४	८	३५	३	१०	२१	५	२६	११	१४	१७	१५	११	२९	५६	४०	५	२९	५६	४०
४६	२	११	११	४९	२	१०	४	४८	२३	०	३	४७	३७	१०	१९	०	१३	४	८	२८	४७	१०	२२	१९	५५	११	१४	२५	२	११	२९	५३	३०	५	२९	५३	३०
४६	४	११	१२	४८	२६	१०	१७	५४	४६	०	४	३२	१	१०	२०	३७	५६	४	८	२२	३९	१०	२३	३४	२२	११	१४	३२	५०	११	२९	५०	१९	५	२९	५०	१९
४६	७	११	१३	४७	४९	११	०	४५	४९	०	५	१६	२३	१०	२२	१७	९	४	८	१६	३९	१०	२४	४८	३९	११	१४	४०	३८	११	२९	४७	८	५	२९	४७	८
४६	१०	११	१४	४७	९	११	१३	२२	३३	०	६	०	४३	१०	२३	५७	४१	४	८	१०	४८	१०	२६	३	६	११	१४	४८	२७	११	२९	४३	५७	५	२९	४३	५७

ति. २ शनी-कुज चन्द्रयुतिः रे. घं. २२।२४ चन्द्रोदक्षिणे।
ति. १३ कुजे-बुधचन्द्रयुति रे. घं. १।४६ अथैव शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घं. ५।१५ उभयत्रापि दक्षिणे चन्द्रः।

ति. ५ कुजे



ति. १३ कुजे



शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम्, पथ्याशी व्यायामी स्त्रीषु जितात्मा नरो न रोगी स्यात्। यदि मनसा वचसा वा द्रुह्यति चेन्नैव भूतेभ्यः॥ हिताशी स्यान्मिताशी स्यात् कालभोजी जितेन्द्रियः। पश्यन् रोगान् बहून् क्लेशान् बुद्धिमान् विषमाशनात्॥ युक्ताहारविहारस्य युक्तचेष्टस्य कर्मसु। युक्तः स्वप्नावबोधस्य योगो भवति दुःखहा॥ योगः कर्मसु कौशलम्॥ काले हितं मितं सत्यं संवादि मधुरं वदेत्। भुञ्जीत मधुरप्रायं काले स्निग्धं हितं मितम्॥ अथ व्यायामप्रशंसायां सुश्रुतः—शरीरायासजननं कर्म व्यायामसंज्ञितम्। तत्कृत्वा तु सुखं देहं विमृद्नीयात् समन्ततः॥ शरीरोपचयः कान्तिर्गात्राणां सुविभक्तता। दीप्ताग्नित्व-मनालस्यं स्थिरत्वं लाघवं मृजा॥ श्रमक्लमपिपासोष्णशीतादीनां सहिष्णुता। आरोग्यं चापि परमं व्यायामादुपजायते॥ न चास्ति सदृशं तेन किञ्चित् स्थौल्यापकर्षणम्। न च व्यायामिनं मर्त्यं मर्दयत्यरयो भयात्॥ न चैनं सहसाक्रम्य जरासमधिरोहति। स्थिरं भवति मांसञ्च व्यायामभिरतस्य च॥ व्यायामक्षुण्णगात्रस्य पद्भ्यामुद्वर्तितस्य च। व्याधयो नोपसर्पन्ति सिंहं क्षुद्रमृगा इव। वयोरूपगुणैर्हीनमपि कुर्यात्सुदर्शनम्। व्यायामं कुर्वतो नित्यं विरुद्धमपि भोजनम्। विदग्धमविदग्धं वा निर्दोषं परिपच्यते॥ व्यायामो हि सदा पथ्यो बलिनां स्निग्धभोजनम्। स च शीते वसन्ते च तेषां पथ्यतमः स्मृतः॥ सर्वेष्वृतुष्वहरहः पुंभिरात्महितैषिभिः। बलस्यार्धेन कर्त्तव्यो व्यायामो हन्त्यतोऽन्यथा। हृदि स्थानस्थितो वायुर्यदा वक्त्रं प्रपद्यते। व्यायामं कुर्वतो जन्तोस्तद्बलार्धस्य लक्षणम्। वयोबलशरीराणि देशकालाशनानि च। समीक्ष्य कुर्याद् व्यायाममन्यथा रोगमाप्नुयात्॥ क्षयतृष्णारुचिच्छर्दिरक्तपित्तभ्रमक्लमाः। कासशोषज्वरश्वासा अतिव्यायामसम्भवाः॥ रक्तपित्ती कृशः शोषी श्वासकासक्षयातुरः। भुक्तवान् स्त्रीषु च क्षीणो भ्रमार्तश्च विवर्जयेत्॥ प्राचीनकाले सर्वेषामेवार्याणां मल्लयुद्धमभिमतमासीत्। भगवान् कृष्णस्तु मल्लानामशनिरिति श्रीमद्भागवते प्रसिद्धा, तेनैव मल्लयुद्धेन मुष्टिको हतः बलरामेण चाणूरो हतः तद्वर्णनं भागवते १० स्कं, ४४ अ. एवं चर्चितसङ्कल्पो भगवान्मधुसूदनः॥ आससादाथ चाणूरं मुष्टिकं रोहिणीसुतः॥ हस्ताभ्यां हस्तयोर्बद्ध्वा पद्भ्यामेव च पादयोः। विचकर्षतुरन्योऽन्यं प्रसह्य विजिगीषया॥ अरत्नी द्वे अरत्नीभ्यां जानुभ्यां चैव जानुनी। शिरः शीर्ष्णोरसोरस्तावन्योऽन्यमभिजघ्नतुः॥ परिभ्रामणविक्षेपपरिरम्भावपातनैः। उत्सर्पणापसर्पणैश्चान्योन्यं प्रत्यरुन्धताम्। उत्थापनैरुन्नयनैश्चालनैः स्थापनैरपि। परस्परं जिगीषन्तावपचक्रतुरात्मनः॥ भीमसेनस्य जरासन्धेन सह अष्टाविंशतिदिनपर्यन्तं मल्लयुद्धमभूत् तस्य वर्णनं महाभारते सभापर्वणि जरासन्धं प्रति कृष्णः—त्वामाह्वयामहे राजन् स्थिरो युद्धस्व मागध। मुञ्च वा नृपतीन् सर्वान् गच्छ वा त्वं यमक्षयम्॥ जरासन्ध उवाच—भीम योत्स्ये त्वया सार्धं श्रेयसा निर्जितं वरम्॥ ततः सम्मन्त्र्य कृष्णेनकृतस्वस्त्ययनो बली। भीमसेनो जरासन्धमाससाद युयुत्सया॥ ततस्तौ नरशार्दूलौ बाहुशस्त्रौ समीयतुः। वीरौ परमसंहृष्टावन्योन्यजयकाङ्क्षिणौ॥ करग्रहणपूर्वं तु कृत्वा पादाभिवन्दनम्। कक्षैः कक्षां विधुन्वानावास्फोटं तत्र चक्रतुः॥ स्कन्धे दोर्भ्यां समाहत्य निहत्य च मुहुर्मुहुः। अङ्गमङ्गैः समाश्लिष्य पुनरास्फालनं विभो। चित्रहस्तादिकं कृत्वा कक्षाबन्धञ्च चक्रतुः। गलगण्डाभिघातेन सस्फुलिङ्गेन चाशनिम्॥ बाहुपाशादिकं कृत्वा पादाहतशिरावुभौ। उरोहस्तं ततश्चक्रे पूर्णकुम्भौ प्रयुञ्जतौ॥ करसम्पीडनं कृत्वा गर्जन्तौ वारणाविव। नर्दन्तौ मेघसङ्काशौ बाहुप्रहरणावुभौ॥ तलेनाहन्यमानौ तौ अन्योन्यं कृतवीक्षणौ। सिंहाविव सुसंक्रुद्धावाकृष्याकृष्य युध्यताम्॥ अंगेनाङ्गं समापीड्य बाहुभ्यामुभयोरपि। आवृत्य बाहुभिश्चापि उदरञ्च प्रचक्रतुः॥ उभौ कट्यां सुपार्श्वे तु तक्षवन्तौ च शिक्षितौ। अधोहस्तं स्वकण्ठेतूदरस्योरसि चाक्षिपत्॥ सर्वातिक्रान्तमर्यादं पृष्ठभङ्गञ्च चक्रतुः। सम्पूर्णमूर्च्छां बाहुभ्यां पूर्णकुम्भं प्रचक्रतुः॥ तृणपीडं यथाकामं पूर्णयोगं समुष्टिकम्। एवमादीनि युद्धानि प्रकुर्वन्तौ परस्परम्॥ तयोर्युद्धं ततो द्रष्टुं समेता पुरवासिनः। ब्राह्मणा वणिजश्चैव क्षत्रियाश्च सहस्रशः॥ शूद्राश्च नरशार्दूल स्त्रियो वृद्धाश्च सर्वशः। निरन्तर-‡

आयुस्सम्बन्धिनिर्णयः

अथजन्मकालाद्दीर्घादि ३ भेदानामत्रचरादि-

राशिवशावायुर्बोधकचक्रमिदम् ॥

दीर्घायुः	मध्यायुः	अल्पायुः ॥
चरभे १ लग्नेशः चरभे १ अष्टमेशः	चरभे १ लग्नेशः स्थिरभे २ अष्टमेशः	चरभे १ लग्नेशः द्विस्वभावभे ३ रन्ध्रेशः
दीर्घायुः	मध्यायुः	अल्पायुः ॥
स्थिरभे २ लग्नेशः द्विस्वभावभे ३ अष्टमेशः	स्थिरभे २ लग्नेशः चरभे १ रन्ध्रेशः	स्थिरभे २ लग्नेशः स्थिरभे २ रन्ध्रेशः
दीर्घायुः	मध्यायुः	अल्पायुः ॥
द्विदेहभे ३ लग्नेशः स्थिरभे २ अष्टमेशः	द्विस्वभावभे ३ लग्नेशः द्विस्वभावभे ३ रन्ध्रेशः	द्विस्वभावभे ३ लग्नेशः चरभे १ रन्ध्रेशः

अथायुर्निर्णयं चक्रानुसारेण ॥ जन्मलग्नाष्टमेशाभ्यां लग्नसप्तमयोः स्थितेचन्द्रे लग्नचन्द्राभ्यामन्यथा शनिचन्द्राभ्यां लग्नहोरालग्नाभ्यां चेतिप्रकारत्रयेणायुर्निर्णेतव्यम् ॥ प्रकारत्रयेऽप्येकरूपायुष्यागते तदेवग्राह्यम् ॥ विभेदे प्रकारद्वयागतायुर्ग्राह्यम् ॥ त्रयाणां विसंवादे लग्नहोरालग्नायुर्ग्राह्यम् ॥ जन्मलग्ने विषमे द्वितीयाष्टमाधीशयोर्यो बली लग्ने समे द्वादशषष्ठाधीशयोर्मध्ये योबली तस्य केन्द्रे स्थित्यादीर्घायुः ॥ पणफरे स्थित्यामध्यायुः ॥ आपोक्लिमे स्थित्याहीनायुरेव । एवमेवात्मकारकवशेनापिनिर्णेतव्यम् । अष्टमेशाभ्यां कारकेण सहैकत्रे वा योगे सर्वदा मध्यमायुरेव ॥ विषमे जन्मलग्ने कारकः तृतीये समे जन्मलग्नेकारकः एकादशेभवेत्तदा कारकायुषि केन्द्रहीनायुः पणफरे मध्यायुः आपोक्लिमेदीर्घायुरिति । लग्नदशमाष्टमाधीशाः केन्द्रत्रिकोणलाभगाः तदादीर्घायुः लग्नेशोरवेर्मित्रंदीर्घायुः समस्त्वेन्मध्यायुः शत्रुश्चेदल्पायुरिति ॥ सारण्युदाहरणम् ॥ कस्यचिज्जन्मेष्टम् २८।५ जन्मलग्नं ७।३।५६।५४ होरालग्नं ११।१०।२१।१ लग्नेशो भौमः ९।११।३०।३० अष्टमेशो बुधः २।३।११४७ चन्द्रः १०।१६।२०।० अत्रलग्नेशाष्टमेशयोः प्रथमान्त्ययोः स्थित्या अल्पायुः । मन्देन्द्वोर्मध्यमल्पायुः । लग्नहोरालग्नाभ्यामल्पायुः । एवमत्राल्पायुः सिद्धम् । तत्रभौम-बुध-लग्न-चन्द्र-लग्न होरालग्नानां षण्णामंशानां योगफलं ९।३१-।११ अत्रांशानां वर्षादिफलं ९।७।६ कलानां मासादि ६।१८।२४ विकलानां दिनादि ६।१०।२४ तेषामेकत्रचित्तस्थानयोगाद्भुक्तवर्षादि १०।१।२५। ३४।२४ अल्पायुषि शुद्धं स्पष्टमायुषो भोग्य वर्षादिकम् २१।१०।४।२५।३६ एवमत्रमांशेस्तीरपि भवेदिति ॥ एवम् ३६।४० वर्ष खण्डाभ्यामपि ॥

जैमिनीयसूत्रोक्तायुस्साधने अंशफलज्ञानाय सारिणीयम् ॥

अंश	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
वर्ष	३२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
मास	०	०	१	२	३	४	४	५	६	७	८	८	९	१०	११	०	०	१	२	३	४	४	५	६	७	८	८	९	१०	११
दिन	०	२४	१८	१२	६	०	२४	१८	१२	६	०	२४	१८	१२	६	०	२४	१८	१२	६	०	२४	१८	१२	६	०	२४	१८	१२	६

जैमिनीयसूत्रोक्तायुसाधने कलाफलज्ञानाय सारिणीयम् ॥

कला	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
मास	०	०	०	०	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	३	३	३	३	४	४	४	४	४	५	५	५	५	५	६	६
दिन	६	१२	१९	२५	२	८	१४	२१	२७	४	१०	१६	२३	२९	६	१२	१८	२५	१	८	१४	२०	२७	३	१०	१६	२२	२९	५	१२
घटी	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०
कला	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०
मास	६	६	७	७	७	७	७	८	८	८	८	८	९	९	९	९	१०	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११	११	१२	१२	१२	१२
दिन	१८	२४	१	७	१४	२०	२६	३	९	१६	२२	२८	५	११	१८	२४	०	७	१३	२०	२६	२	९	१५	२२	२८	४	११	१७	२४
घटी	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०

जैमिनीयसूत्रोक्तायुः साधने विकलाफल सारिणीयम् ॥

विकला	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
दिन	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	१	१	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	३	३
घटी	६	१२	१९	२५	३२	३८	४४	५१	५७	४	१०	१६	२३	२९	३६	४२	४८	५५	१	८	१४	२०	२७	३३	४०	४६	५२	५९	५	१२
पल	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०
विकला	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०
दिन	३	३	३	३	३	३	३	४	४	४	४	४	४	४	४	४	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	६	६	६	६
घटी	१८	२४	३१	३७	४४	५०	५६	३	९	१६	२२	२८	३५	४१	४८	५४	०	७	१३	२०	२६	३२	३९	४५	५२	५८	४	११	१७	२४
पल	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०

अथत्रिधायुर्योगास्तदाह ॥ त्रिविधाश्चायुषोयोगाः स्वल्पायुर्मध्यमोत्तमाः ॥ द्वात्रिंशत्पूर्वमल्पायुर्मध्यमायुस्ततो भवेत् ॥१॥ चतुःषष्ठ्यापुरस्तात् दीर्घमुदाहृतम् ॥ उत्तमायुः शतादूर्ध्वमिति । अथालाद्यायुस्त्रयेपित्रिधायुर्योगोस्तितदाह ॥ अल्पायुरल्पमध्यायुर्पूर्णायुस्त्रिविधं भवेत् ॥ मध्यमादल्पमध्यं च पूर्णायुस्त्रिविधं भवेत् ॥ दीर्घायपोल्पमध्यंतुपूर्णायुस्त्रिविधंभवेत् ॥ एवं नवविधं प्रोक्तमायुर्योगैर्विदैः ॥ अल्पायुर्योगजातस्य विपद्वायेमृतिर्भवेत् ॥ जातस्यमध्यमेयोगप्रत्यरीतुमृतिर्भवेत् ॥ दीर्घायुर्योगजातानांवधभेतुमृतिर्भवेत् ॥ त्रिषुयोगेषुसर्वेषुप्रत्येकं त्रिविधंभवेदिति ॥ अथ मारकस्थानायुस्थानयोजननिमाह ॥ अष्टमर्क्ष तृतीयञ्च लग्नादायुस्थानकम् । द्वितीय सप्तमस्थानं मारकस्थानमुच्यते ॥ क्वचिद् रोगेशव्ययेशाष्टमेशदशास्वपि मारकसम्भवः परस्परषष्ठाष्टमेशयोर्दशा न शोभनम् । मारकेमारकांतरमशोभनम् व्ययद्वितीयेशवद्ग्रहाः सम्बंधतः फलप्रदाः लग्नेशदशाऽनिष्टसम्बंधराशेः पापदशात्वनिष्टैवेति ।

अथात्रचरकारकाः—सर्वेषु ग्रहेषु योंऽशाधिकःस आत्मा तन्न्यूनन्यूनक्रमेणामात्यभ्रातृ-मातृपितृपुत्रज्ञातिकारकाः भवन्ति द्वयोस्तुल्यत्वे बली प्रथम इतरो द्वितीयकारक इति । एवंस्थिरकारकाःजैमिनौ द्रष्टव्याः । अथ होरालग्नानयनम्—द्विघ्नेष्ट नाड्यः पञ्चाप्ता भवेद् राश्यादि। स्वाभिमतांशस्तेयुक्ता रवेर्होरोदयो भवेत्—इतिवास्तविकं होरालग्नानयनम् ॥ विषमेऽङ्के रवीयोऽयं समेऽङ्के ... यदुक्तंतत्सिद्धान्तविचारबहिर्भूतं यतः सर्वेषां लग्नानां सूर्योदयादेव प्रवृत्तिः ।

सत्याचार्य मतानुसारजन्मकालिकराश्यादिस्पष्टलग्नस्य ग्रहाणां च अंशायुः साधनाय सारणीयम् ॥

अंशाः	राशयः वर्ष	मास	दिन	राशयः वर्ष	मास	दिन	राशयः वर्ष	मास	दिन	राशयः वर्ष	मास	दिन
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

अथात्र-अंशायुस्साधने कलाफलज्ञानाय सारिणीयम् ॥

क.को.	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
मास	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	१
दिन	०	१	३	५	७	९	१०	१२	१४	१६	१८	१९	२१	२३	२५	२७	२८	०	२	४
घटी	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२
क.को.	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९
मास	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	२
दिन	६	७	९	११	१३	१५	१६	१८	२०	२२	२४	२५	२७	२९	१	३	४	६	८	१०
घटी	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२
क.को.	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९
मास	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
दिन	१२	१३	१५	१७	१९	२१	२२	२४	२६	२८	०	१	३	५	७	९	१०	१२	१४	१६
घटी	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२

अथात्रसत्योक्तांशायुस्साधने विकलाफलज्ञानाय सारिणीयम् ॥

वि.को.	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
दिन	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
घटी	०	१	३	५	७	९	१०	१२	१४	१६	१८	१९	२१	२३	२५	२७	२८	३०	३२	३४
पल	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२
वि.को.	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९
दिन	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	१	१	१	१
घटी	३६	३७	३९	४१	४३	४५	४६	४८	५०	५२	५४	५५	५७	५९	१	३	४	६	८	१०
पल	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२
वि.को.	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९
दिन	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
घटी	१२	१३	१५	१७	१९	२१	२२	२४	२६	२८	३०	३१	३३	३५	३७	३९	४०	४२	४४	४६
पल	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२

शनैश्चरण विचारः—शनैश्चरस्य राश्यन्तरगमनदिने जन्मराशितश्चन्द्रे यत्संख्यातुल्येतद्वशेनपादं ज्ञेयम्—यथा जन्माङ्करुद्रेषु १।६।११ सुवर्णपादम् । द्विपञ्चनन्दैः २।५।९ रजतस्य पादम् । त्रिसप्त दिक् ३।७।१० ताम्रपदं वदन्ति वेदाष्ट सार्केष्विह ४।८।१२ लोहपादम् ॥ तत्फलं च । लौहे धन विनाशः स्यात्सर्वं सौख्यञ्च कांचने । ताम्रे च समता ज्ञेया सौभाग्यं रजते भवेत् । इति शिष्टाः ॥

आसन्नमृत्युलक्षणम् अरुंधतींध्रुवं चैव नभो मंदाकिनी तथा । स्वनाशाग्रंच चन्द्रार्कमायुर्हीनो न पश्यति ॥ पांसुपंकादिषु न्यस्तं चरणं खण्डितं यदि । स्नानाम्बुलिप्तगात्रस्य यस्यास्यं प्राक्प्रशुष्यति ॥ गात्रेष्वार्द्रेषुसर्वेषु सूर्यादिद्वयदर्शनम् । स्वर्गप्रतीतिर्वृक्षेषुस्वपदानामदर्शनम् ॥ पिहिते कर्णयुगले यस्य घोषानुपश्रुतिः । अदर्शनं स्वशिरसः प्रतिबिम्बेजलादिषु ॥ छिद्रप्रतीतिश्छायायां स चिरं नैवजीवति ॥ दीप निर्वाण गन्धञ्च सुहृद्वाक्यमरुन्धतीम् । नजिघ्रन्तिनशृण्वन्तिनपश्यन्तिगतायुषः ।

सत्योक्तसारणीतः अंशायुस्साधनार्थमत्र सनिर्णयोदाहरणम् ॥

तत्रादौ कर्मभूमी सलग्नान्स्पष्टान् रव्यादिसप्तखेटान्विलिख्य । यस्य यस्य ग्रहस्यायुस्साध्यते तस्य राश्यंशकोष्ठकस्थितवर्षादि फलं तथा कलाकोष्ठकस्थमासादिफलं विकलासारिणीकोष्ठकस्थदिनादिफलं च स्वस्वस्थानेविलिख्य यथास्थानसर्वाङ्कानां योगं समानजातीयानां विधाय यदागतं तदेवांशायुर्ज्ञेयमिति ॥ यथा रविः ४।३।१८। ३६अस्य राश्यंशफलं वर्षादि ०।१०।२४ कला १८ फलमासादि १।२। २४ विकला ३६ फलं दिनादि १।४।४८ एषांस्थानैकैकस्यान्तरत्वेनयोगात्प्राप्तंवर्षादिकम् ०।११।२७।२८।४८ इमेवसूर्यस्य मध्यमांशायुः । एवं सलग्नचन्द्रादीनां मध्यमांशायुर्दाय आनेयः यो निजोत्तमांशत्रिभागगस्तदायुर्दायद्विगुणः कार्यः ॥ योयोग्रहस्तत्रवक्रीस्वोचभे वा स्थितस्तत्तद्ग्रहस्यदत्तायुर्दायस्त्रिगुणः कार्यः ॥ यस्यग्रहस्यद्वित्रिगुणत्वे च संप्राप्ते सत्येकवारं त्रिगुणं कार्यम् ॥ एवं हानिश्च ॥ योग्रहःस्वभौमं विनाऽरिभेस्थितस्तस्य दत्तायुषस्त्रिभागमपहरति ॥ योग्रहःस्वनीचराशौ शुक्रार्कजौ विनायोऽस्तंगतश्चतस्य स्वायुषोऽर्धमपहरति ॥ एवमेवैकादशस्थे पापग्रहो यदिलग्नाद् द्वादशेतस्यसर्वायुर्दायंहरति ॥ योनवमेतस्य चतुर्थांश पापेऽर्धं भागहानिः दशमेत्रिभागहानिः ॥ योनवमेतस्य चतुर्थांश हानिः । योष्टमेतस्यपञ्चमांशं योग्रह सप्तमेतस्य रसांशमेवहानिरिति । तत्र लग्नात् १२।११।१०।९।८।७ एषु स्थानेषु शुभग्रहश्चेत् तर्हिक्रमेणस्वायुर्दायस्यार्द्धं चतुर्थांशंरसांशसप्तमांशदिग्भाग द्वादशांशमेवमपहरति ॥ तथा एकराशौ यदिग्रहद्वयं बहवो वा गतास्तेषांमध्ये यो बली तस्यैवात्रपापशुभानुसारेण यथोक्त स्वायुर्दायमपहरति नान्यः ॥ अत्रबलवल्लग्नचेत्तदालग्नस्यभतुल्य वर्षं ग्राह्यम् मासादिषु त्रैराशिकं कार्यम् ॥ यथा त्रिंशदंशैश्चेद्द्वादशमासास्तदेष्टांशैः किमित्येवं यदागतंमासादि तल्लग्न तुल्यवर्षेणसहप्राप्तांशितलग्नस्यवर्षादायुर्मध्ये योज्यतदेवाङ्कस्यांशायुः स्यादिति सर्वत्रबोध्यम् । एवंसाङ्कप्रत्येकग्रहस्य पृथक्पृथक् चयोपचययोःसंस्कारपूर्वकंमध्यमांशायुषिकृत्वा सर्वेषां वर्षादिकस्यैव कार्यम् ॥ एव कृते यदाप्तंतदेवस्पष्टांशायुर्मानं स्यादितिसिद्धम् ॥ अथहानिवृद्धौविशेषमाह—ध्रुवासहानिः कर्तव्यास्ततोऽन्यासुबह्वपि ॥ प्राप्तास्वेकैवकर्तव्यायामान्तासुमहत्तरा ॥१॥ ततोपिगुणनाकार्याऽप्येकैवमहत्तासकृत् ॥ ग्राह्यांवर्गोत्तमेस्वांशेस्वद्रेष्काणेस्वकेगृहे ॥२॥ त्रिभिर्वक्रगतस्याथस्वोच्चराशिगतस्य च ॥ ग्रहदायो भवत्येवशोध्यशेषहृत क्रियः ॥३॥ इति ॥

अथग्रहणांविंशोत्तरीयमहादशान्तर्दशादिज्ञानायचक्रमिदम् ।

२१६ २ २११२ ३११८ ३१६ ३१२४ ३११२ २११२ ४

सूर्यदशावर्ष ६	चन्द्रदशावर्ष १०	भौमदशावर्ष ७	राहुदशावर्ष १८	गुरुदशावर्ष १६	शनिदशावर्ष १९	बुधदशावर्ष १७	केतुदशावर्ष ७	शुक्रदशावर्ष २०
कृ.उ.फा.उ.षा.	रोहि.ह.श्रवण	मृ. चि. ध.	आर्द्रा. स्वा. श.	पुन. वि. पू. भा.	पुष्य.अनु.उ.भा.	आश्ले.ज्ये.रे.	मघा.मू.अश्वि.	पू.फा.पू.षा.भर.
अन्तर्दशादि. १८	अन्तर्दशादि. ३०	अन्तर्दशादि. २१	अन्तर्दशादि. ५४	अन्तर्दशादि. ४८	अन्तर्दशादि. ५७	अन्तर्दशादि. ५१	अन्तर्दशादि. २१	अन्तर्दशादि. ६०
ग्र. व. मा. दि.	ग्र. व. मा. दि.	ग्र. व. मा. दि.	ग्र. व. मा. दि.	ग्र. व. मा. दि.	ग्र. व. मा. दि.	ग्र. व. मा. दि.	ग्र. व. मा. दि.	ग्र. व. मा. दि.
सू. ० ३ १८	चं. ० १० ०	मं. ० ४ २७	रा. २ ८ १२	बृ. २ १ १८	श. ३ ० ३	बु. २ ४ २७	के. ० ४ २७	शु. ३ ४ ०
चं. ० ६ ०	मं. ० ७ ०	रा. १ ० १८	बृ. २ ४ २४	श. २ ६ १२	बु. २ ८ ९	के. ० ११ २७	शु. १ २ ०	सू. १ ० ०
मं. ० ४ ६	रा. १ ६ ०	बृ. ० ११ ६	श. २ १० ६	बु. २ ३ ६	के. १ १ ९	शु. २ १० ०	सू. ० ४ ६	चं. १ ८ ०
रा. ० १० २४	बृ. १ ४ ०	श. १ १ ९	बु. २ ६ १८	के. ० ११ ६	शु. ३ २ ०	सू. ० १० ६	चं. ० ७ ०	मं. १ २ ०
बृ. ० ९ १८	श. १ ७ ०	बु. ० ११ २७	के. १ ० १८	शु. २ ८ ०	सू. ० ११ १२	चं. १ ५ ०	मं. ० ४ २७	रा. ३ ० ०
श. ० ११ १२	बु. १ ५ ०	के. ० ४ २७	शु. ३ ० ०	सू. ० ९ १८	चं. १ ७ ०	मं. ० ११ २७	रा. १ ० १८	बृ. २ ८ ०
बु. ० १० ६	के. ० ७ ०	शु. १ २ ०	सू. ० १० २४	चं. १ ४ ०	मं. १ १ ९	रा. २ ६ १८	बृ. ० ११ ६	श. ३ २ ०
के. ० ४ ६	शु. १ ८ ०	सू. ० ४ ६	चं. १ ६ ०	मं. ० ११ ६	रा. २ १० ६	बृ. २ ३ ६	श. १ १ ९	बु. २ १० ०
शु. १ ० ०	सू. ० ६ ०	चं. ० ७ ०	मं. १ ० १८	रा. २ ४ २४	बृ. २ ६ १२	श. २ ८ ९	बु. ० ११ २७	के. १ २ ०

शनिचक्रम्

द. करे. ४–रोगः
पादयुगले ६–लाभः
वाम. करे. ४–गमनम्
उदरे. ५–दरिद्रता
शिरसि. ३–लाभः
द. नत्रे २ वा. नेत्रे २–सौभाग्यम्
गुदा. १ अल्प मृत्युः। फलं शनिचार-

वशाद्ज्ञेयम्

श्लोकः—यस्मिन् शनिश्चरति वक्त्रगतं ततश्च, चत्वारि दक्षिण करेऽङ्घ्रियुगं भषट्कम् । चत्वारि वामकरगोष्युदरे च पञ्च मूर्ध्नि-त्रयं नयनयोर्द्वितयं गुदे च ॥ रोगो लाभं तथाध्वानमधनं लाभमेव च । सौभाग्यमल्पमृत्युश्च शनेः प्रोक्तं क्रमात्फलम् ॥

योगिनीदशान्तर्दशाज्ञानार्थं चक्रमिदम् ॥

मंगला १	पिंगला २	धान्या ३	भ्रामरी ४	भद्रिका ५	उल्का ६	सिद्धा ७	संकटा ८
मा. १२ चं.	मा. २४ सू.	मा. ३६ बृ.	मा. ४८ मं.	मा. ६० बु.	मा. ७२ श.	मा. ८४ शु.	मा. ९६ के.
मं. ० १०	पि. १ १०	धा. ३ ०	भ्रा ५ १०	भ. ८ १०	उ. १२ ०	सि. १६ १०	सं. २१ १०
पि. ० २०	धा. २ ०	भ्रा ४ ०	भ. ६ २०	उ. १० ०	सि. १४ ०	सं. १८ २०	मं. २ २०
धा. १ ०	भ्रा २ २०	भ. ५ ०	उ. ८ ०	सि. ११ २०	सं. १६ ०	मं. २ १०	पि. ५ १०
भ्रा १ १०	भ. ३ १०	उ. ६ ०	सि. ९ १०	सं. १३ १०	मं. २ ०	पि. ४ २०	धा. ८ ०
भ. १ २०	उ. ४ ०	सि. ७ ०	सं. १० २०	मं. १ २०	पि. ४ ०	धा. ७ ०	भ्रा १० २०
उ. २ ०	सि. ४ २०	सं. ८ ०	मं. १ १०	पि. ३ १०	धा. ६ ०	भ्रा ९ १०	भ. १३ १०
सि. २ १०	सं. ५ १०	मं. १ ०	पि. २ २०	धा. ५ ०	भ्रा ८ ०	भ. ११ २०	उ. १६ ०
सं. २ २०	मं. ० २०	पि. २ ०	धा. ४ ०	भ्रा ६ २०	भ. १० ०	उ. १४ ०	सि. १८ २०
श्र. आर्द्रा.	ध. पुनर्वसु.	श. पुष्य.	अश्विश्ले	भर. मघा	कृ.पू.फा.	रो. उ. फा.	मृग. हस्त
चित्रा	स्वाती	विशा.	अनु.पू.भा.	ज्ये.उ.भा.	मू. रे.	पू. षा.	उ. षा.

वर्षलग्नाय सप्तनाडी चक्रम्

पतयः	भानि	भानि	भानि	भानि	ना.ना.
शनिः	कृत्तिः	विशा.	अनुरा.	भरणी.	चण्डा
रविः	रो.	स्वाती	ज्येष्ठा	अश्वि.	वातः
भौमः	मृ.	चित्रा	मूल	रेवती	वह्नि
गुरुः	आर्द्रा	हस्त	पू.षा.	उ.भा.	सौम्य
शुक्रः	पुनर्वसु	उ.फा.	उ.षा.	पू.भा.	नीरम्
बुधः	पुष्य	पू.फा.	अभि.	शत	जलम्
चन्द्रः	आश्ले.	म.	श्रवण	धनि.	अमृत

रविसंक्रमणे वाहनादिबोधकचक्रमिदम् ॥

करण	बव	बालव	कौलव	तैतिल	गर	वणिज	विष्टि	शकुनि	चतुष्पद	नाग	किंस्तुघ्न
स्थिति	निविष्ट	उपविष्ट	ऊर्ध्व	सुप्त	निविष्ट	निविष्ट	निविष्ट	ऊर्ध्व	सुप्त	सुप्त	ऊर्ध्व
तत्फलं	सम	मध्य	श्रेष्ठ	महर्घ	मध्यम	मध्यम	मध्यम	समर्घ	महर्घ	महर्घ	समर्घ
वाहन	सिंह	व्याघ्र	वराह	गर्दभ	हस्ती	महिष	अश्व	श्वान	मेष	वृषभ	कुक्कुट
उपवाह	गज	अश्व	वृषभ	मेष	गर्दभ	उष्ट्र	सिंह	शार्दूल	महिष	व्याघ्र	वानर
तत्फल	भीति	भय	पीड़ा	सुभिक्ष	लक्ष्मी	क्लेश	स्थैर्य	सुभिक्ष	क्लेश	स्थैर्य	मृत्यु
वस्त्र	श्वेत	पीत	हरित	पांडु	आरक्त	श्याम	कृष्ण	चित्र	कम्बल	नग्न	घनाभ
उपवस्त्र	श्वेत	रक्त	चित्र	पीत	नील	कम्बल	पट्ट	अजिन	कुसुम	वल्कल	वैणव
आयुध	भुसुण्ड	गदा	खड्ग	दण्ड	धनुष	तोमर	कुन्त	पाश	अंकुश	शस्त्र	बाण
भक्ष्य	अन्न	पायस	भक्ष्य	पक्वान्न	दुग्ध	दधि	चित्रान्न	गुड़	मधु	घृत	शक्कर
लेपन	कस्तूरी	कुंकुम	चन्दन	मृत्तिका	गोरोच	महावर	ओतुम	हरिद्रा	कज्जल	अगर	कर्पूर
जाति	देवता	भूत	सर्प	पक्षी	पशु	मृग	द्विज	क्षत्रिय	वैश्य	शूद्र	वर्णसंकर
पुष्प	पुन्नाग	जाती	बकुल	केतकी	बिल्व	अर्क	दूर्वा	कमल	बेला	पाटल	जपा
भो.पा.	सुवर्ण	रौप्य	ताम्र	कांस्य	लोह	खर्पर	पत्र	वस्त्र	करवा	भूमि	काष्ठ
भूषण	नूपुर	कंकण	मोती	प्रवाल	मुकुल	मणि	गुञ्जा	कौड़ी	नीलम	वज्र	सुवर्ण
कंचुकी	विचित्र	पत्ता	हरित	भूर्जपत्र	सित	पाण्डु	नीला	कृष्ण	चर्म	वल्कल	धूम्र
स्नान	गंगा	यमुना	सरस्व.	मंदाकि	नर्मदा	कृष्णा	गोदाव.	भागीर.	तुङ्गा	कावेरी	कृष्णा
वय	बाला	कुमारी	गतवय	युवती	प्रौढा	प्रगल्भा	वृद्धा	वन्ध्या	वन्ध्या	पुत्रव	प्रबालिक

सूर्यभुक्तभाद्हलचक्रम्

३ हानिरसत्
८ समृद्धिः
९ कर्तुर्नाशः
८ द्रव्यलाभः

हलचक्रमन्यत् सूर्यभुक्तनक्षत्रात्

३ अशुभम्
३ शुभम्
३ अशुभम्
५ शुभम्
३ अशुभम्
५ शुभम्
३ अशुभम्
२ शुभम्

वर्षसन्त्यानयनम्

ग.व.+ज.ल. १२ हृते

पञ्चाधिकारिणः

१ जन्मलग्नपतिः
२ अब्दलग्नपतिः
३ मुन्थहापतिः
४ त्रिराशिपतिः
५ दि.रवि राशीशः
६ रा. चंद्रराशीशः

वर्षप्रवेशसारणीयम् — जन्मवारेष्टघटीपलेषु प्रतिवर्षेक्षेपकवारादि

ग. व.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२
वा.	१	२	३	५	६	०	१	३	४	५	६	१	२	३	४	६	०	१	२	४	५	६	०	२	३	४	५	०	१	२	४	५
घ.	१५	३१	४६	२	१८	३३	४८	४	१९	३५	५०	६	२१	३७	५२	८	२३	३९	५४	१०	२६	४१	५७	१२	२८	४३	५९	१४	३०	४५	१	१६
प.	३१	३	३४	६	३७	९	४०	१२	४३	१५	४६	१८	४९	२१	५२	२४	५५	२७	५८	३०	१	३३	४	३६	७	३९	१०	४२	१३	४५	१६	४८
वि.	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०
ग. व.	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४
वा.	६	०	२	३	४	५	०	१	२	३	५	६	०	१	३	४	५	६	१	२	३	४	६	०	१	३	४	५	६	१	२	३
घ.	१२	४७	३	१८	३४	४९	५	२१	३६	५२	७	२३	३८	५४	९	२५	४०	५६	११	२७	४२	५८	१३	२९	४४	०	१५	३१	४७	२	१८	३३
प.	१९	५१	२२	५४	२५	५७	२८	०	३१	३	३४	६	३७	९	४०	१२	४३	१५	४६	१८	४९	२१	५२	२४	५५	२७	५८	३०	१	३३	४	३६
वि.	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०
ग. व.	[illegible]	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६
वा.	४	६	०	१	२	४	५	६	०	२	३	४	५	०	१	२	३	५	६	०	१	३	४	५	०	१	२	३	५	६	०	१
घ.	४९	४	२०	३५	५१	६	२२	३७	५३	८	२४	३९	५५	१०	२६	४२	५७	१३	२८	४४	५९	१५	३०	४६	१	१७	३२	४८	३	१९	३४	५०
प.	७	३९	१०	४२	१३	४५	१६	४८	१९	५१	२२	५४	२५	५७	२८	०	३१	३	३४	६	३७	९	४०	१२	४३	१५	४६	१८	४९	२१	५२	२४
वि.	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०

त्रिराशिपाः ।

लग्नानि	मे	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कु.	मी.
दिवा	सू.	शु.	श.	शु.	बृ.	चं.	बु.	मं.	श.	मं.	बृ.	चं.
रात्रौ	बृ.	चं.	बु.	मं.	सू.	शु.	श.	शु.	श.	मं.	बृ.	चं.

त्रिपताकचक्रेग्रहस्थापनम् – सैकागताब्दसंख्यायांविभवतान्वभिस्ततः शेषांके जन्मनिगताचन्द्रराशेरिहन्यसेत् ॥ शेषग्रहाश्चतुर्भक्तशेषसंख्यापुविन्यसेत् । त्रिपताकेवर्षलग्नमादौ तत्रविधुर्यदा । शुभैर्विद्धः शुभफलः पापैः पापफलप्रद इति ॥

विंशोत्तरीयमुद्दादशाक्रमः ।

सू.	चं.	मं.	रा.	बृ.	श.	बु.	के.	शु.	पतयः
०	१	०	१	१	१	१	०	२	मासाः
१८	०	२१	२४	१८	२७	२१	२१	०	दिनानि

गताब्दप्रमाणं जन्मर्क्षसंख्यायुक्तं द्विहीनं विधायनवतष्टे शेषेदशापतिः ।

हद्दाचक्रमिदम् ।

मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कु.	मी.	राशयः
६	८	५	७	६	[illegible]	६	७	१२	७	[illegible]	१२	अं.
बृ.	शु.	बु.	मं.	बृ.	बु.	श.	मं.	बृ.	बु.	बु.	शु.	स्वा.
६	६	६	६	५	१०	८	४	५	७	६	४	अं.
शु.	बु.	शु.	शु.	श.	शु.	बु.	शु.	शु.	बृ.	शु.	बृ.	स्वा.
८	८	५	६	७	४	७	८	४	८	७	३	अं.
बु.	बृ.	बृ.	बु.	श.	बृ.	बृ.	बु.	बु.	शु.	बृ.	बु.	स्वा.
५	५	७	७	६	७	७	५	५	४	५	९	अं.
मं.	श.	मं.	बृ.	बु.	मं.	शु.	बृ.	मं.	श.	मं.	मं.	स्वा.
५	३	६	४	६	२	२	६	४	४	५	२	अं.
श.	मं.	श.	श.	मं.	मं.	मं.	श.	श.	मं.	श.	श.	स्वा.

नवमांशचक्रमिदम् ।

मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कु.	मी.	अं.	क.
मं.	श.	शु.	चं.	मं.	श.	शु.	चं.	मं.	श.	शु.	चं.	३	२०
शु.	श.	मं.	सू.	शु.	श.	मं.	सू.	शु.	श.	मं.	सू.	६	४०
बु.	बृ.	बृ.	बु.	बु.	बृ.	बृ.	बु.	बु.	बृ.	बृ.	बु.	१०	०
चं.	मं.	श.	शु.	चं.	मं.	श.	शु.	चं.	मं.	श.	शु.	१३	२०
सू.	शु.	श.	मं.	सू.	शु.	श.	मं.	सू.	शु.	श.	मं.	१६	४०
बु.	बु.	बृ.	बृ.	बु.	बु.	बृ.	बृ.	बु.	बु.	बृ.	बृ.	२०	०
शु.	चं.	मं.	श.	शु.	चं.	मं.	श.	शु.	चं.	मं.	श.	२३	२०
मं.	सू.	शु.	श.	मं.	सू.	शु.	श.	मं.	सू.	शु.	श.	२६	४०
बृ.	बु.	बु.	बृ.	बृ.	बु.	बु.	बृ.	बृ.	बु.	बु.	बृ.	३०	०

गतर्क्षनाड़ीगुणिता दशाब्दाः सर्वर्क्षनाड़ी विहृतात्फलं वै । वर्षादिकं भुक्तमिदंविशोध्यं दशाब्दतोभोग्यमिदं फलं तत् । दशामानं त्रिगुणितं त्वन्तरे ध्रुवकं स्फुटम् । दशाब्दैर्गुणितं तद्धि भुक्तिमानं प्रजायते ।

द्रेष्काणचक्रमिदम् ।

मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कु.	मी.	राशयः
१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	अंशाः
मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	ग्रहाः
२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	अंशाः
सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	सू.	चं.	मं.	ब.	बृ.	ग्रहाः
३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	अंशाः
शु.	श.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	सू.	चं.	मं.	ग्रहाः

ग्रहणां गृहोच्चनीचदीप्तांश हर्षस्थानानि

सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	ग्रहाः
५	४	१ ८	३ ६	९ १२	२ ७	१० ११	गृहाणि
०	१	९	५	३	११	६	उच्च रा
१०	३	२८	१५	५	२७	२०	अं
६	७	३	११	९	५	०	नीच रा
१०	३	२८	१५	५	२७	२०	अं
१५	१२	८	७	९	७	९	दीप्ता
९	३	६	१	११	५	१२	हर्ष

उच्च बलानयनम् ॥ नीचग्रहान्तरं कार्यं षड्भाद्न्यूनसदाभवेत् ॥ तदंशानवभिर्भक्तं स्फुटमुच्चबलं भवेत् ।

पल्लीपतने प्रशस्तवारतिथ्यर्क्षाणि ॥ सद्वाराः चन्द्रबुधगुरुशुक्राः । तिथयः १।२।३।५।६।१०।११।१२।१३। शुभभानि पुष्य. अश्वि. रो. मृ. उ. फा. पुनर्व. ह. चि. स्वा. ऽनु. ध. रे. श. एषु शुभः ॥ दक्षिणांगेऽखिलेपुंसांवामांगे तु मृगीदृशाम् ॥ शुभम् ॥ जन्मर्क्षमृत्युयोगेऽह्नि दग्धेविष्ट्यादिदूषिते ॥ अशुभम् ॥ अथ पल्लीपतनेविशेषफलम् ॥ पादयोर्जंघने जान्वोः गुदे गुह्ये च मृत्युदा ॥ अन्यत्र शुभदा प्रोक्ता सचैलं स्नानमाचरेत् ॥१॥ पल्याः प्रपतने चैव शरटस्याधिरोहणे ॥ यत्रोक्तं हि मनुष्यस्य शुभाशुभप्रसूचकम् ॥२॥ स्त्रीणां तु तद्विपरीत्या दुर्बोध्याम्बुद्धिमतां सदा इति ॥ पल्लीपतनस्यानिष्टफलवारणार्थं मंत्रदानजपानाह ॥ तिलमाषादिदानं च स्नात्वा देयं द्विजन्मने ॥ पिनाकिनं नमस्कृत्य जपेत् मंत्रं षडक्षरम् (ॐनमः शिवाय) ॥ शतं सहस्रमथवा सर्वदोषनिवर्हणम् ॥ शिवालये प्रदद्याद्वै दीपं दोषोपशान्तये ॥ २ ॥ अशुभध्वस्त्यै मृत्युञ्जयजपस्वर्णगोदानं कार्यमिति शुभम् ।

अथाङ्गस्य विभागेन पल्लीपतेन फलमिदम् ॥

स्थानानि	फलं	स्थानम्	फलं	स्थानम्	फलं	स्थानम्	फलं	स्थानम्	फलं
शिरसि.	राज्यलाभः	ललाट	बंधुदर्शनम्	भ्रूमध्ये	राजसन्मा	उत्तरोष्ठे	धननाशः	अधरोष्ठे	धनैश्वर्यलाभः
नासाग्रे	व्याधि पीडनं	दक्षिणकर्ण	आयुर्वृद्धिः	वामकर्णे	बहुलाभः	नेत्रयोः २	बंधनप्रा.	दक्षिणभुजे	नृपतुल्यता
वामभुजे	राजभीतिः	कण्ठ	शत्रुनाशः	स्तनद्वये २	दौर्भाग्यं	उदरे	भूषणलाभः	पृष्ठदेशे	बुद्धिनाशः
जानुद्वये	शुभागमः	२ जंघ	शुभावहः	हस्तद्वयं	वस्त्रलाभः	स्कंधयोः २	विजयः	नाभौ	बहुधनाप्तिः
कटिभागे	अश्वलाभः	द. मणिबं.	मनस्तापः	वा.मणिबं.	कीर्तिनाशः	हृदये	धनलाभं	मुखेपादे	मिष्ठान्नभोजनम्
गुल्फयोः	धनलाभः	केशान्ते	अतिकष्टम्	दक्षिणपादे	गमनम्	वामपादे	बंधुविनाशः	पादान्ते	स्त्रीनाशः

रवेरष्टकवर्गः ४८

सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	ल.
१	३	१	३	५	६	१	३
२	६	२	५	६	७	२	४
४	१०	४	६	९	१२	४	६
७	११	७	९	११		७	१०
८		८	१०			८	११
९		९	११			९	१२
१०		१०	१२			१०	
११		११				११	

चन्द्रस्याष्टकवर्गः ४९

चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	सू.	ल.
१	२	१	१	३	३	३	३
३	३	३	४	४	५	६	६
६	५	४	७	५	६	७	१०
७	६	५	८	७	११	८	११
१०	९	७	१०	९		१०	
११	१०	८	११	१०		११	
	११	१०	१२	११			
		११					

भौमाष्टकवर्गः ३९

मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	सू.	चं.	ल.
१	३	६	६	१	३	३	१
२	५	१०	८	४	५	६	३
४	६	११	११	७	६	११	६
७	११	१२	१२	८	१०		१०
८				९	११		११
१०				१०			
११				११			

बुधाष्टकवर्गः ५४

बु.	बृ.	शु.	श.	सू.	चं.	मं.	ल.
१	६	१	१	५	२	१	१
३	८	२	२	६	४	२	२
५	११	३	४	९	६	४	४
६	१२	४	७	११	८	७	६
९		५	८	१२	१०	८	८
१०		८	९		११	९	१०
११		९	१०			१०	११
१२		११	११			११	

गुरोरष्टकवर्गः ५६

बृ.	शु.	श.	सू.	चं.	मं.	बु.	ल.
१	२	३	१	२	१	१	१
२	५	५	२	५	२	२	२
३	६	६	३	७	४	४	४
४	९	१२	४	९	७	५	५
७	१०		७	११	८	६	६
८	११		८		१०	९	७
१०			९		११	१०	९
११			१०			११	१०
			११				११

शुक्राष्टकवर्गः ५२

शु.	श.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	ल.
१	३	८	१	३	३	५	१
२	४	११	२	५	५	८	२
३	५	१२	३	६	६	९	३
४	८		४	९	९	१०	४
५	९		५	११	११	११	५
८	१०		८	१२			८
९	११		९				९
१०			११				११
११			१२				

शनेरष्टकवर्गः ३९

श.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	ल.
३	१	३	३	६	५	६	१
५	२	६	५	८	६	११	३
६	४	११	६	९	११	१२	४
११	७		१०	१०	१२		६
	८		११	११			१०
	१०		१२	१२			११
	११						

लग्नाष्टकवर्गः ५२

ल.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.
१	३	३	१	१	१	१	३
३	४	६	३	२	२	२	४
४	६	१०	६	४	४	३	६
५	१०	११	१०	६	५	४	१०
७	१२		११	८	६	५	११
९				१०	७	८	
१०				११	९	९	
११					१०	११	
					११		

मुहूर्तरामतेन रेखाविधिः ४९

प्राचीनमते गोचरबलाभावेऽष्टवर्गशुद्धिरेव ॥

तदुक्तं ॥ अष्टवर्गविशुद्धेषु गुरुशीतांशुभानुषु ॥ व्रतोद्वाहौचकर्त्तव्यौगोचरेणकदाचन ॥११॥ उपलक्षणमप्युक्तं तत्रैव— अष्टवर्गेणयेशुद्धास्तेशुद्धाः सर्वकर्मसु ॥ सूक्ष्माष्टवर्गसंशुद्धिः स्थूलाशुद्धिस्तु गोचरे ॥ २ ॥ इति ॥

अथ सर्वग्रहाणां दोषोपशान्तये सामान्यौषधिचक्रम्

सर्षप	देवदारु	हरिद्रा	लोध्र	शरपुंखा	कुष्ठ	तीर्थदिक
धान्य लाजा	बरिअरा लजालु		नागरमोथा		कंगुनी	

एतैस्सर्वारिभिः स्नानं प्रोक्तं दानपुरःसरम् ॥ एतत्सामान्यतः सर्वग्रहपीडोपशान्तये ॥१॥ यथा सिद्धौषधैः रोगा नश्यंयुर्यन्त्रतो भयम् ॥ तथा स्नानविधानेन ग्रहदोषं प्रणश्यति इति ॥

अथ रव्यादिग्रहाणां जन्मभावाद्गोचरफलवेधयोर्ज्ञानाय चक्रम् ।

श्री	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुध	बृहस्पतिः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः
१	स्थाननाशः पन्थाः	पुष्टिः अन्नलाभः	भयम्पीड़ाच	बन्धन भयम	अरिष्टादि भयम	सुखं शत्रुनाशः	सर्वनाशः पीड़ाभयम्	हानिः कष्टम्	हानिः रोगभयम्
२	हानिः भयम्	धनलाभः सुखम्	धननाश नेत्रापीड़ा	धनलाभ	धन वृद्धि लाभः	सुखम् अर्थलाभः	शोकः धनहानिः	नैःस्व व्ययञ्च	वैरी वित्तनाशः
३	सुखं श्रीप्राप्तिः	द्रव्याप्तिः सुखम्	सुखं श्रीप्राप्तिः	शत्रुतो भयम्	भयं रोगाप्तिः	सुखम अर्थलाभः	सुखार्थलाभः	नैरुज्य धनप्राप्तिः	सुखलाभः वृद्धिः
४	रोगभय माननाशः	रोगोमानार्थनाशः	कष्टं शत्रुभीतिः	धन सुतादिप्राप्तिः	धनहानिः भयम	धनागमः	पीड़ाभयं शत्रुवृद्धिः	वैरं शोकश्च	भीतिः पीड़ा च
५	दैन्यं अर्थनाशः	सुखं कार्यनाशः	रुग्भयं धननाश	रुक्-शोकश्च	लाभ सुखं च	लाभः पुत्रलाभः	धनपुत्रयोर्नाशः	हानिः शोकश्च	शोकोऽर्थनाशः
६	रिपुनाश सुखं	वित्तलाभ	सुखार्थलाभ	अलाभः स्थितिः	रोगः शोकश्च	शत्रुवृद्धिः पीड़ा च	सुखं वित्तलाभः	सुखं लक्ष्मीप्राप्तिः	सुखवित्तदम्
७	गमनं धनहानिः	द्रव्यप्राप्तिः सुखम्	कार्श्यम् धननाशः	पीड़ाभयं विग्रहः	सम्मानं सुखं च	शोकः अतिभयम्	दोषः पीड़ाभयम्	हानिः कलहः	दुर्गतिः पीड़ा च
८	रोगाप्तिः भयम्	क्लेशभय मृत्युः	भयं पापबुद्धिः	धनान्नादि लाभः	मृत्युभयं पीड़ा च	विपत्तिः धनक्षयः	पीड़ाभयम् शत्रुवृद्धिः	रुग्भयं	पीड़ाभयं हानिश्च
९	कान्तिक्षयः पापबुद्धिः	मानं नृपभयम्	रुग्भयम्	रुग्भयं धननाशः	सुखं सम्मानम्	सुखं लाभः	पापः धननाशः	पापकर्म रतिः	पापं दैन्यञ्च
१०	सौख्य कर्मसिद्धिः	शुभं सुखम्	सुखं शोकश्च	सुखं सुभोगः	अतिदैन्यम्	धर्मनाशः असुखम्	वैमनस्यम्	वैरं सुखम्	भयं शोकश्च
११	वित्ताप्तिः सुखम्	विविधार्थलाभः	लाभः सुखाप्तिः	शुभमर्थागमः	सौख्यं धन प्राप्तिः	दुःखं धनागमः	सुखवित्तलाभः	सुखं वित्तप्राप्ति	सुयशोऽर्थलाभः
१२	द्रव्यनाशः पीड़ाभयं	रोगो धननाशः	रोगश्शोकश्च	शोकः धननाशः	देहपीड़ा भयं	धनागमः	क्लेशः अनर्थश्च	हानिः पीड़ा च	पीड़ा वैरञ्च
शु.	३।११। ६।१०।	३।६।१०। १।३।११।	३।६। ११	२।४। ६।८। १०।११	५।२।९ ।७।११	१।२।३ ४।५।८ ९।११।१२	६।११ ।३।	३।११ ६	३।६ ११
वे.	९।५। १२।४ शनिर्वर्जितः	२।१२।४ ।५।९।८ बुधवर्जितः	१२।९ ।५।	५।३।९। १।८।१२ चंद्रवर्जितः	४।१२ १०।३ ८।	८।७।१ १०।९।५ ११।६।३	९।५। १२ रविवर्जितः	१२।५ ९	१२।९ ।५।

अथात्र गोचरफलज्ञानायचक्रम् ॥

सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	श.रा.के.	ग्रहाः
३।६। १०।११।।	१।३।६। ७।१०।११	३।६ १०।११	२।६ १०।११	२।५।७ ।९।११	१।२।३ ।९।११	३।६।१० ।११।	शोभनः
१।२।५ ७।९	[illegible]	१।२।५ ७।९	१।३।५ ७।९	१।३।६ ।।१०।।	५।६। ७।१०	१।२।५ ।७।९।	पूज्याः
४।८।१२	४।८।१२	४।८।१२	४।८।१२	४।८।१२	४।८।१२	४।८।१२	निन्द्याः

मार्तण्डः ॥ यादृशेन शशांकेन ग्रहः संचरते नृणाम् ॥ तादृशंफलमाप्नोतिशुभं वा यदिवाशुभम् । मांडव्यः ॥ गोचरपीडायामपि राशिर्बलिभिः शुभग्रहैर्दृष्टः ॥ पीडांनकरोति तथाक्रूरैरेवं विपर्यासः ॥

अत्रगोचराद्यैर्दशाक्रमाद्यैर्ग्रहकृतानिष्टफलस्यशमनार्थप्रत्येकग्रहाणांदानपदार्थाः । सर्वेषांसुगमार्थप्रायःहिन्दीभाषयाविलिखितानि ।

सूर्यदा.	चन्द्रदा.	भौमदा.	बुधदा.	गुरुदा.	शुक्रदा.	शनिदा	राहुदा.	केतुदा.	मुन्थादा.
माणिक्य १	वंशपात्र	विद्रुम पृथ्वी	कांस्यपात्र	पीतधान्य	श्वेतचावल	माषान्न तैल	माषान्नहेमनाग	माषान्न	तण्डुलान्न
गोधूम गुड़	श्वेतचावल	मसूर द्विदल	हरितवस्त्र	पीतवस्त्रसुवर्ण	श्वेतचन्दन	नीलम तिल	सप्तधान्य	कम्बलकस्तूरी	सुवर्ण
सवत्सागौ	श्वेतवस्त्र	गोधूमान्न	गजदन्त घृत	घृत पीतपुष्प	श्वेतचित्र.वस्त्र	कृष्णवस्त्र	नीलवस्त्रगोमेद	वैदूर्यमणि	कास्यपात्र
कमलपुष्प	श्वेतचन्दन	रक्तवृषभ	मुद्गान्न, पन्ना	पीतफल	श्वेतपुष्प	कुरथी लोहा	कृष्णपुष्प	कृष्णपुष्प	श्वेतवस्त्र
नूतनगृह	श्वेतपुष्प	गुड़ रक्तचन्दन	सुवर्ण दासी	पुखराज	रजत हीरा	महिषी	खड्ग. तिल	तिल. तैल	वर्ण
रक्तचंदन	चीनी, रजत	रक्तवस्त्र	सर्वपुष्प.रत्न	हरिद्रा..अश्व	घृत. सुवर्ण	कृष्णधेनु	तैल लोहा	रत्न सुवर्ण	दक्षिणा
रक्तवस्त्र	वृषभ, घृत	रक्तपुष्प	कपूर. शंख	पुस्तक. मधु	श्वेताश्वदधि	कृष्णपुष्प	शूर्प. कम्बल	लोहा बकरा	जपसं०
सुवर्ण, ताम्र	शंख, दधि	सुवर्णताम्र	अनेकफल	लवण. शर्करा	सुगंध द्रव्य	उपानह	सतिलताम्रपा	शस्त्र	स्वामिवत्
केशर, मूङ्गा	मोती कपूर	केशर कस्तूरी	षटरसभोजन	भूमि. छत्र	शर्करागोधूम	कस्तूरी सुवर्ण	सुवर्ण रत्न	सप्तधान्य	११०००
वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	
ज. स. ७०००	ज.सं. ११०००	ज.सं. १००००	ज. सं. ९०००	ज.सं. १९०००	ज.सं. १६०००	ज.सं. २३०००	ज.सं. १८०००	ज.सं. १७०००	

सहमानि ।

सहमानि	दिवा	रात्री	सहमानि	दिवा	रात्री	सहमानि	दिवा	रात्री
पुण्यम्	चं.–सू+ल	सू–चं+ल	रोगः	लग्नं–चं+ल	लग्नं–चं+ल	श्रद्धाः	शु–मं+ल	शु–मं+ल
गुरुः	सू.–चं+ल	चं–सू+ल	मन्मथः	चं–लप.+ल	ल.प.–चं+ल	प्रीतिः	वि–पु+ल	वि–पु+ल
ज्ञानम्	सू.–चं+ल	चं–सू+ल	कलिः	बृ–मं+ल	मं–बृ+ल	बलम्	बृ–पु+ल	पु–बृ+ल
यशः	गु–पु+ल	पु.–गु+ल	क्षमा	बृ–मं+ल	मं–बृ+ल	तनुः	बृ–पु+ल	पु–बृ+ल
मित्रम्	गु–पु.+शु	पु–गु.+शु	शास्त्रम्	बृ–श+बु	श–बृ+बु	जाड्यम्	मं–श+बु	श–मं+बु
माहात्म्यम्	पु.–मं+ल	मं–पु.+ल	बन्धुः	बु–चं+ल	बु–चं+ल	व्यापारः	मं–बु+ल	मं–बु+ल
आशा	श–शु+ल	शु–श+ल	बन्दक	चं–बु+ल	बु–चं+ल	पानीयम्	श–चं+ल	चं–श+ल
सामर्थ्यम्	मं-लग्नेश+ल	ल.–मं+ल	मृत्युः	अष्ट–चं+श	अष्ट–चं+श	रिपुः	मं–श+ल	श–मं+ल
भ्राता	बृ–श+ल	बृ–श+ल	परदेशः	धर्म–धप+ल	धर्म–धप+ल	शौर्यम्	पु–मं+ल	मं–पु+ल
गौरव	बृ–चं+सू	बृ–सू+चं	धनम्	द्वि-द्वि.प.+ल	द्वि–द्विप+ल	उपायः	श–बृ+ल	बृ–श+ल
राज	श–सू+ल	सू–श+ल	अन्यस्त्री	शु–सू+ल	शु–सू+ल	दारिद्रम्	पु–बु+बु	बु–पु+बु
तात	श–सू+ल	सू–श+ल	अन्यकर्म	चं–श+ल	श–चं+ल	गुरुता	०।१०–सू+ल	१।३–चं+ल
माता	चं–शु+ल	शु–चं+ल	वणिक	चं–बु+ल	चं–बु+ल	अम्बुपथः	३।१५–श+ल	श-३।१५+ल
सुतः	बृ–चं+ल	बृ–चं+ल	कार्यसिद्धिः	श–सू+सूप.	श–चं+चं.प	बन्धनः	पु–श+ल	श–पु+ल
जीवितम्	श–बृ+ल	बृ–श+ल	उद्वाहः	शु–श+ल	शु.–श.+ल	दुहिता	शु–चं+ल	शु–चं+ल
अम्बु	चं–शु+ल	शु–चं+ल	सूतिः	बृ–बु+ल	बु–बृ+ल	अश्वः	पु–सु+लाभ	सु–पु+लाभ
कर्म	मं–बु+ल	बु–मं+ल	संतापः	श–चं+धभा	श–चं+धभा			

सामर्थ्ये लग्नपं भौमंसदा गुरोर्मध्ये शोधयेत् मन्मथलग्नपं चन्द्रं सदाऽर्कात्शोधयेत्, शोध्यर्क्षशुद्ध्याश्रयभान्तराले क्षेपाभावेसर्वत्रसैकम् ॥

अथ ग्रहाणामेकभे मध्यगत्या भोगफलसमयादिज्ञानम् ।

सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.के.	ग्रहाः
मा.१	दि.२।	मा.१।।	मा.१	मा.१२	मा.१	मा.३०	मा.१८	एकराशौ भोगः
आदौ	अन्ते	आदौ	सदा	मध्ये	मध्ये	अन्त्ये	अन्त्ये	फल समयः
दि.५	घ.३	दि.८	दि.७	मा.२	दि.७	मा.६	मा.३	गंतव्यराशेःप्राक् फलम्

अथ ग्रहाणां मन्त्राः तन्त्रसारोक्ताः ।

सूर्य	मं.	ॐ घृणिः सूर्यायनमः ॥
चन्द्र	मं.	ॐ सोंसोमायनमः ॥
भौम	मं.	ॐ अंअंगारकायनमः ॥
बुध	मं.	ॐ बुंबुधायनमः ॥
बृह.	मं.	ॐ बृंबृहस्पतयेनमः ॥
शुक्र	मं.	ॐ शुंशुक्रायनमः ॥
शनि	मं.	ॐ शंशनैश्चरायनमः ॥
राहु	मं.	ॐ रांराहवेनमः ॥
केतु	मं.	ॐ कोंकेतवेनमः ॥

ज्योतिःप्रकाशे ॥ यथोक्तमौषधीस्नानं ग्रहविप्रार्चनं तथा ॥ ग्रहानुद्दिश्य होमो वा त्रिधाशान्तिर्बुधैःस्मृता ॥१॥ श्रीपतिः—देवब्राह्मणवन्दनाद् गुरुवचःसंपादनात्प्रत्यहं साधूनामपि भाषणाच्छुतिरवाच्छ्रेयःकथाकर्णनात् ॥ होमादध्वरदर्शनाच्छुचिमनोभावाज्जपाद्दानतो नो कुर्वन्ति कदाचिदेव पुरुषस्यैवं ग्रहाः पीडनम् ॥१॥

अथ ग्रहतुष्ट्यर्थं धारणाय मणयः

सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
माणिक्य	मुक्ताफल	प्रवाल	पन्ना	पुखराज	हीरा	नीलम्	गोमेद	वैदूर्य
विद्रुमम्	रौप्यम्	विद्रुमम्	सुवर्णम्	मुक्ताफलम्	रौप्यम्	लोहम्	लाजवर्त	लाजवर्त

पिण्डानयनप्रकारे रामः ।

एकोनितेष्टर्क्षहता द्वितिथ्यो रूपोनितेष्टायहतेन्दुनागैः । युक्ता घनैश्चापियुता विभक्ता भूपाश्विभिः शेषमितोहि पिण्डः॥

गृहेष्टनक्षत्रतो गणनाविचारः ।

तत्र राशिकूटादिकं सर्वं दम्पत्योरिवचिन्तयेत् । सेव्यसेवकयोश्चैव गृहतत्स्वामिनोरपि ॥ परस्परं मित्रयोश्च एकनाडीप्रशस्यत इति ॥

वास्तुभूमिशुभाशुभज्ञानप्रकारः ।

सायंकाले हस्तप्रमितायांविस्तृतिप्रमाणं गर्तं विधाय तज्जलपूर्णं कृत्वा प्रातःकाले विलोक्यं तत्सजलं शुभम् ॥ निर्जलं मध्यमं निर्जलंस्फुटितमसदिति ॥ किन्तुदेशकालानुरोधेनायं विधिः ।

पिण्डतः आयाद्यानयनप्रकारः ।

पिण्डे नवस्थानस्थापिते क्रमात् ९।३।६।८।३।८।८।४।८ एतैर्गुणिते ८।७।९।१२।८।२७।१५।२७।१२० एतैर्विभक्ते-शेषक्रमात् आयः १ वारः २ अंशः ३ द्रव्यं ४ ऋणं ४ ऋक्षं ६ तिथिः ७ योगः ८ आयुश्च ९ भवति । बहुऋणमल्पद्रव्यं गृहमसत् ॥ गृहगृहेशनक्षत्रैक्यञ्च न सदिति । सर्वमादौ विचार्यम् । आयो ध्वजादिः वारोऽर्कादिः अंशको मेषादिः नवमांशाः अंशकशब्देन केचन जन्मादितारां गणयन्ति । तदनुचितं तस्यान्यथा गणनोक्तेरन्यत्रसिद्धम् ।

गृहारम्भमुहूर्त्तविचारः ॥

भानि	उत्तरा ३ मृग. पुष्य. अनु. ध. श. चि. ह. स्वा. रो. रे. अग्निचक्रं हित्वा द्वारशाखास्थापने शुभानि ।
मासाः	वै. श्राव. मार्ग. पौष. फाल्गुन सूर्ये. मे. क. सि. वृ. मकर कुम्भ स्थिते च श्रेष्ठः ।
वाराः	चं. बु. गु. शु. शनयः ।
तिथयः	२।३।५।७।१०।११।१३।१५ शुभाः ।
लग्नानि	२।३।५।६।८।९।११।१२ स्वामिशुभदृष्टे ।
लग्नशुद्धिः	लग्नात् १।४।७।१०।५।९ शुभाः । पापाः ३।६।११ स्थानेषु ८।१२ शुभपापरहिते शुक्ले पक्षे, गुरुशुक्रयोरुदये बाल्यवार्द्धक्ये नीचराश्यादिस्थितिरहितमवे ।
त्याज्यम्	भद्राकुयोगोऽष्टमचन्द्रचक्रशुद्धिरहितं भं च न सत् ।

एतेष्वेव नक्षत्रवारतिथिसमयेषु श्रवणर्क्षयुतेषु मठदेवालयाद्यारम्भोऽपि शुभो भौमसूर्यवाररिक्तातिथिषु अमायां चर लग्नेकदापि न गृहारम्भः कर्तव्यः ।

देवालये गेहविधौ जलाशये राहुमुखज्ञानम् । यत्र राहुमुखं तत्पृष्ठकोणे खातंशुभं भवति ।

	ऐशान्यां	वायव्यां	नैरृत्यां	आग्नेय्यां
देवालयारम्भे	मी. मे. वृ. स्थितेऽर्के	मि.क.सि. स्थितेऽर्के	क.तु.वृ. सूर्ये	ध.म.कुं. सूर्ये
जलाशयारम्भे	म.कुं.मी. स्थितेऽर्के	मे.वृ.मि. सूर्ये	क.सि.क. सूर्ये	तु.वृ.ध. सूर्ये
गृहारम्भे	सि.क.तु. सूर्ये	वृ.ध.म. सूर्य	कुं.मी.मे. सूर्ये	वृ.मि.क. सूर्य

अथ चैत्रादिमासे गृहकरणे मासफलज्ञानम् ॥

चै.	वै.	ज्य.	आ.	श्रा.	भा.	आ.	का.	मा.	पौ.	मा.	फा.
शोकः	धान्यम्	पशुमृतिः	पशुहानिः	द्रव्यवृद्धिः	नाशः	युद्धम्	भृत्यनाशः	धनम्	श्रीप्राप्तिः	वह्निभयम्	लक्ष्मीप्राप्तिः

अथायानां नामानि उपयोगस्थानकथनञ्च ॥

काकः	हस्ती	गर्दभः	वृषः	अश्वः	हरिः	धूम्रः	ध्वजः

वापीकूपतडागादौगजो देयो विचक्षणैः । आसनेयोजयेत्सिंहं शयनेकाककुंजरौ ॥१॥ वृषं भोजनपात्रेषु दद्याच्छत्रादिषुध्वजम् । महानसेऽग्निशालायांगृहेवाग्न्युपजीविनाम् ॥२॥ धूम्रं दद्यात्तथास्वानं यवनान्त्यजयोर्गृहे । खरोवेश्यागृहे योज्योध्वांक्षस्तु पक्षिणोगृहे ॥१॥ वृषं सिंहं गजं दद्यात् प्रासादे पुरमन्दिरे इति शुभम् ।

आग्नेयकोणे वै कुर्यात्सिंहाद्राशित्रयेरवौ ईशान्याञ्च प्रकुर्वीत वृश्चिकस्थे तथा खनिः ।

अथ गृहप्रवेशमुहूर्तस्यात्रविचारः ।

मासाः	वै. ज्ये. मा. फा. जीर्णे गृहे. श्राव. मार्ग. का. मासे अभिनवेऽग्न्यादिभय सत्वे ।
भानि	उत्तरा. ३ रो. मृग. चि. अनु. रे. कुम्भचक्र शुद्धौ ।
वाराः	चं. बु. गु. शु. श. । तिथयः २ | ३ | ५
तिथयः	६ | ७ | ८ | १० | ११ | १२ | १३ ॥
लग्नानि	शुभ. २ | ५ | ८ ११ | मध्य ३ | ६ | ९ | १२
लग्नशुद्धिः	जन्मराशिलग्नाभ्यामुपचयराश्यंशयोः स्थिरराशौ लग्नात् १।२।३।५।७।९।१०।११ स्थानेषु शुभाः श्रेष्ठाः । पापाः ३।६।११ शुभपाप रहिते ४।८ स्थाने वामार्के स्थितावितिः ।

गृहारम्भे वृषभचक्रशुद्धिज्ञानम् रविभादस्य गणना ॥

स्थानम्	न.	फलानि
शीर्षे	३	अग्निदाहः
अग्रपादे	४	शून्यमसत्
पृष्ठपादे	४	स्थिरता
पृष्ठे	३	लक्ष्मीप्राप्तिः
दक्षकुक्षौ	४	लाभःशुभम्
पुच्छे	३	स्वामिनाशः
वामकुक्षौ	४	नैःस्वम्
मुखे	३	पीड़ाअसत्

गृहप्रवेशकाले कुंभचक्रम् रविभादस्यापि गणना

स्थानम्	न.	फलम्
मुखे	१	अग्निः
पूर्वे	४	उद्वसनम्
दक्षिणे	४	लाभः
पश्चिमे	४	लक्ष्मीलाभः
उत्तरे	४	कलहः
गर्भे	४	विनाशः
गुदे	३	स्थैर्यंशुभम्
कण्ठे	३	स्थिरत्वम्

अथ द्वारशाखाचक्रम् रविभादस्य गणना ॥

स्थानम्	न.	फलम्
शिरसि	४	श्रीलाभः
कोणे	८	उद्वसनम्
शाखायां	८	सौख्यम्
देहल्यां	३	गृहेशनाशः
मध्ये	४	सौख्यम

कूपचक्रम् केचिदाहुः रविभाद्गणना ।

भागाः ९	नं.	फलानि
मध्ये	३	स्वादुजलं
पूर्वे	३	खंडितजलं
अग्नौ	३	स्वादुजलं
दक्षिणे	३	जलहानिः
नैरृत्ये	३	स्वादुजलं
पश्चिमे	३	क्षारोदकम्
वायव्ये	३	मिश्रितोद.
उत्तरे	३	मिष्टोदकं
ईशाने	३	क्षारोदकं

अथ ग्रामवास चक्रम् अत्र ग्रामनक्षत्राद्वासकर्तुंनक्षत्रावधि गणना ।

मस्तके	७	धनमानश्च
पृष्ठे	७	हानिःनिधनं
हृदये	७	सुखलाभः
पादे	८	पर्यटनम्

अथ चुल्हीचक्रमिदम् । रविभाद्दिननक्षत्रावधि गणना

पृष्ठे	६	श्रीलाभः
शीर्षे	४	मृत्युभयम्
बाह्ये	८	सुखम्
गर्भे	५	विनाशः
हस्ते	२	सुभुक्तिः
चरणे	२	कलत्रमृतिः

अत्र वापीचक्रमिदम् धातृभादस्य गणना ॥

पृष्ठे	४	शुभं जलम्
नाभौ	४	बुद्धिनाशः
हृदि	४	स्थिरता
मध्ये	४	कलहः
नेत्रयोः	४	धनाप्तिः
पादयोः	८	अनर्थः

सूर्यनक्षत्रात्तडागचक्रम् दिनभावधिगणना ॥

पूर्वदिशि	२	वारिशोषम्
अग्निकोणे	३	बहुजलम्
दक्षिणे	२	जलनाशः
नैरृत्ये	२	अमृतजलम्
पश्चिमे	३	स्वादुजलम्
वायव्ये	२	जलशोषम्
उत्तरे	३	स्थिरजलम्
ईशाने	२	नष्टजलम्
मध्ये	५	पूर्णजलम्
बाह्ये	३	अमृतजलम्

शल्यानयनरीतिः

अ	क	च	ट	त	प	य	श	ह	वर्णः
पू	अ	द	नै	प	वा	उ	ई	मध्य	दिश
मनुष्यास्थि	खरास्थि	मनुष्यास्थि	शुनः	शिवोः	तुषगार	विप्रशल्यं	गोशल्यं	नृकपालः	शल्यं
१॥	२	२	१॥	१॥	४	२	१	३	हस्त
मृत्युदा	राज्यभयम्	गृहेशमृत्युः	[illegible]	गृहविघ्नोगः	कुटुम्बनाशोदयः	दरिद्रता	गोधननाशः	कुलनाशः	फलानि

समृत्वेष्टदेवतां प्रष्टुर्वनस्पतिं धमक्षरम् । गृहस्थस्य नरः शल्यानां पूर्वविचारयेत् ॥ स्वप्रश्नेहस्तमितं खनेद्दिग्जलैः पूर्णंनिखातस्यन्यसेत् प्रातर्दृष्टजले शुभं स्थलजले मध्यंत्वसत्स्फाटितम् ॥

द्वारचक्रमर्कभात् ।

नं.	फलम्
४	राज्यलाभः
२	हानिः
४	धनप्राप्तिः
२	भयम्
४	मृत्युभयम्
२	मृत्युः
४	द्रव्यप्राप्तिः
२	शोकभयम्
३	धनलाभः

रोहिणीनक्षत्रात्कूपचक्रमिदम् ।

स्थान	नं.	फलानि
मध्य	३	शीघ्रस्वादु
पूर्व	३	निर्जलम्
अग्नि.	३	आशुजलम्
दक्षि.	३	निर्जलम्
नैरृ.	३	अमृतजलम्
पश्चि	३	निर्मलजलम्
वाय.	३	जलहानिः
उत्तर	३	मधुरजलम्
ईशाने	३	क्षारजलम्

जलाशयारम्भमुहूर्ताः

भानि ह. अनु. रे. उत्तरा ३ ध. श. म. रो. पुष्य. मू. पू. षा. गुरुसितयोरस्तादिदोषरहिते । चं. बु.वृ. शु. वारे च रिक्तोन तिथौ शुभः । लग्ने जीवे ज्ञेऽथवा दुर्बलैश्चक्रूरैः शुक्रे वाऽपिमेषूरणस्थे ॥ आप्येचंद्रे सर्वतो याश्रयाणामारम्भाः स्युः सिद्धये निर्विकल्पम् ।

अथ जलाशयारामसुरप्रतिष्ठामुहूर्तविचारः ॥

समयः	उत्तरायणे न मीन संक्रान्तौ बृ.शु.चं. दृश्यबलवतिच
भानि	मृ.रे.चि.अनु.ह.अश्वि.पुष्य.स्वा.पुन.श्र.ध.श. ।
लग्नशुद्धिः	लग्नात् केन्द्रकोणे १।४।७।१०।५।९। स्थानेषु शुभः । ३।६।११। पापखेटाः शुभाः । षड्खेष्ट, खेटोनलग्ने न कार्यम् । कर्तृजन्मलग्नयोरष्टमराशिलग्नं हेयम् ॥ पूर्वोक्तनक्षत्रेऽग्निशुद्धौ वास्त्वर्चनंभूतबलिं च कृत्वा गृहप्रवेशः कार्यः ।

अयाङ्गस्फुरणफलानि ।

पक्षरंध्रतिथौ त्याज्यघटी	स्थानानि	फलानि	स्थानानि	फलानि	स्थानानि	फलानि
	मस्तकस्फुर.	पृथ्वीलाभः	वक्षःस्फुर.	विजयोध्रुवम्	कण्ठस्फुर.	ऐश्वर्यलाभः
ति. घ.	ललाटस्फुर.	स्थानलाभः	हृदयस्फुर.	वांछितसिद्धिः	ग्रीवावःस्फुर.	रिपुभयम्
४ ८	स्कन्धस्फुर.	भोगसमृद्धिः	कट्यांस्फुर.	प्रमोदोबलम्	पृष्ठस्फुर.	युद्धेपराजयः
६ ९	भ्रुवोर्युग्मे	सुखप्राप्तिः	कट्यांपार्श्वे	प्रीतिरनुत्तमा	कपोलस्फुर.	वाराङ्गनाप्ति
८ १४	भ्रुवोर्मध्ये	महत्सौख्यम्	नाभिस्फुर.	स्त्रीनाशः	मुखस्फुर.	मधुरभोजनम्
९ २५	करालस्फुर.	शुभावाप्तिः	आंत्रिकस्फुर.	कोशवृद्धिः	बाहुस्फुर.	प्रियप्राप्तिः
१२ १०	नेत्रस्फुर.	धनाप्तिः	भगस्फुर.	पतिप्राप्तिः	बाहुमध्ये	धनागमः
१४ ५	नेत्रकोणयोः	लक्ष्मीलाभः	कुक्षिस्फुर.	सुप्रीतिलाभः	वस्तिदेशस्फुर	अभ्युदयः
पराः शुभाः	नेत्रसमीपे	प्रियसमागमः	उदरस्फुर.	कोशप्राप्तिः	ऊरोस्फुर.	वस्त्रलाभः
	नेत्राक्षे	राज्यलाभः	लिङ्गस्फुर.	स्त्रीलाभः	जानुस्फुर.	शत्रुवृद्धिः
	नेत्रपक्ष्मस्फुर.	संग्रामे जयः	गुदस्फुर.	वाहनप्राप्तिः	जंघस्फुर.	स्वामिप्राप्तिः
	नेत्रकोणयोः	कलत्रलाभः	वृषणस्फुरणे	पुत्रलाभः	पादोपरि	स्थानलाभः
	नाभिकोणे	प्राप्तिसुखम्	ओष्ठस्फुरणे	प्रियवस्तुला.	पादांते.	नृपत्वमेति
	हस्तस्फुर.	सद्द्रव्यलाभः	हनुदेशस्फुर.	भयं महत्	पद्भ्यांस्फुर.	अलाभः

अथाच, अधोमुखनक्षत्राणि ॥ मूलाश्लेषामघापूर्वा ३ भरणी विशाखाकृत्तिका एषु वापीकूपतडागादिखातं निधिस्थापनं चोत्तममिति ॥

अथमुहूर्त्तादौ लग्नादिभ्यत्व गुणानाह—सहस्रगुणभूल्लग्नं चन्द्रः शतगुणावली । ताराषष्टिगुणा प्रागा द्वात्रिंशद्गुणभाग्भवेत् । तदर्द्धं करण दद्याद् वारस्त्वष्टगुणः स्मृतः । पक्षे चतुर्गुणो ज्ञेयस्तिथिरेकगुणः स्मृति इति ॥ कस्मिन्कार्ये कस्य बलं विशेषतो ग्राह्यम्-उद्वाहे चोत्सवे जीवः सूर्यो भूपालदर्शने ॥ संग्रामे धरणीपुत्रो विद्याभ्यासे बुधोबली ॥१॥ यात्रायां भार्गवः प्रोक्तो दीक्षायांच शनैश्चरः । चन्द्रमाः सर्वकार्येषु प्रशस्तो गृह्यते बुधैरिति ॥२॥ अथ द्वादशांगुलशंकुतो दिवेष्टकालज्ञानम्—सूर्वीमुखो द्वादशभिस्तथांगुलैरधः पृथुस्तिष्ठति यो महीतले । विना निखातं गजदन्तनिर्मितैः कीलः स शंकुर्त्विर इत्युदीरितः ॥१॥ परमदिनं दिनमानविहीनं सप्तभिराहतपञ्चविभक्तम् । आर्यभटेन विनिर्मितयाभा सत्वभवेद्दिनमध्यमछाया ॥२॥ या यत्रकाले भवतीह छाया मध्याह्नहीना स्फुटशंकुयुक्ता । तदा दिनं पड्गुणितं विभाज्यं पूर्वापरार्द्धे गतगम्यनाड्य इति ॥ अथ गृहे दिग्दशाज्ञानमाह—गजशरर्तुयुगाश्च महीगुणा क्षुण्णं गतर्क्षं निजवर्षसंख्यया भवतं भभोगेन गता समादिका ॥२॥ अथ चरणिविवेकः । सूर्येन्दुभौमास्त्वगुजीवमंदाः सौम्याश्च केतुर्भृगुजाः क्रमेण । चरणिरुच्यते ॥१॥ पशुहानिः पशो रोगः पशुलाभः पशुक्षयः । पशुनाशः पशोर्वृद्धिः पशुभेदः बहुः पशु । अथशिलान्यासस्तत्र वाराहः स्वामिहस्तप्रमाणेन दीर्घविस्तारसंयुतम् । अष्टभिश्च हरेद्भागं शेषं छत्रं सुगन्धसंयुक्तं कृतधूपविलेपनं । स्तम्भः स्थाप्यस्तथा कार्यो द्वारोच्छ्रायः प्रयत्नतः ॥१॥ दक्षिणपूर्वकोणे कृत्वा पूजा शिलां न्यसेत्प्रथमाम् । शेषा प्रदक्षिणान्ताः स्तंभाश्चैव प्रतिष्ठाप्याः ॥२॥ शार्ङ्गधरः—प्रासादेषु च हर्म्येषु गृहेष्वन्येषु सर्वदा । आग्नेय्यांप्रथमं स्तम्भं स्थापयेत्तद्विधानतः ॥३॥ तथा च ब्रह्मशम्भुः—क्षेत्रभित्तिः शिलान्यासः स्तम्भस्यारोपणं तथा । पूर्वदक्षिणयोर्मध्ये कुर्यादित्याह कश्यपः ॥४॥

बीजोप्तिचक्रंराहुभाद्दिनावधि

८	३	१	३	१	३	१	३	४
अशुभ	शुभ	अशुभ	शुभ	अशुभ	शुभ	अशुभ	शुभ	अशुभ

अग्नेर्निवास ज्ञानमाह

प्रतिपदादितस्तिथिर्वारयुता सैका । ४भक्ता०।३।शेषे भूमीवासः १ शेषे स्वर्गे २ शेषे पाताले वासः ।

हवनचक्रंसूर्यभात्त्रित्रिभेचान्द्रे

३	३	३	३	३	३	३	३	३
सू.	बु.	शु.	श.	चं.	मं.	बृ.	रा.	के.
असत्	सत्	सत्	असत्	सत्	असत्	सत्	असत्	असत्

अथात्रगृहद्वारनिर्णयः "वास्तुराजवल्लभे" —नवभागं गृहं कृत्वा पञ्चभागान्त दक्षिणे । त्रिभागमुत्तरे कार्यं द्वारं प्रकीर्तितम् । दक्षिणाङ्गः स वै प्रोक्तो मन्दिरगानिस्सृतेऽसति । यो मृगाहृद्दक्षिणेभागे [illegible]

अथ तिथिवारयोर्भवारयोर्योगादनेकयोगानांबोधकचक्रमिदम ।

योगनामानि	सूर्यवार	चंद्रवार	भौमवार	बुधवार	गुरुवार	शुक्रवार	शनिवार
चराख्ययोगः	पू. षा.	आर्द्रा	विशा.	रोहिणी	पुष्य	मघा	[illegible]
क्रकचयोगः	१२ ति.	११ ति.	१० ति.	९ ति.	८ ति.	७ ति.	[illegible]
दग्धयोगः	१२ ति.	११ ति.	५ ति.	३ ति.	६ ति.	८ ति.	[illegible]
विषाख्ययोगः	४ ति.	६ ति.	७ ति.	२ ति.	८ ति.	९ ति.	[illegible]
हुताशनयोगः	१२ ति.	६ ति.	७ ति.	८ ति.	९ ति.	१० ति.	[illegible]
यमघंटयोगः	मघा	विशा.	आर्द्रा	मूल.	कृत्तिका	रोहिणी	[illegible]
दग्धयोगः	भरणी	चित्रा	उ. षा.	धनिष्ठा.	उत्तरा फा.	ज्येष्ठा	[illegible]
यमदंष्ट्रयोगः	म. ध.	वि. मू.	कृ. भ.	पू. षा. पुन.	उ.षा.अश्वि	रो. अनु.	[illegible]
सर्वार्थसिद्धियोगः ॥ भवारयोर्योगात्	ह. मू. उ. ३ पुष्य अश्वि.	श्र. रो. मृ. अनु. पुष्य.	अश्वि उ. भा. कृ. आश्ले.	रो. अनु. ह. कृ. मृगशिरा	रेवती. अनु अश्विनी पुष्य पुन.	रे. अनु. अश्विनी पुन. श्र.	[illegible]
अमृतसि. यो.	हस्त	मृ. श्र.	अश्वि.	अनुरा.	रेवती	रेवती	[illegible]

अथदैर्घ्यविस्तारघातरूपपिण्डवशेनायादि बोधकचक्रम् ।

दैर्घ्य	२१	२१	२३	२३	२३	२५	२५	२५	२७	२७	२७	२९	२९	२९	३१	३१	३१	३१	३३	३३	३३	३३	३५	३५	३५	३५	३७	३७	३७	३७	३९	३९	३९	३९	४१	४१	४१	४१	४१	४३
विस्तार	१९	२१	१९	२१	२३	२१	२३	२५	२३	२५	२७	२५	२७	२९	२५	२७	२९	३१	२७	२९	३१	३३	२९	३१	३३	३५	३१	३३	३५	३७	३३	३५	३७	३९	३३	३५	३७	३९	४१	३५
आय	७	१	५	३	१	५	७	१	५	३	१	५	७	१	७	५	३	१	३	५	७	१	७	५	३	१	३	५	७	१	७	५	३	१	१	३	५	७	१	१
वार	७	७	६	७	१	७	२	४	३	६	२	१	५	२	३	१	६	४	४	३	२	१	७	७	७	७	५	६	७	१	५	७	२	४	४	७	३	६	१	७
अंश	९	९	३	९	६	९	३	६	९	९	९	३	९	६	६	९	३	६	९	९	९	९	६	३	९	६	६	९	३	६	९	९	९	९	९	६	३	९	६	३
द्रव्य	१२	१२	४	१२	८	१२	४	८	१२	१२	१२	४	१२	८	८	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	८	४	१२	८	८	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	१२	८	४	१२	८	४
ऋण	५	३	७	१	३	७	५	३	७	१	३	७	५	३	५	७	१	३	१	७	५	३	५	७	१	३	१	७	५	३	५	७	१	३	३	१	७	५	३	३
नक्षत्र	६	१८	१३	३	२०	१५	१०	५	२७	२७	२७	२२	२७	५	१७	२७	१०	२०	२७	१५	३	१८	२०	१३	६	२६	२३	२१	१९	१७	९	१२	१५	१८	२४	५	१३	२१	२	२५
तिथिः	१२	३	१	९	२	१५	१०	५	३	१५	१२	१०	९	८	५	६	७	८	३	६	९	१२	५	१०	१५	५	१०	३	१०	२	६	१५	९	३	९	५	१	१२	८	१०
योगः	३	९	२०	१५	१०	२१	५	१६	२७	२७	२७	११	२७	१६	२२	२७	५	१०	२७	२१	१५	९	१०	२०	३	१३	२५	२४	२३	२२	१८	६	२१	९	१२	१६	२०	२४	१	२६
आयुः	७२	४८	१६	२४	३२	१२०	४०	८०	४८	१२०	७२	४०	२४	८	८०	९६	११२	८	४८	९६	२४	७२	८०	४०	१२०	८०	५६	४८	४०	३२	९६	१२०	२४	४८	२४	८०	१६	७२	८	४०

दैर्घ्यः	४३	४३	४३	४३	४५	४५	४५	४५	४५	४७	[illegible]	४७	४७	४७	४९	४९	४९	४९	४९	५१	५१	५१	५१	५१	५१	५३	५३	५३	५३	५३	५३	५५	५५	५५	५५	५५	५५	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५९	५९	५९	५९	५९	५९	६१	६१	६१	६१	६१
विस्तार	३७	३९	४१	४३	३७	३९	४१	४३	४५	३९	[illegible]	४३	४५	४७	४१	४३	४५	४७	४९	४१	४३	४५	४७	४९	५१	४३	४५	४७	४९	५१	५३	४५	४७	४९	५१	५३	५५	४७	४९	५१	५३	५५	५७	४९	५१	५३	५५	५७	५९	४९	५१	५३	५५	५७
आय	७	५	३	१	१	३	५	७	१	१	[illegible]	५	३	१	१	३	५	७	१	३	१	७	५	३	१	७	१	३	५	७	१	३	१	७	५	३	१	७	१	३	५	७	१	३	१	७	५	३	१	५	७	१	३	५
वार	४	१	५	२	५	३	१	६	४	५	[illegible]	३	२	१	७	७	७	७	७	३	४	५	६	७	१	१	३	५	७	२	४	१	४	७	३	६	२	३	७	४	१	५	२	७	५	३	१	६	४	७	६	५	४	३
अंश	६	९	३	६	९	९	९	९	९	९	[illegible]	३	९	६	३	६	९	३	६	९	९	९	९	९	९	३	९	६	३	९	६	९	३	६	९	३	६	९	९	९	९	९	९	३	९	६	३	९	६	६	९	३	६	९
द्रव्य	८	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	१२	१२	[illegible]	४	१२	८	४	८	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	१२	१२	४	१२	८	४	१२	८	१२	४	८	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	१२	१२	४	१२	८	४	१२	८	८	१२	४	८	१२
ऋण	५	७	१	३	३	१	७	५	३	३	[illegible]	७	१	३	३	१	७	५	३	१	३	५	७	१	३	५	३	१	७	५	३	१	३	५	७	१	३	५	३	१	७	५	३	१	३	५	७	१	३	७	५	३	१	७
नक्षत्र	११	२४	१०	२३	९	२७	१८	९	२७	३	[illegible]	२२	१८	१४	७	८	९	१०	११	१५	२१	२७	६	१२	१८	७	१८	२	१३	२४	८	९	२५	२४	३	१९	८	२१	१५	९	३	२४	१८	१६	१५	१४	१३	१२	११	१७	२१	२५	२	६
तिथिः	८	६	४	२	१५	१५	१५	१५	१५	९	[illegible]	१३	१५	२	७	११	१५	४	८	३	९	१५	६	१२	३	७	१५	८	१	९	२	१५	१०	५	१५	१०	५	१२	९	६	३	१५	१२	१३	१२	११	१०	९	८	२	३	४	५	६
योगः	१९	१२	५	२५	१८	२७	९	१८	२७	१५	[illegible]	११	९	७	१७	४	१८	५	१९	२१	२४	२७	३	६	९	१७	९	१	२०	१२	४	१८	२६	७	१५	२३	४	२४	२१	१८	१५	१२	९	८	२१	७	२०	६	१९	२२	२४	२६	१	३
आयुः	८	९६	६४	३२	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०	२४	[illegible]	८८	१२०	३२	११२	५६	१२०	६४	८	४८	२४	१२०	९६	७२	४८	११२	१२०	८	१६	२४	३२	१२०	४०	८०	१२०	४०	८०	७२	२४	९६	४८	१२०	७२	८८	७२	५६	४०	२४	८	३२	४८	६४	८०	९६

दैर्घ्यः	६१	६१	६३	६३	६३	६३	६३	६३	६३	६५	[illegible]	[illegible]	६५	६५	६५	६५	६७	६७	६७	६७	६७	६७	६७	६९	६९	६९	६९	६९	६९	६९	७१	७१	७१	७१	७१	७१	७१	७१	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७३	७५	७५	७५	७५	७५	७५	७५	७५
विस्तार	५९	६१	५१	५३	५५	५७	५९	६१	६३	५३	[illegible]	[illegible]	५९	६१	६३	६५	५५	५७	५९	६१	६३	६५	६७	५७	५९	६१	६३	६५	६७	६९	५७	५९	६१	६३	६५	६७	६९	७१	५९	६१	६३	६५	६७	६९	७१	७३	६१	६३	६५	६७	६९	७१	७३	७५
आय	७	१	५	३	१	७	५	३	१	५	[illegible]	[illegible]	३	५	७	१	५	३	१	७	५	३	१	५	७	१	३	५	७	१	७	५	३	१	७	५	३	१	३	५	७	१	३	५	७	१	७	५	३	१	७	५	३	१
वार	२	१	७	७	७	७	७	७	७	२	[illegible]	[illegible]	५	६	७	१	६	१	३	५	७	२	४	५	१	४	७	३	६	२	२	६	३	७	४	१	५	२	४	२	७	५	३	१	६	४	१	७	६	५	४	३	२	१
अंश	३	६	९	९	९	९	९	९	९	९	[illegible]	[illegible]	९	६	३	९	६	६	९	३	६	९	३	६	९	९	९	९	९	९	९	६	३	९	९	६	३	९	६	३	६	९	३	९	३	६	९	९	९	९	९	९	९	९
द्रव्य	४	८	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	८	[illegible]	[illegible]	८	४	१२	८	८	१२	४	८	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	८	४	१२	८	४	१२	८	४	८	१२	४	८	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२
ऋण	५	३	७	१	३	५	७	१	३	७	[illegible]	[illegible]	१	७	५	३	७	१	३	५	७	१	३	७	५	३	१	७	५	३	५	७	१	३	५	७	३	३	१	७	५	३	१	७	५	३	५	७	१	३	५	७	१	३
नक्षत्र	१०	१४	२७	९	१८	२७	९	१८	२७	२०	[illegible]	[illegible]	८	२२	९	२३	२३	१५	७	२६	१८	१०	२	९	६	३	२७	२४	२१	१८	३	५	७	९	११	१३	१५	१७	४	११	१८	२५	५	१२	१९	२६	१५	२७	१२	२४	९	२१	६	१८
तिथिः	७	८	९	१२	१५	३	६	९	१२	५	[illegible]	[illegible]	५	१०	१५	५	५	१२	४	११	३	१०	२	९	३	१२	६	१५	९	३	६	२	१३	९	५	१	१२	८	१	१४	१२	१०	८	६	४	२	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५
योगः	५	७	२७	१८	९	२७	१८	९	२७	१०	[illegible]	[illegible]	४	११	१८	२५	२५	२१	१७	१३	९	५	१	१८	३	१५	२७	२१	२४	९	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२	११	९	२६	१६	६	२३	१३	२१	२७	६	१२	१८	२४	३	९
आयुः	११२	८	२४	७२	१२०	८८	९६	२४	७२	८०	[illegible]	[illegible]	८०	४०	१२०	८०	८०	७२	६४	५६	४८	४०	३२	२४	४८	७२	९६	१२०	२४	४८	९६	३२	८८	२४	८०	१६	७२	८८	१६	१०४	७२	४०	८	९६	६४	३२	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०

षोडशोपचार देवपूजनविधिः (यथोपलब्धपदार्थेन कामनापरत्वेन कर्त्तव्यम्)

ॐ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थां गतोऽपि वा । यः स्मरेत् पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्तरः शुचिः ॥ ॐ केशवाय नमः । ॐ नारायणाय नमः । ॐ माधवाय नमः । संकल्पः—ॐ विष्णुः ३, ॐ तत्सदद्यश्रीमद्भगवतो महापुरुषस्य विष्णोराज्ञया प्रवर्त्तमानस्यब्रह्मणो द्वितीयपरार्द्धे श्रीश्वेतवाराहकल्पे सप्तमे वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे कलियुगे कलिप्रथमचरणे जम्बूद्वीपे भरतखण्डे आर्यावर्त्तैकदेशान्तर्गते पुण्यक्षेत्रे ....बौद्धावतारे अमुक संवत्सरे..............अमुक शालिवाहनशाके..............अमुक..............नाम्नि संवत्सरे अमुक अयने अमुक ऋतौ अमुक मासे अमुक पक्षे अमुक तिथौ अमुक वासरे अमुक नक्षत्रे अमुक गोत्रोत्पन्न अमुकनामाहं मम कायिक-वाचिकमानसिकसकलपापक्षयपूर्वक [illegible] श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तफलप्राप्त्यर्थं श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं..............अमुककर्म करिष्ये । देवता पूजनं ॥ प्रतिष्ठा की हुई मूर्त्ति हो तो केवल पुष्प छोड़ देवे । यदि प्रतिष्ठा की हुई न हो तो सुपारी के ऊपर नारा लपेट कर अक्षत के ऊपर स्थापित करके दाहिने हाथ में अक्षत लेकर नीचे लिखे मन्त्र से छोड़े । आवाहन—आगच्छ भगवन् देव स्थाने चात्र स्थिरो भव । यावत् पूजां करिष्यामि तावत्त्वं सन्निधौ भव ॥ प्रतिष्ठा ॥ अस्यै प्राणाः प्रतिष्ठन्तु अस्यै प्राणाः क्षरन्तु च । अस्यै देवत्वमर्चायैमामहेति च कश्चन ॥ आसनम्—रम्यं सुशोभनं दिव्यं सर्वसौख्यकरं शुभम् । आसनञ्च मया दत्तं गृहाण परमेश्वर । (आसनं समर्पयामि) ॥ पाद्यम्—उष्णोदकं निर्मलं च सर्वसौगन्ध्यसंयुतम् । पादप्रक्षालनार्थाय दत्तं ते प्रतिगृह्यताम् । पाद्यं स० । अर्घ्यम्—अर्घ्यं गृहाण देवेश गन्धपुष्पाक्षतैः सह । करुणाकर मे देव गृहाणार्घ्यं नमोऽस्तु ते । (अर्घ्यं स०) ॥ आचमनम्—सर्वतीर्थसमायुक्तं सुगन्धि निर्मलं जलम् । आचम्यतां मयादत्तं गृहीत्वा परमेश्वर । (आचमनीयं स०) ॥ स्नानम् गङ्गासरस्वतीरेवा पयोष्णीनर्मदाजलैः । स्नापितोऽसि मया देव तथा शान्तिं कुरुष्व मे । (स्नानं स०) ॥ दुग्ध स्नानम्—कामधेनुसमुत्पन्नं सर्वेषां जीवनं परम् । पावनं यज्ञहेतुश्च पयः स्नानार्थमर्पितम् । (दुग्ध स्नानं स०) (पुनर्जलस्नानं स०) ॥ दधि स्नानम्—पयसस्तु समुद्भूतं मधुराम्लं शशिप्रभम् । दध्यानीतं मया देव स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् । (दधि स्नानं स०) ॥ घृत स्नानम् नवनीत समुत्पन्नं सर्वसन्तोषकारकम् । घृतं तुभ्यं प्रदास्यामि स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् । (घृत स्नानं स०) ॥ मधु स्नानम्—तरुपुष्पसमुद्भूतं सुस्वादु मधुरं मधु । तेजः पुष्टिकरं दिव्यं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् । (मधुस्नानं स०) ॥ शर्करा स्नानम् इक्षुसारसमुद्भूता शर्करा पुष्टिकारिका । मलापहारिका दिव्या स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् । (शर्करा स्नानं स०) पञ्चामृत स्नानम् पयोदधि घृतंचैव मधु शर्करयान्वितम् । पञ्चामृतं मयानीतं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् (पञ्चामृत स्नानं स०) ॥ शुद्धोदक स्नानम्—मन्दाकिन्यास्तु यद्वारि सर्वपापहरं शुभम् । तदिदं कल्पितं देव स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् । (शुद्धोदक स्नानं स०) ॥ वस्त्रम्—सर्वभूषाधिके सौम्ये लोकलज्जानिवारणे । मयोपपादिते तुभ्यं वाससी प्रतिगृह्यताम् । (वस्त्रो-पवस्त्रं स०) ॥ यज्ञोपवीतं नवभिस्तन्तुभिर्युक्तं त्रिगुणं देवतामयम् । उपवीतं मयादत्तं गृहाण परमेश्वर । (यज्ञोपवीतं स०) ॥ गंधम्—श्री खण्डचन्दनं दिव्यं गन्धाढ्यं सुमनोहरम् । विलेपनं सुरश्रेष्ठ चन्दनं प्रतिगृह्यताम् । (गन्धं स०) ॥ कुंकुम (रोली) ॥ कुंकुमं कामनादिव्यं कामना कामसंभवम् । कुंकुमेनार्चितो देव गृहाण परमेश्वर । (कुंकुमं स०) ॥ अक्षतम्—अक्षताश्च सुरश्रेष्ठ कुंकुमाक्ताः सुशोभिताः । मया निवेदिता भक्त्या गृहाण परमेश्वर । (अक्षतान् स०) ॥ पुष्पम् माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो । मयाहृतानि पुष्पाणि गृहाणपरमेश्वर । (पुष्पाणि स०) ॥ पुष्पमाला ॥ सुरभि पुष्पनिचयैः ग्रथितां शुभमालिकां । ददामि तव शोभार्थं गृहाण परमेश्वर । (पुष्पमालां स०) ॥ दूर्वा (अप्रजाय चढ़ावे) ॥ त्वद्दूर्वेऽमृतजन्मासि वन्दितासि सुरैरपि । सौभाग्यं सन्ततिं देहि सर्वकार्यकरी भव । (दूर्वां स०) ॥ शमी पत्रम् ॥ शमीशमयते पापं शमी लोहितकण्टकी । धारिण्यर्जुनबाणानां रामस्य प्रियवादिनी । (शमीपत्रं स०) ॥ सिन्दूर ॥ सिन्दूरं शोभनं रक्तं सौभाग्यं सुखवर्धनम् । शुभदं कामदं चैव सिन्दूरं प्रतिगृह्यताम् । (सिन्दूरं स०) ॥ सौभाग्यद्रव्य ॥ हरिद्रां कुंकुमं चैव सिन्दूरं कज्जलान्वितम् । सौभाग्यद्रव्यसंयुक्तं गृहाण परमेश्वर । (सौभाग्यद्रव्याणि स०) ॥ अबीर गुलाल ॥ अबीरं च गुलालं च चोवाचन्दनमेव च । अबीरेणार्चितो देव ततः शान्तिं प्रयच्छ मे । (अबीरं गुलालं स०) ॥ आभूषणम्—अलङ्कारान् महादिव्यान्नानारत्नैर्विनिर्मितान् । गृहाणैतान्मया देव प्रसीद परमेश्वर । (आभूषणं स०) ॥ धूपम्—वनस्पतिरसोद्भूतो गन्धाढ्यो गन्ध उत्तमः । आघ्रेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम् । (धूपमाघ्रापयामि) ॥ दीपम्—साज्यं च वर्तिसंयुक्तं वह्निना योजितं मया । दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्यतिमिरापहम् । (दीपं दर्शयामि) ॥ नैवेद्यम्—शर्कराघृतसंयुक्तं मधुरं स्वादुचोत्तमम् । उपहारसमायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् । (नैवेद्यं निवेदयामि) ॥ आचमन ॥ गंगाजलं समानीतं सुवर्णकलशे स्थितम् । आचम्यतां सुरश्रेष्ठ मयादत्तं शुचिजलम् । (आचमनीयं स०) ॥ ऋतुफलम्—नारिकेलफलं जम्बूफलं नारङ्गमुत्तमम् । कूष्माण्डं पुरतो भक्त्याकल्पितं प्रतिगृह्यताम् । (ऋतुफलं स०) ॥ अखंड ऋतुफलम्—इदं फलं मया देव स्थापितं पुरतस्तव । तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज्जन्मनि जन्मनि । (अखण्ड ऋतु फलं०) ॥ ताम्बूल पुंगीफलम्—पूगीफलं महद्दिव्यं नागवल्लीदलैर्युतम् । एलाचूर्णादि संयुक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम् । (ताम्बूलं पुंगीफलं स०) ॥ दक्षिणा ॥ हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः । अनन्तपुण्यफलदमतः शान्तिं प्रयच्छ मे । (दक्षिणां स०) ॥ आरती ॥ चन्द्रादित्यौ च धरणी विद्युदग्निस्तथैव च । त्वमेव सर्वज्योतींषि आर्तिक्यं प्रतिगृह्यताम् । प्रार्थना गजाननं भूतगणादिसेवितं कपित्थजम्बूफलचारुभक्षणम् । उमासुतं शोकविनाशकारकं नमामि विघ्नेश्वरपादपङ्कजम् ॥ अनया पूजया गणपतिः प्रीयतां न मम ॥

काश्यामक्षांशाः (रामनगर किला) २५।१६ देशांतररेखातः १।९ रविवतेन वर्षादौ स्फुटायनांशाः २३।१७।२७

लग्नसारिणी

अंशाः	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
	२	२	३	३	३	३	३	३	३	३	४	४	४	४	४	४	४	५	५	५	५	५	५	५	६	६	६	६	६	६
मे. ०	५०	५७	५	१३	२०	२८	३६	४४	५२	५९	७	१५	२३	३१	३९	४७	५५	४	१२	२०	२९	३७	४५	५४	२	११	१९	२८	३७	४६
	९	४७	२५	५	४८	३२	१८	६	०	४८	४२	३९	४७	३९	४१	४९	५७	९	२३	३९	१	२१	५८	३५	४६	२०	५८	३८	२२	९
	६	७	७	७	७	७	७	७	८	८	८	८	८	८	९	९	९	९	९	९	१०	१०	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११
वृ. १	५४	३	१२	२१	३०	३९	४९	५८	७	१७	२६	३५	४५	५४	४	१४	२४	३३	४३	५३	३	१३	२३	३४	४४	५४	४	१५	२५	३६
	५९	५२	४९	४७	५२	५९	११	२४	४०	१	२५	४३	२४	५९	३७	१९	४	५३	४६	४२	४३	४५	५१	०	१४	३०	४९	१३	३९	९
	११	११	१२	१२	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१४	१४	१४	१४	१४	१५	१५	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१७
मि. २	४६	५७	७	१८	२९	४०	५१	१	१२	२३	३४	४५	५६	८	१९	३०	४१	५२	४	१५	२६	३८	४९	०	१२	२३	३५	४६	५८	९
	४१	१६	५५	३७	४२	९	१९	५१	४७	४५	४५	४८	५२	०	९	२०	३२	४९	५	२४	४४	६	२९	५३	१७	४५	१३	४२	११	४२
	१७	१७	१७	१७	१८	१८	१८	१८	१८	१९	१९	१९	१९	१९	२०	२०	२०	२०	२०	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२२	२२	२२	२२	२२
क. ३	२१	३२	४४	५५	७	१८	३०	४२	५३	५	१६	२८	३९	५१	२	१४	२६	३७	४९	०	१२	२३	३५	४६	५८	९	२०	३२	४३	५५
	१३	४४	१६	४९	२२	५५	२९	३	३८	११	४४	२०	५२	२५	५८	३०	३	३७	६	३७	८	३७	१७	३५	४	३०	५६	२२	४७	११
	२३	२३	२३	२३	२३	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२५	२५	२५	२५	२५	२६	२६	२६	२६	२६	२७	२७	२७	२७	२७	२७	२८	२८	२८
सिं. ४	६	१७	२९	४०	५१	३	१४	२५	३७	४८	५९	१०	२२	३३	४४	५५	७	१८	२९	४०	५१	२	१३	२४	३६	४७	५८	९	२०	३१
	३४	५७	२७	३९	५९	१९	३९	५५	१२	२८	४४	५८	१२	२५	३८	४९	०	१०	२५	३६	४९	५१	५३	५९	६	१२	१७	२२	२७	३२
	२८	२८	२९	२९	२९	२९	२९	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३१	३१	३१	३१	३१	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३३	३३	३३	३३	३३	३४
कं. ५	४२	५३	४	१५	२६	३७	४८	०	११	२२	३३	४४	५५	६	१७	२८	३९	५०	१	१२	२३	३५	४६	५७	९	१९	३०	४१	५२	४
	३६	४०	४६	४७	५०	५९	५७	०	५३	१	८	१३	४	२०	७	२८	३३	३७	४३	४	५४	०	७	१९	१०	२६	३५	४९	५९	११
	३४	३४	३४	३४	३५	३५	३५	३५	३५	३५	३६	३६	३६	३६	३६	३७	३७	३७	३७	३७	३८	३८	३८	३८	३८	३८	३९	३९	३९	३९
तु. ६	१५	२६	३७	४९	०	११	२२	३४	४५	५६	८	१९	३०	४२	५३	४	१६	२७	३९	५०	१	१३	२४	३६	४७	५९	१०	२२	३३	४५
	२२	३४	४८	२	१६	३१	४६	५	२१	४१	६	२०	३३	३	२५	४९	१३	३८	३	३०	५६	२५	४३	२२	५२	२३	५४	२५	५७	२९
	३९	४०	४०	४०	४०	४०	४१	४१	४१	४१	४१	४२	४२	४२	४२	४२	४३	४३	४३	४३	४३	४३	४४	४४	४४	४४	४४	४५	४५	४५
वृ. ७	५७	८	२०	३१	४३	५४	६	१७	२९	४१	५२	४	१५	२७	३८	५०	१	१३	२४	३६	४७	५९	१०	२१	३३	४४	५५	७	१८	२९
	२	३५	८	४०	१६	४९	२२	५६	३१	४	३८	११	४५	१६	४७	१८	४९	१८	४७	१५	४३	७	३१	५४	१६	३६	५४	१३	३६	३९
	४५	४५	४६	४६	४६	४६	४६	४६	४७	४७	४७	४७	४७	४८	४८	४८	४८	४८	४८	४९	४९	४९	४९	४९	४९	५०	५०	५०	५०	५०
ध. ८	४०	५२	३	१४	२५	३६	४७	५८	८	१९	३०	४१	५२	२	१३	२३	३४	४४	५५	५	१५	२५	३६	४६	५६	६	१६	२६	३५	४५
	५१	०	७	१२	१५	१५	१३	८	४१	५१	१८	२३	४	४४	११	५१	३१	४७	१०	२९	४६	५९	९	१५	१७	१८	१४	६	५५	४१
	५०	५१	५१	५१	५१	५१	५१	५२	५२	५२	५२	५२	५२	५२	५३	५३	५३	५३	५३	५३	५३	५४	५४	५४	५४	५४	५४	५४	५५	५५
म. ९	५५	५	१४	२४	३३	४२	५२	१	१०	२०	२९	३८	४७	५६	५	१३	२२	३१	४०	४८	५७	५	१४	२२	३२	३९	४७	५५	४	१२
	२२	१	२६	१७	३५	५१	११	३६	४१	१	८	११	११	८	१	५१	३८	२२	२	३९	१४	४५	२	३८	५९	२०	३७	५१	३	५१
	५५	५५	५५	५५	५५	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५८	५८	५८	५८	५८	५८	५८	५८	५९
कुं. १०	२०	२८	३६	४४	५२	०	७	१५	२३	३१	३९	४६	५४	२	९	१७	२४	३२	३९	४८	५५	२	९	१७	२४	३२	३९	४६	५४	१
	१७	२१	१३	२१	१८	१२	५३	५४	४२	२८	१२	५६	३६	१३	५०	१७	५३	३२	५८	२८	४९	३३	५४	१९	४४	७	२४	५१	२	३२
	५९	५९	५९	५९	५९	५९	५९	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	१	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	२
मी. १२	८	१६	२३	३०	३८	४५	५२	०	७	१४	२१	२९	३६	४३	५१	५८	५	१३	२०	२७	३५	४२	५०	५७	४	११	२०	२७	३५	४२
	५२	११	१७	४८	६	१९	४२	०	१८	४०	५४	१२	४३	४९	८	२८	५८	९	३१	५३	१६	४०	५	२७	११	३२	२	२८	०	३४

यत्सूर्यराश्यंशसमानकोष्ठे घटयादिकं स्वेष्टघटीयुतं तत् । तत्तुल्यघट्यादि भवेद्धि यत्र तत्तिर्यगूर्ध्वाङ्कमितं हि लग्नम् ॥

दशमलग्नसारिणी ।

अंशाः	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
	३	३	३	४	४	४	४	४	४	४	५	५	५	५	५	५	६	६	६	६	६	६	७	७	७	७	७	७	८	८
मे. ०	३२	४२	५१	१	१०	२०	२९	३९	४८	५८	७	१७	२७	३६	४६	५६	६	१५	२५	३५	४५	५५	५	१५	२५	३५	४५	५५	५	१५
	४६	११	३६	४	३२	२	३३	५	४४	१४	५१	२९	१०	५१	३४	१९	५	५३	४३	३४	३०	२३	२०	१९	१९	२१	२६	३१	३९	४९
	८	८	८	८	९	९	९	९	९	९	१०	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११	११	११	१२	१२	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१३
वृ. १	२६	३६	४६	५६	७	१७	२७	३८	४८	५९	९	२०	३०	४१	५१	२	१२	२३	३४	४४	५५	६	१७	२७	३८	४९	०	११	२२	३२
	०	१३	२९	४३	४	२४	४७	१०	३५	२	३१	२०	३४	७	४२	१९	५७	३६	१६	५८	४३	२६	११	५७	४५	३३	२२	१४	३	५४
	१३	१३	१४	१४	१४	१४	१४	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१७	१७	१७	१७	१७	१८	१८	१८	१८	१८	१८
मि. २	४३	५४	५	१६	२७	३८	४९	०	१०	२१	३२	४३	५४	५	१६	२७	३७	४८	५९	१०	२१	३२	४२	५३	४	१५	२५	३६	४७	५७
	४६	३८	३१	२५	१८	१२	६	०	५४	४८	४१	३५	२८	२२	१४	६	५७	४८	३८	२७	१५	३	४९	३४	१७	२	४३	२४	३	४१
	१९	१९	१९	१९	१९	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२४
क. ३	८	१८	२९	३९	५०	०	११	२१	३२	४२	५२	३	१३	२३	३३	४४	५४	४	१४	२४	३४	४४	५४	४	१४	२४	३४	४४	५३	३
	१८	५३	२६	५८	२९	५७	२४	४९	१३	३६	५६	१७	३१	४६	५८	११	२१	२८	३४	३८	४१	४१	३९	३७	२९	२५	१७	७	५५	४१
	२४	२४	२४	२४	२४	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२७	२७	२७	२७	२७	२७	२८	२८	२८	२८	२८	२८
सिं. ४	१३	२३	३२	४२	५२	१	११	२०	३०	३९	४९	५८	८	१७	२७	३६	४५	५५	४	१४	२३	३२	४१	५१	०	९	१८	२८	३७	४६
	२६	९	५०	३१	९	४६	१६	५५	२७	५८	२८	५५	२३	४९	१४	३७	५९	२१	४१	१	१९	३७	५४	१९	२५	३९	५३	७	१९	३२
	२८	२९	२९	२९	२९	२९	२९	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३३	३३	३३
कं. ५	५५	४	१४	२३	३२	४१	५०	०	९	१८	२७	३६	४५	५५	४	१३	२२	३१	४१	५०	५९	८	१८	२७	३६	४५	५५	४	१४	२३
	४४	५५	७	१८	२८	३९	४९	०	१०	२१	३२	४२	५३	४	१६	२८	४०	५३	७	२१	३५	५०	६	२३	४१	५९	१८	३९	०	२२
	३३	३३	३३	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३५	३५	३५	३५	३५	३५	३६	३६	३६	३६	३६	३६	३७	३७	३७	३७	३७	३७	३८	३८
तु. ६	३२	४२	५१	१	१०	२०	२९	३९	४८	५८	७	१७	२७	३६	४६	५६	६	१५	२५	३५	४५	५५	५	१५	२५	३५	४५	५५	५	१५
	४६	११	३६	४	३२	२	३३	५	४४	१४	५१	२९	१०	५१	३४	१९	५	५३	४३	३४	३०	२३	२०	१९	१९	२१	२६	३१	३९	४९
	३८	३८	३८	३८	३९	३९	३९	३९	३९	३९	४०	४०	४०	४०	४०	४१	४१	४१	४१	४१	४१	४२	४२	४२	४२	४२	४३	४३	४३	४३
वृ. ७	२६	३६	४६	५६	७	१७	२७	३८	४८	५९	९	२०	३०	४१	५१	२	१२	२३	३४	४४	५५	६	१७	२७	३८	४९	०	११	२२	३२
	०	१३	२८	४३	४	२४	४७	१०	३५	२	३१	२०	३४	७	४२	१९	५७	३६	१६	५८	४३	२६	११	५७	४५	३३	२२	१४	३	५४
	४३	४३	४४	४४	४४	४४	४४	४५	४५	४५	४५	४५	४५	४६	४६	४६	४६	४६	४६	४७	४७	४७	४७	४७	४८	४८	४८	४८	४८	४८
ध. ८	४३	५४	५	१६	२७	३८	४९	०	१०	२१	३२	४३	५४	५	१६	२७	३७	४८	५९	१०	२१	३२	४२	५३	४	१५	२५	३६	४७	५७
	४६	३८	३१	२५	१८	१२	६	०	५४	४८	४१	३५	२८	२२	१४	६	५७	४८	३८	२७	१५	३	४९	३४	१७	२	४३	२४	३	४१
	४९	४९	४९	४९	४९	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५१	५१	५१	५१	५१	५१	५२	५२	५२	५२	५२	५२	५३	५३	५३	५३	५३	५३	५४
म. ९	८	१८	२९	३९	५०	०	११	२१	३२	४२	५२	३	१३	२३	३३	४४	५४	४	१४	२४	३४	४४	५४	४	१४	२४	३४	४४	५२	३
	१८	५३	२६	५८	२९	५७	२४	४९	१३	३६	५६	१७	३१	४६	५८	११	२१	२८	३४	३८	४१	४१	३९	३७	२९	२५	१७	७	५५	४१
	५४	५४	५४	५४	५४	५५	५५	५५	५५	५५	५५	५५	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५८	५८	५८	५८	५८	५८
कुं. १०	१३	२३	३२	४२	५२	१	११	२०	३०	३९	४९	५८	८	१७	२७	३६	४५	५५	४	१४	२३	३२	४१	५१	०	९	१८	२८	३७	४६
	२६	९	५०	३०	९	४६	१६	५५	२७	५८	२८	५५	२३	४९	१४	३७	५९	२१	४१	१	१९	३७	५४	१०	२५	३९	५३	६	१९	३२
	५८	५९	५९	५९	५९	५९	५९	०	०	०	०	०	०	०	१	१	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	२	३	३	३
मी. ११	५५	४	१४	२३	३२	४१	५०	०	९	१८	२७	३६	४५	५५	४	१३	२२	३१	४१	५०	५९	८	१८	२७	३६	४५	५५	४	१४	२३
	४४	५५	७	१७	२८	३९	४९	०	१०	२१	३२	४२	५३	४	१६	२८	४०	५३	७	२१	३५	५०	६	२३	४१	५९	१८	३९	०	२

सूर्यफल में इष्टकाल जोड़नेसे लग्नसारिणी द्वारा जो अङ्क घटयादि निकलेगा, उसमें १५ दण्ड घटाकर जो घटयादि होगा वह दशम सारिणी में जिस राश्यंश का फल होगा, वही दशम लग्न होगा ।

काकमैथुनादौ—काकस्य मैथुनं पश्येत्काकः शिरसि चेद्विशेत् । शिरस्युरसि वाकुर्यात्पक्षघातं नखैस्तथा ॥१॥ विदारणं च कुरुते शयानं च स्पृशेद्यदि । तदा वदेत्तु मरणं महारिष्टमथापि वा ॥२॥ मध्यरात्री यदा काको भाषते हेतुना विना । तद् गृहारिष्टमाचष्टे ग्रामारिष्टमथापि वा ॥३॥ आरोहयेद्गृहं यस्यकपोतो वा गृहं विशेत् । स्थानहानिर्भवेत्तस्य तदाऽनर्थकरं भवेत् ॥४॥ प्रवेशद्वारतो गच्छेत् मासमेकं विवर्जयेत् । द्वारान्तरे यदा गच्छेत्षण्मासं तत्परित्यजेत् ॥५॥ शान्तिं तत्र प्रकुर्वीत विधानेन घृतादिना । सप्तधान्यं तथा दद्यादभ्यंगञ्चैव कारयेत् ॥६॥ माषपिष्टेन काकस्य कृत्वातु प्रतिमां नरः । गन्धपुष्पादिनाऽभ्यर्च्य माषभक्ताज्य-मर्पयेत् ॥७॥ स्थापयेन्मृण्मये पात्रे दक्षिणां चापि दापयेत् । दीपं सप्तमुखं कृत्वा बलिमध्येप्रदीपयेत् ॥८॥ बलिंचतुष्पथे दद्याद्दक्षिणस्यां विचक्षणः ततः स्नानं प्रकुर्वीत पञ्चगव्येन संयुतम् ॥९॥ मुखं विलोकयेदाज्ये शंकरं शंकरं (स्मरेत्) जपेत् । अनेन तु विधानेन सर्वदोषो विनश्यति ॥१०॥

प्रातः स्मरणम्

यं ब्रह्मा वरुणेन्द्र रुद्रमरुतः स्तुन्वन्ति दिव्यैःस्तवै, र्वेदैः साङ्गपदक्रमोपनिषदैर्गायन्ति यं सामगाः।
ध्यानावस्थित तद्गतेनमनसा पश्यन्ति यं योगिनो यस्यान्तं न विदुः सुरासुरगणा देवाय तस्मै नमः॥
यं शैवाः समुपासते शिव इति ब्रह्मेति वेदान्तिनो बौद्धाबुद्ध इति प्रमाणपटवः कर्त्तेति नैयायिकाः।
अर्हन्नित्यथ जैनशास्त्रनिरताः कर्मेति मीमांसकाः सोऽयं नो विदधातु वाञ्छितफलं त्रैलोक्यनाथो हरि।

सन्ध्या

भूल से हुए पाप की निवृत्ति के लिए प्रतिदिन सायंकाल और प्रातःकाल दिन रात्रि के सन्धि में जो कर्म किया जाता है उसका नाम संध्या है।

नीचे लिखे मन्त्र पढ़कर शरीर-शुद्धि के लिये जल छिड़के—

ॐ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थाङ्गतोऽपि वा। यः स्मरेत्पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्तरः शुचिः।

दाहिने हाथमें जल लेकर संन्ध्या के लिये संकल्प करे—

ॐतत्सदद्यैतस्य ब्रह्मणोऽह्नि द्वितीयपरार्धे श्रीश्वेतवाराहकल्पे वैवस्वतमन्वन्तरे जम्बूद्वीपे भरतखण्डे आर्यावर्तैकदेशान्तर्गते अमुकक्षेत्रे कलियुगे कलिप्रथमचरणे अमुकसंवत्सरे अमुकमासे अमुकपक्षे अमुकतिथौ अमुकवासरे अमुकगोत्रोत्पन्नोऽमुकशर्माहं प्रातः (सायं) सन्ध्योपासनकर्म करिष्ये।

निम्न विनियोग पढ़कर भूमिशुद्धि के लिये जल छोड़े।

पृथ्वीतिमन्त्रस्य मेरुपृष्ठे ऋषिः सुतलं छन्दः कूर्मो देवता आसने विनियोगः।

नीचे के मन्त्रको पढ़कर शुद्धिके लिये आसन पर जल छिड़के।

ॐ पृथ्वी त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता। त्वञ्च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासनम्॥

शिखाबन्धनम्—गायत्री मन्त्रको पढ़कर शिखाबन्धन करना तथा ३ आचमन भी करने के पश्चात् नीचे मन्त्रको पढ़कर पुनः आचमन करे। मन्त्र से किसी कर्म को जब करना होता है तो पहिले विनियोग करना आवश्यक है—अतः विनियोगः—अघमर्षणसूक्तस्याघमर्षणऋषिरनुष्टुप्छन्दो भाववृत्तो देवता आचमने विनियोगः।

ॐ ऋतञ्च सत्यञ्चाभीद्धात्तपसोऽध्यजायत। ततो रात्र्यजायत ततः समुद्रो अर्णवः। समुद्रादर्णवादधि संवत्सरो अजायत। अहोरात्राणि विदधद्विश्वस्यमिषतो वशी। सूर्याचन्द्रमसौ धाता यथापूर्वमकल्पयत्। दिवञ्च पृथिवीञ्चान्तरिक्षमथो स्वः।

आत्मरक्षा—हाथ में जल लेकर गायत्री मन्त्र पढ़े तथा अपने चारों ओर रक्षार्थ छिड़क देवे। प्राणायाम के निम्न चारों विनियोगोंके लिये चार बार जल पृथ्वीपर छोड़े।

ॐकारस्य ब्रह्मा ऋषिर्गायत्री छन्दोऽग्निर्देवता शुक्लो वर्णः सर्वकर्मारम्भे विनियोगः। सप्तव्याहृतीनां विश्वामित्रजमदग्निभरद्वाजगौतमात्रिवशिष्ठकश्यपा ऋषयो गायत्र्युष्णिगनुष्टुब्बृहतीपंक्तित्रिष्टुब्जगत्यश्छन्दांस्यग्निवाय्वादित्यबृहस्पतिवरुणेन्द्रविश्वेदेवा देवता अनादिष्टप्रायश्चित्त प्राणायामे विनियोगः। गायत्र्या विश्वामित्र ऋषिर्गायत्रीछन्दः सविता देवताग्निर्मुखमुपनयने प्राणायामे विनियोगः। शिरसः प्रजापतिऋषिस्त्रिपदा गायत्रीछन्दो ब्रह्माग्निवायुसूर्या देवता यजुः प्राणायामे विनियोगः।

नीचे लिखे मन्त्रसे प्राणायाम करे। पद्मासन वा सिद्धासनसे बैठकर पहिले एक दो बार श्वास खींचकर धीरे २ छोड़ देवे। पुनः अंगुष्ठा से नासिका के दक्षिण छिद्रको बन्दकर वाम छिद्रसे धीरे २ श्वास लेता जावे तथा प्राणायाम मंत्र को तीन बार पढ़े और विष्णु का ध्यान नाभि में करे। इसके बाद नासिका के दोनों छिद्र बन्दकर तीन बार मन्त्र पढ़ तथा ब्रह्मा का ध्यान हृदय में करे। पुनः दक्षिण छिद्र से धीरे २ श्वास का परित्याग करे तथा मन्त्रों को पढ़ते समय भगवान शंकर का ध्यान ललाट में करे। इसी प्राणायाम को पूरक, कुम्भक, तथा रेचक क्रम से कहते हैं। इसको सफलता पूर्वक करने से समस्त सिद्धियां सम्भव हैं।

ॐभूः ॐभुवः ॐस्वः ॐमहः ॐजनः ॐतपः ॐसत्यम् ॐतत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि। धियो यो नः प्रचोदयात्। ॐआपो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरोम्।

प्रातःकाल आचमन का विनियोग पढ़कर पृथ्वी पर जल छोड़ देवे।

सूर्यश्चमेति ब्रह्माऋषिः प्रकृतिश्छन्दः सूर्यो देवता अपामुपस्पर्शने विनियोगः।

रात्रिकृत सब ज्ञाताज्ञात पापों के क्षयार्थ निम्न मन्त्र को पढ़कर आचमन करे।

ॐसूर्यश्च मा मन्युश्च मन्युपतयश्च मन्युकृतेभ्यः पापेभ्यो रक्षन्ताम्। यद्रात्र्या पापमकार्षं मनसा वाचा हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिश्ना। रात्रिस्तदवलुम्पतु यत्किञ्चिद् दुरितं मयि इदमहं माममृतयोनौ सूर्ये ज्योतिषि जुहोमि स्वाहा॥

निम्नलिखित विनियोग पढ़कर पृथ्वी पर जल छोड़ देवे।

आपो हि ष्ठेत्यादित्र्यृचस्य सिन्धुद्वीप ऋषिर्गायत्री छन्द आपो देवता मार्जने विनियोगः।

शरीर शुद्धि के लिये नीचे लिखे मन्त्रों द्वारा सात वाक्य से शरीर पर जल छोड़ें, आठवें से भूमि पर और नवें से पुनः मार्जन करे।

(१) ॐआपो हि ष्ठा मयोभुवः। (२) ॐता न ऊर्जे दधात न। (३) ॐमहे रणाय चक्षसे (४) ॐ यो वः शिवतमो रसः। (५) ॐतस्य भाजयते हनः। (६) ॐउशतीरिव मातरः। (७) ॐतस्मा अरङ्गमामवः। (८) ॐयस्य क्षयाय जिन्वथ। (९) ॐआपो जनयथा च नः।

नीचे लिखा विनियोग पढ़कर पृथ्वी पर जल छोड़ देवे।

द्रुपदादिवेत्यस्य कोकिलो राजपुत्र ऋषिरनुष्टुप्छन्दः आपो देवता मार्जने विनियोगः।

हाथ में जल लेकर मन्त्र को तीन बार पढ़, फिर उस जल को सिर पर छिड़क दें।

ॐद्रुपदादिव मुमुचानः स्विन्नः स्नातो मलादिव। पूतं पवित्रेणेवाज्यमापः शुन्धन्तु मैनसः।

विनियोग पढ़कर पृथ्वी पर जल छोड़ देवे।

अघमर्षणसूक्तस्याघमर्षणऋषिरनुष्टुप्छन्दो भाववृत्तो देवता पापनिरसने विनियोगः

दाहिने हाथ में जल लेकर उसको नासिका से लगाकर मन्त्र को पढ़े तथा जल बाईं ओर फेंक कर उसको न देखे।

ॐऋतञ्च सत्यञ्चाभीद्धात्तपसोऽध्यजायत। ततो रात्र्यजायत ततः समुद्रो अर्णवः। समुद्रादर्णवादधि संवत्सरो अजायत। अहोरात्राणि विदधद्विश्वस्य मिषतो वशी। सूर्याचन्द्रमसौ धाता यथापूर्वमकल्पयत्। दिवञ्च पृथिवीञ्चान्तरिक्षमथो स्वः। निम्न विनियोग पढ़कर पृथ्वी पर जल छोड़ दें।

ॐअन्तश्चरसीति तिरश्चीन ऋषिरनुष्टुप्छन्दः आपो देवता अपामुपस्पर्शने विनियोगः। निम्न मन्त्र को पढ़कर आचमन करे

ॐअन्तश्चरसि भूतेषु गुहायां विश्वतोमुखः। त्वं यज्ञस्त्वं वषट्कार आपो ज्योती रसोऽमृतम्।

सूर्यार्घः—सूर्य भगवान को पूर्वाभिमुख हो गायत्री मन्त्र पढ़कर तीन बार अर्घ्य देवे।

सूर्योपस्थान—क्रमशः एक एक विनियोग को पढ़कर जल छोड़े तथा उसके साथ के मन्त्र को पढ़ते समय प्रातः तथा सायं सन्ध्या के लिये दोनों हाथ अञ्जली बनाकर उपस्थान करें तथा मध्याह्न सन्ध्या के लिये हाथ ऊपर उठाकर उपस्थान करें।

प्रथम विनियोग तथा मन्त्रः—

उदुयमित्यस्य प्रस्कण्वऋषिरनुष्टुप्छन्दः सूर्यो देवता सूर्योपस्थाने विनियोगः॥ १॥ मन्त्रः— ॐ उद्वयं तमसस्परि स्वः पश्यन्त उत्तरम्। देवं देवत्रा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम्॥

द्वितीय विनियोग तथा मन्त्रः—

उदुत्यमिति प्रस्कण्व ऋषिर्गायत्रीछन्दः सूर्यो देवता सूर्योपस्थान विनियोगः॥२॥ मन्त्रः—ॐउदुत्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः। दृशे विश्वाय सूर्यम्॥ तृतीय विनियोग ॐचित्रमित्यस्य कौत्सऋषिस्त्रिष्टुप्छन्दः सूर्यो देवता सूर्योपस्थाने विनियोगः॥३॥ मन्त्रः—ॐचित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः। आ प्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षꣳसूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्च॥

चतुर्थ विनियोग तथा मन्त्र—

तच्चक्षुरिति दध्यङ्ङाथर्वणऋषिरक्षरातीतपुर उष्णिक्छन्दःसूर्यो देवता सूर्योपस्थाने विनियोगः॥४॥ ॐतच्चक्षुर्देवहितं पुरस्ताच्छुक्रमुच्चरत्। पश्येम शरदः शतं जीवेम शरदः शतꣳशृणुयाम शरदः शतं प्रब्रवाम शरदः शतमदीनाः स्याम शरदः शतं भूयश्च शरदः शतात्।

अंगन्यास तीन बार करना चाहिये। एक एक मन्त्र को पढ़ता जावे तथा शरीर के निम्नोक्त अङ्गों का स्पर्श दाहिने हाथ से करे। छठे मन्त्र को पढ़ते समय ताली देकर सिर के चारो ओर चुटकी बजावे।

ॐ ॐहृदयाय नमः १ ॐभूः शिरसे स्वाहा २ ॐभुवः शिखायै वषट् ३ ॐस्व कवचाय हुम् ४ ॐभूर्भुवः नेत्राभ्यां वौषट् ५ ॐभूर्भुवः स्वः अस्त्राय फट् ६।

गायत्री जपका विनियोग पढ़ तीन बार जल छोड़ दे।

ॐकारस्य ब्रह्मा ऋषिर्गायत्री छन्दोऽग्निर्देवता शुक्लो वर्णो जपे विनियोगः। त्रिव्याहृतीनां प्रजापतिऋषिर्गायत्र्युष्णिगनुष्टुप्छन्दांस्यग्निवाय्वादित्या देवता जपे विनियोगः। गायत्र्या विश्वामित्रऋषिर्गायत्री छन्दः सविता देवता जपे विनियोगः।

मन्त्र को पढ़कर गायत्री देवी के स्वरूपका ध्यान करे।

ॐश्वेतवर्णा समुद्दिष्टा कौशेयवसना तथा। श्वेतैर्विलेपनैः पुष्पैरलंकारैश्च भूषिता। आदित्यमण्डलस्था च ब्रह्मलोकगताथवा। अक्षसूत्रधरा देवी पद्मासनगता शुभा।

गायत्री आवाहन, मन्त्र का विनियोग पढ़कर पृथ्वी पर जल छोड़ दे।

तेजोऽसीति देवा ऋषयो गायत्री छन्दः शुक्रो देवता गायत्र्यावाहने विनियोगः।

नीचे के दो मन्त्रों के द्वारा गायत्रीदेवी का आवाहन करे।

ॐतेजोऽसि शुक्रमस्यमृतमसि धामनामासि प्रियं देवानामनाधृष्टं देवयजनमसि॥

ॐ गायत्र्यस्येकपदी द्विपदी त्रिपदी चतुष्पद्यपदसि नहि पद्यसे नमस्ते तुरीयाय दर्शताय पदाय परोरजसेऽसावदोम्।

यथाशक्ति गायत्री जप करे। कम से कम दश बार अवश्य करे।

गायत्री मन्त्रः—ॐ भूर्भुवः स्वः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि। धियो यो नः प्रचोदयात्।

निम्न मन्त्रको पढ़ते हुए प्रदक्षिणा करे। अथवा हाथ में जल लेकर अपने शिर के चारों ओर फेर कर छोड़े।

यानि कानि च पापानि जन्मान्तरकृतानि च। तानि तानि प्रणश्यन्ति प्रदक्षिणपदे पदे।

गायत्रीका विसर्जन निम्न मन्त्र से करे—

उत्तमे शिखरे जाता भूम्यां पर्वतमूर्धनि। ब्राह्मणैरभ्यनुज्ञाता गच्छ देवि यथासुखम्॥

भगवद्देवि स्वस्थानं गच्छ।

मध्याह्नकाल की सन्ध्याके लिये विनियोग तथा आचमन मन्त्र—

ॐ आपः पुनन्त्विति विष्णुऋषिरनुष्टुप्छन्दः आपो देवता अपामुपस्पर्शने विनियोगः

मन्त्रः—ॐ आपः पुनन्तु पृथ्वीं पृथिवी पूता पुनातु माम्। पुनन्तु ब्रह्मणस्पतिर्ब्रह्मपूता पुनातु माम्॥ यदुच्छिष्टमभोज्यं च यद्वा दुश्चरितं मम। सर्वं पुनन्तु मामापोऽसतां च प्रतिग्रहꣳ स्वाहा॥

सायंकाल सन्ध्याके लिये विनियोग तथा मन्त्र—

विनियोगः—अग्निश्चमेति रुद्रऋषिः प्रकृतिश्छन्दोऽग्निर्देवता अपामुपस्पर्शने विनियोगः।

मन्त्र—ॐ अग्निश्च मा मन्युश्च मन्युपतयश्च मन्युकृतेभ्यः पापेभ्यो रक्षन्ताम्। यदह्ना पापमकार्षं मनसा वाचा हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिश्ना। अहस्तदवलुम्पतु। यत्किञ्चिद्दुरितं मयि। इदमहं मापोमृतयोनौ सत्ये ज्योतिषि जुहोमि स्वाहा"॥ इति सन्ध्याविधिः समाप्तः॥

२—देवर्षिमनुष्यपितृतर्पणम्—(१) तर्पण में काल की विशेषता—तर्पण का जल सूर्योदय से एक प्रहर तक अमृत, डेढ़ तक दुग्ध, साढ़े तीन तक जल इससे पितरों को प्राप्त होता है।

(२) तर्पण कर्ता—पूर्वाभिमुख हो कुशा के आसन पर बैठकर तीन बार आचमन कर बाद कुशा और जल लेकर संकल्प पढ़े।

(३) तर्पण संकल्प—ॐ अद्य ब्रह्मणोऽह्नि द्वितीयपरार्द्धे श्रीवैवस्वतमन्वन्तरे श्रीश्वेतवाराहकल्पे जम्बूद्वीपे भरतखण्डे आर्यावर्तैकदेशे कलियुगे कलिप्रथमचरणे पुण्यक्षेत्रे अमुकसंवत्सरे अमुकमासे अमुकपक्षे अमुकतिथौ अमुकवासरे अमुकगोत्रोत्पन्नः अमुकशर्माहं देवर्षिमनुष्यपितृतर्पणं करिष्ये।

(४) तर्पण तीर्थ—तर्पण के तीन तीर्थ हैं। (१) देवतीर्थ-अंगुलियों का अग्रभाग (२) मूलः कायतीर्थं (प्रजापति) सबसे छोटी अंगुलि का मूल (३) पितृतीर्थ—तर्जनी और अंगुष्ठ मूल का मध्यभागः—

अथ देव तर्पणम्—सव्य (बायें कन्धे पर जनेऊ रखकर) होकर देवतीर्थ से पूर्वमुख बैठकर त्रिकुशा और अक्षत से एक एक अञ्जलि जल प्रत्येक नाम को पढ़कर देवे।

ॐ ब्रह्मा तृप्यताम् १ ॐ विष्णुस्तृप्यताम् २ ॐ रुद्रस्तृप्यताम् ३ ॐ प्रजापतिस्तृप्यताम् ४ ॐ देवास्तृप्यन्ताम् ५ ॐ छन्दांसि तृप्यन्ताम् ६ ॐ ऋषयस्तृप्यन्ताम् ७ ॐ वेदास्तृप्यन्ताम् ८ ॐ पुराणाचार्यास्तृप्यन्ताम् ९ ॐ गन्धर्वास्तृप्यन्ताम् १० ॐ इतराचार्यास्तृप्यन्ताम् ११ ॐ संवत्सरः सावयवस्तृप्यताम् १२ ॐ देव्यस्तृप्यन्ताम् १३ ॐ अप्सरसस्तृप्यन्ताम् १४ ॐ देवानुगास्तृप्यन्ताम् १५ ॐ नागास्तृप्यन्ताम् १६ ॐ सागरास्तृप्यन्ताम् १७ ॐ पर्वतास्तृप्यन्ताम् १८ ॐ सरितस्तृप्यन्ताम् १९ ॐ मनुष्यास्तृप्यन्ताम् २० ॐ यक्षास्तृप्यन्ताम् २१ ॐ रक्षांसि तृप्यन्ताम् २२ ॐ पिशाचास्तृप्यन्ताम् २३ ॐसुपर्णास्तृप्यन्ताम् २४ ॐभूतानि तृप्यन्ताम् २५ ॐपशवस्तृप्यन्ताम् २६ ॐ वनस्पतयस्तृप्यन्ताम् २७ ॐ ओषधयस्तृप्यन्ताम् २८ ॐ भूतग्रामश्चतुर्विधस्तृप्यताम् २९।

अथ दिव्यमनुष्य तर्पणम्—"निवीती" अर्थात् माला के समान यज्ञोपवीत और अंगोछा को धारण कर कायतीर्थ से उत्तर मुख बैठकर त्रिकुशा और यव से दो दो अंजलि जल प्रत्येक को देवे।

ॐ सनकस्तृप्यताम् १ ॐ सनन्दनस्तृप्यताम् २ ॐ सनातनस्तृप्यताम् ३ ॐ कपिलस्तृप्यताम् ४ ॐ आसुरिस्तृप्यताम् ५ ॐ वोढुस्तृप्यताम् ६ ॐ पञ्चशिखस्तृप्यताम् ७।

अथ मरीच्यादितर्पणम्—पुनः सव्य होकर पूर्वाभिमुख देवतीर्थ से अक्षत सहित एक एक अञ्जलि जल नीचे के मरीच्यादि ऋषियों को देवताओं की तरह देवे।

ॐ मरीचिस्तृप्यताम् १ ॐ अत्रिस्तृप्यताम् २ ॐ अङ्गिरास्तृप्यताम् ३ ॐ पुलस्त्यस्तृप्यताम् ४ ॐ पुलहस्तृप्यताम् ५ ॐ क्रतुस्तृप्यताम् ६ ॐ प्रचेतास्तृप्यताम् ७ ॐ वसिष्ठस्तृप्यताम् ८ ॐ भृगुस्तृप्यताम् ९ ॐ नारदस्तृप्यताम् १०।

अथ पितृतर्पणम्—अपसव्य दक्षिण कन्धे पर यज्ञोपवीत को करके दक्षिण मुख हो मोटक लेकर तीन तीन अञ्जलि जल तिल सहित वामपुटना मोड़कर पितृतीर्थ द्वारा प्रत्येक को देवे।

ॐ कव्यवाडनलस्तृप्यतामिदं जलं तस्मैस्वधा, तस्मै स्वधा, तस्मै स्वधा. १ ॐ सोमस्तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा, तस्मै स्वधा, तस्मै स्वधा २ ॐ यमस्तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा, तस्मै स्वधा. तस्मै स्वधा ३ ॐ अर्यमातृप्यतामिद जलं तस्मै स्वधा, तस्मै स्वधा, तस्मै स्वधा, ४ ॐ अग्निष्वात्ता: पितरस्तृप्यन्तामिदं जलं तेभ्यः स्वधा, तेभ्यः स्वधा, तेभ्यः स्वधा, ५ ॐ सोमपा: पितरस्तृप्यन्तामिदं जलं तेभ्य: स्वधा, तेभ्यः स्वधा, तेभ्यः स्वधा, ६ ॐ बर्हिषदः पितरस्तृप्यन्तामिदं जलं तेभ्यः स्वधा, तेभ्यः स्वधा, तेभ्यः स्वधा ७ ।

अथ यमतर्पणम्—पूर्वोक्त विधि से निम्न १४ यमों को भी तीन २ अञ्जलि जल देवे।

ॐ यमाय नमः १ ॐ धर्मराजाय नमः २ ॐ मृत्यवे नमः ३ ॐ अन्तकाय नमः ४ ॐ वैवस्वताय नमः ५ ॐ कालाय नमः ६ ॐ सर्वभूतक्षयाय नमः ७ ॐ औदुम्बराय नमः ८ ॐ दध्नाय नमः ९ ॐ नीलाय नमः १० ॐ परमेष्ठिने नमः ११ ॐ वृकोदराय नमः १२ ॐ चित्राय नमः १३ ॐ चित्रगुप्ताय नमः १४ ।

अथ पितृतर्पणम्—तीन कुश को एक में लपेट कर इकट्ठा कर लेने को मोटक कहते हैं और तीन कुशको त्रिकुश कहते हैं। तिल और कुश सहित तीन-तीन अञ्जलि जल पितरों को देवे।

ॐ वसुरूप: अमुकगोत्र: अस्मत्पिता अमुकशर्मा तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः ३ ॐ रुद्ररूपः अमुकगोत्र: अस्मत्पितामहः अमुकशर्मा तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः ३ ॐ आदित्यरूप: अमुकगोत्र: अस्मत्प्रपितामहः अमुकशर्मा तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः ३ ।

ॐ गायत्रीरूपा अमुकगोत्रा अस्मन्माता अमुकी देवी तृप्यतामिदं जलं तस्यै स्वधा नमः ३ । ॐ सावित्रीरूपा अमुकगोत्रा अस्मत्पितामही अमुकी देवी तृप्यतामिदं जलं तस्यै स्वधा नमः ३ ॐ सरस्वतीरूपा अमुकगोत्रा अस्मत्प्रपितामही अमुकी देवी तृप्यतामिदं जलं तस्यै स्वधा नमः ३ ।

ॐ अमुकगोत्र: अस्मन्मातामहः अमुकशर्मा सपत्नीकस्तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः । ॐ अमुकगोत्र: अस्मत्प्रमातामहः अमुकशर्मा सपत्नीकस्तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः ३ । ॐ अमुकगोत्र: अस्मद्वृद्धप्रमातामहः अमुकशर्मा तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः ३ ।

इसी क्रम से पितृव्य, तत्पत्नी, भ्राता, तत्पत्नी, भगिनी, मातुल, मातुलानी, पितृष्वसा (फूआ) पैतृष्वस्रीय (फूआ का पुत्र), मातृष्वसा (मौसी) मातृष्वस्रीय, मातुलेयादि तथा पिता माता के सपिण्ड को एक एक अञ्जलि दिया जावे। ससुर, सास, गुरु का भी तर्पण करे। इसके अतिरिक्त और भी जो पितृ देव मानव आदि जिनको जल देना अभीष्ट हो नीचे लिखे मंत्र से जल देवे।

ॐ आब्रह्मस्तम्बपर्यन्तं देवर्षिपितृमानवा: । तृप्यन्तु पितरः सर्वे मातृमातामहादयः ॥

अतीतकुलकोटीनां सप्तद्वीपनिवासिनाम् । आब्रह्मभुवनाल्लोकादिदमस्तु तिलोदकम् ॥

नीचे के श्लोक को पढ़ते समय बराबर जल देता जावे ! —

येऽबान्धवाबान्धवा वा येऽन्यजन्मनि बान्धवाः । ते तृप्तिमखिला यान्तु यश्चास्मत्तोऽभिवाञ्छति ॥१॥

इस श्लोक को पढ़ते समय अंगोछे के खूट से जल पृथ्वीपर निचोड़ कर तर्पण करें।

ये चास्माकं कुले जाता अपुत्रा गोत्रिणो मृताः । ते गृह्णन्तु मया दत्तं वस्त्रनिष्पीडनोदकम् ॥२॥

श्री भीष्म पितामह को अपसव्य होकर नीचे लिखे मन्त्र से अथवा केवल जल लेकर तीन अञ्जलि देवे। (ऐसा सौभाग्य बालब्रह्मचारी पितामह को ही प्राप्त है। जिसे सभी हिन्दू जनता अपना पितामह मान कर तर्पण करती है। यह हमारे देश का आदर्श है)।

वैयाघ्रपदगोत्राय सांकृत्यप्रवराय च । अपुत्राय ददाम्येतज्जलं भीष्माय वर्मणे ।

सूर्यार्घः—सव्य होकर पूर्वाभिमुख निम्नलिखित मन्त्र से पुष्प गन्ध तुलसी आदि लेकर अर्घ्य देवे।

ॐ एहि सूर्य सहस्रांशो तेजोराशे जगत्पते । अनुकम्पय मां भक्त्या गृहाणार्घ्यं दिवाकर ॥

अथ ब्रह्मादिदेवानां पूजनम्—निम्नलिखित मन्त्रों से पुष्प, गन्ध, तुलसी आदि लेकर निम्न देवताओं के लिये पात्र में जल गिरावें।

ॐ ब्रह्म यज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमतः सुरुचो व्वेनऽआवः । अबुध्न्या ऽउपमाऽअस्य व्विष्ठाः सतश्च योनिमसतश्च व्विवः ॥ ॐ ब्रह्मणे नमः ॥१॥ ॐ इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे पदम् । समूढमस्य पाᳩंसुरे स्वाहा ॥ ॐ विष्णवे नमः ॥२॥ ॐ नमस्ते रुद्र मन्यवऽउतोत इषवे नमः । बाहुभ्यामुत ते नमः ॥ ॐ रुद्राय नमः ॥३॥ ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ ॐ सवित्रे नमः ॥४॥ ॐ मित्रस्य चर्षणी धृतोऽवो देवस्य सानसि द्युम्नंश्चित्रश्रवस्तमम् ॥ ॐ मित्राय नमः ॥५॥ ॐ इमम्मे वरुण श्रुधी हवमद्द्या च मृडय । त्वामवस्युराचके । ॐ वरुणाय नमः ॥६॥

अथ दिशां देवतानां च नमस्काराः—ॐ प्राच्यै दिशे नमः । इन्द्राय नमः । ॐ आग्नेय्यै० अग्नये नमः । ॐ दक्षिणायै० यमाय नमः । ॐ नैर्ऋत्यै निर्ऋतये नमः । ॐ पश्चिमायै० वरुणाय नमः ॐ वायव्यै० वायवे नमः । ॐ उदीच्यै० कुबेराय नमः । ॐ ऐशान्यै० ईशानाय नमः ।

विसर्जन का मन्त्र—ॐ देवागातुविदो गातुं व्वित्त्वा गातुमित मनसस्पतऽइमन्देव यज्ञᳩं स्वाहा व्वातेधाः ॥

अर्पणम्—अनेन तर्पणाख्यकर्मणा श्रीपरमेश्वरः प्रीयतां न मम । ॥इतिदेवर्षिमनुष्यपितृतर्पणविधिः॥

यज्ञोपवीत धारण करने का मन्त्र—

ॐ यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजापतेर्यत्सहजं पुरस्तात् ।
आयुष्यमग्र्यं प्रतिमुञ्च शुभ्रं यज्ञोपवीतं बलमस्तु तेजः ।

यज्ञोपवीत त्यागने का मन्त्र—

एतावद्दिनपर्यन्तं ब्रह्म त्वं धारितं मया । जीर्णत्वात्त्वत्परित्यागो गच्छ सूत्र यथासुखम् ॥

पार्थिवपूजनविधिः ।

जहां शंकर जी का पूजन अभीष्ट हो, पूजन कर्ता गङ्गा की मिट्टी या शुद्ध मिट्टी लेकर शिव जी को बनावे तदनन्तर शिवलिंग को बाएँ हाथ पर रखकर—ॐ शिवाय नमः इस मन्त्र से पूजनादि सब कार्य करे। किसी किसी आचार्य का मत है कि—

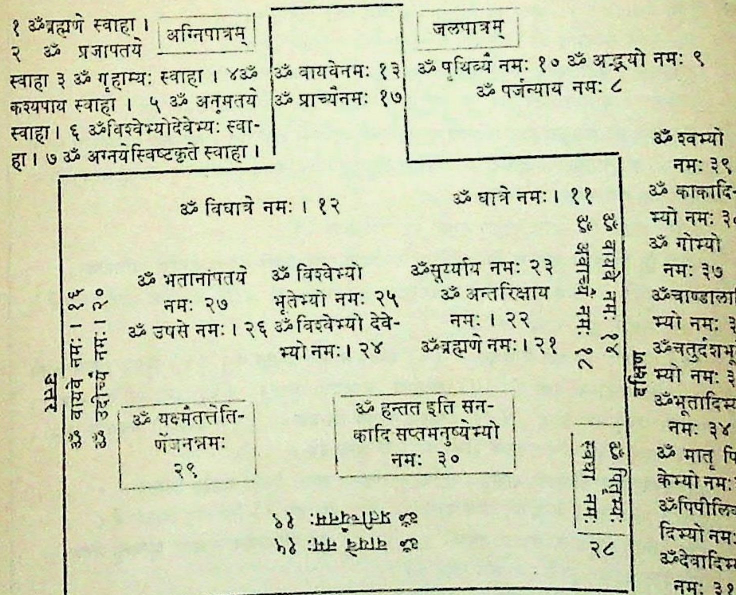
"मृदाहरण संघट्टे प्रतिष्ठाह्वानमेव च, स्नपनं पूजनं चैव विसर्जनमतः परम् । हरोमहेश्वरश्चैव शूलपाणिः पिनाकधृक् । रुद्रः पशुपतिश्चैव महादेव इति क्रमः । अर्थात्-ॐ हरायनमः इस मन्त्र सेमिट्टी लेकर ॐ महेश्वरायनमः इस मन्त्र से पानी डालकर साने और गोल बनावे, बाद में ॐ शूलपाणये नमः इस मन्त्र से प्रतिष्ठा कर ॐ पिनाक धृषे नमः इस मन्त्र से आवाहन कर ॐ रुद्राय नमः से स्नान तथा ॐ पशुपतये नमः से पूजन और ॐ महादेवायनमः से विसर्जन कर दूसरे दिन मूर्ति को बहते हुए जल में छोड़ देवे।

अथ गोदान प्रयोगः—कर्त्ता कृतनित्यकृत्यः । पुण्यकाले सवत्सा धेनुं द्विजं च यथाविभवं वस्त्रालंकारादिभिः सम्पूज्य गोशृङ्गमूलादिस्तनान्तस्थानादिषु देवताः पूजयेत् । तद्यथा शृङ्गमूले ब्रह्मविष्णुभ्यां नमः । ब्रह्मविष्णू पूजयामि शृङ्गाग्रे सर्वतीर्थेभ्यो नमः सर्वतीर्थानि पूजयामि एवं सर्वत्र शिरोमध्ये शिवाय । ललाटे देव्यै नमः । नासिकायां षण्मुखाय । नासापुटयोः कम्बलाश्वतरनागाभ्यां० कर्णयोः अश्विभ्यां० चक्षुषोः शशिभास्कराभ्याम् । दन्तेषु वायवे, जिह्वायां वरुणाय । हुंकारे सरस्वत्यै गंडयोः पक्षमासाभ्याम् । ओष्ठयोः सन्ध्याद्वयाय । ग्रीवायाम् इन्द्राय । कुक्षिदेशे रक्षोभ्यः उरसि साध्येभ्यः । पादेषु धर्माय जंघासु अर्यम्णे खुरमध्ये गंधर्वेभ्यः खुराग्रे पन्नगेभ्यः खुरपश्चिमभागे अप्सरोभ्यः । पृष्ठे एकादशरुद्रेभ्यः । सर्वसन्धिषु वसुभ्यः । श्रोणीतटे पितृभ्यः लाङ्गूले सोमाय सूर्ये आदित्यरश्मिभ्यः । गोमूत्रे गंगायै । गोमये यमुनायै । क्षीरे सरस्वत्यै । दध्नि नर्मदायै । घृते अग्नये । रोमसु अष्टाविंशतिदेवकोटिभ्यः । उदरे पृथिव्यै । पयोधरेषु चतुःसमुद्रेभ्यश्चतुरः समुद्रान्पूजयामि एता देवता अभ्यर्च्य सम्पूज्य अद्येतद्ब्रह्मणो द्वितीय परार्धे इत्यादिना देशकालौ संकीर्त्य गोत्रायशर्मणे सुपूजिताः पृथ्वीदानसमफलकामः सर्वपापक्षयकामः विष्णुप्रीतिकामः इमां प्रत्यक्षधेनुं सुवर्णशृङ्गीं रौप्यखुरां ताम्रपृष्ठीं घटा-ग्रैवेयकां मुक्तालाङ्गूलां कांस्यापदोहनीं सितवस्त्रद्वयोपेतां सर्वाभरणभूषितां सोपस्करां रुद्रदैवत्यां तुभ्यमहं सम्प्रददे नमम तिलं पात्रं घृतावर्तं गोपुच्छं कृत्वा विप्रहस्ते सतिल कुशोदकं दद्यात्—

मन्त्रस्तु—यज्ञसाधनभूताय विश्वाघौघविनाशिनी । विश्वरूपधरो देवः प्रीयतामनया गवा । ततोऽयाता दान प्रतिष्ठा सिद्ध्यर्थं सुवर्णदक्षिणां दद्यात्—प्रार्थयेत्—नमोगोभ्यः श्रीमतीभ्यः सौरभेयीभ्य एवच । नमोब्रह्मसुताभ्यश्चपवित्राभ्यश्चनमो नमः । पूजितासि वसिष्ठेन विश्वामित्रेण धीमता । गुर्मे हर मे पापं यन्मया दुष्कृतं कृतम् । गावो ममाग्रतः सन्तु गावो मे सन्तु पृष्ठतः गावो मे हृदये सन्तु गवां मध्ये वसाम्यहम्, धेनुं दत्वा प्रदक्षिणीकृत्य किञ्चिदनुव्रजेत् ॥ इति प्रयोगः ॥

॥ बलिवैश्वदेवचक्रम् ॥

भोजन तैयार होने पर बलि वैश्वदेव का प्रयोग करना चाहिए। निम्नांकित चक्र को जल से बनाकर, तदनुसार चक्र के पास एक तरफ अग्नि और एक तरफ जल रखकर क्रमानुसार दिए गए मन्त्रों द्वारा उक्त देवों का आवाहन पूजन करे।



पञ्चसूना गृहस्थस्य चुल्लीपेषण्युपस्करः । कण्डनी चोदकुम्भस्तु वध्यते यास्तु वाहयन् ॥
तासां क्रमेण सर्वासाम् निष्कृत्यर्थं महर्षिभिः । पञ्च क्लृप्ता महायज्ञाः प्रत्यहं गृहमेधिनाम् ॥
अध्यापनं ब्रह्मयज्ञः, पितृयज्ञस्तु तर्पणम् । होमो दैवो बलिर्भौतो नृयज्ञोऽतिथिपूजनम् ॥
पञ्चैतान्यो महायज्ञान् न हापयतिशक्तितः । स गृहेऽपि वसन् नित्यं सूना दोषैर्न लिप्यते ॥

चूल्हा, चक्की, झाड़ू, ऊखल तथा पीने के लिये जहां पानी रखा जाता है। इन पांचो स्थानों में जीवों के मरने की सम्भावना रहती है। उन दोषों के निवृत्ति के लिए पञ्च महायज्ञ का विधान है। यदि पञ्च महायज्ञ न कर सके तो कम से कम प्रतिदिन भोजन बन जाने पर नमक रहित थोड़ा सा सामान निकाल कर पांच बार हवन के रूप में अग्नि में डाल देवे। धार्मिक घरों में जिसे प्रायः सभी स्त्रियां करती हैं।

१—अध्यापन, (ब्रह्मयज्ञ कहा जाता है)।
२—तर्पण (पितृयज्ञ) कहलाता है।
३—होम (देव यज्ञ) कहलाता है।
४ बलि (भूत यज्ञ) कहलाता है।
५—अतिथिपूजन (नृयज्ञ) कहलाता है

कार्त्तिकेधात्रीपूजा ।

तत्र संकल्पः देशकालादि संकीर्त्तनानन्तरं नामगोत्रोच्चारणानन्तरं सर्वपापक्षयद्वारा श्रीदामोदर प्रीत्यर्थं धात्रीमूले श्रीदामोदरपूजां करिष्ये—पुरुषसूक्तेन षोडशोपचारैः संपूज्य गन्धपुष्पफलयुतमर्घ्यं दद्यात् । अर्घ्यं गृहाण भगवन् सर्वकामप्रदो भव । अक्षया संततिर्मेऽस्तु दामोदर नमोऽस्तुते ॥ ततो धात्रीं कुङ्कुमगन्धादिनाऽभ्यर्च्य पुष्पैः पूजयेत्—धात्र्यै नमः । शान्त्यै नमः । मेधायै नमः । प्रकृत्यै नमः । विष्णुपत्न्यै नमः । महालक्ष्म्यै नमः । रमायै नमः । कमलायै नमः । इन्दिरायै नमः । लोकमात्रे नमः । कल्याण्यै नमः । कमनीयायै नमः । सावित्र्यै नमः । ततस्तर्पणं कार्यम् सव्येन ।

पिता पितामहश्चान्यो अपुत्रा ये च गोत्रिणः । ते पिबन्तु मयादत्तं धात्रीमूलेऽक्षयं पयः ॥

धात्री का नाम आंवला है। इसके पूजन का विधान धार्मिक ग्रन्थों में विशेष रूप से लिखा है। मुख्यतया कार्तिक मास में आंवले का पूजन और वृक्ष के नीचे भोजन करने का अत्यधिक महत्व है। इसका सारांश यह है कि नगर में बसने वालो जनता भी निर्धारित किसी समय पर घर से बाहर जाकर स्वच्छ वायु मण्डल के सुख का अनुभव प्राप्त कर सके।

श्रीतुलसीपूजाविधिः ।

केशवाय नमः इत्यादिना, तीन बार आचमन करके हस्त प्रक्षालन करे। संकल्प—देशकालौ संकीर्त्य ममात्मनः पुराणोक्तफलप्राप्त्यर्थं तथा पत्न्यासह अखण्डसुखसौभाग्यसन्तत्यायुरारोग्यैश्वर्याभिवृद्धिप्राप्तये श्रीतुलसीदेवीप्रीत्यर्थं तुलसीपूजनमहं करिष्ये —

श्रीतुलस्यै नमः इतिमन्त्रेण षोडशोपचारैः सम्पूज्य प्रदक्षिणां कृत्वा मन्त्रपुष्पयुक्तो नमस्कारः । तन्मन्त्रः ।—विष्णुप्रियकरे देवि तुलसि सुखदायिके । पुष्पाञ्जलिंप्रयच्छामि पत्युरायुष्यवर्धिके ॥

अथ प्रार्थना—

सौभाग्यं सन्तति देहि धनं धान्यं च मे सदा । आरोग्यं शोकशमनं कुरु मे माधवप्रिये ॥

पूतनाभयसन्त्रासाद्रक्षितश्च यथा हरि । तथा संसारसंत्रासाद्रक्ष मे वंशमुत्तमम् ॥

प्रत्येक धार्मिक गृहस्थों के घर स्त्रियां तुलसी का पेड़ लगाकर नित्य पूजा करती हैं। इसके पूजन का शास्त्रों में अत्यधिक महत्व कहा गया है।

सरस्वतीशयनम्

सरस्वत्याआह्नं तदङ्ग पूजनं च करिष्यइति, संकल्प्य—तत्र मूले आवाहनं, पूर्वाषाढासु पूजनं, उत्तराषासु बलिदानं तदङ्गभूतं पूजनं तदनन्तरं श्रवणे विसर्जनाङ्गपूजां कृत्वा विसर्जयेत् ।

भावार्थ—सभी विद्याप्रेमी व्यक्तियों को चाहिए कि आश्विन शुक्ल में जिस दिन मूल नक्षत्र हो उस दिन अपनी २ पुस्तकों को स्वच्छ कर रखें और तीन दिन तक उक्त पूजनादि करें।

गोवर्धन पूजा—(अन्नकूट)—कार्तिक शुक्ल प्रतिपदा के दिन—व्रजवासी लोग इन्द्र की पूजा किया करते थे, भगवान् कृष्ण ने उक्त दिन इन्द्र का पूजन न कराकर गोवर्धन पूजा कराई और गोवर्धन के रूप में सभी पकवान जिसे ब्रजवासियों ने श्रद्धा पूर्वक गोवर्धन को चढ़ाया था, स्वयं भोग लगाया, फलतः इन्द्र कुपित होकर प्रलय कालिक मेघों द्वारा भीषण वृष्टि कराने लगे। जिससे ब्रजवासी त्रस्त हो गये। अन्त में उनके रक्षण के लिए भगवान् ने गोवर्धन को उठाया, यह कथा श्रीमद्भागवत के दशम स्कन्ध में विस्तृत है। इस दिन गोपूजन, और गोवर्धन पूजन का विशेष महत्व है।

होली (होलिकादाह)—भक्त प्रह्लाद की बुआ ढुंढा नाम की राक्षसी थी। अपने भाई हिरण्यकश्यपु की आज्ञा से प्रह्लाद को जलाने के लिए तैयार हुई। वरदान के कारण अग्नि देव उसे नहीं जला सकते थे। उक्त तिथि के दिन भक्त प्रह्लाद को गोदी में लेकर जलती हुई अग्नि में उसने प्रवेश किया। किन्तु भगवान् की कृपा से भक्त प्रह्लाद बच गये और वह जल गई। अतः प्रह्लाद की प्रसन्नता में यह उत्सव मनाया जाता है।

शुद्धषष्ट्यंशचक्रम् ।

विषमे	सं.	मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	अंशादि	समे
घोर	१	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	०।३०	इन्दुरेखा
राक्षस	२	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	१।०	भ्रमण
देव	३	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	१।३०	पयोधि
कुबेर	४	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	२।०	सुधांशु
यक्ष	५	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	२।३०	अतिशीतल
किन्नर	६	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	३।०	क्रूर
भ्रष्ट	७	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	३।३०	सौम्य
कुलघ्न	८	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	४।०	निर्मल
गरल	९	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	४।३०	दण्डायुध
अग्नि	१०	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	५।०	कालाग्नि
आप	११	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	५।३०	प्रवीण
प्रेतपुरीष	१२	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	६।०	इन्द्रमुख
अपांपति	१३	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	६।३०	दंष्ट्राकराल
मरुत्वान	१४	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	७।०	शीतल
काल	१५	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	७।३०	कोमल
महिमा	१६	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	८।०	सौम्य
अमृत	१७	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	८।३०	कालरूप
चन्द्र	१८	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	९।०	उत्पात
मृद्वंश	१९	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	९।३०	वंशक्षय
मृदु	२०	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	१०।०	कलिनाश
पद्म	२१	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	१०।३०	विषदग्ध
ब्रह्म	२२	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	११।०	पूर्णचन्द्र
विष्णु	२३	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११।३०	अमृत
महेश्वर	२४	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२।०	सुधांशु
देव	२५	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१२।३०	कण्टक
आर्द्र	२६	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	१३।०	यम
कलिनाश	२७	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	१३।३०	घोर
क्षितीश्वर	२८	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	१४।०	दावाग्नि
कमलाकर	२९	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	१४।३०	काल
मान्दी	३०	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	१५।०	मृत्यु
मृत्यु	३१	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	१५।३०	मान्दी
काल	३२	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	१६।०	कमलाकर
दावाग्नि	३३	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	१६।३०	क्षितीश्वर
घोर	३४	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१७।०	कलिनाश
यम	३५	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	१७।३०	आर्द्र
कण्टक	३६	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१८।०	देव
सुधांशु	३७	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१८।३०	महेश्वर
अमृत	३८	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	१९।०	विष्णु
पूर्णचन्द्र	३९	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	१९।३०	ब्रह्मा
विषदग्ध	४०	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	२०।०	पद्म
कलिनाश	४१	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	२०।३०	मृदु
वंशक्षय	४२	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	२१।०	मृद्वंश
उत्पात	४३	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	२१।३०	चन्द्र
कालरूप	४४	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	२२।०	अमृत
सौम्य	४५	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	२२।३०	महिमा
कोमल	४६	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	२३।०	काल
शीतल	४७	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	२३।३०	मरुत्वान्
दंष्ट्राकराल	४८	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	२४।०	अपांपति
इन्दुमुख	४९	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	२४।३०	प्रेतपुरीष
प्रवीण	५०	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२५।०	आप
कालाग्नि	५१	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	२५।३०	अग्नि
दण्डायुध	५२	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	२६।०	गरल
निर्मल	५३	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	२६।३०	कुलघ्न
सौम्य	५४	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	२७।०	भ्रष्ट
क्रूर	५५	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	२७।३०	किन्नर
अतिशीतल	५६	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	२८।०	यक्ष
सुधांशु	५७	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	२८।३०	कुबेर
पयोधि	५८	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	२९।०	देव
भ्रमण	५९	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	२९।३०	राक्षस
इन्दुरेखा	६०	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	३०।०	घोर

शुद्धत्रिंशांश चक्रम्

अं.	मि. मे. तु. सि. कु. ध.	क. वृ. वृ. क. मी. म.
१	१	७
२	२	८
३	३	९
४	४	१०
५	५	११
६	६	१२
७	७	१
८	८	२
९	९	३
१०	१०	४
११	११	५
१२	१२	६
१३	१	७
१४	२	८
१५	३	९
१६	४	१०
१७	५	११
१८	६	१२
१९	७	१
२०	८	२
२१	९	३
२२	१०	४
२३	११	५
२४	१२	६
२५	१	७
२६	२	८
२७	३	९
२८	४	१०
२९	५	११
३०	९	१२

शुद्धदशांश चक्रम् ।

मे. तु.	वृ. वृ.	मि. ध.	क. म.	सि. कु.	क. मी.	अंशाः
१	१०	३	१२	५	२	३
२	११	४	१	६	३	६
३	१२	५	२	७	४	९
४	१	६	३	८	५	१२
५	२	७	४	९	६	१५
६	३	८	५	१०	७	१८
७	४	९	६	११	८	२१
८	५	१०	७	१२	९	२४
९	६	११	८	१	१०	२७
१०	७	१२	९	२	११	३०

शुद्धषोडशांशचक्रम् ।

चर मे. क. तु. म.	स्थि. वृ. सि. वृ. कुं.	द्वि. भे. मि. क. ध. मी.	अंशादि
१	५	९	१।५२।३०
२	६	१०	३।४५।०
३	७	११	५।३७।३०
४	८	१२	७।३०।०
५	९	१	९।२२।३०
६	१०	२	११।१५।०
७	११	३	१३।७।३०
८	१२	४	१५।०।०
९	१	५	१६।५२।३०
१०	२	६	१८।४५।०
११	३	७	२०।३७।३०
१२	४	८	२२।३०।०
१	५	९	२४।२२।३०
२	६	१०	२६।१५।०
३	७	११	२८।७।३०
४	८	१२	३०।०।०

शुद्धद्रेष्काणचक्रम् ।

मे. सि. ध.	वृ. क. म.	मि. तु. कुं.	क. वृ. मी.	अंशाः
मे.	क.	तु.	म.	१०
वृ.	सि.	वृ.	कुं.	२०
मि.	क.	ध.	मी.	३०

शुद्धसप्तमांशचक्रम् ।

मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	अंशादि
१	८	३	१०	५	१२	७	२	९	४	११	६	४।१७।८
२	९	४	११	६	१	८	३	१०	५	१२	७	८।३४।१७
३	१०	५	१२	७	२	९	४	११	६	१	८	१२।५१।२५
४	११	६	१	८	३	१०	५	१२	७	२	९	१७।८।३४
५	१२	७	२	९	४	११	६	१	८	३	१०	२१।२५।४२
६	१	८	३	१०	५	१२	७	२	९	४	११	२५।४२।५१
८	२	९	४	११	६	१	८	३	१०	५	१२	३०।०।०

नोट—शुद्ध दशवर्ग में द्वादशांश उसी राशिसे २।३० अंशसे गणना करना तथा नवमांश जानने का प्रकार अन्यत्र पृष्ठ ६६ में दिया गया है इसी तरह दशवर्ग बनानेकी प्रथा प्राचीन महर्षियोंको अभिमत थी। प्राचीन क्रमसाध्यमिक है। विशेष विवरण जाननेके लिए गुरुवर ओझा जी की बनायी फलितविकास नामकी पुस्तक को देखए। मैं आशा करता हूँ कि विद्वान इन बातों पर विचार कर अपनी सम्मति देकर मुझे अनुग्रहीत करेंगे।

सूर्यादि ग्रहों के उच्च संवत् २०२४ मेषसंक्रमण काल के—सू. उ. २।१७।१७।३६ चं. उ. १।१२।७।८ मं. उ. ९।१०।२।४६ बु. उ. ७।१०।२८।३२ बृ. उ. ५।२१।२२।४८ शु. उ. २।१९।५२।३३ श. उ. ७।२६।३७।३५ यही उच्च सूर्य सिद्धान्तानुसार उपलब्ध होता है।

शुद्ध होराचक्रम् ।

मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	अंशाः
तु.	वृ.	ध.	म.	कु.	मी.	
सू.	मि.	मि.	तु.	ध.	कु.	१५
वृ.	क.	क.	वृ.	म.	मी.	३०

सर्वघातचक्रम्

रोगातें गमने रणे नो मङ्गले ।

जन्म रा.	मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.
सू. घा.	४	८	१२	५	९	१	६	१०	७	११	२	३
चं. घा.	१	५	९	२	६	१०	३	७	४	८	११	१२
मं. घा.	५	९	१	६	१०	२	७	११	८	१२	३	४
बु. घा.	२	६	१०	३	७	११	३	८	५	९	१२	१
गु. घा.	६	१०	२	७	११	३	८	१२	९	१	४	५
शु. घा.	७	१०	३	८	१२	४	९	१	११	२	५	६
श. घा.	३	७	११	४	८	१२	५	९	६	१०	१	२
रा. घा.	८	७	६	४	५	१०	१२	१	२	९	११	३
के. घा.	८	७	१०	१	११	५	६	४	२	३	१२	९
मा. घा.	का.	मा.	पौ.	मा.	फा.	चै.	वै.	ज्ये.	आ.	श्रा.	भा.	आ.
ति. घा.	१, ६, ११	५, १०, १५	२, ७, १२	२, ७, १२	३, ८, १३	५, १०, १५	४, ९, १४	१, ६, ११	३, ८, १३	४, ९, १४	३, ८, १३	५, १०, १५
वार घात	सू.	श.	चं.	बु.	श.	श.	गु.	शु.	शु.	मं.	गु.	शु.
न. घा.	म.	ह.	स्वा.	अनु.	मू.	श्र.	श.	रे.	भ.	रो.	आ.	श्ले.
यो. घा.	वि.	शू.	प.	धृ.	प्री.	शु.	शु.	ब्र.	वै.	गं.	व्या.	व.
ल. घा.	१	२	४	७	१०	१२	६	८	९	११	३	५
ग्र. घा.	श.	शु.	बु.	चं.	सू.	बु.	शु.	मं.	गु.	श.	श.	गु.
धा. घा.	पि.	वा.	स.	क.	पि.	वा.	स.	क.	पि.	वा.	स.	क.
व. घा.	क्ष.	वै.	शू.	वि.	क्ष.	वै.	शू.	वि.	क्ष.	वै.	शू.	वि.
सं. घा.	पु.	स्त्री.	पु.	स्त्री.	पु.	स्त्री.	पु.	स्त्री.	पु.	स्त्री.	पु.	स्त्री.
सं. घा.	कू.	सौ.	कू.	सौ.	कू.	सौ.	कू.	सौ.	कू.	सौ.	कू.	सौ.
सं. घा.	च.	स्थि.	द्वि.	च.	स्थि.	द्वि.	च.	स्थि.	द्वि.	च.	स्थि.	द्वि.
वर्ण घा.	र.	श्वेत.	हरि.	पांडु.	धूम.	चित्र.	कृष्ण.	कन.	पी.	कु.	धुम्र	श्वेत

अथ लोके प्रसिद्धिसत्वात्—गृहनिर्माणे मण्डलेशानयनम्—स्वामिहस्तप्रमाणेन दीर्घविस्तार संगुणम्। द्विगुणं चाष्टभिर्भक्तं मण्डलाधिप उच्यते॥ इंद्रो विष्णुर्यमो वायुः कुबेरो धूर्जटिस्तथा। विधाता विघ्नराजश्च मण्डलेशाः प्रकीर्तिताः॥ अथाङ्गणप्रमाणम्—(दीर्घ × विस्तार) × ३ धाता विवस्वणो भीषः कलहो नृप दानवः। क्लीबश्चौरो धनीचेति नामतुल्यं फलं स्मृतम्।

गणेशचतुर्थी (बहुला) कथा

श्रीगणेश उवाच ॥ भद्रे भाद्रपदेमासि संकष्टचतुर्थिका। अनेकफलदा सौभाग्यसर्वसिद्धि प्रदायिनी ॥२॥ पूजा पूर्वविधानेन तस्य कार्या समन्ततः। विशेषं तु प्रवक्ष्यामि भोजनादिषु पार्वति ॥३॥ श्रीकृष्ण उवाच—एवं निगदिते पुत्रे पुनः पप्रच्छ पार्वती। को विशेषः प्रकर्तव्यः पूजने भोजनेषु च ॥४॥ श्रीगणेश उवाच—गुडलड्डुकमार्गेण भक्त्या तद्व्रतमाचरेत्। द्वादशस्वपि मासेषु गुणनामभिरर्चयेत् ॥५॥ विनायकश्चैकदन्तः कृष्णपिंगो गजाननः। लम्बोदरो भालचन्द्रो हेरम्बो विकटस्तथा ॥६॥ वक्रतुण्डश्चतुर्थोऽपि विघ्नराजो गणाधिपः। द्वादशैर्नामभिश्चैतैर्गणेशं पूजयेद्व्रती ॥७॥ द्वादशस्वपि मासेषु पूज्यते नामभिः पृथक्। चतुर्थ्यां प्रातरुत्थाय नित्यकृत्यं [illegible] ॥८॥ [illegible] ॥९॥ तस्य पुण्यश्लोको नराधिपः। तस्य रूपवती भार्या दमयन्तीति विश्रुता ॥१०॥ तदा देव्या कृतं [illegible] व्रतानामुत्तमं व्रतम् ॥१०॥ पार्वत्युवाच—केन वै विधिना पुत्र दमयन्त्या व्रतोत्तमम् चकार भूपतेः केन तृतीये मासि शोभना ॥११॥ श्रीकृष्ण उवाच—एवं निगदिते पार्वे पर्वेश्या गणनायकः। प्रोवाच वचनं धीमान् विस्तरेण शृणुष्व तत् ॥१२॥ श्रीगणेश उवाच—[illegible] ॥१३॥ [illegible] ॥१४॥ [illegible] ॥१५॥ दमयन्ती [illegible] ॥१६॥ [illegible] ॥१७॥ [illegible] ॥१८॥ एकदा दमयन्ती सा शरणं महामुनिम्। प्रणम्य [illegible] ॥१९॥ दमयन्त्युवाच—कथं भो मत्पतिप्राप्तिः पुत्रप्राप्तिः कथं भवेत्। कथं च राज्यं नगरं पुनिरायुकं ॥२०॥ [illegible] ॥२१॥ शरभंग उवाच—[illegible] ॥२२॥ [illegible] ॥२३॥ [illegible] ॥२४॥ [illegible] ॥२५॥ श्रीकृष्णउवाच—तथा पार्थ [illegible] ॥२६॥ [illegible] ॥२७॥ इति ते कथितं भूप व्रतानामुत्तमं व्रतम्। [illegible] ॥२८॥ इति श्रीस्कन्दपुराणे श्रीकृष्णयुधिष्ठिर संवादे भाद्रपद कृष्णचतुर्थीव्रतकथा समाप्ता ॥२॥

पृथिवीसोना

५।२०।६।१२।१६।२६ पृ सोती है।

यां तिथिं समनुप्राप्य उदयं याति भास्करः। सा तिथि सकला ज्ञेया दानाध्ययन कर्मसु।

ग्रहों का दानसमय—

चन्द्र गुरु संध्या को। शनि का (अर्धरात्रि) दोपहर। मंगल दो घड़ी दिन चढ़े। राहु केतु आधीरात। सूर्य शुक्र का सूर्य उदय पर।

शब्दो मेषे वृषे सिंहे मकरे चतथा तुले। अर्धशब्दो घटे कन्या शेषं [illegible] विवर्जयेत्। सिंह कन्या धने मीने कर्कटे च तथा तुले अन्तरिक्षे भवेज्जन्म शेषौ भूमौ च जायते।

राहु ३ केतु ९ उच्च का। [illegible] केतु ३ नीच का।

पाया—

[illegible] से [illegible] नक्षत्र चांदी के पाये। [illegible] के पाये।

रेवती से ३ सुवर्ण के पाये। शेष लोहे के पाये।

बहुला व्रत की संक्षिप्त कथा—बहुला व्रत की कथा स्कन्द पुराण में श्रीकृष्ण युधिष्ठिरसंवाद प्रकरण में लिखी गई है। जिस कथा को श्री गणेश जी ने श्री पार्वतीजी को सुनाया था, उसी को भगवान् श्रीकृष्ण ने अर्जुन को शत्रुओं के नाश के लिए उपदेश दिया।

श्री गणेशजी ने कहा है कि हे भद्रे ! भाद्रपद मास में कृष्ण चतुर्थी के नाम से "संकटा चतुर्थी व्रत" है। सर्व सिद्धि दायिनी इस व्रत को करने से अनेकों फल प्राप्त होते हैं। सर्व प्रथम देवपूजन विधि के अनुसार पूजन करना चाहिए। पार्वती जी के पूछने पर श्री गणेश जी ने कहा कि गुरु उपदेशानुसार भक्ति पूर्वक व्रत को करे, और गणेश के इन बारह नामों (१ गणेश २ एकदन्त ३ कृष्णपिङ्ग ४ गजानन ५ लम्बोदर ६ भालचन्द्र ७ हेरम्ब ८ विकट ९ वक्रतुण्ड १० आखुरथ ११ विघ्नराज १२ गणाधिप) से पूजन करे और (तथा बारह मासों के कृष्ण चतुर्थी को भी व्रती क्रम से पूजन कर सकता है।) कथा सुनकर रात्रि में चन्द्रमा को अर्घ्य देवे।

कथा प्रारम्भ—कृत युग में नल नामक पुण्यश्लोक राजा थे, जिनकी परमरूपवती दमयन्ती नाम की स्त्री थी। दैववशात् उस राजा को अपनी स्त्री से वियोग हुआ। किन्तु स्त्री ने इसी व्रत द्वारा पति को प्राप्त किया। माता पार्वती ने, गणेश जी से पूछा, किस प्रकार दमयन्ती ने उस व्रत को करके तीसरे मास राजा को प्राप्त किया (श्रीकृष्ण जी अर्जुन से बोले कि हे पार्थ जिस प्रकार गणेश जी ने माता पार्वती को कथा सुनायी थी उसे सुनो)। गणेश जी ने कहा कि हे माता, राजा नल के ऊपर एक समय विपत्ति आ पड़ी। और एकाएक उनका सर्वस्व नष्ट हो गया। सर्व विनाश होने पर राजा स्त्री के साथ वन में चले गये और बहुत कष्ट झेले। एकाएक दम्पति के ऊपर वियोग दुःख भी आ पड़ा। राजा किसी नगर में भृत्य होकर जीवन बिताने लगे। उनकी स्त्री पुत्र भी पृथक् पृथक् रह कर भिक्षा वृत्ति से जीवन व्यतीत करने लगे। कुछ समय के बाद रानी दमयन्ती को शरभङ्ग मुनि का दर्शन मिला, मुनि के चरण पर गिर कर रानी ने पति और पुत्र की तथा धन धान्य की प्राप्ति के लिए उपाय पूछा। श्री गणेश जी बोले कि दमयन्ती के इस प्रश्न पर शरभङ्ग मुनि ने कहा कि भाद्रपद कृष्ण चतुर्थी के दिन गणेश व्रत है। उस दिन गणेश जी का पूजन करने से अपना मनः वाञ्छितः फलः प्राप्त होगा। गणेश जी बोले कि इस प्रकार उस व्रत को करके दमयन्ती अपने पति, पुत्र और राज्य सम्पत्ति सभी को प्राप्त कर सकी। भगवान् श्री कृष्ण ने राज्य प्राप्ति और शत्रु विनाश के लिए अर्जुन को इस व्रत का उपदेश दिया।

हरतालिका व्रत विधिः—मिट्टी का शिव पार्वती बनाकर कदली स्तम्भ से मण्डित चौकी पीढा या वेदी पर स्थापित करे—और सायंकाल में स्नानादि से पवित्र होकर कौशेय वस्त्र पहन कर जल अक्षत हाथ में लेकर सङ्कल्प करे देशकाली संकीर्त्य अमुकगोत्रा अमुकप्रवरा अमुक नामाहम् सर्व पापक्षयपूर्वकसप्तजन्मसौभाग्यावयव्यपुत्रपौत्रादिसकलसमृद्धिपूर्वकशिवलोकप्राप्तिकामनयासोपवासहरि-तालिकाव्रतनिमित्तकं यथाशक्तजागरणपूर्वकञ्च उमामहेश्वरपूजनं करिष्ये—हाथ में पुष्प लेकर बद्धाञ्जलि होकर ध्यान करे मन्त्र—मन्दारमालाकुलितालकायै कपालमालाङ्कितशेखराय। दिव्याम्बरायै च दिगम्बराय नमःशिवायै च नमः शिवाय ॥१॥ अथ आवाहनम्। आगच्छ देवि सर्वेशि सर्वदेवैश्च संस्तुते। अतस्त्वां पूजयिष्यामि प्रसन्ना भव पार्वती ॥२॥ अथध्यानम्—शिवे-शिवप्रियेदेवि मङ्गले च जगन्मयि। शिवे कल्याणदे देवि शिवरूपे नमोऽस्तुते ॥३॥ अथपाद्यम्। शिवरूपे नमस्तेऽस्तु शिवायै सततं नमः। शिवप्रितियुता नित्यं पाद्यं मे प्रतिगृह्यताम् ॥४॥ अथार्घ्यम्। संसारतापविच्छेदं कुरु मे सिंहवाहिनि। सर्वकामप्रदे देवि अर्घ्यं मे प्रतिगृह्यताम् ॥५॥ अथाचमनम्। राज्यसौभाग्यदे देवि प्रसन्नाभव पार्वति। मन्त्रेणानेन देवि त्वं पूजितासिमहेश्वरि ॥६॥ लोकानां तुष्टि-कर्त्रीत्वं मुक्तिदा च सदा नृणाम्। वाञ्छितं देहि मे नित्यं दुरितं च विनाशय ॥७॥ ततः पञ्चामृत स्नानम्—पञ्चनद्यः सरस्वती मपिवन्ति सस्रोतसः। सरस्वतीतु पञ्चधा स देशेऽभवत्सरित् ॥८॥ अथ-वस्त्रम्—वस्त्र युग्मं गृहाणेदं देवि देवस्य वल्लभे। सर्वसिद्धिप्रदे देवि मङ्गलं कुरुमेसदा ॥९॥ अथचन्दनम्-चन्दनेन सुगन्धेन कर्पूरागुरुकुङ्कुमैः। लेपय सर्वगात्राणि प्रीयतांच हरप्रिये ॥१०॥ अथाक्षतान्—रञ्जितां कुङ्कुमेनैव अक्षतैञ्च सुशोभनैः। पूजयद् विधिना देवीं सुप्रसन्नाञ्च पार्वतीम् ॥११॥ अथ-पुष्पम्—माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो। मयादत्तानि पूजार्थं गृहाण परमेश्वरि ॥१२॥ अथ धूपम्—चन्दनागुरुकस्तूरीकुंकुमाढ्यो मनोहरः। भक्त्या दत्तो मयादेवि धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ॥१३॥ अथदीपम्—त्वं ज्योतिः सर्वदेवानां तेजसां तेज उत्तमम्। आत्मज्योतिः परध्यानं दीपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ॥१४॥ अथनैवेद्यम्। नैवेद्यं गृह्यतां देवि भक्ति मे निश्चलां कुरु। ईप्सितं च वरं देहि परत्र-चपरांगतिम् ॥१५॥ अथफलम्—इदं फलं मयादेवि स्थापितं पुरतस्तव। तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज्जन्मनिजन्मनि ॥१६॥ अथताम्बूलम्—पूगीफलमहादिव्यं नागवल्लीदलैर्युतम्। कर्पूरेण समायुक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम् ॥१७॥ अथप्रार्थना—सौभाग्यञ्चाप्यवैधव्यं पुत्रपौत्रादिकं सुखम्। बहुपुण्यफलं सर्वं ततः शान्ति च देहिमे ॥१८॥ मन्त्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं यदीश्वरि। पूजितासि महादेवि सम्पूर्णञ्च तदस्तुमे। इति पूजाविधि समाप्तः।

श्री गणेशायनमः ॥ अथ हरितालिकाव्रतकथा श्रवणंकुर्यात्। तद्यथा—मंदारमालाकुलितालकायै कपालमलांकितशेखराय। दिव्याम्बरायै च दिगंबराय नमः शिवायै च नमः शिवाय ॥१॥ कैलाशशिखरेरम्ये गौरी पृच्छति शंकरम् ॥ गुह्याद्गुह्यतरंगुह्यं कथयस्व महेश्वर ॥२॥ सर्वेषां सर्व धर्माणामल्पायासं महत्फलम्। प्रसन्नोऽसि यदानाथ तथ्यब्रूहि ममाग्रतः ॥३॥ केनत्वं हि मया-प्राप्तस्तपोदानव्रतादिना। अनादिमध्यनिधनोभर्ताचैव जगत्प्रभुः ॥४॥ ईश्वरउवाच ॥ श्रृणुदेवि-प्रवक्ष्यामि तवाग्रे व्रतमुत्तमम्। यद्गोप्यं ममसर्वस्वं कथयामि तव प्रिये ॥५॥ यथा चोडुगणेचन्द्रो-ग्रहणां भानुरेव च। वर्णानां च यथा विप्रो देवानां विष्णुरेव च ॥६॥ नदीनां च यथा गंगा पुराणानां च भारतम्। वेदानां च यथा साम इन्द्रियाणांमनो यथा ॥७॥ पुराणवेदसर्वस्वं आगमे च यथोदितम्। एकाग्रेण श्रृणुष्वैतद्यथा दृष्टं पुराव्रतम् ॥८॥ येन व्रतप्रभावेण प्राप्तमर्द्धासनं मम। तत्सर्वं कथयिष्येऽहं त्वं मम प्रेयसी यतः ॥९॥ भाद्रेमासि सितेपक्षे तृतीयाहस्तसंयुते। तदनुष्ठानमात्रेण सर्व-पापात्प्रमुच्यते ॥१०॥ श्रृणुदेवि त्वया पूर्वं यद्व्रत चरितं महत्। तत्सर्वं कथयिष्यामि यथावृत्तं हिमालये ॥११॥ पार्वत्युवाच—कथं कृतं मयानाथ व्रतानामुत्तमं व्रतम्। तत्सर्वं श्रोतुमिच्छामि त्वत्सकाशान्महेश्वर ॥१२॥ शिवउवाच—अस्तितत्र महान्दिव्यो हिमवान्वै नगेश्वरः। नाना भूमिसमाकीर्णो नानाद्रुमसमाकुलः ॥१३॥ नानापक्षिसमायुक्तो नानामृगविचित्रितः। यत्रदेवाः सगन्धर्वाः सिद्धचारणगुह्यकाः ॥१४॥ विचरन्ति सदा हृष्टा गन्धर्वाः गीततत्पराः। स्फटिकैः कांचन-श्रृंगं मणिवैदूर्यभूषितम् ॥१५॥ भुजैर्लिखन्निवाकाशं सुहृदो मंदिरं यथा। हिमेन पूरितं सर्वं गंगाध्वनि निनादितम् ॥१६॥ पार्वति त्वं यथाबाल्ये परमाचरती तपः। अब्दद्वादशकं देवि धूम्रपाना अधोमुखी ॥१७॥ संवत्सरचतुःषष्टि पक्वपर्णाशनंकृतम्। माघमासे जले मग्ना वैशाखे चाग्निसेविनी ॥१८॥ श्रावणे च वहिर्वासा अन्नपानविवर्जिता। दृष्ट्वा तातेन तत्कष्टं चिन्तया दुःखितोऽभवत् ॥१९॥ कस्मै देया मया कन्या एवं चितातुरोऽभवत्। तदैवावसरे प्राप्तो ब्रह्मपुत्रस्तु धर्मवित् ॥२०॥ नारदो मुनिशार्दूलः शैलपुत्रीदिदृक्षया। दत्त्वार्घ्यं विष्टरं पाद्यं नारदं प्रोक्तवान् गिरिः ॥२१॥ हिमवानुवाच ॥ किमर्थमागतः स्वामिन् वदस्व मुनिसत्तम। महाभाग्येन संप्राप्तः त्वदागमनमुत्तमम् ॥२२॥ नारदउवाच—श्रृणुशैलेन्द्र मद्वाक्यं विष्णुना प्रेषितोऽस्म्यहम्। योग्यं योग्याय दातव्यं कन्यारत्नमिदं त्वया ॥२३॥ वासुदेव समो नास्ति ब्रह्मशक्रशिवादिषु। तस्माद्देया त्वया कन्या अत्रार्थे सम्मतं मम ॥२४॥ हिमवानुवाच—वासुदेवः स्वयंदेवः कन्यां प्रार्थयते यदि। तदा मया प्रदातव्या त्वदागमन-गौरवात् ॥२५॥ इत्येवं कथितं श्रुत्वानमस्यन्तर्दधे मुनिः। ययौ पीताम्बरधरं शंखचक्रगदाभृतम् ॥२६॥ कृताञ्जलिपुटो भूत्वा मुनीन्द्रस्तमभाषत ॥ नारदउवाच—श्रृणुदेवभवत्कार्यं विवाहो निश्चितस्तव ॥२७॥ हिमवांस्तु ततो गौरीमुवाच वचनं मुदा। दत्तासि त्वं मया पुत्रि देवेत्वं गरुड-ध्वजे ॥२८॥ श्रुत्वा वाक्यं पितुर्देवि गता च सखिमन्दिरम्। भूमौ पतित्वा सा तत्र विललापाति दुःखिता ॥२९॥ विलपन्तीतदा दृष्ट्वा सखीवचनमब्रवीत् ॥ सख्युवाच—किमर्थं दुःखिता देवि कथयस्व ममाग्रतः ॥३०॥ यद्भावत्याभिलषितं करिष्येऽहं न संशयः। पार्वत्युवाच—सखि श्रृणु-ममप्रीत्यामनोऽभिलषितं मम ॥३१॥ महादेवं च भर्तारं करिष्येऽहं न संशयः। एतन्मे चिन्तितं कार्यं तातेन कृतमन्यथा ॥३२॥ तस्माद्देहपरित्यागं करिष्येऽहं न संशयः पार्वत्या वचनं श्रुत्वा सखी-वचनमब्रवीत् ॥३३॥ सख्युवाच—पितायत्र न जानाति गमिष्यामि हि तद्वनम्। इत्येवं संमतं कृत्वा नीतासि त्वं महद्वनम् ॥३४॥ पिता निरीक्षयामास हिमवांस्तु गृहेगृहे। केन नीता भ मे पुत्री देव-दानव किन्नरः ॥३५॥ नारदाग्रे कृतं सत्यं किं दास्ये गरुडध्वजे। इत्येवं चिन्तयाविष्टः मूर्छितो नि-पपात ह ॥३६॥ हाहा कृत्वा प्रधावन्तो लोकास्ते गिरिपुङ्गवम्। उचुर्गिरिवरं सर्वे मूर्च्छाहेतुं गिरे वद ॥३७॥ गिरिरुवाच—दुःखस्य हेतु श्रृणुत कन्यारत्नं हृतं मम। दष्टा वा कालसर्पेण सिंहव्याघ्रेणवाहता ॥३८॥ नजाने क्वगता पुत्री केन दुष्टेन वा हृता। चकम्पे शोकसंतप्तो वातेनेव महातरुः ॥३९॥ गिरिर्वनाद्वनंयातस्त्वदालोकनकारणात्। सिंहव्याघ्रैश्च भल्लैश्च रोहिभिश्च महावनम् ॥४०॥ त्वं चापि विपिन घोरे व्रजन्ती सखिभिःसह। तत्र दृष्ट्वा नदींरम्यांतत्तीरे च महागुहाम् ॥४१॥ तां प्रविश्य सखीसार्धमन्नभोगविवर्जिता। संस्थाप्य बालुकालिङ्गं पार्वत्या सहितं मम ॥४२॥ भाद्रशुक्लतृतीयानां त्वमर्चन्तीतु तस्तभे। तत्र वादनगीतेन रात्रौ जागरणं कृतम् ॥४३॥ व्रतराजप्रभावेण आसनं चलितं मम ॥ सम्प्राप्तोऽहं तदातत्र यत्रत्वं सखिभिः सह ॥४४॥ प्रसन्नोऽस्मि मया प्रोक्तं वरं ब्रूहि वरानने ॥ पार्वत्युवाच ॥ यदि देव प्रसन्नोऽसिभर्ता भव महेश्वर ॥४५॥ तथे-त्युक्त्वा तु संप्राप्तः कैलासं पुनरेव च। ततः प्रभाते प्रतिमां नद्यां कृत्वा विसर्जनम् ॥४६॥ पारणं तु कृतं तत्र सख्या सार्द्धंत्वया शुभे। हिमवानपि तं देशमाजगाम वनाद्वनम् ॥४७॥ चतुराशा निरीक्षंस्तु विकल पतितो भुवि। दृष्ट्वा तत्र नदीतीरे प्रसुप्तं कन्यकाद्वयम् ॥४८॥ उत्थाप्योत्संगमारोप्य-रोदनं कृतवान् गिरिः। सिंहव्याघ्रादिभिर्युक्तं किमर्थं वनमागता ॥४९॥ पार्वत्युवाच—श्रृणु तात मया पूर्वं दत्तःस्वात्वामातुशंकरे ॥ तदन्यथाकृतं तात तेनाहंवनमागता ॥५०॥ तथेत्युक्त्वा हिमवती नीतासित्वं गृहं प्रति। यथा प्रयुक्तमस्मार्कं कृत्वा वैवाहिकीं क्रियाम् ॥५१॥ तेन व्रतप्रभावेण प्राप्तमर्धासनं प्रिये। तदादि व्रतराजं तु कस्याग्रे न न्यवेदयम ॥५२॥ व्रतराजस्यनामेदं श्रृणुदेवि यथाभवत्। अलिभिर्हरिता यस्मात्तस्मात्सा हरितालिका ॥५३॥ पार्वत्युवाच ॥ नामेदं कथितं नाथ विधिवद् च मे प्रभो। किं पुण्यं किं फलं चास्य केन वाद्क्रियतेव्रतम् ॥५४॥ ईश्वरउवाच ॥ श्रृणुदेवि विधिर्वक्ष्ये नारीणांव्रत मुत्तमम्। कर्तव्यंतु प्रयत्नेन यदि सौभाग्य मिच्छति ॥५५॥ तोरणादि प्रकर्तव्यं कदलीस्तंभमंडितम्। आच्छाद्य पटवस्त्रेणनानावर्ण विचित्रितम् ॥५६॥ चन्दनेन सुगन्धेन लेपयद् गृहमण्डपम्। शंखभेरीमृदंगांश्च वादयेद् बहुभिर्जनैः ॥५७॥ नानामंगलसंचारं कर्तव्यं यम सद्मनि। स्थापयेत्प्रतिमां तत्र पार्वत्या सहितं मम ॥५८॥ पूजयेद्बहुभिः पुष्पैर्गन्धधूपैर्मनोहरैः। नाना प्रकारनैवेद्यै रुपोष्य जागरणं निशि ॥५९॥ नारिकेलैः पूगफलैर्जंबीरैः सलवंगकैः। बीजपूरैस्तु नारंगैः फलैरन्यैर्वेद्यविशेषतः ॥६०॥ ऋतुदेशोद्भवैश्चैव फलैश्च कुसुमैरपि। धूपदीपादिभिश्चैव मंत्रेणानेन पूजयेत् ॥६१॥ शिवायै शिवरूपिण्यै मंगलायै महेश्वरि। शिवेसर्वार्थदे देवि शिवरूपे नमोऽस्तुते ॥६२॥ शिवरूपेनमस्तुभ्यं शिवाय सततं नमः। नमस्ते ब्रह्मरूपिण्यै जगद्धात्र्यै नमोनमः ॥६३॥ संसारभयसंत्रस्तांत्राहि मांसिंहवाहिनि। येन कामेन भोदेवि पूजितासि महेश्वरि ॥६४॥ राज्यं सौभाग्यमेदेहि प्रसन्नाभवः पार्वति। मन्त्रैणानेन भोदेवि पूजयेदुमयासह ॥६५॥ कथां श्रुत्वा विधानेन दद्याद्वस्त्रादिकं तथा। ब्राह्मणाय प्रदातव्यं वस्त्रधेनुहिरण्यकम् ॥६६॥ कृत्यैवं चैकचित्तेन दम्पति-भ्यांसहैवतु ॥ संकल्पस्तु ततः कुर्याद्वस्त्र रत्नादिकं च यत् ॥६७॥ एवं या कुरुते देवि सर्वपापैः प्रमुच्यते। सप्त जन्म भवेद्राज्यं सौभाग्यं सुखदायकम् ॥६८॥ तृतीयायां तु या नारी अन्नाहारं समाचरेत्। सप्त-जन्म भवेद्वन्ध्या वैधव्यं च पुनः पुनः ॥६९॥ दारिद्र्यपुत्रशोकश्च कर्कशादुःखभागिनी। सा पतिता नरके घोरे नोपवासं करोति या ॥७०॥ अन्नाहारात् शूकरीस्यात् फलभक्षेण मर्कटी ॥ जलौका जलपानेन क्षीराहारेण सर्पिणी ॥७१॥ मांसाहारद्भवेद्व्याघ्री मार्जारी दधिभक्षणात्। मिष्टानात् पिपीलिका जन्म मक्षिका सर्वभक्षणात् ॥७२॥ निद्रावशेनाजगरी कुक्कुटी पतिवंचनात्। तस्मात्सर्वं प्रयत्नेन-अंतकुर्युः सदास्त्रियः ॥७३॥ कांचनं राजतं ताम्रं तथा वंशस्य भाजनम्। दापयेदन्नं विप्राय पारण-तदनन्तरं ॥७४॥ एव विधिं या कुरुते च नारी मयानिभं सा लभते च स्वामिनम्। विनाशकाले तव तुल्यरूपं सायुज्यामुक्तिलभते च भुक्तिम् ॥७५॥ अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि च। कथाश्रवणमात्रेण तत्फलं प्राप्यतेनरैः ॥७६॥ एतत्ते कथितं देवि व्रतानानां व्रतमुत्तमम्। यत्कृत्वा सर्वपापेभ्यो मुच्यते नात्र संशयः ॥७७॥ इति लिङ्ग पुराणे हरितालिकाव्रतकथा समाप्ता ॥

हरितालिका व्रत की संक्षिप्त कथा—हरितालिका व्रत की कथा लिङ्ग पुराण से उद्धृत है। इस कथा को श्री शिवजी ने पार्वती जी के विशेष आग्रह पर उन्हें कैलाश पर्वत पर सुनाया था। एक बार कैलाश पर्वत के शिखर पर बैठे हुए शिव जी से पार्वती जी ने कहा कि हे नाथ ? यदि आप मुझ पर प्रसन्न हैं तो अत्यन्त गोप्य से गोप्य व्रत को, जो अत्यन्त फलदायक हो उसे सुनाइये। भगवान् शङ्कर बोले मैं उस गोपनीय तथा फलदायक व्रत को बतलाता हूँ, मन को एकाग्र करके सुनो। भाद्रपद शुक्ल तृतीया के दिन हस्त नक्षत्र के होने पर इस व्रत को करने से पाप नष्ट हो जाते हैं। इसी व्रत को तुमने पहले किया था। उसी व्रत को बतला रहा हूँ। श्री पार्वती जी ने पूछा कि किस व्रत को मैंने किया था ? शिव जी बोले पर्वतों के राजा हिमवान हैं, जहाँ पर गन्धर्व, सिद्ध चारण, गुह्यक आदि का निवास है। वहीं पर तुमने अपने बाल्यकाल में कठिन तप किया था। तुम्हारी कठिन तपस्या को देखकर तुम्हारे पिता हिमवान को यह चिन्ता हुई कि किसे इस कन्या को प्रदान करूँ। उसी समय श्री नारद जी वहाँ पधारे। उनके यथोचित सत्कार के पश्चात् हिमवान ने पूछा कि हे नाथ! आप किस लिये पधारे हैं ? श्री नारद जी ने कहा कि मैं श्री वासुदेव द्वारा भेजा गया आपके पास आया हूँ। उनका कहना है, कि योग्य वर को ही कन्या देना उचित है, अतः उनके अतिरिक्त दूसरा कौन योग्य है ? वह सर्व श्रेष्ठ हैं। श्री हिमवान ने उत्तर दिया कि विष्णु भगवान् को अपनी कन्या देना मुझे स्वीकार है। इसके बाद नारद जी ने विष्णु लोक में जाकर विष्णु भगवान से यह वृत्तान्त सुनाया। श्री हिमवान ने गौरी से कहा कि पुत्री ! तुम्हें मैं विष्णु को दान करना चाहता हूँ। पिता की बात सुनकर रोती हुई गौरी सखी के पास पहुँची और पृथ्वी पर गिर पड़ी। सखी ने पूछा कि इस प्रकार क्यों रो रही हो ? पार्वती ने कहा कि श्री शिव जी ही हमारे अभीष्ट देव हैं और पिता जी ने मुझे श्री विष्णु भगवान को प्रदान करने का वचन दिया है। अतः मैं इस शरीर को छोड़ देना चाहती हूँ। सखी ने पार्वती को उस वन में पहुँचा दिया जिस वन को हिमवान नहीं जानते थे। इस प्रकार पार्वती के लुप्त हो जाने पर हिमवान को बहुत दुःख हुआ और वह मूर्छित हो गये। उन्हें विष्णु को कन्या दान करने की बात जब स्मरण हो जाती तो और कष्ट होने लगता था। पार्वती को उन्होंने सभी स्थानों में ढुढ़वाया। सभी बड़े बड़े पर्वत आकर राजा के मूर्छा का कारण पूछने लगे, सबसे उन्होंने पार्वती हरण की बात कही। शिवजी बोले कि हे पार्वती तुम सखी के साथ भयानक घोर जंगलों में होते हुए एक रम्य नदी तट पर पहुँची, और वहाँ एक पर्वत गुहा में प्रविष्ट होकर सम्पूर्ण भोगों को छोड़ कर, भाद्र शुक्ल तृतीया के दिन हस्त नक्षत्र होने पर तुमने पार्वती के सहित बालू का लिङ्ग स्थापित करके वाद्य और गीत के साथ मेरी पूजा की, रात्रि में जागरण भी की। उस व्रत के प्रभाव से मेरा आसन चलित हो गया। सखी के साथ तुम्हें मेरा दर्शन हुआ। मैंने कहा कि वर मांगों, और तुमने मुझे वर रूप में याचना किया। मैंने "तथास्तु" कहा और तुमने दूसरे दिन प्रातःकाल प्रतिमा का विसर्जन किया। उसी समय बन में ढूढ़ते हिमवान वहाँ पहुँच गये और तुम्हें देख प्रसन्न होकर गोदी में बैठाकर घनघोर जंगल में आने का कारण पूछा, तब तुमने पूर्व जन्म के वृतान्त को उनसे बतला कर मुझे पति रूप में पाने की बात बतलाया प्रसन्न होकर हिमवान ने घर पहुँच विवाह विधि को सम्पन्न किया। उस व्रत के प्रभाव से तुमने मेरे आधे आसन को प्राप्त किया इसके बाद पार्वती जी ने शिव जी से व्रत के विधि विधान को पूछा। श्री शिव जी ने कहा कि यह स्त्रियों का व्रत है। व्रत के दिन तोरणादि से स्थान को सजा कर सुगन्धित द्रव्यों से युक्त गृह मण्डप में वाद्य गीत के साथ पार्वती सहित मेरी प्रतिमा को स्थापित करना चाहिये। पश्चात् उक्त पूजन विधि से पूजा करके शिव पार्वती की स्तुति करना चाहिये। हे देवि ! जो स्त्री इस व्रत को करती है वह पापों से छुटकारा पाकर मन वाञ्छित फल प्राप्त करती है। तथा जो स्त्री उस दिन अन्न ग्रहण करती है उन्हें जन्म जन्मान्तर वैधव्य भोगना पड़ता है। "हरितालिका व्रत" कथा को सुनने मात्र से हजारों अश्वमेध यज्ञ और सैकड़ों "वाजपेय यज्ञ" करने का फल प्राप्त होता है। इस लिये हे देवि ? इस उत्तमोत्तम व्रत को मैंने तुम्हें बतलाया। जो स्त्री इस व्रत को करेगी वह सभी पापों से छुटकारा पाकर इष्टफल को प्राप्त करेगी इसमें संशय नहीं है।

"अनन्तव्रतकथा ॥" सूत उवाच। पुरा तु जाह्नवीतीरे धर्मो धर्मपराक्रम। जरासन्धवधार्थाय राजसूयमकल्पयत् ॥१॥ कृष्णेन सह धर्मोऽसौ भीमार्जुनसमन्वितः। यज्ञशालां प्रकुर्वीत नानारत्नोपशोभिताम् ॥२॥ मुक्ताफलसमाकीर्णां महेन्द्रालयसन्निभाम्। यज्ञार्थं भूपतीन्सर्वान् समानीय प्रयत्नतः ॥३॥ गान्धारीतनयो राजा चैकदा नृपनन्दनः। दुर्योधन इति ख्यातः समागत्य मखालयम् ॥४॥ दृष्ट्वा दुर्योधनस्तत्र प्राङ्गणं जलसन्निभम्। ऊर्ध्वं कृत्वा तु वस्त्राणि तत्र गच्छन् शनैः शनैः ॥५॥ स्थितवस्त्रं तं दृष्ट्वा द्रौपद्यादिवराङ्गनाः। दुर्योधनस्ततो गच्छञ्जलमध्ये पपातह ॥६॥ पुनः सर्वे नृपास्तत्र ऋषयश्च तपोधनाः। उपहासं च चक्रुस्ता द्रौपद्यादिसुलोचनाः ॥७॥ महाराजा-

विराजोऽसौमहाक्रोध परायणः। विनिर्गतः स्वकं राष्ट्रं मातुलेनवृतो नृपः ॥८॥ तस्मिन्काले तु शकुनिः प्रोवाच मधुरं वचः। मुञ्च राजन्महारोषं पुरतः कार्यगौरवात् ॥९॥ गन्तुमुत्तिष्ठ राजेन्द्र सत्रात्स्वसदनं प्रति। तथेत्युक्त्वा महाराजः समागत्य मखालयात् ॥१०॥ निरागच्छन्नृपाः सर्वे त्यक्त्वा यज्ञं स्वराष्ट्रकम्॥ दुर्योधनो राजभिश्च समागत्यगजाह्वयम् ॥११॥ आनीय पाण्डुपुत्रांस्तान्धर्मभीमार्जुनान् वरान्। द्यूतारम्भमकुरुत स्वं राज्यं प्राप्तवांस्ततः ॥१२॥ द्यूतेनैव जितास्सर्वे पाण्डवा वीतकल्मषाः। ततोऽरण्यान्तरेगत्वा वर्तन्ते वनचारिणः ॥१३॥ ततोवृत्तान्तमापन्नो भ्रातृभिः सह पाण्डवम्। युधिष्ठिरं द्रष्टुमनाः कृष्णोऽगाज्जगदीश्वरः ॥१४॥ सूतउवाच॥ अरण्येवर्तमानास्ते पाण्डवाः दुःखकर्शिताः। कृष्णं दृष्ट्वा महात्मानं प्रणिपत्य यथाक्रमम् ॥१५॥ युधिष्ठिर उवाच॥ अहं दुःखीह संजातो भ्रातृभिः परिवारितः। कथं मुक्तिर्वदास्माकमनन्ताद्दुःखसागरात् ॥१६॥ कं देवं पूजयिष्यामि राज्यंप्राप्स्याम्यनुत्तमम्। अधुना किं व्रतं कृत्वा त्वत्प्रसादाद्भवेद्धितम् ॥१७॥ श्रीकृष्ण उवाच॥ अनन्तव्रतमस्त्येकं तिथावस्यामनुत्तमम्। सर्वपापहरं नृणांस्त्रीणांचैव युधिष्ठिर ॥१८॥ शुक्लपक्षे चतुर्दश्यां मासि भाद्रपदे भवेत्। तस्यानुष्ठानमात्रेण सर्वपापं व्यपोहति ॥१९॥ युधिष्ठिर उवाच — कृष्ण! कोऽयमनन्तेति प्रोच्यते यस्त्वयाविभो। किं शेषनाग आहोस्विदनन्तस्तक्षकः स्मृतः ॥२०॥ परमात्माऽथवाऽनन्त उताहो ब्रह्म गीयते॥ एषोऽनन्त संज्ञोवै तथ्यं मे ब्रूहि केशव ॥२१॥ श्रीकृष्ण उवाच — अनन्त इत्यहं पार्थ मम रूपं निबोधय। आदित्यादिग्रहात्मासौ यः काल इति पठ्यते ॥२२॥ कलाकाष्ठामुहूर्तादि दिवारात्रिशरीरवान्। पक्षमासर्तुवर्षाणि युगकालव्यवस्थया ॥२३॥ योऽयं कालो मयाख्यातः सोऽनन्त इति कीर्त्यते। सोऽहं कृष्णोऽवतीर्णोऽत्र भूभारोत्तारणाय च ॥२४॥ दानवानां वधार्थाय वासुदेवकुलोद्भवम्। मां विद्धि सततं पार्थ साधूनां पालनाय च ॥२५॥ अनादिमध्यनिधनं कृष्णं विष्णुं हरिं शिवम्। वैकुण्ठं भास्करं सोमं सर्वव्यापिनमीश्वरम् ॥२६॥ विश्वरूपं महाबाहो योगिध्येयमनुत्तमम्। सर्वरूपमनन्तं च यस्मिन्निन्द्राश्चतुर्दश ॥२७॥ वसवो द्वादशादित्या रुद्रा एकादशस्मृताः। सप्तर्षयः समुद्राश्च पर्वताः सरितोद्रुमाः ॥२८॥ नक्षत्राणि दिशोभूमिः पाताल भूर्भुवादिकम्। माकुरुस्वात्रसन्देहं सोऽहं पार्थ न संशयः ॥२९॥ युधिष्ठिर उवाच। अनन्तव्रत माहात्म्यं विधिर्वेदविदाम्बर। किं पुण्यं किं फलं चास्य किं दानं कस्य पूजनम् ॥३०॥ केन चादौपुरा चीर्णं मर्त्ये केन प्रकाशितम्। एवं सविस्तरं सर्वं ब्रूह्यनन्तव्रतं मम ॥३१॥ श्रीकृष्ण उवाच। आसीत्पुराकृतयुगे सुमन्तुर्नामवैद्विजः। वशिष्ठगोत्रसम्भूतां सुरूपां च भृगोः सुताम् ॥३२॥ दीक्षानाम्नीं चोपयेमेवेदोक्तविधिनानृप। तस्याः कालेन सञ्जातादुहिताऽनन्तलक्षणा ॥३३॥ शीलानाम्नी सुशीला सा वर्धते पितृवेश्मनि। माता च तस्याः कालेन ज्वरदाहेन पीड़िता ॥३४॥ विनष्टा सा नदी तोये ययौ स्वर्गं पतिव्रता। सुमन्तुस्तु ततोऽन्यां वै धर्मपुंसः सुतां पुनः ॥३५॥ उपयेमे विधानेन दुःशीला नामनामतः। दुःशीलां कर्कशां चण्डीं नित्यं कलहकारिणीम् ॥३६॥ सापि शीला पितुर्गेहे गृहार्चन परावभौ। कुड्यस्तम्भ बहिर्द्वार देहलीतोरणादिषु ॥३७॥ वर्णकैश्चित्रमकरोन्नीलपीत सितासितैः। स्वस्तिकैः शंख पद्मैश्च भावयन्ती पुनः पुनः ॥३८॥ ततः काले बहुगते कौमारव्रतवर्तिनी। एवं सा वर्धतेशीला पितृवेश्मनि मङ्गला ॥३९॥ तां दृष्ट्वा चिन्तयामास वराननुगुणान्भुवि। कस्मै देया मया कन्या विचार्येति सुदुःखितः ॥४०॥ एतस्मिन्नेवकालेतु मुनिर्वेदविदांवरः। कन्यार्थी चागतः श्रीमान् कौण्डिन्योमुनि सत्तमः ॥४१॥ उवाचरूपसंपन्नां त्वदीयां तनयां वृणे। पिता ददौ द्विजेन्द्राय कौडिन्याय शुभेदिने ॥४२॥ गृह्योक्तविधिना पार्थ विवाहमकरोत्तदा। मङ्गलाचार निर्घोषं तव कुर्वन्ति योषितः ॥४३॥ ब्राह्मणाः स्वस्तिवचनं जयघोषं च वन्दिनः। निर्वर्त्योद्वाहितं सर्वं प्रोक्तवान् कर्कशाद्विज ॥४४॥ सुमन्तुरुवाच — किञ्चिद्दायादिकं देयं जामातुः पारितोषिकम्। तच्छ्रुत्वा कर्कशा क्रुद्धा प्रोत्सार्या गृहमण्डनम् ॥४५॥ पेटकेसुपिहितं बद्ध्वा स्वगृहं गम्यतामिति। उवाच वित्तं नैवास्ति गृहे पश्य यदि स्थितम् ॥४६॥ तच्छ्रुत्वा विमनाः पार्थ संयतात्मा मुनिस्तदा। भोज्यावशिष्टचूर्णेन पाथेयं च चकार सः ॥४७॥ कौण्डिन्योऽपि विवाहेन पथि गच्छन् शनैः शनैः। शीलां सुमन्तुराहाय नवोढां गोरथेन हि ॥४८॥ ददर्श यमुनां पुण्यां [illegible] सा स्त्रीणां कर्तुं [illegible] ॥४९॥ मध्याह्ने [illegible] समूहं रक्तवाससाम ॥५०॥ चतुर्दश्यामर्चयन्तं भक्तयादेवं जनार्दनम्। उपगम्य शनैः शीला पप्रच्छ स्त्रीकदम्बकम् ॥५१॥ आर्याः किमेतन्मे ब्रूत किन्नाम व्रतमीदृशम्। ता ऊचुर्योषितःसर्वा अनन्तं शीलां व्रतविभूषणम् ॥५२॥ अनन्तव्रत मेतद्धि अनन्तस्तत्र पूज्यते। सोऽब्रवीद्धिमहत्पुण्यंतत्करिष्ये सदव्रतम् ॥५३॥ विधानं कीदृशं तत्र किं दानं कोऽत्र पूज्यते ॥५४॥ स्त्रिय ऊचुः — शीले सद्व्रतमुच्यते

पुत्राम्ना संस्कृतस्य च। अर्धं विप्रायदातव्यमर्धमात्मनि भोजनम्। शक्त्या च दक्षिणां दद्याद्वित्तशाठ्यविवर्जितः। कर्तव्यं च सरित्तीरे कथां श्रुत्वा हरेरिमाम् ॥५६॥ शेषं कुशमयं कृत्वा वंशपात्रे निधाय च। स्नात्वाऽनन्तं समभ्यर्च्य मण्डले गन्ध दीपकैः ॥५७॥ पुष्पैर्धूपैश्च नैवेद्यैर्नानापक्वान्न संयुतैः। तस्याग्रतो दृढं सूत्रं कुंकुमाक्तं सुदोरकम्। चतुर्दशग्रन्थियुतं वामे करतलेन्यसेत् ॥५८॥ धारण मन्त्रः— अनन्त संसार महासमुद्रं मग्नं समभ्युद्धर वासुदेव। अनन्तरूपे विनियोज यस्व ह्यनन्तसूत्राय नमोनमस्ते ॥५९॥ अनन्तं च करे बद्ध्वा भवितव्यं स्वस्थमानसैः॥ ध्यात्वा नारायणं देवमनन्तं विश्वरूपिणम् ॥६०॥ भुक्त्वा चान्तेव्रजेद्वेश्म भद्रे प्रोक्तं व्रतं तव॥ श्रीकृष्णउवाच एवमाकर्ण्यराजेन्द्र प्रहृष्टेनान्तरात्मना ॥६१॥ सापिचक्रे व्रतं शीला करे बध्वा सुदोरकम्। चतुर्दश ग्रन्थियुतं वामे बाहौ यथोदितम्। पाथेयमर्धं विप्रायदत्वा भुक्त्वा स्वयं ततः ॥६२॥ पुनर्जगाम संहृष्टा गोरथेन स्वकं गृहम्। भर्त्रा सहैव शकुनप्रत्ययस्तत्क्षणादभूत् ॥६३॥ तेनानंतव्रतेनास्य बभौ गोधनसंकुलम्। गृहाश्रमं श्रियाजुष्टं धनधान्य समन्वितम् ॥६४॥ आकुलं व्याकुलं रम्यं सर्वदाऽतिथिपूजनैः। सापि माणिक्यकाञ्चिभिर्मुक्ताहारैर्विभूषिता ॥६५॥ दिव्याङ्गवस्त्रसच्छन्ना सावित्रीप्रतिमाऽभवत्। विचचार गृहेभर्तुः समीपे सुखरूपिणी ॥६६॥ कदाचिदुपविष्टाया दृष्टो बद्धः सुदोरकः। शीलाया हस्तमूले तु भर्त्रा तस्या द्विजन्मना ॥६७॥ किमिदं दोरकं शीले ममवश्याय कल्पितम्। धृतं सुदोरकंत्वेतत् किमर्थं ब्रूहि तत्वतः ॥६८॥ यस्य प्रसादात्सकला धनधान्यादि सम्पदः। लभ्यन्ते मानवैश्चापि सोऽनन्तोऽयं मयावृतः ॥६९॥ शीलायास्तद्वचः श्रुत्वा भर्त्रातेन द्विजन्मना। श्रीमदान्धेन कौरव्य साक्षेपं त्रोटितस्तदा ॥७०॥ कोऽनन्त इति मूढ़ेन जल्पता पापकारिणा। क्षिप्तोज्वालाकुले वह्नौ हाहाकृत्वा प्रधावती ॥७१॥ शीला गृहीत्वां तत्सूत्रं क्षीरमध्ये समाक्षिपत्। तेन कर्म विपाकेन सा श्रीस्तस्यक्षयंगता ॥७२॥ गोधनं तस्करैर्नीतं गृहं, दग्धं धनं गतम्। यद्यथैवागतं गेहे तत्तथैव पुनर्गतम् ॥७३॥ स्वजनैः कलहोनित्यं बन्धुभिस्ताडनंतथा। अनन्तक्षेपदोषेण दारिद्रयं पतितं गृहे ॥७४॥ न कश्चिद्वदते लोकोतेन सार्द्धंयुधिष्ठिर। शरीरेणातिसन्तप्तो मनसाऽप्यतिदुःखितः ॥७५॥ विपदं परमां प्राप्तः कौडिन्यः प्राह तां प्रियाम्। कौडिन्यउवाच—शीले ममेदमुत्पन्नं सहसा शोककारणम् ॥७६॥ येनातिदुःखमस्माकं जातः सर्वधनक्षयः॥ स्वजनैः कलहो गेहे न कश्चिन्मां प्रभाषते ॥७७॥ शरीरे नित्य संतापः खेदश्चेतसि दारुणः। जानासि दुर्नयः कोऽत्र किं कृत्वा सुकृतं भवेत् ॥७८॥ अथोवाचाथ तं शीला सुशीला शीलमण्डना। प्रायोऽनन्त कृताक्षेप पापसम्भवजं फलम् ॥७९॥ भविष्यति महाभाग तदर्थं यत्नमाचर। एवमुक्तः स विप्रर्षि जगाम मनसा हरिम् ॥८०॥ निर्वेद निर्जगामाथकौण्डिन्यः प्रगतो वनम्। तपसेकृतसंकल्पो वायुभक्षो द्विजोत्तमः ॥८१॥ मनसाध्यायमानं तं क्व द्रक्ष्यामि च तं विभुम्। यस्य प्रसादात्तज्जातमोक्षणान्निधनं गतम् ॥८२॥ धनादिकं ममातीव सुखदुःखप्रदायकम्। एवं सञ्चिन्तयन् सोऽथ बभ्राम गहने वने ॥८३॥ तत्रापश्यन् महाचूतं पुष्पितं फलितं द्रुमम्। वर्जितं पक्षिसंघातैः कीटकोटिसमावृतम् ॥८४॥ तमपृच्छद्विजोऽनन्तः क्वचिद्दृष्टो महाद्रुम। ब्रूहि सौम्य ममातीव दुःखं चेतसि वर्तते ॥८५॥ सोऽब्रवीद्भगवानन्तः क्वचिद्दृष्टोमयादिवा। एवं निराकृतस्तेन संजगामाथ दुःखितः ॥८६॥ क्व द्रक्ष्यामीतिगच्छन् स गां ददर्श सवत्सकाम्। वनमध्ये प्रधावन्तीमितश्चेतश्च पाण्डव ॥८७॥ सोऽब्रवीद्धेनुकेब्रूहि यद्यनन्तस्त्वयेक्षितः। गौरुवाचाथ कौण्डिन्यं नानन्तं वेद्म्यहं द्विज ॥८८॥ ततो व्रजन् ददर्शाग्रे वृषभं शाद्वलेस्थितम्। दृष्ट्वा पप्रच्छ गोस्वामिन्ननन्तोवीक्षितस्त्वया ॥८९॥ वृषभस्तमुवाचेदं नानन्तो विक्षितो मया। ततो व्रजन् ददर्शाग्रे रम्यं पुष्करिणीद्वयम् ॥९०॥ अन्योऽन्य जल कल्लोलैर्वीचिपर्यन्त सङ्गतम्। छन्नं कमल कल्हारैः कुमुदोत्पलमण्डितम् ॥९१॥ सेवितं भ्रमरैर्हंसैश्चक्रकारण्डवैर्बकैः। तेप्य पृच्छद्द्विजोऽनन्तो युवाभ्यांनोपलक्षितः ॥९२॥ ऊचतुस्ते पुष्करिण्यौ नानन्तो वीक्षितो द्विज। ततो व्रजन् ददर्शाग्रेगर्दभं कुञ्जरं तथा ॥९३॥ तावपृच्छद् द्विजोऽनन्तो भवद्भ्यांनोपलक्षितः। एवं स पृच्छन्नष्टाशस्तत्रैव निपसादह ॥९४॥ कौण्डिन्यो विह्वलो भूतो निराशो जीविते नृप। दीर्घमुष्णं च निःश्वस्य पपात भुवि भारत ॥९५॥ प्राप्य संज्ञामनन्तेति जल्पन्नुत्थाय स द्विजः। नूनं त्यक्ष्याम्यहं प्राणानीति संकल्प्य चेतसि ॥९६॥ यावदुद्बन्धनं वृक्षे चक्रे तावद् युधिष्ठिर। कृपयाऽनन्तदेवोऽपि प्रत्यक्ष समजायत ॥९७॥ वृद्धब्राह्मणरूपेण इत एहीत्युवाच तम्। प्रगृह्यदक्षिणेपाणौ गुहायां प्रविवेशत् ॥९८॥ तां पुरीं दर्शयामास दिव्यनारीनरैर्युताम्॥ यस्यां निविष्टमात्मानं दिव्य सिंहासने शुभे॥ पार्श्वस्थं शंख चक्राब्जगदागरुड शोभितम्। दर्शयामास विप्राय विश्वरूपमनन्तकम् ॥१०१॥ विभूतिभेदैर्बहुधानन्तैरनन्तममितौजसम्। कौस्तुभेन विराजन्तं वनमालाविभूषितम्।

तं दृष्ट्वा देवदेवेशमनन्तमपराजितम्। वन्दमानो जगादोच्चैर्जय शब्द पुरःसरम् ॥ १०२ ॥ पापोऽहं पापकर्माहं पापात्मापापसम्भवः। त्राहिमां पुण्डरीकाक्ष सर्वपापहरोभव ॥ १०३ ॥ तच्छ्रुत्वाऽनन्तदेवेशः प्राह सुस्निग्धयागिरा। मा भैस्त्वं ब्रूहि विप्रेन्द्र यत्तेमनसि वर्तते ॥ १०४ ॥ कौण्डिन्य उवाच ॥ मया भूत्यवलिप्तेन त्रोटितोऽनन्तदोरकः। तेन पापविपाकेन भूतिर्मेप्रलयंगता ॥ १०५ ॥ स्वजनैः कलहो गेहे न कश्चिन्मां प्रभाषते। निर्वेदादागमितेऽरण्ये तव दर्शनकांक्षया ॥ १०६ ॥ कृपया देवदेवेशत्वयात्मा संप्रदर्शितः। तस्य पापस्य मे शान्तिं कारुण्याद्वक्तुमर्हसि ॥ १०७ ॥ श्रीकृष्ण उवाच— तच्छ्रुत्वाऽनन्तदेवेश उवाच द्विजसत्तमम्। भक्त्या सन्तोषितोदेवः किं न दद्याद्युधिष्ठिर ॥ १०८ ॥ अनन्त उवाच — स्वगृहंगच्छ कौण्डिन्य मा विलम्बं कुरु द्विज। चरानन्तव्रतं भक्त्या नववर्षाणिपञ्च च ॥ १०९ ॥ सर्वपाप विशुद्धात्मा प्राप्स्यते सिद्धिमुत्तमम्। पुत्र पौत्रान् समुत्पाद्य भुक्त्वा भोगान्यथेप्सितान् ॥ ११० ॥ अन्ते मत्स्मरणं प्राप्य मामुपैस्यष्यसंशयम्। अन्यच्च ते वरं दद्मि सर्वलोकोपकारकम् ॥ १११ ॥ इदमाख्यानकवरं शीलानन्तव्रतादिकम्। करिष्यति नरो यस्तु कुर्वन्व्रतमिदं शुभम् ॥ ११२ ॥ सोऽचिरात् पापनिर्मुक्तः प्राप्नोति परमाङ्गतिम्। गच्छ विप्रगृहं शीघ्रं मयायेनागतोह्यसि ॥ ११३ ॥ कौडिन्यउवाच ॥ स्वामिन्पृच्छामि ते ब्रूहि किञ्चित् कौतूहलं मया। अरण्ये भ्रमता दृष्टस्तद् वदस्व जगद्गुरो ॥ ११४ ॥ कश्चूतवृक्षकस्तत्र का गौः को वृषभस्तथा। कमलोत्पलकल्हारैः शोभितं सुमनोहरम् ॥११५॥ मयादृष्टं महारण्ये किं तत् पुष्करिणीद्वयम्। कःखरः कुञ्जरः कोऽसौ कोऽसौ वृद्धो द्विजोत्तमः ॥ ११६ ॥ अनन्तउवाच — स चूतवृक्षो विप्रोऽसौ वेदविद्याविशारदैः। विद्या न दत्ता शिष्येभ्यस्तेनासौ तरुतांगतः ॥११७॥ या गौर्वसुन्धरा दृष्टा पूर्वं सा बीजहारिणी। वृषो धर्मस्त्वयादृष्टः शाद्वले सत्यमास्थितः ॥ ११८ ॥ धर्माधर्मव्यवस्थानं तच्च पुष्करिणीद्वयम्। ब्राह्मण्यौ केचिदप्यास्तां भगिन्यौ तत्परस्परम् ॥ ११९ ॥ धर्माधर्मादि यत्किञ्चित्तन्निवेदयतो मिथः। विप्राय वेदविदुषे न दत्तं दुर्बलाय वै ॥ १२० ॥ भिक्षादत्ता न चार्थिभ्यस्तेन पापेन कर्मणा। वीचिकल्लोलमालाभिर्गच्छतस्तु परस्परम् ॥ १२१ ॥ खरः क्रोधस्तथादृष्टः कुञ्जरो मद उच्यते। ब्राह्मणोऽसावनन्तोऽहं गुहासंसार गह्वरम् ॥ १२२ ॥ इत्युक्त्वा देवदेवेशस्तत्रैवान्तरधीयत। स्वप्नप्रायं ततो दृष्ट्वा ततः स्वगृहमागतः ॥ १२३ ॥ कृत्वाऽनन्तव्रतं सम्यक् नववर्षाणि पञ्च च। भुक्त्वा सर्वमनन्तेन यथोक्तं पाण्डुनन्दन ॥ १२४ ॥ अन्ते मत्स्मरणं प्राप्य ततोऽनन्त पुरे द्विजः। तथा त्वमपि राजर्षे कथा शृण्वन् व्रतं कुरु ॥१२५॥ प्राप्यसि चिन्तितं सर्वमनन्तस्यव चो यथा॥ यद्वच्चतुर्दशेवर्षे फलंप्राप्तं द्विजन्मना ॥ १२६ ॥ वर्षैकेन तदाप्नोति कृत्वोपाख्यानकं व्रतम्। एतत्ते कथितं भूप व्रतानामुत्तमं व्रतं ॥ १२७ ॥ यच्छ्रुत्वा सर्वपापेभ्यो मुच्यते नात्र संशयः। तेऽपि पापविनिर्मुक्ताः प्राप्स्यन्ति च हरेः पदम् ॥१२८॥ संसार गह्वर गुहासु सुखं विहर्तुंवाञ्छन्ति ये कुरुकुलोद्भव शुद्ध सत्वः। संपूज्य च त्रिभुवनेशमनन्तदेवं बध्नन्ति दक्षिणकरे वरदोरकं ते ॥ १२९ ॥ इति श्रीमदनन्तव्रते पूजाकथा च समाप्ता। श्रीमदनन्तार्पणमस्तु ॥

अनन्तव्रत कथा—श्री सूतजी शौनक आदि ऋषियों को इस "अनन्तव्रत" कथा को सुनाया था। एक बार धर्मवीर महाराज युधिष्ठिर जरासन्ध को मारने के लिए राजसूय यज्ञ प्रारम्भ किये। उस यज्ञ में दुर्योधन शकुनी आदि भी पधारे थे। यज्ञशाला भूमि में घूमते समय दुर्योधन को स्थल के स्थान पर जल और जल के स्थान पर स्थल प्रतीत हो रहा था फल स्वरूप कई स्थानों पर गिर पड़ा, उसे गिरता हुआ देखकर सभी लोग हँसने लगे, हँसने वालों में द्रौपदी भी थी। दुर्योधन को अपना यह अपमान असह्य हो गया और वह अपने मामा शकुनी से घर लौट जाने के लिये आग्रह किया, अन्त में धूर्त शकुनी के समझाने पर यज्ञ में सम्मिलित हुआ। हस्तिनापुर लौटने पर पाण्डवों को जुआ खेलने का निमंत्रण देकर दुर्योधन ने शकुनी की सहायता से पाण्डवों की सभी राज्य सम्पत्ति जीत लिया और प्रतिज्ञा के अनुसार पाण्डव वन में चले गये। वहाँ पर श्रीकृष्णजी भेंट करने के लिये गये। यथोचित सत्कार के पश्चात् धर्मराज ने अपने इस दुःख से छुटकारा पाने के निमित्त भगवान् श्रीकृष्ण से पूछा। श्रीकृष्ण भगवान् ने 'अनन्तव्रत' करने के लिए उन्हें उपदेश दिया। और यह भी समझा[illegible] 'अनन्त' मैं ही हूँ और यह मेरा ही व्रत है। युधिष्ठिर ने अनन्त व्रत के माहात्म्य और विधि को [illegible] से पूछा, और यह भी पूछा कि पूर्व में इस व्रत को किसने किया था।

श्री कृष्ण भगवान् ने कहा कि सतयुग में सुमन्तु नामक ब्राह्मण था। उनकी पत्नी भृगु ऋषि की कन्या थी; दीक्षा उसका नाम था। उससे शीला नाम की एक कन्या पैदा हुई। थोड़े समय के बाद ऋषिपत्नी की मृत्यु हो गई और मृत्यु के बाद दुःशीला नामक दूसरी कन्या से ऋषि ने अपना विवाह कर लिया। शीला अपने पिता के घर में ही बहुत कलाकौशल सीख ली। कन्या की अवस्था जब विवाह योग्य हुई, तो सुमन्तु ने कौण्डिन्य नामक ऋषि से शीला का विवाह कर दिया। विवाह के पश्चात् सुमन्तु ने अपनी कर्कशा स्त्री से दामाद को दहेज में द्रव्यादिक देने के लिये कहा। सुमन्तु की कर्कशा स्त्री ने दामाद से झूठ बोलकर उन्हें यों ही विदा किया कौण्डिन्य मुनि शीला को रथ पर चढ़ा कर विदा हुए और रास्ते में मध्याह्नकाल होने पर यमुना तट पर संध्या वन्दन करने लगे। उसी समय शीला ने एक स्त्रियों के झुंड को चतुर्दशी के दिन जनार्दन भगवान् का पूजन करते हुए देखा और उनसे उस व्रत के विषय में पूछा। उन स्त्रियों ने शीला को अनन्त व्रत के विधान को समझाया कि कुशा के शेष नाग के मण्डल में विष्णु की प्रतिमा रखकर देव पूजन विधि से पूजन कर केशर के रंग से रंगा हुआ सूत से चौदह गांठ वाला डोरा हाथ में बाँधे। पश्चात् भगवान् विष्णु की प्रार्थना करे और दान दे। इस प्रकार के उत्तम व्रतको शीला भी प्रारम्भ कर दी और उसके पास जो पाथेय था उसे आधा ब्राह्मण को दान दे पति के साथ घर गई। इस व्रत के प्रभाव से उसके पास मणियों से जड़ित आभूषण हो गये। एक दिन कौण्डिन्य मुनि ने अपने पत्नी के हाथ का बँधा डोरा देखा उसे देखकर उसके विषय में पूछा। शीला ने बतलाया कि यह अनन्त भगवान् हैं। अज्ञानवश कौण्डिन्य ने उस डोरे को तोड़कर अग्नि में फेंक दिया। उसी समय दौड़कर शीला ने उसे दूध में डाल दिया। अनन्त भगवान् के कोप से कौण्डिन्य मुनि का धन धान्य सभी जहाँ का तहाँ नष्ट भ्रष्ट हो गया। एक दिन शीला से उन्होंने इस विपत्ति का कारण पूछा। शीलवती शीला ने उन्हें अनन्त भगवान् के कोप को ही विपत्ति का मूल कारण बतलाया। स्त्री की बात सत्य मान कर अनन्त भगवान् की खोज में वह ब्राह्मण जंगलों में घूमने लगा। कुछ दूर जाने पर उसे एक दूषितफल वाला आम्र का वृक्ष दिखाई पड़ा उस वृक्ष से उसने अनन्त के विषय में पूछा कि हे आम्र! तुमने अनन्त भगवान् को देखा है? उसने उत्तर दिया कि नहीं। इस प्रकार कौण्डिन्य ने बछड़े सहित, गौ और बैल से क्रमशः पूछा उन सबों ने भी नकारात्मक उत्तर दिया। इसके बाद उस ब्राह्मण ने भ्रमर, हँस, चकोर, आदि से युक्त दो पुष्करिणियों से अनन्त भगवान् के विषय में पूछा उन बावलियों ने भी नकारात्मक उत्तर दे दिया। पश्चात् क्रमशः एक गधा, तथा एक हाथी से पूछा, उन दोनों ने कहा कि हम अनन्त भगवान् को नहीं जानते। हताश होकर वह ब्राह्मण पेड़ में फाँसी लगाकर आत्महत्या करना चाहा। उसी समय ब्राह्मण वेषधारी अनन्त भगवान् प्रगट हुये और कौण्डिन्य का हाथ पकड़ कर एक गुफा ले गये। वहाँ जाकर एक विशाल नगर देखा जिसमें विष्णु भगवान सभी जनों से पूजित थे। भगवान् का दर्शन पाकर कौण्डिन्य ने उनकी बहुत प्रशंसा की। कौण्डिन्य की प्रार्थना से संतुष्ट होकर भगवान् कौण्डिन्य से अपने मन की बात कहने का आदेश दिया। कौण्डिन्य अपने पूर्व वृत्तान्त को जिस प्रकार उसने अनन्त के डोरे को तोड़ा था तथा उसे जो जो कष्ट हुआ था कह सुनाया। भगवान् ने कष्ट से छुटकारा पाने के लिए चौदह अनन्त व्रत करने को कहा। इसके पश्चात् अनन्त भगवान् ने उस ब्राह्मण से कहा कि जिस मार्ग से आये हो उसी से चले जाओ। कौण्डिन्य बोले कि हे प्रभो मैंने जंगल में घूमते हुए जो जो कौतुक देखा है, कृपया उसे समझा दीजिये। भगवान् बोले जो आम्र का वृक्ष था वह वेद वेदाङ्गयुक्त पूर्व जन्म का ब्राह्मण था। विद्या दान न करने से उसकी यह गति थी। जो गौ थी वह बीजहारिणी पृथ्वी थी, वृषभ सत्यनारायण धर्म था। दो पुष्करिणी जो थीं वह दोनो बहिन ब्राह्मणी थीं भिक्षुक को भिक्षा नहीं देने के कारण एक दूसरे के जल को आदान प्रदान करती थीं। गदहा क्रोध था, हाथी अभिमान था। ब्राह्मण (अनन्त भगवान् मैं ही था। यह सब गुफा कठिन संसार सागर था। ऐसा कह अनन्त भगवान् उसी स्थल पर अन्तर्हित हो गये। यह सब दृश्य देख वह कौण्डिन्य मुनि घर आये और चौदह वर्ष अनन्त व्रत करके सभी सुखों का भोग कर स्वर्ग लोक को चले गये। भगवान् श्री कृष्ण युधिष्ठिर से बोले कि हे राजर्षि! तुम एक ही अनन्त व्रत को करके अपना राज्य, धन सम्पत्ति वापस पा सकोगे। इस शीला के आख्यान को जो कहेंगे और सुनेंगे वह भवसागर पार हो जावेंगे। यही कथा का सार है।

॥ संवत् २०२४ वर्षीय-दृश्यग्रहाः ॥

भारतीय स्टैण्डर्ड समयानुसारेण नित्य प्रातः ५।३० वादनकालिकाः स्पष्टग्रहाः तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं (स्थूल) गतिः।

(ता० १० अप्रैल सन् १९६७ से २८ मार्च सन् १९६८ तक)

एप्रिल सन् १९६७

तारीख	वार	सूर्य स्पष्ट रा. अं. क.	चन्द्र स्पष्ट रा. अं. क.	भौम स्पष्ट रा. अं. क.	बुध स्पष्ट रा. अं. क.	शुक्र स्पष्ट रा. अं. क.
१०	चन्द्र	० १९ २६	० २० ११	६ २६ ५१	११ २३ २९	१ २४ ४६
११	मङ्गल	० २० २५	१ २ ०	६ २६ २९	११ २४ ५०	१ २५ ५७
१२	बुध	० २१ २४	१ १३ ५३	६ २६ ७	११ २६ १४	१ २७ ८
१३	गुरु	० २२ २३	१ २५ ५१	६ २५ ४५	११ २७ ३९	१ २८ २०
१४	शुक्र	० २३ २२	२ ७ ५८	६ २५ २२	११ २९ ६	१ २९ ३१
१५	शनि	० २४ २१	२ २० १७	६ २५ ०	० ० ३५	२ ० ४२
१६	सूर्य	० २५ १९	३ २ ५०	६ २४ ३७	० २ ५	२ १ ५३
१७	चन्द्र	० २६ १८	३ १५ ४२	६ २४ १४	० ३ ३८	२ ३ ३
१८	मङ्गल	० २७ १७	३ २८ ५६	६ २३ ५१	० ५ ११	२ ४ १४
१९	बुध	० २८ १५	४ १२ ३२	६ २३ २८	० ६ ४७	२ ५ २५
२०	गुरु	० २९ १४	४ २६ ३६	६ २३ ६	० ८ २४	२ ६ ३५
२१	शुक्र	१ ० १३	५ ११ २	६ २२ ४३	० १० ३	२ ७ ४६
२२	शनि	१ १ ११	५ २५ ४९	६ २२ २०	० ११ ४४	२ ८ ५६
२३	सूर्य	१ २ १०	६ १० ५२	६ २१ ५८	० १३ २६	२ १० ६
२४	चन्द्र	१ ३ ८	६ २६ १	६ २१ ३६	० १५ १०	२ ११ १६
२५	मङ्गल	१ ४ ७	७ ११ ७	६ २१ १४	० १६ ५६	२ १२ २७
२६	बुध	१ ५ ५	७ २६ २	६ २० ५३	० १८ ४३	२ १३ ३६
२७	गुरु	१ ६ ३	८ १० ३८	६ २० ३२	० २० ३२	२ १४ ४६
२८	शुक्र	१ ७ २	८ २४ ५१	६ २० ११	० २२ २३	२ १५ ५६
२९	शनि	१ ८ ०	९ ८ ३६	६ १९ ५१	० २४ १५	२ १७ ५
३०	सूर्य	१ ८ ५८	९ २१ ५५	६ १९ ३१	० २६ ९	२ १८ १५

बाणपञ्चकम्
रोगः ८,१७,२६
अनलोऽयं सदाल्यः २,११,२०,२९
नृपः ४,१३,२२
चौरः ६,१५,२४
मृत्युः १,१०,१९,२८

मई १९६७

तारीख	वार	सूर्य स्पष्ट रा. अं. क.	चन्द्र स्पष्ट रा. अं. क.	भौम स्पष्ट रा. अं. क.	बुध स्पष्ट रा. अं. क.	शुक्र स्पष्ट रा. अं. क.
१	चन्द्र	१ ९ ५६	१० ४ ४९	६ १९ १२	० २८ ५	२ १९ २४
२	मङ्गल	१ १० ५५	१० १७ २१	६ १८ ५३	१ ० ३	२ २० ३३
३	बुध	१ ११ ५३	१० २९ ३६	६ १८ ३५	१ २ २	२ २१ ४३
४	गुरु	१ १२ ५१	११ ११ ३८	६ १८ १८	१ ४ ३	२ २२ ५२
५	शुक्र	१ १३ ४९	११ २३ ३१	६ १८ १	१ ६ ५	२ २४ ०
६	शनि	१ १४ ४७	० ५ १९	६ १७ ४४	१ ८ ९	२ २५ ९
७	सूर्य	१ १५ ४६	० १७ ७	६ १७ २९	१ १० १५	२ २६ १८
८	चन्द्र	१ १६ ४४	० २८ ५६	६ १७ १४	१ १२ २१	२ २७ २६
९	मङ्गल	१ १७ ४२	१ १० ५०	६ १७ ०	१ १४ २९	२ २८ ३५
१०	बुध	१ १८ ४०	१ २२ ५१	६ १६ ४६	१ १६ ३८	२ २९ ४३
११	गुरु	१ १९ ३८	२ ५ १	६ १६ ३४	१ १८ ४८	३ ० ५१
१२	शुक्र	१ २० ३६	२ १७ २१	६ १६ २२	१ २० ५८	३ १ ५९
१३	शनि	१ २१ ३४	२ २९ ५४	६ १६ ११	१ २३ ९	३ ३ ६
१४	सूर्य	१ २२ ३२	३ १२ ४०	६ १६ ०	१ २५ २०	३ ४ १४
१५	चन्द्र	१ २३ २९	३ २५ ४२	६ १५ ५१	१ २७ ३१	३ ५ २१
१६	मङ्गल	१ २४ २७	४ ९ ०	६ १५ ४२	१ २९ ४१	३ ६ २९
१७	बुध	१ २५ २५	४ २२ ३५	६ १५ ३४	२ १ ५१	३ ७ ३६
१८	गुरु	१ २६ २३	५ ६ २९	६ १५ २७	२ ४ ०	३ ८ ४३
१९	शुक्र	१ २७ २१	५ २० ४०	६ १५ २१	२ ६ ७	३ ९ ५०
२०	शनि	१ २८ १८	६ ५ ८	६ १५ १५	२ ८ १३	३ १० ५६
२१	सूर्य	१ २९ १६	६ १९ ४९	६ १५ १०	२ १० १७	३ १२ ३
२२	चन्द्र	२ ० १४	७ ४ ३८	६ १५ ७	२ १२ १९	३ १३ ९
२३	मङ्गल	२ १ १२	७ १९ २८	६ १५ ४	२ १४ २०	३ १४ १५
२४	बुध	२ २ ९	८ ४ १३	६ १५ १	२ १६ १७	३ १५ २१
२५	गुरु	२ ३ ७	८ १८ ४४	६ १५ ०	२ १८ १३	३ १६ २६
२६	शुक्र	२ ४ ४	९ २ ५७	६ १४ ५९	२ २० ५	३ १७ ३२
२७	शनि	२ ५ २	९ १६ ४५	६ १४ ५९	२ २१ ५५	३ १८ ३७
२८	सूर्य	२ ६ ०	१० ० ९	६ १५ ०	२ २३ ४३	३ १९ ४२
२९	चन्द्र	२ ६ ५७	१० १३ ७	६ १५ २	२ २५ २७	३ २० ४७
३०	मङ्गल	२ ७ ५५	१० २५ ४३	६ १५ ४	२ २७ ९	३ २१ ५१
३१	बुध	२ ८ ५२	११ ८ ०	६ १५ ७	२ २८ ४८	३ २२ ५५

जून सन् १९६७

तारीख	वार	सूर्य स्पष्ट रा. अं. क.	चन्द्र स्पष्ट रा. अं. क.	भौम स्पष्ट रा. अं. क.	बुध स्पष्ट रा. अं. क.	शुक्र स्पष्ट रा. अं. क.
१	गुरु	२ ९ ५०	११ २० २	६ १५ ११	३ ० २४	३ २४ ०
२	शुक्र	२ १० ४७	० १ ५५	६ १५ १६	३ १ ५६	३ २५ ३
३	शनि	२ ११ ४५	० १३ ४३	६ १५ २१	३ ३ २६	३ २६ ७
४	सूर्य	२ १२ ४२	० २५ ३१	६ १५ २७	३ ४ ५३	३ २७ १०
५	चन्द्र	२ १३ ४०	१ ७ २४	६ १५ ३४	३ ६ १७	३ २८ १३
६	मङ्गल	२ १४ ३७	१ १९ २४	६ १५ ४१	३ ७ ३८	३ २९ १६
७	बुध	२ १५ ३५	२ १ ३६	६ १५ ४९	३ ८ ५५	४ ० १९
८	गुरु	२ १६ ३२	२ १४ ०	६ १५ ५८	३ १० १०	४ १ २१
९	शुक्र	२ १७ २९	२ २६ ३८	६ १६ ७	३ ११ २१	४ २ २३
१०	शनि	२ १८ २७	३ ९ ३१	६ १६ १८	३ १२ २९	४ ३ २५
११	सूर्य	२ १९ २४	३ २२ ३८	६ १६ २८	३ १३ ३३	४ ४ २६
१२	चन्द्र	२ २० २२	४ ५ ५७	६ १६ ४०	३ १४ ३४	४ ५ २७
१३	मङ्गल	२ २१ १९	४ १९ २९	६ १६ ५२	३ १५ ३२	४ ६ २८
१४	बुध	२ २२ १६	५ ३ १३	६ १७ ४	३ १६ २६	४ ७ २८
१५	गुरु	२ २३ १४	५ १७ ७	६ १७ १८	३ १७ १६	४ ८ २८
१६	शुक्र	२ २४ ११	६ १ ११	६ १७ ३१	३ १८ ३	४ ९ २८
१७	शनि	२ २५ ८	६ १५ २१	६ १७ ४६	३ १८ ४५	४ १० २७
१८	सूर्य	२ २६ ५	६ २९ ४५	६ १८ १	३ १९ २४	४ ११ २६
१९	चन्द्र	२ २७ ३	७ १४ १०	६ १८ १६	३ १९ ५९	४ १२ २४
२०	मङ्गल	२ २८ ०	७ २८ ३६	६ १८ ३२	३ २० २९	४ १३ २२
२१	बुध	२ २८ ५७	८ १२ ५८	६ १८ ४९	३ २० ५५	४ १४ २०
२२	गुरु	२ २९ ५४	८ २७ ११	६ १९ ६	३ २१ १७	४ १५ १७
२३	शुक्र	३ ० ५२	९ ११ ११	६ १९ २४	३ २१ ३४	४ १६ १३
२४	शनि	३ १ ४९	९ २४ ५२	६ १९ ४२	३ २१ ४७	४ १७ १०
२५	सूर्य	३ २ ४६	१० ८ ११	६ २० ०	३ २१ ५५	४ १८ ५
२६	चन्द्र	३ ३ ४३	१० २१ ८	६ २० १९	३ २१ ५९	४ १९ १
२७	मङ्गल	३ ४ ४०	११ ३ ४४	६ २० ३९	३ २१ ५८	४ १९ ५५
२८	बुध	३ ५ ३८	११ १६ १	६ २० ५९	३ २१ ५२	४ २० ४९
२९	गुरु	३ ६ ३५	११ २८ ४	६ २१ १९	३ २१ ४२	४ २१ ४३
३०	शुक्र	३ ७ ३२	० ९ ५७	६ २१ ४०	३ २१ २८	४ २२ ३६

जुलाई सन् १९६७

तारीख	वार	सूर्य स्पष्ट रा. अं. क.	चन्द्र स्पष्ट रा. अं. क.	भौम स्पष्ट रा. अं. क.	बुध स्पष्ट रा. अं. क.	शुक्र स्पष्ट रा. अं. क.
१	शनि	३ ८ २९	० २१ ४६	६ २२ २	३ २१ १०	४ २३ २८
२	सूर्य	३ ९ २७	१ ३ ३६	६ २२ २४	३ २० ४७	४ २४ २०
३	चन्द्र	३ १० २४	१ १५ ३१	६ २२ ४६	३ २० २१	४ २५ ११
४	मङ्गल	३ ११ २१	१ २७ ३८	६ २३ ८	३ १९ ५२	४ २६ २
५	बुध	३ १२ १८	२ ९ ५८	६ २३ ३१	३ १९ २०	४ २६ ५२
६	गुरु	३ १३ १५	२ २२ ३६	६ २३ ५५	३ १८ ४६	४ २७ ४१
७	शुक्र	३ १४ १३	३ ५ ३२	६ २४ १९	३ १८ १०	४ २८ २९
८	शनि	३ १५ १०	३ १८ ४६	६ २४ ४३	३ १७ ३३	४ २९ १७
९	सूर्य	३ १६ ७	४ २ १७	६ २५ ७	३ १६ ५५	५ ० ३
१०	चन्द्र	३ १७ ४	४ १६ १	६ २५ ३२	३ १६ १७	५ ० ४९
११	मङ्गल	३ १८ २	४ २९ ५५	६ २५ ५८	४ १५ ४०	५ १ ३५
१२	बुध	३ १८ ५९	५ १३ ५७	६ २६ २३	३ १५ ४	५ २ १९
१३	गुरु	३ १९ ५६	५ २८ २	६ २६ ५०	३ १४ ३१	५ ३ २
१४	शुक्र	३ २० ५३	६ १२ १०	६ २७ १६	३ १४ ०	५ ३ ४५
१५	शनि	३ २१ ५०	६ २६ १७	६ २७ ४३	३ १३ ३२	५ ४ २६
१६	सूर्य	३ २२ ४८	७ १० २५	६ २८ १०	३ १३ ८	५ ५ ६
१७	चन्द्र	३ २३ ४५	७ २४ ३०	६ २८ ३७	३ १२ ४८	५ ५ ४५
१८	मङ्गल	३ २४ ४२	८ ८ ३३	६ २९ ५	३ १२ ३२	५ ६ २३
१९	बुध	३ २५ ३९	८ २२ ३०	६ २९ ३२	३ १२ २१	५ ७ ०
२०	गुरु	३ २६ ३७	९ ६ १९	७ ० १	३ १२ १६	५ ७ ३६
२१	शुक्र	३ २७ ३४	९ १९ ५६	७ ० ३०	३ १२ १६	५ ८ ११
२२	शनि	३ २८ ३१	१० ३ १९	७ ० ५९	३ १२ २२	५ ८ ४४
२३	सूर्य	३ २९ २८	१० १६ २५	७ १ २८	३ १२ ३४	५ ९ १५
२४	चन्द्र	४ ० २६	१० २९ १३	७ १ ५७	३ १२ ५०	५ ९ ४६
२५	मङ्गल	४ १ २३	११ ११ ४४	७ २ २७	३ १३ १३	५ १० १५
२६	बुध	४ २ २०	११ २३ ५८	७ २ ५७	३ १३ ४२	५ १० ४२
२७	गुरु	४ ३ १७	० ५ ५९	७ ३ २८	३ १४ १७	५ ११ ८
२८	शुक्र	४ ४ १५	० १७ ५१	७ ३ ५८	३ १४ ५८	५ ११ ३२
२९	शनि	४ ५ १२	० २९ ४०	७ ४ २९	३ १५ ४४	५ ११ ५४
३०	सूर्य	४ ६ १०	१ ११ ३०	७ ५ ०	३ १६ ३६	५ १२ १५
३१	चन्द्र	४ ७ ७	१ २३ २६	७ ५ ३१	३ १७ ३४	५ १२ ३४

अगस्त १९६७

तारीख	वार	सूर्य स्पष्ट रा. अं. क.	चन्द्र स्पष्ट रा. अं. क.	भौम स्पष्ट रा. अं. क.	बुध स्पष्ट रा. अं. क.	शुक्र स्पष्ट रा. अं. क.
१	मङ्गल	४ ८ ४	२ ५ ३५	७ ६ ३	३ १८ ३८	५ १२ ५१
२	बुध	४ ९ २	२ १८ १	७ ६ ३५	३ १९ ४७	५ १३ ६
३	गुरु	४ ९ ५९	३ ० ४७	७ ७ ७	३ २१ १	५ १३ १९
४	शुक्र	४ १० ५७	३ १३ ५६	७ ७ ३९	३ २२ २१	५ १३ ३१
५	शनि	४ ११ ५४	३ २७ २७	७ ८ १२	३ २३ ४५	५ १३ ४०
६	सूर्य	४ १२ ५२	४ ११ १९	७ ८ ४५	३ २५ १४	५ १३ ४७
७	चन्द्र	४ १३ ४९	४ २५ २८	७ ९ १८	३ २६ ४८	५ १३ ५१
८	मङ्गल	४ १४ ४७	५ ९ ४८	७ ९ ५१	३ २८ २६	५ १३ ५४
९	बुध	४ १५ ४४	५ २४ १४	७ १० २५	४ ० ८	५ १३ ५४
१०	गुरु	४ १६ ४२	६ ८ ४०	७ १० ५८	४ १ ५३	५ १३ ५२
११	शुक्र	४ १७ ३९	६ २३ १	७ ११ ३२	४ ३ ४२	५ १३ ४८
१२	शनि	४ १८ ३७	७ ७ १५	७ १२ ७	४ ५ ३४	५ १३ ४१
१३	सूर्य	४ १९ ३४	७ २१ २१	७ १२ ४१	४ ७ २८	५ १३ ३२
१४	चन्द्र	४ २० ३२	८ ५ १७	७ १३ १६	४ ९ २५	५ १३ २०
१५	मङ्गल	४ २१ ३०	८ १९ ३	७ १३ ५०	४ ११ २३	५ १३ ६
१६	बुध	४ २२ २७	९ २ ३९	७ १४ २५	४ १३ २२	५ १२ ५०
१७	गुरु	४ २३ २५	९ १६ ४	७ १५ १	४ १५ २३	५ १२ ३१
१८	शुक्र	४ २४ २३	९ २९ १८	७ १५ ३६	४ १७ २४	५ १२ १०
१९	शनि	४ २५ २०	१० १२ १९	७ १६ ११	४ १९ २५	५ ११ ४७
२०	सूर्य	४ २६ १८	१० २५ ६	७ १६ ४७	४ २१ २७	५ ११ २२
२१	चन्द्र	४ २७ १६	११ ७ ४०	७ १७ २३	४ २३ २८	५ १० ५४
२२	मङ्गल	४ २८ १३	११ १९ ५९	७ १७ ५९	४ २५ २९	५ १० २५
२३	बुध	४ २९ ११	० २ ६	७ १८ ३५	४ २७ २९	५ ९ ५४
२४	गुरु	५ ० ९	० १४ ३	७ १९ १२	४ २९ २९	५ ९ २२
२५	शुक्र	५ १ ७	० २५ ५३	७ १९ ४९	५ १ २७	५ ८ ४८
२६	शनि	५ २ ५	१ ७ ४१	७ २० २५	५ ३ २५	५ ८ १४
२७	सूर्य	५ ३ ३	१ १९ ३०	७ २१ २	५ ५ २२	५ ७ ३८
२८	चन्द्र	५ ४ १	२ १ २६	७ २१ ३९	५ ७ १८	५ ७ २
२९	मङ्गल	५ ४ ५९	२ १३ ३४	७ २२ १७	५ ९ १२	५ ६ २५
३०	बुध	५ ५ ५७	२ २६ ०	७ २२ ५४	५ ११ ५	५ ५ ४७
३१	गुरु	५ ६ ५५	३ ८ ४८	७ २३ ३२	५ १२ ५७	५ ५ १०

सितम्बर १९६७

तारीख	वार	सूर्य स्पष्ट रा. अं. क.	चन्द्र स्पष्ट रा. अं. क.	भौम स्पष्ट रा. अं. क.	बुध स्पष्ट रा. अं. क.	शुक्र स्पष्ट रा. अं. क.
१	शुक्र	५ ७ ५३	३ २२ ०	७ २४ १०	५ १४ ४८	५ ४ ३३
२	शनि	५ ८ ५१	४ ५ ३९	७ २४ ४८	५ १६ ३७	५ ३ ५७
३	सूर्य	५ ९ ४९	४ १९ ४४	७ २५ २६	५ १८ २६	५ ३ २१
४	चन्द्र	५ १० ४७	५ ४ १०	७ २६ ४	५ २० १३	५ २ ४६
५	मङ्गल	५ ११ ४५	५ १८ ५१	७ २६ ४३	५ २१ ५८	५ २ १३
६	बुध	५ १२ ४३	६ ३ ४०	७ २७ २१	५ २३ ४३	५ १ ४०
७	गुरु	५ १३ ४१	६ १८ ३०	७ २८ ०	५ २५ २६	५ १ ९
८	शुक्र	५ १४ ४०	७ ३ १२	७ २८ ३९	५ २७ ९	५ ० ४०
९	शनि	५ १५ ३८	७ १७ ४३	७ २९ १८	५ २८ ५०	५ ० १३
१०	सूर्य	५ १६ ३६	८ १ ५८	७ २९ ५७	६ ० २९	४ २९ ४८
११	चन्द्र	५ १७ ३५	८ १५ ५५	८ ० ३६	६ २ ८	४ २९ २४
१२	मङ्गल	५ १८ ३३	८ २९ ३६	८ १ १६	६ ३ ४६	४ २९ ३
१३	बुध	५ १९ ३१	९ १३ ०	८ १ ५६	६ ५ २२	४ २८ ४४
१४	गुरु	५ २० ३०	९ २६ ८	८ २ ३५	६ ६ ५८	४ २८ २८
१५	शुक्र	५ २१ २८	१० ९ २	८ ३ १५	६ ८ ३२	४ २८ १३
१६	शनि	५ २२ २७	१० २१ ४३	८ ३ ५५	६ १० ५	४ २८ १
१७	सूर्य	५ २३ २५	११ ४ १२	८ ४ ३५	६ ११ ३७	४ २७ ५२
१८	चन्द्र	५ २४ २४	११ १६ २९	८ ५ १६	६ १३ ८	४ २७ ४५
१९	मङ्गल	५ २५ २२	११ २८ ३६	८ ५ ५६	६ १४ ३८	४ २७ ४१
२०	बुध	५ २६ २१	० १० ३५	८ ६ ३७	६ १६ ७	४ २७ ३८
२१	गुरु	५ २७ १९	० २२ २७	८ ७ १७	६ १७ ३५	४ २७ ३९
२२	शुक्र	५ २८ १८	१ ४ १५	८ ७ ५८	६ १९ २	४ २७ ४१
२३	शनि	५ २९ १७	१ १६ १	८ ८ ३९	६ २० २७	४ २७ ४६
२४	सूर्य	६ ० १५	१ २७ ५१	८ ९ २०	६ २१ ५२	४ २७ ५३
२५	चन्द्र	६ १ १४	२ ९ ४६	८ १० १	६ २३ १५	४ २८ ३
२६	मङ्गल	६ २ १३	२ २१ ५४	८ १० ४२	६ २४ ४८	४ २८ १४
२७	बुध	६ ३ १२	३ ४ १७	८ ११ २४	६ २५ ५९	४ २८ २८
२८	गुरु	६ ४ ११	३ १७ १	८ १२ ५	६ २७ १९	४ २८ ४४
२९	शुक्र	६ ५ १०	४ ० १०	८ १२ ४७	६ २८ ३७	४ २९ १
३०	शनि	६ ६ ९	४ १३ ४६	८ १३ २८	६ २९ ५४	४ २९ २१

अक्टूबर सन् १९६७

तारीख	वार	सूर्य स्पष्ट रा. अं. क.	चन्द्र स्पष्ट रा. अं. क.	भौम स्पष्ट रा. अं. क.	बुध स्पष्ट रा. अं. क.	शुक्र स्पष्ट रा. अं. क.
१	सूर्य	६ ७ ७	४ २७ ४९	८ १४ १०	७ १ १०	४ २९ ४३
२	चन्द्र	६ ८ ७	५ १२ १८	८ १४ ५२	७ २ २४	५ ० ६
३	मङ्गल	६ ९ ६	५ २७ ८	८ १५ ३४	७ ३ ३७	५ ० ३१
४	बुध	६ १० ५	६ १२ १२	८ १६ १६	७ ४ ४८	५ ० ५८
५	गुरु	६ ११ ४	६ २७ २०	८ १६ ५९	७ ५ ५७	५ १ २६
६	शुक्र	६ १२ ३	७ १२ २३	८ १७ ४१	७ ७ ५	५ १ ५६
७	शनि	६ १३ २	७ २७ १३	८ १८ २३	७ ८ १०	५ २ २७
८	सूर्य	६ १४ १	८ ११ ४५	८ १९ ६	७ ९ १३	५ ३ ०
९	चन्द्र	६ १५ १	८ २५ ५४	८ १९ ४९	७ १० १३	५ ३ ३४
१०	मङ्गल	६ १६ ०	९ ९ ४०	८ २० ३१	७ ११ ११	५ ४ १०
११	बुध	६ १६ ५९	९ २३ २	८ २१ १४	७ १२ ६	५ ४ ४७
१२	गुरु	६ १७ ५८	१० ६ ३	८ २१ ५७	७ १२ ५८	५ ५ २५

नवम्बर सन् १९६७

तारीख	वार	सूर्य स्पष्ट रा. अं. क.	चन्द्र स्पष्ट रा. अं. क.	भौम स्पष्ट रा. अं. क.	बुध स्पष्ट रा. अं. क.	शुक्र स्पष्ट रा. अं. क.
१	बुध	७ ७ ५२	६ २० १४	९ ६ ३५	७ ९ २१	५ २१ ३३
२	गुरु	७ ८ ५२	७ ५ २६	९ ७ १९	७ ८ ४	५ २२ ३०
३	शुक्र	७ ९ ५२	७ २० ३८	९ ८ ४	७ ६ ४७	५ २३ २७
४	शनि	७ १० ५२	८ ५ ४३	९ ८ ४९	७ ५ ३५	५ २४ २४
५	सूर्य	७ ११ ५३	८ २० ३०	९ ९ ३४	७ ४ ३०	५ २५ २२
६	चन्द्र	७ १२ ५३	९ ४ ५४	९ १० १९	७ ३ ३२	५ २६ २०
७	मङ्गल	७ १३ ५३	९ १८ ५१	९ ११ ४	७ २ ४५	५ २७ १९
८	बुध	७ १४ ५३	१० २ २१	९ ११ ४९	७ २ ८	५ २८ १९
९	गुरु	७ १५ ५३	१० १५ २४	९ १२ ३४	७ १ ४३	५ २९ १८
१०	शुक्र	७ १६ ५४	१० २८ ४	९ १३ २०	७ १ २९	६ ० १९
११	शनि	७ १७ ५४	११ १० २५	९ १४ ५	७ १ २७	६ १ १९
१२	सूर्य	७ १८ ५४	११ २२ ३२	९ १४ ५०	७ १ ३६	६ २ २१

तारीख	वार	सूर्य स्पष्ट रा. अं. क.	चन्द्र स्पष्ट रा. अं. क.	भौम स्पष्ट रा. अं. क.	बुध स्पष्ट रा. अं. क.	शुक्र स्पष्ट रा. अं. क.
१३	शुक्र	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१४	शनि	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१५	सूर्य	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१६	चन्द्र	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१७	मङ्गल	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१८	बुध	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१९	गुरु	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२०	शुक्र	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२१	शनि	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२२	सूर्य	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२३	चन्द्र	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२४	मङ्गल	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२५	बुध	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२६	गुरु	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२७	शुक्र	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२८	शनि	७ ३ ५२	४ २२ २१	९ ३ ३७	७ १४ ३	५ १७ ५४
२९	सूर्य	७ ४ ५२	५ ६ १३	९ ४ २१	७ १३ १	५ १८ ४८
३०	चन्द्र	७ ५ ५२	५ २० ३२	९ ५ ६	७ ११ ५२	५ १९ ४३
३१	मङ्गल	७ ६ ५२	६ ५ १४	९ ५ ५०	७ १० ३८	५ २० ३८

तारीख	वार	सूर्य स्पष्ट रा. अं. क.	चन्द्र स्पष्ट रा. अं. क.	भौम स्पष्ट रा. अं. क.	बुध स्पष्ट रा. अं. क.	शुक्र स्पष्ट रा. अं. क.
१३	चन्द्र	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१४	मङ्गल	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१५	बुध	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१६	गुरु	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१७	शुक्र	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१८	शनि	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१९	सूर्य	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२०	चन्द्र	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२१	मङ्गल	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२२	बुध	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२३	गुरु	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२४	शुक्र	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२५	शनि	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२६	सूर्य	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२७	चन्द्र	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२८	मङ्गल	८ ५ ३	६ १३ ५५	९ २७ २	७ १८ ३६	६ १९ २७
२९	बुध	८ ६ ४	६ २८ ३७	९ २७ ४९	७ २० ४	६ २० ३४
३०	गुरु	८ ७ ५	७ १३ ३४	९ २८ ३५	७ २१ ३३	६ २१ ४१

दिसम्बर सन् १९६७

तारीख	वार	सूर्य स्पष्ट रा. अं. क.	चन्द्र स्पष्ट रा. अं. क.	भौम स्पष्ट रा. अं. क.	बुध स्पष्ट रा. अं. क.	शुक्र स्पष्ट रा. अं. क.
१	शुक्र	८ ८ ५	७ २८ ३८	९ २९ २१	७ २३ ३	६ २२ ४८
२	शनि	८ ९ ६	८ १३ ४०	१० ० ७	७ २४ ३४	६ २३ ५५
३	सूर्य	८ १० ७	८ २८ ३१	१० ० ५४	७ २६ ५	६ २५ ३
४	चन्द्र	८ ११ ८	९ १३ ३	१० १ ४०	७ २७ ३६	६ २६ १०
५	मङ्गल	८ १२ ९	९ २७ ९	१० २ २६	७ २९ ८	६ २७ १८
६	बुध	८ १३ १०	१० १० ४७	१० ३ १३	८ ० ३९	६ २८ २७
७	गुरु	८ १४ ११	१० २३ ५६	१० ३ ५९	८ २ ११	६ २९ ३५
८	शुक्र	८ १५ १२	११ ६ ४०	१० ४ ४६	८ ३ ४४	७ ० ४३
९	शनि	८ १६ १३	११ १९ ३	१० ५ ३२	८ ५ १६	७ १ ५२
१०	सूर्य	८ १७ १४	० १ ८	१० ६ १९	८ ६ ४९	७ ३ १
११	चन्द्र	८ १८ १४	० १३ २	१० ७ ५	८ ८ २२	७ ४ १०
१२	मङ्गल	८ १९ १५	० २४ ५०	१० ७ ५२	८ ९ ५५	७ ५ १९
१३	बुध	८ २० १६	१ ६ ३६	१० ८ ३८	८ ११ २८	७ ६ २९
१४	गुरु	८ २१ १७	१ १८ २५	१० ९ २५	८ १३ १	७ ७ ३८
१५	शुक्र	८ २२ १८	२ ० २१	१० १० १२	८ १४ ३४	७ ८ ४८
१६	शनि	८ २३ १९	२ १२ २५	१० १० ५८	८ १६ ७	७ ९ ५८
१७	सूर्य	८ २४ २०	२ २४ ३९	१० ११ ४५	८ १७ ४१	७ ११ ८
१८	चन्द्र	८ २५ २२	३ ७ ४	१० १२ ३२	८ १९ १४	७ १२ १८
१९	मङ्गल	८ २६ २३	३ १९ ४१	१० १३ १८	८ २० ४८	७ १३ २८
२०	बुध	८ २७ २४	४ २ ३०	१० १४ ५	८ २२ २२	७ १४ ३८
२१	गुरु	८ २८ २५	४ १५ ३०	१० १४ ५२	८ २३ ५६	७ १५ ४९
२२	शुक्र	८ २९ २६	४ २८ ४१	१० १५ ३८	८ २५ ३०	७ १७ ०
२३	शनि	९ ० २७	५ १२ ६	१० १६ २५	८ २७ ४	७ १८ १०
२४	सूर्य	९ १ २८	५ २५ ४३	१० १७ १२	८ २८ ३९	७ १९ २१
२५	चन्द्र	९ २ २९	६ ९ ३५	१० १७ ५९	९ ० १४	७ २० ३२
२६	मङ्गल	९ ३ ३०	६ २३ ४१	१० १८ ४५	९ १ ४९	७ २१ ४३
२७	बुध	९ ४ ३१	७ ८ २	१० १९ ३२	९ ३ २४	७ २२ ५५
२८	गुरु	९ ५ ३३	७ २२ ३४	१० २० १९	९ ४ ५९	७ २४ ६
२९	शुक्र	९ ६ ३४	८ ७ १५	१० २१ ६	९ ६ ३५	७ २५ १७
३०	शनि	९ ७ ३५	८ २१ ५७	१० २१ ५३	९ ८ ११	७ २६ २९
३१	सूर्य	९ ८ ३६	९ ६ ३४	१० २२ ३९	९ ९ ४८	७ २७ ४१

जनवरी सन् १९६८

तारीख	वार	सूर्य स्पष्ट रा. अं. क.	चन्द्र स्पष्ट रा. अं. क.	भौम स्पष्ट रा. अं. क.	बुध स्पष्ट रा. अं. क.	शुक्र स्पष्ट रा. अं. क.
१	चन्द्र	९ ९ ३८	९ २० ५६	१० २३ २६	९ ११ २४	७ २८ ५२
२	मङ्गल	९ १० ३९	१० ४ ५९	१० २४ १३	९ १३ १	८ ० ४
३	बुध	९ ११ ४०	१० १८ ३८	१० २५ ०	९ १४ ३९	८ १ १६
४	गुरु	९ १२ ४१	११ १ ५१	१० २५ ४७	९ १६ १६	८ २ २८
५	शुक्र	९ १३ ४२	११ १४ ३८	१० २६ ३४	९ १७ ५४	८ ३ ४०
६	शनि	९ १४ ४४	११ २७ ४	१० २७ २०	९ १९ ३३	८ ४ ५२
७	सूर्य	९ १५ ४५	० ९ ११	१० २८ ७	९ २१ ११	८ ६ ४
८	चन्द्र	९ १६ ४६	० २१ ७	१० २८ ५४	९ २२ ५०	८ ७ १६
९	मङ्गल	९ १७ ४७	१ २ ५५	१० २९ ४१	९ २४ ३०	८ ८ २९
१०	बुध	९ १८ ४८	१ १४ ४३	११ ० २८	९ २६ ९	८ ९ ४१
११	गुरु	९ १९ ४९	१ २६ ३४	११ १ १४	९ २७ ४९	८ १० ५३
१२	शुक्र	९ २० ५०	२ ८ ३३	११ २ १	९ २९ २९	८ १२ ६
१३	शनि	९ २१ ५२	२ २० ४५	११ २ ४८	१० १ १०	८ १३ १८
१४	सूर्य	९ २२ ५३	३ ३ ११	११ ३ ३५	१० २ ५०	८ १४ ३१
१५	चन्द्र	९ २३ ५४	३ १५ ५२	११ ४ २२	१० ४ ३१	८ १५ ४४
१६	मङ्गल	९ २४ ५५	३ २८ ४९	११ ५ ८	१० ६ ११	८ १६ ५६
१७	बुध	९ २५ ५६	४ १२ ०	११ ५ ५५	१० ७ ५१	८ १८ ९
१८	गुरु	९ २६ ५७	४ २५ २३	११ ६ ४२	१० ९ ३१	८ १९ २२
१९	शुक्र	९ २७ ५८	५ ८ ५७	११ ७ २८	१० ११ ११	८ २० ३५
२०	शनि	९ २८ ५९	५ २२ ३९	११ ८ १५	१० १२ ४९	८ २१ ४८
२१	सूर्य	१० ० ०	६ ६ २८	११ ९ २	१० १४ २७	८ २३ १
२२	चन्द्र	१० १ १	६ २० २३	११ ९ ४८	१० १६ ४	८ २४ १४
२३	मङ्गल	१० २ २	७ ४ २५	११ १० ३५	१० १७ ४०	८ २५ २७
२४	बुध	१० ३ ३	७ १८ ३२	११ ११ २२	१० १९ १३	८ २६ ४०
२५	गुरु	१० ४ ४	८ २ ४४	११ १२ ८	१० २० ४४	८ २७ ५३
२६	शुक्र	१० ५ ५	८ १६ ५८	११ १२ ५५	१० २२ १३	८ २९ ६
२७	शनि	१० ६ ६	९ १ १३	११ १३ ४१	१० २३ ३८	९ ० २०
२८	सूर्य	१० ७ ७	९ १५ २२	११ १४ २८	१० २४ ५९	९ १ ३३
२९	चन्द्र	१० ८ ८	९ २९ २२	११ १५ १५	१० २६ १६	९ २ ४६
३०	मङ्गल	१० ९ ९	१० १३ ६	११ १६ १	१० २७ २७	९ ३ ५९
३१	बुध	१० १० १०	१० २६ ३३	११ १६ ४८	१० २८ ३३	९ ५ १३

फरवरी सन् १९६८

तारीख	वार	सूर्य स्पष्ट रा. अं. क.	चन्द्र स्पष्ट रा. अं. क.	भौम स्पष्ट रा. अं. क.	बुध स्पष्ट रा. अं. क.	शुक्र स्पष्ट रा. अं. क.
१	गुरु	१० ११ ११	११ ९ ३८	११ १७ ३४	१० २९ ३१	९ ६ २६
२	शुक्र	१० १२ १२	११ २२ २३	११ १८ २०	११ १ २२	९ ७ ४०
३	शनि	१० १३ १३	० ४ ४८	११ १९ ७	११ १ ५	९ ८ ५३
४	सूर्य	१० १४ १४	० १६ ५६	११ १९ ५३	११ २ ३८	९ १० ८
५	[illegible]	[illegible]	० २८ ५३	११ २० ४०	११ २ २	९ ११ २०
६	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	९ १२ ३४
७	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
८	गुरु	१० १८ १७	२ ४ २३	११ २२ ५९	११ २ ०	९ १५ १
९	शुक्र	१० १९ १८	२ १६ २५	११ २३ ४५	११ १ ४८	९ १६ १४
१०	शनि	१० २० १९	२ २८ ४०	११ २४ ३१	११ १ १८	९ १७ २८
११	सूर्य	१० २१ २०	३ ११ १३	११ २५ १७	११ ० ३८	९ १८ ४१
१२	चन्द्र	१० २२ २०	३ २४ ५	११ २६ ३	१० २९ ४९	९ १९ ५५
१३	मङ्गल	१० २३ २१	४ ७ १७	११ २६ ५०	१० २८ ५३	९ २१ ९
१४	बुध	१० २४ २१	४ २० ४८	११ २७ ३६	१० २७ ५०	९ २२ २२
१५	गुरु	१० २५ २२	५ ४ ३६	११ २८ २२	१० २६ ४४	९ २३ ३६
१६	शुक्र	१० २६ २३	५ १८ ३६	११ २९ ८	१० २५ ३६	९ २४ ५०
१७	शनि	१० २७ २३	६ २ ४४	११ २९ ४४	१० २४ २६	९ २६ ४
१८	सूर्य	१० २८ २४	६ १६ ५७	० ० ४०	१० २३ १९	९ २७ १७
१९	चन्द्र	१० २९ २४	७ १ ११	० १ २६	१० २२ १४	९ २८ ३१
२०	मङ्गल	११ ० २५	७ १५ २३	० २ ११	१० २१ १३	९ २९ ४५
२१	बुध	११ १ २५	७ २९ ३२	० २ ५७	१० २० १८	१० ० ५९
२२	गुरु	११ २ २६	८ १३ ३६	० ३ ४३	१० १९ २९	१० २ १२
२३	शुक्र	११ ३ २६	८ २७ ३४	० ४ २९	१० १८ ४७	१० ३ २६
२४	शनि	११ ४ २७	९ ११ २५	० ५ १५	१० १८ १२	१० ४ ४०
२५	सूर्य	११ ५ २७	९ २५ ७	० ६ ०	१० १७ ४५	१० ५ ५४
२६	चन्द्र	११ ६ २७	१० ८ ३९	० ६ ४६	१० १७ २५	१० ७ ८
२७	मङ्गल	११ ७ २८	१० २१ ५७	० ७ ३२	१० १७ १२	१० ८ २२
२८	बुध	११ ८ २८	११ ५ २	० ८ १७	१० १७ ६	१० ९ ३६
२९	गुरु	११ ९ २८	११ १७ ५०	० ९ ३	१० १७ ७	१० १० ५०

मार्च १९६८

तारीख	वार	सूर्य स्पष्ट रा. अं. क.	चन्द्र स्पष्ट रा. अं. क.	भौम स्पष्ट रा. अं. क.	बुध स्पष्ट रा. अं. क.	शुक्र स्पष्ट रा. अं. क.
१	शुक्र	११ १० २९	० ० २३	० ९ ४८	१० १७ १४	१० १२ ३
२	शनि	११ ११ २९	० १२ ४१	० १० ३४	१० १७ २८	१० १३ १७
३	सूर्य	११ १२ २९	० २४ ४७	० ११ १९	१० १७ ४७	१० १४ ३१
४	चन्द्र	११ १३ २९	१ ६ ४३	० १२ ५	१० १८ ११	१० १५ ४५
५	मङ्गल	११ १४ २९	१ १८ ३२	० १२ ५०	१० १८ ४०	१० १६ ५९
६	बुध	११ १५ २९	२ ० २१	० १३ ३५	१० १९ १४	१० १८ १३
७	गुरु	११ १६ २९	२ १२ १३	० १४ २०	१० १९ ५२	१० १९ २७
८	शुक्र	११ १७ २९	२ २४ १४	० १५ ६	१० २० ३५	१० २० ४१
९	शनि	११ १८ २९	३ ६ २९	० १५ ५१	१० २१ २१	१० २१ ५५
१०	सूर्य	११ १९ २९	३ १९ १	० १६ ३६	१० २२ १०	१० २३ ९
११	चन्द्र	११ २० २९	४ १ ५६	० १७ २१	१० २३ ३	१० २४ २३
१२	मङ्गल	११ २१ २९	४ १५ १३	० १८ ६	१० २३ ५८	१० २५ ३७
१३	बुध	११ २२ २९	४ २८ ५५	० १८ ५१	१० २४ ५७	१० २६ ५०
१४	गुरु	११ २३ २९	५ १२ ५९	० १९ ३६	१० २५ ५८	१० २८ ४
१५	शुक्र	११ २४ २८	५ २७ २१	० २० २१	१० २७ २	१० २९ १८
१६	शनि	११ २५ २८	६ ११ ५५	० २१ ६	१० २८ ८	११ ० ३२
१७	सूर्य	११ २६ २८	६ २६ ३६	० २१ ५१	१० २९ १७	११ १ ४६
१८	चन्द्र	११ २७ २८	७ ११ १६	० २२ ३५	११ ० २७	११ ३ ०
१९	मङ्गल	११ २८ २७	७ २५ ५०	० २३ २०	११ १ ४०	११ ४ १४
२०	बुध	११ २९ २७	८ १० १४	० २४ ५	११ २ ५५	११ ५ २८
२१	गुरु	० ० २६	८ २४ २५	० २४ ४९	११ ४ ११	११ ६ ४२
२२	शुक्र	० १ २६	९ ८ १८	० २५ ३४	११ ५ ३१	११ ७ ५६
२३	शनि	० २ २६	९ २१ ५९	० २६ १९	११ ६ ५२	११ ९ १०
२४	सूर्य	० ३ २५	१० ५ २५	० २६ ५४	११ ८ १५	११ १० २४
२५	चन्द्र	० ४ २५	१० १८ ३५	० २७ ३९	११ ९ ३९	११ ११ ३८
२६	मङ्गल	० ५ २४	११ १ २५	० २८ २४	११ ११ ४	११ १२ ५२
२७	बुध	० ६ २३	११ १४ १३	० २९ ८	११ १२ ३०	११ १४ ६
२८	गुरु	० ७ २३	११ २६ ४१	० २९ ५३	११ १३ ५८	११ १५ २०

॥ साप्ताहिक गुरु, शनि, राहु ॥

तारीख	गुरु स्पष्ट रा. अं. क.	शनि स्पष्ट रा. अं. क.	राहु स्पष्ट रा. अं. क.	तारीख	गुरु स्पष्ट रा. अं. क.	शनि स्पष्ट रा. अं. क.	राहु स्पष्ट रा. अं. क.
१०ए.	३ २५ २	० ४ ३५	१ ८ ५	२अ.	४ २६ ५४	० ९ ५	० ५८ ४९
१७	३ २५ ३१	० ५ २६	१ ७ ४३	९	४ २८ १२	० ८ ३२	० ५८ २७
२४	३ २६ ९	० ६ १५	१ ७ २०	१६	४ २९ २५	० ८ ०	० ५८ ५
१म.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२३	[illegible]	[illegible]	[illegible]
८	[illegible]	[illegible]	[illegible]	३०	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१५	[illegible]	[illegible]	[illegible]	६न.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२२	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१३	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२९	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२०	[illegible]	[illegible]	[illegible]
५जू.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२७	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१२	[illegible]	[illegible]	[illegible]	४दि.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१९	[illegible]	[illegible]	[illegible]	११	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२६	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१८	[illegible]	[illegible]	[illegible]
३जु.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२५	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१०	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१ज.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१७	[illegible]	[illegible]	[illegible]	८	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२४	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१५	[illegible]	[illegible]	[illegible]
३१	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२२	[illegible]	[illegible]	[illegible]
७अ.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२९	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१४	[illegible]	[illegible]	[illegible]	५फ.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२१	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१२	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२८	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१९	[illegible]	[illegible]	[illegible]
४सि.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२६	[illegible]	[illegible]	[illegible]
११	[illegible]	[illegible]	[illegible]	४मा.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१८	[illegible]	[illegible]	[illegible]	११	[illegible]	[illegible]	[illegible]
२५	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१८	[illegible]	[illegible]	[illegible]

सिंहस्थ गुरु व्यवस्था

सामान्यरूप से गुरु की राशि पर सूर्य और सूर्य की राशि में गुरु के आने पर गुर्वादित्य नामक दोष होता है। "गुरुक्षेत्रगते भानौ भानुक्षेत्रगते गुरौ। गुर्वादित्यः स विज्ञेयो गर्हितः सर्वकर्मसु॥" उक्त वचन के अनुसार सिंह राशि पर गुरु के आगमन से सामान्य गुर्वादित्यदोष लगता है। प्रति वर्ष जब सूर्य धनु और मीन राशियों में प्रवेश करता है तब शुभकृत्य नहीं होते। इसी प्रकार सामान्यरूप से लगभग १२ वर्षों बाद सिंह राशि पर गुरु के आने से गुर्वादित्यदोष विवाहादि शुभकार्य में वर्जित है।

अस्ते वर्ज्यं सिंहनक्रस्थजीवे वर्ज्यं केचिद्वक्रगे चातिचारे।
गुर्वादित्ये विश्वघस्रेऽपि पक्षे प्रोक्तं तद्वद्दन्तरत्नादिभूषाम्॥१॥
सिंहे गुरौ सिंहलवे विवाहो नेष्टोऽथ गोदोत्तरतश्च यावत्।
भागीरथी याम्यतटे हि दोषो नान्यत्र देशे तपनेऽपि मेषे॥२॥
मघादिपञ्चपादेषु गुरुः सर्वत्र निन्दितः।
गङ्गागोदान्तरं हित्वा शेषांघ्रिषु न दोषकृत्॥३॥
मेषेऽर्के सन् प्रतीच्यां गंगा गोदान्तरेऽपि च।
सर्वः सिंह गुरुवर्ज्यः कलिङ्गे गौडगुर्जरे॥४॥ मु. चि. वि. प्र.

उपर्युक्त श्लोकों में क्रमशः यह बताया गया है कि जो कार्य बृहस्पति के अस्त में वर्जित है वे ही सिंह और मकर के बृहस्पति में भी वर्जित हैं। कुछ आचार्यों के मत से बृहस्पति के वक्र, अतिचार और गुर्वादित्य एवं १३ दिन के पक्ष में भी शुभकार्य वर्जित है।

"सिंह राशौ तु सिंहांशे यदा भवति वाक्पतिः। सर्वदेशेष्वयं त्याज्यो दम्पत्योर्निधनप्रद इति॥"—राज मा.

श्रीलल्ल के वचनानुसार सिंह राशि के गुरु में गोदावरी के उत्तर तट से भागीरथी के दक्षिण के स्थलों में विवाहादि शुभ कार्य वर्जित हैं। यथा—"गोदावर्युत्तरतो यावद्भागीरथी तटं याम्यं तत्र विवाहो नेष्टः सिंहस्थे देवपति पूज्ये" इति। भागीरथ्युत्तरे कूले गौतम्या दक्षिणे तथा। विवाहो व्रतबन्धो वा सिंहस्थेज्ये न दुष्यति (व. सं.)। सबका सारांश अधोलिखित है। (१) सिंहराशि का गुरु कलिङ्ग गौड़ और गुर्जर देशों में शुभकार्य के लिये वर्जित है। (२) सिंह राशि में सिंह नवांश का गुरु होने पर सर्वत्र शुभकार्य वर्जित है। (३) भागीरथी के उत्तर तट और गौतमी के दक्षिण तटवासी नगरों में सिंहस्थ गुरु होने पर व्रतबन्ध विवाहादि वर्जित नहीं हैं। (४) मेषराशि के सूर्य विद्यमान होने पर सिंहस्थ गुरु में भी विवाह शुभ होता है। अतः मेष के सूर्य में समस्त देश में विवाहादि शुभकार्य होंगे। विशेषरूप से सिंह के नवमांश में गुरु के विद्यमान होने पर गंगा गोदावरी के मध्यवर्ती नगरों में विवाहादि शुभकार्य नहीं किये जा सकेंगे।

काशी हिन्दू विश्वविद्यालय के लिए, स्वर्गीय महामना मालवीय जी की श्रद्धालु धार्मिक सज्जनों से अपील ।

विद्यागुरु विश्वनाथजी के असीम अनुग्रह से हिन्दू राज्यों के अधिपतियों में तथा अन्य धार्मिक धनवान श्रद्धावान हिन्दुओं ने मिलकर पवित्र काशीधाम में लोकपावनी गङ्गा जी के तट पर एक ऐसा विश्वविद्यालय स्थापित किया हैं जो हिन्दुओं का नाम बढ़ाने वाला है। इस विश्वविद्यालय में चारों वेद और वेदांग, व्याकरण, त्रिस्कन्ध ज्योतिष, धर्मशास्त्र इतिहास, पुराण, मीमांसा, न्याय, सांख्ययोग, वेदान्त और मनुष्यों को सुख देने वाला आयुर्वेद, गन्धर्ववेद एवं नूतन धनुर्वेद) बन्दूक चलाना (तथा दायभागादिक के विधान आदि पढ़ाये और सिखाये जाते हैं। इसमें पश्चिम के देशों की अनेक विद्या तथा लोकयात्रा में उपकारी अनेक कला तथा इन्जिनियरिंग और व्यापारिक रसायन तथा अनेक प्रकार के विज्ञान अच्छी रीति से पढ़ाये जाते हैं। विद्यार्थियों के सहायता के लिये बहुत सी छात्रवृत्तियाँ दी जाती हैं। सब प्रान्तों से आये हुए विद्यार्थी यहाँ छात्रावास में रहकर पढ़ते हैं। जैसे प्राचीन समय में गुरुकुल में रहते थे। यहाँ विद्यार्थियों के शारीरिक बल की वृद्धि के लिए व्यायाम करना आवश्यक रक्खा गया है, और व्याख्यानों और कथाओं से धर्म का उपदेश दिया जाता है। जिन सज्जनों को और देवियों को हिन्दू नाम का अभिमान हो, उनको उचित है कि प्रेम से, दान से और प्रिय वचनों से इसकी सहायता करें। (३१।३।४६) तक एक करोड़ इक्यासी लाख उनतीस हजार दो सौ बत्तीस रुपये सात आने छः पाई इस विश्वविद्यालय को सर्वसाधारण से संग्रहीत हैं। एक करोड़ रुपये की इसको बड़ी आवश्यकता है, जो सज्जन विश्वविद्यालय को सहायता देना चाहें, वे मंत्री, हिन्दू विश्वविद्यालय काशी के नाम अपना दान भेजें। जो दो सहस्र रुपया दान करेंगे उनके नाम से एक विद्यार्थी रहने योग्य स्थान बना दिया जायगा और उसपर देनेवालों के नाम का एक स्मारक लगा दिया जायगा। जो सज्जन अपने या अपने माता पिता या किसी अन्य सम्बन्धी के नाम से किसी विद्यार्थी को वृत्ति के देने के लिये पाँच हजार रुपया एक ही बार देंगे तो उसके ब्याज से सदा उनके नाम से १५) रु० मासिक वृत्ति किसी विद्यार्थी को दी जाया करेगी। देनेवाले को अधिकार है कि वह यह लिख दे कि संस्कृत पढ़ने वाले विद्यार्थी को, या अंग्रेजी पढ़नेवाले विद्यार्थी को या किसी विशेष जाति के विद्यार्थी को छात्रवृत्ति दी जाय। विश्वविद्यालय का कार्य कानून के अनुसार स्थापित सभा और समिति के द्वारा होता है और उसका विवरण बराबर नियम के अनुसार प्रकाशित होता रहता है। विश्वविद्यालय के आय-व्यय का हिसाब प्रतिवर्ष जाँचा जाता है और उपरांत सरकारी गजट में छाप दिया जाता है और सब विवरण ५००) तथा उससे अधिक दान देनेवालों के पास भेजा जाता है। जो सज्जन या देवी यह चाहें कि उनके जीवन के उपरांत उनका धन या सम्पत्ति हिन्दू-विश्वविद्यालय को मिले उनको चाहिये कि नीचे लिखे अनुसार एक लिखित वक्तव्य लिख दें और उस पर साक्षी करा दें; यदि सम्भव हो तो उसकी रजिस्ट्री भी करा देनी चाहिये। "इस लेख के द्वारा मैं सूचित करता हूँ या करती हूँ कि मेरे मरने के समय जो कुछ मेरा धन-सम्पत्ति है वह अथवा इसका इतना भाग हिन्दू विश्वविद्यालय काशी को मिले और अमुक काम में लगाया जाय"। दाता को उचित है कि ऐसा लेख लिख कर मंत्री हिन्दू विश्वविद्यालय काशी के नाम भेज दें अथवा भिजवा दें।

—मदन मोहन मालवीय।

हिन्दू विश्वविद्यालय के निर्माता प्रातः स्मरणीय पूज्यपाद स्वर्गीय पं० मदनमोहन मालवीय जी की उपरिलिखित अपील के फलस्वरूप विश्वविद्यालय कोष में (३१-३-६३) तक कुल पांच करोड़ चौबीस लाख सोलह हजार पांच सौ बयासी रुपये सत्तर नये पैसे संग्रहीत हो चुके हैं। विश्वविद्यालय की उन्नति अनुदिन हो रही है। आरम्भ में विद्यार्थियों की संख्या ढाई हजार थी, आज ९ हजार से अधिक छात्र हैं। प्रायः २ हजार इसके पाठशालाओं (स्कूल) में हैं। इस प्रकार सब मिलकर ११ हजार से अधिक छात्र छात्राएं इसमें विद्याध्ययन कर रहे हैं। भारत के विभिन्न प्रदेशों के अतिरिक्त १६ अन्य देशों से आगत अध्येता भी यहाँ विद्योपार्जन कर रहे हैं। विश्वविद्यालय का वार्षिक व्यय १ करोड़ से अधिक है। भारत सरकार के आयव्यय परीक्षक से परीक्षित लेखा प्रबंधक (रजिस्टर्ड) दाता के पास भेजा जाता है। तथा भारत के सरकारी गजट में छप जाता है। इसके विभिन्न महाविद्यालयों तथा विभागों को समयानुसार परिपूर्ण रखने के लिए अत्यधिक धन की आवश्यकता है। विश्वविद्यालय में भगवान् विश्वनाथ के विशालमन्दिर का निर्माण हो रहा है। जिसमें ३२ लाख रुपये से अधिक व्यय हो चुका है। तथा उसे पूर्ण करने के लिए द्रव्य की आवश्यकता है। धर्मप्राण विद्यानुरागी तथा जनहितैषी सज्जनों तथा देवियों से मेरा विनीत अनुरोध है कि पुण्यश्लोक संस्थापक की अपील पर ध्यान देते हुए राष्ट्रीय आध्यात्मिक आर्य संस्कृतिपोषक भारत के इस प्रमुख विद्याकेन्द्र की सहायता करें। तथा नव निर्माण किए जाने वाले मन्दिर के लिए दान देकर समाज का कल्याण कर पुण्य-पुण्य के भागी बनें।

कुलपति (वाइस-चान्सलर) हिन्दू विश्वविद्यालय, वाराणसी।

संवत् २०२४ वर्षीय वर्षफल

इस वर्ष का राजा चन्द्रमा तथा मन्त्री गुरु हैं और दोनों में परस्पर समभाव है। अतः विश्वव्यापी परिणाम गतवर्ष की अपेक्षा इस वर्ष उत्तम रहेगा। जगल्लग्न और वर्षलग्न से केन्द्र में पापग्रह विद्यमान हैं अतः संघर्ष की स्थिति सर्वत्र बनी रहेगी। आकस्मिक दुर्घटनाएं तथा महामारी आदि से जनवर्ग विशेष त्रस्त रहेगा। कूर्मचक्रानुसार विभिन्नदेशों के लिये ग्रहस्थिति मन्द है। धान्येश और मेघेश के अनुसार कहीं अतिवृष्टि और कहीं कहीं अनावृष्टि के कारण अकाल की स्थिति यत्रतत्र बनी रहेगी। जगल्लग्न से मंगल शनि का समसप्तक सम्बन्ध विशेष भयावह है। इसके कारण अनेक राज्यों का परिवर्तन, गृहयुद्ध, चोरभय, मिथ्याचार, अनाचार की स्थिति सर्वत्र वृद्धि पर रहेगी। यद्यपि ग्रहगोचर के अनुसार विश्वयुद्ध नहीं होगा किन्तु विश्वयुद्ध का खतरा बना रहेगा। उल्लंघन की दिशा (युद्ध की दिशा) में चीन विशेष बढ़ता हुआ दृष्टिगोचर होगा। रूस और अमेरिका सैद्धान्तिक मतभेद रखते हुये भी एक दूसरे के निकट सम्पर्क में आयेंगे। भारतवर्ष के लिये आन्तरिक स्थिति यद्यपि बाहर से विषम दृष्टिगोचर होगी किन्तु सभी समस्याओं को सुलझाते हुये देश आगे बढ़ेगा। और शीघ्र ही महत्वपूर्ण कार्यों की दिशा में सम्मानजनक स्थान प्राप्त करेगा। वर्ष का १, २, ३, ४, ७, ८, ९ और १० ये माह नेष्ट और शेष उत्तम रहेंगे। ग्रह[illegible] के अनुसार देशव्यापी महर्घता बनी रहेगी किन्तु वर्ष का उत्तरार्द्ध उत्तम रहेगा।

मासफल

चैत्र—इस मास में ग्रहस्थिति सामान्य है। कालचक्र के अनुसार परिस्थिति जटिल होते हुये भी जनसाधारण का हित होगा। आकस्मिक दुर्घटनाएं एवं महामारी आदि से जनवर्ग त्रस्त रहेगा। दिनाङ्क १५ से २१ अप्रैल तक यत्रतत्र बादलवृष्टि का योग है।

वैशाख—इस मास में ५ मंगलवार पड़े हैं। साथ ही कालचक्रानुसार सूर्य [illegible] राहु का योग चल रहा है। अतः ताप की अधिकता रहेगी। साथ ही चेचक महामारी का प्रकोप [illegible] विशेष रहेगा। वस्तुओं का भाव तेजी की ओर रहेगा। रस और फलों में विशेष तेजी पायी जायेगी। दिनाङ्क ३० अप्रैल से ५ मई तक तथा १३ मई से १९ मई तक कुछ-कुछ बादलवृष्टि के योग [illegible]।

ज्येष्ठ—इस मास में ५ बुध और ५ गुरुवार पड़े हैं। साथ ही ग्रहस्थिति [illegible] उत्तम है। अतः परिणाम उत्तम रहेगा। सुखशान्ति की दिशा में समन्वयात्मक बुद्धि से [illegible] होगा। साथ ही कुछ २ सफलतायें भी प्राप्त होंगी। अन्न का भाव सामान्य रहेगा। [illegible] ७ मई से १ जून तक तथा ९ जून से १७ जून तक ऊष्माधिक्य तथा यत्रतत्र बादलवृष्टि [illegible]।

आषाढ़—इस मास में ५ शुक्रवार पड़ा है। साथ ही ग्रहस्थिति सामान्य है [illegible] इस मास का परिणाम प्रायः उत्तम रहेगा। गुरु, शुक्र, शनि, बुध तथा रवि शीतमण्डल में स्थित हैं। साथ ही मंगल, राहु एवं केतु ऊष्ण मण्डल में स्थित हैं। वृष्टि के सन्दर्भ में सूर्यादि [illegible] ग्रहों की ही प्रधानता है। उक्त सातग्रहों में ५ ग्रह वृष्टिसूचक हैं अतः उक्त ग्रहों से जब [illegible] चन्द्रमा योग करेगा तब तब बादल एवं वृष्टि होगी। मंगल के कारण व्यापक वृष्टि में बाधा होगी [illegible] क्षेत्रीय वृष्टि उत्तम होगी। सारांश यह है कि कृषक वर्ग के लिये यह मास उत्तम रहेगा। [illegible] वस्तुओं का भाव सामान्य रहेगा। दिनाङ्क २८ जून से ३० जून तक तथा ७ जुलाई से [illegible] जुलाई तक बादलवृष्टि का योग उत्तम है। इसके अतिरिक्त दिनाङ्क ३० जून, ७ जुलाई एवं [illegible] दिनाङ्कों में वृष्टि का योग प्रबल है।

श्रावण—इस मास में ५ शनिवार और ५ रविवार विद्यमान हैं। साथ ही [illegible] है। अतः स्वीशासित प्रदेशों में तथा दक्षिणी भागों में विशेष अशान्ति रहेगी [illegible] का भाव सम रहेगा। मास के आदि मध्य और अन्त में वृष्टि का योग उत्तम रहेगा। [illegible] से २७ जुलाई तक तथा ३ से ९ और १७ से २० अगस्त तक बादलवृष्टि का योग है।

भाद्रपद—इस मास में ५ सोमवार पड़े हैं। साथ ही ग्रहस्थिति सामान्य है। अतः सुभिक्ष की स्थिति लक्षित होगी। वस्तुओं का भाव कुछ मन्दी की ओर रहेगा। दिनाङ्क २१ अगस्त से २४ अगस्त तक तथा ३० अगस्त से ४ सितम्बर तक और १४ से १८ सितम्बर तक बादलवृष्टि का योग है।

आश्विन—इस मास में ५ मंगल और ५ बुधवार पड़े हैं। अतः सर्वत्र संघटनात्मक भावना से कार्य संचालित होते हुये भी विघटनात्मक स्थिति लक्षित होगी। अचानक यत्र-तत्र वृष्टि के अभाव से धान्य की उत्पत्ति में बाधा होगी। दिनाङ्क १९ से २१ सितम्बर तक और २७ सितम्बर से २ अक्टूबर और १२ से १७ अक्टूबर तक यत्र-तत्र वृष्टि का योग है। वस्तुओं का भाव महर्घता की ओर रहेगा।

कार्त्तिक—इस माह में ५ गुरु एवं शुक्र के दिवस विद्यमान हैं। साथ ही कालचक्रानुसार स्थिति सामान्य है। अतः कृषकवर्ग के लिये समय अनुकूल रहेगा। वस्तुओं का भाव सामान्य बना रहेगा। दिनाङ्क २४ अक्टूबर से २९ अक्टूबर तक और ७ नवम्बर से १२ नवम्बर तक यत्र-तत्र बादलवृष्टि का योग है।

मार्गशीर्ष—इस माह में ५ शनिवार पड़े हैं। साथ ही कालचक्रानुसार ग्रह स्थिति सामान्य है। अतः यह मास साधारण है। शीतवात प्रकोप से यत्र-तत्र फसल की हानि होगी। दिनाङ्क २० नवम्बर से २६ नवम्बर तक और ३ दिसम्बर से १० दिसम्बर तक कहीं-कहीं बादलवृष्टि का योग है।

पौष—इस मास में सूर्य और चन्द्र की प्रधानता है। चन्द्र ही वर्ष का राजा है। अतः सभी दृष्टियों से यह मास उत्तम रहेगा। वस्तुओं का भाव मन्द रहेगा। दिनाङ्क १८ दिसम्बर से २६ दिसम्बर तक और ३१ दिसम्बर से ६ जनवरी तथा १३ से १५ जनवरी तक शीतवात प्रकोप के साथ-साथ यत्र-तत्र बादलवृष्टि होगी।

माघ—इस मास में मंगल एवं बुध का साम्राज्य है। सामान्य दृष्टि से दोनों में सैद्धान्तिक मतभेद है। अतः सर्वत्र संघर्ष की स्थिति दृष्टिगोचर होगी। वस्तुओं का भाव मासान्त में सहसा तेज हो जायगा। दिनाङ्क १६ जनवरी से २१ जनवरी और २८ जनवरी से २ फरवरी और ९ से १४ फरवरी तक दुर्दिन, शीतवात प्रकोप के साथ-साथ यत्रतत्र उपलवृष्टि भी होगी।

फाल्गुन तथा चैत्र कृष्णपक्ष—बुध एवं गुरु के प्रभाव के कारण विषम स्थिति उत्पन्न होकर भी सर्वत्र सुखशान्ति का साम्राज्य रहेगा। फसल की उपज सामान्यतः अच्छी होगी। वस्तुओं का भाव सामान्य बना रहेगा। दिनाङ्क १४ फरवरी से १८ फरवरी तथा २४ से २९ फरवरी और ८ से १७ और २३ से २८ मार्च तक यत्रतत्र वायु-वृष्टि प्रकोप रहेगा।

राशिफल

मेष—राशि लग्न वालों के लिए वर्ष के पूर्वार्द्ध की अपेक्षा उत्तरार्द्ध श्रेष्ठ रहेगा। इस राशि वालों के लिए राहु, केतु और शनि का प्रकोप चल रहा है। और पूरे वर्ष तक चलता रहेगा। कार्यसिद्धि में बाधा आर्थिक विषमता और शत्रुबाधा के साथ-साथ शारीरिक तथा पारिवारिक कष्ट विद्यमान रहेगा। अपने स्थायी निवासस्थान से दूर रहना लाभदायक सिद्ध होगा। शनि, राहु एवं केतु का पुरश्चरण कराने से बाधायें टलेगी। वर्ष का १, ६, ७ और १२ माह नेष्ट और शेष सामान्य रहेंगे।

वृष—राशि लग्न वालों के लिए राहु के अतिरिक्त प्रायः सभी ग्रह अनुकूल हैं। अतः चौरभीति अकस्मात् धनहानि की आशंका बनी रहेगी। किन्तु वर्ष का परिणाम उत्तम रहेगा। व्यापारी वर्ग के लिए यह वर्ष विशेष उत्तम होगा। वर्ष का ५, ६, ११ और १२ माह नेष्ट और शेष प्रायः उत्तम रहेंगे।

मिथुन—राशि लग्न वालों के लिये वर्ष प्रायः उत्तम हैं। किन्तु गृहकलह, संततिबाधा का सामना करना पड़ेगा। कष्ट प्रतीत होने पर मंगल, केतु और शनि का विशेष जपदान कराना चाहिए। वर्ष का ४, ५, १०, ११ माह मन्द शेष प्रायः उत्तम रहेंगे।

कर्क—राशि लग्न वालों के लिए कुछ-कुछ उदरविकार, वायुविकार रहेगा। किन्तु लाभ, मान, पद, प्रतिष्ठा के लिए वर्ष प्रायः उत्तम रहेगा। विद्याव्यसनियों के लिए यह वर्ष बहुत उत्तम है। वर्ष का १, ३, ४, ९ और १० माह नेष्ट और शेष प्रायः उत्तम रहेंगे।

सिंह—राशि लग्न वालों के लिए वर्ष कुछ मन्द हैं। मंगल, शनि और गुरु का प्रभाव मन्द रहेगा। इनके कारण शारीरिक, पारिवारिक तथा आर्थिक कठिनाइयाँ होंगी। कष्ट प्रतीत होने पर मंगल शनि और गुरु का पुरश्चरण कराने से विशेष शुभ होगा। वर्ष का २, ३, ८, ९ और १२ माह नेष्ट और शेष उत्तम रहेंगे।

कन्या—राशिलग्न वालों के लिए वर्ष का पूर्वार्द्ध मन्द तथा उत्तरार्द्ध श्रेष्ठ रहेगा। व्यवसायियों के लिए यह वर्ष मन्द रहेगा। कष्ट प्रतीत होने पर मंगल, केतु, शनि तथा राहु का जपदान कराना शुभ होगा। वर्ष का १, २, ७, ८ माह नेष्ट तथा शेष श्रेष्ठ रहेंगे।

तुला—राशिलग्न वालों के लिए उलझन की स्थिति में भी आशातीत सफलता होगी। विद्याक्षेत्र में विशेषख्यातिप्राप्तहोने का योग है। मंगल तथा राहु, केतु के कारण आर्थिक विषमता तथा शारीरिक कष्ट रहेगा। किन्तु परिणाम उत्तम रहेगा। मंगल, केतु तथा राहु का जपदान कराने से विशेष लाभ होगा। वर्ष का १, ६, ७ और १२ माह नेष्ट और शेष श्रेष्ठ रहेंगे।

वृश्चिक—राशिलग्न वालों के लिए वर्ष प्रायः उत्तम है। कभी-कभी चौरभय तथा नेत्र कष्ट का योग है। किन्तु लाभ, मान, यश, पद, प्रतिष्ठा की दृष्टि से वर्ष उत्तम रहेगा। केतु का पुरश्चरण कराने से विशेष उत्तम होगा। वर्ष का ३, ४, ६, ११ और १२ माह नेष्ट शेष उत्तम रहेंगे।

धनु—राशिलग्न वालों के लिए वर्ष साधारण है। चतुर्थ शनि, पंचम राहु, अष्टम गुरु वर्ष के पूर्वार्द्ध में उलझन कारक बने रहेंगे। किन्तु उत्तरार्द्ध में शनि, राहु के अतिरिक्त सभी ग्रह उत्तम फलदायक होंगे। शनि, राहु का जपदान कराने से विशेष लाभ होगा। वर्ष के ४, ९, ८, १०, ११ और १२ नेष्ट शेष प्रायः उत्तम हैं।

मकर—राशिलग्न वालों के लिए वर्ष बहुत ही उत्तम है। लाभ, मान, पद, प्रतिष्ठा की दृष्टि से वर्ष का पूर्वार्द्ध बहुत ही उत्तम रहेगा। राहु और गुरु का जपदान कराना विशेष हितकर होगा। वर्ष का ३, ४, ९, १० और ११ माह नेष्ट और शेष उत्तम रहेंगे।

कुम्भ—राशिलग्न वालों के लिए वर्ष का उत्तरार्द्ध विशेष उत्तम रहेगा। विद्याक्षेत्र में कार्य करने वालों के लिए विशेष उत्तमफल प्राप्ति का योग रहेगा। वर्ष का २, ३, ८, ९ और १० माह नेष्ट और शेष उत्तम रहेंगे।

मीन—राशिलग्न वालों के लिए वर्ष के पूर्वार्द्ध की अपेक्षा उत्तरार्द्ध उत्तम है। ऊँची २ अभिलाषाएँ होते हुए भी आंशिक सफलता होगी। शारीरिक तथा पारिवारिक कष्ट कभी-कभी अधिक होगा। व्यवसायी वर्ग के लिए वर्ष उत्तम रहेगा। वर्ष का १, २, ७, ८, ९ तथा १२ माह नेष्ट शेष उत्तम रहेंगे।

इस वर्ष कुम्भ, मीन, और मेष राशि वालों के लिए शनि की साढ़ेसाती रहेगी। अन्य राशि वालों के लिए शनि प्रायः उत्तम रहेगा। शुभम्

पंचांग तथा ज्योतिष सम्बन्धी विशेष जानकारी के लिए नीचे लिखे पते से पत्र व्यवहार करें—

ज्योतिषशास्त्राचार्य
श्री पं० राजमोहन उपाध्याय एम० ए०
अध्यक्ष—ज्योतिष, विश्वपञ्चाङ्ग विभाग,
हिन्दू विश्वविद्यालय काशी।

काशी हिन्दू विश्वविद्यालय के लिए, स्वर्गीय महामना मालवीय जी की श्रद्धालु धार्मिक सज्जनों से अपील।

विद्यागुरु विश्वनाथजी के असीम अनुग्रह से हिन्दू राज्यों के अधिपतियों में तथा अन्य धार्मिक धनवान श्रद्धावान हिन्दुओं ने मिलकर पवित्र काशीधाम में लोकपावनी गङ्गा जी के तट पर एक ऐसा विश्वविद्यालय स्थापित किया है जो हिन्दुओं का नाम बढ़ाने वाला है। इस विश्वविद्यालय में चारों वेद और वेदांग, व्याकरण, त्रिस्कन्ध ज्योतिष, धर्मशास्त्र इतिहास, पुराण, मीमांसा, न्याय, सांख्ययोग, वेदान्त और मनुष्यों को सुख देने वाला आयुर्वेद, गन्धर्ववेद एवं नूतन धनुर्वेद) बन्दूक चलाना (तथा दायभागादिक के विधान आदि पढ़ाये और सिखाये जाते हैं। इसमें पश्चिम के देशों की अनेक विद्या तथा लोकयात्रा में उपकारी अनेक कला तथा इन्जिनियरिंग और व्यापारिक रसायन तथा अनेक प्रकार के विज्ञान अच्छी रीति से पढ़ाये जाते हैं। विद्यार्थियों के सहायता के लिये बहुत सी छात्रवृत्तियाँ दी जाती हैं। सब प्रान्तों से आये हुए विद्यार्थी यहाँ छात्रावास में रहकर पढ़ते हैं। जैसे प्राचीन समय में गुरुकुल में रहते थे। यहाँ विद्यार्थियों के शारीरिक बल की वृद्धि के लिए व्यायाम करना आवश्यक रक्खा गया है, और व्याख्यानों और कथाओं से धर्म का उपदेश दिया जाता है। जिन सज्जनों को और देवियों को हिन्दू नाम का अभिमान हो, उनको उचित है कि प्रेम से, दान से और प्रिय वचनों से इसकी सहायता करें। (३१।३।४६) तक एक करोड़ इक्यासी लाख उनतीस हजार दो सौ बत्तीस रुपये बारह आने छः पाई इस विश्वविद्यालय को सर्वसाधारण से संग्रहीत है। एक करोड़ रुपये की इसको बड़ी अवास्यकता है जो सज्जन विश्वविद्यालय को सहायता देना चाहें, वे मंत्री हिन्दू विश्वविद्यालय काशी के नाम अपना दान भेजें। जो दो सहस्र रुपया दान करेंगे उनके नाम से एक विद्यार्थी रहने योग्य स्थान बना दिया जायगा और उसपर देनेवालों के नाम का एक स्मारक लगा दिया जायगा। जो सज्जन अपने या अपने माता पिता या किसी अन्य सम्बन्धी के नाम से किसी विद्यार्थी को वृत्ति के देने के लिये पाँच हजार रुपया एक ही बार देंगे तो उसके व्याज से सदा उनके नाम से १५) रु० मासिक वृत्ति किसी विद्यार्थी को दी जाया करेगी। देनेवाले को अधिकार है कि वह यह लिख दे कि संस्कृत पढ़ने वाले विद्यार्थी को, या अंग्रेजी पढ़नेवाले विद्यार्थी को या किसी विशेष जाति के विद्यार्थी को छात्रवृत्ति दी जाय। विश्वविद्यालय का कार्य कानून के अनुसार स्थापित सभा और समिति के द्वारा होता है और उसका विवरण यथावत् नियम के अनुसार प्रकाशित होता रहता है। विश्वविद्यालय के आय-व्यय का हिसाब प्रतिवर्ष जांचा जाता है और उपरांत सरकारी गजट में छाप दिया जाता है और सब विवरण ५००) तथा उससे अधिक दान देनेवालों के पास भेजा जाता है। जो सज्जन या देवी यह चाहें कि उनके जीवन के उपरांत उनका धन या सम्पत्ति हिन्दू-विश्वविद्यालय को मिले उनको चाहिये कि नीचे लिखे अनुसार एक लिखित वक्तव्य लिख दें और उस पर साक्षी करा दें; यदि सम्भव हो तो उसकी रजिस्ट्री भी करा देनी चाहिये। "इस लेख के द्वारा मैं सूचित करता हूँ या करती हूँ कि मेरे मरने के समय जो कुछ मेरा धन-सम्पत्ति है वह अथवा इसका इतना भाग हिन्दू विश्वविद्यालय काशी को मिले और अमुक काम में लगाया जाय"। दाता को उचित है कि ऐसा लेख लिख कर मंत्री हिन्दू विश्वविद्यालय काशी के नाम भेज दें अथवा भिजवा दें।

—मदन मोहन मालवीय।

हिन्दू विश्वविद्यालय के निर्माता प्रातः स्मरणीय पूज्यपाद स्वर्गीय पं० मदनमोहन मालवीय जी की उपरिलिखित अपील के फलस्वरूप विश्वविद्यालय कोष में (३१-३-६३) तक कुल पांच करोड़ चौबीस लाख सोलह हजार पांच सौ बयासी रुपये सत्तर नये पैसे संग्रहीत हो चुके हैं। विश्वविद्यालय की उन्नति अनुदिन हो रही है। आरम्भ में विद्यार्थियों की संख्या ढाई हजार थी, आज ९ हजार से अधिक छात्र हैं। प्रायः २ हजार इसके पाठशालाओं (स्कूल) में हैं। इस प्रकार सब मिलकर ११ हजार से अधिक छात्र छात्राएं इसमें विद्याध्ययन कर रहे हैं। भारत के विभिन्न प्रदेशों के अतिरिक्त १६ अन्य देशों से आगत अध्येता भी यहाँ विद्योपार्जन कर रहे हैं। विश्वविद्यालय का वार्षिक व्यय १ करोड़ से अधिक है। भारत सरकार के आयव्यय परीक्षक से परीक्षित लेखा प्रत्येक (रजिस्टर्ड) दाता के पास भेजा जाता है। तथा भारत के सरकारी गजट में छप जाता है। इसके विभिन्न महाविद्यालयों तथा विभागों को समयानुसार परिपूर्ण रखने के लिए अपरिमित धन की आवश्यकता है। विश्वविद्यालय में भगवान् विश्वनाथ के विशालमन्दिर का निर्माण हो रहा है। जिसमें ३२ लाख रुपये से अधिक व्यय हो चुका है। तथा उसे पूर्ण करने के लिए द्रव्य की आवश्यकता है। धर्मप्राण विश्वानुरागी तथा मुक्तहस्त सज्जनों तथा देवियों से मेरा विनीत अनुरोध है कि पुण्यश्लोक संस्थापक की अपील पर ध्यान देते हुए सर्वतोभावेन आर्य संस्कृति पोषक भारत के इस प्रमुख विद्याकेन्द्र की सहायता करें। तथा नव निर्माण किए जाने वाले मन्दिर के लिए दान देकर समाज का कल्याण कर पुण्य के भागी बनें।

कुलपति, (वाइस-चान्सेलर) हिन्दू विश्वविद्यालय, वाराणसी।

संवत् २०२४ वर्षीय वर्षफल

इस वर्ष का राजा चन्द्रमा तथा मन्त्री गुरु है और दोनों में परस्[...] विश्वव्यापी परिणाम गतवर्ष की अपेक्षा इस वर्ष उत्तम रहेगा। जगल्लग्न[...] पापग्रह विद्यमान है अतः संघर्ष की स्थिति सर्वत्र बनी रहेगी। आकस्मि[...] आदि से जनवर्ग विशेष त्रस्त रहेगा। कूर्मचक्रानुसार विभिन्नदेशों के[...] धान्येश और मेघेश के अनुसार कहीं अतिवृष्टि और कहीं कहीं अना[...] स्थिति यत्रतत्र बनी रहेगी। जगल्लग्न से मंगल शनि का समसप्तक[...] इसके कारण अनेक राज्यों का परिवर्तन, गृहयुद्ध, चोरभय, मिथ्याचार, [...] वृद्धि पर रहेगी। यद्यपि ग्रहगोचर के अनुसार विश्वयुद्ध नहीं होगा किन्तु[...] रहेगा। उल्लंघन की दिशा (युद्ध की दिशा) में चीन विशेष बढ़ता हुआ[...] और अमेरिका सैद्धान्तिक मतभेद रखते हुये भी एक दूसरे के निकट सम्पर्क[...] लिये आन्तरिक स्थिति यद्यपि बाहर से विषम दृष्टिगोचर होगी किन्तु [...] हुये देश आगे बढ़ेगा। और शीघ्र ही महत्वपूर्ण कार्यों की दिशा में सम्मानजन[...] वर्ष का १, २, ३, ४, ७, ८, ९ और १० ये माह नेष्ट और शेष उत्तम रहेंगे[...] देशव्यापी महर्घता बनी रहेगी किन्तु वर्ष का उत्तरार्द्ध उत्तम रहेगा।

मासफल

चैत्र—इस मास में ग्रहस्थिति सामान्य है। कालचक्र के अनुसार [...] हुये भी जनसाधारण का हित होगा। आकस्मिक दुर्घटनाएं एवं महामारी [...] रहेगा। दिनाङ्क १५ से २१ अप्रैल तक यत्रतत्र बादलवृष्टि का योग है।

वैशाख—इस मास में ५ मंगलवार पड़े हैं। साथ ही कालचक्रानुसार सूर्य[...] चल रहा है। अतः ताप की अधिकता रहेगी। साथ ही चेचक महामारी का प्र[...] वस्तुओं का भाव तेजी की ओर रहेगा। रस और फलों में विशेष तेजी पायी[...] ३० अप्रैल से ५ मई तक तथा १३ मई से १९ मई तक कुछ-कुछ बादलवृष्टि के [...]

ज्येष्ठ—इस मास में ५ बुध और ५ गुरुवार पड़े हैं। साथ ही ग्रहस्थिति [...] अतः परिणाम उत्तम रहेगा। सुखशान्ति की दिशा में समन्वयात्मक बुद्धि से [...] साथ ही कुछ २ सफलतायें भी प्राप्त होंगी। अन्न का भाव सामान्य रहेगा। [...] से १ जून तक तथा ९ जून से १७ जून तक ऊष्माधिक्य तथा यत्रतत्र बादलवृष्टि [...]

आषाढ—इस मास में ५ शुक्रवार पड़ा है। साथ ही ग्रहस्थिति सामान्य है [...] का परिणाम प्रायः उत्तम रहेगा। गुरु, शुक्र, शनि, बुध तथा रवि शीतमण्डल में [...] ही मंगल, राहु एवं केतु ऊष्ण मण्डल में स्थित हैं। वृष्टि के सन्दर्भ में [...] प्रधानता है। उक्त सातग्रहों में ५ ग्रह वृष्टिसूचक हैं अतः उक्त ग्रहों से जब [...] करेगा तब तब बादल एवं वृष्टि होगी। मंगल के कारण व्यापक वृष्टि में बाधा हो[...] वृष्टि उत्तम होगी। सारांश यह है कि कृषक वर्ग के लिये यह मास उत्तम रहेगा। [...] का भाव सामान्य रहेगा। दिनाङ्क २४ जून से ३० जून तक तथा ७ जुलाई से [...] बादलवृष्टि का योग उत्तम है। इसके अतिरिक्त दिनाङ्क २० जून, ७ जुलाई [...] में वृष्टि का योग प्रबल है।

श्रावण—इस मास में ५ शनिवार और ५ रविवार विद्यमान हैं। साथ ही [...] है। अतः [...] प्रदेशों में तथा [...] भागों में विशेष अशान्ति रहेगी [...] क्षेम रहेगा। मास के आदि मध्य और अन्त में वृष्टि का योग उत्तम रहेगा। [...] जुलाई तक तथा ३ से ९ और १७ से २० अगस्त तक बादलवृष्टि का योग है।

101

॥ श्री विश्वनाथो विजयते ॥

नमो नमस्तेऽखिलमन्त्रदेवताद्रव्याय सर्वैकतवे क्रियात्मने । वैराग्य[illegible] विद्यागुरवे नमो नमः ॥ वाराणसीपरिसरे सविधे धुनद्याः प्राच्यप्रतीच्यमतिमद्विबुधव्रजस्य । ज्योतिर्विदार्यविबुधैर्विकीर्णे विद्यासुधर्मादिफलैः सुपूर्णे । सत्यव्रतं सत्यपरं त्रिसत्यं सत्यस्य योनिं निहितं च सत्ये । [illegible]

एकस्त्वमात्मा पुरुषः पुराणस्सत्यः स्वयं ज्योतिरनन्त आद्यः । नित्योऽक्षरोऽजस्रसुखो निरञ्जनः[illegible] मुक्त उपाधितोऽमृतः ॥ श्रीभारतीयसुकृतस्य सुपाठधाम्नो धर्मोन्मुखं विजयते तिथिपत्रमेतत् ॥ श्रीविश्वविद्यालयकल्पवृक्षे प्रीतिर्विधेया सततं सुधीभिः ॥ सत्यस्य सत्यामृतसत्यनेत्रं सत्यात्मकं त्वां शरणं प्रपन्नाः ॥ [illegible] पञ्चाङ्गं निर्मितं विभो । त्वत्प्रसादादिदं देवेश भूयाद्विद्वद्भिरादृतम् ।

विश्व पञ्चाङ्गम्

काशी हिन्दू विश्वविद्यालय प्रकाशितम्

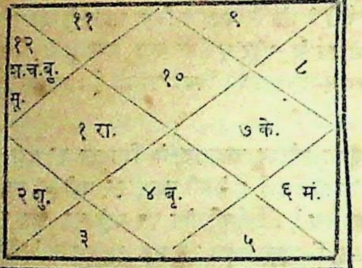
सूचीपत्रम्

ज्योतिष विषयाः

पूजाविधिकथादि विषयाः

कथाविषयाः

वर्षलग्नम् ९।२७।३९



राजा चन्द्रः

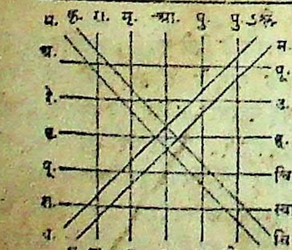
विक्रमसंवत्

२०२४

वर्षारम्भे रौद्र संवत्सरः

संकल्पादिकृते वर्षपर्यन्तं योजनीयः ।

विवाहे पञ्चशलाका ।









शास्त्रोक्त स्नानदाने-ष्वावतकालाविष्णुचकम् ।

आविर्भाव—
वि.सं.१९१८ पौषकृष्ण ८
(२५-१२-१८६१)

अखण्ड भारत के अमर नेता और महत्तम विभूति भरद्वाज वसिष्ठ, विश्वामित्रआदि महर्षियों की पवित्र स्मृति को जनता में जागरूक करने वाले; आर्यजाति के महाप्राण वर्तमान युग के मर्यादा-पुरुष श्रद्धेय—



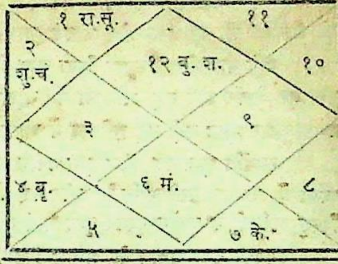
पञ्चाङ्गं सत्कथोपेतं भूयाद्धर्माभिवृद्धये ॥

तिरोभाव—
वि.सं. २००३ मार्ग कृ. ४
(१२-११-१९४६)

महामना भारत भूषण पण्डित श्री मदनमोहन मालवीय जी अपने भौतिक शरीर के बाद भी अपनी जिन असंख्य असाधारण कृतियों से आज भी जीवित हैं, उन्हीं में एक यह "विश्वपञ्चाङ्ग" भी है ।

प्र. संपादक

जगल्लग्नम् ११।२३।४५



मन्त्री गुरुः

शालिवाहन शकः

१८८९

कार्त्तिक शुक्ल १४ बुधे ४६।५० इष्टतः

दुर्मति नाम संवत्सरः प्रवेक्ष्यति

अन्येषु सप्तशलाका ।



समयशुद्धिः

श्रावणशुक्ल [illegible] शुक्रोऽस्तः । भाद्रपदकृष्ण १३ शनौ शुक्रोदयः प्राच्याम् । श्रावणकृष्ण ४ कुजे गुरोरस्तः [illegible] । श्रावणशुक्ल १५ रवौ गुरूदयः प्राच्याम् । शुक्रास्तोदयात्पूर्वं पूर्वमस्यावश्यके [illegible] । मार्गशीर्षशुक्ल १५ शनिवासरादारभ्य पौषशुक्ल १४ रविवासरान्तं धनुष्यर्कः । फाल्गुनशुक्ल १४ बुधवासरादारभ्यः वर्षान्ते यावन्मीनार्कदोषः । वर्षारम्भतः वर्षान्तं यावत् उ. [illegible] । वर्षारम्भे भरणी में राहुः, स्वाती में केतुः । आषाढ शुक्ल ८ शनौ अश्विनी में [illegible] । कार्तिक शुक्ल १५ भृगौ चित्रा में केतुः—रिति सामान्यतः समय शुद्धिः ।

स्वर्गीय महामना पं० मदनमोहनमालवीयजीकृत हिन्दूधर्मोपदेशः

(संघे शक्तिः कलौ युगे)

[illegible] । धर्मसंस्थापनार्थाय प्रणम्य परमेश्वरम् ॥१॥
हिताय सर्वलोकानां निग्रहाय च दुष्कृताम् । पाठशाला मल्लशाला प्रतिपर्वमहोत्सवः ॥२॥
ग्रामे ग्रामे सभा कार्या ग्रामे ग्रामे कथा शुभा । धर्मं संघटनं कृत्वा देयं दानं च तद्धितम् ॥३॥
अनाथा विधवा रक्ष्या मन्दिराणि तथा च गौः । अहिंसका न हन्तव्या आततायी वधार्हणः ॥४॥
स्त्रीणां समादरः कार्यो दुःखितेषु दया तथा । सेव्यं सदाऽमृतमिव स्त्रीभिश्च पुरुषैस्तथा ॥५॥
अभयं सत्यमस्तेयं ब्रह्मचर्यं धृतिः क्षमा । भवेत्पुनः पुनर्जन्म मोक्षस्तदनुसारतः ॥६॥
कर्मणां फलमस्तीति विस्मर्तव्यं न जातुचित् । एक एवाऽद्वितीयो यः शोकपापहरः शिवः ॥७॥
स्मर्तव्यः सततं विष्णुः सर्वभूतेष्ववस्थितः । दैवतं देवतानां च लोकानां योऽव्ययः पिता ॥८॥
'पवित्राणां पवित्रं यो मङ्गलानाञ्च मङ्गलम्' । रक्षः प्रचारणीयश्च सर्वभूतहिते रतैः ॥९॥
उत्तमः [illegible] हिन्दुधर्मोऽभ्युच्यते ।

कलियुग में एकता ही में शक्ति है—परमेश्वर को प्रणाम कर, सब प्राणियों के उपकार के लिये बुराई करने वालों को दबाने और दण्ड देने के लिए और धर्म की स्थापना के लिए, धर्म के अनुसार संघटन व मिलाप कर [illegible] सभा करनी चाहिए। गाँव गाँव में कथा बिठानी चाहिए । गाँव गाँव में पाठशाला और [illegible] खोलना चाहिए और पर्व पर्व पर मिलकर महोत्सव मनाना चाहिए ।

सब भाइयों को मिलकर अनाथों की, मन्दिरों की और लोकमाता गौ की रक्षा करनी चाहिए और इन सब कामों के लिए दान देना चाहिए। स्त्रियों का सम्मान करना चाहिए । दुखियों पर दया करनी चाहिए ।

उन जीवों को नहीं मारना चाहिए जो किसी पर चोट नहीं करते । मारना उनको चाहिए जो आततायी हों अर्थात् जो स्त्रियों पर या किसी दूसरे के धन वा प्राण पर आक्रमण करते हों और जो किसी के घर में आग लगाते हों, ऐसे लोगों को मारे बिना यदि अपना या दूसरों का प्राण या धन न बच सके तो उनको मारना धर्म है। स्त्रियों को और पुरुषों को भी निडरपन, सचाई, चोरी न करना, ब्रह्मचर्य, धीरज और क्षमा को अमृत के समान सदा सेवन करना चाहिए ।

इस बात को कभी न भूलना चाहिए कि भले कर्मों का फल भला और बुरे कर्मों का फल बुरा होता है । और कर्मों के अनुसार ही प्राणी को बार बार जन्म लेना पड़ता है वा मोक्ष मिलता है ।

घट घट में बसने वाले विष्णु—सर्वव्यापी ईश्वर का सुमिरन सदा करना चाहिए । जिनके समान दूसरा कोई नहीं है। जो एक ही अद्वितीय है, और जो दुःख और पाप के हरण करने वाले शिव स्वरूप हैं, जो सब पवित्र वस्तुओं से [illegible] सब मङ्गल कामों के मङ्गल स्वरूप हैं, जो सब देवताओं के देवता हैं और जो [illegible] एक अविनाशी पिता हैं । सब धर्मों में उत्तम इसी धर्म को हिन्दूधर्म कहते हैं । सब प्राणियों का हित करते हुए धर्म की रक्षा और प्रचार करना हमारा धर्म है ॥ इति शिवम् ॥

आद्यसम्पादकौ—स्वर्गीयौ पण्डित मदनमोहन मालवीयः, पण्डित रामयत्न ओझाश्च

प्रधानसम्पादकः—ज्योतिषदिवाकर-पण्डित राजमोहन उपाध्यायः, ज्योतिषशास्त्राचार्य, एम० ए०, ज्योतिषविभागाध्यक्षः ।

सम्पादक :—पं० शारदाप्रसाद मिश्र ज्यो० शास्त्राचार्य । अ. सि. सहायकः—पं० सत्यनारायण त्रिपाठी ज्यो. ध. शास्त्राचार्य । सहायकः—पं० पवन चतुर्वेदी ज्यो. शा. ।

मुद्रक—एस० पी० त्रिपाठी
काशी हिन्दू विश्वविद्यालय प्रेस, वाराणसी ।

[illegible] वाराणसी । (२) गणेश एण्ड ब्रदर्स प्रकाशक एवं पुस्तक विक्रेता [illegible] स्ट्रीट, कलकत्ता-७ । मूल्य १.१२ एक रुपया, बारह नये पैसे ।

ज्यौतिषमहिमा—

वेदाङ्गमाद्यं वेदानां क्रियाणां च प्रसाधनम् । ज्योतिर्ज्ञानं द्विजेन्द्राणामतो वेद्यं विदुर्बुधाः ॥
ज्योतिश्चक्रे तु लोकस्य सर्वस्योक्तं शुभाशुभम् । ज्योतिर्ज्ञानं च यो वेत्ति स याति परमां गतिम् ॥
चन्द्रनक्षत्रताराणां ग्रहाणां भास्करस्य— च । ज्योतिषामपियज्ज्योतिर्ज्योतिषामपि पावनम् ॥
तद्भावभाविनं युक्तं तं देवा ब्राह्मणं विदुः । तस्मात्पूर्वमधीयीत ज्योतिर्ज्ञानं द्विजोत्तमः ॥
धमसूत्रं ततः पश्चाद्यज्ञकर्मविधिक्रियाम् । यज्ञाश्चायुष्यहोमाश्च चूडोपनयनानि च ॥
साम्राज्यं पौर्णमास्यं च पितृदैवततर्पणम् । सर्वारम्भाश्च जगतो लोके च विविधाः क्रियाः ॥
न ज्योतिषं विना तासां प्रवृत्तिरुपलभ्यते । आप्यायनं च वेदानां यज्ञाः प्रोक्ता क्रियाश्च [illegible] ॥
यज्ञार्थमपि च प्रोक्ताः स्वयं वेदाः स्वयंभुवा । न च ते सम्प्रवर्तन्ते कालज्ञानात्[illegible] ॥
यज्ञक्रिया अहोरात्रं क्रियाश्चान्या जगद्धिताः । तस्मात्पुण्यं समं वेदैर्यज्ञचक्षुः सनातनम् ॥
स्वर्ग्यमव्ययमव्यग्रैर्ब्राह्मणैः संसितव्रतैः । ततः कालप्रसिद्धयर्थं राशयः पूर्वमीरिताः ॥
अहोरात्रविभागाश्च तिथीनां च क्रियाविधिः । सोमसूर्यविलग्नानामृक्षाणां चापि निश्चयः ॥
आदानयोगभोगाश्च विसर्गश्चार्कसोमयोः । दिनर्त्तुपक्षमासानां चन्द्रार्काणां विनिश्चयः ॥
कर्मोपभोगमानानां लेख्यः प्रश्नविधिस्तथा । एवमाद्याः समस्ताश्च क्रिया ज्योतिषसंश्रिताः ॥
भास्करः—तस्माद्द्विजैरध्ययनीयमेतत्पुण्यं रहस्यं परमं च तत्त्वम् ।
यो ज्योतिषं वेत्ति नरः स सम्यग् धर्मार्थकामान् लभते यशश्च ॥

कालमहिमा—

अनादिरेष भगवान्कालोऽनन्तोऽजरोऽमरः । सर्वगत्वात् स्वतन्त्रत्वात् सर्वात्मत्वान्महेश्वरः ॥

विष्णुधर्मोत्तरे—

अनादिनिधनत्वेन स महान्परमेश्वरः । निमेषादपि सूक्ष्मत्वात् सूक्ष्मात् सूक्ष्मतरो हि सः ॥
तस्य सूक्ष्मातिसूक्ष्मस्य तथापि महतो द्विजाः । मानसंख्या बुधैर्ज्ञेया ग्रहाल्यनुसारतः ॥
भगवद्वचनम्—कालः कलयतामहम् । ब्रह्मणो बहवो रुद्रा ह्यन्ये नारायणादयः ॥
एको हि भगवानीशः कालः कविरिति स्मृतः । अनादिनिधनः कालो रुद्रः संकर्षणः स्मृतः ॥
कलनात् सर्वभूतानां स कालः परिकीर्तितः । श्रूयतां स्वर्ग्यमायुष्यं धर्म्यं पुण्यं यशस्करम् ॥
ज्ञानविज्ञानसम्पन्नं द्विजानां पावनं परम् । कालज्ञानमिदं पुण्यमाद्यं हि ज्ञानमुत्तमम् ॥
सिसृक्षुणा पुरा वेदादेतत्सृष्टं स्वयम्भुवा । कालः सृजति भूतानि कालः संहरति प्रजाः ।
कालः सुप्तेषु जागर्ति कालो हि दुरतिक्रमः ॥

संवत्सरावली—

स जयति सिन्धुरवदनो देवो यत् पादपङ्कजस्मरणम् । वासरमणिरिव तमसां राशि [illegible] विघ्नानाम् ॥१॥ तिथिवारञ्च नक्षत्रं योगं करणमेव च । पञ्चाङ्गस्यफलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ॥ [illegible] प्राप्ते नूतनवत्सरे प्रतिगृहं कुर्याद्ध्वजारोपणं । स्नानं मङ्गलमाचरेद्द्विजवरैः साकं सुपूज्योत्सवैः ॥ [illegible] गुरुयोषिताञ्च विभवालङ्कारवस्त्रादिभिः । सम्पूज्यो गणकः फलञ्च शृणुयात्तस्माच्च लाभप्रदम् ॥ [illegible] पारिभद्रस्य पत्राणि कोमलानि विशेषतः । सपुष्पाणि समानीय चूर्णं कृत्वा विधानतः ॥४॥ मरीचिलवण [illegible] जीरकेण च संयुतम् । अम्लमोदायुतं कृत्वा भक्षयेद्रोगशान्तये ॥५॥ राज्यं स्यादचलं नृपश्रवणतो [illegible] रक्षपते दीर्घ [illegible] रकोशकं धान्यैशात्कमला स्थिरा च सुरसा वाणी भवेन्मधपात् । धर्मवृद्धिरतिस्थिरा वर्तमानकल्पस्य [illegible] भवेत् । सस्येशादिफलाः यतः शुभकरी राजावली श्रूयताम् ॥६॥ अथास्मिन्वत्सरे वर्तमानकल्पस्य

ससन्धयः षड्मनवो व्यतीताः, वर्तमानो वैवस्वतमनुस्तस्य प्रवृत्तेस्सप्तविंशतिमितानि महायुगानिव्यतीतानि अष्टाविंशतितमे युगे, त्रयो युगचरणा गताः चतुर्थ चरणेकली कलेरारम्भतो नागषष्ट्युत्तरपञ्चसहस्रमितानि वर्षाणि व्यतीतानि तथा कल्पादितः १९७२९४९०६८ वत्सराव्यतीताः—सृष्ट्यादितश्च १९५५८८५०६८ विक्रमराज्यकालात्संवत्सरा गताः २०२४ शकारम्भतश्च १८८९ व्यतीताब्दाः एवं चैत्रशुक्ल ३ गुरौ निशीथे सौरमानेनाहर्गणः ७१४४०४१४७७२० युगादेश्चाहर्गणः १८५११२९ अहर्गणोत्था मध्यमग्रहाः- सू. ११।२७।३९।२३ चं. ११।७।३४।२१ मं. ६।७।२८।७ बु. शी. उ. ९।१८।३६।३३ बृ. ३।१२।२।५७ शु. शी. उ. ३।९।३९।१६ श. ११।१०।२८।२१ रा. ०।१८।१६।३८ चं. उ. ११।२४।८।८ रविमन्दफलं २।८।२७।१७ स्पष्टरविः ११।२९।४७।५० मध्यमचन्द्रः ११।७।३४।२१ चन्द्रफलम् ४।३।३५।११ स्फुटचन्द्रः ११।३।३०।४६ भौमस्यप्रथमशीघ्रफलार्ध ८।३६।२७।४२ फलार्धसंस्कृतः ६।१६।४।३५ मन्दकेन्द्रम् २।६।१।४९ फलार्ध ५।१७।३।२२ तत्संस्कृतश्च ६।१०।४७।३२ द्वितीयमन्दकेन्द्रम् २।०। ४४।४५ मन्दफलम् १०।६।११।८ मन्दस्पष्टः ५।२७।२१।५६ द्वि. शी. कें. ५।२९।४२।३३ शीघ्रफलम् ०।३२।४५।५० स्पष्टभौमः ५।२६।४९।१० एवमेव फलचतुष्टय संस्कृत स. बु. ११।७।५३।४५ स्प. बृ. ३।५।३०।५० स्प. शु. १।८।२८।२६ स्प. श. ११।५।१९।५४।

गुरुमानेन चन्द्रवर्षादौ रौद्रनाम संवत्सरः ततश्च कार्त्तिकशुक्ल १४ बुधे ४६।५० इष्टतः दुर्मति नाम संवत्सरः प्रवेक्ष्यति ।

वर्षेऽस्मिन् राजा चन्द्रः । मन्त्री गुरुः । मेघेशो गुरुः । पूर्वधान्येशो रविः । रसेशो भौमः । पश्चिमधान्येशो शनिः ।

संवत्सरादिफलम्

रौद्र संवत्सरफलम् - धान्यनाशनमतीव तस्कराः स्वल्पवर्षणकराः पयोधराः ।
राज्यवृन्दमखिलं रणोन्मुखं रौद्रनाम्नि जगतोल्पकं सुखम् ॥

राजा चन्द्रफलम् - धेनवोतिपयसोधिकतोषः प्राणिनां जलवशात्कणपोषः ।
भूभृतो विहित सद्विज पूजा जायते हिमकरो यदि राजा ॥

मन्त्री गुरुफलम्—पयोधराभूरिदिशंति पाथो धात्रीकणाद्यैर्जनमुद्धिधात्री ।
पृथ्वीभृतां संपदतीव पृथ्वी मन्त्री यदि स्यात् सुरराजमन्त्री ॥

पूर्वधान्येश सूर्यफलम्—खण्डाम्बुवृष्टि र्गदचौरभीतिः क्षितीश्वराणां रणकर्म शक्तिः ।
गवामदुग्धं कणपुष्पनाशश्चेदग्रधान्याधिपतिर्दिनेशः ॥

मेघेश गुरुफलम्—सुरपतिः कुरुते जलवर्षणं विविध सस्यफलादिकपोषणम् ।
द्विजगणो मखकर्मकरः क्षितौ जलधराधिपतौ सति वाक्पतौ ॥

रसेश भौमफलम्—गुडतैलघृतादिकमल्पकं मणिमुक्ताकनकादिनाधिकम् ।
मधुपुष्पजलाल्पतास्तदा रसराजा वसुधात्मजो यदा ॥

पश्चिमधान्येश शनिफलम्—निर्द्धनाः क्षितिभृतोरणादराः सस्यमल्पमतिरोगिणोनराः ।
नैववर्षति जलं सुरेश्वरः स्याद्यदान्त्यकणपः शनैश्चरः ॥

अस्मिन्वर्षे वर्षाढकं ९६ समुद्रे ४८ पर्वते २४ भूमौ २४ वर्षाढकम् । परञ्च विधिचक्रानुसारेण रोहिणीभं समुद्रतटे पतति । तत्फलं "तटे वृष्टिः सुशोभना" इति । मास परत्वेन आढकमानम् आषाढे ५ श्रावणे ७ भाद्रे ७ आश्विने ३ कार्तिके २ । नक्षत्र परत्वेन—आर्द्रायां ३, पुनर्वसौ ४, पुष्ये ४ श्लेषायां ४ मघायां ४ पू. फा. भे. २ उ. फा. भे. २ हस्ते १ ।

अथराज्यादिषु विशेषः—पाञ्चालसौराष्ट्रदेशेषु राजफलम् । गुर्जरयावनयोः सस्येश फलम् । कोकंण मालवयोः रसेश फलम् । विन्ध्याद्रिदक्षिणे चार्द्राफलम् ।

विशेषकाः जलवृष्टिः १३ धान्यम् १५ तृणम् ९ शीतः ११ उष्णः ५ वायुः १३ वृद्धिः १५ विनाशः १५ विग्रहः ११ क्षुत् ७ तृष्णा ९ निद्रा १ आलस्यम् ३ उद्यमः १३ शान्तिः ३ क्रोधः ३ दम्भः ३ भेदः १ मैत्री १३ र. नि. ७ फ. नि. ११ उत्साहः ९ शलभाः ७ शुकः १३ मूषकः ७ अतिवृष्टिः १५ अनावृष्टिः १५ स्वचक्रः १९ परचक्रः १३ नागकम् ७ रत्नम् ७ वस्त्रम् १५ घृतम् ११ तैलम् ३ दुकूलम् १७ ऊर्णाः ११ क्षौम्यम् ३ कार्पासः १५ वल्कलः १९ सुवर्णम् १५ ताम्रः ३ वंगः १९ रौप्यम् १७ लोहम् ११ खर्परः १९ पारदः ९ कांस्यम् १३ पित्तलः १७ उ. प्र. ५ सौ. प्र. ११ पा. प्र. ७ पुण्य प्र. १५ व्याधिः ५ भैषजम् १५ उग्रताः १५ आचारः ७ अनाचारः ११ मरणम् १३ जन्मः १५ देशोपद्रवः १९ देशस्वास्थ्यम् ९ चौरभयम् ३ चौरभयनाशः ३ अग्निभयम् ११ अग्निभयनाशः ११ विषभयम् ३ विषभयनाशः ५ सेवकत्व १९ स्वामित्व ११ निजधन १५ परधन १५ द्यूतः ११ पुंश्चलीकर्म ३ जारण ९ जारणनाशः १३ मारण १५ मारणनाशः १५ स्तम्भन १३ स्तम्भननाशः ९ मोहन ३ मोहननाशः १३ उच्चाटन ५ उच्चाटननाशः १३ वशीकरणः ३ वशीकरणनाशः ९ वातप्रकृतिः १५ पित्तप्रकृतिः ३ कफप्रकृतिः ७ द्वदंज ११ सन्निपात १५ यश १९ आपयश ५ गर्व ७ उग्रता ९ गोत्रप्रपञ्चनाशः ११ भूतबाधाः १३ भूतबाधानाशः १५ ग्रहदोष १७ ग्रहदोषनाशः १९ अण्डज ९ पिण्डज ५ स्वेदज १५ उद्भिज ११ पुण्य १ पाप १९ सर्वनिष्पत्तिः १३ ।

वर्धापनविधिः

अथायुष्यादिविवृद्धये प्रत्यब्दे चन्द्रमानेन जन्मतिथावेव वर्धापनं कार्यम् । तत्र जन्मर्क्षयोगवती तिथिर्यत्रैवोपलभ्यते सैव ग्राह्या-दिनद्वये नक्षत्रयोगसत्वेत्वौदयिकी द्विमुहूर्त्ताधिकाग्राह्या-द्विमुहूर्त्तन्यूनत्वे पूर्वा, जन्ममासाधिमाससत्वे शुद्धमासे वर्धापनविधिः । तत्र यजमानः मौनपूर्वकं कृतनित्यक्रियः पूर्वाभिमुखमुपविश्य कुशाक्षतादिकं गृहीत्वा ओम अद्येत्यादि···सकलाऽरिष्टनिवृत्तये श्रीविष्णुप्रीतये आयुरारोग्याऽभिवृद्धये वर्धापनकर्मं करिष्ये "इति संकल्प्य-तिलोद्वर्त्तनपूर्वकं तिलोदकेन स्नात्वा-विघ्नेशपूजनपूर्वकं पञ्चाङ्ग कृत्वा जन्मनक्षत्राधिपं पितरं प्रजापतिं भानुं मार्कण्डेयं परशुरामं बलिं हनुमन्तं विभीषणं कृपं प्रह्लादं षष्ठी प्रभृति देवान् नाममंत्रेण गंधाक्षतपुष्पधूपादिना पूजनं विधाय षष्ठ्यै दधिभक्तनैवेद्यं निवेद्य पूजनान्ते प्रार्थयेत्" ओं मार्कण्डेयाय मुनये नमस्तेमहदायुषे । चिरंजीवी यथा त्वं भो भविष्यामि तथामुने "रूपवान् वित्तवांश्चैव श्रियायुक्तश्च सर्वदा" ॥ मार्कण्डेय महाभाग सप्तकल्पान्तजीवन । आयुरारोग्यसिद्धयर्थमस्माकं वरदो भव । चिरंजीवी यथात्वं तु मुनीनां प्रवरोद्विज । कुरुष्व मुनिशार्दूल तथा मां चिरजीविनम् ॥ नराणामायुरारोग्यैश्वर्यसौख्यसुखप्रदः । सौम्यमूर्त्ते नमस्तुभ्यं भृगुवंशवराय च । महातपे मुनिश्रेष्ठ सप्तकल्पान्तजीवन । मार्कण्डेय नमस्तुभ्यं दीर्घायुष्यं प्रयच्छ मे ॥ मार्कण्डेय महाभाग प्रार्थये त्वां कृताञ्जलिः । चिरंजीवी यथा त्वं भो भविष्येऽहं तथामुने । इत्यादिना मार्कण्डेयं संप्रार्थयेत्—अथ षष्ठीप्रार्थना—जयदेवि जगन्मातर्जगदानन्दकारिणी । प्रसीद मम कल्याणि नमस्ते षष्ठिदेवते । त्रैलोक्ये यानि भूतानि स्थावराणि चराणि च । ब्रह्मविष्णुशिवैस्सार्द्धं रक्षां कुर्वन्तु तानि मे—इत्यादिना षष्ठीं संप्रार्थ्य—अश्वत्थामा बलिर्व्यासो हनुमांश्च विभीषणः । कृपः परशुरामश्च सप्तैते चिरजीविनः । सप्तैतांश्च स्मरेन्नित्यं मार्कण्डेयमथाष्टमम् । जीवेद्वर्षशतं साग्रमपमृत्युविवर्जितः ॥ प्रीयन्तां देवताः सर्वाः पूजां गृह्णन्तु ता मम । प्रयच्छन्त्वायुरारोग्यं यशस्सौख्यं च सम्पदः । मन्त्रहीनं भक्तिहीनं क्रियाहीनं महामुने । यदर्चितं मया देवाः परिपूर्णं तदस्तु मे । इत्यादिना देवान् संप्रार्थ्य—ततस्तिलगुडमिश्रित पयः पिबेत् ।

तन्मन्त्र—सतिलं गुड़संमिश्रमञ्जल्यर्धमितं पयः । मार्कण्डेयाद्वरं लब्ध्वा पिबाम्यायुर्विवृद्धये ॥ इत्यादिना पिबेत् । क्वचित् पूजितदेवानां नाममन्त्रेण प्रत्येकमष्टाविंशतिसंख्याः तिलहोमश्चोक्तः—ततोब्राह्मणभोजनम्—तद्दिने विशेषनियमाः—खण्डनं नखकेशानां मैथुनाध्वगमस्तथा । आमिषंकलहं हिंसा वर्षवृद्धौविवर्जयेत् ॥

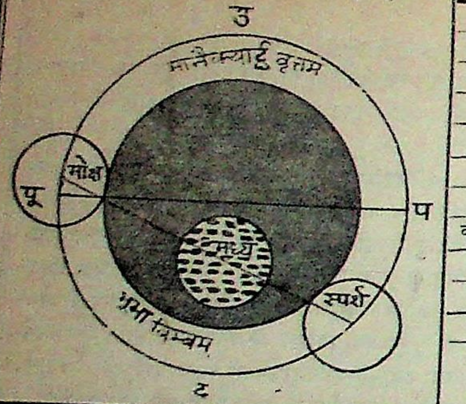
मृतेजन्मनि [illegible] तथा ॥ अस्पृश्यस्पर्शने चैव न स्नायादुष्ण वारिणा ॥ इति संक्षेपतो वर्धापनविधिः ।

अथारिष्टशान्त्यर्थं महामृत्युञ्जयजपविधिः

आचम्य [illegible] शान्तिपाठं पठित्वा सुमुखश्चेत्यादिना गणेशस्मरणं च कृत्वा । संकल्पः—अमुकमासीय [illegible] तिथौ-वासरे स्वस्य(यजमानस्य वा)शरीरे-उत्पन्नोत्पत्स्यमानाऽखिलारिष्टनिवृत्तये श्री[illegible]दीर्घायुष्यसततारोग्यावाप्तये मृत्युञ्जयमन्त्रजपमहं करिष्ये ॥ ऋष्यादिन्यासः ॥ [illegible] ऋषयः मूर्ध्नि ॥ पंक्तिर्गायत्री अनुष्टुप्छंदांसि वक्त्रे ॥ सदाशिवमहामृत्युञ्जय रुद्रो [illegible] हृदि । ह्रींशक्तये नमो लिंगे । श्रींबीजाय नमः पादयोः ॥ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ ॐ ह्रौं [illegible] भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकंयजामहे सुगन्धिंपुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिवबन्धनामृत्योर्मुक्षीयमामृतात् [illegible] ॥ अस्यश्रीमहामृत्युञ्जयमन्त्रस्य वामदेवकहोलवशिष्ठाऋषयः पंक्तिगायत्र्युष्णि[illegible] सदाशिवमहामृत्युञ्जयरुद्रोदेवता ह्रींशक्तिः श्रीं बीजं महामृत्युञ्जय प्रीतयेममाभीष्टसिद्ध्यर्थे [illegible] विनियोगः । ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं ॐ नमो भगवतेरुद्राय शूलपाणये स्वाहा हृदयाय [illegible] ॥ ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः यजामहे ॐ नमोभगवते रुद्राय अमृतमूर्तयेमांजीवय शिरसिस्वाहा ॥ ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः सुगन्धिपुष्टिवर्धनं ॐ नमोभगवतेरुद्राय चन्द्रशिरसेजटिने स्वाहा शिखायै वषट् । ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः उर्वारुकमिव बन्धनात् ॐ नमोभगवतेरुद्राय त्रिपुरान्तकाय ह्रां ह्रीं कवचाय हुं ॥ ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवःस्वःमृत्योर्मुक्षीय ॐ नमोभगवते रुद्रायत्रिलोचनाय ऋग्यजुःसाम[illegible]नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वःमामृतात् ॐ नमोभगवतेरुद्राय ॐ अग्नित्रया[illegible]ज्वालाय मां रक्ष रक्ष अघोराय अस्त्रायफट् ॥ इति षडङ्गन्यासः ।

त्र्यम्बकं शिरसि । यजामहे भ्रुवोः । सुगन्धि नेत्रयोः । पुष्टिवर्द्धनं मुखे । उर्वारुकं गण्डयोः । इव [illegible] कण्ठे । मृत्योर्मुक्षीय उर्वोः । मा जान्वोः । अमृतात पादयोः ॥ इति पदन्यासः ॥ हृदये । बन्धनात् [illegible] मूलेनव्यापक[illegible] ध्यानं कुर्यात् । अथध्यानं ॥ हस्ताम्भोजयुगस्थकुम्भयुगलादुद्धृत्यतोयंशिरः सिञ्चन्तं करयोर्युगेन [illegible] कुम्भौकरौ ॥ अक्षस्रग्मृगहस्त मंबुजगतंमूर्द्धस्थचंद्रस्रवत्पीयूषोत्रतनुंभजेसगिरिजं मृत्युञ्जयं [illegible] ॥ १ ॥ चंद्रोद्भासितमूर्धजंसुरपतिपीयूषपात्रंवहद्धस्ताब्जेनदधत् सुदिव्यममलंहास्यास्य[illegible] सूर्येन्द्वग्निविलोचनं करतले पाशाक्षसूत्रांकुशाम्भोजंबिभ्रतमक्षयं पशुपतिमृत्युञ्जयं संस्मरे ॥२॥ [illegible] मानसोपचारैः संपूज्य ॥ ॐ लंपृथिव्यात्मकं गन्धंसमर्पयामि ॥ ॐ हंआकाशात्मकं पुष्पंसमर्पयामि ॥ ॐ यं वाय्वात्मकंधूपं समर्पयामि ॥ ॐ रं तैजसात्मकंदीपंसमर्पयामि ॥ ॐ वं अमृतात्मकं नैवेद्यंसमर्पयामि ॥ ॐ सं सर्वात्मकं मंत्रपुष्पंसमर्पयामि ॥ मंत्रं जपेत् ॥ ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिंपुष्टिवर्धनं उर्वारुकमिव बंधनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् भूर्भुवः स्वरों जूं सः ह्रौं ॐ ॥ सिद्धिमंत्र [illegible] ततोजपानंतरं देवस्य दक्षिणकरे जपं समर्पयेत् ॥ गुह्यातिगुह्यगोप्ता त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपम् ॥ सिद्धिर्भवतु मे देव त्वत्प्रसादान्महेश्वर ॥ मृत्युञ्जयमहारुद्रत्राहिमांशरणागतम् ॥ जन्ममृत्युजरारोगैः पीडितं कर्मबन्धनैः ॥ [illegible]—अनेनमहामृत्युञ्जयजपाख्येनकर्मणा श्रीमहामृत्युञ्जयः प्रीयतांनमम । इति विशाप्य [illegible] ॥ जप निवेदनम् जपसांगतासिद्ध्यर्थंयथाकामनाद्रव्येण तद्दशांशदुग्धाज्यसंसिक्तापामार्गसमिद्भिः [illegible] तद्दशांशतर्पणम् तद्दशांशमार्जनं तद्दशांशब्राह्मणभोजनंकारयेत् । इति ॥ अथहोमार्थदेवेदांज[illegible] ॥ ॐ तत्सवितुर्वरेण्यंभर्गोदेवस्यधीमहि धियोयोनः प्रचोदयात् ॥ ॐ जातवेदसेसुनवामसोमम[illegible]दहातिवेदः । सनः पर्षदतिदुर्गाणिविश्वानावेवसिन्धुंदुरितात्यग्निः ॥ ॐ त्र्यम्बकं यजामहे [illegible]पुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिवबन्धनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् स्वाहा ॥

श्री संवत् २०२४ चैत्रशुक्ल पूर्णिमा चन्द्रवार दिनाङ्क २४ अप्रेल १९६७ को स्वाती नक्षत्र तुला-राशि पर काशी में प्रस्तोदित खग्रास चन्द्रग्रहण होगा।

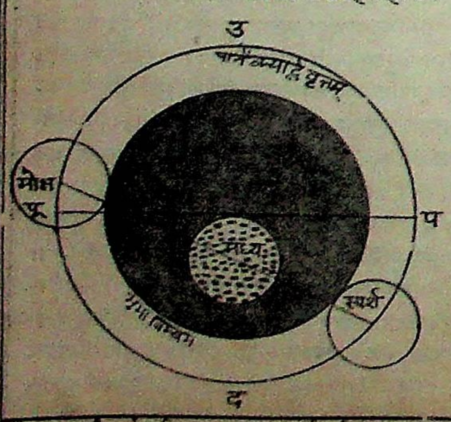


ग्रहण फलम् ।	
मेष	स्त्री पीड़ा
वृष	सौख्यम्
मिथुन	चिन्ता
कर्क	व्यथा
सिंह	श्रीः
कन्या	क्षतिः
तुला	घातः
वृश्चिक	हानिः
धनु	लाभः
मकर	सुखम्
कुंभ	माननाशः
मीन	मृत्युः

	स्टैण्डर्ड घटिकातः	काश्यांसूर्य घटिकातः
स्पर्शः	१५।५५	१५।५९
मध्यः	१७।३७	१७।४१
मोक्षः	१९।१८	१९।२२

चन्द्रबिम्बाङ्गुलम् १।२०
ग्रासमानमङ्गुलादिः १।६।६

श्री संवत् २०२४ आश्विनशुक्ल पूर्णिमा बुधवार दिनाङ्क १८ अक्टूबर १९६७ को आश्विनी नक्षत्र मेष-राशि पर काशी में प्रस्तोदित खग्रास चन्द्रग्रहण होगा।



ग्रहण फलम् ।	
मेष	घातः
वृष	हानिः
मिथुन	लाभः
कर्क	सुखम्
सिंह	माननाशः
कन्या	मृत्युः
तुला	स्त्री पीड़ा
वृश्चिक	सौख्यम्
धनु	चिन्ता
मकर	व्यथा
कुम्भ	श्रीः
मीन	क्षतिः

	स्टैण्डर्ड घटिकातः	काश्यांसूर्य घटिकातः
स्पर्शः	१३।५५	१३।५९
मध्यः	१५।३५	१५।३९
मोक्षः	१७।१५	१७।१९

चन्द्रबिम्बाङ्गुलम् १।२०
ग्रासमानाङ्गुलादिः १।३।४६

ग्रहणे सूतकादिनिर्णयः—चन्द्रग्रहणे स्पर्श कालात्पूर्वं प्रहरत्रयं सूतकम्, वृद्धगौतमः—सूर्यग्रहेतु नाश्नीयात् पूर्वं यामचतुष्टयम्। चन्द्रग्रहेतु यामांस्त्रीन् बालवृद्धातुरैर्विना। किन्तु पुत्रवता गृहिणी उपवासो न कर्तव्यः, यथोक्तं पुरुषार्थचिन्तामणौ, आदित्येऽहनि संक्रान्तौ ग्रहणे चन्द्र सूर्ययोः। पारणं चोपवासं च न कुर्यात् पुत्रवान् गृही। 'एतेन बालवृद्धातुर पुत्रवद्गृहस्थेतराणां (विधवायति वैष्णवादि विरक्तानां कृते उपवासः)।

चन्द्रग्रहण में स्पर्शकाल से ३ प्रहर अर्थात् ९ घण्टा पहले से ही सूतक लग जाता है। सूतक में बालक, वृद्ध एवं रोगी को छोड़कर और सभी को स्नान, दान जपादि कार्य करना चाहिए। तथा भोजनादि नहीं करना चाहिए। साथ ही गर्भिणी स्त्री ग्रहण को न देखें।

विंशोत्तरीयाऽऽयव्ययचक्रम्।

राशि	मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	यो.
आय	११	५	११	५	८	११	५	११	८	२	२	८	८७
व्यय	१४	८	५	२	१४	५	८	१४	५	८	८	५	९६

अष्टोत्तरीयाऽऽयव्ययचक्रम्।

राशि	मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	यो.
आय	१४	८	११	५	८	११	८	१४	२	५	५	२	९३
व्यय	२	११	८	८	२	८	११	२	११	५	५	११	८४

उभय लाभव्यय चक्राद्विशेषविचारः—लाभव्ययौ समीकृत्वा-एकहीनं तु कारयेत्। अष्टभिस्तुहरेद्भागंशेषा ङ्कफलमादिशेत्॥ लाभं १ सौख्यं २ तथा क्लेशं ३ रोगं ४ लोकपवादनम्। ५ सम्मानं ६ विजयं ७ हानिः ८ कथितं पूर्वसूरिभिः। अन्यदपि-उभय लाभाङ्कैक्यं लाभः व्ययैक्यञ्चव्ययमितिविचार्यं यत्र विभागे अङ्काधिक्यंतत्तत्फलमप्यधिकंज्ञेयम्।

संक्षिप्त विवाहादि मुहूर्त्ताः।

(विशेष विवरणं पञ्चे द्रष्टव्यम्)

चैत्र शुक्लपक्षः

ति. ४ शुक्रे–मृगे विष्टेः परं रे. ८ ल. गो. वा. ९ ने. दा.।
ति. ९ बुधे–मघा मे रे. ६ ल. ११ ने. दा.।
ति. ११ गुरौ–मघा मे रे. ६ ल. चि.।

वैशाख कृष्णपक्षः

ति. ४ शुक्रे–मूले रे. ७ ल. गो. ने. दा.।
ति. ६ रवौ–उ. पा. मे रे. ६ ल. ११ ने. दा.।
ति. १२ शनौ–रेवत्यां रे. ९ ल. गो. वा ११ ने. दा.।

वैशाख शुक्लपक्षः

ति. १ बुधे–रोहिण्यां रे. ८ ल. चि.।
ति. २ गुरौ–रोहिण्यां रे. ८ ल. गो. वा ११
ति. ३ शुक्रे–मृगे रे. १० ल. गो. वा ल. चि.।
ति. ८ बुधे–मघा मे रे. ८ ल. गो. वा ११
ति. ९ गुरौ–उ. फा. मे रे. ८ ल. ११ वा १२
ति. १० शुक्रे–उ. फा. मे रे. ७ ल. गो.।

ज्येष्ठ कृष्णपक्षः

ति. ४ शनौ–उ. पा. मे रे. ६ ल. गो. वा ११
ति. ५ रवौ–उ. पा. मे रे. ७ दि. ल. चि.।
ति. ११ शनौ–रेवत्यां रे. ८ ल. गो. ने. दा.।

ज्येष्ठ शुक्लपक्षः

ति. १४ बुधे–मूले विष्टेः परं रे. ५ ल. चि.।
ति. १५ गुरौ रे. ५ ल. गोधूलिः।

अषाढ़ कृष्णपक्षः

ति. १ शुक्रे–उ. पा. मे रे. ९ ल. ११ ने. दा.।
ति. २ शनौ–उ. पा. मे रे. ८ ल. गोधूलिः।
ति. ८ शुक्रे–रेवत्यां रे. ८ ल. गोधूलिः।
ति. १२ भौमे–रोहिण्यां रे. ८ ल. गोधूलिः।
ति. १३ बुधे–रोहिण्यां रे. ९ मृत्युतः पूर्वं ल. चि.।

आषाढ़ शुक्लपक्षः

ति. ३ चन्द्रे–मघायां रे. ९ ल. ११ ने. दा.।
ति. ५ बुधे–उ. फा. मे रे. १० ल. गो. वा ११ ने. दा.।
ति. ६ गुरौ–उ. फा. मे रे. ७ दि. ल. चि.।

मार्गशीर्ष कृष्णपक्षः

ति. १ शनौ–रोहिण्यां ४६ घ. यावन्मृत्युः ततः परं रे. ८ ल ५ ने. दा.।
ति. ७ शुक्रे–मघामे वैधृतेः पूर्वं रे. ९ ल. गो.।
ति. ९ रवौ–उ. भा. मे घ. २९ उ. मृत्युः तत्पूर्वं रे. ८ ल. गो.।

मार्गशीर्ष शुक्लपक्षः

ति. १ शनौ–मूले रे. ८ ल. ५ ने. दा.।
ति. २ रवौ–मूले रे. ८ ल. गो.।
ति. १० चन्द्रे–रेवत्यां व्यतिपातात्परं रे. ८ ल. गो. ने. दा.।
ति. १४ शुक्रे–रोहिण्यां विष्टेः पूर्वं ल. चि.।

माघ कृष्णपक्षः

ति. २ बुधे–मघामे रे. ८ ल. चि.।
ति. ३ गुरौ–मघामे रे. ८ ल. गो.।
ति. ४ शुक्रे–उ. फा. मे रे. ९ ल. ८ ने. दा.।
ति. ५ शनौ–उ. फा. मे रे. ८ ल. गो.।
ति. १२ शुक्रे–मूले रे. ६ ल. गोधूलिः ने. दा.।

माघ शुक्लपक्षः

ति. ५ शनौ–रेवती मे रे. ९ ल. गो.
ति. ६ रवौ–रेवती मे रे. ८ दि. ल. चि.।
ति. ९ बुधे–रोहिण्यां रात्रिशेषे रे. ९ ल. चि.।
ति. ९ गुरौ–रोहिण्यां रे. ८ ल. गोधूलिः।
ति. १० शुक्रे–मृगे रे. ७ल. वैधृतेःपरं क. चि.।
ति. १५ बुधे–मघामे रे. ८ ल. गो. ने. दा.।

फाल्गुनकृष्णपक्षः

ति. २ शुक्रे–उ. भा. मे विष्टेःपूर्वं रे. ८ल. गो.।
ति. ८ बुधे मैत्रे रे. ७ ल. गोधूलिः।
ति. ११ शनौ–उ. पा. मे रे. ६ ल. चि.।
ति. १२ रवौ–उ. पा. मे रे. ७ ल. गोधूलिः।

फाल्गुनशुक्लपक्षः

ति. ३ शनौ–रेवत्यां रे. ८ ल. गोधूलिः
ति. ७ बुधे–रोहिण्यां विष्टेः पूर्वं रे. ७. गो.
ति. ८ गुरौ–मृगमे रे. ७ ल. गोधूलि.।
ति. ९ शुक्रे–मृगे रे. ७ दिवालग्नं चिन्त्यम्।

उपनयनमुहूर्त्ताः

वै. कृ. ४ शुक्रे–मूले उपनयने ल. चि.।
वै. शु. २ गुरौ–रोहिण्यामुपनयने ल. चि.।
" " ३ शुक्रे–मृगशिरसि उपनयन ल. चि.।
" " १० शुक्रे–उ. फा. मे उपनयने ल. चि.।
ज्ये. कृ. ३ शुक्रे–मूले विष्टेः पूर्वमुपनयने ल. ३
ज्ये. कृ. ५ रवौ–उ. पा. में उपनयने ल. २।
ज्ये. शु. ३ रवौ–पुनर्वसौ उपनयने ल.४ने.दा.।
ज्ये. शु. ४ चन्द्रे–पञ्चम्यां पुष्ये उपनयने ल. ४
आ. कृ. ४ चन्द्रे–पञ्चम्यामुपनयन ल. चि।
आ. शु. २ रवौ–पुष्ये उपनयने ल. ४ ने. दा.।
आ. शु. ५ बुधे–पू. फा. में उपनयने ल.४ने.दा.।
मा. कृ. २ बुधे–श्लेषा में उपनयने ल. ११
मा. शु. २ बुधे–धनिष्ठा में उपनयने ल. ११
मा. शु. ३ गुरौ–शतभिषजि उपनयने ल. ११
मा. शु. ९ गुरौ–रोहिण्यामुपनयने ल. ११
मा. शु. १२ रवौ–उपनयने ल. ११ ने. दा.।
फा. कृ. २ शुक्रे–उपनयने ल. चि।
फा. शु. ११ रवौ उपनयने ल. चि.।
फा. शु. १२ चन्द्रे–उपनयन ल. चि.।

गृहारम्भप्रवेशयोर्मुहूर्त्ताः।

वै. शु. ९ गुरौ–उ.फा. में गृहारम्भप्रवेशयोर्मु.।
वै. शु. १० शुक्रे–उ.फा. में विष्टेः परं गृहारम्भ-प्रवेशयोर्मु.।
का. कृ. १२ चन्द्रे–उ.फा. में जीर्णादि गृहप्रवेशो ल. ८ ने. दा.।
मार्ग. कृ. १० चन्द्रे–जीर्णगृहप्रवेशो ल. ८
मार्ग. शु. ७ शुक्रे–गृहारम्भे ल. १२
मार्ग. शु. १० चन्द्रे–गृहारम्भे प्रवेशो ल. ११
माघ. कृ. ११ गुरौ–मैत्रे गृहप्रवेशो ल. १२
फा. शु. ७ बुधे–रोहिण्यां गृहप्रवेशो ल. ६
फा. शु. ८ गुरौ–मृगे गृहप्रवेशो चक्रशुद्धिः ल. ६

सन् १९६७–६८ का काशी में रेलवे घड़ी और सूर्य घड़ी का प्रतिदिन मिनटादि अन्तर

ता.	एप्रिल	मई	जून	जुलाई	अगस्त	सित०	अक्टू०	नवम्बर	दिस०	जन० १९६८	फर०	मार्च
१		४ ४३	४ २७	१ ३१	४ १८	१ ४१	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१० २८
२		४ ५७	४ १८	१ ४३	४ १५	२ ०	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१० १६
३		५ ४	४ ८	१ ५४	४ ११	२ १९	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१० ४
४		५ ११	३ ५९	२ ५	४ ७	२ ३८	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	९ ५१
५		५ १७	३ ४९	२ १६	४ २	२ ५८	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	९ ३७
६		५ २२	३ ३९	२ २७	३ ५६	३ १७	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	९ २४
७		५ २७	३ २८	२ ३७	३ ५०	३ ३७	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	९ १०
८		५ ३१	३ १७	२ ४७	३ ४३	३ ५८	१४ ८	१८ १३	१० ३१	४ १२	१२ ११	८ ५६
९		५ ३५	३ ५	२ ५७	३ ३५	४ १९	१४ २४	१८ १३	१० ५	४ ३८	१२ १४	८ ४१
१०	०+ २३	५ ३८	२ ५४	३ ६	३ २७	४ ३९	१४ ४१	१८ ८	९ ३९	५ ३	१२ १६	८ २५
११	० ४०	५ ४०	२ ४२	३ १५	३ १९	५ ०	१४ ५७	१८ ३	९ १२	५ २७	१२ १७	८ १०
१२	० ५६	५ ४२	२ ३०	३ २३	३ ९	५ २१	१५ १३	१७ ५६	८ ४४	५ ५२	१२ १८	७ ५४
१३	१ ११	५ ४३	२ १७	३ ३१	३ ०	५ ४२	१५ २८	१७ ४९	८ १६	६ १५	१२ १८	७ ३८
१४	१ २७	५ ४४	२ ५	३ ३९	२ ४९	६ ३	१५ ४३	१७ ४१	७ ४८	६ ३८	१२ १७	७ २२
१५	१ ४२	५ ४४	१ ५२	३ ४५	२ ३८	६ २५	१५ ५७	१७ ३२	७ २०	७ १	१२ १५	७ ५
१६	१ ५७	५ ४४	१ ४०	३ ५२	२ २७	६ ४६	१६ १०	१७ २३	६ ५१	७ २२	१२ १३	६ ४८
१७	२ ११	५ ४३	१ २७	३ ५८	२ १५	७ ७	१६ २३	१७ १२	६ २२	७ ४३	१२ १०	६ ३१
१८	२ २५	५ ४२	१ १४	४ ३	२ २	७ २९	१६ ३५	१७ १	५ ५३	८ ४	१२ ६	६ १४
१९	२ ३९	५ ४०	१ १	४ ८	१ ४९	७ ५०	१६ ४८	१६ ४९	५ २४	८ २३	१२ १	५ ५६
२०	२ ५२	५ ३७	० ४८	४ १२	१ ३५	८ १२	१६ ५९	१६ ३६	४ ५४	८ ४२	११ ५६	५ ३८
२१	३ ५	५ ३४	० ३५	४ १६	१ २१	८ ३३	१७ १०	१६ २२	४ २४	९ ०	११ ५०	५ २०
२२	३ १८	५ ३१	० २२	४ १९	१ ७	८ ५४	१७ २०	१६ ७	३ ५४	९ १८	११ ४४	५ २
२३	३ ३०	५ २७	०+ ९	४ २१	० ५२	९ १५	१७ २९	१५ ५२	३ २५	९ ३४	११ ३६	४ ४४
२४	३ ४१	५ २२	० ४	४ २३	० ३६	९ ३६	१७ ३८	१५ ३५	२ ५५	९ ५०	११ २८	४ २६
२५	३ ५२	५ १७	० १७	४ २५	० २०	९ ५७	१७ ४६	१५ १८	२ २५	१० ५	११ २०	४ ८
२६	४ ३	५ ११	० २९	४ २५	० ४	१० १८	१७ ५३	१५ ०	१ ५५	१० १९	११ ११	३ ५०
२७	४ १४	५ ५	० ४२	४ २६	०+ १३	१० ३९	१८ ०	१४ ४२	१ २५	१० ३२	११ १	३ ३१
२८	४ २३	४ ५९	० ५४	४ २५	० ३०	१० ५९	१८ ५	१४ २२	० ५५	१० ४५	१० ५०	३ १३
२९	४ ३३	४ ५१	१ ७	४ २४	० ४७	११ १९	१८ १०	१४ २	०+ २६	१० ५७	१० ४०	—
३०	४ ४१	४ ४४	१ १९	४ २३	१ ५	११ ३९	१८ १४	१३ ४१	० ४	११ ८	X	—
३१	X	४ ३६	X	४ २१	१ २३	X	१८ १८	X	० ३३	११ १८	X	—

इस कोष्ठ के अनुसार जितने में +धनचिन्ह है उतने दिनों तक रेलवे घड़ी के समय में उतना मिनट जोड़ने से और जहाँ से–ऋण चिन्ह है उतने दिनों तक रेलवे समय में उतना मिनट घटा देने से काशी में सूर्यघड़ी के अनुसार समय हो जायगा। काशी से अन्यत्र के स्थानों में रेलवे घड़ी से सूर्यघड़ी बनाने का यह प्रकार है कि पहले इस सारिणी के अनुसार रेलवे समय में संस्कार कर काशी का समय बनाना, फिर जिस किसी देश का बनाना हो, उस देश का जो देशान्तर घन्टादिक हो, वह पश्चिम हो तो काशी के समय में घटाने से पूर्व हो तो जोड़ देने से उस देश का सूर्यघड़ी के अनुसार समय हो जायगा। जैसे १४ मई को रेलवे घड़ी से ५ बजे कलकत्ते में सूर्यघड़ी का समय जानने के लिए उस दिन का संस्कार ५ मिनट ४४ सेकेण्ड ५ बजे में जोड़ने से काशी का समय ५।५।४४ हुआ इसमें कलकत्ते का देशान्तर २२ मिनट जोड़ देने से कलकत्ते का सूर्यघड़ी से समय ५।२७।४४ हुआ।

सूचना—१ सितम्बर सन् १९४२ ई० से १४ अक्टूबर सन् १९४५ ई० तक १ घंटा स्टैण्डर्ड टाइम बढ़ा हुआ था, इसलिए इतने समयों के स्टैण्डर्ड समय में १ घंटा घटाकर पूर्व सूचनानुसार सूर्य घड़ी बनानी चाहिये।

स्त्रीणामाद्यरजोदर्शने उत्तमपक्षतिथ्यादीनां बोधकचक्रम् ।

तत्रश्रेष्ठ-पक्षमासाः	वैशाखे फाल्गुने माघे मार्गाख्ये ज्येष्ठे श्रावणाश्विने एषु सितपक्षे चोत्तमम् ॥ अत्र श्वेतवस्त्रं श्रेष्ठम् ॥ नान्यद्वस्त्रम् ॥
तिथयः	१।२।३।५।७।१०।११।१३।१५ एतासुतिथिषुसत् ॥ परन्तु तत्र कृष्णपक्षस्य दशमी यावन्मध्यं तदुपरिकुलटात्वं स्यात् ।
वाराः	चन्द्रबुधगुरुशुक्राणां वारे प्रशस्तम् ॥
शुभ-नक्षत्राणि-	श्र.मृ.श.ध.रे.चि.अनु. ह. अश्वि. पुष्य उत्तरा. ३ रोहि.स्वा. एतद्भेषु शुभम् ॥ मू.पुन,म.वि.कृ.एषु मध्यमं परेष्वसत् ॥ दिवा दुर्योगभद्रादिरहिते श्रेष्ठं न रात्रौ ॥
शुभ-लग्नानि	२।३।४।६।७।९।१२ एतद् भस्याङ्गेषु सद्भिर्दृष्टिषुसत्सूत्तमम् ॥ तत्रविवाहवद्ग्रहसंस्थाऽपि विचार्य्या ।

अथाद्यरजोदर्शनेनिषिद्धसमयः ।

अष्टम्यांद्वादशीषष्ठीरिक्तादावद्य संक्रमे ॥ भद्रा निद्रा व्यतिपाते ग्रहणे रुजि वैधृतौ ॥१॥ परतातगृहे मार्गे कुदेशे कृष्णवासति ॥ प्राग्रजोदर्शनंनेष्टं शान्त्या तु शुभदं भवेत् ॥२॥ प्रागुक्ता विलयं यान्ति रजोदर्शनसम्भवाः ॥३॥

अथऋतुमत्याः स्नानस्यमुहूर्त्त विचारः ।

ह. स्वा. अश्वि. मृ. अनु. ध. उत्तरा ३ रो. ज्ये. एषु भेषु ॥ शुभतिथौ सद्वारे सततं स्नायादृतुमती नारी ।

अथास्याःशुद्धिः॥भर्तृस्पृश्याचतुर्थेऽह्निदैवेपित्र्येचपञ्चमे ।इति।

अथास्याःशान्ति कल्योक्ता ॥

घृतदूर्वातिलाक्षतैरष्टोत्तरशतं मृत्युञ्जयेन जुहुयात् । स्वर्णगो भूदानं च, विस्तरस्तुनिबन्धे ।

गर्भाधिपमासा नामाधिपाः

१	२	३	४	५	६	मासाः
शु.	म.	बृ.	सू.	चं.	श.	पतयः
७	८		९	१०		मासाः
बु.	गर्भेश पतिः		चं.	सू.		पतयः

गर्भसंस्कारे विशेषमाह ॥

स्त्रीणांविचोर्वत्कमुशन्तिविवाहगर्भसंस्कारयोरितरकर्मसु-भर्तृरेव इति ।

अथजातकर्मानन्तरकृत्यम् ॥

जन्मलग्नं निरीक्ष्य तत्रस्थग्रहदोषपरिहाराय ग्रहदानं जपादिकंकृत्वाजातकस्यमूलोत्पन्न स्यमुखमालोक्य स्नायादिति॥

अथगर्भाधानमुहूर्त्तस्य विचारः ।

तत्रत्रिविधगंडान्तं ॥ जन्मर्क्षवधतारा[illegible] ॥ मू.म. अश्वि. रे. ॥ ग्रहणदिनं ॥ व्यतिपातवैधृतिश्राद्धदिनं ॥ दिवापरिघाद्यर्द्धउत्पातहतभम् जन्मराशितः षष्ठाष्टमं पापग्रहस्यभवनम् ॥ भद्रा पर्वदिनं ६।३०।१५।४।८।९।[illegible] संध्यायाम् ॥ सू. मं. श. वासराणि ॥ रजोदर्शनात्[illegible]चतुर्थरात्रि यावत् न शुभाः ॥ उत्तरा ३ मृ.ह.अनु.रो.[illegible]. एषुभेषुलग्नात् १।४।५।७।९।१० शुभैः ॥ लग्नात् ३।६।११ पापैश्चोत्तमः ॥ सू. मं. गु. दृष्टलग्नेविषमराशि[illegible]नुभम् ॥ युग्मरात्रौचोत्तमं गर्भाधानं । चि.मू.पुष्य. श. अश्विनी एतद्भेषु मध्यमं स्यादिति ॥

पुंसवनसीमन्तयोर्मुहूर्त्तस्य [illegible]चक्रम् ।

तत्र गर्भतः तृतीयेमासिपुंसवनकर्म[illegible] ॥ सीमन्तोन्नयनं षष्ठेऽष्टमेमासि ॥ मासाधिपतौ[illegible]सीमन्तोन्नयनंप्रशस्तं ॥ तत्रशुक्रेज्ययोर्मूढत्वदोषो न विचार्य[illegible]नुरोधात् ॥

सद्वाराः	सू.मं.बृ.एषांवारे मतान्तरे[illegible]शुक्राणां वारे तारा शुद्धौसत्यां पुंसवनसीमन्तौ[illegible] भवतः ।
सद्भानि	मृ. पुष्य. मू. श्र. पुन. [illegible] ३ रो. एतद्भेषु जन्मर्भंविना सीमन्तो[illegible] प्रशस्तम् ॥
सत्तिथयः	१।२।३।५।७।१०।११।[illegible] सिते । तिथि १० यावत्कृष्णेचोत्तम[illegible] एव कार्यः ॥
साङ्गलग्न शुद्धिः	संस्कारद्वयं कुम्भस्यां[illegible] तत्रलग्नाद् १।४।५।७।९।१० एषु[illegible]११ एषुपापैश्चोत्तमः ॥ चन्द्रे १।६।८[illegible] ॥५।८।१ एषुपापग्रहोऽप्यसत् ॥

सूतिकापथ्य[illegible]

अन्नप्राशनोक्तभे तिथौचतुर्थ[illegible] श्रेष्ठम् ॥

अथसूतिकाक्वाथ[illegible] ॥

भैषज्यादितवारनक्षत्रदुर्योगवर्जित[illegible] क्वाथग्रहणं प्रशस्तम् ॥

स्तनपानमुहूर्त्तस्य[illegible]

अश्वि. रो. पु. पुष्य. उफा. ह. [illegible] श्रा. श्र. ध. श. उभा. रे. एषुभेषुशुभवासरे [illegible] स्तनपानंप्रशस्तंस्यादिति ।

जातकर्ममुहूर्त्तस्य[illegible]

श्रुत्वा जातं पिता पुत्रं स[illegible] । एतच्च-रात्रावपि कर्त्तव्यम् ॥ श्राद्धादि[illegible] तत्काले[illegible]-क्रान्ते सूतकान्तेऽपिकर्त्तव्यम् ॥

अथ सूतिकास्नानमुहूर्त्तस्य विचारः ।

रे. उत्तरा ३ रो. मृ. ह. स्वा. अश्वि. अनु. एषुभेषु ॥ १।२।३।५।७।१०।११।१३।१५। एतत्तिथौ ॥ रवीज्यकुजवासरे सूतिकास्नानं प्रशस्तं आ. पुन. पु. श्र. म. भ. वि. कृ. मू. चि. बुध. शनि. वासरौ ४।६।८।९।१२।१४ एष्वसत् अन्यभतिथिवारेषु मध्यम् ॥ पञ्चाङ्गशुद्धलग्ने शुभग्रहयुते दोषवर्जिते श्रेष्ठोऽयमिति ॥

अथ दोलारोहणमुहूर्त्तस्य विचारः ॥

अथ जन्माहात् १०।१२।१६।१८।३२ एषु दिवसेषु शुभवासरे मृ. रे. चि. अनु. ह. अश्वि. पुष्य. अभि. उत्तरा ३ रो. एषुभेषु रिक्ताभारहिततिथौचरांगे शुभयुतलग्ने लग्नात् १।४।५।७।९।१०।११ शुभैः ॥ ३।६।११ पापैश्चोत्तमः ॥

दोलारोहणे दोला चक्रम्

रविभाच्चान्द्रः	
५ न.	नैरुज्यम्
५ न.	मरणम्
५ न.	कृशता
५ न.	व्याधिः
५ न.	सौख्यम्

अथ जलपूजनमुहूर्त्तस्य विचारः ।

तत्र सूतिकायाः मासपूर्तौ सत्यां शुक्रेज्ययोरस्ते चैत्रपौषयोर्मासे तथाधिकमासे जलं न पूजयेत् ॥ श्र. पु. पुन. मृ. ह. मू. अनु. एषु. भेषु. विरिक्ते तिथौ चं. बु. बृ. एषां वारे शुभम् ।

अथ भूम्युपवेशनमुहूर्त्त विचारः ।

तत्रादौ पृथ्वींवराहञ्चाभिपूज्यभौमबले पञ्चममासि-कार्य्यः ॥ उत्तरा ३ रो. मृ. ज्ये. अनु. अश्वि. ह. पुष्य. अभि. एषु भेषु ॥ रिक्तामारहिततिथौस्थिरभस्यांगे शुभवासरे च ॥ बालकस्यकटिस्थलेकटिसूत्रं बद्ध्वा पृथिव्यामुपवेशयेत् ॥ तत्रमन्त्रः ॥ रक्षैनंवसुधेदेवि सदासर्वगतं शुभम् ॥ आयु प्रमाणं-सकलं निक्षिपस्वहरिप्रियेइति । अथात्रैवबालाग्रे-इमानिस्थापयेत् वस्त्रं । शस्त्रं ॥ पुस्तकं ॥ लेखनीं ॥ स्वर्णं ॥ रौप्यम् एषुयद्-बालोगृह्णाति तैराजीवनं तस्य वृत्तिः प्रतिष्ठा च भवेत् ॥

अथ निष्क्रमणमुहूर्त्तज्ञानम् ॥

जन्मतश्चतुर्थमासे यात्रोक्तसमयेऽभिमतेऽह्निवा सत् ॥

अथ नामकरणमुहूर्त्तस्य विचारः ॥

सूतकान्ते नामकर्म कर्तव्यं स्वकुलोचितम् ॥ व्यासः ॥ नामधेयं दशम्यां तु केचिदिच्छन्ति सूरयः ॥ द्वादश्यामाहुरन्ये तु मासे पूर्णे तथा परे ॥ अष्टादशेऽह्नि तथा वदन्त्येके मनीषिणः । सारसंग्रहे । एकादशेऽह्नि विप्राणां क्षत्रियाणां त्रयोदशे ॥ वैश्यानां षोडशेनाम मासान्ते शूद्रजन्मनः ॥ बृहस्पतिः । द्वादशेदिवसे वापि जन्मतो दिवसे शुभे ॥ षोडशे विंशतौ चैव द्वाविंशे वर्णतः क्रमात् ॥

भानि	ध. मृ. रे. चि. अनु. उत्तरा. ३ रो. ह. अश्वि. पुष्य. अभि. स्वा. पुन. श्रव. श. एषुभेषु शुभः ॥
वाराः	चं. बु. बृ. शु. एषां वारे नामकर्म हितम् ॥
तिथयः	१।२।३।५।७।१०।११।१३ एतत्तिथौ भद्रादिरहिते सत्युत्तमम् ॥
शु. ल.	२।५।८।११ एतद्भस्यांगेऽष्टमशुद्धौ शुभलग्ने शुभांशे चोत्तमम् ॥
लग्नशुद्धिः	लग्नात् १।४।५।७।९।१० शुभैर्लग्नात् ३।६।११ पापैश्चोत्तमः ॥ लग्नात् ८।१२ सर्वे न शुभाः ॥ पितृपुत्रयोः चन्द्रताराबले दिवापूर्वाह्ले एवकर्तव्यम् ॥ मध्याह्ने मध्यम तदग्रे नसत् ॥

व्यतीपातसंक्रान्त्यमावैधृतिग्रहणाहश्राद्धाहपक्षच्छिद्ररिक्तापूर्णाशकुनीकिंस्तुघ्नविष्टि-करणादीन्वर्जयित्वोक्ततिथिषु नामकर्म हितम् ॥ अथविहितकालातिक्रमे सति गुरुशुक्रयो-रस्तादिदोषरहितेपि सौम्यायने कार्यम् ॥ नान्यदिति ॥

अथ चैत्रादि १२ मासानामत्र नामानि ॥

चै.	वै.	ज्ये.	आ.	श्रा.	भा.	आ.	का.	मार्ग	पौ.	मा.	फा.	मासाः
वैकुंठः	जनार्दनः	उपेन्द्रः	यज्ञपुरुषः	वासुदेवः	त्रिविक्रमः	योगीश.	पुंडरीकाक्षः	कृष्णः	अनन्तः	अच्युतः	चक्रधारी	नामानि

अथ प्रथमादिमासेषु बालकानां दन्तजननफल बोधकचक्रम् ॥

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	मासाः
स्वयंनाशः	क. भ्रातृनाशः	भगिनीनाशः	मातृनाशः	ज्ये. भ्रातृनाशः	सुभोगं	तातसुखं	पुष्टता	लक्ष्मी	सौख्यं	सौख्यं	धनसंपत्तिः	फलानि

अथ जन्मसदन्तोर्ध्वस्त्वपि [illegible]दिहा ॥ तदर्थं शांतिः विधेया इति ॥

अथान्नप्राशनमुहूर्त्तज्ञानायचक्रमिदम् ॥

तत्रबालानांषष्ठमासादारभ्यसममासेषु । कन्यकानां पञ्चमासादारभ्यविषममासेषुकार्यम् ।

सद्भानि	रो. उत्तरा ३ मृ. रे. चि. अनु. ह. पुष्य. अश्वि. पुनर्व. स्वा. श्र. ध. श. एषुभेषु शुभः ॥
तिथयः	२।३।५।७।१०।१३।१५ एषुसत् ॥ । अन्येष्वसत् । । वाराः । चं. बु. बृ. शु. । एषांवारेश्रेष्ठः नान्येऽह्नि ॥ सद्गानि २।३।४।५।६।७।९।१०।११ एषुजन्मांगभयोः
	मृत्युभस्यांगतदंशाञ्चहित्वाप्रशस्तानि ॥ नान्यलग्नम् ॥
अस्यांगशुद्धिचाग्राह	लग्नात् १।३।४।५।७।९। एषुशुभैः ३।६।११ एषु पापैः १० शुद्धः ॥ ४।६।८।१२। रहितेचन्द्रे चोत्तमः ॥

अथ खट्वारोहणमुहूर्त्तस्य विचारः ॥

जन्माहात् १०।१२।१६।३२ एषुदिवसेषु मृदु. ध्रुव. क्षिप्रएषुभेषु ॥ शुभाहे ॥ रिक्तामारहिततिथौ प्राक्शीर्षं बालंन्यसेत् ॥

अथकर्णवेधस्यमुहूर्त्तज्ञानायचक्रमिदम् ॥

तत्रजन्माहात् १२।१६ दिने ॥ ततश्च ६।७।८ मासि [illegible] विषमवर्षेकर्णवेधःशुभः ॥ चैत्रपौषजन्ममासहरिशयनरिक्ता-अमासमवर्षजन्मतारा एतान् हित्वाप्रशस्तः कर्णवेध इति ॥

सत्तिथयः	१।२।३।५।६।७।८।१०।११।१२।१३।१५ एतत्तिथौ सिते । कृष्णे च. ति. १० यावदुत्तमः ॥
वाराः	चं. बु. बृ. श. एषांवारेभद्रादिरहितेसत्युत्तमः ॥
सद्भानि	पुन. अश्वि. ह. पुष्य. अभि. मृ. चि. अनु. रे. श्र. ध. एतद्भेषुचन्द्रबलेसतिप्रशस्तः ॥
शु. ल.	२।३।४।६।७।९।१२ एतल्लग्नेष्वंशेषु च सत् ॥
लग्न-शुद्धिश्च.	लग्नादष्टमभवनेसंशुद्धे । लग्नात् १।३।४।५।७।९।१०।११ एषुशुभैः तथा ३।६।११ एषुपापैश्चोत्तमः ॥ लग्नस्थेगुरौ कर्णवेधः शुभावहः ॥

अथ चौलमुहूर्त्तस्य बोधकार्थमिदंचक्रम् ॥

तत्रजन्मतःवर्षत्रयाद्विषमवर्षे॥ विचैत्रोदगयनेभानौचोत्तमः ॥ मनुनाप्रथमवर्षेऽपिसदुक्तंचौलम् ॥ स्वकुलाचाराद्वा ॥

सद्भानि	ज्ये. मृ. रे. चि. ह. अश्वि. पुष्य. ऽभि. स्वा. पुनर्वसु श्र. ध. श. एषुचन्द्रतारानुकूलेसतिशुभः ॥
वाराः	चं. बु. बृ. शु. एतद्वारेभद्रादिदोषरहितेश्रेष्ठम् ॥
सत्तिथयः	२।३।५।७।१०।११।१३एतत्तिथौसत् । परन्तुपर्वान्[illegible]
शु. ल.	२।३।४।६।७।९।१२ एतद्भस्य लग्नांशे श्रेष्ठोयम् ॥

अत्रजन्मांगभयोर्मृत्युभस्यलग्नांशयोर्विनोक्तांगांशेश्रेष्ठम् ॥

लग्न-शुद्धिः	लग्नात् १।२।४।५।७।९।१०। शुभैः ३।६।११ पापैश्चैतदगृहोपगतैस्तथा ६।८।१२ विवर्जितेन्दौ शुक्र-वर्जिताष्टमभवने संशुद्धे चोत्तमः चंद्रस्यात्रवारांश कृष्णपक्षेऽनिष्टमिति ॥

अथ शिशोस्ताम्बूलभक्षणस्य मुहूर्त्तविचारः ॥

उत्तरा ३ रो. मृ. चि. रे. अनु. ह. अश्वि. पुष्य.ज्ये.मू. श्र. स्वा. ध. पुनर्व. अभि. एषुभेषु ॥ सू. चं. बु. बृ. शु. एषांवारे ॥२।३।६।१०।११।१२ भस्याङ्गेचोत्तमः ॥ तत्रलग्नात् १।४।५।७।९।१० एषुशुभैः ३।६।११ एषुपापैश्चोत्तमः ॥ सार्द्धमासद्वय-समयेअन्नप्राशनान्ते वा कार्यमिति ॥

अथक्षमार्थशान्तिमुहूर्त्तस्यात्रविचारः ॥

ह. अश्वि. पुष्य. अभि. रे. उत्तरा. ३ रो. स्वा. श्र. ध.श. पुनर्व. अनु. म. एषुभेषु ॥ शुभानांवारे ॥ सत्तिथौचोत्तमः परन्तु [illegible] तेज्ययोरस्तादिदोषरहिते ॥ आवश्यकेस्तादावपि ॥ ४ विधौ १० रवौ १ जीवे ८।१ पापरहितेचोत्तमः ॥

तत्कालातिक्रमणेजातकर्मणिविचारः ॥

सत्तिथयः	१।२।३।५।६।११।१२।१३।१५ एतत्तिथौ व्यतीपातसंक्रातिभद्रादिदोष-रहिते श्रेष्ठम् ॥
सद्वाराः	चन्द्रबुधगुरुशुक्राणांवासरेषु ॥ जन्माहात् प्रथमैकादशद्वादशदिनेषु चोत्तमः ।
सद्भानि	मृ. रे. चि. अनु. उत्तरा ३ रो. पुन. स्वा. ध. श. ह. पुष्य.अश्वि. एषुसत्तनो जातकर्म श्रेष्ठम् ॥

अक्षरारम्भस्यमुहूर्त्तज्ञानायचक्रमिदम् ॥

तत्रोत्तरायणरवौ ॥ पञ्चमेऽब्दे ॥ गणेशविष्णुसरस्वतीलक्ष्मीकुलदेवान्सत्वा विधिवत् संपूज्य च शिशोर्नूतनाक्षरलेखनाऽरम्भः कार्यः ॥

तिथयः	२।३।५।६।१०।११।१२ एतत्तिथौदुर्योगभद्रादिरहितेसतिशुभः ॥
वाराः	चन्द्रबुधगुरुशुक्राः एषांवारे ॥ शुक्लपक्षेचाक्षरारम्भः शुभः ॥
सद्भानि	अ. आ. मृ. पुन. पु. ह. चि. स्वा. अभि. श्र. धनि. अनु. रे.
लग्न-शुद्धिः	१।२।६।९।१२ एतद्भस्यांगेतदंशेचोत्तमः ॥ अत्राष्टमशुद्धलग्ने कुम्भलग्न विनासत् । स्वस्थेजीवेबुधे शुक्रेलग्ने सेबलाउदे श्रेष्ठम् ॥

विद्यारम्भमुहूर्त्तस्यबोधकचक्रमिदम्

तत्रादौ अक्षरग्रहणे दृढेसञ्जातेसतिसौम्यायनेरवौ ॥ गणेशविष्णुवाग्रमाः अभ्यर्च्यकार्यः ॥

सद्वाराः	सू. बु. बृ. शु. एतद्वारेषु शुभः ॥
सद्भानि	अ. मृ. आ. पु.श्ले. पु. पूफा. ह. चि. स्वा. मू. पूषा. श्र. ध. श. पू. भा. ।
सत्तिथयः	२।३।५।१०।११।१२ एषुसिते. ति. ५ यावत्कृष्णपक्षेचोत्तमः ॥
सांगलग्न-शुद्धिः	२।३।६।९।१२। एतद्भस्यांगेशुभः । लग्नादष्टमेसर्वेग्रहाः नेष्टा लग्नात् १।२।३।४।५।७।९।१०।११। एषुशुभैः ३।६।११ एषुपापैश्चोत्तमावीतिरिति ॥

अथ व्रतबन्धमुहूर्त्तस्यबोधकचक्रमिदम् ॥

तत्र गुरुशुक्रयोर्वृद्धत्वास्तशिशुत्वकाले विनोत्तरायणे रवौ माघादि ५ मासेषु शुभः परन्तुकेन्द्रगुरुशुद्धिवशेन चैत्रेऽपिमीनार्के ब्राह्मणानां व्रतं सत् ॥

सद्भानि	अश्वि. रो. मृ. आ. पु. पु. श्ले. पूर्वाफा. उफा. ह. चि. स्वा. अनु. मू. पू.षा. उषा. श्र. ध. श. पूभा. उ. भा. रे. एतद्भेषरहितेसत् । परन्तुनापराह्णे ॥
तिथयः	२।३।५।१०।११।१२ एतानि शुक्ले २।३।५ कृष्णेतिथयरुत्तमाः ॥
सद्वाराः	सू. चं. बु. बृ. शु. एषु. रुग्वाधादिदोषरहितेचोत्तमः ॥
लग्न-शुद्धिज्ञानाह	विषद्भस्थाः खलास्सर्वे चन्द्रो द्वियूनदिक्त्रिग ॥ सौम्याः केन्द्रत्रिकोणस्थाः सर्वे व्रते शुभाः ॥ १ ॥ चं.भु.बृ. लग्नेश. लग्नात् ६।८ न शुभाः ॥ चन्द्रशुक्रो लग्नात् १२ स्थितौ लग्नात् १।५।८ पापाः न शुभाः ॥६।८।१२ सौम्या न शुभाः॥ ३।६।११ पापाश्शुभदाः पूर्णेन्दुः वृषकर्कगतो लग्ने श्रेष्ठोऽन्यथा न ॥ लग्नेऽर्कः शुभः ॥